

כִּיּוֹן שאומרים ישראל "ה' אחד" בהתעוררות ששה צדדים, אז כל אותם ששת הצדדים נעשים אחד ונכנסים בתשוקה אחת, וסוד זה ו' אחד, פשיטות בלבדו בלי דבקות אחרת אליו, אלא הוא לבדו פשוט מכל, והוא אחד.

באותה שעה הגבירה מתתקנת ומתקשטת, ושמשיה מכניסים אותה בלחש רב אל בעלה, ואומרים: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. זהו בלחש, שפך צריך להכניסה לבעלה. אשרי העם שיודעים את זה ומסדרים סדור עליון של האמונה.

באותה שעה שמתחברים הבעל והגבירה כאחד, אז הפרוז יוצא מצד הדרום, מתעוררים חילות ומחנות שמגלים אהבה לרבונם.

אז מתעורר ממנה אחד עליון, ששמו בוא"ל, גדול המחנות, ובידו ארבעה מפתחות שנוטל מארבעת צדדי העולם. ומפתח אחד נרשם באות י', ומפתח אחר נרשם באות ה', ומפתח אחד נרשם באות ו', (ומפתח אחר נרשם באות ה') ומניחים אותו תחת עץ החיים. ואותם שלשה מפתחות שנרשמו בשלש האותיות הללו נעשים אחד. כיון שנעשים אחד, אותו המפתח האחר עולה ועומד ומתחבר באותו אחר שהוא כלל השלש, וכל אותם מחנות וחילות נכנסים לאותם שני המפתחות לתוך הגן, וכלם מיחדים כמו שלמטה.

יהו"ה - זה רשם של האות י', הראש העליון שבשם הקדוש. אלהינו - זהו סוד של רשם האות ה' העליונה, האות השניה שבשם הקדוש. יהו"ה - זו משיכה שנמשכת למטה בסוד הרשם של האות ו', שהן שתיים, והאותיות נמשכות להיות במקום הזה, והוא אחד. כל השלש הללו הן אחד ביחוד אחד.

כיון שכל זה נעשה אחד ביחוד אחד, ונשאר הכל בסוד של אות ו' שלם, מראש המעין ומההיכל הפנימי, ויורש את האבא והאמא, אז מכניסים את הגבירה עמו, שהרי עכשו הוא שלם בכל הטוב העליון, ויכול להזין אותה ולתת לה מזון וספוק כראוי. וכל אותם האיברים שלו כלם אחד. ואז מכניסים אותה אליו בלחש. למה

בְּלַחֵשׁ? כְּדִי שְׁלֵא יִתְעַרֵב זֶר בְּאוֹתָהּ שְׁמֻחָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי יד)
וּבְשִׁמְחָתוֹ לֹא יִתְעַרֵב זֶר.

בִּיּוֹן שֶׁהוּא מְתִיחַד לְמַעֲלָה בְּשֵׁשֶׁה צְדָדִים, אַף כֶּף הִיא מְתִיחַדַת
לְמִטָּה בְּשֵׁשֶׁה צְדָדִים אַחֲרִים, כְּדִי לְהִיּוֹת אֶחָד לְמַעֲלָה וְאֶחָד
לְמִטָּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (זכריה ד) יְהִי־ה' אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד. אֶחָד לְמַעֲלָה
בְּשֵׁשֶׁה צְדָדִים – שְׁכָתוּב (דברים ו) שָׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. הָרִי
שֶׁשׁ תְּבוֹת כְּנֶגֶד שֵׁשֶׁה צְדָדִים. אֶחָד לְמִטָּה בְּשֵׁשֶׁה צְדָדִים – (זְהוּ שְׁכָתוּב)
כְּרוּף שֵׁם כְּבוֹד מְלֻכּוֹתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. הָרִי שֶׁשֶׁה צְדָדִים אַחֲרִים בְּשֵׁשׁ
תְּבוֹת. ה' אֶחָד – לְמַעֲלָה. וְשִׁמוֹ אֶחָד – לְמִטָּה.

וְאִם תֵּאמַר, הָרִי כְּתוּב אֶחָד לְמַעֲלָה, וְלְמִטָּה לֹא כְּתוּב אֶחָד. וְעַד
הוּא אֶחָד בְּחֻלּוּפֵי אוֹתִיּוֹת. אוֹתִיּוֹת הַזֵּכֶר לֹא מְתַחַלְפוֹת,
אוֹתִיּוֹת הַנִּקְבָּה מְתַחַלְפוֹת, שֶׁהָרִי שֶׁבַח הַזֵּכֶר עַל הַנִּקְבָּה. וְכִדִּי שְׁלֵא
תִשְׁלַט עֵינַי הָרַע אֲנִי מְחַלִּיפִים אוֹתִיּוֹת שְׁלֵא אוֹמְרִים אֶחָד בְּגִלּוּי,
וְלַעֲתִיד לְבֹא כְּשֶׁתִּעֲבֹר עֵינַי הָרַע מִן הָעוֹלָם וְלֹא תִשְׁלַט (אֶצְלָה), אִז
יִקְרָא אֶחָד בְּגִלּוּי. מִשּׁוֹם שֶׁעֲכָשׁוּ, כְּשֶׁאוֹתוֹ הִצַּד הָאֲחֵר נִדְבַק עִמָּה,
אִינֶה אֶחָד, אֲלֵא שֶׁאֲנִי מִיַּחַדִּים אוֹתָהּ בְּלַחֵשׁ בְּסוּד הָאוֹתִיּוֹת
הָאֲחֵרוֹת, וְאוֹמְרִים וְעַד.

אֲבָל לַעֲתִיד לְבֹא שִׁיפְרֹד אוֹתוֹ הִצַּד מִמֶּנָּה וְיַעֲבֹר מִהָעוֹלָם, אִז יִקְרָא
אֶחָד וְדַאי, שְׁלֵא יְהִי־עִמָּה שְׁתַּפּוֹת וּדְבִקוֹת אַחֲרָת, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יְהִי־ה' אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד, בְּגִלּוּי בְּפִרוּשׁ,
וְלֹא בְּלַחֵשׁ וְלֹא בְּסוּד.

וְלִכֵּן אֲנִי מִיַּחַדִּים אוֹתָהּ מֵאוֹתוֹ הִצַּד הָאֲחֵר, כְּמִי שֶׁמִּזְמִין אַחֵר לְהִיּוֹת
עַד שְׁלוֹ, מִשּׁוֹם שֶׁזְּהוּ הָעֵד שְׁלֵנוּ, וְהִצַּד הָאֲחֵר אִינִי עַד אֲלֵינוּ.
וְאִז הִיא נִפְרֶדֶת מֵאוֹתוֹ הִצַּד. בִּיּוֹן שֶׁבָּאָה, אֲנִי מְכַנְיָסִים אוֹתָהּ לַחֲפָה
אֶל בְּעֻלָּה, הַמְּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן, בְּכָל רְצוֹן וְכוֹנֵת הַלֵּב, וְלִכֵּן הוּא אֶחָד.
בְּשֵׁעָה שֶׁהִיא בָּאָה עִם עֲלְמוּתֶיהָ וְרוּצָה לְהִפְרֹד מֵהִצַּד הָאֲחֵר, לֹא
בָּאָה אֲלֵא כְּמִי שֶׁמִּזְדַּמְנֵת לְרֵאוֹת אֶת כְּבוֹד הַמְּלֶךְ וְלֹא יוֹתֵר,
וְכֶךְ מְכַרְיָזִים שִׁיזְדַּמְנֵנוּ לְרֵאוֹת בְּכְבוֹד הַמְּלֶךְ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים)
צְאִינָה וְרֵאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמֶלֶךְ שְׁלֹמֹה. צְאוּ לְרֵאוֹת בְּכְבוֹד הַמְּלֶךְ
אִז הִצַּד הָאֲחֵר לֹא נוֹחַ לוֹ לְרֵאוֹת, וְנִפְרֶד מִמֶּנָּה. בִּיּוֹן שֶׁבָּאָה, כָּל אוֹתָם
שֶׁמְשִׁיָּה מְכַנְיָסִים אוֹתָהּ לַחֲפָה עִם הַמְּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן בְּלַחֵשׁ, בְּסוּד.
שְׁאֵלְמָלָא לֹא כֶּךָ, לֹא יִפְרֹד מִמֶּנָּה אוֹתוֹ הִצַּד הָאֲחֵר וְתִתְעַרֵב הַשְּׁמֻחָה.

אבל לעתיד לבא, כשיפרד ממנה אותו הצד האחר, אז ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד.

ביון שנכנסת לחפה והיא עם המלך העליון, אז אנו מעוררים שמחה של ימין ושמאל, כמו שנאמר (דברים ו) ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך וגו', והיה אם שמוע וגו', בלי פחד כלל, שהרי הצד האחר לא יתקרב לשם ואין לו רשות.

הבצה, כל זמן שרוצים להכניסה למלך לשמחת השמוש, צריך בלחש בסוד, כדי שלא ימצא ברגלי (אדם שמגלה) צעדיה, רמז של הצד הרע ולא ידבק עמה, ולא ימצאו בכנים רמז של פסול כלל. וכה אמר יעקב לבניו, שמא חס ושלום ארע פסול (בזרעי או) במטתי. אז הם אמרו, כמו שאין בלבך אלא אחד, כך וכו', אין לנו דבקות בצד האחר כלל. שהרי פרוש היה ממטתך, ואנו ביחוד למלך העליון ואין לנו כלל דבקות בצד האחר, שהרי בפרדה מהצד האחר (היינו ברצון) היה הרצון והמחשבה שלנו.

ביון שידע שהצד האחר, לא נדבק שם כלל, אז נכנסה האשה לבעלה בלחש, בסוד היחוד של ששה צדדים. פתח ואמר, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, שהרי היא בסוד של אחד, בעלמותיה, בלי ערבוב כלל, ולא שתפות של הצד האחר.

ובא ראה, באותה שעה היו יעקב ובניו בדיוקן עליון למטה עם השכינה. יעקב היה בסוד של ששה צדדים של העולם העליון בסוד אחד. בניו היו בדיוקן של ששה צדדים של העולם התחתון. והוא רצה לגלות להם אותו קץ, כמו שבארנו, שיש קץ ויש קץ, יש קץ הימין ויש קץ הימין. קץ הימין - זו המלכות הקדושה, סוד האמונה, סוד מלכות השמים. קץ הימין - זה סוד של מלכות הרשעה, סוד של הצד האחר שנקרא קץ כל בשר, והרי בארנו.

ביון שראה שהסתלקה שכינה ממנו וכו', הם אמרו: כמו שאין בלבך אלא אחד, שאתה בסוד של העולם העליון והוא אחד - אף אנו, שאנו בסוד של העולם התחתון, הוא אחד. ולכן נזכרו שני לבבות, סוד של העולם העליון, שהוא הלב של יעקב, והסוד של העולם התחתון, שהוא הלב של בניו. אז הכניס אותה בלחש. וכמו שהם התיחדו - הסוד של העולם העליון באחד, והסוד של העולם התחתון באחד, אף כך אנו צריכים ליחד את העולם

הַעֲלִיּוֹן בְּאֶחָד וְלִיחַד אֶת הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן בְּסוּד שֶׁל אֶחָד. זֶה בְּשֵׁשׁ צְדָדִים, וְזֶה בְּשֵׁשׁ צְדָדִים. וְלָכֵן שֵׁשׁ תְּבוּת כָּאֵן בְּסוּד שֶׁל שֵׁשׁ צְדָדִים. וְשֵׁשׁ תְּבוּת כָּאֵן בְּסוּד שֶׁל שֵׁשׁ צְדָדִים, (זכריה יד) ה' אֶחָד וְשָׂמוּ אֶחָד. אֲשֶׁרִי גוֹרְלוֹ וְחִלְקוֹ שֶׁל מִי שֶׁשָּׂם רְצוֹנוֹ לְזֶה בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

רַב הַמְּנוּנָא סָבָא אָמַר כֶּף, הַתְּעוֹרְרוֹת זֹו שֶׁל הַיְחוּד יָפָה הִיא, שְׁסוּד בְּרוּר הַדְּבָר הַרִי בְּאַרְנוֹ, וְהַדְּבָרִים הִלְלוּ עֲתִידִים לְהַתְּעַד לְפָנֵי עֲתִיק הַיָּמִים בְּלִי בּוֹשָׁה כָּלֵל.

רעיא מהימנא

מִצְוָה לְלַמֵּד תּוֹרָה בְּכָל יוֹם, שֶׁהִיא סוּד הָאֱמוּנָה הַעֲלִיּוֹנָה לְדַעַת דְּרִכֵּי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. שֶׁכָּל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, זּוֹכֶה בְּעוֹלָם הַזֶּה וְזוֹכֶה בְּעוֹלָם הַבָּא וְנִצּוֹל מִכָּל הַמְּקַטְרָגִים הַרְעִים, מִשׁוּם שֶׁהַתּוֹרָה הִיא סוּד הָאֱמוּנָה, שְׁמִי שֶׁמִּתְעַסֵּק בָּהּ, מִתְעַסֵּק בְּאֱמוּנָה הַעֲלִיּוֹנָה, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁרְה שְׂכִינְתּוֹ בְּתוֹכּוֹ שֶׁלֹּא תִזּוּז מִמֶּנּוּ. מִי שִׂיּוּדַע דְּבַר תּוֹרָה, צָרִיךְ לְרַדֵּף אַחֲרָיו וְלִלְמַד דְּבַר זֶה מִמֶּנּוּ, לְקַיֵּם אֶת סוּד הַכְּתוּב, מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבּוֹ תִקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי. הַתּוֹרָה הִיא עֵץ הַחַיִּים לְתַת חַיִּים לְכָל. מִי שֶׁמִּתְחַזֵּק בַּתּוֹרָה, מִתְחַזֵּק בְּעֵץ הַחַיִּים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ.

וְכַמָּה סוּדוֹת עֲלִיּוֹנִים בְּאַרְנוֹ בְּמִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, שֶׁזּוֹכֶה לְהַקְּשֵׁר בַּתּוֹרָה שֶׁלְמַעְלָה. בְּעוֹלָם הַזֶּה אֵינוֹ שׁוֹכֵךְ, וְאֵינוֹ שׁוֹכֵךְ בְּעוֹלָם הַבָּא, וְאֵפְלוֹ בְּקַבֵּר שֶׁפְּתוּתָיו מְרַחֲשׁוֹת בַּתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר דּוֹכֵב שִׁפְתֵי יִשְׁנִים. (ע"כ רעיא מהימנא)

זהר:

פְּתַח וְאָמַר, וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה. כָּאֵן הוּא יְחוּד בְּכָלֵל אֶחָד. מַעְלָה וּמַטָּה. לֹא כְּתוּב וְיִקְחוּ תְרוּמָה, אֲלֹא וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה, מַעְלָה וּמַטָּה, בְּלִי פְרוּד כָּלֵל.

מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבּוֹ תִקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי. פְּסוּק זֶה כֶּךָ צָרִיךְ לֹאמַר אוֹתוֹ: כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבּוֹ. מֵה זֶה מֵאֵת כָּל אִישׁ? אֲלֹא סוּד יֵשׁ כָּאֵן לְאוֹתָם בְּעֲלֵי מִדּוֹת. אֲשֶׁרִיהֶם הַצְּדִיקִים שִׂיּוּדְעִים לְשִׁים אֶת רְצוֹן לְבָם לְמַלְךְ הַעֲלִיּוֹן הַקְּדוּשׁ, וְכָל רְצוֹן לְבָם אֵינוֹ לְעוֹלָם הַזֶּה, וְלִתְּאֹהָה הַבְּטֵלָה שֶׁלוֹ. אֲלֹא יוֹדְעִים וּמִשְׁתַּדְּלִים לְשִׁים

רצונם ולהדבק למעלה, כדי למשך רצון (שלהם) של רבונם אליהם ממעלה למטה.

ומאיזה מקום נוטלים אותו רצון רבונם למשך אותו אליהם? הם נוטלים ממקום אחד עליון וקדוש שממנו יוצאים כל הרצונות הקדושים. ומי הוא? כל איש. זה צדיק שנקרא כל, כמו שנאמר (קהלת ה) ויתרון ארץ בכל היא. (תהלים קיט) על כן כל פקודי כל ישרתי. איש – כמו שנאמר איש צדיק. זהו צדיק (כל איש) בעל הבית שרצונו תמיד לגבירה, כמו בעל שאוהב את אשתו תמיד. ידבנו לבו – הוא אוהב אותה, ולבו, שהיא הגבירה שלו, ידבנו להדבק בה.

ואף על גב שאהבה רבה זה עם זה, שלא נפרדים לעולמים, מאותו כל איש, בעל הבית, בעל הגבירה, ממנו תקחו את תרומתי. דרך העולם, מי שרוצה לקחת אשתו של אדם ממנו, הוא מקפיד ולא עוזב אותה. אבל הקדוש ברוך הוא לא כך. כתוב וזאת התרומה – זו כנסת ישראל. אף על גב שכל אהבתה אליו ואהבתו אליה, ממנו נוטלים אותה להשרותה ביניהם, מאותו מקום עליון, שכל האהבה של אשה ובעלה שורה, משם תקחו את תרומתי. אשרי חלקם של ישראל, ואשרי כלם שזכו לזה.

וזאת התרומה אשר תקחו מאתם. ואם תאמר, אם כך, אשר תקחו מאתו היתה צריך להיות! מה זה מאתם? מאת שני השמות (הדרגות) הללו.

עוד אמר רב יבא סבא, מאתם – מאת ס', שהוא סוד העולם העליון, מקום מדורו של הצדיק הזה שמתעטר מהאות ס', ומשם נוטל חיים להזין את כל העולמות. והכל דבר אחד, הסוד שנתן לחכמים. אשרי חלקם.

שאף על גב שהם נוטלים אותה, (פאז) לא יכולים לטל אותה אלא רק ברשות בעלה וברצונו, ולעשות עבודה של אהבה אליו, ואז באהבתו תקחו את תרומתי. וכך זה באותן העבודות של התפלה, ותקון וסדור שישראל מסדרים בכל יום. דבר אחר מאתם – מהכלל של ששה צדדים העליונים, והכל אחד.

(ד"א) מאתם – מאותם זמנים ושבתות, והכל סוד אחד. זהב וכסף ונחשת ותכלת וארגמן ותולעת שני. זהב – בסוד של יום ראש השנה, שהוא יום של זהב, יום הדין, ושולט אותו הצד, כמו שנאמר (איוב ז)

מִצָּפוֹן זָהָב יֵאָתֶה. וְכֶסֶף – זֶה יוֹם הַכַּפּוּרִים, שְׁמֵת־לְבָנִים חֲטָאֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שֶׁלֵּג, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה א) אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כְּשָׁנִים כְּשֶׁלֵּג יִלְבִּינוּ. וְכִתּוּב (ויקרא טז) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם לְטַהַר אֶתְכֶם. וְנִחְשֶׁת – יְמֵי קָרְבָּנוֹת הַחֵג, שֶׁהֵם מְרַכְּבוֹת הָעַמִּים עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת, וְהֵם נִקְרָאִים סוּד שֶׁל הָרִי נִחְשֶׁת, וְלִכְן מִתְמַעֲטִים בְּכָל יוֹם וְהוֹלְכִים. וְתִכְלֶת – זֶה פֶּסַח, הַשְּׁלִטוֹן שֶׁל סוּד הָאֲמוֹנָה, הַסּוּד שֶׁל צָבַע הַתִּכְלֶת. וּמִשׁוֹם שֶׁהִיא תִכְלֶת, לֹא שׁוֹלֵטת, עַד שֶׁמִּשְׁמִידָה וְהוֹרְגַת כָּל בְּכוֹרוֹת מִצְרַיִם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות יב) וְעָבַר ה' לִנְגַף אֶת מִצְרַיִם. וְלִכְן כָּל הַגִּנּוּנִים טוֹבִים בְּחִלוּם, חוּץ מִתִּכְלֶת.

וְאַרְגָּמָן – זֶה שְׁבֻעוֹת, סוּד הָאַרְגָּמָן, שֶׁתּוֹרָה שֶׁבְּכֹתֵב שֶׁנִּתְּנָה בּוֹ כְּלוּלָה מִשְׁנֵי צְדָדִים – מִיָּמִין וּמִשְׁמָאל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים לב) מִיָּמִינוֹ אֲשֶׁר דָּת לְמוֹ, וְזֶהוּ אַרְגָּמָן. וְתוֹלַעַת שָׁנִי – זֶהוּ ט"ו בָּאָב, שֶׁבָּנוֹת יִשְׂרָאֵל הָיוּ יוֹצְאוֹת בְּכָלִי מִלֵּת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איכה ד) הָאֲמָנִים עָלֵי תוֹלַע.

עַד כָּאֵן שֶׁשָּׂה צְדָדִים. מִכָּאֵן וְהִלָּא הַסּוּד שֶׁל עֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה. וְשֵׁשׁ. וְעִזִּים. וְעֵרֶת אֵילִם מְאֻדָּמִים. וְעֵרֶת תְּחָשִׁים. וְעִצֵּי שְׁטִים. וְשֶׁמֶן לְמָאֵר. וּבִשְׁמִים לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים. וְאַבְנֵי שֶׁהֵם. וְאַבְנֵי מְלוֹאִים. עַד כָּאֵן תְּשֻׁעָה, כְּנֶגֶד תְּשֻׁעָה יָמִים, וְיוֹם הַכַּפּוּרִים מִשְׁלִים לְעֲשָׂרָה. וּמִכָּל אֵלָה אָנוּ נוֹטְלִים תְּרוּמַת ה' בְּכָל זְמַן וְזָמַן, כְּדִי לְהַשְׁרוֹת עָלֵינוּ. בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אָנוּ נוֹטְלִים תְּרוּמַת ה', וְהוּא סוּד שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁבָּא מִצַּד הַזֶּהָב. בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים אָנוּ נוֹטְלִים אוֹתָהּ, וְהִיא יוֹם הַכַּפּוּרִים שִׁיּוֹרְשֶׁת הַבַּת אֶת הָאֵם. בְּסָפוֹת אָנוּ נוֹטְלִים אוֹתָהּ, וְהִיא סָפָה, סוֹכְכַת וּמְגַנָּה עָלֵינוּ, וְכִתּוּב (במדבר כט) בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תְּהִיָּה לָכֶם, וְזֹהִי תְּרוּמַת ה'.

בְּפֶסַח אַף כֶּךָ אָנוּ נוֹטְלִים אוֹתָהּ, וְהִיא פֶּסַח. וְהִיא בְּאַרְנוֹ, סוּד הַגִּזּוֹן שֶׁל אוֹר הַתִּכְלֶת. בְּשְׁבֻעוֹת אָנוּ נוֹטְלִים אוֹתָהּ, וְהִיא שְׁתֵּי הַלֶּחֶם, וְכִתּוּב (שמות כ) וַיִּדְבֹר אֱלֹהִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְאֹמֶר. וְאָנוּ נוֹטְלִים מִתּוֹרָה שֶׁבְּכֹתֵב תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פִּה. חֲמִשָּׁה עָשָׂר בָּאָב, הוּא עֵמֶד בְּשִׁמְחָה עַל בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל. כָּל שָׂאֵר הַיָּמִים הֵם לְתַקּוֹן שְׁלָה, וְלִכְן כָּתוּב אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֲתָם.

כְּמוֹ שֶׁהֵם מִתְיַחֲדִים לְמַעְלָה בְּאֶחָד, אַף כֶּךָ הִיא מִתְיַחֲדֶת לְמַטָּה בְּסוּד שֶׁל אֶחָד, לְהִיּוֹת עִמָּם לְמַעְלָה אֶחָד כְּנֶגֶד אֶחָד. הַקְּדוּשׁ

ברוך הוא אחד למעלה לא יושב על כסא כבודו, עד שנעשית בסוד של אחד כמו שלו, להיות אחד באחד. והרי בארנו הסוד של ה' אחד ושמו אחד.

סוד השבת, היא שבת שנאחזת בסוד של אח"ד, להשרות עליה הסוד של אחד. תפלת ערב שבת, שהרי אז מתיחד כסא הכבוד הקדוש בסוד של אחד, ומתתקנת שישרה עליה המלך הקדוש העליון.

בשנכנסת השבת, היא מתיחדת ונפרדת מהצד האחר, וכל הדינים מעבירים ממנה, והיא נשארת ביחוד של אור קדוש, ומתעטרת בכמה עטרות למלך הקדוש, וכל שליטי הרגז ובעלי הדין כלם בורחים, (ומעבירים ממנה) ואין שלטון אחר בכל העולמות. ופניה מאירים באור עליון, ומתעטרת למטה בעם הקדוש, וכלם מתעטרים בנשמות חדשות. אז ראשית התפלה, לברך אותה בשמחה, בפנים מאירות, ולומר ברכו את ה' המברך. את ה' דוקא, כדי לפתח לה בברכה.

ואסור לעם הקדוש לפתח אליה בפסוק של דין, כמו והוא רחום וגו', משום שהרי נפרדה מהצד האחר, וכל בעלי הדינים נפרדו והעבירו ממנה. ומי שמעורר את זה למטה, גורם לעורר כף למעלה, והכסא הקדוש לא יכול להתעטר בעטרת קדשה. שכל זמן שמתעוררים למטה אותם בעלי הדין שהיו מעבירים והיו הולכים להתחבא בתוך הנקב של העפר של התהום הגדול, כלם שבים לשרות במקומם, והמקום הקדוש מתרחק (ונדחק) בהם מלהיות במנוחה.

ואל תאמר שזהו לבדו, אלא שאין התעוררות למעלה להתעורר עד שישראל מעוררים למטה, כפי שבארנו, שכתוב (תהלים פא) בכסה ליום חגנו. לא כתוב ליום חג, אלא ליום חגנו. ולכן אסור לעם הקדוש, שמתעטרים בעטרות קדושות של נשמות כדי לעורר מנוחה, שהם יעוררו דין, אלא כלם ברצון ואהבה רבה, שיעוררו ברכות מעלה ומטה כאחד.

ברכו את ה' - דוקא את, כמו שאמרנו, זו שבת של ערב שבת. ברוך ה' המברך - זו יציאת הברכות ממקור החיים, ומקום שממנו יוצאת כל ההשקאה להשקות את הכל. ומשום שהוא

המקור בסוד של אות הברית, קוראים לו המברך, הוא נביעת הבאר. כיון שמגיעים לשם, הרי הבאר ודאי מתמלאת, שאין פוסקים מימיו לעולמים.

וְלִכֵּן לא אומרים ברוך את ה' המברך, אלא ברוך ה'. שאלמלא לא מגיעה לשם נביעה מהמקור העליון, לא מתמלאת הבאר כלל, ועל זה המברך. למה הוא המברך? משום שהוא משלים ומשקה לעולם ועד. עולם ועד זוהי שבת של ערב שבת, ואנו תוקעים ברכות במקום שנקרא מברך. וכיון שמגיעים לשם, כלם לעולם ועד. וזהו ברוך ה' המברך. עד כאן הגיעו ברכות מהעולם העליון, וכלם לעולם ועד, להתברך ולהיות משקה ולהיות שלם כראוי, מלא מכל הצדדים.

ברוך - זהו המקור העליון שכל הברכות יוצאות ממנו. וכשהלבנה נשלמת, קוראים אותה כך לתחתונים, אבל ברוך מקור העליון, כפי שאמרנו. ה' - זה אמצעי של כל הצדדים העליונים. המברך - זה שלום הבית, נביעת הבאר, להשלים ולהשקות הכל. לעולם ועד - זה העולם התחתון שצריך להתברך. ושמן ומשחה של ברוך ה' והמברך, הכל הוא לעולם ועד.

(מברך, כמו שנאמר (בראשית מט) בן פרת) ולכן הברכה הזו צריכים כל העם לברך, ובערב שבת, ברצון הלב ובשמחה צריך להתחיל בתחלה בברכה הזו, שתתברך השבת הזו של ערב שבת (בלילה) מהעם הקדוש כראוי בברכה הזו.

(ברכו) כשמתחילים ישראל לברך, קול הולך בכל הרקיעים, שמתקדשים בקדשת ערב השבת: אשריכם העם הקדוש שאתם מברכים ומקדשים למטה כדי שיתברכו ויתקדשו למעלה כמה מחנות עליונים קדושים. אשריהם בעולם הזה, ואשריהם בעולם הבא. ולא מברכים ישראל את הברכה הזו, עד שמתעטרים בעטרות של נשמות קדושות, כפי שאמרנו. אשרי העם שזכו להם בעולם הזה, לזכותם לעולם הבא.

בְּלִילָהּ זה שמוש של החכמים באלו הנשמות הקדושות שמתעטרות בהם, ואף על גב שהרי בארנו והכל אחד. ובכל מקום שתמצא לחכמים בדבר הזה בצד זה, ולפעמים בצד זה - הכל הוא אחד, ודברים הללו הרי כבר בארנו. אבל בפעם הזו

שכלם מתעטרים בנשמות ורוחות חדשות יתרות קדושות, אז הוא הזמן של השמוש שלהם, כדי שיהיה שפע לאותו שמוש (תשמיש) בשפע של קדשה במנוחה עליונה, ויצאו בניהם קדושים כראוי.

סוד זה נתן לחכמים. בשעה שנחלק הלילה, בלילה הזה הקדוש ברוך הוא רוצה להכנס לגן שלמעלה. וסוד זה, בימי החל הקדוש ברוך הוא נכנס לגן ערן שלמטה להשתעשע עם הצדיקים ששורים שם, ובשבת, באותו ליל שבת, הקדוש ברוך הוא נכנס לגן שלמעלה, בסוד המקור העליון.

משום שבימי החל כל נשמות הצדיקים כלן שורות בגן שבארץ, וכשמתקדש היום בערב השבת, כל אותם מחנות של מלאכים קדושים שממנים בתוך הגן שלמטה, כלם מעלים את אותן נשמות ששורות בתוך הגן שלמטה, להכניס לאותו הרקיע שעומד על הגן, ומשם מזדמנות מרכבות קדושות שסוכבות את כסא הכבוד של המלך, ומעלים אותם את כל אותן נשמות לגן שלמעלה.

כיון שהרוחות הללו עולות, אז רוחות קדושות אחרות יורדות להתעטר בהם העם הקדוש. אלו עולות ואלו יורדות.

ואם תאמר, הרי הגן שבארץ ביום השבת יושב בריקנות בלי נשמות צדיקים - לא כך, אלא נשמות הולכות ונשמות באות, נשמות עולות ונשמות יורדות. נשמות הולכות מתוך הגן, ונשמות באות לתוך הגן. כל אותן נשמות הצדיקים שמתלבנות בימות החל, וטרם שנכנסו לתוך הגן, בשעה שאלו יוצאות - אלו נכנסות, והגן לא נשאר ריק, בסוד לחם הפנים ביום הלקחו.

ואם תאמר, כשחוזרים בימות החל, במה (במה) נמשכים המקומות לארץ ולרחב ולרום בגן, ולא נודע? כמו סוד ארץ הצבי, שהיתה נמשכת לכל הצדדים ולא נודע. כמו הצבי, שכל מה שגדל, עורו גדל לכל צד ולא נפר. ויש במה נשמות, שפיון שעולות, שוב לא יורדות.

נשמות עולות ונשמות יורדות להתעטר בהן העם הקדוש. ובערב שבת הוא גלגול הנשמות, אלו הולכות ואלו באות, אלו עולות ואלו יורדות. מי ראה כמה מרכבות קדושות שמשוטטות לכאן ולכאן. כלן בשמחה, כלן ברצון באלו הנשמות לעטר את העם הקדוש, לעטר לכמה צדיקים, גן העדן שלמטה, עד שעה שהכרוז

עומד וקורא: מקדש מקדש. אז נמצאת מנוחה ושוכך הפל. וכל רשעי הגיהנם שוככים במקומם ויש להם מנוחה. וכל הנשמות מתעטרות, אלו למעלה ואלו למטה. אשרי העם שזה חלקם.

בַּחצוֹת ליל שבת, כשהחכמים מתעוררים לתשמישם, אותה רוח עליונה שמתעטרים בה כשמתקדש היום, בשעה שהם ישנים במטותיהם, והנשמות האחרות שלהם רוצות לעלות לראות בכבוד המלך, אז אותה רוח עליונה שיורדת בערב שבת, נוטלת אותה נשמה, ועולים למעלה, ורוחצת נשמה אחרת בפשמים של גן העדן, ושם רואה מה שרואה.

ובשיורדת לשרות במקומה בחצות הלילה, אותה נשמה שבה למקומה, וצריכים אותם החכמים לומר פסוק אחד של התעוררות של אותה רוח עליונה קדושה של עטרת השבת, כמו (ישעיה סא) רוח ה' אלהים עלי יען משח ה' אותי לבשר ענוים וגו'. (יחזקאל א) בלכתם ילכו ובעמדם יעמדו ובהנשאם מעל הארץ וגו', אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו וגו'. משום שמתעטרות באותה רוח בהתעוררותם לשמחת התשמיש, ויהיה שפע של אותה רוח עליונה של השבת באותו תשמיש מצוה.

רב המנוא סבא, כשהיה עולה מהנהר בערב שבת, היה יושב רגע אחד ומרים עיניו, והיה שמח והיה אומר שהיה יושב לראות את שמחת המלאכים העליונים, אלה עולים ואלה יורדים. ובכל ערב שבת יושב אדם בעולם הנשמות. אשרי מי שיודע בסוד רבונו.

בשמאיר היום ביום שבת, עלית השמחה עולה בכל העולמות במנוחה בשמחה. אז (תהלים ט) השמים מספרים כבוד אל ומעשה ידיו מגיד הרקיע. מי השמים? אלו שמים שהשם העליון נראה בהם, שהשם הקדוש רשום בהם.

מספרים – מה הם מספרים? אם תאמר כמי שמדבר ספור דברים – לא כן. אלא שמאירים ונוצצים בהתנוצצות של אור עליון ועולים בשם שכולל באור של שלמות עליונה.

ומה הוא הספור? שנוצצים באור של שלמות הספר העליון. ולכן עולים בשם שלם, ומאירים באור שלם, ונוצצים בהתנוצצות שלמה. הם נוצצים ומאירים בעצמם מתוך אור של התנוצצות הספור העליון, ונוצצים ומאירים לכל צד וצד (לכל כבוד וכבוד) שנדבקים בו.

שְׁהָרֵי מֵהֶם, מֵאוֹתָהּ סְפִירִיּוֹת וְאוֹר מְאִירָה כָּל טִבְעַת וְטִבְעַת וְנוֹצְצַת
בְּהִתְנוּצְצוֹת, מִשּׁוֹם שְׁבִיּוֹם הַזֶּה מִתְעַטְרִים הַשָּׁמַיִם וְעוֹלָיִם בְּשֵׁם
הַקְּדוֹשׁ יוֹתֵר מִבְּשֵׁאֵר הַיָּמִים.

וּמַעֲשֵׂה יָדָיו – אוֹתוֹ הֵטַל הָעֲלִיּוֹן שְׁמַאִיר מִכָּל הַצְּדָדִים הַגְּנוּזִים,
שֶׁהוּא מַעֲשֵׂה יָדָיו, וְתִקְוֵנוּ – שְׁמַתְתַּקֵּן בְּיוֹם הַזֶּה מִכָּל
שְׂאֵר הַיָּמִים.

מִגִּיד הָרְקִיעַ – מֵה מִגִּיד? מוֹשֵׁף וְשׁוֹפֵעַ לְמִטָּה מֵרֹאשׁ הַמָּלָךְ, מְלֹא
מִכָּל צְדָדָיו. הָרְקִיעַ – אוֹתוֹ הָרְקִיעַ שֶׁהוּא מְבוּעַ הַבְּאָר, וְזֶהוּ
אוֹתוֹ נִהַר שְׂיוּצָא מֵעֵדֶן, וְזֶהוּ שְׁשׁוֹפֵעַ וּמוֹשֵׁף לְמִטָּה שֹׁפֵעַ שֶׁל טַל
עֲלִיּוֹן שְׁמַאִיר וְנוֹצֵץ בְּהִתְנוּצְצוֹת מִכָּל הַצְּדָדִים. וְהָרְקִיעַ הַזֶּה מִשְׁפִּיעַ
לוֹ בְּמִשְׁיכָה שֶׁל אֶהְבָּה וְתִשׁוּקָה לְהִשְׁקוֹת הַשְּׁקָאֵת הַשְּׁמַחָה לְעֶרֶב
שַׁבָּת. וְכִשְׁשׁוֹפֵעַ וּמוֹשֵׁף אוֹתוֹ הֵטַל שֶׁל הַבְּדֵלָח, הַכֹּל (שׁוֹפֵעַ) מְלֹא
וְשָׁלֵם בְּאוֹתִיּוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת בְּכָל אוֹתָם שְׁבִילִים קְדוֹשִׁים. כִּיּוֹן שֶׁהַכֹּל
מִתְחַבֵּר בּוֹ, נַעֲשֶׂה בּוֹ דֶרֶךְ לְהִשְׁקוֹת וּלְבָרֵךְ לְמִטָּה.

יּוֹם לְיוֹם – יּוֹם לְיוֹם וְטִבְעַת לְטִבְעַת. עֲכָשׁוּ מְדַבֵּר הַכְּתוּב בְּדֶרֶךְ פָּרֹט
אֵיךְ הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים וּמִתְקַנְיִם בְּסְפִירִיּוֹת וּבְהִתְנוּצְצוֹת עֲלִיּוֹנָה
לְכָבוֹד הַזֶּה, וְאֵיךְ שׁוֹפֵעַ וּמוֹשֵׁף אוֹתוֹ הָרְקִיעַ שֹׁפֵעַ שֶׁל טַל עֲלִיּוֹן.
וְאוֹמֵר, יּוֹם לְיוֹם יִבִּיעַ אִמֵּר. יּוֹם לְיוֹם וְדִרְגָּה לְדִרְגָּה, יִחְוֶה (אוֹחֵז)
לְהַכְּלִל זֶה בְּזֶה וְלִהְיֵאֵר זֶה מִזֶּה מֵאוֹתָהּ סְפִירִיּוֹת שְׁנוּצְצִים וּמְאִירִים
הַשָּׁמַיִם לְכָבוֹד הַזֶּה. יִבִּיעַ – כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר מִבְּעַ אֲתַעֲבֹד וְגו'. מִמְּהָרִים
לְהֵאֵר זֶה מִזֶּה וְלִהְתְּנוּצֵץ זֶה מִזֶּה מֵאוֹתוֹ סְפִירִיּוֹת וְהִתְנוּצְצוֹת.

אִמֵּר – כָּלֵל שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת וְהַשְּׁבִילִים שְׂיוּצְאִים מֵאֵב וְאֵם, וְאוֹתוֹ
רֹאשׁ שְׂיוּצָא מֵהֶם, שֶׁהוּא בֵּן בְּכוֹר. אֶלֶף – אָבָא. וְכִשְׁהוּא
עוֹלָה וְיוֹרֵד, מִתְחַבֵּרֵת מ' עִם א', וְהִיא אֵם. ר' – רֹאשׁ הַבְּכוֹר.
כְּשֶׁמִּתְחַבֵּרֵת כָּל הָאוֹתִיּוֹת – אִמֵּר. זֶה אוֹר שֶׁל אָב וְאֵם וְהַבֵּן הַבְּכוֹר,
וּמְאִירִים זֶה בְּזֶה בְּחִבּוּר אֶחָד. שׁוֹלֵט בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. וְלִכְּן הַכֹּל נִכְלָל
זֶה בְּזֶה, כְּדִי לְהִיּוֹת אֶחָד. וְלִכְּן מִמְּהָרִים זֶה בְּזֶה אוֹתוֹ אִמֵּר, שְׁלִיט
עֲלִיּוֹן, לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד.

וּכְשֶׁכָּבֹד זֶה נִשְׁפָּע וְנִמְשָׁךְ לְרְקִיעַ הַזֶּה, אֲזִי הוּא מִשְׁקָה וּמְאִיר לְמִטָּה,
לְכָבוֹד אֵל הַזֶּה, לַעֲשׂוֹת תּוֹלְדוֹת בְּדִיוֹקָן אוֹתָם הַשָּׁמַיִם
שְׁמַאִירִים לְאוֹתוֹ כְּבוֹד אֵל. (וְזֶהוּ שְׁכַתוּב)

וְלִילָהּ לְלִילָהּ יַחְוָה דַּעַת – מִרְכָּבוֹתֶיהָ (ו' לזו) שֶׁהֵן גּוֹף הַכֶּסֶּא, וְכָלֵן נִקְרָאוֹת לֵילוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים טז) אֵף לֵילוֹת יִסְרוּנִי כְלִיּוֹתַי. מִרְכָּבָה עֲלִיוֹנָה נִקְרָאת יָמִים, יוֹם לְיוֹם. מִרְכָּבָה תַּחְתּוֹנָה נִקְרָאת לֵילוֹת, לִילָהּ לְלִילָהּ.

יַחְוָה דַּעַת. יַחְוָה – יַחְיָה. יַחְיָה תּוֹלְדוֹת, שֶׁהֵם (בְּהֵם) שְׁמִים. וְאִם תֹּאמַר, יַחְוָה לֹא יַחְיָה – בֹּא וּרְאֵה, כְּתוּב (בראשית ג) וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה, כִּי הִיא הֵיטָה אִם כָּל חַי. חַוָּה וַחְיָה בְּמִלָּה אַחַת עוֹלָם. וְעַל שֶׁהִסְתַּלְקָה (זוה הסתלקה) 'וּנְכַנְסָה ו', שֶׁהוּא כְּרֹאוֹי, שֶׁהָרִי ו' הוּא חַיִּים וְדַאי, וְעַל זֶה חַוָּה וַחְיָה, ' (קטנה נוטלת) נוטלת חַיִּים מו'. אֵף כָּאֵן יַחְוָה – יַחְיָה.

דַּעַת – זֶהוּ סוּד הַשְּׁמַיִם. מֵה שְׁמַיִם שֶׁשָּׂה צְדָדִים, אֵף כָּאֵן שֶׁשָּׂה צְדָדִים בְּאוֹתָן תּוֹלְדוֹת שִׁיחְיָה כְּמוֹ שָׁלוֹ. וְלִכֵּן יוֹם לְיוֹם נִכְלָל בְּדַרְגָּה עֲלִיוֹנָה – אִמְ"ר. וְלִילָהּ לְלִילָהּ – בְּסוּד שֶׁל הַזְּכָר שֶׁמֵאִיר לָהּ, שֶׁהוּא שְׁמוֹ (שְׁמַיִם), דַּעַת.

וּמִשּׁוֹם שֶׁאִמְרָה הַזֶּה הוּא סוּד עֲלִיוֹן, וְלֹא כִּשְׂאָר הָאֲמִירוֹת, חֲזוֹר עָלָיו הַפְּסוּק וְאִמְרָה, אֵין אִמְרָה וְאֵין דְּבָרִים, כִּשְׂאָר אֲמִירוֹת הָעוֹלָם. אֲלֹא הָאִמְרָה הַזֶּה הוּא סוּד עֲלִיוֹן בְּדַרְגוֹת עֲלִיוֹנוֹת, שֶׁאֵין שֵׁם אֲמִירוֹת וְדְבָרִים, וְלֹא נִשְׁמְעוּ כִּשְׂאָר הַדְּרָגוֹת שֶׁהֵן סוּד הָאֲמוֹנָה, שֶׁהֵן קוֹל שֶׁנִּשְׁמָע. אֲבָל אֵלֶּה לֹא נִשְׁמְעוּ לְעוֹלָמִים, וְזֶהוּ שֶׁכְּתוּב בְּלִי נִשְׁמָע קוֹלָם.

אֲבָל בְּכָל הָאֶרֶץ יֵצֵא קִנּוּם, אֵף עַל גִּב שֶׁהֵם נִסְתָּרִים עֲלִיוֹנִים שֶׁלֹּא נוֹדְעוּ לְעוֹלָמִים, הַשְּׁפַע וְהַמְּשִׁיכָה שֶׁלָּהֶם נִמְשָׁךְ וְשׁוֹפֵעַ לְמִטָּה. וּמִשּׁוֹם אוֹתָהּ מְשִׁיכָה יֵשׁ לָנוּ אֲמוֹנָה שֶׁלָּמָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם מְדַבְּרִים סוּד אֲמוֹנוֹת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאוֹתָן דְּרָגוֹת כְּאֵלוֹ נִתְגַּלּוּ וְלֹא הָיוּ נִסְתָּרִים וּגְנוּזִים. וְזֶהוּ וּבִקְצֵה תִּבְלַ מְלִיחָה – מֵרֹאשׁ הָעוֹלָם עַד סוֹף הָעוֹלָם מְדַבְּרִים אוֹתָם חֲכָמֵי הַלֵּב בְּאוֹתָן דְּרָגוֹת גְּנוּזוֹת, אֵף עַל גִּב שֶׁלֹּא נוֹדְעוּ.

אֲבָל בְּמָה הֵם נוֹדְעִים? מִשּׁוֹם שֶׁלְשֶׁמֶשׁ שֵׁם אֵהָל בְּהֵם. מִשּׁוֹם הַשְּׁמַשׁ הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהִיא מְשַׁכֵּן מֵאוֹתָן דְּרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת קְדוּשׁוֹת, וְהוּא אוֹר שֶׁנוֹטֵל כָּל הָאוֹרוֹת הַגְּנוּזִים וְאוֹתָהּ מְשִׁיכָה שֶׁלָּהֶם, וּבִגְלָלוֹ נִרְאִית הָאֲמוֹנָה בְּכָל הָעוֹלָם.

מי שנוטל את השמש, כמי שנוטל את כל הדרגות, משום שהשמש הוא אהל שנקלל בהם ונוטל הכל, והוא מאיר לכל אותם הגונים של האורות שלמה. ולכן והוא כחתן יצא מחפתו - באור והתנוצצות של כל האורות הגנוזים. שכלם בתשוקה, ברצון שלם, נותנים לו רצונם ואורם, כמו שלחתן יש רצון ותשוקה של הכלה (של כלם) לתת לה אוצרות ומתנות, ולכן והוא כחתן יצא מחפתו.

מי זו חפתו? זה עדין. וסוד זה - (בראשית ב) ונהר יצא מעדין. עדין זוהי חפה שמכסה על הכל. ישיש כגבור. ישיש - מצד של אור ראשון שלא נמצא בו דין כלל. כגבור - מצד הגבורה. ואף על פי שגבורה היא דין שלם, כתוב כגבור, ולא גבור. משום שממתיק דין בחסד ונוטל הכל כאחד, בתשוקה ורצון שלם. וכל זה - לרוץ ארח, כמו שנאמר (ישעיה מג) הנותן בים דרך, להשקות ולהשלים את אור הלבנה בכל הצדדים, ולפתח בה דרך להאיר למטה.

מקצה השמים מוצאו - מסוף אלו השמים העליונים שאמרנו הוא מוציא, משום שבסיום הגוף הוא מוציא, ובאותו מקום נפר בין הזכר לנקבה. וזהו שכתוב (דברים ד) ולמקצה השמים ועד קצה השמים. קצה השמים - זה העולם העליון. ולמקצה השמים - זה (המלך ש) השלום שלו. כמו שזה נוטל את כל האורות וכלם בו, אף זה כך, נוטל כל האורות והוא יוצא מקצה השמים.

ותקופתו - שסובב (שהלבנה) בכל אותם הצדדים (הספירות) הקדושים שראויים להאיר ולהיות משקים ולהתנוצץ ממנו. ואין נסתר - אין מי שמכסה מאותו האור, שהרי לכלם הוא מאיר בכלל אחד, לכל אחד ואחד כראוי לו.

וכשברם נשלמים ומאירים מתוך השמש, אז הלבנה מתעטרת כמו האם העליונה, שלמה בחמשים שערים, וזהו שכתוב תורת ה' תמימה, שהרי אז היא (שלמה) תמימה מכל הצדדים, בסוד של חמש דרגות, כמו האם העליונה, שהם חמש, סוד של חמשים. **ולכן** היא באה בחמש חמש תבות, כדי להשלים לסוד של חמשים. תורת ה' תמימה משיבת נפש - הרי חמש. עדות ה' נאמנה

מחכימת פתי - הרי חמש. פקודי ה' ישרים משמחי לב - הרי חמש.
מצות ה' ברה מאירת עינים - הרי חמש. יראת ה' טהורה עומדת לעד -
הרי חמש. משפטי ה' אמת צדקו יחדו - הרי חמש. וכלם באים
בחמש חמש, להכליל כמו האם העליונה.

ולכן, יהו"ה יהו"ה שש פעמים, כנגש ששת הצדדים העליונים
שהם סוד השם העליון (השמים העליונים), ועל זה הלבנה
מתמלאת ונשלמת בסדור עליון כראוי, וזהו ביום השבת, שהכל
נשלם כראוי בסוד השבת מעלה ומטה. ולכן ביום הזה נוסף אור
בכל, כמו שאמרנו. השמים נוטלים ממקור החיים בראשונה, והם
מאירים ומתקנים את הכבוד העליון מסוד הספר העליון - האב של
הכל. ומסוד הספר - האם העליונה. והוא מסוד הספור. ולכן
מספרים, כמו שאמרנו, בסוד שלשת השמות הללו, ששולטים ביום
השבת על כל שאר הימים.

ולכן התשבחת הזו אמר דוד ברוח הקדש על האור והתנוצצות
ושלטון (ושלמות) של יום השבת על כל שאר הימים (ותקונה
שנתקנת ביום זה מכל שאר הימים) בשביל סוד השם העליון שמאיר באור,
ונוצץ בהתנוצצות, ונשתלם בשלמות מעלה ומטה. ואז תורת ה'
תמימה, שבת של ערב שבת (סוד של שמור כבוד לילה, שהיא תורת ה' תמימה, תורה
שבעל פה, משה קבל תורה מסיני. והרי התעוררו על התורה שבעל פה, שאלו תורה שבכתב, הרי
כתוב ויצו משה את הלויים וגו' לקוח את ספר התורה. וזה ראוי ללויים לזה שאוחז בשמש, והמלך
שבא ממנו משה מאיר לישראל ארבעים שנה שמש ביום, ותורת ה' זה ערב שבת) בסוד אחד,
כמו שאמרנו.

ותקנו (אנשי כנסת הגדולה הסדור של השבח) החברים ראשית התשבחות
מאותן תשבחות של דוד מסוד זה השמים, שנוטל בראש
וימאיר לכל השאר. ואחר כך אותו נהר שיוצא מעדן, וזהו סוד (תהלים
לג) רננו צדיקים בה'. משום שהנהר הזה כונס ונוטל הכל מסוד
השמים בסוד עליון, ומקור החיים, הכל כראוי ביום זה. והשמש
מתקן להאיר כראוי ביום הזה.

ואחר כך הלבנה שנפרדת מהצד האחר ביום הזה כדי להיות מאירה
מן השמש, וזהו לדוד בשנותו את טעמו וגו'. ואחר שנפרדת
ממנו, הרי מתחברת בשמש, ותשבחת זו בעשרים ושתים אותיות
שמכניס בה השמש בלבנה. ותשבחת זו פרדת הלבנה מן הצד

האחר, ותשבת של עשרים ושתים אותיות באור השמש. ואחר כך התחברות ועלית הגבירה לבעלה, וזוהי (שם צ) תפלה למשה איש האלהים. התחברות והתדבקות אשה בבעלה, לפרש ימין ושמאל לקבל אותה ולהיות כאחד בחבור אחד. (להיות אחד בסוד אחד. וכל אלו שמים מספרים להם ומתקנים אותם. מכאן והלאה תשכחות אחרות של שמחה ותשוקה שלמה. אבל אלו אותם תקון השלמות העליונה בסוד של השם הקדוש כראוי ותשכחות אלו, התקינו בתקון של שבת, שהוא עולה ומתעטר בעטרותיו כראוי, ועולים בסוד השם הקדוש להיות אחד בסוד של כבוד אל של השמים מספרים לו וזוהרים לו כמו שאמרנו).

וזהו מזמור שירו לה' שיר חדש. התשבתת הזו הרי בארנוה. אף על גב שהתעוררנו בה, התעוררות החברים שהתעוררו, יפה הוא, שהפרות הללו עלות, כשהיו נושאות את הארון, התעוררו בתשבתת הזו, כמו שנגמר (שמואל א-ו) וישרנה הפרות בדרך. ואיזו שירה היו אומרות? מזמור שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה. הסוד הזה הוא כמו שלמעלה. בפעם שאותן חיות נושאות את (הארון) הכפסא להרים אותו למעלה, הן אומרות תשבתת זו.

ואם תאמר, למה כתוב כאן חדש, והרי תמיד אומרים תשבתת זו? אלא ודאי שהוא חדש, וחדש לא נקרא אלא בהתחדשות הלבנה כשנאורה מהשמש, אז הוא חדש, וזהו שיר חדש. הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו, הרי התעוררות של ימין ושמאל לקבל אותה. ותשבתת זו, כשנושאות הארון, משכחות אותה כשעולות לבית שמש, כמו שעגלות עולות לבית שמש, והכל עולים בסוד אחד, משום שבשבת היא עלית הכפסא לעלות למעלה. התקון של התשבתת הזו בשבת. כל התשכחות הללו תקנו לשבת, לשבת אותו העם היחיד בעולם.

מזמור שיר ליום השבת (תהלים צב). התשבתת הזו אדם הראשון אמר אותה בפעם שגרש מגן עדן, ובאה שבת והגנה עליו. ובארה החברים, את התשבתת הזו משבח העולם התחתון את העולם העליון, יום (שהכל בו) שהוא כלו שבת, המלך שהשלוש שלו. וזהו מזמור שיר, ולא כתוב מי אמר אותו, כמו שבארנו.

ליום השבת - היום העליון, השבת העליונה. זו שבת וזו שבת. מה בין זה לזה? אלא שבת סתם זו שבת של ערב שבת. יום השבת זו שבת שלמעלה. זה יום וזה לילה. (שמות לא) ושמרו בני ישראל את

השבת - הרי לילה, סוד של נקבה. (שם כ) זכור את יום השבת - הרי יום, סוד של זכר. ולכן מזמור שיר ליום השבת.

ומצאנו בכמה מקומות, שהעולם התחתון עולה בשם ובא סתם, כמו זה - ויקרא אל משה, וכמו (שמות כד) ואל משה אמר עלה אל ה'. כלם שם נסתר ולא עולה בו, (אלא) (והכל) משום שיש בו דרגה עליונה, ואל הדרגה העליונה הוא לא עולה בשם. אור המנורה לא עולה ביום באור השמש, ועל זה לא עולה בשם. וכל אלה תשבחות השבת, שהיא כבוד (יום השבת, שהיא תשבחת) היום, היא תשבחת עליונה על כל שאר הימים. (וכל אלו התשבחות התקינו בתקון של שבת, שהיא עולה להתעטר בעטרת עליונות, מקומות קדושים על כל שאר הימים).

נשמות כל חי, הרי החברים עוררו בו דברי אמת. אבל יש לנו להזכיר, הנשמה הזו שפורחת מאותו חי העולמים. ומשום שהיא שלו, שממנו יוצאות כל הברכות ושורות בו, והוא משקה ומברך למטה, הנשמה הזו שיוצאת ממנו יש רשות לברך את המקום הזה.

ולכן פורחות הנשמות מאותו חי בערב שבת, אותן נשמות שפורחות, ממש מברכות מקום זה שנקרא שם מלמטה. ואותו מקום שיוצאות ממנו, מברך אותו למעלה, ושם זה מקבל ברכות מלמטה וממעלה, ונכללת מכל הצדדים.

בימי החל היא מקבלת ברכות משאר הנשמות שמברכות אותה מלמטה ביום השבת, היא מקבלת ברכות מאותן נשמות עליונות שמברכות אותה בארבעים וחמש תבות כחשבון מ"ה. (מנשמת כל חי עד והאחרונים) (ובסוד של חמשים תבות, כחשבון מ"י) כמו שבארנו בסוד מ"ה ובסוד מ"י. זה העולם העליון, וזה העולם התחתון. נשמת כל חי (עד והאחרונים) - מ"ה. ומן ואלו פינו מלא שירה עד ומלפנים - עולה התשבחת האחרת חמשים תבות. ואף על גב שלא עומד הדבר בחשבון, עולה החשבון סוד מ"י, ומשם והלאה עולה התשבחת האחרת לחשבון (מ"ה) מאה תבות, תשלומים של הכל, ומרכבה אחת על מה ששורה שהוא תשלום (אותו שלם עליון).

וכך השבח הזה וכל הדברים הללו כלם איברים ידועים בחשבון לתשלום שבת ולהשתלם מהם כראוי. אשרי העם שידועים לסדר את שבח רבונם כראוי. מכאן והלאה סדור התפלה כמו שתקן.

כתוב (תהלים כב) ואתה ה' אל תרחק אֵילוּתִי לְעִזְרָתִי חוֹשָׁה. דָּוִד
הַמֶּלֶךְ אָמַר אֶת זֶה בְּשָׁעָה שֶׁהָיָה מִתְקַן וּמְסֻדָּר אֶת תְּשׁוּבָתוֹ
הַמֶּלֶךְ כְּדִי לְחַבֵּר אֶת הַשֶּׁמֶשׁ לְלִבְנָהּ. כִּיּוֹן שֶׁהָיָה מִתְקַן וּמְסֻדָּר אֶת
שְׁבָחָיו לְהִתְחַבֵּר, אָמַר וְאַתָּה ה' אֵל תִּרְחָק.

ואתה ה' – סוד של חברות אחת בלי פרוד. אל תרחק – כִּיּוֹן
שֶׁעֲלֵתָה לְהִתְחַבֵּר עִם בַּעֲלָהּ, וְהַכֹּל בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, וּמִשָּׁם
רוֹצֵה לְעֵלוֹת לְאִין סוֹף לְהִתְקַשֵּׁר הַכֹּל לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וְלִכְּן אֵל
תִּרְחָק לְהַסְתַּלַּק מֵאַתְּנוּ וְלַעֲזֹב אוֹתְנוּ.

וְלִכְּן בְּתוֹךְ סְדוּר הַתְּשׁוּבָה צְרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְהַכְלִיל שֵׁם וְלִהְדָבֵק עִמָּם
מִלְּמַטָּה, שְׂאֵל מֵלֹא יִרְצֶה לְהִתְעַלּוֹת הַכְּבוֹד הַזֶּה, הִרִי יִשְׂרָאֵל
לְמַטָּה אַחֲזִיזִים בּוֹ וּמְחַזְּקִים בּוֹ שְׂאֵל יַעֲזֹב אוֹתוֹ לְהִתְרַחֵק מֵהֶם. וְלִכְּן
הַתְּפִלָּה בְּלַחֲשׁ, כְּמִי שֶׁמְדַבֵּר בְּסוּד עִם הַמֶּלֶךְ. וּבַעֲוֹד שֶׁהוּא בְּסוּד
עִמוֹ, לֹא מִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ כָּלֵל.

אֵילוּתִי – מֵה אֵיל וְצָבִי, בְּשָׁעָה שֶׁהוֹלְכִים וּמִתְרַחֵקִים, מִיַּד חוֹזְרִים
לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁעֲזָבוּ – אֵף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵף עַל גַּב
שֶׁהִתְעַלָּה לְמַעְלָה לְמַעְלָה בְּאִין סוֹף, מִיַּד חוֹזֵר לְמְקוֹמוֹ. מֵה הַטַּעַם?
מִשׁוּם שֶׁיִּשְׂרָאֵל לְמַטָּה אַחֲזִיזִים בּוֹ, וְלֹא עוֹזְבִים אוֹתוֹ לְהִיּוֹת נִשְׁכָּח
וְלִהִתְרַחֵק מֵהֶם. וְלִכְּן, אֵילוּתִי לְעִזְרָתִי חוֹשָׁה.

וּמִשׁוּם כִּךְ צְרִיכִים לְהִתְאַחַד עִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלֶאֱחֹז בּוֹ כְּמִי
שֶׁמִּשְׁיָךְ מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה, שְׂאֵל יִשְׂאָר אִישׁ עֲזוּב מִמֶּנּוּ
אֶפְלוּ שָׁעָה אַחַת. וְלִכְּן כְּשׁוֹמֵךְ גְּאֵלָה לְתַפְלָה, צְרִיךְ לֶאֱחֹז בּוֹ וּלְדַבֵּר
עִמוֹ בְּלַחֲשׁ, בְּסוּד, שְׂאֵל יִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ וְלֹא יַעֲזֹב מִמֶּנּוּ, וְלִכְּן כְּתוּב
(דְּבָרִים ד') וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם. (תהלים קמד)
אֲשֶׁרִי הָעַם שֶׁכָּכָה לוֹ אֲשֶׁרִי הָעַם שֶׁה' אֱלֹהָיו.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהִתְחַבְּרָה אֵף כִּךְ קָמוּ וְהִלְכוּ. אָמַר
רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָבִיו, אָבִא, עַד כָּאֵן הָיִינוּ
יוֹשְׁבִים בְּצֵל שֶׁל עֵץ הַחַיִּים בְּגֵן עֵדֶן. מִכָּאֵן וְהִלְאָה שְׂאֵנוּ הוֹלְכִים,
צְרִיךְ לָנוּ לְלַכֵּת בְּדַרְכֵי הַשּׁוֹמְרִים אֶת הָעֵץ הַזֶּה. אַתָּה תִּתְחַלֵּל
בְּרֵאשִׁית לְפִתּוֹךְ בְּדָרְךְ.

פָּתַח וְאָמַר, וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. בְּמָה הִיא תְרוּמָה? בְּסוּד
הַזֶּהב, שֶׁהִרִי מִשָּׁם נִזְוָנָה בְּתַחֲלָה, מִשׁוּם שֶׁהִיא גְּבוּרָה תַּחְתּוֹנָה

שָׁבָא מַצַּד הַזֶּהָב. וְאִף עַל גַּב שְׁבָאָה מַצַּד הַזֶּהָב, כָּל עֵקֶר לֹא נִשְׁאָרָת, אֲלֵא בְצַד הַכֶּסֶף, שֶׁהוּא יָמִין.

וְסוּד זֶה כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה שְׁצָרֶיךָ לְקַבְּלָהּ בְּיָמִין וּבִשְׂמָאל, וְכָל הָעֵקֶר לֹא נִשְׁאָר אֲלֵא בְּיָמִין, (וְהַשְׂמָאל נֶעְזֵב מִמֶּנָּה וְלֹא וְכֹי) וְהַשְׂמָאל מְעוֹרָר אֶת הַיָּמִין וְלֹא נִדְבֵק בּוֹ, מִשּׁוּם שֶׁהוּא נִתֵּן בֵּין יָמִין וּשְׂמָאל, וְהַשְׂמָאל נֶאֱחָז תַּחְתּוֹ, וְיָמִין נֶאֱחָז בּוֹ לְמַעַלָּה, כְּמוֹ שְׁנֵאָמַר (שִׁיר ב) שְׂמָאלוֹ תַּחַת לְרַאשֵׁי וְיָמִינוֹ תַּחְבְּקֵנִי. זֶהָב וְכֶסֶף – כְּמוֹ שְׁנֵאָמַר (חֲגִי ב) לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזֶּהָב, וְהָרִי נִתְבָּאָר.

וְנַחֲשֶׁת – זֶהוּ צָבֵעַ כְּגוֹן הַזֶּהָב, מִשּׁוּם שֶׁנֶּצְבַּע מְגוֹן זֶהָב וּמְגוֹן כֶּסֶף. וְלִכֵּן מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת קָטָן. לְמָה הוּא קָטָן? כְּמוֹ שְׁנֵאָמַר (מַלְכִים-א ח) כִּי מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר לִפְנֵי ה' קָטָן מִהַכִּיל אֶת הָעֵלֶה וְגו'. כְּמוֹ שְׁנֵאָמַר וְדוֹד הוּא הַקָּטָן. וְאִף עַל גַּב שֶׁהוּא קָטָן, הַכֹּל נֶאֱחָז בְּתוֹכוֹ. וְאִם תֹּאמַר, מִזְבַּח אַחֵר נִקְרָא קָטָן – לֹא כִּי! שְׂאִין קָטָן פָּרַט לָזֶה, שְׁכַתוֹב (בְּרֵאשִׁית א) אֶת הַמָּאֹר הַגָּדֹל לְמַמְשַׁלֵּת הַיּוֹם וְאֶת הַמָּאֹר הַקָּטָן לְמַמְשַׁלֵּת הַלַּיְלָה. וְזֶהוּ הַמָּאֹר הַקָּטָן. הַמָּאֹר הַגָּדֹל – זֶה הַמְּזַבַּח הַפְּנִימִי, שֶׁהוּא מִזְבַּח הַזֶּהָב.

וְתַכְלֵת – זוֹהִי תַכְלֵת שֶׁל צִיצִית. תַכְלֵת זֶהוּ הַכֶּסֶא, סוּד שֶׁל תַּפְלִין שֶׁל יָד. תַכְלֵת זֶהוּ הַכֶּסֶא שֶׁבוֹ דְנִים דִּינֵי נְפֹשׁוֹת. מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ כֶּסֶא שְׂדָנִים בּוֹ דִּינֵי מְמוֹנוֹת, וְיֵשׁ כֶּסֶא שְׂדָנִים בּוֹ דִּינֵי נְפֹשׁוֹת. וְלִכֵּן כָּל הַגְּוֹנִים טוֹבִים לְחֵלוּם, פָּרַט לְגוֹן תַכְלֵת, כְּדֵי שֶׁיִּדְעַ שֶׁהָרִי נִשְׁמָתוֹ הָרִי עוֹלָה בְּדִין. וְכִשְׁנֵשְׁמָה עוֹלָה בְּדִין, הַגּוֹף נִדוֹן לְהַתְּכַלּוֹת, וְצָרֶיךָ אוֹתוֹ הַחֵלוּם לְרַחֲמִים רַבִּים.

תַכְלֵת זֶהוּ כֶּסֶא, שְׁכַתוֹב בּוֹ כְּמֵרָאָה אֲבָן סַפִּיר דְמוֹת כֶּסֶא, וְכַתוּב (יִחְזַקְאֵל א) וְנָגַהּ לוֹ סָבִיב. מִשּׁוּם שֶׁעוֹשִׂים בּוֹ כְּרִיכוֹת לְצִיצִית, וְכִשְׁנֵגַהּ לוֹ הוֹפֵךְ לְגוֹן יָרֵק, כְּגוֹן כְּרִיתִי, מֵאוֹתָהּ שְׁעָה וְאֵילָךְ מִתְחִיל זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע, שֶׁהָרִי הַשְׁתַּנָּה גּוֹן תַכְלֵת מִכְּמוֹ שֶׁהָיָה, וְלִכֵּן אֶסוּר לְדוֹן דִּינֵי נְפֹשׁוֹת בְּלַיְלָה, מִשּׁוּם שֶׁשׁוֹלֵט אוֹתוֹ גּוֹן תַכְלֵת בְּאוֹתוֹ זְמַן, וְנִתְנָה רְשׁוּת לְחֵטֵף נֶפֶשׁ בְּלִי מִשְׁפָּט. שֶׁהָרִי מִשְׁפָּט לֹא שׁוֹלֵט בְּאוֹתוֹ זְמַן. כִּשְׁבָא הַבְּקָר וּמִתְעוֹרָר הַיָּמִין שְׁלִמְעָלָה, יוֹצֵא אוֹתוֹ הָאוֹר וּמְגִיעַ עַד הַתַכְלֵת הַזֹּאת וּמִשְׁתַּנָּה מִכְּמוֹ שֶׁהָיָה, וְאִזּוֹ שׁוֹלֵט עָלָיו וְנִדְבֵק בּוֹ כֶּסֶא קְדוֹשׁ אַחֵר. מֵאוֹתָהּ שְׁעָה וְאֵילָךְ זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע.

וְאַרְגָּמָן – זה כנוס שכולל כל הגונים כאחד. ותולעת שני – כתוב שני, וכתוב שנים, שכתוב (משלי לא) כי כל ביתה לבש שנים. אלא זהו גון שנקרא שני, שנוטל בו את כל הגונים והכל אחד, שני ושנים. שנים – כשכלם כלולים בו כאחד. שני – שיוצא מהכפא העליון ששולט על תכלת מצד הימין, וזהו האפוטרופוס של ישראל, שכתוב בו (דניאל י) מיכאל שרכם. תולעת – שפחה בפיה. כתולעת שמשברת הכל ומעקרת הכל.

תולעת שני ושש – שני גונים כאחד, של ימין ושמאל, לכן ואדם. ושש – הוא בוץ. שששה חוטים מתחברים, וזהו שכתוב וגוייתו כתרשיש. ובשני אלה כלולים שני אחרים.

ועזים – גבורות תחתונות שלחויץ, לכסות על הפנימיים. והכל צריך. וצריך לתת מקום לכל, שהרי מצד הזהב הם באים. וערת אילם מאדמים – משיכה של שני צדדים, של ימין ושמאל, לכסות במקום אחר.

וערת תחשים – צד אחד יש שגדל בתוף הצד האחר בחרבה, ולא נמצא בישוב, וזהו צד טהר, ונקרא תחש.

בספרו של שלמה המלך יש בתוף מזבח הנחשת שאמרנו סודות עליונים. שהרי כתוב, (שמות כ) מזבח אדמה תעשה לי וגו', וזהו סוד כראוי. נחשת – כששולטים הרים אחרים, והיא צריכה לזון אותם, נצבעת בגון הזה לזון אותם, והם נקראים הרי נחשת.

ואותם הרי נחשת נמשך עליהם רוח אחת מתוף המזבח הזה, וכשמזבח זה מתעלה בעליה אחרת, אז מסתלקת אות נ', שהוא מזבח קדוש, ונשארת הרוח של הרי הנחשת הללו. וכשאותה רוח מתעלית בקיומה, היא נקראת תחש, שהרי הסתלקה ממנה אות נ'.

וזה נפרד לכמה רוחות אחרות, ונקראים אף כף, ולכן נקרא אותה העם (אחד) תחש, כמו שנאמר (בראשית כב) ואת תחש ואת מעכה. הם היו מפירים את החיה הזו של המשכן שנקראת על שםם.

ועצי שטים – אלו אותם סודות קדושים, שהם לוחות המשכן, והם נקראים בסוד שלהם. כתוב עצי שטים עמדים, וכתוב (ישעיהו ו) שרפים עמדים.

מכאן והלאה – שָׁמֶן לְמָאֵר, מְשִׁיכָה שֶׁל שָׁמֶן מְשַׁחָה קְדוּשׁ לְמִשְׁחָה עֲלֵיהֶם. אֲבָנֵי שֶׁהֵם וְאֲבָנֵי מְלוֹאִים – אֵלוֹ אֲבָנֵי קֹדֶשׁ, יְסוּדוֹת הַמִּקְדָּשׁ, בְּמִרְכָּבוֹת הַקְּדוּשׁוֹת הִלְלוּ מִזְדַּמְנִים לְבָדֵם לְכַבֵּד וּלְשַׁבַּח בְּלְבוּשׁ כְּבוֹד לְעֵינַי הַכֹּהֵן בְּהֵם שֵׁם וּלְהַזְכִּיר (וּלְכַרֵּךְ) שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי שְׁבָטִים, וְלָכֵן שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אֲבָנִים כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר.

שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֵי מִינִים הֵם, פָּרֵט לְשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה הָאֲבָנִים הַיְקָרוֹת הִלְלוּ, וְכֻלָּם עוֹלִים לְעֶשְׂרִים וְחֲמֵשׁ אוֹתִיּוֹת בְּסוּד הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַיְחוּד. וְכַנְגֵד אֵלֶּה חֲקַק וְתַקֵּן מִשֶּׁה עֶשְׂרִים וְחֲמֵשׁ אוֹתִיּוֹת בְּסוּד הַפְּסוּק שֶׁל הַיְחוּד, שְׁכָתוּב (דְּבָרִים 1) שִׁמְעַי יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד. וְהֵם עֶשְׂרִים וְחֲמֵשׁ אוֹתִיּוֹת, גְּלוּפִים חֲקוּקִים בְּסוּד שְׁלֹמְעֵלָה.

יַעֲקֹב רָצָה לְתַקֵּן לְמִטָּה בְּסוּד הַיְחוּד, וְתַקֵּן בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת, וְהֵן: בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלֻכּוֹתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. וְלֹא הִשְׁלִים לְעֶשְׂרִים וְחֲמֵשׁ אוֹתִיּוֹת, מִשּׁוּם שֶׁעֲדִין לֹא הִתְתַּקֵּן הַמִּשְׁכָּן. כִּיּוֹן שֶׁהִתְתַּקֵּן הַמִּשְׁכָּן וְנִשְׁלַם, הִדְבָּר הָרִאשׁוֹן שֶׁהָיָה יוֹצֵא מִמֶּנּוּ כְּשֶׁהִשְׁתַּלֵּם – לֹא דִבֶּר אֵלָּא בְּעֶשְׂרִים וְחֲמֵשׁ אוֹתִיּוֹת, לְהִרְאוֹת שֶׁהָיָה נִשְׁלַם זֶה כְּמוֹ שְׁלֹמְעֵלָה, שְׁכָתוּב (וַיִּקְרָא א) וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו מֵאֵהָל מוֹעֵד לֵאמֹר. הֲרֵי עֶשְׂרִים וְחֲמֵשׁ אוֹתִיּוֹת.

וְלָכֵן עֶשְׂרִים וְחֲמֵשֶׁה מִינִים לְהִשְׁלִים תַּקֵּן הַמִּקְדָּשׁ (הַמִּשְׁכָּן) וְכָל אֵלוֹ הָאוֹתִיּוֹת בְּאַרְנֵנוּ בְּאוֹתָן אוֹתִיּוֹת חֲקוּקוֹת שְׁלֹמְדָנוּ מִמִּזְרְנוּ. וּמִשּׁוּם שֶׁהַמִּשְׁכָּן נִשְׁלַם בְּסוּדוֹת הִלְלוּ, נִקְרָא כ"ה, בַּיְחוּד שֶׁל שְׁלֹמוֹת הַמִּשְׁכָּן, וְלָכֵן (תְּהִלִּים קמ"ד) וְחִסְדֵיךָ יִבְרַכּוּכָה כְּתוּב, סוּד שֶׁל שְׁלֹמוֹת שֶׁל כָּל הַמִּשְׁכָּן וְתַקֵּנוֹ. כ"ה כְּנִגֵּד עֶשְׂרִים וְשְׁתֵּים אוֹתִיּוֹת, וְתוֹרָה וְנִבְיָאִים וְכְתוּבִים, שֶׁהֵם כָּלֵל אֶחָד וְסוּד אֶחָד.

בְּשַׁעָה שִׁישְׂרָאֵל מִיְחַדִּים יְחוּד בְּפְסוּק הַזֶּה בְּסוּד שֶׁל עֶשְׂרִים וְחֲמֵשׁ אוֹתִיּוֹת, שֶׁהֵן: שִׁמְעַי יִשְׂרָאֵל יי אֱלֹהֵינוּ יי אֶחָד, וְכַרְוּךָ שֵׁם כְּבוֹד מְלֻכּוֹתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, שֶׁהֵם עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת, וּכְיוֹן כָּל אֶחָד בְּהֵן – כָּל הָאוֹתִיּוֹת מִתְחַבְּרוֹת כְּאַחַת, וְעוֹלוֹת בְּחִבּוּר אֶחָד (אז נִפְתַּחוּ) אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה שְׁעָרִים בְּסוּד הַיּוֹבֵל, וְאָז צְרִיף לְעֻלוֹת עַד וְלֹא יוֹתֵר. וְאָז נִפְתַּחִים הַשְּׁעָרִים, וּמִחֲשִׁיב הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת אוֹתוֹ הָאֵדָם כְּאֵלוֹ קַיִם אֵת כָּל הַתּוֹרָה שְׁבָא בְּאַרְבָּעִים וְתִשְׁעַ פְּנִים.

וְלָכֵן צְרִיף לְכוֹן לֵב וְרִצּוֹן בְּעֶשְׂרִים וְחֲמֵשׁ וּבְעֶשְׂרִים וְאַרְבַּע וּלְהַעֲלוֹתָם בְּרִצּוֹן הַלֵּב לְאַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה שְׁעָרִים שְׁאֲמָרְנוּ.

כַּיּוֹן שֶׁהַתְּפִיחַ בָּזָה, יִתְפַּוֵּן בְּאוֹתוֹ יַחַד שְׁאֵמֵר מוֹרְנוּ - שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, כָּלֵל שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה. אֲשֶׁרִי חָלְקוּ שֶׁל מִי שֶׁיִּתְפַּוֵּן בָּהֶם, שְׂוֹדָאֵי כָּלֵל הוּא שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה, שְׁלֹמֵעֵלָה וּמִטָּה. וְזֶהוּ סוּד שֶׁל אָדָם שְׁלֵם, שֶׁל זָכַר וּנְקִיבָה, וְסוּד שֶׁל כָּל הָאָמוּנָה.

מַחְלָקַת שֶׁל שְׂמַאי וְהֵלֵל בְּקִימָה וּבִשְׂכִיבָה, שְׁכַתוֹב (דְּבָרִים י) בְּשִׁכְבּוֹ וּבְקוּמָה. שְׂשֵׁמַאי סוֹבֵר, בְּעֵרֵב, שְׁכִלְוִלָה הַנְּקִיבָה בְּשִׁלְטוֹנָה, צָרִיף לְנִקְבָה שְׂיִטוֹ וְיִקְרָאוּ. וּבִבְקָר כְּשִׁשׁוּלֵט הַזָּכַר בְּשִׁלְטוֹן הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, צָרִיף לְעַמֵּד לְפָנָי הַזָּכַר כְּמוֹ שֶׁצָּרִיף בְּתַפְלַת מְעַמֵּד, וּבְכָל מְקוֹם שֶׁהַזָּכַר בָּא.

וּבֵית הֵלֵל סוֹבֵר, שְׁאֵלְמָלָא שְׁנַמְצָא זֶה לְחַד וְזֶה לְחַד - כֶּף צָרִיף. אֲבָל כַּיּוֹן שְׁאֵנוּ מְחַבְרִים אוֹתָם כְּאֶחָד בְּחַבּוּר בְּאַרְבָּעִים וְתִשְׁעַ פָּנִים וְאַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה שְׁעָרִים, לֹא צָרִיכִים אָנוּ לְהַפְרִיד זֶה לְחַד וְזֶה לְחַד, אֲלֵא לְהַשְׁגִּיחַ שֶׁהַכֹּל אֶחָד בְּלִי פְרוּד, וּכְמוֹ שֶׁמְזַדְמָן לְאָדָם - כֶּף יֵאמֵר, שֶׁהָרִי שְׁנִיָּהֶם בְּחַבּוּר אֶחָד כְּמוֹ שְׁנוּחַ לָהֶם, וְכֶף צָרִיף לְהִרְאוֹת.

וְלִכּוֹן הַזָּכַר בְּשִׁשָּׁה צְדָדִים, בְּפִסּוּק שֶׁל שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם שֵׁשׁ תְּבוּת, וְהַנְּקִיבָה בְּשִׁשָּׁה צְדָדִים - בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, שֶׁהֵם שֵׁשׁ תְּבוּת אַחֲרוֹת, וְעוֹלָם בְּחַבּוּר אֶחָד, בְּסוּד שֶׁל אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה שְׁעָרִים, וְהַלְכָה כְּמוֹ בֵּית הֵלֵל בְּכָל מְקוֹם.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָרִים יָדוּ וּבְרוּךְ אֵת רַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ. פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה מא) מִי הָעִיר מִמְזַרְח וְגו'. פִּסּוּק זֶה בְּאַרְנוֹ וְנִתְבָּאָר, אֲבָל סוּד הַחֲכָמָה הוּא. מ"י הוּא סוּד שֶׁל הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, שֶׁהָרִי מִשָּׁם יוֹצֵאת הִרְאֵשִׁית לְגַלוֹת סוּד הָאָמוּנָה, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ.

עוֹד מ"י - הִטְמִיר שֶׁל כָּל הַטְּמִירִים, שְׁלֹא נוֹדַע וְלֹא הִתְגַּלָּה כָּלֵל. גָּלָה כְּבוֹדוֹ לְהוֹדַע מֵאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא מְזַרְח, שֶׁהָרִי מִשָּׁם רֵאשִׁית שֶׁל כָּל סוּד הָאָמוּנָה וְהָאוֹר לְהַגְלוֹת. וְאַחַר כֵּן, צָדֵק יִקְרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ, שֶׁהָרִי צָדֵק גָּלָה הַגְּבוּרָה הָעֲלִיּוֹנָה וְשִׁלְטוֹן שֶׁל הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא, וְאֵת הַצָּדֵק הַזֶּה הִשְׁלִיט עַל כָּל הָעוֹלָמוֹת לְהַנְהִיגָם וּלְתַקְּנָם כְּרָאוּי. וְלִכּוֹן, יִתֵּן לְפָנָיו גּוֹיִם וּמְלָכִים יָרֵד, שֶׁהָרִי כָּל מְלָכֵי הָעוֹלָם בְּרִשׁוֹת הַצָּדֵק הַזֶּה הֵם עוֹמְדִים, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (תהלים ט) וְהוּא יִשְׁפֹּט תִּבְל בְּצָדֵק.

עוד צדק יקראהו לרגלו – מי קורא למי? אלא הצדק קורא תמיד לאספקלריה המאירה, ולא שוכך לעולמים, וצדק עומד תמיד לרגלו, שלא זז משם, וקורא ולא שוכך. זהו שפכתוב (שם פג) אלהים אל דמי לך אל יחרש ואל תשקט אל. ועכשו הקדוש ברוך הוא מאיר לנו הדרך הזו בשבילנו (ורבי) אלעזר בני שקורא לאור העליון ולא שוכך. אשרי חלקם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא. (ועתה, אלעזר בני, קורא לאור העליון ולא שוכך, והקדוש ברוך הוא מאיר לנו הדרך בגללו. אשרי חלקו ואשרי חלקם של הצדיקים).

רבי אבא פתח פסוק ואמר, (שם סג) מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה. מה זה שונה מכל שאר התשבחות שלא אמר באיזה מקום שבח אותם דוד המלך? ומה שונה כאן שאמר בהיותו במדבר יהודה? אלא לא זה לבדו, שהרי אף כף גם – (שם לד) בשנותו את טעמו לפני אבימלך. בכא הזיפים. וכן כלם. להראות לכל בני העולם שבחו של דוד, שאף על גב שהיה בצער והיו רודפים אחריו, היה משתדל לומר שירות ותשבחות לקדוש ברוך הוא.

ואף על גב שברוח הקדש היה אומר – רוח הקדש לא היתה שורה עליו עד שהוא השתדל שתשרה עליו. וכך בכל מקום – לא שורה רוח הקדש שלמעלה עד שיתעורר עליו האדם מלמטה. ודוד, אף על גב שרדפו אחריו והיה בצער, לא היה עוזב שירות ותשבחות מפיו ולשבח את רבונו על הכל.

ואם תאמר, זה ששנינו מזמור לדוד או לדוד מזמור, וכאן שרתה עליו רוח הקדש בתחלה, משום שאמר מזמור לדוד. אלא, אם הוא היה מכונן עצמו בתחלה, לא היתה שורה עליו רוח הקדש. מזמור זה רוח הקדש. למה נקרא כך? משום שהיא משבחת את המלך העליון תמיד, (שכל הזמן הוא היה משבח ומזמר ולא שוכך) שכל הזמן היתה משבחת ומזמרת ולא שוככת. כיון שבא דוד, מצא גוף מתקן כראוי ושרתה עליו, והיו מגלים בעולם הזה לשבח ולזמר למלך, והכל כדי שיתתקן העולם הזה כמו שלמעלה.

לדוד – איש שלם בתקונו, איש מתקן, איש צדיק. דוד ודאי שלא השתנה לעולמים. בהיותו במדבר יהודה – זה שבח של דוד, אף על גב שהיה בצער, אף על גב שהיו רודפים אחריו, ואיזו תשבחת אמר? תשבחת גדולה ונכבדה.

וְהַשְׁבִּיחַ שְׁלוֹ מַה הוּא? (תהלים ג) אֱלֹהִים אֵלֵי אַתָּה אֲשַׁחֲרֶךָ. אֱלֹהִים סַתֵּם. כִּיּוֹן שְׁאָמַר אֱלֹהִים, לְמַה אֵלֵי? אֵלָא אוֹתָהּ דְרַגְתָּה שְׁלוֹ. שְׁלֵשׁ דְרַגּוֹת כָּאן: אֱלֹהִים, אֵלֵי, אַתָּה. וְאִף עַל גַּב שְׁהֵם שְׁלֵשָׁה שְׁמוֹת, דְרַגְתָּה אַחַת הִיא, בְּסוּד שֶׁל אֱלֹהִים חַיִּים. אֱלֹהִים – לְמַעַלָּה, אֱלֹהִים חַיִּים. אֵלֵי – קִצָּה הַשְּׁמַיִם עַד קִצָּה הַשְּׁמַיִם. אַתָּה – הַדְרַגְתָּה שְׁלוֹ. וְאִף עַל גַּב שְׁהַכֵּל אֶחָד וּבִשְׁם אֶחָד עוֹלָה.

אֲשַׁחֲרֶךָ – אִם כְּמִשְׁמַעוֹ שְׁלוֹ, יִפְהַ. אֲבָל אֲשַׁחֲרֶךָ – הַתְקִין הָאוֹר שְׁמַאִיר בְּשַׁחַר. שְׁהַרִי הָאוֹר שְׁעוֹמֵד בְּשַׁחַר לֹא מַאִיר עַד שְׁיִתְקַנּוּ אוֹתוֹ לְמַטָּה. וּמִי שְׁמַתְקֵן אֶת אוֹר הַשַּׁחַר הַזֶּה, אִף עַל גַּב שְׁהוּא שַׁחַר, זוֹכֶה לְאוֹר לְבָן שְׁמַאִיר, וְזֶהוּ אוֹר אֶסְפַּקְלָרְיָה הַמַּאִירָה, וְזֶהוּ הָאָדָם שְׁזוֹכֶה לְעוֹלָם הַבָּא.

וְזֶה סוּד (מְשַׁלֵּי א) וּמִשְׁחַרֵּי יִמְצְאֵנִי. וּמִשְׁחַרֵּי – שְׁמַתְקֵנִים הָאוֹר שֶׁל מִשְׁחַרֵּי הַשַּׁחַר. יִמְצְאֵנִי, לֹא כְּתוּב יִמְצְאוּנִי, אֵלָא יִמְצְאֵנִי, שְׁזוֹכִים לְשַׁנֵּי אוֹרוֹת – לְאוֹר הַשַּׁחַר הַשַּׁחַר, וְלְאוֹר הַלְבָן שְׁמַאִיר. וְזוֹכֶה לְאֶסְפַּקְלָרְיָה שְׁאִינָה מַאִירָה, וְלְאֶסְפַּקְלָרְיָה שְׁמַאִירָה. וְזֶהוּ יִמְצְאֵנִי. וְעַל כֵּן אָמַר דּוֹד אֲשַׁחֲרֶךָ. הַתְקִין אוֹר שֶׁל הַשַּׁחַר הַשַּׁחַר לְהַאִיר עָלָיו אוֹר לְבָן שְׁמַאִיר.

צְמָאָה לָךְ נִפְשֵׁי כְּמַה לָּךְ בְּשַׁרֵּי (תהלים ג), כְּמִי שְׁרַעַב לְאֹכֵל וְצָמָא לְשִׁתוֹת. בְּאֶרֶץ צִיָּה וְעֵינֶיךָ בְּלֵי מַיִם, מִשּׁוּם שְׁהוּא מְדַבֵּר וְאִינוּ מְקוּם שֶׁל יִשׁוּב, וְלֹא מְקוּם שֶׁל קִדְשׁ. וְלָכֵן הוּא מְקוּם בְּלֵי מַיִם. וּכְמוֹ שְׁאֵנוּ רַעֲבִים וְצָמְאִים אֵלֶיךָ בְּמְקוּם הַזֶּה, כֵּן בְּקִדְשׁ חֲזִיתֶיךָ וְגו'. וְאֵנוּ, כְּמוֹ שְׁאֵנוּ צָמְאִים אֶל מוֹרְנוֹ לְשִׁתוֹת בְּצָמְאוֹן אֶת דְּבָרֵינוּ בְּמְקוּם הַזֶּה, אִף כֵּן צָמְאִים לְשִׁתוֹת בְּצָמְאָה דְּבָרֵינוּ בְּבֵית הַמְּקִדָּשׁ, הַמְּקוּם שְׁנִקְרָא קִדְשׁ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אַבָּא, מִי שְׁהִתְחִיל הַדְּבָר – יֹאמַר עַכְשָׁו. **פְּתַח** רַבִּי אַבָּא וְאָמַר, וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ וְגו'. בְּשַׁעַת שְׁהִרְאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַשֶּׁה אֶת מַעֲשֵׂה הַמְּשַׁכֵּן, הִיָּה קָשָׁה לְפָנָיו, וְלֹא יָכַל לְעַמֵּד בּוֹ, וְהָרִי פִּרְשׁוּהָ. וְעַכְשָׁו יֵשׁ לָנוּ לְהַקְשׁוֹת כָּאן, אִם הַתְרוּמָה הַזֹּאת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַשֶּׁה לְבָדוֹ, אִיךָ נִתְּנָה לְאַחַר, וְאָמַר שְׁלַבְנֵי יִשְׂרָאֵל יִקְחוּ אֶת הַתְרוּמָה הַזֹּאת?

אָרְא וְדַאי שְׁלַמְשָׁה נִתְּנָה, וְלֹא נִתְּנָה לְאַחַר. לְמַלְךְ שְׁהִיָּה בְּתוֹךְ עַמּוֹ, וְלֹא הִיָּתָה הַגְּבִירָה עִם הַמְּלָךְ. כָּל זְמַן שְׁהַגְּבִירָה לֹא הִיָּתָה עִם הַמְּלָךְ, הָעַם לֹא קוֹבְעִים בּוֹ וְאִינָם יוֹשְׁבִים לְבִטְחָה. כִּיּוֹן שְׁבָאָה

הגבירה, כל העם שמחים ויושבים בבטחון. כך בתחלה, אף על גב שהקדוש ברוך הוא עשה להם נסים ואותות על ידי משה, לא קובעים העם. כיון שאמר הקדוש ברוך הוא ויקחו לי תרומה – ונתתי משפני בתוככם. מיד כלם קבעו ושמחו בעבודת הקדוש ברוך הוא. זהו שכתוב (במדבר ז) ויהי ביום כלת משה, שירדה כלת משה לארץ.

ואם תאמר, "ויהי" בכל מקום אינו אלא לשון צער, וכאן כתוב ויהי ביום? אלא, באותו יום ששכינה ירדה לארץ, נמצא לה מקטרג, וכסה אותו החשך כנגדה כדי שלא תרד. ושנינו, אלף וחמש מאות רבוא מלאכים נמצאו לפניו כדי שלא תרד.

ובאותו זמן נמצאו כל הפנס של המלאכים העליונים לפני הקדוש ברוך הוא ואמרו לפניו: רבון העולם, כל הזיו וכל האור שלנו – בשכינת כבודך הוא, ועכשו תרד לתחתונים? באותה שעה התחזקה השכינה ושררה אותו חשך אפלה כמי שמשבר חתיכות חזקות, וירדה לארץ. כיון שכלם ראו כך, פתחו ואמרו, (תהלים ח) ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ. אדיר ודאי, ששררה כמה חתיכות וכחות חזקים, וירדה לארץ ושלטה בכל. ולכן כתוב ויהי הצער שקבלו כמה חילות ומחנות ביום שירדה לארץ כלת משה.

ולכן ויקחו לי תרומה וגו'. לא כתוב ויקחו לי ותרומה, אלא ויקחו לי תרומה, להראות שהכל אחד בלי פרוד. ומעשה המשכן כמו שלמעלה, זה כנגד זה, להכליל השכינה מפל הצדדים, מעלה ומטה. כאן בעולם הזה המעשה שלו כמעשה הגוף, להכליל את הרוח בתוכו, וזוהי שכינה, שנקללה מעלה ומטה, והיא רוח הקדש.

ולעולם נמשכת ונכנסת לתוך סוד הגוף, להשרות מח בתוך קלפה הכל כראוי. רוח הקדש הזו נעשית בגוף, להכליל בתוכו רוח אחרת עליונה, דק ומאיר, והכל כך נאחז ונכלל זה בזה ונכנס זה בזה, עד שנאחז בעולם הזה, שהוא קלפה אחרונה חיצונה.

קלפה חזקה היא לפניו מקלפה של העולם הזה. כמו שהאגוז, שהקלפה החיצונה אינה קשה, קלפה שהיא לפניו ממנה היא קלפה קשה – אף כך למעלה. קלפה קשה היא רוח אחרת ששולטת בגוף. לפניו ממנו היא קלפה קלושה. לפניו ממנו – המוח.

בְּאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה מִתְקַן הַכֹּל בְּגִנּוּן אַחֵר, שֶׁהָרִי הַקְּלֵפָה הַקָּשָׁה נִשְׁפָּרָה מֵאוֹתוֹ מְקוֹם וְלֹא שׁוֹלֵטת בּוֹ כָּלֵל. הַקְּלֵפָה הַקָּשָׁה נִשְׁפָּרָת שָׂכָר, (מההוא יותר תמיד) וְנִפְתַּחַת מִצַּד זֶה (עד שְׁנֵאָחֳזוּ בַסּוּד שֶׁל הַמִּשְׁכָּן. בְּעוֹלָם הַזֶּה הַקְּלֵפָה הָאֲחֻרֹנָה הִיא לַחוּץ, הַקְּלֵפָה הַחֻזָּקָה הִיא לִפְנִימִים. כְּמוֹ זֶה אִף כִּן לְמַעְלָה, הַקְּלֵפָה הַחֻזָּקָה הִיא לַחוּץ. לִפְנִימִים מִמֶּנָּה הִיא קְלֵפָה קְלוּשָׁה, וְלֹא שׁוֹלֵטת בּוֹ כָּלֵל, וְנִפְתַּחַת מִצַּד זֶה) וְנִמְצָא זֶה. וְאוֹתָהּ פְּתִיחָה הִיְתָה בְּאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה בְּכֹל זְמַן שֶׁעוֹבְדִים עֲבוּדָה כְּרֵאוּי. כִּיּוֹן שֶׁגִּרְמוּ הַחֻטָּאִים, נִמְשְׁכָה אוֹתָהּ פְּתִיחָה לְצַד זֶה וְלְצַד זֶה, עַד שֶׁהִתְקַרְבָּה הַקְּלֵפָה הַכֹּל כְּאַחַד. כִּיּוֹן שֶׁסִּתְמָה הַקְּלֵפָה אֶת הַמַּח, אִז שׁוֹלֵטת אוֹתָהּ קְלֵפָה עֲלֵיהֶם, וְדוּחָה אוֹתָם מִחוּץ לְאוֹתוֹ מְקוֹם.

וְעַם כָּל זֶה, אִף עַל גַּב שֶׁדַּחַתָּה אוֹתָם הַחוּצָה, לֹא יְכוּלָה אוֹתָהּ קְלֵפָה קָשָׁה לְשַׁלֵּט בְּאוֹתוֹ מְקוֹם קְדוּשׁ שְׁאִינוּ מְקוֹמוֹ. וְאִם תֵּאמַר, אִם כֵּן, הוֹאִיל וְלֹא יְכוּלָה אוֹתָהּ קְלֵפָה קָשָׁה לְשַׁלֵּט בְּאוֹתוֹ מְקוֹם קְדוּשׁ, לְמָה עוֹמֵד חָרוֹב, שֶׁהָרִי אֵין חֲרָבָן בְּעוֹלָם אֲלֹא רַק מִצַּד אוֹתָהּ קְלֵפָה קָשָׁה?

אֲלֵא וְדַאי כְּשֶׁנִּחְרַב, לֹא נִחְרַב אֲלֹא מֵאוֹתוֹ צַד, בְּשַׁעָה שֶׁסִּתְמָה אֶת הַמַּח, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה שְׁלֵא תִשְׁלַט אוֹתָהּ קְלֵפָה קָשָׁה עַל אוֹתוֹ מְקוֹם, וְכִשְׁדַּחַתָּה אֶת יִשְׂרָאֵל מִמֶּנּוּ, אִז הַקְּלֵפָה חֲזָרָה וְנִפְתַּחַת כְּמִקְדָּם. וּמִשׁוֹם שֶׁהָעַם הַקְּדוּשׁ לֹא הָיוּ שָׂם, נִכְנָסָה עַל אוֹתָהּ פְּתִיחָה כְּסוּי קְדוּשׁ שֶׁל פְּרֻכַת קְלוּשָׁה, לְשִׁמּוֹר אֶת אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁלֵא יִסְתֵּם אֶת אוֹתָהּ קְלֵפָה קָשָׁה, וְאוֹחֲזוּ בְּכֹל צְדָדָיו.

לְהִיּוֹת מִשְׁחַת קִדְשׁ עַל הָאֶרֶץ כְּמִקְדָּם לֹא יְכוּל, שֶׁהָרִי אוֹתוֹ כְּסוּי קְלוּשׁ אֲחֻזוֹ, שְׁלֵא יֵרֵד לְמַטָּה, שֶׁהָרִי הָעַם הַקְּדוּשׁ אֵינוֹ שָׂם, וְלִכֵּן לֹא נִבְנְהָ הַחֲרָבָן מִיּוֹם שֶׁנִּחְרְבוּ. שֶׁתִּשְׁלַט אוֹתָהּ קְלֵפָה קָשָׁה, לֹא יְכוּלָה, שֶׁהָרִי אוֹתוֹ כְּסוּי קְלוּשׁ אוֹחֲזוּ בּוֹ בְּכֹל צְדָדָיו בְּאוֹתָהּ פְּתִיחָה שְׁלֵא תִשְׁלַט שָׂם וְלֹא תִסְתֵּם אֶת הַמַּח בְּאוֹתוֹ כְּסוּי שֶׁל פְּרֻכַת קְלוּשָׁה, שֶׁהִיא מִתּוֹךְ מְשִׁיכַת הַפְּרֻכַת הַקְּדוּשָׁה שֶׁלְמַעְלָה, שֶׁשׁוֹמְרַת אוֹתוֹ הַמְקוֹם.

וְלִכֵּן כָּל אוֹתָן הַנִּשְׁמוֹת שֶׁל שְׁאָר הָעַמִּים שְׁדָרִים בְּאֶרֶץ, כְּשִׁיוְצָאוֹת מִהָעוֹלָם הַזֶּה לֹא מְקַבְּלִים אוֹתָן, וְדוּחִין אוֹתָן הַחוּצָה,

והולכות ומשוטטות ומתגלגלות בכמה גלגולים, עד שיוצאות מכל הארץ הקדושה וסוכבות (לסביבתם) לצדם בטמאתן. וכל אותן נשמות ישראל שיוצאות שם, עולות, ואותו כסוי קלוש מקבל אותן, ונכנסים לקדשה עליונה, משום שכל מין הולך למינו.

ונשמות ישראל שיוצאות לחוץ לארץ ברשותה של אותה קלפה קשה, הולכות וסוכבות ומתגלגלות, עד ששבות למקומן ונכנסות למקום שראוי להן. אשרי חלקו של מי שנשמתו יצאה ברשות הקדושה באותה פתיחה של הארץ הקדושה.

מי שנשמתו יוצאת בארץ הקדושה – אם נקבר באותו יום, לא שולט עליו רוח טמאה כלל, ולכן כתוב בתלוי, (דברים כא) כי קבור תקברנו ביום ההוא [וגו'] ולא תטמא את אדמתך. משום שבליילה נתנה רשות לרוח טמאה לשוטט. ואף על גב שנתנה להם רשות, לא נכנסים לארץ הקדושה, פרט אם מוצאים שם כלי להכנס בו.

איברים ופדרים שנשרפים בליילה להזין מינים אחרים, לא שנכנסים לארץ, ולא להמשיכם לארץ, אלא כדי שלא ישלט הצד האחר בתוך הארץ ולא ימשך להכנס לשם. ולכן העשן היה עולה מהם עקם, ומתגלגל החוצה והולך (חזק) בחפזה, עד שנכנס לנקב של הצפון ששם מדורי כל הצדדים האחרים, ושם נכנס העשן, וכלם נזונים שם.

העשן של היום היה עולה למקומו בדרך ישר, ומזין מה שמזין, ומאותה פתיחה נזונים כל צדדי הקלפה הקשה שהיא מחוץ לארץ הקדושה, ומאותו עשן גם, כמו שבארנו.

גופות הצדיקים שלא נמשכו בעולם הזה אחר ההנאות של אותה קלפה קשה, לא שולטת עליהם רוח טמאה כלל, שהרי לא השתתפו אחריו כלום בעולם הזה. כמו שגוף הרשעים (גופות הצדיקים) שלא נמשכו אחר הנאות וכסופים של העולם הזה, אותה קלפה קשה לא שולטת עליהם, שהרי לא נמשכו אחריה בעולם הזה, שהרי כמו שגוף הרשעים) נמשך בעולם הזה אחר אותה קלפה קשה והנאות והענוגים שלה והתקונים שלה, כך נטמא אחר שיוצאת נשמתו ממנו.

גופות הצדיקים שלא מתענגים בעולם הזה, אלא מתענוגי מצוה וסעודות שבתות וימים וזמנים – אותה רוח טמאה לא יכולה לשלט עליהם, שהרי לא התענוגו משלה כלום. והואיל ולא

נטלו משלה, אין לה רשות עליהם כלל. אשרי מי שלא נהנה משלה כלום.

מי שנשמתו יצאה מחוץ לארץ הקדושה, ואותו גוף נטמא באותה רוח טמאה – אותה רוח טמאה נשאבת לתוכו, עד שחוזר לעפר (שמתבלה הגוף בעפר). ואם אותו גוף שנשאבה בו אותה רוח טמאה מעלים אותו להקבר בתוך הארץ הקדושה, עליו כתוב (ירמיה ב) ותבאו ותטמאו את ארצי ונחלתי שמתם לתועבה. ארצי, שלא שלטה עליה רוח טמאה באותו גוף שלכם שנשאבה בו רוח טמאה, שמביאים לקבר אותו בארצי – אתם מטמאים אותה להטמא בו. אם לא שעשה הקדוש ברוך הוא רפואה לארץ, שהרי שכיון שנבלה אותו גוף, משיב הקדוש ברוך הוא רוח מלמעלה ודוחה את אותה רוח טמאה החוצה, שהרי הוא חס על ארצו.

על יוסף לא שלט גופו רוח טמאה לעולמים, אף על גב שנשמתו יצאה ברשות אחרת. מה הטעם? כי לא נמשך בחייו אחר רוח טמאה, ועם כל זה לא רצה שיעלו את גופו להקבר בארץ הקדושה, אלא אמר (בראשית ג) והעלתם את עצמתי, ולא גופי.

יעקב לא מת, וגופו התקיים בקיום תמידי ולא פחד מהצד האחר, שהרי מטתו היתה שלמה בשלמות האור העליון באור של שנים עשר שבטים ובשבועים נפש, משום כך לא פחד מהצד האחר ולא יכל לשלט עליו. ועוד, שהוא גוף של דיוקן עליון שיפיו אחוז לכל הצדדים, וכל אותם איברי אדם הראשון היו אחוזים בו, ולכן כתוב בו (שם מז) ושכבתי עם אבתי ונשאתני ממצרים. גוף שלם. ולכן ניחנטו הרופאים את ישראל, שגופו יהיה עומד בקיום. וכך צריך שאר בני העולם שנשמתם יצאה בארץ הקדושה, הנפש והגוף נצולים מהכל.

בשלישה שמות נקראת נשמת האדם: נפש, רוח, ונשמה. וכלם כלולים זה בזה, ובשלישה מקומות נמצא כחם. הנפש הזו נמצאת בתוך הקבר עד שהגוף נרקב בעפר, ובזה היא מתגלגלת בעולם הזה להמצא בתוך החיים ולדעת בצער שלהם, ובשעה שהם צריכים, היא מבקשת עליהם רחמים.

הרוח הזו היא נכנסת לגן שבארץ ומצטירת שם בדיוקן הגוף של העולם הזה במלבוש אחד שמתלבשת שם, וזו נהנית שם

בהנאות וכסופים בזיו שבגן, ובשפתות וחדשים וזמנים היא עולה למעלה, ונהנית שם ושבה למקומה. ולכן כתוב (קהלת יב) והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה. תשוב ודאי, בזמנים הללו שאמרנו.

הנשמה עולה מיד למקומה לאותו מקום שיצאה ממנו, וזוהי שבשבילה מאיר הנר להאיר למעלה, זו לא יורדת למטה לעולמים. בזה נכללת מי שנכללת מכל הצדדים, ממעלה וממטה. ועד שזו לא עולה להתקשר (במקומה) בכפא, לא מתעטרת הרוח בגן שבארץ, והנפש לא מתישבת במקומה. כיון שהיא עולה, לכלן יש מנוחה.

וכשצריך לבני העולם, כשהם בצער והולכים לבית הקברות, הנפש הזו מתעוררת והולכת ומשוטטת ומעוררת את הרוח, ואותה רוח מעוררת אצל האבות, ועולה ומעוררת את הנשמה, ואז הקדוש ברוך הוא חס על העולם, והרי בארנו. ואף על גב שהרי התעוררו דברי הנשמה הללו בגונים אחרים, כלם עולים במשקל זה, וזהו ברור הדבר, והכל אחד.

וכשנשמה מתעכבת מלעלות למקומה, הרוח הולכת ועומדת בפתח הגן עדן, ולא פותחים לה פתח, והולכת ומשוטטת, ואין מי שישגיח בה. הנפש הולכת ומשוטטת בעולם, רואה את הגוף שמעלה תולעים ובאותו דין של הקבר, ומתאבלת עליו, כמו שבארנו שכתוב, (איוב יד) אך בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל. והכל הוא בענש. עד שהנשמה נקשרת במקומה למעלה, ואז כלם נקשרים במקומם.

משום שכל שלשת אלו הם בקשר אחד, כמו שלמעלה, בסוד של נפש רוח ונשמה, שהכל אחד וקשר אחד. לנפש אין לה אור מעצמה כלום, וזוהי שמשתתפת בסוד של גוף אחד לענגו ולזון אותו בכל מה שצריך, כמו שנאמר (משלי לא) ותתן טרף לביתה וחק לנערתייה. ביתה – זהו גופה, שהיא זנה אותו. ונערתייה – אלו הם האיברים של הגוף הזה.

הרוח, זהו שרוכב על הנפש הזו ושולט עליה ומאיר לה בכל מה שצריך, והנפש היא כפא לרוח הזו. הנשמה היא מוציאה את הרוח הזו, ושולטת עליו ומאירה לו באותו אור החיים, ואותה רוח תלויה בנשמה הזו, ונאור ממנה באותו האור

שְׁמַאִיר. אוֹתָהּ נֶפֶשׁ תְּלוּיָהּ בְּאוֹתָהּ רוּחַ, וְנִאוּרָהּ מִמְּנָה וְנִזְוִינִית מִמְּנָה, וְהַכֵּל קָשֶׁר אֶחָד.

וְעַד שֶׁנִּשְׁמָה עֲלִיוֹנָה זוֹ לֹא עוֹלָה לְתוֹךְ נְבִיעֵת עֵתִיק הָעֵתִיקִים, נִסְתַּר כָּל הַנִּסְתָּרִים, וּמִתְמַלֵּאת מִמְּנוֹ, מִשּׁוּם שֶׁלֹּא פּוֹסֵק – הַרוּחַ הַזֶּה לֹא נִכְנָסֵת לְגַן עֵדֵן, שֶׁהִיא נֶפֶשׁ, וְלַעוֹלָם הַרוּחַ לֹא שׁוֹרָה אֶלָּא בְּגַן עֵדֵן, וְנִשְׁמָה לְמַעְלָה. נֶפֶשׁ זוֹ מִתְיַשְׁבֵּת (לֹא מִתְיַשְׁבֵּת) בְּמִקּוּמָהּ בְּתוֹךְ הַגּוֹף לְמַטָּה. כְּמוֹ זֶה הַכֵּל לְמַטָּה כֶּךָ נִפְרָדִים בְּאֶדָם. וְאֵף עַל גַּב שְׁכָלָם קָשֶׁר אֶחָד, הַנִּשְׁמָה עוֹלָה לְמַעְלָה לְתוֹךְ נְבִיעֵת הַבָּאָר. הַרוּחַ נִכְנָסֵת לְגַן עֵדֵן כְּמוֹ שֶׁלְמַעְלָה. הַנֶּפֶשׁ מִתְיַשְׁבֵּת בְּתוֹךְ הַקֶּבֶר.

וְאִם תֹּאמַר, הַנֶּפֶשׁ לְמַעְלָה שֶׁמִּתְיַשְׁבֵּת בְּתוֹךְ הַגּוֹף בְּקֶבֶר, אֵיפֹה הוּא הַקֶּבֶר? אֶלָּא בְּתוֹךְ אוֹתָהּ קִלְפָה קָשָׁה, וְלִכֵּן נֶפֶשׁ כְּמוֹ זוֹ שֶׁלְמַטָּה, וְהַכֵּל זֶה כְּמוֹ זֶה, וְלִכֵּן שֶׁלֹּשׁ דְּרָגוֹת נִפְרָדוֹת, וְהֵן קָשֶׁר אֶחָד וְסוּד אֶחָד. וּבְכָל זְמַן שֶׁהַעֲצָמוֹת נִמְצְאוֹת בְּתוֹךְ הַקֶּבֶר, הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת נִמְצָאת שָׁם. כָּאֵן יֵשׁ סוּד לְיִוְדָעֵי דְרָךְ הָאֵמֶת יִרְאֵי חֲטָא. בְּשַׁעַת שֶׁהַנִּשְׁמָה מִתְעַטֶּרֶת לְמַעְלָה בְּתוֹךְ הָעֵטֶרֶת הַקְּדוּשָׁה, וְהַרוּחַ עוֹמֵדֵת בְּאוֹר עֲלִיּוֹן בְּשִׁבְתוֹת וְחֻדְשֵׁים וְזִמְנִים – הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת, בְּשַׁעַת שֶׁהַרוּחַ יוֹרֵדֵת מִתּוֹךְ הָאוֹר הָעֲלִיּוֹן לְדוֹר בְּגַן עֵדֵן מֵאִיר וְנוֹצֵץ, הִיא עוֹמֵדֵת בְּתוֹךְ הַקֶּבֶר וּמִתְגַּלְמֵת בְּדִיוֹקָן שֶׁהִיא בְּתוֹךְ הַגּוֹף בְּתַחֲלָה, וְכָל אוֹתָן עֲצָמוֹת עוֹלוֹת בְּאוֹתוֹ דִּיוֹקָן, וּמִשְׁבַּחוֹת וּמוֹדוֹת לְקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים לֵה) כָּל עֲצָמָי תֹּאמְרֵנָה ה' מִי כְמוֹךָ. לֹא כְּתוּב אוֹמְרוֹת, אֶלָּא תֹּאמְרֵנָה.

וְאֵלֶּמֶלֶא נִתְּנָה רְשׁוּת לְעֵינַי לְרֹאוֹת, הִיָּתָה רוּאָה בְּלִילָה כְּשֶׁנִּכְנָסֵת (כְּשִׁיּוּצָא) שַׁבָּת וְלִילוֹת חֻדְשֵׁים וְזִמְנִים כְּמוֹ דְּמִיּוֹת עַל גְּבֵי הַקֶּבְרִים מוֹדוֹת וּמִשְׁבַּחוֹת אֵת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. אֲבָל טַפְשׁוֹת בְּנֵי הָאָדָם מְעַכְּבֵת אוֹתָם שֶׁלֹּא יוֹדְעִים וְלֹא מִשְׁגִּיחִים עַל מָה עוֹמְדִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא חוֹשְׁשִׁים לְהִשְׁגִּיחַ בְּכַבּוּד הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן בְּעוֹלָם הַזֶּה, כָּל שְׁכֵן לְהִשְׁגִּיחַ בְּכַבּוּד אוֹתוֹ הָעוֹלָם, וְעַל מָה עוֹמֵד, וְאֵיךְ הַדְּבָרִים מִתְפָּרְשִׁים.

בְּיוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה, כְּשֶׁהָעוֹלָם נִדּוֹן וְכִסָּא הַדִּין עוֹמֵד לְמֶלֶךְ הָעֲלִיּוֹן לְדוֹן אֵת הָעוֹלָם, כָּל נֶפֶשׁ וְנֶפֶשׁ מִשׁוּטְטוֹת וּמִבְקָשׁוֹת רַחֲמִים עַל הַחַיִּים. בְּלִילָה שִׁיּוּצָא יוֹם הַדִּין, הוֹלְכוֹת וּמִשׁוּטְטוֹת לְשִׁמְעַ וְלִדְעַת מַהוּ הַדִּין שֶׁנִּדּוֹן עַל הָעוֹלָם, וְלִפְעָמִים שְׁמוּדִיעוֹת בְּמִרְאָה

לחיים, כמו שנאמר (איוב לג) בחלום חזיון לילה בנפל תרדמה על אנשים וגו', אז יגלה אֵזן אנשים ובמסרם יחתם. מה זה מסרם? זו הנפש, שעומדת וחותמת לאנשים דברים לקבל מוסר.

בליִלָה האחרון של החג, שיוצאים הפתקים מבית המלך, ואותו צל מוסר מבני הנגרעים של העולם הזה אותה נפש שאמרנו הולכת ומשוטטת, וממנה אחד שוטר, בסוד חקוק בטבעת בכתב מפרש, ידומיע"ם, שפוקד בכתב של זיו החקוק ובתוך מראות עליונים יורד באותו לילה, וכמה אלף אלפים ורבו רבבות עמו, ונוטלים אותו צל מכל אחד ואחד ומעלים אותו למעלה.

ואותה נפש שאמרנו הולכת ומשוטטת ורואה את אותו צל, ושבה למקומה לתוך הקבר, ומכריזה לשאר המתים: פלוני יבא אלינו, פלוני יבא אלינו. אם צדיק טוב הוא – כלם שמחים. ואם לא – כלם אומרים אוי. כשמעלים אותו צל, מעלים אותו לאותו עבד נאמן ששמו מטטרו"ן, ונוטל אליו אותו הצל ומעלה אותו למקומו, כמו שנאמר (איוב ז) כעבד ישאף צל. ישאף צל ודאי.

מאותה שעה ואילך מתקן מקום לאותה נשמה של אותו איש, ומקום לרוח בגן עדן, ומקום לנפש למנוחה ולהנאה בשעה שמשוטטת והולכת, משום שיש נפש שאין לה מנוחה, ויש נפש שמתכלה עם הגוף.

וזוהי שאין לה מנוחה, וזוהי שכתוב בה ואת נפש איביך יקלענה בתוך כף הקלע. שזוהי שהולכת ומשוטטת ומתגלגלת בכל העולם, ואין לה מנוחה כלל יומם ולילה, וזהו ענש יותר מהכל ואותה שתכלה עם הגוף, (ההיא שכתוב בה (ויקרא יז) והכרתי אתה מקרב עמה. ולזה אין לה זכרון כלל. ויש נפש שלא תכלה עם הגוף) ותכלה ממקום אחר (עליון) אותה שכתוב בה (ויקרא כב) ונכרתה הנפש היא מלפני אני ה'. מה זה מלפני? שלא שורה עליה רוח. וכשלא שורה עליה רוח, אין לה שתפוח כלל במה שלמעלה, ולא יודעת מאותם דברים של אותו עולם כלל, וזוהי נפש כמו של הבהמות.

נפש שאין (נפש שיש) לה מנוחה, זוהי כשהולכת ומשוטטת, פוגשת בממנה הזה ידומיע"ם, ובאותם השוטרים שלו, ונוטלים אותה ומכניסים אותה בכל פתחי גן העדן, ומראים לה את כבוד

הצדיקים וכבוד אותה הרוח שלה, והיא נדבקת בו במנוחה תוך אותו הלבוש, ואז יודעת באותם דברים של העולם.

ובשאותה רוח עולה להתעטר לתוך הנשמה העליונה למעלה, אותה נפש נקשרת באותה רוח ונאורה ממנה, כלבנה כשנאורה מהשמש, והרוח נקשרת לתוך אותה נשמה, ואותה נשמה נקשרת לתוך סוף המחשבה, שהיא סוד הנפש שלמעלה.

ואותה נפש נקשרת תוך אותה רוח עליונה, ואותה רוח נקשרת לתוך אותה נשמה עליונה, ואותה נשמה נקשרת באין סוף. ואז הוא מנוחת הכל וקשר של הכל למעלה ולמטה, הכל בסוד אחד וגוון אחד. ואז זוהי מנוחה לנפש שלמטה, ועל זה כתוב (שמואל-א כה) והיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים את ה' אלהיה. בגוון אחד ובסוד אחד. שאותו את, זה כמו זה.

כשיורדת הלבנה בסוד הנפש העליונה, מאירה מכל הצדדים. היא מאירה לכל המרכבות והמחנות ועושה להם גוף אחד שלם שמאיר באור בזיו העליון. אף כף כמו זה יורדת הנפש התחתונה הזו מאירה לכל הצדדים מתוך אור הנשמה, ומתוך אור הרוח, ויורדת ומאירה לכל אותם מרכבות ומחנות, שהם איברים ועצמות, ועושה אותם גוף שלם שמאיר באור.

זהו שכתוב (ישעיה נח) והשביע בצחצחות נפשך. נפשך ממש. ואחר כך - ועצמתיה יחליץ, שעושה מהם גוף שלם, ומאיר באור, וקם ומודה ומשבח את הקדוש ברוך הוא, כמו שנתבאר, שכתוב (תהלים לה) כל עצמתי תאמרה ה' מי כמוך. וזוהי מנוחת הנפש ודאי מכל הצדדים.

אשרי הצדיקים שפוחדים מרבונם בעולם הזה לזכות בשלש מנוחות לעולם הבא. בא רבי שמעון וברכו את רבי אבא. אמר רבי שמעון, אשריכם בני, ואשרי שעיני ראו בכך. כמה מקומות עליונים מתקנים לנו ומאירים לנו לעולם הבא.

פתח ואמר, (תהלים קכה) שיר המעלות הבטחים בה' כהר ציון לא ימוט לעולם ישב. פסוק זה פרשוהו. אבל שיר המעלות - תשבחת שאומרות אותן דרגות קדושות עליונות מצד של הגבורות העליונות, והם כמו הלזים שלמטה, והם מעלות, דרגות על דרגות, ועובדים בסוד של חמשים שנים. וזהו שיר המעלות הבטחים בה'

כֹּהֵר צִיּוֹן, אֵלֹהֵם הַצְּדִיקִים שְׁבוּטָחִים בּוֹ בְּמַעֲשֵׂים שְׁלָהֶם, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (משלי כח) וְצְדִיקִים כִּכְפִיר יִבְטָח.

וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי הַצְּדִיקִים לֹא בּוּטָחִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם כָּלֵל וְתַמִּיד
פּוֹחֲדִים, כְּמוֹ אַבְרָהָם שִׁכְתּוֹב בּוֹ (בראשית יב) וַיְהִי כִּאֲשֶׁר הִקְרִיב
לְבוֹא מִצְרַיִמָּה וְגו', כְּמוֹ יִצְחָק שִׁכְתּוֹב בּוֹ (שם כו) כִּי יֵרָא לֵאמֹר אֲשֶׁתִּי.
כִּיעֲקֹב שִׁכְתּוֹב בּוֹ (שם לב) וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּצֵר לוֹ. וְאִם אֵלֶּה לֹא
בְטָחוּ בְּמַעֲשֵׂיהֶם, כָּל שֶׁפֶן שְׂאֵר צְדִיקֵי הָעוֹלָם, וְאַתָּה אוֹמֵר וְצְדִיקִים
כִּכְפִיר יִבְטָח?!

אֲלָא וְדַאי כְּתוֹב כִּכְפִיר, שֶׁהָרִי מְכַל אוֹתָם שְׁמוֹת לֹא כְּתוֹב אֲלָא
כְּפִיר, וְלֹא כְּתוֹב לֹא אַרְיָה וְלֹא שַׁחַל וְלֹא שַׁחַץ – אֲלָא כְּפִיר,
שֶׁהוּא הַחֲלָשׁ וְהַקָּטָן מִכֻּלָּם וְלֹא בּוּטָח בְּכַחוֹ אֶף עַל גַּב שֶׁהוּא חֲזָק.
כִּךְ הַצְּדִיקִים לֹא בּוּטָחִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם עַכְשָׁו אֲלָא כִּכְפִיר. אֶף עַל גַּב
שִׁיּוּדְעִים שַׁחַץ כַּח מַעֲשֵׂיהֶם, לֹא בּוּטָחִים אֲלָא כִּכְפִיר, וְלֹא יוֹתֵר.

וְלָכֵן הַבְּטָחִים בַּה' כֹּהֵר צִיּוֹן וְגו', לֹא כִּכְפִיר וְלֹא כְּאַרְיָה וְלֹא כְּמוֹ
כָּל הַשְּׁמוֹת, אֲלָא כֹּהֵר צִיּוֹן. וּפְרָשׁוּהָ, מֵהַר צִיּוֹן הוּא חֲזָק
וְלֹא יִמוּט תַּמִּיד, אֶף כִּךְ בְּאוֹתוֹ זְמַן יִהְיוּ כְּמוֹ הַר צִיּוֹן, וְלֹא כְּמוֹ עַכְשָׁו
שֶׁלֹא בּוּטָחִים, אֲלָא כִּכְפִיר שֶׁפּוֹחֵד וְלֹא בּוּטָח בְּכַחוֹ. וְאַתָּם בְּנֵי
קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים, בְּטָחוֹנְכֶם כֹּהֵר צִיּוֹן, וְדַאי אֲשַׁרִּיכֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה
וּבְעוֹלָם הַבָּא.

הֲלָכּוּ. כְּשֶׁהֲגִיעוּ לְעִיר נַחֲשָׁד הַלֵּילָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּמוֹ שְׁיוֹם זֶה
מֵאִיר לָנוּ בְּדֶרֶךְ הַזֶּה לְזָכוֹת בּוֹ בְּעוֹלָם הַבָּא, אֶף כִּךְ הַלֵּילָה
הַזֶּה יֵאִיר לָנוּ לְזָכוֹתֵנוּ לְעוֹלָם הַבָּא, וְלַעֲטֹר דְּבָרִים שֶׁל הַיּוֹם בַּלֵּילָה
הַזֶּה לְפָנֵי עֲתִיק הַיָּמִים. שֶׁהָרִי כְּמוֹ הַיּוֹם הַשָּׁלֵם הַזֶּה לֹא יִמָּצָא בְּכָל
הַדּוֹרוֹת הָאַחֲרִים. אֲשַׁרִּי חֲלַקְנוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

נִכְנְסוּ לְבֵיתוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְרַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אֲבָא וְרַבִּי יוֹסִי עִמָּם.
לָנוּ עַד שֶׁנַּחֲלַק הַלֵּילָה. כִּיּוֹן שֶׁנַּחֲלַק הַלֵּילָה, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן
לְחַבְרַיִם, זְמַן הוּא לַעֲטֹר אֶת הַמְּרַכְבָּה הַקְּדוּשָׁה לְמַעַלָּה
בַּהֲשִׁתְדְּלוֹתֵנוּ. אָמַר לְרַבִּי יוֹסִי, אַתָּה שֶׁלֹא נִשְׁמְעוּ דְּבָרֶיךָ בַּיּוֹם הַזֶּה
בִּינֵינוּ, אַתָּה תִּהְיֶה רֵאשִׁית לְהָאִיר הַלֵּילָה, שֶׁהָרִי עַכְשָׁו עֵת רְצוֹן הִיא
לְהָאִיר מַעַלָּה וּמִטָּה.

פָּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשִׁלְמָה. שִׁיר זֶה עוֹרֵר
אוֹתָהּ שִׁלְמָה הַמְּלֶךְ כְּשֶׁנִּכְנְהָ בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ, וְכָל הָעוֹלָמוֹת

נשלמו, מעלה ומטה, בשלמות אחת. ואף על גב שהחברים חלקו בזה (מתי נאמר), אבל שירה זו לא נאמרה אלא בשלמות. כשהלבנה התמלאה בשלמות, ובית המקדש נבנה כמו שלמעלה בשעה שנבנה בית המקדש למטה, לא היתה שמחה לפני הקדוש ברוך הוא מיום שנברא העולם כמו אותו היום.

המשכן שעשה משה במדבר להוריד שכינה לארץ, באותו יום הוקם משכן אחר עמו למעלה, כמו שבארוה שכתוב (שמות מ) הוקם המשכן. המשכן – משכן אחר שהוקם עמו, וזה משכן הנער מטטרו"ן, ולא יותר. כשנבנה בית ראשון, בית ראשון אחר נבנה עמו, והתקיים בכל העולמות והאיר (בעולם והאיר) לכל העולמות, והתבשם העולם, ונפתחו כל המשקופים העליונים להאיר, ולא היתה שמחה בכל העולמות כמו אותו היום. אז פתחו עליונים ותחתונים ואמרו שירה, וזהו שיר השירים. שיר שאותם המנגנים שמנגנים לקדוש ברוך הוא.

דוד המלך אמר שיר המעלות. שלמה המלך אמר שיר השירים, שיר מאותם מנגנים. מה בין זה לזה, שהרי נשמע שהכל אחד? אלא ודאי שהכל אחד, אבל בימי דוד המלך לא היו כל אותם מנגנים מתקנים במקומם לנגן כראוי, ובית המקדש לא נבנה, ולכן לא התתקנו למעלה במקומם. שהרי כמו שיש תקוני משמרות בארץ, אף כך ברקיע, ועומדים אלה כנגד אלה.

וביום שנבנה בית המקדש נתקנו כלם במקומם, והגר שלא מאיר התחיל להאיר. ושירה זו נתקנה למלך העליון, המלך שהשלוש שלו. והתשבחת הזו היא מעלה מכל התשבחות הראשונות. היום שהתגלתה תשבחת זו (בעולם) בארץ, באותו יום נמצאה שלמות בכל, ולכן הוא קדש קדשים.

בספר של אדם הראשון היה כתוב בו, ביום שיוקם המשכן (שיבנה בית המקדש) יעוררו האבות שירה מעלה ומטה. ומשום כך מצאנו שין מאותיות גדולות. ואלה הם שעוררו, לא שהם מנגנים, אלא שהם מעוררים אל מעלה. (כביכול) שיר של אותם גדולים שממנים על כל העולמות.

ושנינו, באותו יום עמד יעקב השלם ונכנס לגן עדן בשמחה על מקומו, ואז גן העדן התחיל לנגן, וכל אותם בשמים של

הגן. מי גרם שירה זו ומי אמר אותה? הוה אומר, זה יעקב. שאלמלא הוא לא נכנס לגן העדן, לא אמר הגן שירה.

שירה זו שירה, שהיא כלל של כל התורה. שירה שעליונים ותחתונים מתעוררים אליה. שירה שהיא כמו העולם שלמעלה, שהוא שבת העליונה. שירה שהשם הקדוש העליון מתעטר בשבילה, ולכן הוא קדש קדשים. מה הטעם? משום שכל דבריו באהבה ושמחה הכל. (וזה) משום שכוס של ברכה נתנת בימין. כיון שנתנת בימין, אז כל השמחה וכל האהבה נמצאים. ולכן כל דבריו באהבה ושמחה.

בזמן שהימין הזו חוזרת לאחור, כמו שנאמר השיב אחור ימינו, אז כוס של ברכה נתנת בשמאל. כיון שנתנה בשמאל, מתחילים עליונים ותחתונים לפתח עליו קינה. ומה אומרים? איכה. אי כה. אי כוס של ברכה, שמקום עליון שהיתה יושבת בתוכו נמנע ונגרע ממנה. משום כך שיר השירים, שהיה מצד הימין, כל דבריו באהבה ושמחה. איכה, שחסר הימין ונמצא השמאל, כל דבריו קנטורים וקינות.

ואם תאמר, הרי כל שמחה וכל חדוה וכל שיר הוא מצד השמאל, ולכן הלויים מצד השמאל מנגנים שירה. אלא כל שמחה שנמצאת מצד השמאל, לא נמצא אלא בזמן שהימין נדבק עמו. ובזמן שהימין מתעורר ונדבק עמו, אז אותה חדוה מימין מיטיבה את הפעם. וכשהפעם שוכף והשמחה היא מצד הימין, אז חדוה שלמה באה מהצד הזה. וכשימין לא נמצא, הפעם של השמאל רב, ולא שוכף ולא מיטיב ולא משמח, ואז איכה. אי כה. כוס של ברכה מה תהא עליה? שהרי יושבת בשמאל, והפעם רב ולא שוכף. ודאי מתעוררים קנטורים וקינות.

אבל שיר השירים, ודאי כוס של ברכה שנתנת בימין ונמסר בתוכו, ולכן נמצאים כל האהבה וכל השמחה, ולכן כל דבריו באהבה וחדוה, ולא נמצא בשאר כל השירים של העולם כך, ולכן מצד האבות התעוררה שירה זו.

היום שהתגלתה השירה הזו, באותו יום ירדה שכינה לארץ, שכתוב (מלכים-א ח) ולא יכלו הכהנים לעמד לשרת וגו'. מה הטעם?

משום כי מלא כבוד ה' את בית ה'. באותו יום ממש התגלתה
התשבחת הזאת, ואמר אותה שלמה ברוח הקדוש.

תְּשַׁבַּחַת השירה הזו היא כלל של כל התורה. הכלל של כל מעשה
בראשית. הכלל של סוד האבות. הכלל של גלות מצרים,
וכשיצאו ישראל ממצרים, ותשבחת הים. הכלל של יו"ד אמירות
וקיום של הר סיני. וכשהלכו ישראל במדבר, עד שנכנסו לארץ
ונבנה בית המקדש. הכלל של עטור השם הקדוש העליון באהבה
ושמחה. הכלל של גלות ישראל בין העמים והגאולה שלהם. הכלל
של תחית המתים, עד ליום שהוא שבת לה'. מה שהיה, ומה שיהיה,
ומה שעתיד להיות אחר היום השביעי, כשתהיה שבת לה', הכל
נמצא בשיר השירים.

ועל זה שנינו, כל מי שמוציא פסוק של שיר השירים ואומר אותו
בבית המשתה, התורה חוגרת שק, ועולה לקדוש ברוך הוא
ואומרת לפניו: עשו אותי בניה צחוק בבית המשתה. ודאי שתורה
עולה ואומרת כך. ולכן צריך לשמר ולהעלות עטרה על ראש האדם
כל דבר ודבר של שיר השירים.

ואם תאמר, למה הוא בין הכתובים? – כך זה ודאי, משום שהוא
שיר תשבחתה של כנסת ישראל שמתעטרת למעלה. ולכן כל
התשבחות שבעולם לא מעלות רצון לקדוש ברוך הוא כמו
התשבחת הזאת.

תורת האמת, משקל מכריע לזכות כנגד פורצי הדור

ידוע ומפורסם גדל ערף הלמוד בסתרי תורה ובפרט בדורות אלו
האחרונים אשר בסגלת העסק בהם תבוא הגאולה וכהבטחת הרשב"י
(רע"א מהימנא נשא קכד): דבדא יפקון מן גלותא וברחמי.

יש בהשתדלות זו שהיא בדרך האמת לאנשי האמת ללמדם תורת
האמת, משקל מכריע לזכות כנגד פורצי הדור שנתרבו בעוונותינו הרבים
בימינו.

(הגאון הצדיק המקבל רבי יעקב משה הלל שליט"א ראש מתיבתא אהבת שלום – נדפס בלוח עמוד
היומי על ידי מרכז מתוק מדבש שנתיסד על ידי הגאון הצדיק המקבל רבי דניאל פריש זכר צדיק
לברכה)

סדר הלימוד ליום ד שבט [יום 122 בשנה]

בְּךָ לְמִדְנוּ: שִׁיר – אַחַד. הַשִּׁירִים – שְׁנַיִם. אֲשֶׁר – הָרִי שֶׁלְשָׁה. וְסוּד
זֶה – שֶׁנִּתְּנָה כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה וְנִטְּלָת בֵּין יָמִין וּשְׂמָאל. וְהַכֹּל
מִתְעוֹרָר לְמֶלֶךְ שֶׁהַשְּׁלוֹם שָׁלוּ. וּבִזְזָה עוֹלָה רְצוֹן לְמַעְלָה לְמַעְלָה בְּסוּד
הָאֵין סוּף. כָּאֵן נִמְצָאת מְרַכְּבָה קְדוּשָׁה, שֶׁהָרִי הָאֲבוֹת הֵם הַמְרַכְּבָה,
וְדוּד הַמֶּלֶךְ מִתְחַבֵּר עִמָּם, וְהֵם אֲרַבְּעָה, סוּד הַמְרַכְּבָה הַקְּדוּשָׁה
הָעֲלִיוֹנָה (חֲכָמָה בִּינָה תַפְאָרֶת וּמַלְכוּת, אוּ חֶסֶד גְּבוּרָה תַפְאָרֶת וּמַלְכוּת). וְלִכֵּן אֲרַבְּעַ
תְּבוֹת בְּפֶסוּק הָרִאשׁוֹן הַזֶּה, סוּד הַמְרַכְּבָה הַקְּדוּשָׁה הַשְּׁלֵמָה.

עוֹד סוּד זֶה, שִׁיר – זֶה סוּד שֶׁל דּוּד הַמֶּלֶךְ, שֶׁהוּא סוּד לְעֹלוֹת בְּשִׁיר.
הַשִּׁירִים – אֵלוֹ הָאֲבוֹת, סוּד הַמְּמַנִּים הַגְּדוֹלִים, מְרַכְּבָה שְׁלֵמָה
כְּרָאוּי. אֲשֶׁר לְשֵׁלְמָה – סוּד מִי שְׁרוּכֵב עַל הַמְרַכְּבָה הַשְּׁלֵמָה הַזֶּה.

וּבְפֶסוּק הַזֶּה נִמְצָאת שְׁלֵמוֹת שֶׁל הַסוּד מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם,
הַסוּד שֶׁל כָּל הָאֲמוֹנָה. וְהַכֹּל הוּא מְרַכְּבָה שְׁלֵמָה לְמִי
שִׁידוּעַ וְלִמִּי שֶׁלֹּא נוֹדַע, וְאֵין מִי שֶׁעוֹמֵד לְדַעַת בּוֹ. וְלִכֵּן נֶאֱמַר הַפֶּסוּק
הַזֶּה בְּאַרְבַּע תְּבוֹת, סוּד הַמְרַכְּבָה הַשְּׁלֵמָה מְכַל הַצְּדִידִים. מִכָּאֵן
וְהִלָּאָה נִמְסָר הַסוּד לְחֲכָמִים.

וְעוֹד יֵשׁ בּוֹ סוּד פְּנִימִי, שֶׁשְׁנִינּוּ, מִי שְׁרוּאָה עֲנָבִים בְּחֵלוֹם, אִם לְבָנִים
– הֵם טוֹבִים. אִם שְׁחָרִים – בְּזִמְנָם טוֹבִים, שֶׁלֹּא בְּזִמְנָם צְרִיכִים
רַחֲמִים. מָה שׁוֹנָה בְּלְבָנִים, וּמָה שׁוֹנָה שְׁחָרִים, וּמָה שׁוֹנָה בְּזִמְנָם,
וּמָה שׁוֹנָה שֶׁלֹּא בְּזִמְנָם? וְעוֹד שְׁנִינּוּ, אֲכַל אֶת אוֹתָם שְׁחָרִים – מִכְּטַח
לוֹ שֶׁהוּא בֶּן הָעוֹלָם הַבָּא. לְמָה?

אֲלֵא שְׁנִינּוּ, הָעֵץ שֶׁחָטָא בּוֹ אָדָם הָרִאשׁוֹן, עֲנָבִים הֵי, שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים
לֵב) עֲנַבְמוֹ עֲנָבִי רוּשׁ, וְאֵלֶּה הֵם עֲנָבִים שְׁחָרִים, מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ
עֲנָבִים שְׁחָרִים וְיֵשׁ עֲנָבִים לְבָנִים. הַלְּבָנִים טוֹבִים, שֶׁהָרִי הֵם מִצַּד
הַחַיִּים. שְׁחָרִים צְרִיכִים רַחֲמִים, שֶׁהָרִי הֵם מִצַּד הַמּוֹת. בְּזִמְנָם טוֹבִים,
מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁבְּזִמְנָן שֶׁהַלְּבָנִים שׁוֹלְטִים, הַכֹּל מִתְּבַשֵּׂם, שֶׁהָרִי
בְּאוֹתוֹ זְמַן הַכֹּל צְרִיךְ תַּקּוּן, וְהַכֹּל הוּא יָפֵה, וְהַכֹּל תַּקּוּן אַחַד, שְׁחָר
וְלִכֵּן. וּבְזִמְנָן שֶׁהַלְּבָנִים לֹא שׁוֹלְטִים וְנִרְאִים שְׁחָרִים, יֵשׁ לְדַעַת שֶׁהָרִי
בְּדִין הַמּוֹת עוֹלָה, וְצְרִיךְ רַחֲמִים, שֶׁהָרִי הָעֵץ שָׁבוּ חָטָא אָדָם הָרִאשׁוֹן
וְגַרְם מוֹת לוֹ וְלִכֵּל הָעוֹלָם הוּא רָאָה.

כָּאֵן יֵשׁ לְהִתְבּוֹנֵן, וְאִם מוֹרֵי לֹא כָּאֵן – לֹא אָמַר. שְׁנִינּוּ שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה הוּא כְּמוֹ הָעוֹלָם שֶׁלְמַעְלָה, וְהָעוֹלָם שֶׁלְמַעְלָה – כָּל מַה שִׁישְׁנוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה, כִּךָּ זֶה לְמַעְלָה. אִם הִנָּחֵשׁ גֵּרָם מוֹת לְאָדָם לְמַטָּה, אִז לְמָה לְמַעְלָה? אִם תֹּאמַר (עוֹד) לְאִשָּׁה (לְמַטָּה), שֶׁבְגִלָּל הִנָּחֵשׁ נִגְרַע הָאוֹר, שֶׁהָרִי לְפַעֲמִים הִלְבְּנָה גּוֹרַעַת אוֹרָה וּבִאוּתוֹ זְמַן הִיא מֵתָה, הַזְכָּר לְמָה? שְׂאֵם נֹאמַר שֶׁהִלְבְּנָה מֵתָה בְּעֵטִיו שֶׁל נָחֵשׁ בְּגִרְיַעַת הָאוֹר, הָרִי שְׁנִינּוּ שֶׁזֶה לֹא הָיָה מְשׁוּם הִנָּחֵשׁ, אֲלֹא שְׂאִמְרָה הִלְבְּנָה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְכוּ'. הָרִי לֹא מְשׁוּם הִנָּחֵשׁ זֶה הָיָה. וְאִם תֹּאמַר שֶׁבְּעֵלָה כִּךָּ הוּא – חֵס וְחִלִּילָה שֶׁגִּרְיַעוֹת הִיָּתָה לְמַעְלָה.

אֲלֵא כָּל זֶה סִתְרֵי תוֹרָה, וְהִנָּחֵשׁ תִּקְוָה בְּכָל גִּרְיַעוֹת. בֹּא וּרְאֵה, וְכִךָ לְמַדְנּוּ, כָּל מַה שֶׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, הַכֹּל הוּא בְּסוּד שֶׁל זְכָר וּנְקֵבָה, וְכַמָּה דְרָגוֹת הֵן לְמַעְלָה מְשֻׁנוֹת אֵלּוּ מֵאֵלּוּ. וּמִדְרָגָה עַד דְרָגָה סוּד שֶׁל אָדָם, וְאוֹתָן דְרָגוֹת שֶׁהֵן מִיַּן אֶחָד, עָשָׂה אוֹתָן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דְיוֹקֵן שֶׁל גּוֹף אֶחָד, עַד שֶׁעוֹלָם בְּסוּד שֶׁל אָדָם.

וְשְׁנִינּוּ, בְּיוֹם הַשְּׁנִי שֶׁל מַעֲשֵׂה בְרָאשִׁית, שָׁבוּ נִבְרָא גִיְהֵנָם, נַעֲשָׂה גּוֹף אֶחָד בְּסוּד שֶׁל אָדָם, וְהֵם אֵיבָרִים מְמַנִּים שֶׁמִּתְקַרְבִּים לְאֵשׁ וּמֵתִים, וְחוֹזְרִים כְּמִקְדָם. וְזֶה מְשׁוּם שֶׁהֵם הִתְקַרְבוּ לְנָחֵשׁ הַזֶּה, וְהוּא אָדָם הִרְאֵשׁוֹן שֶׁהִתְפַּתָּה לְתוֹךְ הַמְשַׁכֵּן בְּנָחֵשׁ הַזֶּה וּלְכֵן מֵת, וְהִנָּחֵשׁ גֵּרָם לוֹ מוֹת שֶׁהוּא הִתְקַרַב אֵלָיו.

וּבְכֵל מְקוֹם אָדָם הוּא זְכָר וּנְקֵבָה, אֲבָל אָדָם שֶׁהוּא קְדוֹשׁ עֲלִיוֹן, הוּא שׁוֹלֵט עַל הַכֹּל, זֶה הַנוֹתֵן מְזוֹן וְחַיִּים לְכֹל. וְלְכֵן בְּכָל מְנַע אוֹר הִנָּחֵשׁ הִקְשָׁה. כְּשֵׁטְמָא אֵת הַמְשַׁכֵּן, נִקְבְּתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ אָדָם מֵתָה כְּמוֹ שְׂאִמְרָה, וְהַזְכָּר מֵת, וְעָלוּ כְּמִקְדָם. וְלְכֵן הַכֹּל כְּמוֹ שֶׁלְמַעְלָה.

אֲבָל אוֹתָם עֲנָבִים שְׁחָרִים – מְבֻטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן הָעוֹלָם הַבָּא, מְשׁוּם שֶׁהוּא שְׂמִיד וְשֹׁלֵט עַל אוֹתוֹ מְקוֹם, (וְהַעֲבֹר) וְהַתְּגַבֵּר עָלָיו וְשַׁחַק אוֹתוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים ז') אֲכָלָה וְשַׁחַקָה. כִּיּוֹן שֶׁהַעֲבָרָה אוֹתָהּ קִלְפָה קָשָׁה, הָרִי קָרַב לְעוֹלָם הַבָּא וְאִין מִי שִׁימְחָה בְּיָדוֹ. וְלְכֵן מִי שֶׁרוֹאֶה בְּחִלּוּמוֹ אוֹתָם עֲנָבִים שְׁחָרִים אוֹכֵל וּמְהַדֵּק, מְבֻטָח לוֹ וְכוּ'.

כְּמוֹ כֵּן לֹא הָיָה שִׁיר בְּבֵית דָּוִד עַד שֶׁהַעֲבָרוּ אוֹתָם עֲנָבִים שְׁחָרִים וְשֹׁלֵט עֲלֵיהֶם, וְאִז נֶאֱמַר שִׁיר הַשִּׁירִים כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר. וְאֲפִלּוּ

במקום זה נקרא ענבים, כמו שנאמר (הושע ט) כענבים במדבר וגו',
ואלה הם ענבים לבנים.

שיירה זו היא מעלה על כל שאר השירים של הראשונים. כל השירים שהראשונים אמרו, לא עלו אלא תוך השירים שהמלאכים העליונים אמרו. ואף על גב שהרי פשוטה, אבל כתוב שיר המעלות לדוד. שיר המעלות – שיר שהמלאכים העליונים אומרים, שהם מעלות ודרגות. למי אומרים? לדוד. לבקש טרף ומזון ממנו.

עוד שיר המעלות – כמו שנאמר (תהלים מו) על עלמות שיר. (שיר א) על פן עלמות אהבה. לדוד – בשביל דוד המלך העליון שמשבח תמיד את המלך העליון.

ביון שבא שלמה המלך, אמר שיר שהוא עליון למעלה, שגדולי עולם עליונים אומרים למלך העליון שהשלוש כלו שלו. כל האומרים שירה לא עולים בשירה זו לומר, אלא אותה שירה שאומרים מלאכי השרת. פרט למלך שלמה שעלה בשירה ההיא למה שגדולים עליונים עמודי עולם אומרים. כל בני העולם במרכבות תחתונות, ושלמה המלך במרכבות עליונות.

ואם תאמר, משה, שעלה בדרגת נבואה ובחכיבות לקדוש ברוך הוא על כל בני העולם, אותה שירה שאמר במרכבות תחתונות היתה ולא עלה יותר – בא וראה, השירה שאמר משה עלתה למעלה ולא למטה. אבל לא אמר שירה כשלמה המלך, ולא היה אדם שעלה בשירה כמו שלמה.

מישה עלה בתשבתו למעלה, ותשבתו היתה לתת תשבות והודאות למלך העליון שהציל את ישראל ועשה להם נסים וגבורות במצרים ועל הים. אבל דוד המלך ושלמה בנו אמרו שירה בגון אחר. דוד השתדל לתקן את העלמות ולקשט אותם לגבירה, שתראה הגבירה ועלמותיה ביפי, ולכן השתדל באותם שירים ותשבות שאצלם, עד שתקן וקשט את כל העלמות ואת הגבירה.

ביון שבא שלמה, מצא גבירה מקשטת ועלמותיה ביפי, השתדל להכניסה לחתן, והכניס החתן לחפה עם הגבירה, והכניס דברי אהבה ביניהם כדי לחברם כאחד ולהיות שניהם בשלמות

אחת בחביבות שלמה. ולכן שלמה עלה בתשבת עליונה על כל בני העולם.

משה זוג את הגבירה בעולם הזה למטה להיות בעולם הזה בזוג שלם בתחתונים. שלמה זוג את הגבירה בזוג שלם למעלה, והכניס את החתן לחפה בראשונה, ואחר כך הכניס את שניהם לעולם הזה, וזמנם בשמחה בבית המקדש שהוא בנה.

ואם תאמר, איך הכניס משה את הגבירה לבדה לעולם הזה, שהרי נראה בפרוד? בא וראה, הקדוש ברוך הוא זוג אותה עם משה בתחלה, והיא היתה כלת משה, כמו שנתבאר. כיון שהזדווגה עם משה, ירדה לעולם הזה בזוג של העולם הזה, והתתקנה בעולם הזה מה שלא היתה מקדם לזה, ולעולם לא היתה בפרוד.

אבל לא היה אדם בעולם מיום שנברא אדם שיכניס אהבה וחביבות ודברי זוג למעלה פרט לשלמה המלך שתקן הזוג שלמעלה בראשונה, ואחר כך הזמין אותם כאחד בבית שתקן להם. אשריהם דוד ושלמה בנו שתקנו את הזוג שלמעלה. מיום שאמר הקדוש ברוך הוא ללבנה לכה והקטיני את עצמך, לא הזדווגה בזוג שלם עם השמש, פרט לכשבא המלך שלמה.

שיר השירים – הרי כאן חמש דרגות לדבק בעולם הבא. שיר – אחת. השירים – שתיים. הרי שלש. אשר – הרי ארבע. לשלמה – הרי חמש. בחמישי הוא. שהרי יום החמשים הוא סוד היוכל. **בא** וראה, את הזוג העליון לא יכל שלמה לתקן, אלא משום שנמצא זוג למטה מקדם לכן, ומיהו? הזוג של משה. שאם לא היה אז הזוג הזה, לא התקן הזוג של מעלה. והכל הוא בסוד עליון לחכמי הלב.

כתוב (מלכים-א ה) וידבר שלשת אלפים משל ויהי שירו חמשה ואלף. פסוק זה פרושו החברים. אבל וידבר שלשת אלפים משל, ודאי שעל כל דבר ודבר שהוא היה אומר, היו בו שלשת אלפי משלים, כמו ספר של קהלת שהוא בסוד עליון והוא בדרך משל, שאין בו פסוק שאינו בחכמה עליונה ובדרך משל אפלו הפסוק הקטן שבו.

שכשהיה מגיע רב המנונא סבא הראשון לפסוק הזה, (קהלת יא) שמח בחור בילדותו ויטיבך לבך בימי בחורותיך – היה

בוכה. ואמר, ודאי פסוק זה נאה הוא, והוא בדרך משל, ומי יכול לעשות דרש במשל זה?! ואם הוא דרש, אין בו דרש אלא כמו שראינו בעינים. ואם זו חכמה, מי יכול לדעת אותה?!

מיד היה שב ואומר, כתוב (בראשית לו) אלה תלדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה וגו'. פסוק זה של קהלת הוא משל לחכמה של פסוק זה של התורה, וזה משל לזה. שמח בחור בילדותך – והוא נער. ויטיבך לבך – היה רעה את אחיו בצאן. בימי בחורותיך – את בני בלהה ואת בני זלפה נשי אביו. ודע כי על כל אלה – ויבא יוסף את דבתם רעה. וביאף אלהים במשפט – אלה תלדות יעקב יוסף. יוסף נכלל ביעקב, והסודות של סתרי התורה מי יכול לדעת אותם?!

והמשל הזה התפשט לשלשת אלפי משלים, וכלם במשל הזה, בשעה שיוסף נכלל ביעקב, שלשת אלפים הם, באברהם יצחק ויעקב, שכלם במשל הזה בסוד החכמה. וכאן כמה סותרים הם במשאות של הנסתר, ובהם דירי המגנים שאין להם חשבון לסתרי החכמה.

ויהי שירו חמשה ואלף. כך בארנו, ויהי שירו של משל, והכל אחד, בין מי שאמר ויהי שירו של שלמה, בין מי שאמר ויהי שירו של משל. הכל אחד הוא, ואת הכל הוא אמר. ויהי שירו – זה שיר השירים. וכי חמשה ואלף הוא שיר השירים? ודאי כך זה, חמשה הם שירים נפתחים שנפתחים במלך שהשלום שלו, והם חמש מאות שנים של עץ החיים. חמשים שנות היוכל.

ואלף – זהו עץ החיים, חתן שיוצא מצדו, והוא יורד כל אותם החמשה להביאם לפלה. יומו של הקדוש ברוך הוא הוא אלף שנים, וזהו הנהר ששופע ויוצא מעדן. יוסף הצדיק. שנקרא צדיק על שם הלבנה, כמו שהתנה בזה הקדוש ברוך הוא. ומשום כך שיר השירים קדש קדשים.

ואין לה פסוק בשיר השירים שאין בו סוד של חמשה ואלף ודאי. שיר השירים ודאי שכן הוא. חמש דרגות היו בפסוק הזה, כמו שנאמר. ואם תאמר, האלף למה לא נזכר כאן? ודאי שאותו אלף היה טמיר, והוא טמיר עד שהתחברה אשה בבעלה. ולכן השתדל שלמה להביא אותו אלף לפלה, בסתר של החכמה העליונה.

כִּיּוֹן שֶׁעָשָׂה קִדְשׁ הַקִּדְשִׁים לְמִטָּה גְּנוּז וְטָמִיר, וְהַכְּנִיס לְשֵׁם אֶת סוּד קִדְשׁ הַקִּדְשִׁים לְעֲשׂוֹת גְּנִיזַת הַשְּׂמוּשׁ הַשְּׁלֵם לְמַעֲלָה וּלְמִטָּה כְּרֵאוּי. קִדְשׁ הַקִּדְשִׁים הוּא לְמַעֲלָה, סוּד הַחֲכָמָה הָעֲלִיוֹנָה וְהַיּוֹבֵל. כְּמוֹ זֶה יוֹרְשִׁים הֶחֱתָן וְהַכֶּלֶה יִרְשֵׁת הָאָב וְהָאִם.

וְחִזְרוּ נְחַלְת הִירְשָׁה בְּגוֹן אַחֵר. יִרְשֵׁת הָאָב יִרְשָׁה הַבֵּת בְּעֲלִיתוֹ שֶׁל הַשֵּׁם הַקִּדּוּשׁ הַזֶּה, וְנִקְרָא אָף כֶּף קִדְשׁ, חֲכָמָה. יִרְשֵׁת הָאִם יִרְשֵׁת הַבֵּן, וְנִקְרָא קִדְשִׁים, מְשׁוּם שֶׁנִּטַּל אֶת כָּל אוֹתָם הַקִּדְשִׁים הָעֲלִיוֹנִים וְכִנְסָם אֵלָיו, וְאַחֵר כֶּף נוֹתֵן אוֹתָם וּמְכַנִּסָם לְכֶלֶה.

וְעַל זֶה אָמַר שִׁיר הַשִּׁירִים. שִׁיר – לְקִדְשׁ. הַשִּׁירִים – לְקִדְשִׁים, לְהִיּוֹת הַכֵּל קִדְשׁ קִדְשִׁים בְּסוּד אֶחָד כְּמוֹ שֶׁרֵאוּי. אֲשֶׁר לְשִׁלְמָה – הָרִי נִתְבָּאָר, לְמַלְךְ שֶׁהַשְּׁלוֹם שָׁלוֹ.

וְאִם תֵּאמַר שֶׁשֶּׁבַח זֶה הוּא שָׁלוֹ – אֵל תֵּאמַר כֶּף, אֲלֵא הַשֶּׁבַח עוֹלָה לְמָקוֹם עֲלִיוֹן. אָבֵל כָּאֵן הוּא סוּד. כְּשֶׁמִּתְקַנֵּים זָכַר וְנִקְבָּה כְּאֶחָד תַּחַת הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיוֹן, אִזּוֹ אוֹתוֹ מֶלֶךְ מִתְעַלָּה לְמַעֲלָה וּמִתְמַלֵּא מִכָּל הַקִּדְשׁוֹת וּמִכָּל הַבְּרָכוֹת שֶׁשׁוֹפְעוֹת לְמִטָּה, וּמִתְמַלֵּא וּמְרִיק לְמִטָּה, וְזוֹהִי תְשׁוּקַת הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיוֹן, כְּשֶׁמִּתְמַלֵּא קִדְשׁוֹת וּבְרָכוֹת וּמְרִיק לְמִטָּה.

וְלִכֵּן הַתְּפִלוֹת וְהַבְּקָשׁוֹת – שִׁיתְתַּקֵּן וְיִתְמַלֵּא אוֹתוֹ הַמְּבוּעַ הָעֲלִיוֹן. שֶׁכִּיּוֹן שֶׁהוּא מִתְתַּקֵּן כְּרֵאוּי מִמְרָאָהוּ וּמִמְרָאָה שֶׁל אוֹתוֹ הַתְּקוּן, מִתְתַּקֵּן הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן וְעֲלֵמוֹתֶיהָ, וְלֹא צָרִיךְ לְהַתְתַּקֵּן הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן אֲלֵא מִהַמְרָאָה שֶׁל הָעוֹלָם הָעֲלִיוֹן, לְלִבְנָה אֵין מְרָאָה מִעֲצָמָה כָּלֵל, פָּרִט לְכַאֲשֶׁר מִתְתַּקְּנָת בְּשִׁמְשׁ וּמְאִירָה, וּמִמְרָאָה הַשֶּׁמֶשׁ וְתַקּוּנוֹ נִתְקַנְתָּ הַלִּבְנָה וּמְאִירָה.

מֵה שֶׁצָּרִיכִים הַתְּפִלוֹת וְהַבְּקָשׁוֹת – שִׁיּוֹאֵר וְיִתְקֵן אוֹתוֹ מְקוֹם שִׁיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ אוֹר. שֶׁכִּיּוֹן שֶׁאוֹתוֹ מְקוֹם מִתְקֵן מִן הַמְרָאָה שָׁלוֹ, מִתְתַּקֵּן כָּל מֵה שֶׁלְמִטָּה. וְלִכֵּן הַתְּשַׁבַּחַת שֶׁאָמַר שְׁלֵמָה, לֹא הַשְּׁתַדֵּל אֲלֵא בְּשִׁבִיל הַמֶּלֶךְ שֶׁהַשְּׁלוֹם שָׁלוֹ שִׁיתְתַּקֵּן. כִּיּוֹן שֶׁהַתְתַּקֵּן מִמְרָאָהוּ, הַכֵּל הַתְתַּקֵּן. וְאִם הוּא לֹא הַתְתַּקֵּן, אֵין תְּקוּן לְלִבְנָה לְעוֹלָמִים, וּמְשׁוּם כֶּף אֲשֶׁר לְשִׁלְמָה. שִׁיתְתַּקֵּן וְיִתְמַלֵּא כְּרֵאוּי בְּרֵאוּשׁוֹנָה, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר.

(שְׁמוֹת כ"ה) וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ וְגו', סוּד הַסּוּדוֹת לְיּוֹדְעֵי הַחֲכָמָה. כְּשֶׁעָלָה בְּרִצּוֹן סֵתֵר כָּל הַסֵּתְרִים לְעֲשׂוֹת כְּבוֹד לְכַבּוּדוֹ, הַשִּׁיב רוּחַ מִנְקֵדָה עֲלִיוֹנָה שֶׁשׁוֹפְעַת מִלְמַעְלָה לְמִטָּה, וְשֵׁם תְּקוּנוֹ

להתישב בעולם הזה. למה? בשביל שאם לא יהיה עקר ושרש בעולם הזה, לא יהיה כלי להוריק בעולם הזה כלל. ואם לא יריק לעולם הזה, מיד נאבד ולא יכול לעמד אפלו רגע אחד. אבל משום שתקונו הוא מן העולם הזה, מתמלא מצד אחד להוריק לעולם הזה, ומצד אחר להוריק למלאכים העליונים. והכל נזונו ממנו כאחד.

שְׁלֵמוֹת התקון של הרוח הזו – רוחות הצדיקים בעולם הזה. רוח זו נשלמה בזמן שחנוך וירד ומהלאל היו בעולם, וכשהתרבו הרשעים בעולם וזה השלמות ההיא ממנו. אחר שאבדו – בא נח והשלים אותו. בא דור הפלגה והזיז אותה שלמות ממנו – בא אברהם והשלים אותו. באו אנשי סדום והזיזו אותו – בא יצחק והשלים אותו. באו פלשתים ורשעי הדור והזיזו אותו ממנו – בא יעקב ובניו, המטה השלמה, והשלימו אותו.

יִצְאוּ מהארץ הקדושה וירדו למצרים, ובשבילם התעכבה שם. ומשום שחזרו שם ישראל למעשי המצרים, נכנעה וזזה אותה שלמות ממנו, עד שיצאו מצרים ובאו לעשות משכן. אמר הקדוש ברוך הוא: רצוני לדור ביניכם, אבל לא יכול עד שתתקנו אותה רוח שלי שתשרה ביניכם. זהו שכתוב ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. וזהו סוד הכתוב ויקחו לי תרומה. אמר משה לקדוש ברוך הוא: מי יכול לקחת אותה ולעשות אותה? אמר לו: משה, לא כמו שאתה חושב, אלא – מאת כל איש אשר ידבנו לבו וגו', מאותו רצון ורוח שלהם תקחו אותה ותשלימו אותה.

בְּשֵׁבֶא שלמה, תקן אותה רוח בשלמות שלמעלה, שהרי מיום שנשלמה למטה בימי משה לא הוסרה אותה שלמות ממנו. (עד שבא שלמה) כיון שבא שלמה, השתדל להשלימו למעלה, והתחיל לתקן את מראה העולם העליון להתתקן מאותו מראה של העולם התחתון, וזהו אשר לשלמה.

השלמה מההשמטות (סימן א) מספר הבהיר

יִשָּׁב רפי ברכיה ודרש, מהו שכתוב (שמות כה) ויקחו לי תרומה? כן אמר הקדוש ברוך הוא, אותה תרומה תרימו אותה בתפלותיכם, ומי הוא אותו שנדבו לבו להמשיך מן העולם הזה – כבדוהו, כי בו אני שמח שיודיע שמי, וממנו ראוי לקחת את תרומתי, שנאמר (סו) מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את

תְּרוּמָתִי, מֵאוֹתוֹ הַמִּתְנַדֵּב. שֶׁאִמַר רַבִּי רְחִימָאִי, צְדִיקִים וְחֹסֵדִים
שְׂבִי־שְׂרָאֵל שְׁמַרְיָמִין אוֹתִי עַל כָּל הָעוֹלָם בְּזִכְיוֹתֵיהֶן וּמֵהֶם מִתְפָּרְנִס
הַל"ב, וְהֵלֵב מִפְּרִנְסָן.

וְכִי הַצּוּרוֹת הַקְּדוּשׁוֹת הַמִּמְנוֹת עַל הָאֲמוֹת, וְיִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים נָטְלוּ
מִגּוֹף הָאֵילָן וּמִלְבוּ. מֵה לֵב הָדָר, פְּרֵי הַגּוֹף – אֵף יִשְׂרָאֵל נָטְלוּ
עַץ הָדָר. מֵה אֵילָן תְּמָר, עֲנַפְיוֹ סִבְיָיו וְלוּלָבוֹ בְּאֲמָצֵעַ – אֵף יִשְׂרָאֵל
נָטְלוּ גּוֹף הָאֵילָן הַזֶּה, שֶׁהוּא לָבוֹ. וּכְנֶגֶד הַגּוֹף הוּא חוּט הַשְּׂדֵרָה
בְּאֲדָם, שֶׁהוּא עֵקֶר הַגּוֹף, לְמֵה לּוּלָב זֶה כְּתוּב לוֹ לֵב – אֵף הֵלֵב מְסוּר
ל"ו. וּמֵה ל"ב זֶה שְׁלֵשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת חֲכָמָה בּוֹ – אֵף בְּכָל נְתִיב
מֵהֶם צוּרָה שׁוֹמֵרֵת, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית ג) לְשֹׁמֵר אֶת דְּרָךְ עֵץ הַחַיִּים.

וּמֵהוּ (שם) וַיִּשְׁכַּן מִקְדָּם לְגַן עֵדֶן? וַיִּשְׁכַּן בְּאוֹתָן נְתִיבוֹת שְׁקָדְמוֹ
לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא גֵן וְשְׁקָדָם לְכְרוֹבִים, שְׁכָתוּב (שם) וְאֵת
הַכְּרָבִים. וְשְׁקָדָם לְלֵהט, שְׁכָתוּב (שם) אֵת לֵהט הַחֶרֶב. וְהָרִי כְּתוּב
שְׁמַיִם וְאֵשׁ קָדְמוֹ, שְׁכָתוּב (שם א) יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם. וְכְתוּב וַיִּקְרָא
אֱלֹהִים לְרְקִיעַ שָׁמַיִם. וּמִנֵּינ לָנוּ שְׁשֵׁמִים הִיוּ אֵשׁ? שְׁכָתוּב (דְּבָרִים ד) כִּי
ה' אֱלֹהֵיךָ אֵשׁ אֲכָלָה הוּא.

וּמִנֵּינ לָנוּ שְׁשֵׁמִים הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא? שְׁכָתוּב (מַלְכִים-א ח) וְאֵתָה
תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. הָאֵם שְׁלֵמָה מִתְפַּלֵּל אֶל הַשָּׁמַיִם שִׁישְׁמְעוּ
תְּפִלָּתוֹ? אֵלָא שֶׁנִּקְרָא שָׁמַם עַל שָׁמוֹ, שְׁכָתוּב (מַלְכִים-א ח) הַשָּׁמַיִם וְשָׁמִי
הַשָּׁמַיִם לֹא יִכְלָלוּךָ. הָרִי שָׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהָרִי אֵשׁ.
וְאֵמַרְתָּ קָדָם? אֵלָא אָמַר, כַּחַם קָדָם שֶׁל אוֹתָן הַצּוּרוֹת שֶׁל הַמְּקוֹם
הַהוּא. וּמֵהוּ כַּחַם? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוּאֵל-א ב) אֵינִי קְדוֹשׁ כִּי־אֵין בְּלִתְּךָ
וְאֵין צוּר כְּאֵלֵהֵינוּ.

יֵשֵׁב רַבִּי בְּרַכְיָה וְדָרַשׁ, מֵהוּ הַלּוּלָב שֶׁאֵנוּ אוֹמְרִים? אֵלָא לוֹ מְסָר
הֵלֵב. וְהִיאֵךְ? אָמַר לוֹ, שְׁלֵשָׁה שָׁרִים הֵם, תַּל"י וְגִלְגָּל וְל"ב,
וְלִכְל אֶחָד וְאֶחָד שָׁנִים עָשָׂר. חֲזָרוּ הַשְּׁלֵשָׁה מִנֵּינ ל"ו, וּבְהֵם נִתְקַיִם
הָעוֹלָם, שְׁכָתוּב (מְשִׁלִּי כה) וְצְדִיק יִסוּד עוֹלָם. שְׁנִינּוּ, עֲמוּד אֶחָד מִן
הָאָרֶץ עַד לְרְקִיעַ וְצְדִיק שָׁמוֹ, עַל שֵׁם הַצְּדִיקִים, וְנִתְגַּבֵּר. וְאֵם לֹא
– מִתְחַלֵּשׁ, וְהוּא סוּבֵל כָּל הָעוֹלָם, שְׁכָתוּב וְצְדִיק יִסוּד עוֹלָם. וְאֵם
חֲלָשׁ, לֹא יוּכַל לְהִתְקַיֵּם הָעוֹלָם. הַלְכָךְ אֶפְלוּ אֵין בְּעוֹלָם אֵלָא
צְדִיק אֶחָד, מְעַמִּיד אֶת הָעוֹלָם. לְפִיכָךְ קָחוּ תְּרוּמָתִי מִמֶּנּוּ תְּחִלָּה,

ואחרי זה את התרומה אשר תקחו מאתם, מאת הנשאר. ומהו זהב וכסף ונחשת?

דבר אחר ויקחו לי תרומה – ויקחו לי לקדש תרומה, שהיא יו"ד, והיא עשירי. ומנין לנו שעשירי קדש? שכתוב (ויקרא כז) העשירי יהיה קדש, לקדש. ומהו קדש? שכתוב (יחזקאל מד) וראשית כל בכורי כל וכל תרומת כל מכל תרומותיכם, שכתוב (תהלים קיא) ראשית חכמה יראת ה', אין חכמה אלא יראת השם. (עד כאן מההשמטות)

וזאת התרומה – הרי נאמר, שכשהתגלה הקדוש ברוך הוא על הר סיני, כשנתנה תורה לישראל בעשר אמירות, כל אמירה ואמירה עשתה קול, ואותו קול נחלק לשבעים קולות, וככל היו מאירים ונוצצים לעיני כל ישראל, והיו רואים עין בעין את זיו כבודו. זהו שכתוב (שמות כ) וכל העם ראים את הקולת. רואים ודאי. **ואותו** קול היה מתרה בכל אחד ואחד מישראל ואומר להם: תקבל אותי עליך בכך וכך מצוות שבתורה? ואמרו כן. חזר לו על ראשו והתגלגל עליו, והיה מתרה בו ואומר לו: תקבל אותי עליך בכך ענשים שבתורה? והיה אומר כן. אחר כך חזר אותו הקול ונשק אותו בפיו. זהו שכתוב (שיר א) ישקני מנשיקות פיהו.

ואז כל מה שהיו רואים ישראל באותו זמן, היו רואים בתוך אור אחד שקבל כל אותם האורות האחרים, והיו משתוקקים לראות. אמר להם הקדוש ברוך הוא: אותו האור שראיתם בהר סיני שקבל כל אותם גוני האורות ותשוקתכם עליו, תקבלו אותה ותקחו אותה אליכם, ואותם גונים שהיא מקבלת, אלה הם זהב וכסף ונחשת וגו'.

דבר אחר ישקני מנשיקות פיהו – מה ראה שלמה המלך שהכניס דברי אהבה בין העולם העליון לעולם התחתון, וראשית התשבחת של האהבה שהכניס ביניהם הוא ישקני? אלא הרי פשוט וכך הוא, שאין אהבה של דבקות רוח ברוח פרט לנשיקה, ונשיקה היא בפה, שהיא מבווע של הרוח והמוצא שלו. וכשנושקים זה לזה, נדבקות הרוחות אלה באלה ונהיים אחד, ואז זוהי אהבה אחת.

בספרו של רב המנונא סבא הראשון היה אומר על הפסוק הזה, נשיקה של אהבה מתפשטת לארבע רוחות, וארבע רוחות נדבקות כאחד, והן בתוך סוד האמונה, ועולות בארבע אותיות.

ואותן האותיות של השם הקדוש תלויים בהם, ועליונים ותחתונים תלויים בהם, ותשבחת שיר השירים תלויה בהם. ומה הוא? אהב"ה. והן מרכבה עליונה. והם חברות ודבקות ושלמות הכל.

אלו האותיות הן ארבע רוחות, והן רוחות של אהבה ושמחה של כל איברי הגוף בלי עצב כלל. ארבע רוחות הן בנשיקה, כל אחת ואחת כלולה בחברתה. וכשהרוח הזו כלולה באחרת, ואותה אחרת כלולה בזה, נעשות שתי רוחות כאחת, ואז מתחברות בדבקות אחת, והן ארבע בשלמות, ונובעות זו מזו ונכללות זו בזו.

וכשמתפשטות (וכשנפרדות), נעשה מאותן ארבע רוחות פרי אחד, והוא רוח אחת הכלולה מארבע רוחות, וזה עולה ובוקע רקיעים, עד שעולה ויושב אצל היכל אחד שנקרא היכל האהבה, והוא ההיכל שכל אהבה תלויה בו. ואותה רוח כך נקראת – אהבה, וכשרוח זו עולה, מתעוררת לאותו היכל להתחבר למעלה.

ארבע אותיות הן אצל ארבע רוחות, והן אהבה, והפרי שלהן אהבה. כשמתחברות זו בזו, מיד מתעורר זה בצד זה וזה בצד זה. א' מיד יוצא ה' ומתחבר בא', נדבק בדבקות באהבה. ונעשות (ומתעוררות) שתי אותיות אחרות, ב' ה', ונכללות רוחות ברוחות בדבקות של אהבה, ופורחות מהן האותיות הללו באותה רוח שעולה, ומתעטרות בו פראוי.

כיון שהולכת ועולה אותה אהבה שלמה, כלולה בכל אותן ארבע רוחות, פוגשת בממנה אחד עליון גדול שממנה על אלה ותשע מאות ותשעים רקיעים, והוא ממנה על השפיע של שלשה עשר נהרות אפרסמון זך ששופע מסוד של הטל העליון, ואותו השפיע נקרא מים רבים. כיון שפוגש לאותו גדול המחנות עומד אצלו, ולא יכול לעכב אותו, ועובר בהם עד שנכנס להיכל האהבה.

ועל זה אמר שלמה בסיום שבחו, מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה. מים רבים – אלו מים עליון ששופעים תוך (מתוך) הטל העליון. ונהרות לא ישטפוה – אלה הם נהרות אפרסמון זך, שהם שלשה עשר. אותו ממנה הוא מלאך שליח מלפני ה', וזהו גדול המחנות שקושר כתרים לרבוננו, סוד של אכתריא"ל, מעטר העטרות לרבוננו בשם מגלף מחקק, יהנה יה צבאות.

בִּיּוֹן שְׁנִכְנַס לְהִיכַל (שְׁהוּלָךְ וְעוֹלָה אוֹתָהּ) הָאֵהָבָה, מִתְעוֹרְרַת אֵהָבָה שֶׁל נְשִׁיקוֹת עֲלִיוֹנוֹת, שְׁכָתוֹב (בְּרֵאשִׁית כֵּט) וַיִּשַׁק יַעֲקֹב לְרַחֵל, לְהִיּוֹת נְשִׁיקוֹת שֶׁל אֵהָבָה עֲלִיוֹנָה כְּרֵאוּי. וְאוֹתָן נְשִׁיקוֹת רֵאשִׁית הַהִתְעוֹרְרוֹת שֶׁל כָּל אֵהָבָה, וְהַתְּדַבְּקוֹת וְקִשָּׁר שְׁלֹמְעֵלָה. וּמְשׁוּם כֵּךְ רֵאשִׁית הַתְּשַׁבַּחַת שֶׁל שִׁירָה זֹו הוּא יִשְׁקֵנִי.

מִי יִשְׁקֵנִי? אוֹתוֹ הַנְּסִתָּר תוֹךְ הַסִּתָּר הָעֲלִיוֹן. וְאִם תֹּאמֶר שְׁנִסְתָּר כָּל הַנְּסִתָּרִים בּוֹ תְּלוּיּוֹת הַנְּשִׁיקוֹת וְנוֹשֵׁק לְמִטָּה – בֹּא וּרְאֵה, נִסְתָּר כָּל הַנְּסִתָּרִים אֵין מִי שְׁמִכִּיר אוֹתוֹ, וְהוּא גִלָּה מִמֶּנּוּ אוֹר אֶחָד דְּקִיק וְנִסְתָּר שֶׁלֹּא הַתְּגִלָּה, רַק בְּשִׁבִיל אֶחָד דְּקִיק שֶׁהַתְּפֹשֵׁט מִתּוֹכוֹ, וְהוּא אוֹר שְׁמֵאִיר לְכָל, וְזוֹ הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁל כָּל הַסּוּדוֹת הָעֲלִיוֹנִים. וְהוּא נִסְתָּר. לְפַעְמִים נִסְתָּר, לְפַעְמִים גְּלוּי, וְאִף עַל גַּב שֶׁלֹּא הַתְּגִלָּה כָּלֵל. וְהַתְּעוֹרְרוֹת הָעֲלִיָּה שֶׁל הַנְּשִׁיקוֹת תְּלוּיִים בּוֹ. וּמִתּוֹךְ שֶׁהוּא נִסְתָּר, רֵאשִׁית הַתְּשַׁבַּחַת הִיא בְּדֶרֶךְ נִסְתָּר.

וְאִם בּוֹ תְּלוּיִים, מָה רוֹצֵה יַעֲקֹב כָּאֵן, שֶׁהָרִי בּוֹ תְּלוּיּוֹת הַנְּשִׁיקוֹת? אֶלֶּא וְדַאי כֵּךְ הוּא. יִשְׁקֵנִי, אוֹתוֹ הַנְּסִתָּר לְמַעְלָה. וּבִמָּה? בְּאוֹתָהּ הַמְּרַכְּבָה (מְנוּרָה) הָעֲלִיוֹנָה שְׁכָל הַגְּנוּנִים תְּלוּיִים וּמִתְחַבְּרִים בָּהּ. וְזֶהוּ יַעֲקֹב, כְּמוֹ שְׁאִמְרָנוּ, דְּבִקוֹת לְהַדְּבִק בְּמֶלֶךְ בֵּין שְׁלוֹ הוּא. וְעַל זֶה כָּתוּב מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ.

כִּי טוֹבִים דוֹדִיךְ, חֲזַר לְשִׁמְשׁ שְׁמֵאִיר לְלִבְנָה מִתּוֹךְ הָאוֹר שֶׁל אוֹתָן מְנוֹרוֹת עֲלִיוֹנוֹת, וְהוּא נוֹטֵל אֶת הָאוֹר שֶׁל כָּלֵם וּמֵאִיר לְלִבְנָה. וְאוֹתָם גֵּרוֹת (נְשִׁיקוֹת) עֲלִיוֹנִים, וְהוּא נוֹטֵל הָאוֹר שֶׁל כָּלֵם וּמֵאִיר לְלִבְנָה. וְאוֹתָם הַגֵּרוֹת שְׁמִזְדוּגִים בּוֹ, מֵאִיזָה מְקוֹם מְאִירִים? חֲזַר וְאָמַר מֵיֵין, מֵאוֹתוֹ יֵין הַמְּשֻׁמֵּר, מֵאוֹתוֹ יֵין שֶׁהוּא שְׁמַחַת כָּל הַשְּׁמַחֹת. וּמִיָּהוּ אוֹתוֹ הַיֵּין שְׁנוֹתָן חַיִּים וְשְׁמַחָה לְכָל? זֶה אֶלְהִים חַיִּים, יֵין שְׁנוֹתָן חַיִּים וְחֻדוּהָ לְכָל.

עוֹד מֵיֵין – מֵאוֹתוֹ שֵׁם שְׁנִקְרָא יְהוֹ"ה. זֶהוּ יֵין שֶׁל שְׁמַחָה, שֶׁל אֵהָבָה, שֶׁל רַחֲמִים, וּמִזָּה כָּלֵם מְאִירִים וְשְׁמַחִים. בָּאוּ הַחֲבָרִים וּנְשָׁקוּהוּ בְּרֵאשׁוֹ. (כְּשֶׁהִגִּיעוּ אֶל רַבִּי שְׁמַעוֹן, סִדְרוֹ הַדְּבָרִים לְפָנָיו).

בְּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, יָדַעְתִּי וְדַאי שְׁרוּחַ קְדוּשָׁה עֲלִיוֹנָה מְכַשְׁפֶּשֶׁת (מְנַצְנֶצֶת) בְּכֶם. אֲשֶׁרִי הַדּוֹר הַזֶּה, שֶׁהָרִי לֹא יִהְיֶה כְּדוֹר הַזֶּה עַד שְׁיָבֵא מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, שֶׁהָרִי הַתּוֹרָה חוֹזְרַת לְיִשְׁנָה. אֲשֶׁרִי הַצְּדִיקִים עוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

וְזֹאת התרומה אשר תקחו מאתם. רבי אלעזר אמר, פסוק זה פְּרֻשֵׁהוּ, וסודות שלו הרי נאמרו. אבל (פֶּשֶׁט) סוד הכתוב כִּף לְמִדְנֹו, וְהִפְסוּקִים קָשִׁים, שָׁאֵם הֵם בְּסוּד שְׁלִמְטָה - קָשִׁים זֶה עַל זֶה, וְאִם הֵם בְּסוּד שְׁלִמְעָלָה - אֵינָם בְּאוּר. (אֵלֶּא כִּף הוּא) דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה - יָפָה. תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי - קָשָׁה. וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֲתָם - קָשָׁה, וְזֶה (וּדְאִי) הַכֹּל, מַעְלָה וּמִטָּה כְּאֶחָד.

אֵלֶּא כִּף הוּא: וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה - מִי? בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מֵאֵת כָּל אִישׁ - אֵלֶּה מְלֹאכִים עֲלִיוֹנִים לְמַעְלָה, מְשׁוּם שְׁעֲלִיהֶם הִיא תְרוּמָה, הִרְמָה שֶׁהֵם מְרִימִים אוֹתָהּ תָּמִיד לְמַלְךְ הָעֲלִיּוֹן, שֶׁהִרִי הֵם מַעְלִים אוֹתָהּ תָּמִיד לְמַלְךְ הָעֲלִיּוֹן. וּכְשִׁיִּשְׂרָאֵל צְדִיקִים, הֵם לוֹקְחִים אוֹתָהּ מֵהֶם וּמוֹרִידִים אוֹתָהּ לְמִטָּה. זֶהוּ שְׁכָתוּב מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ. וּמִי הֵם? אוֹתָם הָאֲרַבְעָה שֶׁהִרִימוּ אוֹתָהּ לְמַעְלָה, שְׁאוֹתוֹ לִב הַתְּרַצָּה בָּהֶם. וְאוֹתָהּ תְרוּמָה הִיא זְקוּפָה עֲלֵיהֶם.

וְאֵת עַל גֵּב שֶׁהִיא עוֹמֶדֶת עֲלֵיהֶם וּמִנַּחַת עַל גְּבֵיהֶם - תִּקְחוּ, תִּקְחוּ אוֹתָהּ מֵהֶם לְהוֹרִידָהּ לְמִטָּה. וּבִמָּה? בְּזִמְן הַזֶּה - בְּאוֹתָם מַעֲשִׂים כְּשָׂרִים, בְּתַפְלוּת וּבְכַבְּשׁוֹת, לַעֲשׂוֹת מַצּוּוֹת הַתּוֹרָה. בְּאוֹתוֹ זִמְן - בְּאוֹתָם גְּנוּנִים הַנִּרְאִים לְמִטָּה כְּמוֹ שְׁלִמְעָלָה, בְּאוֹתָן עֲבוֹדוֹת (אֲחֵרוֹת). וְאוֹתָם גְּנוּנִים מוֹשְׁכִים לְמִטָּה אוֹתָהּ הַתְּרוּמָה, וּמִנַּחֲחִים הַגְּנוּנִים שְׁלִמְטָה אֶת אוֹתָם הַגְּנוּנִים שְׁלִמְעָלָה, וּמוֹשְׁכִים אוֹתָם הַגְּנוּנִים הִלְלוּ לַגְּנוּנִים עֲלִיוֹנִים, וְנִכְנְסִים אֵלָיו בְּאֵלוֹ, וְנַעֲשִׂים אֵלָיו גּוֹף לְאֵלוֹ, וְעַל זֶה כָּתוּב תִּקְחוּ מֵאֲתָם.

זָהָב שְׁנִכְלָל בְּגַבְרִיאֵל, זָהָב לְמַעְלָה, גַּבְרִיאֵל נוֹטֵל אוֹתוֹ לְמִטָּה. וּשְׁבַעָה מִיְּנֵי זָהָב נִפְרָדִים לְמִטָּה מְזֵה. וְכֶסֶף לְמַעְלָה, וְנִכְלָל בְּמִכְאֵל לְמִטָּה, וְשׁוֹרָה זֶה עַל זֶה. וּנְחֹשֶׁת לְמַעְלָה, וְיוֹצֵאָה מְזֵהָב, מְשׁוּם שֶׁזָּהָב וְאֵשׁ עוֹמְדִים בְּסוּד אֶחָד וְהוֹלְכִים, אֵשׁ מוֹצִיאָה נְחֹשֶׁת. וּמִכְחַ וְהַתְּקִף הַזֶּה מִתְּפָזְרִים נְחֹשִׁים שְׂרָפִים שְׂיוֹצֵאִים מֵאֵשׁ, וְלִכְן נְחֹשֶׁת אֲדָמָה כָּאֵשׁ וְנִכְלָלָת בְּאוּרִיא"ל, וְנַעֲשֶׂה זֶה גּוֹף לָזֶה.

וּתְכֵלֶת שׁוֹרָה בְּזָה וּבְזָה, בְּנְחֹשֶׁת וּבְזָהָב, וּמְשׁוּם שֶׁמְחֻזָּק בְּשָׁנֵי צְדָדִים. הַתְּכֵלֶת הוּא תְּקִיף, וְאֵין מִי שֶׁשׁוֹלֵט עֲלֵיהָ לְחַיִּים, שֶׁהִיא כֶּסֶף הַדִּין לְשֵׁרוֹת בּוֹ הַדִּין הַקָּשָׁה, וְזֶהוּ בִּי"ו א"ל, בִּי"ו א"ל,

שְׁכַתוֹב (תהלים ז) וְאֵל זַעַם בְּכָל יוֹם. וּכְשַׁחֲזָרִים בְּנֵי אָדָם בְּתַשׁוּבָה
שְׁלֵמָה, הוֹפֵךְ שְׁמוֹ לְרַפְא"ל, שְׂזוֹ רְפוּאָה שְׁמִזְדַּמְנַת לָהֶם מֵאוֹתוֹ
הַדִּין הַקָּשָׁה.

וְאֶרְגָּמֶן – זֶה זָהָב וְכֶסֶף שְׁחֹזְרִים לְהַפְלֵל כְּאֶחָד, מִיכָאֵל וְגַבְרִיֵל
נִכְלְלוּ זֶה עִם זֶה, מְשַׁלְּבִים זֶה בְּזֶה, וְעַל זֶה כְּתוּב (איוב
כה) עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. וּמִשׁוֹם שֶׁהֵם מְשַׁלְּבִים זֶה בְּזֶה, נַעֲשִׂים
גוֹף אֶחָד.

וְתוֹלַעַת שְׁנֵי לְמַעְלָה, וְנִכְלָל בְּאוּרִיא"ל כְּמִקְדָּם לְהִיּוֹת אֶחָד בְּתוֹךְ
הַתְּכֵלֶת וּבְתוֹךְ הָאֶרְגָּמֶן, וְשֵׁשׁ הוּא לְמַעְלָה, וְנִכְלָל כְּמִקְדָּם
בַּסּוּד שֶׁל רַפְאֵל לְהֶאֱחֹז בְּכֶסֶף וּבַזָּהָב.

עֵד כָּאֵן הַסּוּד שֶׁל שְׁבַעַת הָעֲמוּדִים שְׁלֵמַעְלָה תוֹךְ שְׁבַעַת הָעֲמוּדִים
שְׁלֵמַטָּה, קִלְפָה בְּתוֹךְ קִלְפָה לְשִׁמְרִיהָ. וְעֵזִים – הָרִי בְּאֶרְנוֹ שְׁהָרִי
אֵלֶּה שְׁבַעָה, מַח לְמַח, וְזֶהוּ קִלְפָה לְמַח.

וְעֵרַת אֵילִם מְאֻדָּמִים – אֵלֶּה הֵם בְּעֵלֵי מְגַנִּים, עֵינַיִם לוֹהֵטוֹת
בְּלִהְבוֹת אֵשׁ, כְּמוֹ שְׁנַאֲמֵר (דניאל י) וְעֵינָיו כְּלַפִּידֵי אֵשׁ.
וְנִקְרָאִים רְקִיעִים בְּחוּץ בְּתוֹךְ קִלְפָה. וְעֵרַת תְּחָשִׁים – אֵלֶּה הֵם לְפָנִים
בְּצַד הַקְּדֻשָּׁה, וְנִאֲחָזִים בְּקְדֻשָּׁה וְלֹא נִאֲחָזִים, כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ. כְּמוֹ
שְׁאֲמַרְנוּ שְׁאֲבָרְהֶם הָרִי הוֹלִיד בְּאִשָּׁה אַחֲרַת אֵת תַּחֲשׁ, כְּמוֹ שְׁנַאֲמֵר
וְאֵת תַּחֲשׁ, וְאֵלֶּה הֵם בְּאֲמָא שֶׁל יִשְׁמַעְעָל, אַחֲיָהֶם שֶׁל יִשְׁמַעְעָל. שְׁכְּמוֹ
שֵׁשׁ מְדַרְגּוֹת בְּעֵשׂוֹ, כִּךְ גַּם יֵשׁ מְדַרְגּוֹת בִּישְׁמַעְעָל. אִמּוֹ שֶׁל יִשְׁמַעְעָל
הוֹלִידָה לְתַחֲשׁ, וּמִצְדּוֹ שֶׁל אֲבָרְהָם בָּאָה, שְׁהָרִי אֹרֵר הָרֵאשׁוֹן מִצַּפ"ץ
בְּשַׁעָה שְׁהוֹצִיא אוֹרוֹת לְכָל הַצְּדָדִים. כִּיּוֹן שְׁנִמְתַּק הָאוֹר הֵהוּא
הָרֵאשׁוֹן, גִּנְזוֹ אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְלִמֵּי גִנְזוֹ אוֹתוֹ? לְצַדִּיקִים. וּמִי
אֵלֶּה? צַדִּיק וְצַדִּיק, כְּדִי לַעֲשׂוֹת בְּאוֹר הָרֵאשׁוֹן הֵהוּא פְרוֹת לְעוֹלָם,
וְאֵלֶּה הַפְרוֹת שְׁמִזְמָנִים לְבֹא לְעוֹלָם. שְׁהָרִי אֲבָרְהֶם וְשָׂרָה עֲשׂוֹ (ואֲבָרְהֶם
וְשָׂרָה מֵאוֹתוֹ הָאוֹר עֲשׂוֹ) פְרוֹת וּנְפִשׁוֹת, שְׁכַתוֹב (בראשית יב) וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר
עָשׂוֹ בְּחֶרֶן. וְכְמוֹ שְׁעֲשׂוֹ נְפִשׁוֹת בְּצַד הַקְּדֻשָּׁה, כִּךְ גַּם עֲשׂוֹ נְפִשׁוֹת בְּצַד
הָאֲחֵר, שְׁאֵם לֹא מֵאוֹתָהּ הַתְּעוֹרְרוֹת שְׁהַתְּעוֹרֵר אֲבָרְהֶם בְּצַד הָאֲחֵר,
לֹא נִמְצְאוּ גֵרִים בְּעוֹלָם כָּלֵל.

וְעֵצִי שְׁטִים – הָרִי בְּאֶרְנוֹ שֶׁהֵם שְׂרָפִים עוֹמְדִים, כְּמוֹ שְׁנַאֲמֵר (ישעיה
ו) שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ. מֵה זֶה מִמַּעַל לוֹ? מִמַּעַל לְאוֹתָהּ
הַקְּלָפָה. וְאֵם תֵּאֲמַר שְׁפִסּוֹק זֶה נֵאֲמַר עַל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא – וְהָרִי

נֹאמֵר וְאַרְאֶה אֶת ה', אֶת דְּוִקָא, כְּמוֹ זֶה שְׁכָתוּב בַּפְּסוּק הַזֶּה, שְׁכָתוּב וְשׁוּלְיוֹ מְלָאִים אֶת הַהֵיכָל. אֶת דְּוִקָא, לְרַבּוֹת אוֹתָהּ הַקְּלִפָּה. כִּיּוֹן שְׁאֵמֵר אֶת סוּד אוֹתָהּ הַקְּלִפָּה, כְּתוּב שְׂרָפִים עֲמָדִים מִמַּעַל לוֹ, מִמַּעַל לְאוֹתָהּ קְלִפָּה.

שְׁמֶן לְמָאוֹר – זֶה שְׁמֶן מִשְׁחָה עֲלִיּוֹן שְׁבֵא מִלְמַעְלָה. שְׁנַיִם שְׁמֵן הֵם, וְהֵם שְׁנַיִם. (אֶחָד) לְמַעְלָה שְׁנִקְרָא שְׁמֶן הַמָּאוֹר, וְאֶחָד לְמַטָּה שְׁנִקְרָא שְׁמֶן לְמָאוֹר. שְׁמֶן הַמָּאוֹר הוּא עֲלִיּוֹן, שְׁעוּמֵד בְּוִדְאֵי וְלֹא פּוֹסֵק לְעוֹלָמִים, וְתַמִּיד מְלֵא מִשְׁחַת קֹדֶשׁ, וְכָל הַבְּרָכוֹת וְכָל הָאוֹרוֹת וְכָל הַמְּנוֹרוֹת כְּלָם מִתְּבָרְכִים וְנִאוּרִים מִשָּׁם. שְׁמֶן לְמָאוֹר, לְפַעְמִים מִתְּמַלֵּא וְלְפַעְמִים לֹא.

עוֹד, הֵרִי שְׁנִינוּ, כְּתוּב (בְּרֵאשִׁית א) וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמָּאוֹת הַגְּדוֹלִים וְגו', וְאֵף עַל גַּב שְׁהֵרִי פִּרְשׁוּהוּ הַחֲבָרִים וְכַךְ הוּא, אֲבָל שְׁנֵי הַמָּאוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים הָאֵלֶּה – שְׁמֶן הַמָּאוֹר וְשְׁמֶן לְמָאוֹר. עוֹלָם עֲלִיּוֹן וְעוֹלָם תַּחְתּוֹן. אֶחָד זָכָר וְאֶחָד נִקְבָּה. וְכָל זְמַן שְׁהַזְכָּר וְהַנִּקְבָּה בָּאִים כְּאֶחָד, שְׁנֵיהֶם קְרוּיִים בְּלִשׁוֹן זָכָר. וּמִשׁוּם שְׁהַעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן נִקְרָא גְּדוֹל, בְּשִׁבְלֵי הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן שְׁמִתְחַבֵּר עִמּוֹ בְּכָלֵל נִקְרָא גְּדוֹל.

כִּיּוֹן שְׁנִפְרָדִים זֶה מִזֶּה, הֵם נִזְכָּרִים בַּפֶּרֶט, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּרֵאוּי לוֹ. זֶה נִקְרָא גְּדוֹל, וְזֶה נִקְרָא קָטָן. וּמִשׁוּם כִּךְ אָמְרוּ הָרֵאשׁוֹנִים, שְׁיִהְיֶה אָדָם זָנָב לְאַרְיוֹת, וְלֹא רֹאשׁ לְשׁוּעָלִים. שְׁכַּשְׁהוּא עוֹמֵד בְּתוֹךְ הָאַרְיוֹת, נִקְרָא הַכֹּל בְּכָלֵל שֶׁל אַרְיוֹת. זָנָב הָאַרְיָה הוּא אַרְיָה בְּלֵי הַפְּרָדָה. וְאִם בְּתוֹךְ שׁוּעָלִים, אֲפֹלוֹ שְׁהוּא רֹאשׁ – רֹאשׁ הַשׁוּעָל הוּא שׁוּעָל בְּלֵי הַפְּרָדָה, וְנִקְרָא שׁוּעָל.

וְזֶה סוּד הַפְּסוּק הַזֶּה, שְׁהֵרִי בְּרֵאשׁוֹנָה כְּשִׁיּוֹשְׁבִים כְּאֶחָד, שְׁנֵי הַמָּאוֹרֹת הַגְּדוֹלִים נִקְרָאוּ, אֵף עַל גַּב שְׁזֶה זָנָב אֶל הָעֲלִיּוֹן. כִּיּוֹן שְׁזֶה נִפְרָד מִהָעֲלִיּוֹן כְּבִיכּוֹל לְהִיּוֹת רֹאשׁ לְשׁוּעָלִים, אִזּוֹ נִקְרָא קָטָן. וְעַל סוּד זֶה שְׁמֶן הַמָּאוֹר, שְׁלֹא פּוֹסֵק לְעוֹלָמִים וְעוֹמֵד בְּעֲלִיָּה עֲלִיּוֹנָה לְשִׁלֵּט בְּיוֹם. שְׁמֶן לְמָאוֹר פּוֹסֵק, וְנִקְרָא קָטָן, וְשׁוּלֵט בְּלִילָה.

וְחֻמְשָׁה בְּשָׂמִים הֵם לְתוֹךְ שְׁמֶן וּקְטָרֶת, וְאֵף עַל גַּב שְׁהִיא אֶחָד – הֵם שְׁנַיִם, וְהַכֹּל אֶחָד. אֲבִנֵי שְׁהֵם וְגו'. כָּל אֵלֶּה שְׁלִשָּׁה עֶשֶׂר הֵם, וְהֵם תְּקוּן הַמִּשְׁכָּן.

וְחִזְרֵנוּ לְדַבְרִים הָרְאוּשׁוּנִים. זָהָב - הָרִי נֹאמֵר שְׁשִׁבְעָה מִיְנֵי זָהָב
 הֵם. וְאִם תֹּאמַר שְׁזָהָב הוּא דִּין וְכֶסֶף הוּא רַחֲמִים, וְעוֹלָה
 הַזָּהָב לְמַעַלָּה מִמֶּנּוּ - לֹא כֵן! שְׂוֵדָאֵי זָהָב עוֹלָה יוֹתֵר הוּא עַל הַכֹּל,
 אֲבָל זָהָב הוּא בְּדֶרֶךְ סֵתֶם, וְזֶה הַזָּהָב הָעֲלִיּוֹן, שֶׁהוּא שְׁבִיעֵי מְכָל
 מִיְנֵי הַזָּהָב, וְזֶהוּ הַזָּהָב שֶׁמֵאִיר וְנוֹצֵץ לְעֵינַיִם, וְזֶהוּ שְׁכִשְׁיוּצָא
 לְעוֹלָם, מִי שֶׁמְשִׁיג אוֹתוֹ טוֹמֵן אוֹתוֹ בְּתוֹכוֹ, וּמִשָּׁם יוֹצְאִים וְנִמְשָׁכִים
 כָּל מִיְנֵי זָהָב.

מְתִי נִקְרָא זָהָב? מִי שֶׁנִּקְרָא זָהָב? כִּשְׁהוּא בָּאוֹר, וּמִתְעַלָּה בְּכַבּוֹד
 הַפְּחָד, וְהוּא בְּשִׁמְחָה עֲלִיוֹנָה לְשִׂמְחָה אֶת הַתְּחַתּוֹנִים. וּכְשֶׁהוּא
 בְּדִין, כִּשְׁמִשְׁתַּנָּה מֵאוֹתוֹ גֶּוֹן לְגֶוֶן תְּכַלֵּת שְׁחֹר וְאָדָם, אֲזִי הוּא בְּדִין
 הַקֶּשֶׁה. אֲבָל זָהָב הוּא בְּשִׁמְחָה, וּבְעֵלִית הַפְּחָד שֶׁל שִׁמְחָה עוֹמֵד
 וּבְהִתְעוֹרְרוֹת הַשִּׁמְחָה.

וְכֶסֶף - לְמַטָּה, הַסּוֹד שֶׁל זְרוּעַ יְמִין, שֶׁהָרִי הָרֵאשׁ הָעֲלִיּוֹן הוּא זָהָב
 (דִּין), שְׁכֶתוּב (דְּנִיאל ב) אֶתָּה הוּא רֵאשׁ הַזָּהָב. חֲזֵהוּ וְזְרוּעוֹתָיו
 שֶׁל כֶּסֶף לְמַטָּה. (וְאִימְתִי נִשְׁלַם הַכֶּסֶף? כִּאֲשֶׁר הוּא נִכְלָל וְכוּ') וּכְשֶׁנִּשְׁתַּלֵּם הַכֶּסֶף,
 אֲזִי נִכְלָל בְּזָהָב, וְסוֹד זֶה - (מִשְׁלֵי כד) תְּפוּחֵי זָהָב בְּמִשְׁכִּיּוֹת כֶּסֶף. נִמְצָא
 שְׁכֶסֶף הוֹפֵךְ לְזָהָב וְאִז נִשְׁתַּלֵּם מְקוֹמוֹ. וְלִכֵּן שְׁבִיעָה מִיְנֵי זָהָב הֵם.
 וְנִחְשָׁת יוֹצֵאת מִזָּהָב וּמִשְׁתַּנָּה לְגֶרְעוֹן, זְרוּעַ שְׂמָאל. וְתַכְלֵת - יָרֵךְ
 שְׂמָאל. וְתוֹלַעַת שְׁנִי - יָרֵךְ יְמִין, וְנִכְלָלָת בְּשְׂמָאל. וְשֵׁשׁ -
 זֶה נָהָר שֶׁשׁוֹפֵעַ וְיוֹצֵא, שְׁנוּטֵל כָּל שֵׁשֶׁת הַצְּדָדִים. וְכִמוֹ זֶה לְמַטָּה,
 וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ וְנִתְבָּאֵר.

הָרִי כָּאֵן שְׁבַע שֶׁל יוֹבֵל, וְהֵם שְׁבַע שֶׁל שְׂמָטָה. וְאִף עַל גֵּב שֶׁהֵם
 שֵׁשׁ, הֵם שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, בְּשְׁבִיעֵי, שֶׁהוּא רֵאשׁ עֲלֵיהֶם, הָרִי שְׁלֹשׁ
 עֶשְׂרֵה. הָרֵאשׁ שְׁעוֹמֵד עַל כָּל הַגּוֹף לְמַטָּה, הָרֵאשׁ שְׁעוֹמֵד עַל כָּל
 אִיבְרֵי הַגּוֹף הוּא זָהָב. מֵה בֵּין זֶה לְזֶה? הַזָּהָב הָעֲלִיּוֹן הוּא בְּסוֹד
 נִסְתָּר, וְשְׂמוֹ הוּא זָהָב סְגוּר, סְגוּר וְסִתּוּם מִן הַכֹּל, וְלִכֵּן נִקְרָא סְגוּר,
 שֶׁהוּא סְגוּר מִהָעֵין שְׂאִינָה שׁוֹלֵטֵת בּוֹ. הַזָּהָב הַתְּחַתּוֹן הוּא יוֹתֵר גְּלוּי.
 (וְשְׂמוֹ נִקְרָא זָהָב יְרֻקָק וְכוּ').

השלמה מההשמטות (סימן י)

וְשֵׁם שְׁלוֹ נִקְרָא זָהָב יְרֻקָק, וְסוֹד זֶה בְּאֵרוֹהוּ הַחֲבָרִים. אֶסְתֵּר
 יְרֻקָקֵת הִיָּתָה, צְבַע הָאֶתְרוּג. וְהַכֹּל אֶחָד. זָהָב, זֶהוּ הָרֵאשׁ
 הַנִּעְלָם, אִף עַל גֵּב שֶׁהוּא בְּגִלוּי לְגַבֵּי הַזָּהָב הָעֲלִיּוֹן, עַד שִׁמְשֵׁךְ

וַיִּשְׂרָה עַל רֹאשׁ גְּבִרְיָאֵל כְּמוֹ שְׂבָאֲרָנוּ. וּבְגִלְלָה זֶה הַכֹּל הוּא בְּסוּד הָעֲלִיּוֹן, וְנִמְשָׁךְ אוֹתוֹ הַסּוּד לְמִטָּה הַכֹּל כְּדָגְמָא אַחַת.

וְעִשִּׂיתָ כַּפָּרֶת וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בְּכֹל פְּרָשָׁה זֹו מְצָאנוּ שְׁנִמְסָרָה הָעֲבוּדָה בְּיַד מֹשֶׁה, חוּץ מִשְׁתִּים. בְּכֹלֵם כָּתוּב וְעִשִּׂיתָ וְעִשִּׂיתָ, וּבְאֲרוֹן וּבְאֲפוּד כָּתוּב וְעָשׂוּ וְעָשׂוּ, וְלֹא כָּתוּב וְעִשִּׂיתָ. מֵהַ טַעַם בְּאֲרוֹן לֹא? בְּגִלְלָה שֶׁהָאֲרוֹן כָּלֵל אֶת מֹשֶׁה בְּתוֹכוֹ לְהָאִיר מִמֶּנּוּ, וְצָרִיךְ אַחֲרַיִם לְתַקֵּן תְּקוּנָה וְיִפִּי שָׁלוֹ לְעֲלוֹת אוֹתוֹ אֲצִלוֹ. בְּאֲפוּד, לֹא שָׁלוֹ הוּא, וְלֹא הִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ וְלֹא הִצְטַרְכָּה לוֹ לְמֹשֶׁה לְעֲשׂוֹת עֲבוּדָה שֶׁל אַחֲיוֹ, שֶׁהָרִי מֹשֶׁה הוּא כְּמֶלֶךְ, וְאַהֲרֹן שׁוֹשְׁבֵין הַמֶּלֶךְ.

וְאִם תֹּאמַר, וְהָרִי כָּתוּב (שְׁמוֹת כ"ט) וְהִלְבַּשְׁתָּ אֶת אַהֲרֹן, וְאַפְדָּתָ לוֹ, וְנִתְּתָ עָלָיו, וְשִׁמְתָ עָלָיו. הָרִי כֹל זֶה עֲבוּדָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה וּכְבוֹדוֹ שֶׁל אַהֲרֹן הוּא – לֹא כֵן. אֲלֵא כְּבוֹדוֹ שֶׁל מֹשֶׁה הוּא, שֶׁהָרִי הַקָּב"ה לֹא רָצָה בְּעֲבוּדָתוֹ שֶׁל אַהֲרֹן אֲלֵא עַל יְדֵי מֹשֶׁה, וְאַהֲרֹן לֹא יָכַל לְהִתְקַדֵּשׁ אֲלֵא עַל יְדֵי מֹשֶׁה, וּבְכָל צָרִיךְ אַהֲרֹן לְמֹשֶׁה, וְכֹל זֶה כְּבוֹדוֹ שֶׁל מֹשֶׁה הוּא. וְעִשִּׂיתָ כַּפָּרֶת.

בֵּא רָאָה, כָּתוּב בְּפָרָשָׁה זֹו מַעֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ וְכֹל אוֹתָם הִחֲלִילוֹת שָׁשִׁם, שֶׁהָרִי הַקָּב"ה לֹא צִוָּה לְעֲשׂוֹת הַמְשָׁכָן אֲלֵא כְּמַעֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ לְהִיּוֹת כְּדָגְמַת הַדִּירָה שֶׁל מַעֲלָה וּלְהִתְחַבֵּר זֶה בְּזֶה, כְּדָגְמַת הַנְּשָׁמָה וְהַגּוֹף לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד.

כְּתוּב בְּרֵאשִׁית בְּרָא וְגו'. בְּרֵאשִׁית כָּבֵר בְּאֲרוֹהוּ, אֲכַל סוּד שֶׁל מַעֲשֵׂה הַכַּפָּרֶת בֵּא כָּאֵן בְּרִמְזוֹ שֶׁל מַעֲלָה שְׂרִשְׁרַת שֶׁל מַטְטְרוּ"ן, סִתְרֵי הַמְשָׁכָן, לְהָרִים מַעֲלַת הַקִּדְשָׁה לְמַעֲלָה וּמִטָּה. בְּרֵאשִׁית, רֵאשִׁית הָעֲלִיּוֹנָה הַכַּפָּרֶת הַשְּׁמוּרָה וְהַנְּסִתְרָת שְׁנִמְצָאָת מַסּוּד נִקְדָּה רֵאשׁוֹנָה (הַנְּעֻלְמָת) סְתִימוֹת הָעֲלִיּוֹנָה, וְנִפְרָשׁ מִסָּךְ עֲלִיּוֹן לְהָאִיר (לְהִתְטַהֵר) תוֹךְ טְהִירוֹ, נַעֲלָם תוֹךְ הַכַּפָּרֶת, מַטְטְרוּ"ן שְׁנִנְאָחָז מִמִּטָּה לְמַעֲלָה מִתוֹךְ יִרְאָה שֶׁהוֹלֵכֶת בְּאֵמַת תוֹךְ הָאָרֶץ הִיָּה נִמְצָא הָאוֹר שֶׁאֵבֵד אָדָם הָרֵאשׁוֹן, וְנַעֲלָם הָאוֹר הַהוּא בְּגֵן עֵדֵן.

הַסִּתְּלָק לְמַעֲלָה וְלֹא הִתְיַשַּׁב בְּמִקוּמוֹ, שֶׁהָרִי לֹא הִיָּה נִשְׁלָם מְכַל הַצְּדִדִים, שְׁלֵמוֹת שֶׁל מִטָּה הִיָּה נִחְסָר, שֶׁהָרִי נַעֲשֵׂה בְּחִטָּאוֹ שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן, יֵרֵד לְמִטָּה, נִחְבָּא תוֹךְ אֵילָנוֹת הַגֵּן, הִתְפַּשֵּׁט שָׁם בְּכֹל צְדִדֵי הַגֵּן, עַד שֶׁנּוֹלַד חֲנוּךְ בֶּן יֵרֵד. כִּיּוֹן שְׁנוֹלַד, הִיָּה נִמְצָא סְמוּךְ

לגן. התחיל האור ההוא להאיר בתוכם, התרבה ברבוי הקדשה ושרה עליהם אור המתנוצץ.

נכנס לגן עדן, מצא שם עץ החיים וענפיו ופרותיו של האילן, הריח בו והתישב תוך רוח של אור החיים. באו שליחים מלאכים עליונים, למדו אותו חכמה עליונה, נתנו לו ספר שהיה נסתר תוך עץ החיים, ולמד ממנו וידע דרכיו של הקב"ה והשתדל אחריו. זהו שכתוב (בראשית ה) ויתהלך חנוך את האלהים. עד שאותו האור נשלם בתוכו.

ביון שאותו האור נשלם למטה, רצה לעלות למקומו וכדי להראות אותו השלמות בסוד של חנוך. יום אחד נכנס תוך גן עדן והראו לו נסתרות הגן, והניח אותו ספר וכל מה שראה בחוץ והוא מצנע בין החברים. אחר כך התלבש אותו האור תוך אותו הלבוש, להראות למעלה ולהיות בושה עמו לכל אותם שעשו קטרוג ברבונם שלא יבא האדם בעולם. זהו שכתוב (שם) ואיננו כי לקח אתו אלהים. ואיננו בעולם הזה, ואיננו כמו שהיה בעולם הזה, כי לקח אתו אלהים, לצורה אחרת בזה הוא נער תמיד.

וסוד זה בארנו, חנוך לנער על פי דרכו, להנהיג העולמות כלם. גם כי יזקין לא יסור ממנה, שהרי היה בו ונעשה נער. בחנוך נכלל צורה של העולם העליון, הוא פסא של אדונו. עושה שליחות בעולם כאשר העולם יוצא בדין, ונקרא מטטרוין, שר על כל חילות העליונים וזקן הוא.

נער, עולה מעולם לעולם ומתישב הרגז. צורה זו נפרסה בפריסת הכפרת והצטירו בו באותו מסך שתי צורות, אחת זכר ואחת נקבה, ועומדים שני תינוקות עלמים אוהבים דבוקים זה בזה. וסוד זה בראשית ברא אלהים, פריסת כפרת סתומה.

את השמים ואת הארץ – שני כרובים עומדים בדבקות של חביבות. שמים וארץ לא כתוב, אלא את, לרבות שני כרובים כאחד. כפרת זו פרוסה פנימה בסתרי ההיכל, ובשני צדדים עומדים שני אלו, בראשית עולה למעלה, וסוד שלו יורד למטה.

בדגמת הסוד ההוא של בראשית עולה למעלה למעלה ולא נרשם בסומן, יוצא רשם למטה ונעשית ממנו כפרת עליונה

רְשׁוּמָה בְּשִׁלְשָׁה רְשׁוּמִים בְּסוּד יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה. מֵאֵלֶּיךָ
הַשִּׁלְשָׁה יֵצְאוּ שְׁלֹשָׁה אַחֲרִים, וְהֵם שֵׁשָׁה. וְזֶהוּ בְּרֵאשִׁית.

וּנְפִרְסָה כִּפְרֵת זוֹ לְצַד דְּרוֹם וּמַעְרָב, וְהוֹצִיא שְׁנֵי כְרוּבִים כְּאֶחָד, זָכָר
וּנְקֵבָה, שְׁנַמְצָאִים זֶה לְעַמַּת זֶה. דְּרוֹם הוּא רֵאשׁ, כִּהְיָן
בְּרֵאשׁ וְהוּא זָכָר. מַעְרָב הוּא נְקֵבָה, בֵּת יְחִידָה. בֵּת הֵייתָה לְאַבְרָהָם,
וְדָאִי. וְזֶה בְּסוּד שֶׁל בְּרֵאשִׁית, בֵּית רֵאשׁ י', כִּפְרֵת שֶׁלֹּא נוֹדַעַת עַד
שְׁנַפְרִסָּה בְּפְרִיסָּה וְהוֹצִיאָה שְׁנֵי אֵלֹו. כְּדַגְמַת זֶה אוֹת ה', וְעַל זֶה בֵּת,
בֵּית רֵאשׁ ש', בֵּת לְאַבְרָהָם. י' כִּפְרֵת שְׁנַפְרִסָּת.

וְחֻזְרֵת הַכִּפְרֵת מִמַּעְרָב לְצִפּוֹן וּנְפִרְסָת בְּפְרִיסָה, וּמִתְגַּלְהָה זָכָר
שְׁאֲחוּז בְּצַד הַכִּפְרֵת וּנְקֵבָה שְׁמִסְתַּתְרַת לְמִטָּה וְנַעֲשִׂית
בְּאֵר הַצִּפּוֹן. וְסוּד זֶה בְּרֵאשִׁית, בֵּית אֵשׁ, י' הִיא הַכִּפְרֵת, ר' (י)
הִיא הַפְּרִיסָה שְׁנַפְרִסָּת וְנִרְאִית אֶחָד וְלֹא שְׁנַיִם, שְׁהָרֵי הַנְּקֵבָה
נִכְנַעַת לְמִטָּה.

וְאֵם תֹּאמֶר, הָאוֹת ר' הַכֹּל פְּרִיסָה אַחַת לְמַעְלָה וְלְמַטָּה – כִּי הוּא,
שֶׁלֹּא נִפְרָד הַשֵּׁם הַזֶּה מִזֶּה, הַכֹּל הוּא אֱלֹהִים. חֻזְרָה הַכִּפְרֵת
מִמַּעְרָב לְמִזְרָח, נְפִרְסָה פְּרִיסָתָה לְשְׁנֵי צְדָדִים, בְּצַד הַמִּזְרָח וּבְצַד
הַמַּעְרָב. כִּיִּן שֶׁהַכִּפְרֵת עוֹמְדַת בְּמִזְרָח וּבְמַעְרָב, אֲזִי שְׁמִחָה נִמְצָאת
וְחִבּוּר כְּרֵאוֹי, וּבֵת זוֹ נִכְלָלַת בְּעִטְרוֹתֶיהָ כְּרֵאוֹי וְעוֹמְדַת בְּשִׁלְמוֹתָהּ.
וְאֵז הוּא בְּסוּד שֶׁלוֹ, בְּרֵאשִׁית, בְּלֹא פְרוּד כָּלֵל.

וּבְנִגְד שְׁלֹשָׁה זְמַנִּים אֵלֹו עוֹלָיִם יִשְׂרָאֵל שְׁלֹשָׁה זְמַנִּים לְחַג חַגְם.
בְּפִסְחַ חֻזְרֵת הַכִּפְרֵת בְּצַד דְּרוֹם וּמַעְרָב, וְאֵז אוֹתָהּ בֵּת
עוֹמְדַת בְּאַבְרָהָם וְהִיא בֵּית רֵאשׁ ש', וְשֵׁם הַלֵּל וְלֹא הַלֵּל גָּמוּר, שְׁהָרֵי
שְׁנֵי כְרוּבִים אֵלֹו אֵינָם בְּשִׁלְמוֹת כְּרֵאוֹי, שְׁהָרֵי יִשְׁמַעְאֵל יוֹצֵא וּמְקַטְרֵג.
וּמִיּוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה וְעַד יְמֵי סְכוּת חֻזְרֵת הַכִּפְרֵת מְצִפּוֹן לְמַעְרָב, אֵז
אוֹתָהּ בֵּת נִכְנַעַת וְעוֹמְדַת בְּיִצְחָק וְלֹא בְּשִׁמְחָה, וְהִיא בֵּית אֵשׁ ש', וְהֵם
אֵינָם בְּשִׁלְמוֹת. וְעַל זֶה אֵינן שֵׁם הַלֵּל כָּלֵל, שְׁהָרֵי עֶשׂוֹ יוֹצֵא וּמְקַטְרֵג.

בְּסְכוּת עוֹלָה בֵּת זוֹ וְנִשְׁלַמַּת בּוֹ בְּיִצְחָק וּמִתְחַבְּרִים זֶה בְּזֶה, וְאֵז
הַלֵּל גָּמוּר, עַד שְׁנִרְגַע הֶרְגֵזוּ וְהַחֲבּוּר נִמְצָא. בְּשָׁבוּעוֹת,
עֲצָרַת, חֻזְרֵת הַכִּפְרֵת בְּצַד מִזְרָח וּמַעְרָב וְאֵז שְׁלְמוֹת נִמְצָאת,
וְחִבְיּוֹת וּדְבִקוֹת הִיא בְּכָל הַצְּדָדִים וְשְׁמִחָה שֶׁל עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים.
וְאֵז, (תְּהִלִּים מַט) תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ. וּבְשִׁלְשָׁה זְמַנִּים אֵלֹו
חֻזְרֵת הַכִּפְרֵת בְּצִדְדֶיהָ כְּרֵאוֹי.

כפֿרֿת זו נפֿרֿסת לַמַּעֲלָה תוֹךְ אוֹתָהּ נִקְדָּה נַעֲלַמַת בְּאוֹר הָרֵאשׁוֹן שֶׁנִּפְרָס, וְאַחַר כֵּן נִפְרָסַת בְּשִׁלְמוֹת וְשׁוֹרָה עַל הַפְּרִיסָה הָרֵאשׁוֹנָה. וְכֹאֲשֶׁר סוֹכְכִים כְּנָפֵי הַכְּרוּבִים עַל כְּפֹתֵי לְסוֹכֵךְ עַל הַכְּפֹתֵי שְׁלֵא תִהְיֶה בְּגִלּוּי, כְּפֹרֶת – כְּפֹתֵי כְּתוּב. וְכֹאֲשֶׁר בָּא הָאוֹר הָעֲלִיּוֹן, אוֹתָם הַכְּרוּבִים מְכִים בְּכַנְפֵיהֶם וּמַעֲלִים אוֹתָם לַמַּעֲלָה, וְאוֹמְרִים שִׁירָה מְרֻבּוּי הַשְּׁמִיחָה הַהִיא שֶׁל אוֹתוֹ הָאוֹר. וְכַדְגַּמַת זֶה הוּא לְמַטָּה, וְהַכְּפֹתֵי חוֹזְרֵת, וּמֵאוֹתָם הַשְּׁלֵשָׁה וְהָאֶחָד הָיוּ כְּרוּבִים יָמִין וּשְׂמָאל. הַיָּמִין שׁוֹרָה בּוֹ רוּחַ שֶׁל מַעֲלָה מֵאוֹתוֹ צַד. וְהַשְּׂמָאֵלִי שְׁהִיָּה לְמַעְרָב בְּחֹזֶת הַכְּפֹתֵי, עוֹמֵד אֶצְלוֹ בְּצַד שְׂמָאלוֹ, וְשׁוֹרָה בּוֹ רוּחַ נִקְבָּה, וּמֵתַחֲבָרִים זֶה בְּזֶה בְּחִיבּוֹת שֶׁל זָכָר וְנִקְבָּה. וְכֵן לְכָל הַצְּדִידִים בְּסָבּוֹב הַכְּפֹתֵי, וּלְעוֹלָם הֵם שְׁנַיִם, זָכָר וְנִקְבָּה, לְמַטָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה הֵם שְׁנַיִם וְלֹא יוֹתֵר.

וְאֵם תֹּאמֵר לַמַּעֲלָה, הוֹאֵל (וְלֹא) צָרִיךְ דְּבִקּוֹת בְּכְפֹתֵי אֵיךְ תִּחְזֹר הַכְּפֹתֵי? וְדַאי בְּאוֹתָהּ הַחֲזָרָה מֵתְדַבְּקִים זֶה בְּזֶה וְתִמִּיד נִדְבֵק בָּהּ. וְכַדְגַּמַת הַכְּרוּבִים שֶׁהֵם לַמַּעֲלָה, כֵּן עוֹמְדִים עַל אוֹת וְגַם, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ הַסּוּד שֶׁכְּתוּב פֶּרֶשִׁי כְּנָפִים סוֹכְכִים, וְלֹא כְּתוּב פְּרוּשֵׁי כְּנָפִים סוֹכְכִים. אֲלָא עַל אוֹת וְגַם הָיוּ עוֹמְדִים.

זְמַנִּים יְדוּעִים הָיוּ מַעֲלִים כְּנָפֵיהֶם וּפּוֹרְשִׁים אוֹתָם לַמַּעֲלָה בְּכָל יוֹם, וְהָיוּ מְסַתְּדָרִים וּמַחְפִּים עַל הַכְּפֹתֵי, וְעַל זֶה בְּאוֹת וְגַם הָיוּ עוֹמְדִים. בְּכָל מְקוֹם שְׁרוּחַ עֲלִיוֹנָה הִיָּתָה בָּאָה וְשׁוֹרָה, וְדַאי בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁשׁוֹרָה יֵשׁ בּוֹ מְמָשׁוֹת וְעוֹמֵד בְּאוֹת וְגַם. בֵּן אָדָם שֶׁהוּא מַעְפָּר, וְעַד שְׁלֵא שׁוֹרָה בּוֹ נִיצוֹץ שֶׁל רוּחַ שֶׁל מַעֲלָה – אֵין בּוֹ מְמָשׁ. כִּיּוֹן שְׁשׁוֹרָה עָלָיו, יֵשׁ בּוֹ מְמָשׁוֹת וְקָם עַל עַמּוּדוֹ.

וְאֵם תֹּאמֵר, זֶה לְבַדּוֹ? בֵּא רְאֵה מִמַּטָּה אֶהְרֵן שֶׁהוּא עֵץ בְּלֹא מְמָשׁוֹת כָּלָל, כִּיּוֹן שֶׁשְּׁלַח בּוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעֲט רוּחַ, קָם עַל עַמּוּדוֹ וְנִעְשָׂתָה מְמָנוּ בְּרִיָּה מְמָשׁ. וּמָה עֵץ שֶׁאֵין דְּרָכּוֹ בְּכָף, כִּיּוֹן שֶׁשְּׁלַח הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בּוֹ מַעֲט רוּחַ, עָמַד עַל עַמּוּדוֹ וְהָיָה בּוֹ מְמָשׁ – כְּרוּבִים שֶׁהֵם קְדוּשִׁים וְעוֹמְדִים בְּקִדְשָׁה כְּדַגְמַת מַעֲלָה עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה.

בְּכָל זְמַן שִׁישְׁרָאֵל הָיוּ זְכָאִים, הַכְּרוּבִים הָיוּ דְבוּקִים בְּדְבוּק פְּנִים בְּפְנִים. כִּיּוֹן שֶׁסְּרַחוּ, הָיוּ חוֹזְרִים פְּנִיָּהֶם זֶה מִזֶּה. מִנֵּיּוֹן הָיוּ יוֹדְעִים? כֵּאֵן נִחְלְקוּ עַמּוּדֵי הָעוֹלָם. אֲבָל בְּעֵשֶׂן שֶׁל הַקְּרִבָּנוֹת

ובקרבנות על גבי המזבח והכהנים כאשר מברכים את העם – באלו השלשה היו יודעים סוד הכרובים שמחזירים פנים זה מזה, והקדוש ברוך הוא רוצה בתשובת בניו.

בעשן הקרבנות, כאשר היו ישראל זכאים, ענן היה עולה למעלה בדרך ישרה כמקל מעטר, אם לצד מזרח אם לצד מערב או בכל קצוי העולם – בדרך ישרה היה עולה. וכאשר לא נטה לימין או לשמאל, אז רצון נמצא למעלה ומטה, והקדוש ברוך הוא רצה במעשיהם של ישראל באהבה יתרה.

בקרבן שעל המזבח, כאשר היו ישראל זכאים, היתה נראית על גבי אש המזבח דמות של אריה שאוכל קרבנות על המזבח. וכאשר לא היו זכאים, היו רואים דמות כלב רובץ על המזבח.

הכהן כאשר היה מברך את העם בשעה שהיה זוקף ידיו, כאשר היו ישראל זכאים וראויים לברכה, ידיו היו זקופות בזקיפה בלי טרחה כלל והתרוממו בשמחה וברצון. אז השכינה היתה שורה עליהן ומזדקפות אלו מעצמן, ואז היה יודע הכהן שראויים ישראל לברכה ומברך אותם ברצון הלב.

וכאשר ידיו היו כבדים ובטרח רב הזדקפו ולא יכל להרים אותן אלא בהרבה טרח, אז היה יודע שהשכינה לא שורה על ידיו וישראל לא ראויים לברכה. בגלל שבשעה שהשכינה היתה באה לשרות על ידיו, כל אותן אצבעות שהן כצורה העליונה, היו שמחות בשמחה לקבל את השכינה עליהן, ופורחות להזדקף למעלה כמו שהיו שמחים הכרובים של עולם הזה, וכל שכן למעלה, כדי לקבל השכינה עליהם.

נסוד זה (שמות יז) וידי משה כבדים וגו'. מה הטעם? בגלל שאותה שעה ישראל לא היו זכאים, וידי משה כבדו ולא יכל לזקוף אותן, שכתוב למעלה (סו) על ריב בני ישראל וגו', ואז נאמר ויבא עמלק, וכבדו ידיו ולא היה יכול לזקף אותן עד שקבל ענש, שכתוב ויקחו אבן וגו' והיה כאשר וגו'.

כמו זה גם לוחות האבן כמו הכהן, ועל זה הכרובים, בזמן שהוא שהיו ישראל זכאים, היו פנים בפנים מתדבקים זה בזה. וכאשר לא היו זכאים, היו מחזירים פנים אלו מאלו (זה מזה), ועל סודות אלו היו יודעים אם ישראל זכאים או לא.

כְּרוּבִים – תינוקות, והכל עומד בסוד אחד, שכתוב (הושע יא) כי נער ישראל ואהבהו. ובגלל זה הכל בחדוש הירח תלוי. כמו שמתחדש זה בחדושו, כך הוא הכל. ומשום כך הנער, הם נערים, וזה סוד אשת נעורים, שעומדת על שני נערים בחדוש עליון.

כְּרוּבִים – פנים גדולות ופנים קטנות, ודאי כך הם. פנים נסתרים למעלה שלא מתגלים, ובגללם חדוש הלבנה ומלוי שלה. פנים קטנות למטה, כמו שבארנו בכפרת, למעלה ומטה בסוד אחד עומדים. את השמים ואת הארץ, אלו הם סוד של שני כרובים, אחד זכר ואחד נקבה, להיות דבוקים אלו באלו בחביבות, כמו שנתבאר את – לרבות מעלה ומטה כאחד, להיות סוד הכרובים בכלל אחד.

כתוב (תהלים ק) עבדו את ה' בשמחה, שמחה של שני הכרובים. שהרי תינוקות, כל מה (מי) שנמצא ביניהם, חוזרות פניו כתינוק ושמיח עמהם. וסוד זה, פיון ששורה עליהם מי ששורה, חוזר נער בשמחה של הכל וכרצון. אף על גב שחוזר בדין על העולם, פיון ששורה עליהם, חוזר בשמחה, נער קשור בשמחה, והעולם חוזר ברחמים (ברגז). מי שהוא ברגז, יביאו אצלו תינוק וישקט רגזו, ויחזר בשמחה ויעשה עצמו כתינוק, ואז הכל בשמחה.

ועל סוד זה נאמר כי נער ישראל ואהבהו. אין אהבה וחיבבות, רק בנער. כתוב (שמות לג) ויהושע בן נון נער לא ימיש. היה עומד תוך המשכן של משה, בגלל שאותו אהל היה אהל משה, ובשעה שהשכינה היתה באה, נמצא שם יהושע שהוא נער, ומיד היה בשמחה וכרצון של השמחה, ויהושע שפניו הם כלבנה בכל, בכל הסודות שלו כך היה. וכיון שנבנה המשכן, לא היה צריך יהושע להיות שם, אלא כרובים היו שם ונמצאים בחביבות זה בזה, פנים בפנים כנערים בשמחה. וכיון ששורה עליהם, מיד הכל בשמחה ודין לא נמצא כלל.

בגלל זה הקב"ה, שרצונו בעם ישראל, רצה להראות מעשה למטה, לעורר רחמים ולהעביר דין שלא ישלט עליהם כלל, ויהיו תמיד בשמחה עמו. זכאים הם בעולם הזה ובעולם הבא. כתוב (שמואל א ג) והנער שמואל משרת וגו'. כתוב נער, וכתוב (תהלים ט) ושמואל בקראי שמו, ולמדנו, שקול היה משה כנגד משה ואהרן. אם שקול כמשה ואהרן, מדוע כתוב נער, שהרי כמה

מדרגות הן, ולא הִיָּה מַגִּיעַ אֶפְלוּ לְמִדְרָגָה קִטְנָה שֶׁל מֹשֶׁה, כֹּל שֶׁכֵּן
לְהִיּוֹת שְׁקוּל כְּשֵׁנֵיהֶם?

אָלֵא פְּסוּק זֶה כִּף הוּא: (שם) מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בְּכַהֲנֵי, מֹשֶׁה הוּא נְבִיא
נֶאֱמָן עֲלִיּוֹן עַל כֹּל שְׂאֵר הַנְּבִיאִים. אַהֲרֹן בְּכַהֲנֵי, וְהוּא כֹהֵן
עֲלִיּוֹן עַל כֹּל כַּהֲנֵי הָעוֹלָם. שְׂלֵא הִיָּה כֹהֵן גְּדוֹל שְׁעוֹלָה בְּמִדְרָגָה
עֲלִיוֹנָה כְּאַהֲרֹן. זָכָה אַהֲרֹן לְכַהֲנָה וּנְבוּאָה, נְבִיא וְכֹהֵן, מֵה שְׂלֵא זָכָה
כֹהֵן אַחֵר. וְאִם תֹּאמֶר, הֲרִי זְכָרְיָה כֹהֵן וְנְבִיא הִיָּה – הַנְּבוּאָה הַהִיא
הִיָּתָה לְשַׁעָה. (עד כאן מההשמטות).

לְשַׁעָתוֹ הוּא הִיָּה, שְׁכַתוֹב וְרוּחַ אֱלֹהִים לְבִשָּׂה אֶת זְכָרְיָה. וְאִם
תֹּאמֶר, הֲרִי יִרְמְיָהוּ שָׁבוּ כְּתוּב (ירמיה א) בְּטָרָם אֶצְרָךְ בְּבִטָן
יִדְעָתִיךָ, וְהֲרִי אַחֲרִים – אֲלֵא כָלֵם לֹא זָכוּ לְנְבוּאָה וְלְכַהֲנָה עֲלִיוֹנָה
כְּמוֹ אַהֲרֹן, שֶׁהֲרִי אַהֲרֹן זָכָה בְּנְבוּאָה עֲלִיוֹנָה עַל כֹּל שְׂאֵר הַכַּהֲנָנִים.
זָכָה בְּכַהֲנָה עַל כָּלֵם.

מֹשֶׁה זָכָה בְּנְבוּאָה, וְשִׁמֵּשׁ בְּכַהֲנָה עֲלִיוֹנָה. שְׁמוּאֵל זָכָה בְּשִׁתִּיָּהוּ.
מֵה מֹשֶׁה הִיָּה קוֹרָא וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשִׁיב לוֹ מִיַּד – אִף
בְּשְׁמוּאֵל כְּתוּב (שמואל-א יב) הֲלֹא קִצִּיר חֲטִים הַיּוֹם אֶקְרָא אֶל ה' וַיִּתֵּן
קִלּוֹת וְגו'. אֲבָל לֹא עָלָה לְדִרְגָה עֲלִיוֹנָה כְּמֹשֶׁה. מֵה אַהֲרֹן הִיָּה מְשִׁמֵּשׁ
בְּכַהֲנָה אֶצֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא – אִף שְׁמוּאֵל הִיָּה מְשִׁמֵּשׁ לְפָנָי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲבָל לֹא עָלָה בְּשִׁמּוֹשׁ עֲלִיּוֹן כְּמוֹ אַהֲרֹן.

וְהַדְּבָר כִּף הוּא: שְׁלֵשָׁה הֵם שֶׁהִיוּ נְבִיאִים נֶאֱמָנִים וְשִׁמְשׁוּ בְּכַהֲנָה.
אַחַד מֹשֶׁה, וְאַחַד אַהֲרֹן, וְאַחַד שְׁמוּאֵל. וְאִם תֹּאמֶר
שְׁשִׁמּוּאֵל לֹא הִמְשִׁיךְ (שמש) בְּכַהֲנָה, אֲלֵא אַחֵר הִיָּה שְׁשִׁמֵּשׁ בְּכַהֲנָה,
וּמִיָּהוּ? יִרְמְיָהוּ – לֹא כִּף! שֶׁהֲרִי כְּתוּב (ירמיה א) מִן הַכַּהֲנָנִים אֲשֶׁר
בְּעֻנְתוֹת. מִן הַכַּהֲנָנִים הִיָּה, אֲבָל לֹא שִׁמֵּשׁ. וְשְׁמוּאֵל שִׁמֵּשׁ בִּימֵי עָלִי,
וּמֹשֶׁה פָּעַם אַחַת כֹּל אוֹתָם שְׁבַעַת יְמֵי הַמְּלוּאִים.

שְׁמוּאֵל זָכָה לְנֶעֱר, שְׁכַתוֹב (שמואל-א א) וְהַנֶּעֱר נֶעֱר. (שם ב) וְשְׁמוּאֵל
מְשַׁרְת. וּמְשׁוֹם שְׁעוֹמֵד בְּדִרְגָה הַזֹּו, וְדַאי שֶׁהוּא כְּמוֹ מֹשֶׁה
וְאַהֲרֹן. מִי שְׁנוּטֵל אֶת הַנֶּעֱר הַזֶּה וְזוֹכָה בּוֹ, זוֹכָה בְּאוֹתָן דְּרָגוֹת
עֲלִיוֹנוֹת שְׁעֵמְדוֹ בְּהֵם מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן.

הַכְּרוּבִים הֵם זֶהָב, כְּמוֹ שְׁבַאֲרוּהָ, מְשׁוֹם שְׁיוּצָאִים מִצַּד הַזָּהָב, וְלֹא
מְעַרְבֵם בְּהֵם כֶּסֶף וְלֹא גֹן אַחֵר, וְזֶהוּ גֹן זֶהָב יִרְקָק.
בְּמִשְׁכָּן מִתְעַרְבִים הַגֹּנִיִּים זֶהָב וְכֶסֶף לְלַכֵּת כְּאַחַד, לְהִיּוֹת סוּד

שְׁלֹמֶעֱלָה בְּאַחַד. עוֹד נִחַשְׁתָּ לְהִיּוֹת עִמָּם, וּלְלַכֵּת בֵּין כָּל הַצְּדָדִים,
שֶׁתִּמְצָא שְׁלָמוֹת בְּכָל כְּאַחַד, שְׁכָתוֹב זֶהָב וְכֶסֶף וְנִחַשְׁתָּ.

דְּבַר אַחַר זֶהָב וְכֶסֶף – זֶה שְׁחֹזֵר לְכֶסֶף, וְכֶסֶף לְזָהָב, וְהִפְלֵ כָּלוּל
יַחַד וּבְמָקוֹם אֶחָד. בְּשֵׁלֶשׁ צוּרוֹת חֹזֵר: כְּאֲשֶׁר צָרִיךְ לְשִׁמְחָה
וְלֹא לְדִין – זֶהָב. כְּאֲשֶׁר צָרִיךְ לְרַחֲמִים – כֶּסֶף. כְּאֲשֶׁר צָרִיךְ תִּקְוָה הַדִּין
– נִחַשְׁתָּ.

וַיֵּלֶךְ זֶה הַסֵּתֶכֶל מִשֵּׁה בְּמַעֲשֵׂה שֶׁל נִחַשׁ הַנִּחַשְׁתָּ, שְׁכָתוֹב וַיַּעַשׂ מִשֵּׁה
נִחַשׁ נִחַשְׁתָּ, וְהָיָה יוֹדֵעַ הַמָּקוֹם שֶׁל הַתּוֹךְ הַזֶּהָב בְּאוֹתָהּ נִחַשְׁתָּ,
מִשׁוֹם שֶׁנִּחַשׁ הוּא כְּלִשׁוֹנוֹ, וּמְקוֹמוֹ הָיָה יוֹדֵעַ. שֶׁהָרִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לֹא אָמַר לוֹ אֲלֵא עָשָׂה לָךְ שָׂרָף, וְהוּא בָּא וַעֲשֵׂה נִחַשׁ נִחַשְׁתָּ,
שְׁכָתוֹב וַיַּעַשׂ מִשֵּׁה נִחַשׁ נִחַשְׁתָּ. מָה הַטַּעַם?

אָרְא מְקוֹם הָיָה יוֹדֵעַ, וַעֲקַר הַדְּבַר הָיָה, שֶׁהָרִי בְּרֵאשׁוֹנָה כְּתוֹב
וַיִּשְׁלַח ה' בְּעַם אֶת הַנִּחַשִּׁים הַשְּׂרָפִים, וְכָתוֹב נִחַשׁ שָׂרָף.
עַקְרָם הוּא נִחַשׁ. וּמִשׁוֹם שֶׁמִּשֵּׁה הָיָה יוֹדֵעַ אֶת הַעֲקָר וְהַשְּׂרָשׁ וְהַיְסוּד
מֵאוֹתוֹ מְקוֹם, עָשָׂה נִחַשׁ וְהַסֵּתֶמֶךְ עָלָיו. מָה הַטַּעַם? כִּי יִשְׂרָאֵל חָטְאוּ
בְּלִשׁוֹנָם, שְׁכָתוֹב וַיְדַבֵּר הָעַם בְּאֵלֵהֶם וּבְמִשֵּׁה, וְעַל זֶה וַיִּשְׁלַח ה'
בְּעַם אֶת הַנִּחַשִּׁים הַשְּׂרָפִים.

וּמִשֵּׁה לֹא הִלֵּךְ אֲלֵא אַחַר הַעֲקָר וַעֲשֵׂה נִחַשׁ נִחַשְׁתָּ בְּאוֹתוֹ גִּזְוֹן שְׂצָרִיךְ
לוֹ, שֶׁהָרִי מְקוֹמוֹ הוּא נִחַשְׁתָּ, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא אָמַר לוֹ
מִמָּה יַעֲשֵׂה, וּמִשֵּׁה הַתְּבוּנָה וַעֲשֵׂה אוֹתוֹ מִנִּחַשְׁתָּ כְּפִי שְׂצָרִיךְ לְמְקוֹמוֹ.
מִנֵּינָה לָנוּ? שְׁכָתוֹב וַיַּעַשׂ מִשֵּׁה נִחַשׁ נִחַשְׁתָּ וַיִּשְׁמְחוּ עַל הַנֶּסֶם. מָה זֶה
עַל הַנֶּסֶם? עַל אוֹתוֹ רָשָׁם שֶׁהוּא לְמַעֲלָה.

וְהָרִי שְׁנִינּוּ, בְּכָל מְקוֹם הַנִּחַשׁ הַזֶּה הוֹלֵךְ אַחַר סוּד שֶׁל אֵשֶׁת חֵיל,
וְצָרִיכָה אֵשֶׁת זְנוּנִים לְתַקֵּן עֲצָמָה כְּמוֹ שְׁלָה, וְלֹא יְכוּלָה. הַרְשָׁם
וְהָאוֹת שֶׁל אֵשֶׁת חֵיל הוּא הָאוֹת ה', וְכֵן רְאוּיָהּ לָהּ. הַרְשָׁם הַהוּא שֶׁל
אֵשֶׁת זְנוּנִים וְהָאוֹת שְׁלָה הוּא כְּמוֹ אוֹתוֹ גִּזְוֹן (שְׂצָרִיךְ), וְלֹא הַתְּתַקֵּן
לְהִיּוֹת כֶּף, וְהָאוֹת שְׁלָה ק'. הָאוֹת שְׁלָה הַתְּתַקֵּנָה בְּתַקוּן שֶׁל הָאוֹת ה',
(אוֹת ק' בְּאוֹתוֹ גִּזְוֹן שֶׁל ה', וְלֹא נִתְקַנָּה לְהִיּוֹת כֶּף, הָאוֹת שְׁלָה נִתְקַנָּה בְּתַקוּן שֶׁל הָאוֹת ה') כְּמוֹ
קוֹף אֲצֵל בְּנֵי הָאָדָם שֶׁהוֹלֵךְ אַחַר בְּנֵי אָדָם וְלֹא נִתְקַן לַעֲשׂוֹת כֶּף. כְּמוֹ
כֵן עָשָׂה מִשֵּׁה אֶת אוֹתוֹ הַנִּחַשׁ עַל אוֹתוֹ רָשָׁם שְׂרָאוּי לוֹ, וְתַמִּיד מִתְקַן
לְהִרְעוּ, וְעָלָיו חָטָא אָדָם וּגְרַשׁ מִגֵּן עֵדֶן, שִׁיְהִיָּה מְקוֹם דִּיּוּרוֹ כְּמוֹ
הַדִּיּוּר שְׁלֹמֶעֱלָה.

כתוב (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אוֹתוֹ אוֹר נִגְנְנוּ וְהִזְדַּמְנָן לְצַדִּיקִים לְעוֹלָם הַבָּא, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרוּחָהּ, שְׁכַתְּנוֹב (תהלים צו) אוֹר זָרַע לְצַדִּיק, לְצַדִּיק וְדַאי סִתָּם. וְאוֹתוֹ הָאוֹר לֹא שָׁמַשׁ בְּעוֹלָם פָּרַט לְיוֹם הָרֵאשׁוֹן, וְאַחַר כֵּן נִגְנְנוּ וְלֹא שָׁמַשׁ יוֹתֵר.

רבי יהודה אומר, אלמלא נגננו מכל וכל, לא עומד העולם אפלו רגע אחד, אלא נגננו ונזרע כזרע הזה שעושה תולדות וזרעים ופרות, וממנו התקיים העולם. ואין לך יום שלא יוצא ממנו בעולם ומקיים הכל שבו הקדוש ברוך הוא זן את העולם. ובכל מקום שעוסקים בתורה בלילה, חוט אחד יוצא מאותו אוֹר נִגְנְנוּ וְנִמְשָׁךְ עַל אוֹתָם שְׁעוֹסְקִים בָּהּ. זֶהוּ שְׁכַתְּנוֹב (תהלים מב) יוֹמָם יְצַנֶּה ה' חֲסִדוֹ וּבַלִּילָה שִׁירָה עִמִּי. וְהָרִי בְּאַרְנוֹ. בַּיּוֹם שֶׁהֵימָּה הַמִּשְׁכָּן לְמִטָּה, מַה כְּתוּב? (שמות מ) וְלֹא יָכַל מֹשֶׁה לְבַא אֶל אֹהֶל מוֹעֵד כִּי שָׁכַן עָלָיו הָעֲנָן. מַה זֶה הָעֲנָן? חוֹט אֶחָד הָיָה (עמוד הענן) מֵאוֹתוֹ צַד שֶׁל הָאוֹר הָרֵאשׁוֹן שִׁיָּצָא בְּשִׁמְחָה בְּכָל (שֶׁל הַכֹּל) כְּשֶׁנִּכְנַס לְמִשְׁכָּן שְׁלֵמִטָּה, וּמֵאוֹתוֹ יוֹם (ראשון) לֹא נִגְלָה, אֲבָל שְׁמוֹשׁ מְשֻׁמַּשׁ בְּעוֹלָם, וְהוּא מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית.

על ידי הפצת למוד הזהר בכל תפוצות ישראל, נזכה לסוף וקץ לכל צרותינו תחלה וראש לפדיון נפשונו

הנני בזה בקריאה קדושה מעומקא דלבא... ולהנהיג למוד עמוד היומי בספר הזהר... ועל ידי הפצת למוד הזהר בכל תפוצות ישראל, נזכה לסוף וקץ לכל צרותינו תחלה וראש לפדיון נפשונו ולהושע בישועת עולמינו.

(הגאון הצדיק המקבל רבי דניאל פישל אייזנבאך זכר צדיק לברכה ראש מתיבתא שער השמים - נדפס בלוח עמוד היומי על ידי מרכז מתוק מדבש שנתיסד על ידי הגאון הצדיק המקבל רבי דניאל פריש זכר צדיק לברכה)

שעור קבוע בספר הזהר מדי יום ביומו, עמוד אחד בכל יום, הוא כתריס בפני הפרענות לבטל גזרות קשות וחלאים רעים

ראוי לקבוע ליסד שעור קבוע בסיעתא דשמיא בספרא קדישא הדין (ספר הזהר) מדי יום ביומו, עמוד אחד בכל יום, שהוא כתריס בפני הפרענות לבטל גזרות קשות וחלאים רעים, ולהשפיע שפע קדש ברכה רבה רפואות וישועות עד בלי די.

(הגאון הצדיק המקבל רבי דניאל פריש זכר צדיק לברכה - נדפס בלוח עמוד היומי על ידי מרכז מתוק מדבש שנתיסד על ידי הגאון הצדיק המקבל רבי דניאל פריש זכר צדיק לברכה)

סדר הלימוד ליום ו שבט [יום 124 בשנה]

רבי יוסי הֵיָה עוֹסֵק בַּתּוֹרָה, וְהָיוּ עִמּוֹ רַבֵּי יִצְחָק וְרַבֵּי חִזְקִיָּה. אָמַר רַבֵּי יִצְחָק, הָרִי רְאִינוּ שְׂמֵעָשָׂה הַמְשַׁכֵּן הוּא כְּמוֹ מַעֲשֵׂה שָׁמַיִם וְאָרֶץ, וְהָרִי הַתְּעוֹרָרוּ הַחֲבָרִים בְּסוּדוֹת שְׁלָהֶם מַעַט, שְׁלֹא יִכּוֹל אִישׁ לֶאֱכֹל בְּפִיו וְלִהְיוֹשִׁיט יָדוֹ לְתוֹךְ פִּיו וּלְבַלְעַ.

אָמַר רַבֵּי יוֹסִי, דְּבָרִים אֵלּוּ נִעְלָה אוֹתָם לְתוֹךְ (אָצִלוּ) הַמְּנוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהוּא מִתְקַן תְּבַשְׂיִלִּים מִתּוֹקִים, כְּמוֹ שֶׁהַתְּקִינָם הָעֵתִיק הַקְּדוּשׁ, נִסְתַּר כָּל הַנְּסֻתִּים, וְהוּא מִתְקַן תְּבַשְׂיִלִּים, שְׂאִין בָּהּ מְקוֹם שְׂיָבָא אַחַר וַיִּשְׁפֹּךְ בָּהֶם מֶלַח. וְעוֹד, שְׂיָכּוֹל אָדָם לֶאֱכֹל וּלְשַׁתּוֹת וּלְהַשְׁלִים כְּרִסּוֹ מִכָּל עֲדוּנֵי הָעוֹלָם וְלִהְיוֹשֵׁר, וְבוֹ יִתְקִים (מַלְכִים-ב ד) וַיִּתֵּן לַפְּנִיָּהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיּוֹתְרוּ כַּדָּבָר ה'.

פִּתְחָה וְאָמַר, (שם-א ה) וְה' נָתַן חֲכָמָה לְשִׁלְמָה כְּאֲשֶׁר דָּבַר לוֹ וַיְהִי שָׁלֵם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה וַיִּכְרְתוּ בְרִית שְׁנֵיהֶם. פְּסוּק זֶה הָרִי נֹאמַר בְּכֹמָה מְקוֹמוֹת. אָבֵל וְה' - הַסְּכָמָה שְׁלֹמְעֵלָה וּמִטָּה כְּאֶחָד. וְה' - הוּא וּבֵית דִּינֹו. נָתַן חֲכָמָה - נָתַן, כְּמוֹ שְׁנוֹתֵן דּוֹרוֹן וּמִתְּנוּת לְאֶהוּבֹו. כְּאֲשֶׁר דָּבַר לוֹ - שְׁלֹמֹה הַחֲכָמָה, בְּעֶשֶׂר, וּבְשָׁלוֹם וּבְשִׁלְטוֹן. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב כְּאֲשֶׁר דָּבַר לוֹ.

וַיְהִי שָׁלֵם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה, מָה הַטַּעַם? כִּי הָיוּ מְכִירִים זֶה עִם זֶה אֶת סֵתֵר הַדְּבָרִים שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים, וּבְנֵי אָדָם אַחֲרִים לֹא הָיוּ יוֹדְעִים לְהַתְּבוּנָן וְלִדְעַת בָּהֶם כָּלֵל, וּבְשִׁבְיֵלָם חָזַר חִירָם לְהוֹדוֹת לְשִׁלְמָה בְּכָל דְּבָרָיו.

שְׁלֹמֹה הַמְּלֶךְ הַתְּבוּנָן וְהָיָה רוֹאֵה, שֶׁהָרִי אָפְלוּ בְּאוֹתוֹ דוֹר, שֶׁהָיָה שָׁלֵם מִכָּל הַדּוֹרוֹת הָאֲחֵרִים, לֹא הָיָה רְצוֹן הַמְּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן שֶׁתִּתְּגַלֶּה חֲכָמָה כָּל כָּף עַל יָדוֹ, (וְלֹא הַתְּגַלְתָּה) שֶׁתִּתְּגַלֶּה תּוֹרָה שֶׁהָיָתָה נִסְתָּרֶת בְּרֵאשׁוֹנָה, וּפִתְחָה לָהּ פְּתָחִים. וְאִף עַל גַּב שְׂפָתָהּ, הֵם נִסְתָּרִים, פָּרַט לְאוֹתָם חֲכָמִים שֶׁזָּכּוּ וּמְגַמְּגָמִים בָּהֶם, וְלֹא יוֹדְעִים לְפִתְחָה בָּהֶם פֶּה. וְהַדּוֹר הַזֶּה שְׂרָבִי שְׂמֵעוֹן שְׂרוּי בְּתוֹכוֹ, רְצוֹנוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא בְּשִׁבְיֵל רַבֵּי שְׂמֵעוֹן, שֶׁיִּתְּגַלוּ דְּבָרִים נִסְתָּרִים עַל יָדוֹ.

אָבֵל תְּמַהֲנִי עַל חֲכָמֵי הַדּוֹר אֵיךְ עוֹזְבִים אָפְלוּ רָגַע אֶחָד מִלְּעַמֵּד לַפְּנֵי רַבֵּי שְׂמֵעוֹן לְעֶסֶק בַּתּוֹרָה, בְּעוֹד שְׂרָבִי שְׂמֵעוֹן עוֹמֵד

בעולם, אבל בדור הזה לא תשכח החכמה מן העולם. אוי לדור
 כשהוא יסתלק, והחכמים יתמעטו, והחכמה תשתכח מהעולם.
אמר רבי יצחק, ודאי כן הוא, שהרי יום אחד הייתי הולך עמו
 בדרך, ופתח פיו בתורה, וראיתי עמוד ענן נעוץ ממעלה
 למטה, וזהר אחד זוהר תוך העמוד. פחדתי פחד רב ואמרתי: אשרי
 האיש שכהן הזדמן לו בעולם הזה.

מה כתוב במשה? (שמות לג) וראה כל העם את עמוד הענן עמד פתח
 האהל וקם כל העם והשתחוו איש פתח אהלו. נאה הוא למשה,
 שהוא נביא נאמן עליון על כל נביאי העולם, ואותו דור שקבלו תורה
 על הר סיני וראו כמה נסים וכמה גבורות במצרים ועל הים. אבל
 כאן בדור הזה, הזכות העליונה שרבי שמעון עשה - להראות נסים
 על ידו.

ותכלת. אמר רבי יצחק, תכלת מאותו דג של ים גינוסר, שהוא
 בגורלו של זבולון, והצטרף הגון הזה למעשה המשפן
 שיראה הגון הזה.

פתח ואמר, (בראשית א) ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי
 מבדיל בין מים למים. הרקיע הזה נכרא בשני, שהמעשה
 הזה הוא מצד השמאל. וביום השני שהוא צד השמאל, בו נכרא
 גיהנם שיוצא מתוך התוף האש של השמאל, וביום נצבע בו גון
 תכלת, שהוא כסא הדין.

ונזחל היום המים שהיו מצד הימין, ואותם המים שהיו מצד הימין
 לא התגלו אלא ביום שני. ביום שלו לא התגלה מים, אלא
 התחלף, משום שנכלל זה בזה והתבסס זה בזה. האור של היום
 הראשון, האור הראשון מכל ששת האורות הוא. והאור הזה היה
 בצד האש, שכתוב (ישעיה י) והיה אור ישראל לאש. ואותו אור של
 ישראל היה מצד הימין, נכלל באש.

והיום הראשון מאותם ששת הימים הוא מים, ולא שמש מעשה
 המים, אלא מעשה האור, שהוא מצד האש, שהוא יום שני,
 להראות שהקדוש ברוך הוא לא ברא את העולם אלא על שלום,
 ובדרך שלום הכל היה. היום הראשון, כל מה שעשה, מצד חברו
 עשה. היום השני בצד יום הראשון עשה אותו אמן ושמש בה, שכל
 אחד שמש במעשה חברו, להראות שהכל נכללו זה בזה. היום

השלישי היה בצד של שניהם, ובו היה ארגמן, ועל זה כתוב כי טוב
כי טוב פעמים ביום השלישי.

תכלת, זה היום השני, נצבע בשני גונים – אדם ושחר. ותכלת –
האדם הוא שלו, מהיום השני ממש, כעין גון האש, וזהו
אלהים, וירש גון הזהב, שהכל גון אחד. תכלת יוצאת מתוך אותו
גון אדם, וכשירד למטה, התרחק גון אדם, ונכנס לתוך אותו מקום,
שהוא הים, ונצבע בגון תכלת. אותו אדם נכנס לתוך הים ונחלש גונו
והופך לתכלת, וזהו אלהים, אבל אינו חזק כמו הראשון.

שחר, גון זה יוצא מהתוך האדם כשמתהתך ונחלש למטה בהתוך
הזהמה, וירד למטה, ויוצא מאותה זהמה גון אדם,
מהזהמה הקשה, ומתוך הזהמה הקשה הופך לשחר. והכל מאותו
האדם הראשון (העליון) התהתך, וכל זה נברא בשני, וזה נקרא
אלהים אחרים.

השחר הוא יותר חשוף, שלא נראה הגון שלו מתוך החשף.
המנורה הקדושה כך אמר, שהגון השחר הזה החשוף,
באיזה מקום נצבע? אלא כשאותו אדם מתהתך בתוך התכלת
ומתערבים הגונים, מתהתך התוך הזהמה לתוך התהומות ונעשה
משם רפש וטיט, כמו שנאמר (שם נז) ויגרשו מימיו רפש וטיט. ומתוך
אותו טיט של התהומות יוצא אותו חשף, שהוא שחר, ולא שחר
אלא יותר חשוף. זהו שכתוב וחשף על פני תהום. למה נקרא חשף?
משום שהגון שלו חשוף ומחשיף את פני הבריות, וזהו אדם ושחר,
ומשום זה לא כתוב בשני כי טוב.

ואם תאמר, והרי כתוב והנה טוב מאד, זה מלאך המות, וכאן אמרת
שלא נאמר בגללו כי טוב – אלא סוד הסודות כאן, שהרי מלאך
המות ודאי הוא טוב מאד. מה הטעם? משום שהרי כל בני העולם
יודעים שימותו ויחזרו לעפר, ורבים הם שחוזרים בתשובה לרבונו
משום פחד זה, ופחדים לחטא לפניו. רבים פוחדים מהמלך מתוך
שתלויה רצועה לפניהם. כמה טובה אותה רצועה אל האדם, שעושה
להם טובות ואמתות ומתקנים בדרךיהם כראוי. ועל זה והנה טוב
מאד. מאד ודאי.

סוד הסודות שלמדנו מתוך המנורה הקדושה, והנה טוב – זה מלאך
החיים. מאד – זה מלאך המות, שהוא יותר. למה מלאך המות

הוא טוב מאד? אלא כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, הכל היה מתקן טרם שבא אדם, שהוא המלך של העולם הזה. כיון שנברא אדם, עשה אותו מתקן בדרך אמת. זהו שכתוב (קהלת ז) אשר עשה האלהים את האדם ישר והמה בקשו חשבנות רבים. עשה אותו ישר, ואחר כך סרח ונטרד מגן עדן.

גן העדן הוא נטוע בארץ באותן נטיעות שנטע אותו הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר (בראשית ב) ויטע ה' אלהים גן בעדן מקדם. הוא נטע אותו בשם שלם, כדגמת עליון שלמעלה. וכל הדיוקנאות העליונים כלם, מרקמים ומצירים בגן העדן הזה שלמעלה, ושם הם הפרובים. אינם חקוקים בחקיקות של בני אדם מזהב או מדבר אחר, אלא כלם אורות שלמעלה חקוקים ומצירים בציוור מרקם, מעשה ידי אמן של השם השלם של הקדוש ברוך הוא, וכלם חקוקים שם. וכל הדיוקנאות והציוורים של העולם הזה, כלם מצירים שם, וחקוקים ומתחקקים שם כלם כמו העולם הזה.

ומקום זה הוא מדור לרוחות קדושות, בין אותן שבאו לעולם הזה, בין אותן שלא באו לעולם הזה והם עתידים לבא לעולם הזה. כלן רוחות מלבשות בלבושים וגופים ופרצופים כמו של העולם הזה, ומסתכלות שם בזיו כבוד רבונם, עד שבאות לעולם הזה.

בשעה שיוצאות משם לבא לעולם הזה, מתפשטות אותן רוחות מאותו גוף ולבוש של שם, ומתלבשות בגוף ולבוש של העולם הזה, ועושות מדורם בעולם הזה בלבוש וגוף הזה, שהוא מטפה סרוחה.

וכשמגיע זמנו ללכת ולצאת מהעולם הזה, לא יוצא עד שמלאך המות הזה מפשיטו הלבוש של הגוף הזה. כיון שנפשט הגוף מאותה רוח על ידי אותו מלאך המות, הולך ומתלבש באותו גוף האחר שבגן עדן שממנו התפשט כשבא לעולם הזה, ואין שמחה לרוח פרט לאותו הגוף של שם, ושמת על שהתפשט מהגוף הזה של העולם הזה והתלבש בגוף אחר שלם כמו של (אותו) העולם הזה, ובו יושב והולך ומתבונן בסודות העליונים, מה שלא יכל לדעת ולהתבונן בעולם הזה בגוף הזה.

וּבְשֵׁמֶת לְבַשֵּׁת הַנְּשֵׂמָה בְּאוֹתוֹ לְבוֹשׁ שֶׁל אוֹתוֹ עוֹלָם, כְּמָה עֲדוֹנִים
וְכְמָה כְּסוּפִים שְׁלָה שָׁם. מֵה גָרַם לְגוֹף הַזֶּה
לְהִתְלַבֵּשׁ בּוֹ הָרוּחַ? הֲיֵה אוֹמֵר, אוֹתוֹ מַעֲשֵׂה שֶׁהַפְּשִׁיטוֹ מֵהַלְבוּשִׁים
הֵלְלוּ. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה טוֹב עִם הַבְּרִיּוֹת שֶׁלֹּא מִפְּשִׁיט
מֵהָאָדָם הַלְבוּשִׁים הֵלְלוּ עַד שִׁמְתִּקִּין לוֹ לְבוּשִׁים אֲחֵרִים נִכְבְּדִים
וְטוֹבִים מֵאֵלֶּה.

פָּרַט לְאוֹתָם רְשָׁעֵי הָעוֹלָם שֶׁלֹּא חָזְרוּ בְּתְשׁוּבָה שְׁלָמָה לְרַבּוֹנָם,
שִׁמְעֵרְטָלִים בְּאוֹ לְעוֹלָם הַזֶּה וּמְעַרְטָלִים יִשׁוּבוּ לְשָׁם.
וְהַנְּשֵׂמָה הוֹלֶכֶת בְּבוּשָׁה כְּלִפֵּי אַחֲרוֹת, כִּי אֵין לָהּ כָּלֵל לְבוּשִׁים,
וְנִדְוִינִית בְּאוֹתוֹ גִּיהֵנָם שֶׁבְּאַרְץ מִתּוֹךְ אוֹתָהּ הָאֵשׁ שְׁלֹמְעֵלָה. וַיֵּשׁ מִהֵן
שִׁמְצַפְצָפוֹת וְעוֹלוֹת, וְאֵלוֹ הֵם רְשָׁעֵי הָעוֹלָם שֶׁחָשְׁבוּ בְּלִבָּם תְּשׁוּבָה
וּמִתּוֹ, וְלֹא יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת אוֹתָהּ. אֵלֶּה נִדְוִינִים שָׁם בְּגִיהֵנָם, וְאַחַר כֵּךְ
מְצַפְצָפִים וְעוֹלִים.

רְאֵה כְּמָה רַחֲמָנוּתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם בְּרִיּוֹתָיו, שֶׁאַפְלוּ
שֶׁהוּא רָשָׁע גָּדוֹל וְהִרְהַר תְּשׁוּבָה וְלֹא יָכַל לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה
וּמִתּוֹ, הִרִי וְדָאֵי מְקַבֵּל עֲנֵשׁ עַד שֶׁהוֹלֵךְ בְּלִי תְשׁוּבָה. אַחַר כֵּךְ אוֹתוֹ
הִרְצוֹן שֶׁשָׁם לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, לֹא זָז מִלְּפָנֵי הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן, וְהַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא מִתְקַן לְאוֹתוֹ רָשָׁע מְקוֹם בְּמִדּוֹר הַשְּׂאוֹל, וְשָׁם מְצַפְצָף
תְּשׁוּבָה. שֶׁהִרִי אוֹתוֹ רְצוֹן יוֹרֵד מִלְּפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשׁוֹבֵר כָּל
הַשׁוֹמְרִים (לְאַחַר שֶׁקָּבַל עֲנָשׁוֹ, אוֹתוֹ רְצוֹן טוֹב שֶׁהֵנִיחַ אוֹתוֹ רָשָׁע לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, עוֹלָה לְפָנֵי
הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן, וְלֹא זָז מִשָּׁם עַד שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְקַן לְאוֹתוֹ רָשָׁע מְקוֹם בְּמִדּוֹר הַשְּׂאוֹל, וְאֵז
אוֹתוֹ רְצוֹן יוֹרֵד מִלְּפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשׁוֹבֵר אֶת כָּל הַשׁוֹמְרִים) שֶׁל שְׁעָרֵי מְדוּרֵי
הַגִּיהֵנָם, וּמַגִּיעַ לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁאוֹתוֹ הִרְשָׁע שָׁם, וּמִכָּה בּוֹ וּמְעוֹרֵר
אֶת אוֹתוֹ רְצוֹן כְּמִקְדָּם. וְאֵז מְצַפְצָפֵת אוֹתָהּ נְשֵׂמָה לַעֲלוֹת מִתּוֹךְ
מִדּוֹר הַשְּׂאוֹל.

וַאֲיֵן רְצוֹן טוֹב שֶׁנֶּאֱבָד מִלְּפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, וּמִשׁוּם כֵּךְ אֲשָׁרִי אוֹתוֹ
מִי שֶׁמִּהֲרָה הִרְהוּרִים טוֹבִים לְרַבּוֹנוֹ. שְׂאָף עַל גַּב שֶׁלֹּא יָכַל
לַעֲשׂוֹת אוֹתָם, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעֲלֶה אֶת רְצוֹנוֹ כְּאֵלוֹ עֲשֵׂה, וְזֶה
לְטוֹב. אֲבָל רְצוֹן לָרַע – לֹא, פָּרַט לְהִרְהוּר שֶׁל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת,
וְהִרִי פִּרְשׁוּהַ הַחֲבָרִים.

אוֹתָם שֶׁלֹּא הִרְהוּרוּ תְשׁוּבָה, יוֹרְדִים לְשְׂאוֹל, וְלֹא עוֹלִים מִשָּׁם
לְדוּרֵי דוֹרוֹת. עֲלִיָּהֶם כְּתוּב (אִיּוֹב ו') כִּלְהָ עֲנֵן וַיִּלְךְ כֵּן יוֹרֵד

שֶׁאוֹל לֹא יַעֲלֶה. עַל הָרֵאשׁוֹנִים כָּתוּב (שמואל-א ב) ה' מִמִּית וּמְחַיֶּה מוֹרִיד שֶׁאוֹל וַיַּעַל.

אָמַר רַבִּי יְהוֹנָדָה, דִּין שֶׁל עֲנָשֵׁי הַגִּיּוֹנִים, הָרִי לְמַדְנֹו שֶׁהוּא לְדוֹן שֶׁם אֶת הָרָשָׁעִים. עַל מַה נְדוֹנִים בְּאֵשׁ הַגִּיּוֹנִים? אֲלֵא גִיּוֹנִים הֵי אֵשׁ דּוֹלְקֵת יָמִים וְלֵילוֹת, כְּמוֹ שֶׁהָרָשָׁעִים מִתְחַמְּמִים בְּאֵשׁ שֶׁל יֵצֵר הָרַע לַעֲבֹר עַל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה. בְּכֹל חֲמוּם וְחֲמוּם שֶׁהֵם מִתְחַמְּמִים בַּיֵּצֵר הָרַע, כִּךָּ בּוֹעֶרֶת אֵשׁ הַגִּיּוֹנִים.

פַּעַם אַחַת לֹא נִמְצָא יֵצֵר הָרַע בְּעוֹלָם, שֶׁהַכְּנִיסוֹ אוֹתוֹ לְתוֹךְ חוֹתֵם בְּרִזָּל בְּנִקְבַת הַהוּם רַבָּה, וְכָל אוֹתוֹ זְמַן כְּבִתָּה אֵשׁ הַגִּיּוֹנִים וְלֹא בְעֶרְהָ כָּלֵל. חָזַר יֵצֵר הָרַע לְמִקּוּמוֹ – הִתְחִילוּ רָשָׁעֵי הָעוֹלָם לְהִתְחַמֵּם בּוֹ, וְהִתְחִילָה אֵשׁ הַגִּיּוֹנִים לְכַעַר, שֶׁהָרִי הַגִּיּוֹנִים לֹא בּוֹעֵר אֲלֵא בְּחֵם שֶׁל תִּקְף הַיֵּצֵר הָרַע שֶׁל הָרָשָׁעִים. וּבְאוֹתוֹ הַחֵם אֵשׁ הַגִּיּוֹנִים בּוֹעֶרֶת יָמִים וְלֵילוֹת וְלֹא שׁוֹכֶכֶת.

שִׁבְעָה פְּתָחִים הֵם לְגִיּוֹנִים, וַיֵּשׁ שֶׁם שִׁבְעָה מְדוּרִים. שִׁבְעָה מִיָּנִי רָשָׁעִים הֵם: רַע. בְּלִיעַל. חוּטָא. רָשָׁע. מְשַׁחִית. לֶץ. יְהִיר. וּכְנֻגָד כָּלֵם יֵשׁ מְדוּרִים לְגִיּוֹנִים, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּרָאוּי לוֹ. וּכְפִי אוֹתָהּ מַעֲלָה שִׁחְטָא בַּהּ אוֹתוֹ הָרָשָׁע, כִּךָּ נוֹתְנִים לוֹ מְדוּר בְּגִיּוֹנִים.

וּבְכָל מְדוּר וּמְדוּר יֵשׁ מְלֶאךָ מְמַנֶּה עַל אוֹתוֹ מְקוּם תַּחַת יָדוֹ שֶׁל דּוּמָה, וְכַמָּה אֶלְף וְרַבּוּא עִמּוֹ שְׂדֵנִים אֶת הָרָשָׁעִים, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּרָאוּי לוֹ בְּאוֹתוֹ מְדוּר שֶׁהוּא שָׁם.

(אש הגיגהים שלמעלה מגיעה לגיגהים שלמטה) אש הגיגהים לְמַטָּה מְגִיעָה מִתּוֹךְ אֵשׁ הַגִּיּוֹנִים שֶׁלְמַעֲלָה, וּמְגִיעָה לְגִיּוֹנִים הַזֶּה שֶׁלְמַטָּה, וּבוֹעֶרֶת בְּאוֹתָהּ הַתְּעוֹרְרוֹת הַחֵם שֶׁל הָרָשָׁעִים, שֶׁמְחַמְּמִים אֶת עֲצָמָם תּוֹךְ יֵצֵר הָרַע, וְכָל אוֹתָם מְדוּרִים דּוֹלְקִים שָׁם.

מְקוּם יֵשׁ בְּגִיּוֹנִים, וַיֵּשׁ שֶׁם דְּרָגוֹת שֶׁנִּקְרְאוּ צוּאָה רוֹתַחַת, וְשָׁם הֵיא זְהַמַּת הַנְּשָׁמוֹת, אוֹתָן שֶׁמְתַלְכְּלוֹת מְכַל הַזְהָמָה שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה. וּמִתְלַבְּנוֹת וְעוֹלוֹת, וְנִשְׁאָרֶת שָׁם אוֹתָהּ זְהָמָה, וְאוֹתָן דְּרָגוֹת רַעוֹת שֶׁנִּקְרְאוֹת צוּאָה רוֹתַחַת הַתְּמַנּוֹ עַל אוֹתָהּ זְהָמָה, וְאֵשׁ הַגִּיּוֹנִים שׁוֹלֵטֶת בְּאוֹתָהּ זְהָמָה שֶׁנִּשְׁאָרָה.

וַיֵּשׁ רָשָׁעִים, אוֹתָם שֶׁמְתַלְכְּלוֹת בְּחִטָּאֵיהֶם תְּמִיד וְלֹא מִתְלַבְּנִים מֵהֶם, וּמִתּוֹ בְּלִי תְּשׁוּבָה, וְחִטָּאוֹ וְהַחֲטִיאוֹ אֲחֵרִים וְהָיוּ תְּמִיד

קָשִׁי עָרַף, וְלֹא נִשְׁבְּרוּ לִפְנֵי רְבוּנָם בְּעוֹלָם הַזֶּה. אֵלֹהֵי נְדוּנִים שָׁם
בְּאוֹתָהּ זִהְמָה וּבְאוֹתָהּ צוֹאָה רוֹתַחַת שְׁלֹא יוֹצְאִים מִשָּׁם לְעוֹלָמִים.
אוֹתָם שִׁמְשֻׁחִיתִים דְּרָכָם עַל הָאָרֶץ וְלֹא חָשְׁשׁוּ לְכַבּוֹד רְבוּנָם בְּעוֹלָם
הַזֶּה, כָּל אֱלֹהֵי נְדוּנִים שָׁם לְדוּרֵי דוּרוֹת וְלֹא יוֹצְאִים מִשָּׁם.

בְּשִׁבְתוֹת וּבְחֻדְשֵׁים וּבְזִמְנֵים וּבְחֻגִים, בְּאוֹתוֹ מְקוֹם הָאֵשׁ שׁוֹכְכַת
וְלֹא נְדוּנִים, אֲבָל לֹא יוֹצְאִים מִשָּׁם כִּשְׂאֵר הָרְשָׁעִים שֵׁישׁ
לָהֶם מְנוּחָה. כָּל אוֹתָם שִׁמְחָלְלִים שִׁבְתוֹת וּזְמִנִּים וְלֹא חוֹשְׁשִׁים
לְכַבּוֹד רְבוּנָם כָּל כְּדֵי לְשַׁמֵּר אוֹתָם, אֲלֵא מְחַלְלִים בְּפִרְהֶסְיָהּ – כְּמוֹ
שֶׁהֵם לֹא שָׁמְרוּ שִׁבְתוֹת וּזְמִנִּים בְּעוֹלָם הַזֶּה, כִּף גַּם לֹא שׁוֹמְרִים אוֹתוֹ
בְּעוֹלָם הַבָּא, וְאֵין לָהֶם מְנוּחָה.

אָמַר רַבֵּי יוֹסִי, אֵל תֹּאמַר כִּף, אֲלֵא הֵם שׁוֹמְרִים שִׁבְתוֹת וּזְמִנִּים שָׁם
בְּגִיחָנָם בְּעַל כְּרָחִם. אָמַר רַבֵּי יְהוּדָה, אֱלֹהֵי אוֹתָם עוֹבְדֵי
כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת שְׁלֹא הִצְטוּוּ, שְׁלֹא שָׁמְרוּ שִׁבְתָּ בְּעוֹלָם הַזֶּה, שׁוֹמְרִים
אוֹתָהּ שָׁם בְּעַל כְּרָחִם.

בְּכָל עֶרֶב שִׁבְתָּ כִּשְׁמִתְקַדְשׁ הַיּוֹם, הַכְּרוּזִים הוֹלְכִים בְּכָל אוֹתָם מְדוּרֵי
הַגִּיחָנָם: הִסְתַּלְקוּ דִּינֵי הָרְשָׁעִים, שְׁהֲרֵי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ בָּא,
וְהַיּוֹם מִתְקַדֵּשׁ, וְהוּא מִגֵּן עַל הַכֹּל. וּמִיָּד מִסְתַּלְקִים הַדִּינִים וַיֵּשׁ
לְרְשָׁעִים מְנוּחָה. (וְכָל אוֹתָם מְחַלְלֵי שִׁבְתוֹת וּמוֹעֲדִים בְּפִרְהֶסְיָהּ, דִּינִים מִסְתַּלְקִים מֵעֲלֵיהֶם)
(וְאִפְלוּ עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת שְׁלֹא נִצְטוּוּ לְשַׁמֵּר שִׁבְתוֹת וּמוֹעֲדִים, שָׁם שׁוֹמְרִים בְּעַל כְּרָחִם) אֲבָל
אֵשׁ הַגִּיחָנָם לֹא שׁוֹכְכַת מֵעַל אֱלֹהֵי שְׁמָרוּ שִׁבְתָּ לְעוֹלָמִים, וְכָל
רְשָׁעֵי הַגִּיחָנָם שׁוֹאֲלִים עֲלֵיהֶם: מַה שׁוֹנִים אֱלֹהֵי שְׂאֵין לָהֶם מְנוּחָה
מִכָּל הָרְשָׁעִים שֶׁל כָּאן?! וְאוֹתָם בְּעֲלֵי הַדִּין מְשִׁיבִים לָהֶם: אֱלֹהֵי הֵם
הָרְשָׁעִים שִׁכְפְּרוּ בְּקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְעִבְרוּ עַל כָּל הַתּוֹרָה. מִשׁוּם
שְׁלֹא שָׁמְרוּ שִׁבְתָּ שָׁם, לְכֵן אֵין לָהֶם מְנוּחָה לְעוֹלָמִים.

וְכָל אוֹתָם הָרְשָׁעִים יוֹצְאִים מִמְּקוֹמָם, וְנִתְּנָת לָהֶם רְשׁוֹת לְלַכֵּת
וְלִרְאוֹת אוֹתָם. וּמִלֶּאֱךָ אֶחָד שִׁשְׁמוֹ סְנַטְרִיא"ל הוֹלֵךְ וּמוֹצִיא אֶת
אוֹתוֹ הַגּוֹף שְׁלֵהֶם וּמְכַנִּיסוֹ לְגִיחָנָם לְעֵינֵי הָרְשָׁעִים, וְרוֹאִים אוֹתוֹ
שִׁמְעֵלָה תּוֹלְעִים, וְלִנְשָׁמָה אֵין מְנוּחָה בְּאֵשׁ הַגִּיחָנָם.

וְכָל אוֹתָם הָרְשָׁעִים שִׁשְׁם סוֹכְבִים אֶת אוֹתוֹ הַגּוֹף וּמְכַרְיִזִים עֲלָיו:
זֶהוּ פְלוּנֵי הָרְשָׁע שְׁלֹא חָשַׁשׁ לְכַבּוֹד רְבוּנוֹ, וְכִפֵּר
בְּקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכִפֵּר בְּכָל הַתּוֹרָה כְּלָה. אוֹי לוֹ! טוֹב שְׁלֹא נִבְרָא
וְלֹא יָבֵא לְדִין הַזֶּה וְלִבְיוֹשָׁה הַזֶּה! זֶהוּ שְׁכָתוֹב (ישעיה 10) וַיִּצְאוּ וַרְאוּ

בפגרי האנשים הפשעים בי כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה ויהיו דראון לכל בשר. כי תולעתם לא תמות - מן הגוף. ואשם לא תכבה - מן הנשמה. ויהיו דראון לכל בשר - ויהיו די ראון, עד שכל רשעי העולם של שם יאמרו די לראיה הזו.

רבי יוסי אמר, ודאי כך זה, משום ששבת היא כנגד כל התורה, והתורה היא אש - משום שעברו על אש התורה, הרי אש הגיהנם דולק, שלא שוכך מעליהם לעולמים.

אמר רבי יהודה, לאחר כשיוצאת שבת, בא אותו מלאך ומחזיר אותו גוף לקברו, ונדונים שניהם, זה לצדו וזה לצדו. וכל זה בעוד שהגוף קים על בריו, שהרי כיון שהגוף נתעפל, אין לגוף את כל הדינים הללו, והקדוש ברוך הוא כתוב בו, ולא יעיר כל חמתו.

כף רשעי העולם, בעוד שהגוף שלם בכל איבריו בתוך הקבר, נדונים גוף ורוח, לכל אחד דין כראוי לו. כיון שהגוף נתעפל, דין הרוח שוכך. מי שצריך לצאת, יוצא. ומי שצריך להיות עליהם מנוחה, יש להם מנוחה. ומי שצריך להיות עפר ואפר תחת רגלי הצדיקים, כל אחד ואחד כראוי לו נעשה לו.

ולכן כמה טוב להם, בין לצדיקים בין לרשעים, להיות גופם דבוק בארץ ולהרקב בתוך העפר לזמן קרוב ולא להיות בקיום כל אותו זמן רב, כדי לדון גוף ונפש ורוח תמיד (בכל יום). שהרי אין לך כל צדיק וצדיק בעולם שאין לו דין הקבר, משום שאותו מלאך הממנה על הקברים עומד על הגוף ודן אותו בכל יום ויום. אם לצדיקים כך - על אחת כמה וכמה לרשעים.

ובזמן שהגוף נרקב ונבלה בעפר, הרי הדין שוכך מהכל, פרט לאותם חסידים העמודים של העולם שהם ראויים להעלות נשמתם לאותו מקום עליון שראוי להם, ומעטים הם בעולם.

כף אותם המתים של העולם, כלם מתים על ידי המלאך המשחית, פרט לאותם שמתים בארץ הקדושה (וכלם מתים על ידי המלאך המשחית, שהוא מלאך המות, וכל אותם המתים שבארץ הקדושה) שלא מתים על ידו, אלא על ידי מלאך הרחמים ששולט בארץ.

אמר רבי יצחק, אם כך, מה השבח של משה ואהרן ומרים שכתוב בהם על פי ה', שאלה לא מתו על ידי אותו המלאך המשחית,

ואתה אומר שכל העולם, אותם שמתו בארץ ישראל, לא מתים על ידי זה?

אמר לו, כך הוא ודאי, והשבח של משה אהרן ומרים היה יותר מכל בני העולם שהם מתו מחוץ לארץ הקדושה. שמשה אהרן ומרים מתו מחוץ לארץ הקדושה, וכלם מתו על ידי אותו המשחית, פרט למשה אהרן ומרים שלא מתו אלא על ידי הקדוש ברוך הוא. אבל אותם שמתים בארץ הקדושה, לא מתים על ידי אותו המשחית, שהרי הארץ הקדושה אינה עומדת ברשות אחרת, אלא ברשות הקדוש ברוך הוא לבדו.

ולכן כתוב, (ישעיה כו) יחיו מתיך נבלתי יקומון הקיצו ורננו שכני עפר וגו'. יחיו מתיך - אלו שמתים בארץ הקדושה, שהם מתים שלו, ולא מאחר, שלא שולט שם הצד האחר כלל, ולכן כתוב מתיך. נבלתי יקומון - אותם שמתו בארץ נכריה אחרת על ידי אותו המשחית.

ולכן נקראו נבלה. מה נבלה מטמאה במשא - אף אותם שמתים מחוץ לארץ הקדושה מטמאים במשא (במגע). ולכן הם נבלה. כל שחיטה שנפסלה נקראת נבלה, משום ששחיטה זו היא מצד האחר, ומיד כשנפסל שורה עליו הצד האחר. ומשום שהיא שלו ושורה עליה נקרא נבלה. וסוד זה - (כשמו כן הוא) נבל הוא, ונבל שמו ונבלה עמו.

ולכן בכל מקום שהוא שורה נקרא נבלה. המגול הזה לא שורה אלא במקום פסול, ולכן שחיטה שנפסלה היא שלו, ונקראת על שמו. ולכן המתים מחוץ לארץ הקדושה תחת רשות אחרת ושורה עליהם הצד האחר נקראים נבלה.

הקיצו ורננו שכני עפר. שכני - דירים ישנים, ולא מתים. ומי הם? ישני חכרון, שהם לא מתים, אלא ישנים. ולכן כתוב בהם גויעה, כמי שגווע ויש בו קיום להתנער. אף כך אותם ארבע זוגות של חכרון ישנים הם ולא מתים, וכלם עומדים בקיומם באותם הגופות שלהם, ויודעים סתרים גנוזים יותר משאר בני אדם. גנוזים היו שם תוך פתח הגן עדן אותם הגופים שלהם, ואלה הם שוכני עפר. ולכן כל אותם שיצאה נשמתם בארץ הקדושה, אינה יוצאת על

ידי אותו המשחית, ולא שולט שם, אלא על ידי מלאך הרחמים, שהארץ הקדושה עומדת בגורלו.

יש מקום ביישוב שלא שולט בו אותו משחית ולא נתנת לו רשות להכנס לשם, וכל אותם שדרים שם לא מתים, עד שיוצאים מחוץ לעיר. ואין לה אדם מכל הדירים שם שלא מתים, וכלם מתים כמו שאר בני אדם, אבל לא בעיר. מה הטעם? משום שלא יכולים תמיד לשבת בעיר, אלא אלה יוצאים ואלה נכנסים, ולכן כלם מתים. מה הטעם אין שולט שם אותו מלאך המשחית? אם תאמר שלא עומדת ברשותו, הרי ארץ הקדש שלא עומדת ברשות אחרת ומתים, באותו מקום למה לא מתים? אם תאמר משום קדשה - אין מקום בקדשה בכל הישוב כמו ארץ ישראל. ואם תאמר משום אותו איש שבנה אותו - כמה בני אדם היו שזכותם יתרה משלו. אמר רבי יצחק, אני לא שמעתי ולא אמר.

באו ושאלו את רבי שמעון. אמר להם, ודאי שאותו מקום לא שולט בו מלאך המות, והקדוש ברוך הוא לא רוצה שבאותו מקום ימות אדם לעולמים. ואם תאמר שקדם לכן באותו מקום טרם שנבנה מתו בו בני אדם - לא כן! אלא מיום שנברא העולם התתקן אותו מקום לקיום, וסוד הסודות כאן לאותם המתבוננים בסוד החכמה. **בשברא** הקדוש ברוך הוא את העולם, ברא אותו בסוד האותיות, והתגלגלו האותיות, וברא את העולם בחקיקות השם הקדוש. התגלגלו האותיות וסוכבו את העולם בחקיקות. וכשהתגלה והתפשט העולם ונברא, היו האותיות סוכבות כדי לברא. אמר הקדוש ברוך הוא שישתים ביו"ד. נשארה האות ט' (יתגלגלו האותיות, וסוכבו את העולם בחקיקת השם הקדוש. וכאשר התגלגלו האותיות והיו מסוכבות לברא, אמר הקדוש ברוך הוא: די ישתים ביו"ד. נשארה אות ט' לבדה) באותו מקום תלויה באויר. כיון שאמר הקדוש ברוך הוא שישתים באות יו"ד, נשארה אות טי"ת בלבדה תלויה באויר על גבי אותו מקום. טי"ת היא אות של אור החיים. ולכן מי שרואה טי"ת בחלומו, סימן טוב הוא לו וחיים נתקנו לו. ולכן, משום שהיתה ט' תלויה על אותו מקום, לא שולט בו המות.

בשרצה הקדוש ברוך הוא להעמיד עולם, זרק צרור אחד לתוך המים חקוק בסוד של ע"ב (של כ"ב) אותיות, ומשם התחיל

לְלַכֵּת אוֹתוֹ צָרוּר, וְלֹא מִצָּא מְקוֹם לְעַמֵּד בוֹ פֶּרֶט הָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה (בבית המקדש), וְהַמַּיִם הָיוּ הוֹלְכִים אַחֲרָיו, עַד שֶׁהִגִּיעַ אוֹתוֹ צָרוּר תַּחַת הַמַּזְבֵּחַ, וְשָׁם נִשְׁקַע, וְהִתְקִים כָּל הָעוֹלָם.

וְאִם תֹּאמֶר, אִם כִּךְ שִׁבְּאוֹתוֹ מְקוֹם שׁוֹרִים חַיִּים, לָמָּה לֹא נִבְנְהָ שָׁם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לְתַת חַיִּים לְיוֹשְׁבֵיהָ? אֲלֹא כִּאֵן בְּמְקוֹם הַזֶּה הִתְקִים מִשׁוֹם אוֹת אַחַת שֶׁשׁוֹרָה עָלָיו. בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ כָּל הָאוֹתִיּוֹת כָּלֵן שׁוֹרוֹת בוֹ, וּבָהֶם נִבְרָא הוּא לְבַדּוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּל הָעוֹלָם.

וְעוֹד, שֶׁהָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה (בית המקדש) נִוְתַנְתָּ חַיִּים וְכִפְרָה לְיוֹשְׁבֵיהָ בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם, וּמְקוֹם זֶה לֹא כִּךְ – נוֹתַן חַיִּים לְאוֹתוֹ מְקוֹם בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא. וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ בְּהַפְּךָ מִשָּׁם, מִשׁוֹם שִׁישׁ חֶלֶק לְיִשְׂרָאֵל בְּאוֹתוֹ עוֹלָם, וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא. וְלָכֵן עוֹמֵד בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לְכַפֵּר חַטָּאִים וּלְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם הַבָּא.

בֵּא וּרְאֵה, טִי"ת אור שֶׁל חַיִּים בְּכָל מְקוֹם, וְלָכֵן פֶּתַח בָּהּ הַפְּתוּב כִּי טוֹב, שֶׁכְּתוּב (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב. מִהָאוֹת הַזֹּו (מְקוֹם זֶה) בּוֹרַח מִלְּאֶךְ הַמִּשְׁחִית. אֵל תֹּאמֶר בּוֹרַח, אֲלֹא שֶׁלֹּא נִתְּנָת לוֹ רְשׁוֹת לְהַכְּנִס לְשָׁם.

הָאוֹת הַזֹּו מִשְׁנֵה מִהָאוֹת ק'. ק' לֹא מִתִּישְׁבַת (מאות ח'. ח' לֹא מִתִּישְׁבַת) כָּלֵל בְּמְקוֹם בְּעוֹלָם, וְסִימְנָךְ – (תהלים קמ) אִישׁ לְשׁוֹן בַּל יִכּוֹן בְּאָרֶץ. הָאוֹת טִי"ת מִתִּישְׁבַת בְּכָל מְקוֹם, וּמִתְתַקְנַת לְשִׁבַת כְּרֹאוֹי, וְלָכֵן בְּכָל מְקוֹם שֶׁשָּׁם אוֹת ט', אִין יִשׁוּב לְאוֹת ק' שָׁם לְהִתִּישַׁב בוֹ. וְלָכֵן בְּמְקוֹם הַזֶּה לֹא שׁוֹלֵט כָּלֵל הַצַּד הָאֲחֵר, וְנוֹתַן חַיִּים שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה לְיוֹשְׁבִים תַּחַת הָאוֹת הַזֹּו, וְלֹא יִצָּא הַחוּצָה. וְכִשְׁיוֹצָא הַחוּצָה, יֵשׁ רְשׁוֹת לְצַד הָאֲחֵר לְשִׁלֵּט בוֹ. כְּמוֹ שֶׁאוֹת זֹו שׁוֹלֵטת בְּמְקוֹם זֶה, כִּךְ גַּם שׁוֹלֵטת אוֹת אַחֲרַת בְּמְקוֹם הַגִּיחֵנִם. וּמִיְהִי? הָאוֹת ק'.

וּבְסִפְרָו שֶׁל רַב הַמְּנוּנָא סְבָא, כִּאֵן הֵן שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת: ח', ט'. וְלָכֵן לֹא הָיוּ כְּתוּבוֹת בְּתוֹךְ אֲבִנֵי שֶׁהֵם וְאֲבִנֵי מְלוֹאִים, וּמִשְׁבִּטֵי יִשְׂרָאֵל נִמְנְעוּ שְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת הַלָּלוּ, כִּדִּי שֶׁלֹּא רְשׁוּם בְּתוֹכֶם ח"ט.

בְּמְקוֹם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ תְּלוּיִים כָּל אוֹתִיּוֹת הָאֵלְפָא בֵּיתָא בְּסוּדוֹת חִקּוּקִים שֶׁל שְׁמוֹת קְדוּשִׁים, קְשׁוּרִים, רְקוּמִים עָלָיו, וְכָל הָעוֹלָם שֶׁלְמַעְלָה וּמִטָּה, הַכֵּל בְּסוּד שֶׁל אוֹתִיּוֹת מִתְחַמּוֹת (חִקּוּקוֹת) וּגְלוּפוֹת, וְסוּדוֹת הַקְּדוּשָׁה (הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ) הַעֲלִינָה נִחְקַק עֲלֵיהֶם.

במשפך - נחקקו והצטירו האותיות כראוי, שהרי בצלאל היה יודע את החכמה לצרף אותיות שבהן נבראו שמים וארץ, ועל חכמתו (זו) נבנה המשפך על ידו ונבחר מכל עם ישראל. וכמו שהוא נבחר למעלה, כך רצה הקדוש ברוך הוא שיבחר למטה.

למעלה כתוב (שמות לא) ראה קראתי בשם בצלאל. למטה - (שם לה) ראו קרא ה' בשם בצלאל. ושמו בסוד עליון נקרא כך בצלאל - בצל אל. ומיהו? זה צדיק, שהוא יושב בצל אל, אותו שנקרא אל עליון, והוא יושב כמו שאותו אל. אותו אל נוטל ששה צדדים, אותו צדיק נוטל אותם. אף כך אותו אל מאיר למעלה, והצדיק הזה מאיר למטה. אותו האל כלל של כל ששת הצדדים. ואותו צדיק הוא כלל של כל ששת הצדדים.

בן אורי - בן האור הראשון שברא הקדוש ברוך הוא במעשה בראשית. בן חור - הבן של חרות הכל. דבר אחר בן חור - בן חור מכל הגונים. וזה התמנה למטה יהודה, הכל כראוי.

כף הגונים טובים לחלום פרט לתכלת, כמו שנאמר, משום שהוא כסא לדון את דיני הנשמות. והרי דרגה זו (אחת) היא לבנה. אלא בשעה שעומדת בדיני נפשות, אז היא גון תכלת, והרי בארנוה.

בשעה שרואה אדם את הגון הזה, נזכר האדם לעשות מצוות רבונו. כמו שנחש הנחשת, בשעה שהיו רואים אותו, היו פוחדים מלפני הקדוש ברוך הוא ושומרים את עצמם מכל החטאים, ובשעה שאותו הפחד של הקדוש ברוך הוא עולה עליהם, מיד נרפאים. מי גרם להם לפחד מלפני הקדוש ברוך הוא? אותו נחש, אותה רצועה שמסתכלים בה. אף כך התכלת - (במדבר טו) וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה'. מאותו הפחד שלו. ועל זה תכלת במשפך.

אמר רבי יצחק, זה שאמר מורנו שתכלת היא כסא דין, וכשהיא עומדת בגון הזה, אזי היא כסא לדון דיני נפשות. מתי היא ברחמים? אמר לו, בשעה שהכרובים מחזירים פניהם זה עם זה ומסתכלים פנים בפנים. כיון שאותם כרובים מסתכלים פנים בפנים, אז כל הגונים מתתקנים, ומתהפך גון תכלת לגון אחר. מתהפך גון ירק לגון זהב (לבז).

ולכן בהפוך הגונים מתהפך מדין לרחמים, וכן מרחמים לדין, והכל בהפוך הגונים. כמו שמסדרים ישראל תקונייהם

לְקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כִּן הַכֵּל עוֹמֵד וְכִן מְסֻתָּדֵר. וְלִכֵּן כָּתוּב (ישעיה
מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר, בְּאוֹתָם גְּנוּנִים שְׁכֻלּוּלִים זֶה בְּזֶה, הִיפִי
שֶׁל כָּלֵם.

וְעִשִׂיתָ שְׁלַחַן עֲצֵי שֹׁטִים וְגו'. רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח, (דברים ח) וְאֶכְלֶתָ
וְשִׁבְעָתָ וּבִרְכָתָ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ וְגו'. כִּמָּה צְדִיקִים הֵם יִשְׂרָאֵל
שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִתְרַצָּה בָהֶם וְקִרְבָּם אֵלָיו מִכָּל הָעַמִּים, וּבִשְׁבִיל
יִשְׂרָאֵל נָתַן מְזוֹן וְשִׁבְעַת לְכָל הָעוֹלָם, וְאֵלְמֵלֵא יִשְׂרָאֵל – לֹא נָתַן
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְזוֹן לְעוֹלָם, וְעַכְשָׁו שִׁישְׂרָאֵל בְּגִלּוֹת, עַל אַחַת
כִּמָּה וְכִמָּה שְׁנוּטָלִים מְזוֹן עַל אֶחָד פִּי שְׁנַיִם.

שְׁלֹא יַעֲבֹר שְׁלֹשָׁה יָמִים בְּלֹא זֹהַר

בְּשֵׁם הָרַב רַבִּי פִּנְחָס מְקַאֲרִיץ זצ"ל: שְׁלֹא יַעֲבֹר שְׁלֹשָׁה יָמִים בְּלֹא זֹהַר.
(חכם הרזים)

צָרִיךְ לֹמֵר זֹהַר בְּכָל יוֹם

רַבִּי פִּנְחָס מְקַאֲרִיץ זצ"ל אָמַר: צָרִיךְ לֹמֵר זֹהַר בְּכָל יוֹם. וּפַעַם אַחַת אָמַר
לִי, שֶׁצָּרִיךְ לֹמֵר ב' או ג' דְּפִים [בְּכָל יוֹם].
(חכם הרזים)

כִּשְׂאֲנִי לֹמֵד זֹהַר, אֲנִי מַתִּירָא לְדַבֵּר מִחֲמַת פֶּחַד

רַבִּי פִּנְחָס מְקַאֲרִיץ זצ"ל אָמַר: כִּשְׂאֲנִי לֹמֵד זֹהַר, וּכְשֶׂאֲנִי פּוֹגַע בְּאִיזָה
מְקוֹם, אֲנִי מַתִּירָא לְדַבֵּר מִחֲמַת פֶּחַד, רַק אֲנִי יוֹשֵׁב וְרוֹאֶה בּוֹ וְאִינִי מְדַבֵּר.
(מְדַרְשׁ פִּנְחָס, רַבִּי פִּנְחָס מְקַאֲרִיץ זצ"ל, קוֹנְטֵרַס ה' אוֹת י"א)

רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאִי וּבְנֵי שְׁמַחוּ לְקִרְאָתְכֶם בְּקִרְוֹתְכֶם זֹהַר עַל מַעֲרַתְם

וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאִי וּבְנֵי שְׁמַחוּ לְקִרְאָתְכֶם בְּקִרְוֹתְכֶם זֹהַר עַל מַעֲרַתְם
וּבְכַפֵּר הַסְּמוּךְ לָהֶם וְכו' וּבְכֵן תִּדְעַ כִּי הֵם שְׁמַחִים מְאֹד בְּקִרְוֹתְכֶם זֹהַר עַל
מַעֲרַתְם אוּ בְכַפֵּר הַסְּמוּךְ לָהֶם וְאִם תִּתְמִידוֹ לְקִרְוֹת כֵּן יִגְלוּ לָכֶם רְזִין עֲלֵאִין
וְכִלְהוּ רְמִיזִין בְּזֹהַר.

(מְגִיד מִישְׁרַיִם פְּרֻשֶׁת אָמַר)

הַזֹּהַר וְתַקּוּנֵים נְשַׁמֵּת הַתּוֹרָה

עַיִן שָׁם גְּדֵל הַחַיּוּב לְעַסֵּק בְּסוּד הַזֹּהַר וְתַקּוּנֵים וְהֵם נְשַׁמֵּת הַתּוֹרָה וּבָזָה
יִזְכֶּה לְאַסְתַּכְּלָא בְּנִשְׁמַתָּא לְנִשְׁמַתָּא דְּבָרִים עֵתִיקִים וְכו'.

(הַדְרַת מֶלֶךְ חֵלֶק ג' דף רמז).

בְּזִמְנָן שְׁהִיּוּ יִשְׂרָאֵל בְּאַרְצָן הַקְדוּשָׁה, הִזְהוּ יוֹרֵד לָהֶם מְזוֹן מִמְּקוֹם עֲלִיּוֹן, וְהֵם נוֹתְנִים חֶלֶק תְּמִצִּית לְעַמִּים עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, וְכָל הָעַמִּים לֹא נִזְוְנוּ אֶלָּא מֵהַתְּמִצִּית, וְעַכְשָׁו שִׁישְׂרָאֵל הֵם בְּגָלוֹת, הַתְּהַפֵּךְ לְגוֹן אַחֵר.

מִשָּׁל לְמַלְךְ שֶׁהִתְקִין סְעוּדָה לְבְנֵי בֵיתוֹ. כָּל זְמַן שֶׁהֵם עוֹשִׂים אֶת רְצוֹנוֹ, אוֹכְלִים סְעוּדָה עִם הַמֶּלֶךְ, וְנוֹתְנִים לְכָל־כַּיּוֹם חֶלֶק הָעֲצָמוֹת לְגֵרָה. בְּשָׂעָה שְׁבַנֵּי בֵיתוֹ לֹא עוֹשִׂים אֶת רְצוֹן הַמֶּלֶךְ, הַמֶּלֶךְ נוֹתֵן אֶת כָּל הַסְּעוּדָה לְכָל־כַּיּוֹם, וּמַעֲלָה לָהֶם אֶת הָעֲצָמוֹת.

כְּמוֹ זֶה, כָּל זְמַן שִׁישְׂרָאֵל עוֹשִׂים רְצוֹן רַבּוֹנָם, הֵם אוֹכְלִים עַל הַשְּׁלַחַן הַזֶּה שֶׁל הַמֶּלֶךְ, וְכָל הַסְּעוּדוֹת מִתְקַנּוֹת לָהֶם. וְהֵם, מֵאוֹתָהּ שֶׁמִּתְחַה שְׁלָהֶם, נוֹתְנִים עֲצָמוֹת שֶׁהֵן תְּמִצִּית לְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים. וְכָל זְמַן שִׁישְׂרָאֵל לֹא עוֹשִׂים רְצוֹן רַבּוֹנָם, הֵם הוֹלְכִים לְגָלוֹת, וְהַסְּעוּדָה הוֹלְכֶת לְכָל־כַּיּוֹם, וְעוֹלָה לָהֶם הַתְּמִצִּית. כִּכָּהֵן יֹאכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת לֶחֶמָם טָמֵא בְּגוֹיִם, שֶׁהִרִי תְּמִצִּית הַגָּעַל שְׁלָהֶם הֵם אוֹכְלִים. אוֹי לְבֶן הַמֶּלֶךְ שִׁיוֹשֵׁב וּמִצְפֵּה לְשִׁלְחַן הָעֶבֶד, וּמֵה שֶׁנִּשְׁאַר מִתּוֹךְ הַשְּׁלַחַן הוּא אוֹכֵל.

דְּיָד הַמֶּלֶךְ אָמַר, (תהלים כג) תַּעֲרֹךְ לִפְנֵי שִׁלְחָן נֶגֶד צַרְרֵי דִשְׁנָתָ בְּשִׁמּוֹן רֹאשֵׁי כּוֹסֵי רְוּיָה. תַּעֲרֹךְ לִפְנֵי שִׁלְחָן - זֶה סְעוּדַת הַמֶּלֶךְ. נֶגֶד צַרְרֵי - אוֹתָם הַכָּלְכִים שִׁיוֹשְׁבִים לִפְנֵי הַשְּׁלַחַן וּמִצְפִּים לְחַלְקַת עֲצָמוֹת, וְהוּא יוֹשֵׁב עִם הַמֶּלֶךְ בְּעֵנֵג שֶׁל הַסְּעוּדָה בְּשִׁלְחָן.

דִּשְׁנָתָ בְּשִׁמּוֹן רֹאשֵׁי - זֶה רֹאשׁ הַסְּעוּדָה. שְׁכַל שִׁמּוֹן וְשִׁמּוֹנוּת וְתִקּוֹן הַסְּעוּדָה נִתְּנִים בְּרֹאשׁוֹנָה לְאַהוּב הַמֶּלֶךְ. מֵה שֶׁנִּשְׁאַר נִתֵּן אַחֵר כִּי לְכָל־כַּיּוֹם וְלֹאֹתָם עוֹבְדֵי הַשְּׁלַחַן. כּוֹסֵי רְוּיָה - מְלֶאכֶה הַכּוֹס לִפְנֵי אַהוּב הַמֶּלֶךְ תְּמִיד שֶׁלֹּא יִצְטָרֵךְ לְבַקֵּשׁ, וְעַל סוּד זֶה הָיָה יִשְׂרָאֵל תְּמִיד עִם שְׂאֵר הָעַמִּים.

רְבִי חֲזִיָּא הָיָה הוֹלֵךְ לְרַבֵּי שְׁמַעוֹן לְטַבְרִיָּה, וְהָיָה עִמּוֹ רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי וְרַבִּי יִיסָא הַקָּטָן. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, אָמַר רַבִּי יִיסָא לְרַבִּי חֲזִיָּא, תְּמוּהָ מֵה שֶׁכְּתוּב (מלכים-א ב) וְלִבְנֵי בְרִזְלֵי הַגְּלַעֲדִי תַעֲשֶׂה חֶסֶד וְהָיוּ בְּאֹכְלֵי שִׁלְחָנָךְ וְגו'. אִם כֵּן, כָּל טוֹב וְאַמֶּת לְאָכֵל עַל שִׁלְחָנוֹ וְלֹא

יותר, משאמר כאן והיו באכלי שלחנה. ועוד, לא כבוד המלך הוא שיאכל איש אחר על שלחן המלך, ולא צריך זה אלא המלך לבדו, וכל הגדולים שלו סביבו למטה ממנו.

אמר רבי חייא, לא שמעתי בזה דבר, ולא אמר. אמר לו לרבי יעקב בר אידי, ואתה שמעת בזה הדבר? אמר לו, אתם שיונקים בכל יום מדבש שמן העליון לא שמעתם, כל שכן אני. שאל את רבי ייסא, ואתה שמעת בזה דבר? אמר לו, אף על גב שאני תינוק ומלפני מספר ימים באתי אליכם ולא זכיתי מקדם לזה – אני כן שמעתי.

פתח ואמר, (תהלים קלו) נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו. מה ראה דוד שבסיום ההלל הגדול סים כף בפסוק הזה? אלא שלשה שליטים הם למעלה שהקדוש ברוך הוא נודע בהם, והם סוד נכבד שלו, ואלה הם: מח ולב וכבוד. והם בהפך של העולם הזה. למעלה המח נוטל בראש, ואחר כף נותן ללב, והלב נוטל ונותן לכבוד, ואחר כף הכבוד נותן חלק לכל אותם מקורות שלמטה, כל אחד ואחד כראוי לו. למטה הכבוד נוטל בראש, ואחר מקרב הכל ללב, והלב נוטל את היפה של המאכל. כיון שנוטל ומתחזק מאותו כח ורצון שנוטל, נותן ומעורר אל המח. ואחר כף חוזר לכבוד ומחלק מזון לכל מקורות הגוף. (ביום שהאדם מתעורר בתענית, מתעורר למעלה כאותה דגמא ממש, וביום של שבע לא כף).

ביום של תענית, אדם מקריב מאכל ומשתה לכבוד העליון, ומה הוא מקריב? חלבו ודמו ורצונו. אותו כבוד נוטל הכל ברצון. כיון שהכל הוא אליו, נוטל ומקריב הכל לפני הלב, שהוא גדול ושולט עליו. כיון שהלב נוטל ומתחזק הרצון, מקריב הכל למח, שהוא שליט עליון על כל הגוף. אחר כף חוזר הכבוד ומחלק חלקים לכל אותם מקורות ואיברים שלמטה.

בזמן אחר, כאשר (כל) המח נוטל הכל בתחלה, ואחר כף נותן ללב, והלב נותן לכבוד, והכבוד נותן לכל המקורות והאיברים שלמטה, ואחר כף כשרוצה לחלק מזון לעולם הזה, בראשונה נותן ללב, שהוא המלך שבארץ, ושלחן המלך מתעורר בראשונה מכל שאר בני העולם.

אשריו מי שהיה בחשבון של שלחן המלך, שהרי ידוע הוא להיטיב לו באותו טוב שלמעלה. (ומשום כף) וזהו טוב ואמת שעשה

דוד לכני ברזלי, שכתוב והיו באכלי שלחנה. ואם תאמר שבשלחן המלך אוכל אדם אחר פרט לו – לא! אלא המלך אוכל בראשונה, ואחר כך כל העם. ואותם שאוכלים עם המלך בשעה שהוא אוכל – אותם שחביבים עליו מכלם, והם נמנים משלחן המלך.

ואם תאמר, הרי כתוב (שמואל-ב ט) על שלחן המלך תמיד הוא אכל – משום שכל מזונו לא עושה חשבון אחר, אלא על שלחן המלך, שמשם היה בא מזונו ומאכלו. וזהו על שלחן המלך תמיד הוא אכל. בא רבי חייא ונשקו על ראשו. אמר לו, תינוק אתה, וחקמה עליונה שורה בלבך. בינתים ראו את רבי חזקיה שהיה בא. אמר לו רבי חייא, ודאי בחברות זו הקדוש ברוך הוא יתחבר עלינו, שהרי דברים חדושי תורה יתחדשו כאן.

ישבו לאכל. אמרו, כל אחד ואחד יאמר דברי תורה בסעודה הזו. אמר רבי ייסא, סעודת עראי היא, ולכן נקראת סעודה. ולא עוד, אלא שזו נקראת סעודה שנהנה ממנה הקדוש ברוך הוא. ועל זה כתוב, זה השלחן אשר לפני ה', שהרי דברי תורה יקיפו את המקום הזה.

פתח רבי חייא ואמר, (דברים ח) ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך וגו'. וכי עד שלא אוכל אדם לשבעה ותתמלא כרסו לא יברך את הקדוש ברוך הוא?! (אם כך) במה נבאר ואכלת ושבעת, ואחר כך וברכת? אלא אפלו לא יאכל אדם אלא כזית, ורצונו עליו, וישים את אותו המאכל עקר מאכלו – נקרא שבעה, שכתוב (תהלים קמה) פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון. לא כתוב לכל חי אכילה, אלא רצון. אותו רצון ששם על אותו מאכל נקרא שבעה, ואפלו שאין לפני האדם אלא אותו מעט בכזית ולא יותר, הרי רצון השבע שם עליו. ומשום כך ומשביע לכל חי רצון. כתוב רצון, ולא אכילה. ועל זה וברכת ודאי, ומתחייב האדם לברך את הקדוש ברוך הוא כדי לתת שמחה למעלה.

פתח רבי חזקיה בפסוק הזה אחריו ואמר, ואכלת ושבעת. מכאן שלשכור מתר לברך ברכת המזון, מה שאין כן בתפלה. שתפלה לא כך, שהרי תפלה מעלה היא בלי אכילה, מה הטעם? משום שתפלה עולה למעלה למעלה, מקום שאין בו לא אכילה ולא שתיה. ועל זה שנינו, העולם הבא אין בו אכילה ושתיה וכו'.

אָבֵר שְׁאָר הַדְּרָגוֹת שְׁלֵמָטָה יֵשׁ. בְּבִרְכַּת הַמְּזוֹן נִמְצָא גִּזְוֹן אַחַר וּמַעְלָה, אוֹתָהּ בְּרָכָה שְׁנִמְצָאָת בַּשְּׁבַע. מִשּׁוּם שְׁבִרְכַּת הַמְּזוֹן הִיא בְּמָקוֹם שֵׁישׁ בּוֹ אֲכִילָה וְשִׁתְיָה, וּמִמֶּנּוּ יוֹצֵאת מְזוֹן וְשִׁבַּע לְמָטָה, וְעַל זֶה צְרִיךְ לְהִרְאוֹת לְפָנָיו שִׁבַּע וְשִׁמְחָה. (וּמִשּׁוּם כִּךְ זֶהוּ מָקוֹם שֵׁישׁ בּוֹ אֲכִילָה וְשִׁתְיָה, וּמִמֶּנּוּ יוֹצֵאת מְזוֹן לְמָטָה, וְצְרִיךְ לְהִרְאוֹת לְפָנָיו שִׁבַּע וְשִׁמְחָה) בְּמָקוֹם שֶׁל תְּפִלָּה לֹא כֵן, שֶׁהֵרִי עוֹלָה יוֹתֵר לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וְעַל זֶה שְׂכוֹר לֹא יִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה.

בְּבִרְכַּת הַמְּזוֹן, שְׂכוֹר מִתֵּר לוֹ לְבָרֵךְ בְּרִכַּת הַמְּזוֹן. מִשְׁמַע מִהַפְּסוֹק הַזֶּה, שְׂכָתוֹב וְאֲכַלְתָּ וְשִׁבַּעְתָּ וּבִרְכַּתָּ. וְאֲכַלְתָּ – זוֹ אֲכִילָה. וְשִׁבַּעְתָּ – זוֹ שִׁתְיָה, שֶׁהֵרִי שִׁבַּע בֵּינָן מִתְרוּנָה. יֵינן שִׁבַּע וְדָאִי, וְזֶהוּ שְׂכוֹר, שְׂכָתוֹב וּבִרְכַּתָּ אֵת דְּוִקָא, שֶׁמִּשְׁמַע שְׁבִרְכַּת הַמְּזוֹן צְרִיךְ שְׁמַחָה וְשִׁבַּע. עַל הָאֲרִיץ הַטּוֹבָה. מַה זֶה טּוֹבָה? שִׁבַּע, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יִרְמִיָּה מִד) וְנִשְׁבַּע לְחָם וְנִהְיָה טוֹבִים. מִשּׁוּם כֵּן צְרִיךְ שְׁמַחָה וְשִׁבַּע.

פְּתַח רַבִּי יִיסָא וְאָמַר, וְעַשִׂיתָ שְׁלַחַן עֲצֵי שִׁטִּים וְגו'. הַשְּׁלַחַן הַזֶּה הוּא עוֹמֵד לְתוֹךְ הַמִּשְׁכָּן, וְהַבְּרָכָה שְׁלֵמָעְלָה שׁוֹרָה עָלָיו, וּמִמֶּנּוּ יוֹצֵאת מְזוֹן לְכָל הָעוֹלָם. וְשְׁלַחַן זֶה לֹא צְרִיךְ לְהִיּוֹת בְּרִיקָנוֹת אֲפִלּוּ רַגַע אֶחָד, אֲלֵא שִׁיְהִיָּה עָלָיו מְזוֹן, שֶׁהֵרִי הַבְּרָכָה לֹא נִמְצָאָת בְּמָקוֹם רִיק. וְלִכֵּן צְרִיךְ לְהִיּוֹת עָלָיו תָּמִיד לְחָם, שֶׁתְּהִיָּה תָּמִיד בְּרָכָה עָלָיו נִמְצָאָת בּוֹ, וּמִתּוֹךְ אוֹתוֹ שְׁלַחַן יוֹצֵאת בְּרָכוֹת וּמְזוֹנוֹת לְכָל שְׁאָר שְׁלַחַנוֹת הָעוֹלָם, שֶׁמִּתְבָּרְכִים בְּגִלְלוֹ.

הַשְּׁלַחַן שֶׁל כָּל אָדָם צְרִיךְ לְהִיּוֹת כֵּן לְפָנָיו בְּשַׁעַה שֶׁמְבָרַךְ אֵת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּדִי שֶׁתְּשַׁרְה עָלָיו בְּרָכָה מְלִמְעָלָה, וְלֹא יִרְאֶה בְּרִיקָנוֹת, שֶׁהֵרִי הַבְּרָכוֹת שְׁלֵמָעְלָה לֹא שׁוֹרוֹת בְּמָקוֹם רִיק, שְׂכָתוֹב (מַלְכִים-ב ד) הַגִּידִי לִי מַה יֵּשׁ לָךְ בְּבֵית, וְהֵרִי פִּרְשׁוּהוּ הַחֲבֵרִים. שְׁלַחַן שֶׁלֹּא נֶאֱמַרוֹ עָלָיו דְּבָרֵי תוֹרָה (וְלֹא בִרְךְ עַל אוֹתוֹ מְזוֹן לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא), עָלָיו כְּתוּב (יִשְׁעִיָּה כח) כִּי כָּל שְׁלַחַנוֹת מְלֵאוּ קִיא צָאָה בְּלִי מָקוֹם. וְאִסּוּר לְבָרֵךְ עַל אוֹתוֹ שְׁלַחַן.

מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֵׁישׁ שְׁלַחַן וְיֵשׁ שְׁלַחַן. שְׁלַחַן שֶׁהוּא מְסֻדָּר לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעְלָה וְעוֹמֵד תָּמִיד לְסֻדָּר בּוֹ דְּבָרֵי תוֹרָה וְלְהַכְלִיל בּוֹ אוֹתֵיּוֹת שֶׁל דְּבָרֵי תוֹרָה, (זֶהוּ בְּרִכַּת הַמְּזוֹן. שֵׁישׁ פְּסוּקִים וְדְבָרֵי תוֹרָה וְאוֹתֵן אוֹתֵיּוֹת שֶׁל דְּבָרֵי תוֹרָה נִכְלָלִים בּוֹ בְּאוֹתוֹ שְׁלַחַן) וְהוּא לוֹקֵט אוֹתָם אֵלָיו וְכוֹלֵל אֵת כָּלָם לְתוֹכוֹ, וּבָהֶם מְשַׁתְּלֵם וְשִׁמַּח וְיֵשׁ לוֹ שְׁמַחָה. וְעַל שְׁלַחַן זֶה

כתוב (יחזקאל מא) זה השלחן אשר לפני ה'. לפני ה', ולא מלפני ה'. יש שלחן אחר שאין בו חלק של תורה, ואין לו חלק בקדשת התורה. ואותו שלחן נקרא קיא צואה, וזהו בלי מקום, שאין לו חלק בצד הקדשה כלום.

מישום כף, שלחן שלא נאמר עליו דברי תורה הוא שלחן של קיא צאה, הוא שלחן של אליל אחר. אין באותו שלחן חלק בסוד האלוה העליון. שלחן שדברי תורה נאמרים עליו, הקדוש ברוך הוא נוטל אותו שלחן ושם אותו לחלקו. ולא עוד, אלא סורי"א, הממנה הגדול, נוטל כל הדברים הללו, ושם דיוקן אותו השלחן לפני הקדוש ברוך הוא. וכל אותם דברי התורה שנאמרו עליו עולים על אותו שלחן, ומתעטר (ומזדמן) לפני המלך הקדוש. משמע שכתוב זה השלחן אשר לפני ה', שמתעטר (שמזדמן) לפני הקדוש ברוך הוא. שלחנו של אדם עומד לטהר את האדם מכל חטאיו. אשרי הוא מי שאלה השנים עומדים על שלחנו - דברי תורה, וחלק לעניים. מאותו שלחן.

כשמעלים אותו שלחן מלפני אותו אדם, שני מלאכים קדושים מזדמנים לשם, אחד מימין ואחד משמאל. אחד אומר: זהו שלחן של המלך הקדוש שפלוגי מסדר לפניו, מסדר יהיה תמיד השלחן הזה בברכות עליונות, ושמן ומשחה עליונה הקדוש ברוך הוא ישרה עליו. ואחד אומר: זהו השלחן של המלך הקדוש שפלוגי מסדר לפניו, זה שלחן שעליונים ותחתונים יברכו אותו, מסדר יהיה שלחן זה לפני עתיק הימים בעולם הזה ובעולם הבא.

רבי אבא, כשהיו מעלים את השלחן מלפניו, היה מכסה אותו והיה אומר: סלקו שלחן זה בצניעות, שלא יהיה בבושה לפני שלוחי המלך. השלחן שאדם זוכה לו לעולם הבא, וזוכה לו למזון של העולם הזה, ומזכה אותו להודע לטוב לפני עתיק הימים, ומזכה אותו להתוסף כח וגדל במקום שצריך. אשריו חלקו של אותו אדם בעולם הזה ובעולם הבא.

רבי יעקב אמר, כתוב (שמואל א-א) ויהי כל יודעו מאתמול שלשם וגו', הגם שאול בנביאים. וכי שאול בחר ה' מקדם לכן היה, שכתוב הראיתם אשר בחר בו ה'. לא כתוב אשר בחר בו, אלא אשר

בחר בו, מקדם לכן. ובשעה שבא ונכנס בין הנביאים והתנבא
ביניהם, למה תמהו?

אף כשהקדוש ברוך הוא התרצה בו, לא התרצה בו אלא למלכות,
אבל לא לנבואה. שהרי שני אלה לא נמסרו כאחד באדם
בעולם, פרט למשה הנאמן העליון שזכה לנבואה ומלכות כאחד,
ולא נתן לשום אדם אחר שניהם כאחד.

ואם תאמר, הרי שמואל שזכה לשניהם, לנבואה ומלכות – לא כן!
לנבואה זכה, שכתוב (שם א) וידע כל ישראל מדין ועד באר שבע
כי נאמן שמואל לנביא. לנביא ולא למלך. נביא ודין היה. שאם מלך
היה, לא שאלו ישראל מלך. אבל הוא לא היה אלא נביא נאמן, והיה
דן את דיני ישראל, שכתוב (שם ז) ושפט את ישראל. ולכן כשהיה
שואל בנבואה, תמהו עליו.

ואם תאמר, למה שרתה עליו נבואה, הואיל וזכה למלכות? – אלא
שניהם לא זכה בהם כאחד, (ומשום שהנבואה) שהמלכות נתן לו
הקדוש ברוך הוא והודה לו עליו בטרם היה מלך) ומשום שמלכות
התישבה על התעוררות של רוח הקדש, היה בהתעוררות הנבואה
קדם לכן. אבל כשעלה למלכות, לא היתה בו נבואה, אלא
התעוררות של רוח השכל לדון אמת התעוררה עליו, שכן ראוי
למלך. ובעוד שהיה בתוך אותם נביאים שרתה עליו נבואה, ולאחר
שנפרד מהם לא היתה בו נבואה.

ואני, מי נתן לי התעוררות של רוח הקדש להיות בתוך נביאים
נאמנים, תלמידי רבי שמעון בן יוחאי, שעליונים ותחתונים
חרדים מפניו, כל שכן אני להיות ביניכם.

פתח ואמר, ועשית שלחן וגו'. שלחן זה הוא למטה לשים עליו
לחם האפיה, מי עדיף זה מזה, לחם או שלחן? אם תאמר
שהכל הוא אחד – הרי (אם תאמר לחם עדיף, שהרי) שלחן מסדר לאותו
לחם. ועוד, שלחן למטה ולחם עליו – לא כן! אלא השלחן הוא
העקר בסדור שלו לקבל ברכות שלמעלה ומזון לעולם, ומהסוד של
השלחן הזה יוצא מזון לעולם כמו שנתן בו מלמעלה.

ואותו לחם הוא פרי ומזון שיוצא מהשלחן הזה, להראות שהרי
מהשלחן הזה יוצאים פרות ומזונות לעולם. אם לא נמצא
כרם – הענבים, שהם הפרי היוצא ממנו, לא יהיו נמצאים. אם האילן

לא יהיה, לא ימצא פרי בעולם, לכן השלחן הוא העקר. המזון שיוצא ממנו הוא אותו לחם הפנים.

והכהנים היו לוקטים פרי השלחן מערב שבת לערב שבת (משבת לשבת), להראות שהרי מזון עליון יוצא מתוך אותו שלחן. משום אותו לחם שהיו לוקטים הכהנים, התברך כל מזון ומזון שאוכלים ושותים שלא יקטרג בהם יצר הרע, שהרי יצר הרע לא נמצא אלא מתוך מאכל ומשחה. זהו שכתוב (משלי ל) פן אשבע וכחשתי וגו'. שמתוך מאכל ומשחה, יצר הרע מתגדל במעי האדם. לָחֵם זה, מזון שיוצא מתוך השלחן, מברך את מזון הכהנים שלא ימצא בהם מקטרג לקטרג להם, ולעבד בלב שלם לקדוש ברוך הוא. וזה צריך לכהנים יותר מכל העולם, ולכן שלחן הוא עקר, והפרי והמזון שיוצא ממנו הוא אותו לחם.

השלחן הזה צריך הסדור שלו להתתקן בצד הצפון, שכתוב והשלחן תתן על צלע צפון. מה הטעם? משום שמשם ראשית השמחה. השמאל נוטל תמיד מהימין בראשונה, ואחר כך הוא מתעורר לנקבה. אחר כך הימין מקרב אותו אליו ונדבק בו.

המים הם מימין, והם שמחה. מיד נותן לשמאל, ונדבקים בו אותם מים ומשמחים אותו. ואחר כך הוא נכלל בימין, ומעורר את הנקבה באותה שמחה, וסימנה - מי שנוטל מים ביד ימינו בכלי, ראשון לרוקן מים הוא בשמאל, ולא משמאל לימין, שהרי מים מימין לוקח אותם השמאל.

ולכן מים לא נמצאים אלא מצד השמאל. כיון שנקחו המים אליו, הרי התעוררו לנקבה באותם מים, ולכן גבורות גשמים שנינו. ולכן והשלחן תתן על צלע צפון, שמאותו הצד הפרות נמצאים בו יותר מהצד האחר, בהתעוררות השמחה שלו בראשונה, כמו שנאמר (שיר ב) שמאלו תחת לראשי, ואחר כך - וימינו תחבקני.

שלחנו של אדם צריך להמצא בנקיות הגוף, שלא יקרב לאכל את מזונו אלא בנקיון עצמו. ולכן צריך האדם לפנות עצמו בתחלה טרם שיאכל מזון של שלחן טהור, כי אותו מזון שהכין לו, בו רוצה הקדוש ברוך הוא, כדי שלא יקרב על אותו שלחן קיא צואה, שהוא מסוד הצד האחר, והצד האחר לא יקבל כלום מאותו מזון של השלחן הזה.

אחר שאכל אדם והתענג, צריך לתת חלק של תמצית לאותו הצד, ומהו? מים אחרונים. אותה זְהֵמַת הַיָּדִים. שצריך לתת לאותו צד חלק שצריך לו. ולכן ודאי שהם חובה, חובה הם, ובמקום של חובה שורים, והוא חיוב על אדם לתת לו חלק זה. ולכן לא צריך לברך כלל, שהרי אין הברכה באותו הצד.

ולכן צריך אדם שלא יתן מזון שעל גבי שלחנו לאותו קיא צואה, וכל שכן במעיו, וכל שכן שהוא טהור (טוב) לאדם ובריאות ותקון הגוף שלו. ולכן השלחן הוא לאכל בו בטְהָרָה, כמו שנתבאר.

שלחן זה שעומד בבית המקדש, כדי להמצא בו מזון ולהוציא ממנו מזון, ולכן אפלו רגע אחד לא צריך לעמד בריקנות. שלחן אחר הוא שלחן הריקנות, ולא צריך לתת לו מקום במקום קדוש. ולכן שלחן המקדש אפלו רגע אחד לא ישב בלי מזון, ויצטרך שלא ימצא במקום גרוע, שהרי הברכה שלמעלה לא נמצאת במקום גרוע. זה שלחן שלפני הקדוש ברוך הוא. שלחן שאדם מברך עליו את הקדוש ברוך הוא, אף כן לא צריך להיות בריקנות, שהרי אין הברכה במקום ריק.

הלחמים שעל גבי השלחן של הקדוש ברוך הוא הם שנים עשר. והרי בארנו סוד הלחמים, שהם סוד הפנים, ולכן נקרא

לחם הפנים, שהרי מזון וספוק של העולם באים מאותם הפנים העליונים. ולכן לחם זה הוא פנימי של הכל, הוא בסוד עליון כראוי.

לחם הפנים – מאכל של אותם פנים, מזון וספוק שיוצא לעולם, מהם בא, ושורה על אותו שלחן. ומשום ששלחן זה מקבל

מזון וספוק מאותם פנים של מעלה, והיא מוציאה מזונות וספוקים מאותם פנים פנימיים, והמזון שמוציאה הוא אותו לחם, כפי שאמרנו, חם היה מתקרב, וחם היה מוסר משם, והרי פרושהו, שכתוב ביום הלקחו, ומשום שלחן זה יש לאדם לשמר סודות שלחנו בכל אותם גונים שאמרנו.

רבי אלעזר פתח ואמר, (קהלת ט) בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר. פסוק זה פרושהו ונתבאר. אבל בא וראה,

הקדוש ברוך הוא ברא את האדם בסוד החכמה, ועשה אותו באמנות רבה, ונפח באפיו נשמת חיים כדי לדעת ולהתבונן בסודות החכמה ולדעת בכבוד רבונו, כמו שנאמר (ישעיה מג) כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו.

וְלִכְבוֹדֵי בְרֵאֲתוֹ דְּוָקָא, וְסוּד זֶה וְלִכְבוֹדֵי בְרֵאֲתוֹ לְמַדְנֹה, שְׁהָרִי
הַכְּבוֹד שְׁלַמְטָה סוּד הַכֶּסֶף הַקְּדוּשׁ לֹא הִתְתַּקֵּן לְמַעְלָה,
אֲלֹא מִתּוֹךְ תְּקוּנַת בְּנֵי הָעוֹלָם. כְּשֵׁאוֹתָם בְּנֵי אָדָם צְדִיקִים וְחַסִּידִים
וְיוֹדְעִים לְתַקֵּן תְּקוּנָם, זֶהוּ שְׁכָתוּב וְלִכְבוֹדֵי בְרֵאֲתוֹ. מִשּׁוּם שְׁכָבוֹדֵי
הַזֶּה לְתַקֵּן אוֹתוֹ בְּעַמּוּדִים חֲזָקִים וְלִקְשָׁטוֹ בְּתַקּוּן וְקִשּׁוּט שְׁלַמְטָה,
בְּשִׁבִיל שְׁכָבוֹדֵי הַזֶּה יִתְעַלֶּה (בְּכָבוֹד) בְּזִכּוֹת הַצְּדִיקִים שְׁבָאָרָץ.

בְּשִׁבִיל כִּף בְּרֵאֲתוֹ, כְּמוֹ הַכְּבוֹד הָעֲלִיּוֹן שֶׁבוֹ הַתְּקוּנִים הַלְלוּ. בְּרִיאָה
 לְצַד שְׂמָאל, יִצְרָה בְּיָמִין, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר יוֹצֵר אֹר וּבוֹרָא
 חֲשָׁךְ. עֲשֵׂיהָ בְּאֲמֻצָּע, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר אֲנִי ה' עֹשֶׂה כָּל, וְכָתוּב עוֹשֶׂה
 שְׁלוֹם וּבוֹרָא רַע, וְכָתוּב עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו, וְעַל זֶה בְּרֵאֲתוֹ
 יִצְרָתוֹ אֶף עֲשִׂיתוֹ, כְּתוּב עֲלִיּוֹן. וְלִכֵּן, הוֹאִיל וְאָדָם הוּא בְּאֲרָץ וַיֵּשֶׁב
 לוֹ לְתַקֵּן אוֹתוֹ כְּבוֹד, עֲשִׂיתִי בוֹ תְּקוּנִים שֶׁל כְּבוֹד עֲלִיּוֹן, שְׂיֵשׁ בוֹ אֶף
 בְּרִיאָה, וְלִכֵּן בְּרֵאֲתוֹ.

בְּאוֹתוֹ כְּבוֹד עֲלִיּוֹן יֵשׁ בוֹ יִצְרָה, וְלִכֵּן יִצְרָתוֹ. תְּקוּנַת זֶה נִתְּתִי בוֹ
 בְּאָדָם לְהִיּוֹת הוּא בְּאֲרָץ, כְּמוֹ שְׁאוֹתוֹ כְּבוֹד עֲלִיּוֹן. בְּאוֹתוֹ
 כְּבוֹד עֲלִיּוֹן יֵשׁ בוֹ עֲשִׂיהָ, וְלִכֵּן אֶף כִּף בְּאָדָם כְּתוּב עֲשִׂיתוֹ, שֶׁהוּא
 יִהְיֶה כְּמוֹ אוֹתוֹ כְּבוֹד עֲלִיּוֹן שֶׁמִּתְתַּקֵּן וּמְבַרֵךְ אֶת הַכְּבוֹד הַתְּחַתּוֹן. מִנֵּין
 לְנוֹ שְׁבָאוֹתוֹ כְּבוֹד עֲלִיּוֹן יֵשׁ שְׁלֹשֶׁת אֱלֹהִים? שְׁכָתוּב בוֹ (ישעיה מה) יוֹצֵר
 אֹר וּבוֹרָא חֲשָׁךְ עֹשֶׂה שְׁלוֹם. יוֹצֵר אֹר – הָרִי יִצְרָה. וּבוֹרָא חֲשָׁךְ –
 הָרִי בְּרִיאָה. עֹשֶׂה שְׁלוֹם – הָרִי עֲשִׂיהָ. וְזֶהוּ כְּבוֹד עֲלִיּוֹן, שְׁהָרִי מִתְתַּקֵּן
 וּמְבַרֵךְ וּמְסַפֵּק בְּכָל צְרָכָיו אֶת הַכְּבוֹד הַתְּחַתּוֹן.

כְּמוֹ כֵּן בְּרֵאֲ אָדָם בְּאֲרָץ שֶׁהוּא כְּמוֹ אוֹתוֹ כְּבוֹד עֲלִיּוֹן, לְתַקֵּן אֶת
 הַכְּבוֹד הַזֶּה וְלְהַכְּלִיל מְכַל הַצְּדָדִים. בְּכָבוֹד הָעֲלִיּוֹן יֵשׁ אֶת
 שְׁלֹשֶׁת אֱלֹהִים – בְּאָדָם לְמַטָּה יֵשׁ אֶת שְׁלֹשֶׁת אֱלֹהִים. וְלְהַתְּכַלֵּל אוֹתוֹ
 כְּבוֹד תְּחַתּוֹן מִמַּעְלָה וּמִמַּטָּה, לְהִיּוֹת שְׁלֵם בְּכָל הַצְּדָדִים. אֲשֶׁרִי הָאִישׁ
 שְׁזוֹכָה בְּמַעֲשָׂיו לְהִיּוֹת כְּמוֹ זֶה. וְלִכֵּן כְּתוּב, בְּכָל עֵת יִהְיֶה בְּגִדֶיךָ
 לְבָנִים וְשֶׁמֶן עַל רֹאשְׁךָ אֵל יַחְסֵר.

מִדָּה לְכָבוֹד הָעֲלִיּוֹן לֹא נִמְנָע אוֹתוֹ שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ מְסוּד הָעוֹלָם
 הַבָּא – אֶף כִּף לְאָדָם, שְׁמַעֲשִׂיו מִתְּלַבְּנִים תְּמִיד, אוֹתוֹ שֶׁמֶן
 מִשְׁחַת קֹדֶשׁ לֹא יִמְנָע מִמֶּנּוּ תְּמִיד. בְּמָה זוֹכָה אָדָם לְהַתְּעַדֵּן בְּאוֹתוֹ
 עֲדוּן עֲלִיּוֹן? בְּשִׁלְחָנוֹ. כְּמוֹ שֶׁהוּא מְעַדֵּן עַל שִׁלְחָנוֹ נִפְשׁוֹת הָעֲנָיִים,
 שְׁכָתוּב (ישעיה נח) וְנִפְשׁ נִעְנָה תִּשְׁבִּיעַ, מַה כְּתוּב אַחֲרָיו? אִז תִּתְעַנֵּג עַל

ה' וגו', שאף כן הקדוש ברוך הוא מרנה אותו בכל אותם עדוניהם של שמן משחת קדש העליון שנשפּע ונמשך תמיד לאותו כבוד עליון. כתוב ונפש נענה תשביע. מה כתוב אחריו? אז תתענג על ה'.

רבי יוסי ורבי חייא היו הולכים בדרך, והיה סוחר אחד מחמר אחריהם. אמר רבי יוסי לרבי חייא, יש לנו להתעסק ולהשתדל

בדברי תורה, שהרי הקדוש ברוך הוא הולך לפנינו, (שהרי השכינה הולכת לפנינו, שכתוב (תהלים פה) צדק לפניו יהלך) ולכן זמן הוא לעשות לו (לה)

תקון עמנו בדרך זו.

פּתח רבי חייא ואמר, (תהלים קיט) עת לעשות לה' הפרו תורתך. פסוק זה נתבאר ופרשוהו החברים. אבל עת לעשות לה' – בכל זמן שהתורה מתקיימת בעולם ובני אדם משתדלים בה, כביכול הקדוש ברוך הוא שמח במעשי ידיו ושמח בכל העולמות, ושמים וארץ עומדים בקיומם.

ולא עוד, אלא הקדוש ברוך הוא מקבץ את כל הפמליה שלו ואומר להם: ראו את העם הקדוש שיש לי בארץ, שתורתו מתעטרת

בשבילם! ראו מעשי ידי שאתם אמרתם (תהלים ח) מה אנוש כי תזכרנו.

והם, כשהם רואים את שמחת רבונם בעמו, מיד פותחים ואומרים, (שמואל ב ז) ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ. ובשעה שישאל

מתבטלים מהתורה, כביכול תשש כחו, שכתוב צור ילך תשי. ואז כתוב, וכל צבא השמים עמדים עליו. ועל זה עת לעשות לה'. אותם

(בני העולם) הצדיקים שנשארו, יש להם לשגס מתנים ולעשות מעשים כשרים, כדי שהקדוש ברוך הוא יתחזק בהם בצדיקים ובמחנות

ובהמונים שלו. מה הטעם? משום שהפרו תורתך, ולא משתדלים בה בני העולם כראוי.

אותו סוחר שהיה מחמר אחריהם, אמר להם, בבקשה מכם, שאלה אחת ברצוני לדעת. אמר רבי יוסי, ודאי שהדרך מתקנת לפנינו,

שאל את שאלתך! אמר, הפסוק הזה אם כתוב יש לעשות או נעשה – הייתי אומר כן. מה זה עת? ועוד, לעשות לה', לפני ה' היה צריך

להיות! מה זה לעשות לה'? אמר רבי יוסי, בכמה גונים הדרך מתקנת לפנינו; אחד – שהיינו שנים ועכשו הרי אנו שלשה, והשכינה כלולה

עמנו. ואחד – שחשבתו שלא היית אלא כמו עץ יבש, ואתה רענן כמו זית. ואחד – שיפה שאלת, והואיל והתחלת את הדבר – אמור.

פָּתַח וְאָמַר, עֵת לַעֲשׂוֹת לַה' הִפְרוּ תוֹרָתְךָ. עֵת לַעֲשׂוֹת לַה', יֵשׁ עֵת וַיֵּשׁ עֵת. (קהלת ג) עֵת לְאָהֵב וְעֵת לְשֹׂנֵא. עֵת הִיא לְמַעַלָּה, שְׂאוֹתָהּ עֵת הִיא סוּד הָאָמוּנָה. וְזוֹ נִקְרְאת עֵת רְצוֹן, וְזֶהוּ שֶׁהִתְחַיֵּב אָדָם לְאָהֵב לַה' תָּמִיד, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ו) וְאֶהְבֶּתְ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ, וְלָכֵן עֵת לְאָהֵב, זֶהוּ עֵת שֶׁמְחַיֵּב הָאָדָם לְאָהֵב. וַיֵּשׁ עֵת אַחֲרַת שֶׁהִיא סוּד שֶׁל אֱלֹהִים אַחֲרַיִם, וּמְחַיֵּב הָאָדָם לְשֹׂנֵא אוֹתָהּ וְלֹא יִמְשָׁךְ לְבוֹ אַחֲרֶיהָ, וְעַל זֶה עֵת לְשֹׂנֵא, וְלָכֵן כְּתוּב (ויקרא טז) דִּבֶּר אֶל אֶהֱרֵן אַחֲרָיִךָ וְאֵל יִבֵּא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ. (וכאן)

בְּזִמְן שִׁישְׂרָאֵל מִשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹת הַתּוֹרָה, אוֹתָהּ עֵת סוּד הָאָמוּנָה הַקְּדוּשָׁה מִתְתַקְנֵת בְּתַקּוּנֶיהָ וּמִתְקַשֶּׁטֶת בְּשִׁלְמוֹת כְּרֹאוּי. וּבְזִמְן שִׁישְׂרָאֵל מִתְבַטְּלִים מִהַתּוֹרָה, כְּבִיכּוֹל אוֹתָהּ עֵת אֵינָה בְּתַקּוּנֶיהָ, וְלֹא נִמְצְאת בְּשִׁלְמוֹת וְלֹא בְּאוֹר, וְאִז עֵת לַעֲשׂוֹת לַה'. מֵה זֶה לַעֲשׂוֹת? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית א) אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת. מֵה זֶה לַעֲשׂוֹת? שֶׁנִּשְׂאָרוֹ גּוֹפּוֹת הַשְּׂדִים כְּשֶׁהִתְקַדַּשׁ הַיּוֹם וְלֹא נַעֲשׂוּ, וְנִשְׂאָרוֹ לַעֲשׂוֹת רוּחוֹת לֹל גּוֹפִים. אֵף כֵּאֵן עֵת לַעֲשׂוֹת - נִשְׂאָר בְּלִי תְקוּן וּבְלִי שִׁלְמוֹת. מֵה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁהִפְרוּ תוֹרָתְךָ, מִשּׁוּם שֶׁהִתְבַטְּלוּ יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה מִדְּבַרֵי הַתּוֹרָה, מִשּׁוּם שֶׁאוֹתָהּ עֵת כֶּף עוֹמְדַת, אוֹ עוֹלָה אוֹ יוֹרְדַת, בְּגִלְל יִשְׂרָאֵל.

בְּאֵז רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזִיָּא וּנְשַׁקּוּהוּ בְּרֹאשׁוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְדַאי אֵינְךָ כְּדַאי לְחַמֵּר אַחֲרֵינוּ. אֲשֶׁרִי הַדְרָךְ הַזֶּה שֶׁזְכִּינוּ לְשִׁמְעַת אֶת זֶה. אֲשֶׁרִי הַדּוֹר שֶׁרַבִּי שְׁמַעוֹן שְׂרוּי בְּתוֹכוֹ, שֶׁאֶפְלוּ בֵּין הַהָרִים נִמְצְאת שֵׁם הַחֲכָמָה. יָרְדוּ רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזִיָּא, וְהִלְכוּ שְׁלִשְׁתָּם בְּדֶרֶךְ.

פָּתַח אוֹתוֹ הַסּוֹחֵר וְאָמַר, (תהלים ט) וְאֲנִי תַפְלְתִי לָךְ ה' עֵת רְצוֹן אֱלֹהִים בְּרַב חֶסֶדְךָ עֲנֵנִי בְּאֶמֶת יִשְׁעֶךָ. שְׁנִינּוּ, אֵימָתִי נִקְרְאת עֵת רְצוֹן? בְּשַׁעַת שֶׁהַצְּבוּר מִתְפַלְּלִים. יָפָה הוּא, וְכֵן הוּא וְדַאי. שְׁהָרִי אִז הַצְּבוּר מְסַדְרִים וּמִתְקַנְנִים אֶת תַּקּוּנָהּ שֶׁל הָעֵת הַזֹּאת, וְאִז הוּא עֵת רְצוֹן וְצָרִיךְ לְבַקֵּשׁ בְּקֶשָׁה, שֶׁכְּתוּב אֱלֹהִים בְּרַב חֶסֶדְךָ עֲנֵנִי בְּאֶמֶת יִשְׁעֶךָ, שְׁהָרִי אִז יֵשׁ לְבַקֵּשׁ אֶת הַבְּקֶשָׁה.

וְאֲנִי תַפְלְתִי לָךְ ה', הָרִי כֵּאֵן סוּד הַיְחִיד. וְאֲנִי - זֶה דוֹד הַמְּלָךְ, הַמְּקוֹם שֶׁנִּקְרָא גְּאֻלָּה. תַּפְלְתִי - זֶה תַּפְלָה. וְכֵאֵן הוּא סְמִיכָה

לגאֵלָה, שֶהוּא אֶחָד. כְּשֶהוּא סוּמֵךְ גְּאֵלָה לַתְּפִלָּה, אֲזִי הוּא עֵת רְצוֹן.
עֵת רְצוֹן – אֵף כֶּף, כָּלֵל הוּא כְּאֶחָד, עֵת אֶחָד, רְצוֹן אֶחָד, נִכְלָלוּ זֶה
בְּזֶה וְנִהְיוּ אֶחָד. וְדוּד הַמֶּלֶךְ רָצָה לִיְחָד בְּפִסּוּק הַזֶּה יַחֲוֹד אֶחָד.

וְאֵם תֹּאמֶר, לָמָּה הִתְמַנָּה הַפִּסּוּק הַזֶּה בַּתְּפִלַּת מִנְחָה שֶׁל שַׁבָּת? נֶאֱמָר
הוּא לְהִיּוֹת בְּשַׁבָּת בְּאוֹתָהּ תְּפִלַּת מִנְחָה וְלֹא בַתְּפִלַּת חֹל, שְׂוֵדָאֵי
אֵין תְּפִלַּת מִנְחָה שֶׁל שַׁבָּת כְּמוֹ חֹל. מִשּׁוּם שֶׁהָרִי בַּחֹל, בְּשַׁעַת
הַמִּנְחָה, תְּלוּי הַדִּין בְּעוֹלָם וְאֵינוֹ עֵת רְצוֹן, אֲבָל בְּשַׁבָּת כְּשֶׁכָּל הַרְגֵז
הוֹסֵר וְהַכֵּל נִכְלָל כְּאֶחָד, וְאֵף עַל גַּב שְׂמִתְעוֹרֵר דִּין, זֹו הַתְּבַשְׂמוֹת,
וְלִכֵּן צָרִיךְ פִּסּוּק שֶׁל יַחֲוֹד לִיְחָד אֶת כָּל הַדְּרָגוֹת. שְׂכַשְׂיֵשׁ יַחֲוֹד, הַדִּין
מִתְחַבֵּר וְנִכְלָל בְּרַחֲמִים וְהַכֵּל מִתְבַּסֵּם, וְאֲזִי כְּתוּב עֵת רְצוֹן. עֵת רְצוֹן
כּוֹלֵל הַכֵּל כְּאֶחָד. וְהַדִּין מִתְבַּסֵּם בְּאוֹתוֹ זְמַן, וְיֵשׁ שְׂמִיחָה בְּכָל.

מִשָּׁה הַסֵּתֵלֵק מִן הָעוֹלָם בְּאוֹתָהּ שַׁעַת תְּפִלַּת מִנְחָה שֶׁל שַׁבָּת, בְּשַׁעַת
שְׂנַמְצָאֵת עֵת רְצוֹן. וּבְאוֹתָהּ שַׁעַת רְצוֹן הִיָּה לְמַעְלָה, וְצַעַר
לְמַטָּה, וְעַל זֶה נִנְעַלְלוּ הַשְּׁעָרִים בְּשַׁבָּת מִשַׁעַת הַמִּנְחָה וּמַעְלָה. אֵילוֹ
שְׁעָרִים נִנְעַלְלוּ? שְׁעָרֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ, כְּדֵי לְהַזְכִּיר אֶת מִשָּׁה הַרוּעָה
הַנֶּאֱמָן שֶׁהַתּוֹרָה הַתְּבַטְּלָה בְּגִלְלוֹ.

בְּאוֹתוֹ זְמַן בֵּית מִדְרָשׁוֹ שֶׁל מִשָּׁה בְּטַל, כָּל שְׂכַן הָאֲחֵרִים. מִי רוֹאֶה
אֶת שְׁעָרֵי בֵּית מִדְרָשׁוֹ שֶׁל מִשָּׁה שְׂנַנְעַלוּ, וְשֶׁלֹּא יִנְעַלוּ כָּל
הָאֲחֵרִים!?! כְּשֶׁהַתּוֹרָה שֶׁל מִשָּׁה עֲצוּבָה עָלָיו בְּאוֹתוֹ זְמַן, מִי לֹא
עֲצוּב?! מִשּׁוּם כֶּף כָּל שְׁעָרֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ נִנְעַלוּ, וְהַצְטָרְכוּ כָּלֵם לְצַדִּיק
אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּדֶרֶךְ שַׁבָּח, וְהֵינּוּ (תְּהֵלִים לו) צַדִּיקְתָּךְ כְּהַרְרִי אֵל.

שְׁלִישָׁה הֵם שֶׁהַסֵּתֵלְקוּ מִן הָעוֹלָם בְּזְמַן הַזֶּה, וְכָלֵם כְּלוּלִים בְּמִשָּׁה.
אֶחָד – מִשָּׁה הַנְּבִיא הַנְּעִלְיוֹן, וְאֶחָד – יוֹסֵף הַצַּדִּיק,
וְאֶחָד – דָּוִד הַמֶּלֶךְ. מִשּׁוּם כֶּף יֵשׁ כָּאֵן שְׁלִשָּׁה צְדִיקֵי דִין. אֶחָד הוּא
שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק קוֹדֵם לְכָל אֱלֹהִים, וְזֶהוּ צַדִּיקְתָּךְ כְּהַרְרִי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ
תְּהוֹם רַבָּה וְגו'. זֶה יוֹסֵף, שֶׁהוּא לְבַדּוֹ כְּהַרְרִי אֵל, כְּמוֹ כָּל הַהָרִים
הַנְּעִלְיוֹנִים. וְאֶחָד מִשָּׁה הַנְּבִיא הַנְּעִלְיוֹן, וְזֶהוּ שְׂכַתוּב (שֵׁם עֵא) וְצַדִּיקְתָּךְ
אֱלֹהִים עַד מְרוֹם אֲשֶׁר עֲשִׂיתָ גְדוּלוֹת, מִשּׁוּם שֶׁהוּא נוֹטֵל לְכָל הַצַּדִּיקִים,
יְמִין וּשְׂמֵאל. וְאֶחָד הוּא דָּוִד הַמֶּלֶךְ, וְזֶהוּ שְׂכַתוּב (שֵׁם קִיט) צַדִּיקְתָּךְ צַדִּיק
לְעוֹלָם וְתוֹרַתְךָ אֱמֶת. לְעוֹלָם – זֶה דָּוִד הַמֶּלֶךְ.

אֲזִי מִתְכַּנֵּס הַכֵּל בְּזְמַן הַזֶּה, תּוֹרָה שְׂכַתוּב וְתוֹרָה שְׂכַעַל פֶּה. וְעַל זֶה
בְּזְמַן הַזֶּה נִנְעַלְלוּ שְׁעָרֵי תּוֹרָה, וְנִנְעַלְלוּ שְׁעָרֵי כָּל הָעוֹלָם בְּזְמַן הַזֶּה.

בְּשַׁעַה שְׁמַת יוֹסֵף הַצַּדִּיק, יָבֹשׁוּ הַמְּקוּרוֹת וְהַמְעִינֹת, וְכָל הַשְּׁבָטִים נָפְלוּ בַגְּלוּת. פְּתַחוּ הָעֲלִיּוֹנִים וְאָמְרוּ, צִדְקַתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה וְגו'.

בְּשַׁעַה שְׁמַת מֹשֶׁה, נִחַשְׁךָ הַשְּׁמַשׁ בַּצְּהָרִים, וְנִנְעָלָה תוֹרָה שְׁבַכְתָּב, הָאוֹר שֶׁל הָאֶסְפֶּקְלָרִיָּה הַמְּאִירָה.

בְּשַׁעַה שְׁמַת דָּוִד הַמֶּלֶךְ, כְּנִסָּה הַלְּבָנָה אֶת אוֹרָה, וְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה כְּנִסָּה אֶת אוֹרָה. וּמֵאוֹתוֹ זְמַן נִגְנְזוּ אוֹרוֹת הַתוֹרָה, וְהַתְּרַבְּתָה הַמַּחְלָקַת עַל הַמְּשֻׁנָּה, וְהַחֲכָמִים בְּמַחְלָקַת, וְכָל חֲזָקֵי הַלֵּב בְּעַרְבּוּבִיָּה. וְעַל זֶה אֵין שְׁמַחַת הַתוֹרָה בְּאוֹתוֹ זְמַן בְּכָל דּוֹרוֹת הָעוֹלָם.

וּמִזֶּהֵן חֲמֻרוֹת הַתַּעֲנִיּוֹת שֶׁגָּזְרוּ רַבָּנָן? כְּשִׁמַּת פְּלוֹנֵי גָזְרוּ תַעֲנִיּוֹת, כְּשֶׁהָיָה כֶּף גָּזְרוּ כָּךְ. (זֶה שֶׁהָיָה) וְכִשְׁהָיָה כְּנוֹס יְתָר שֶׁל שְׁמַחַת הַתוֹרָה שְׁבַכְתָּב וְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, בְּאוֹתוֹ זְמַן עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שְׁצָרֶיךָ לְנַעַל שְׁעָרֵי הַתוֹרָה בְּאוֹתוֹ זְמַן.

וְלָכֵן אוֹמְרִים אֶת אֵלוֹ צִדּוּקֵי הַדִּין, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר. שְׁמַחוּ רַבֵּי יוֹסֵי וְרַבֵּי חֲזִיא וּנְשַׁקּוּהוּ בְּרֹאשׁוֹ כְּמַקְדָּם, וְאָמְרוּ, אֲשֶׁרֵי חֲלַקְנוּ בַדֶּרֶךְ הַזֶּה!

עוֹד פָּתַח וְאָמַר, (קֹהֶלֶת ט) הַחֲכָמָה תֵּעַז לְחַכֵּם מַעֲשֶׂרָה שְׁלִיטִים אֲשֶׁר הָיוּ בְּעִיר. הַחֲכָמָה תֵּעַז לְחַכֵּם - זֶה מֹשֶׁה. כְּשֶׁעָלָה לְהַר סִינַי לְקַבֵּל תוֹרָה, הִזְדַּעְזְעוּ כָּל אוֹתָם רְקִיעִים וְכָל אוֹתָם מַחְנוֹת עֲלִיּוֹנִים, וְאָמְרוּ לְפָנָיו: רַבּוֹן הָעוֹלָם, וּמָה כָּל טוֹב וְכָל שְׁמַחָה שֶׁלָּנוּ אֵינָה אֶלָּא בַתוֹרָה, וְאַתָּה רוֹצֵה לְהוֹרִידָהּ לָאָרֶץ?! הַתְּקַבְּצוּ עַל מֹשֶׁה לְשַׂרְפוֹ בְּאֵשׁ. הַתְּחִזַּק מֹשֶׁה וְכו', כְּמוֹ שֶׁבְּאֵרוֹהַ הַחֲבָרִים, שֶׁאָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה וְכו'.

אֲבָל, הַחֲכָמָה תֵּעַז לְחַכֵּם - כָּל מִי שֶׁמִּתְעַסֵּק בַתוֹרָה וּמִשְׁתַּדֵּל בָּהּ לְשִׂמְחָה, מִתְחִזֵּק בַתוֹרָה בְּשַׁעַה שְׁצָרֶיךָ לוֹ תִקְף וְחִזֵּק לְהִגָּן עָלָיו בְּשַׁעַה שְׁצָרֶיךָ. וְאוֹתוֹ תִקְף וְחִזֵּק מֵאֵיזָה מְקוֹם מִתְחִזֵּק? חֲזוּר וְאָמַר, מַעֲשֶׂרָה שְׁלִיטִים. מֵאוֹתָן עֲשֶׂר אֲמִירוֹת שְׁכִתּוּבוֹת בַתוֹרָה, שֶׁהֵם שְׁלִיטִים עֲלִיּוֹנִים, שֶׁאָדָם מִתְחִזֵּק בָּהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. כָּל סוּדוֹת הָעוֹלָם וְכָל הַמְצוּוֹת וְכָל הַחֲכָמָה שֶׁלְמַעַלָּה וּמִטָּה תְלוּיִים בָּהֶם, וּבָהֶם הַכֹּל נִכְלָל, וְהַכֹּל הוּא בַתוֹרָה. אֲשֶׁרֵי חֲלַקּוֹ שֶׁל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַתוֹרָה לְהִיּוֹת מִתְחִזֵּק בַחֲזֵק לְעוֹלָם הַבָּא.

עֲשָׂרָה שְׁלִיטִים – עֲשָׂרָה מִיְּנֵי חֲכָמָה הֵם בְּתוֹרָה, בְּעֲשָׂרָה שְׁמוֹת חֲקוּקִים, וְנִכְלְלוּ בְּשֵׁם אֶחָד שֶׁל עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת חֲקוּקוֹת, סוּדוֹת הָעוֹלָם הֵבֵא, בְּאוֹתָם זְהָרִים, שָׂאִין הָעֵינַן שׁוֹלְטוֹת לְרֵאוֹת, וְאֶפְלוּ בְּשִׁכְל לְדַעַת, וּלְהִסְתַּכֵּל בְּאוֹתוֹ עֲדוֹן וּתְשׁוּקָה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוֹרִישׁ לְצַדִּיקִים לְעוֹלָם הֵבֵא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה' סד) עֵינַן לֹא רָאִתָּה אֱלֹהִים זוֹלָתָךְ יַעֲשֶׂה לְמַחְכָּה לוֹ.

שְׁלֵחָנוּ שֶׁל אָדָם מְזַכֵּה אוֹתוֹ לְאֹכֵל עַל שְׁלַחַן אַחַר בְּעֲדוֹן שֶׁל אוֹתוֹ הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמואל-ב ט) כִּי עַל שְׁלַחַן הַמֶּלֶךְ תִּמְיֵד הוּא אֵכֵל. וְדוֹד הַמֶּלֶךְ הָיָה אוֹמֵר, תַּעֲרֹף לְפָנַי שְׁלַחַן נֶגֶד צַרְרִי, וְזוֹהִי עֲרִיכַת הַשְּׁלַחַן בְּאוֹתוֹ עוֹלָם, שֶׁהָרִי אֲזִי הוּא עֲדוֹן וּתְשׁוּקָה שֶׁהַנְּשֻׁמָּה נִהְיִית בָּהֶם בְּעוֹלָם הֵבֵא.

וְכִי שְׁלַחַן יֵשׁ לְנִשְׁמוֹת בְּאוֹתוֹ עוֹלָם? כֵּן. שֶׁהָרִי מְזוֹן וְסֻפּוּק וְעֲדוֹן אוֹכְלִים בְּאוֹתוֹ עוֹלָם כְּמוֹ שְׁאוֹכְלִים מְלֹאכִים עֲלִיוֹנִים. וְכִי מְלֹאכִים עֲלִיוֹנִים אוֹכְלִים? כֵּן. כְּמוֹתָם אָכְלוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר. וְאוֹתוֹ מְזוֹן סוּד הוּא לְטַל שֶׁשׁוֹפֵעַ וְנִמְשָׁךְ מִמַּעַלָּה מִסוּד הָעוֹלָם הֵבֵא, וְהוּא מְזוֹן שֶׁל אוֹר שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ, וְנִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים נִזְוָנוֹת מִשֵּׁם בְּגַן עֵדֶן וְנִהְיִנוֹת שֵׁם, שֶׁהָרִי שֵׁם נִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים מִתְּלַבְּשׁוֹת בְּגַן עֵדֶן שֶׁל מִטָּה כְּמוֹ שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה.

וּבְשִׁבְתוֹת וּבְזִמְנֵים מִתְּפַשְׁטִים וְעוֹלִים לְרֵאוֹת בְּכָבוֹד רְבוּנָם וְלִהְתַּעֲדֵן בְּעֲדוֹן עֲלִיוֹן כְּרֵאוֹי, שֶׁכְּתוּב (ישעיה' סו) וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחֻדְשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבְּתוֹ יָבוֹא כָּל בֶּשֶׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְפָנָי אָמַר ה'. וְכִי כָּל בֶּשֶׂר יָבוֹא? לֹא כֹּף הָיָה לוֹ לְכַתֵּב, אֲלֵא כָּל רוּחַ אוֹ כָּל נִשְׁמָה. מֵהוּ כָּל בֶּשֶׂר?

אֲלֵא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֹשֶׂה אֶת הָאָדָם בְּעוֹלָם הֵבֵא כְּמוֹ יָקָר הַכְּבוֹד הָעֲלִיוֹן לְמַעַלָּה. אוֹתוֹ כְּבוֹד עֲלִיוֹן הוּא רוּחַ לְרוּחַ וְנִשְׁמָה לְנִשְׁמָה, עַד שֶׁמַּגִּיעַ לְמָקוֹם אֶחָד לְמִטָּה שֶׁנִּקְרָא גוּף, וּבְזֶה נִכְנָסֵת רוּחַ אַחַת שֶׁל מְקוֹר הַחַיִּים שֶׁנִּקְרָאת כָּל, בְּזֶה הוּא כָּל הַטוֹב וְכָל הַמְּזוֹן וְכָל סֻפּוּק אוֹתוֹ הַגּוּף.

וְסוּד זֶה – (קהלת ה) וְיִתְרוֹן אֶרֶץ בְּכָל הוּא. (מהו בכל היא?) הַכָּל הַזֶּה הוּא רוּחַ לְאוֹתוֹ גוּף. כְּמוֹ זֶה אָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה הוּא גוּף, וְרוּחַ שֶׁשׁוֹלְטֵת בוֹ, כְּמוֹ אוֹתָהּ רוּחַ עֲלִיוֹנָה (ששולטת על הגוף שֶׁנִּקְרָא כָּל) שֶׁנִּקְרָאת כָּל, שֶׁשׁוֹלְטֵת עַל הַגּוּף לְמַעַלָּה, וְזֶהוּ שֶׁנִּקְרָא כָּל בֶּשֶׂר, וְעַל זֶה כְּתוּב

יבוא כל בשר להשתחות לפני אמר ה'. על אותו עידון כתוב, (ישעיה
 טו) עיני לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו.

שְׂמֵחוּ החברים בדרך. כשהגיעו לתוף הר אחד, אמר רבי חייא
 לאותו סוחר, מה שמך? אמר לו, חנן. אמר לו, הקדוש ברוך
 הוא יחננה וישמע לקולך בשעה שתצטרך לו. אמר רבי יוסי, ודאי
 הרי נטה השמש, וכן אחר החר הזה יש כפר אחד על שמך, שנקרא
 כפר חנן, גלון שם בשביל כבוד שמך. כשהגיעו לשם נכנסו לבית
 מארחיהם, וסדרו לפנייהם שלחן בכמה מינים לאכל. אמר רבי חייא,
 ודאי שלחן זה כמו העולם הבא, ויש לנו להעלות שלחן זה ולעטרו
 בדברי תורה.

פָּתַח רבי יוסי ואמר, (דברים ח) ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך
 על הארץ הטבה אשר נתן לך. אם בארץ ישראל מברכים,
 בחוץ לארץ מנין לנו, שהרי בגון זה לא צריך? אלא, כשברא הקדוש
 ברוך הוא את העולם, חלק את הארץ. הישוב הוא לצד אחד,
 והחרכה היא לצד אחר. חלק את הישוב והקיף את העולם סביב
 נקדה אחת, ומי היא? הארץ הקדושה. הארץ הקדושה היא מרכז
 העולם, ובאמצע הארץ הקדושה היא ירושלים. אמצע ירושלים הוא
 בית קדש הקדשים. וכל הטוב וכל המזון של כל הישוב יורד לשם
 מלמעלה, ואין לך מקום בכל הישוב שלא גזון משם.

חָלַק את החרכה, ולא נמצא מקום חרב קשה בכל העולם פרט
 לאותו מדבר, ששברו ישראל כחו ותקפו ארבעים שנה, כמו
 שנאמר (דברים ח) המוליכך במדבר הגדל והנורא. באותו מדבר שולט
 הצד האחר, ובעל כרחו הלכו עליו ישראל ושברו כחו ארבעים
 שנים. ואם ישראל נמצאו צדיקים באותם ארבעים שנים, היה מעבר
 אותו הצד האחר מן העולם. ומשהרגיזו את הקדוש ברוך הוא כל
 אותן פעמים, התחזק אותו הצד האחר, ונפלו כלם תחת רשותו.

וְאִם תאמר, והרי משה שעלה על כל בני העולם איך מת שם? – לא
 כך, שהרי משה הנאמן לא היה ברשותו אלא בהר העברים. מה
 זה העברים? מחלקת. שנחלקו עליו שליטים עליונים שלמעלה, ולא
 נמסר בידי ממנה ושליט אחר, ונשאר כך, עד שבא משה העבד
 הנאמן ושלט עליו, ונקבר שם, ולא התעסק בקבורתו – רק הקדוש
 ברוך הוא לבדו, שכתוב (שם לד) ויקבר אתו בגי.

וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ, מִי? אֹתוֹ שְׁכָתוּב בּוֹ בְּדֶרֶךְ נִסְתָּר (שמות כד) וְאֵל מֹשֶׁה
אָמַר, וְלֹא כָתוּב מִי הוּא. וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, וְלֹא כָתוּב מִי הוּא.
אֵף כֹּאֵן וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ, וְלֹא כָתוּב מִי הוּא, אֶלָּא וְדָאִי מְקוֹם זֶה יְדוּעַ הוּא
לְחֻבְרִים. וְלִכֵּן בְּאוֹתוֹ הֵר לֹא שְׁלֹט עָלָיו – רַק מֹשֶׁה לְבִדּוֹ, וְהוּא נִקְבֹּר
שָׁם. וּבִשְׁבִיל לְהוֹדִיעַ לְכָל הַדּוֹרוֹת הָאַחֲרִים שֶׁל הָעוֹלָם שְׂאוֹתֶם מִתִּי
מְדַבֵּר יְקוּמוּ, אוֹתוֹ הָרוּעָה שְׁלָהֶם הַשְּׂרָה בְּתוֹכֶם, לְהִיּוֹת כָּלֶם
בְּהַתְעוֹרְרוֹת הָעֲמִידָה לְעוֹלָם הַבָּא.

וְאֵם תֹּאמֶר, אִם כֶּף שְׂאוֹתוֹ מְדַבֵּר הוּא תִּקְרָף וְכַח הַצַּד הָאַחֵר, אֵיךְ
צָוָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל אוֹתוֹ שְׁעִיר לְשִׁלְחוֹ לְהַר אַחֵר
שֶׁנִּקְרָא עֲזָאזֵל? הֲיֵיה לָהֶם לְשִׁלְחוֹ לְאוֹתוֹ הֵר שֶׁהֲלָכוּ בּוֹ יִשְׂרָאֵל
בְּמִדְבָּר. אֶלָּא, כִּיּוֹן שֶׁהָרִי הֲלָכוּ בּוֹ יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנִים, הָרִי נִשְׁבֵּר
תִּקְפוּ. וְתִקְפוּ הַתְּחִזֵּק בְּמְקוֹם שֶׁלֹּא עָבַר בּוֹ אִישׁ שָׁם לְעוֹלָמִים,
וּבְאוֹתוֹ הֵר הָרִי הֲיֵיה דִּיּוּרָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שָׁם אַרְבָּעִים שָׁנִים.

אָבִל בְּשִׁעִיר הַזֶּה, אוֹתוֹ מְקוֹם הוּא סֹלַע חִזֵּק עֲלִיוֹן, וְתַחַת עֲמֵק
אוֹתוֹ סֹלַע, שְׂאִישׁ לֹא (אֵינוּ יָכוֹל לְהִכָּנֵס לְשָׁם) נִכְנָס שָׁם, הוּא שׁוֹלֵט
יּוֹתֵר לְאַכֵּל טְרֵפוֹ, כְּדִי שִׁיעֵבֵר מֵעַל יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִמָּצֵא לָהֶם מְקַטְרֵג
עֲלֵיהֶם בִּישׁוּב.

שְׁלִטוֹנוֹ שֶׁל סוּד הָאֲמוּנָה תוֹךְ מְרִכּוֹ הַנִּקְדָּה שֶׁל כָּל (הָעוֹלָם) הָאָרֶץ
הַקְּדוּשָׁה בְּבֵית קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים. וְאֵף עַל גֵּב שְׁעֵכֶשׁוּ אֵינוּ
בְּקִיּוּם, בְּזִכּוֹתוֹ נִזּוֹן כָּל הָעוֹלָם, וּמִזּוֹן וְסִפּוּק יּוֹצֵאִים מִשָּׁם לְכָל בְּכָל
מְקוֹם שֶׁל צַד הַיִּשׁוּב. וְלִכֵּן, אֵף עַל גֵּב שִׁישְׂרָאֵל עֲכָשׁוּ מִחוּץ לְאָרֶץ
הַקְּדוּשָׁה, עִם כָּל זֶה, מִכַּח וּזְכוֹת הָאָרֶץ נִמָּצֵא מִזּוֹן וְסִפּוּק לְכָל
הָעוֹלָם. וְעַל זֶה כָּתוּב (דְּבָרִים ח) וּבִרְכַתְּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה
אֲשֶׁר נָתַן לָךְ. עַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה וְדָאִי, שֶׁהָרִי בְּשִׁבְלָה נִמָּצֵא מִזּוֹן
וְסִפּוּק לְעוֹלָם.

מִי שֶׁמִּתְעַדֵּן עַל שְׁלַחְנוֹ וּמִתְעַנֵּג בְּאוֹתָם מְאֻכָּלִים, יֵשׁ לוֹ לְהִזְכִּיר
וְלִדְאֵג עַל קֹדֶשׁ הָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה וְעַל הֵיכַל הַמֶּלֶךְ שֶׁחָרַב.
וּבִשְׁבִיל אוֹתוֹ עֲצֵב שֶׁהוּא מִתְעַצֵּב עַל שְׁלַחְנוֹ בְּאוֹתָהּ שְׁמִיחָה וּמִשְׁתָּה
שֶׁל שָׁם, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חוֹשֵׁב עָלָיו כְּאִלּוֹ בְּנֵה אֶת בֵּיתוֹ וּבְנֵה אֶת
כָּל חֻרְבוֹת בֵּית הַמֶּקְדָּשׁ. אֲשֶׁרִי חִלְקוּ!

בוֹם שֶׁל בְּרָכָה אֵינוּ אֶלָּא בְּשִׁלְשָׁה, מִשּׁוּם שֶׁהָרִי מִסוּד שֶׁל שְׁלֹשֶׁת
הָאֲבוֹת מִתְבָּרֵךְ, וְעַל זֶה לֹא צָרִיךְ כּוֹס אֶלָּא בְּשִׁלְשָׁה. כּוֹס

של בְּרָכָה צָרִיף לְתַת אוֹתָהּ בְּיָמֵינוּ וּבְשִׂמְלֵנוּ וְלִקְבֵּלָהּ בֵּין שְׁנֵיהֶם, מְשֹׁם שְׁנִתְנַת בֵּין יָמֵינוּ וּשְׂמֵלֵנוּ. אַחַר כֵּן יִשְׁאִיר אוֹתָהּ בְּיָמֵינוּ, שְׁהָרִי מִשֵּׁם מִתְבָּרֵךְ.

עֲשֶׂרָה דְבָרִים נֶאֱמָרוּ בְּכֹס שֶׁל בְּרָכָה, וְכֹלֶם הֵם כְּרָאוּי, מְשֹׁם שְׁתַּקּוּנֵי כֹס שֶׁל בְּרָכָה הֵם עֲשֶׂרָה, וְהָרִי פִּרְשׁוּהָ הַחֲבָרִים. כֹּס שֶׁל בְּרָכָה צָרִיף לְהִשְׁגִּיחַ בּוֹ בְּעֵינַי, מְשֹׁם שְׁכָתוּב (שם יא) עֵינַי ה' אֶלְהִיף בָּהּ, וְלֹא צָרִיף לְהִשְׁכַּח מִהָעֵינַי, אֶלֶּא לְהִשְׁגִּיחַ בּוֹ.

כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה מִתְבָּרֵךְ בְּאוֹתָהּ בְּרָכָה שְׁמִבְרָךְ הָאָדָם אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מְשֹׁם (כָּף) שֶׁהוּא סוּד הָאֱמוּנָה, וְצָרִיף לְשָׁמְרוֹ בְּשִׁמְרָה עֲלִיּוֹנָה, כְּמִי שֶׁהוּא חֲשִׁיבוֹת הַמְּלָךְ, שְׁהָרִי בְּשִׁבְלֵנוּ נִתְבָּרֵךְ שְׁלַחְנוּ בְּשַׁעַת בְּרַכַּת הַמְּזוּן שְׁאוֹתוֹ אָדָם מְבָרֵךְ.

צָרִיף שְׁשִׁלַּחְנוּ לֹא יִהְיֶה רִיקָם, שְׁהָרִי אֵינן בְּרָכָה מְצוּיָה עַל שְׁלַחַן רִיק, כְּמוֹ שֶׁבְּאֵרוֹהָ, שְׁכָתוּב (מלכים-ב ד) הַגִּידִי לִי מָה יֵשׁ לָךְ בַּבַּיִת וְגו'. וְלִכֵּן שְׁלַחַן לֹא צָרִיף לְהִרְאוֹת רִיקָם, שְׁהָרִי הַבְּרָכוֹת הַעֲלִיּוֹנוֹת לֹא שׁוֹרוֹת אֶלֶּא בְּמָקוֹם שְׁלָם. וְסוּד זֶה – וּבְלֵב כָּל חָכֵם לֵב נִתְתִּי חֲכָמָה, וְכָתוּב (דניאל ב) נוֹתֵן חֲכָמָה לְחֲכָמִים. וְעַל סוּד זֶה שְׁלַחַן שֶׁל לַחֵם הַפָּנִים, שְׁכָתוּב (שמות כח) וְנִתְתָּ עַל הַשְּׁלַחַן לַחֵם פָּנִים לְפָנַי תָּמִיד.

רעיא מהימנא

תְּנָאִים וְאִמּוֹרָאִים, הַתְּכַנְסוּ כְּלַכֶּם, שְׁהָרִי הַגִּיעָה הַשְּׁעָה לְתַקְּן בָּהּ כְּלֵי הַמְּלָךְ, (להזהיר ולהתקן) לְהִאִיר לְהַתְּקֵן לְפָנָיו, שְׁהָ: מְשַׁכֵּן, מְנוֹרָה, שְׁלַחַן, מִזְבֵּחַ, כִּיּוֹר וְכֵנּוּ, אַרְוֵן וְכַפָּרֵת וְכַרְוּבִים. וְהַכֹּל בְּשִׁקְלָהּ. וּמְשֹׁם כֵּן צְוָה אֶת יִשְׂרָאֵל, זֶה יִתְנוּ.

עָמַד תְּנָא אֶחָד וְאָמַר, רוּעָה הַנְּאָמֵן, וְדָאֵי כֵּן הוּא, וְאוֹתָף צְוָה לְעִשׂוֹת אֶת כָּלֶם, זֶהוּ שְׁכָתוּב וְעִשִׂית מְנוֹרָת. וְעִשִׂית שְׁלַחַן. וְכֵן בְּהַכֹּל, וְרָאָה וְעִשָּׂה, וּמִהַכֹּל לֹא הִתְקַשָּׁה לָךְ לְעִשׂוֹת אֶלֶּא שְׁלִשָּׁה דְבָרִים רְשׁוּמִים בְּאוֹתִיוֹת שְׁמָךְ: מ'נוֹרָה, ש'קָלִים, ה'חֲדָשׁ. לְמָה הִתְקַשׁוּ לָךְ?

אָמַר לוֹ, זְקַן זְקַן, אַתֶּם מוֹצִיאִים קְשִׁיָּה זֹו שְׁהִתְקַשְׁתָּה לִי מִן מַקְשָׁה תִיעֲשֶׂה הַמְּנוֹרָה. וְדָאֵי שְׁהַכְּלֵי שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִיא שְׁכִינָה, שְׁהִיא כְּלֵי לְשִׁמְשׁ אֶת בַּעֲלָהּ, הִיא הַמְּנוֹרָה שְׁלוֹ שְׁנֵאֱמַר בָּהּ (תהלים קיט) שָׁבַע בַּיּוֹם הַלְּלִיתִף, שְׁהֵם: הַגְּדֵלָהּ, וְהַגְּבוּרָה, וְהַתְּפָאֶרֶת, וְהַנְּצַחַת, וְהַהוֹד, יְסוּד וּמַלְכוּת. בְּשָׁבַע כְּלוּלָהּ.

מִשְׁבַּע הַדְרָגוֹת הַלְלוּ – שְׁלֹשֶׁת קִנְיֵי הַמְּנוּרָה מִצְדָּה הָאֶחָד, גּוּף וּשְׁתֵּי זְרוּעוֹת הַמֶּלֶךְ, הוּא נֵר מִצְוָה לְהָאִיר בָּהֶם. וּשְׁלֹשֶׁת קִנְיֵי הַמְּנוּרָה מִצְדָּה הַשְּׁנִי, הֵם שְׁתֵּי שׁוֹקִים וּבְרִית, וְהוּא נֵר מְעַרְבֵי לְהָאִיר בָּהֶם. מְנוֹרַת הַמֶּלֶךְ נִקְרָאת, וְהִיא נֵר לְהָאִיר בּוֹ נֵר מִצְוָה, שְׁנֵאמַר בּוֹ מִצְוֹת ה' בְּרָה מְאִירַת עֵינַיִם.

וּמִי רֹאשׁ הַמְּנוּרָה? בִּינָה, ה' הַעֲלִינָה, שְׁיֵשׁ לָהּ שְׁלֹשָׁה קִנְיִים, בְּדִיוֹקָן זֶה ה', שְׁלֹשׁ וָי"ם, שֶׁהֵם שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת. ה' הַשְּׁנִיָּה, שְׁלֹשָׁה קִנְיִים, בְּדִיוֹקָן זֶה ה', (שְׁלֹשׁ וָיִם) שֶׁהֵם נִצַּח הוֹד יְסוּד. ו' הַמְּנוּרָה שֶׁל הָאֲמֻצָּע בֶּן י"ה. עַל שְׁמוֹ נִקְרָאת בִּינָה. הוּא כּוֹלֵל ו' קִנְיִים לְמִטָּה בְּחֻשְׁבוֹן ו', בְּשֵׁשֶׁת הַקִּנְיִים שָׁלוּ.

י' אִשֶׁת חֵיִל עֲטָרַת בַּעֲלָהּ (מְשַׁלֵּי יב). כְּתָר שֶׁל סֶפֶר תּוֹרָה כְּצוּרַת ז' מִצַּד שֶׁל הָעוֹלָם הֵבֵא אֵינָה כְּלֵי אֱלֹוִי, וְלֹא מְשַׁמְשֵׁת לוֹ אֶלָּא עֲטָרָה עַל רֹאשׁוֹ. אֲבָל בְּעוֹלָם הַזֶּה הוּא כְּמוֹ זֶה הוּא י", הוּא כְּלֵי תַחְתָּיו. הַשְּׁמוּשׁ שָׁלוּ בְּכָל סְפִירָה שָׁלוּ, בְּכָל אֵיבָר שָׁלוּ, בְּכָל מְדָה שָׁלוּ.

וּמִשׁוּם זֶה י' זֶה לְפַעֲמִים הִיא תַחְתָּיו, לְפַעֲמִים עַל רֹאשׁוֹ, לְפַעֲמִים בְּאֲמֻצָּע. עַל רֹאשׁוֹ יְהוּ"ה, (תְּהִלִּים קִיח) אֲבָן מְאֻסוֹ הַבּוֹנִים הִיָּתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה. וְזֶה (וִיקָרָא כד) לְהַעֲלִת נֵר תְּמִיד, שֶׁהוּא י' עַל הוּ"ה מִצַּד הַמְּנוּרָה. בְּאֲמֻצָּע מְחַצֵּית הַשָּׁקֶל, זֶהוּ שְׁכַתוּב (שְׁמוֹת ל) זֶה יְתִנּוּ, כְּמוֹ זֶה הוּ"ה. בְּסוּף, בְּמִשְׁפָּן, כְּמוֹ זֶה הוּ"ה, חֲמֵשׁ אֲמוֹת אַרְבֵּי מִצַּד הַה' הַעֲלִינָה, וְחֲמֵשׁ אֲמוֹת רַחֵב מִצַּד הַה' הַתַּחְתּוֹנָה, וְאָמָה ו'. וְחֲצִי הָאָמָה י'. וְהַכֹּל נִרְמָז בְּאוֹת ו'.

וְזֶהוּ סוּד (יִשְׁעִיָּה מד) אֲנִי רֹאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבְּלַעֲדֵי אֵין אֱלֹהִים, שְׁנִרְמָז בְּשֵׁם הַזֶּה יו"ד ה"י ו"י ה"י, וְכָל שֵׁם שְׁשׁוּלֵט ה' עַל י' הוּא נִקְבָּה מִצַּד הַשְּׂמָאל. וְאֵף עַל גֹּב שְׁמִצְדָּה שֶׁל הָאוֹת י' הִיא בְּרֹאשׁ, אַחַר שְׁבַשְׁנֵי הַהִי"ן הִיא בְּסוּף, כְּמוֹ זֶה ה"י ה"י נְדוּן לְרֹב, וְהִיא נִקְבָּה. אֶלָּא י' עַל ה' (ו') הוּא כְּתָר, תַּחַת ה' – שְׁמוּשׁ. כָּל שְׁפָן תַּחַת ו'.

וּמִשׁוּם שֶׁלֹּא עֲשִׂינוּ קִצּוֹץ וּפְרוּד בִּיחּוּד הַעֲלִיּוֹן, שֶׁהַכֹּל יַחַד אֶחָד, הַתְּקִשָּׁה לִי לַעֲשׂוֹת. (אוֹ כְּתָר, אוֹ אֲמֻצָּעִי, אוֹ שְׁמוּשׁ) וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שִׁיּוּדֵעַ כָּל הַמְּחַשְׁבוֹת, אָמַר, אַחַר שֶׁזֶה הַתְּכּוּן לְטוֹב, שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת קְבוּץ וּפְרוּד, (שְׁמוֹת כה) תִּיעָשֶׂה הַמְּנִי"וֹרָה, תַּעֲשֶׂה מַעֲצָמָה כְּמוֹ

השכינה, תעשה מעצמו של הקדוש ברוך הוא בלי פרוד. שאר הפלים שבהם היא שכינה שמוש, (שם לו) ויעש בצלאל.

ובכל מקום ששכינה תחתונה, היא עטרה של העמוד האמצעי, כשנטלת מבינה, שהיא העולם הבא, ודאי אין הכרה לאדם בקדוש ברוך הוא ולא בכל מדותיו, עד שיפנס לשער הזה, שנאמר עליו (תהלים קיח) זה השער לה'.

באות ל', שהיא יי (י"י) היא כלולה מכל ספירה ומכל האותיות של השמות, מפרשים ונסתרים. היא נקדה בכל אות ואות, שמוש תחת בעלה. והיא עטרה על ראשו, מהצד שלה של הטעמים, כמו סגול נקדה תחת ברכי המלך, (ישעיה סו) והארץ הדם רגלי. והיא באמצע עמו, מחצית השקל, בשורק. והיא עטרה על ראשו מצד הסגולתא.

זרקא מקף שופר הולך סגולתא. באותו זמן היא כתר על ראש המלך, כתר יתנו לך ה' אלהינו. היא ידועה באותו שנאמר בו, במפלא מקף אל תדרש ובמכסה מקף אל תחקר. שבה הוא נודע שהוא ראשון למעלה בכתר, שהינו סגולתא, והוא אחרון, בסגול. ומבלעדי אין אלהים, בשורק. והכל בה נודע (למטה).

מי שנדבק בה למטה, היא מעלה אותו למעלה. ומי שרוצה לעלות עליה להשיג למעלה ממנה, היא משפילה אותו למטה ממנה ואין לו חלק בה. ומשום שיעקב נודע בה, למד אותה לבניו, וצוה שלא יבקשו לעלות לדרגה למעלה ממנה, שהיא הכל – מעלה ומטה ואמצע. זהו שכתוב (בראשית מט) וזאת אשר דבר להם אביהם.

נביא שהיה מכיר אותה, צוח ואמר לבעלי תורה חכמים בתורה ועשירים בה ושומחים בחלקם. צוח אליהם ואמר, (ירמיה ט) כה אמר ה' אל יתהלל וגו', כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידע אותי. דוד שהיה מכיר אותה אמר, (תהלים כו) אם תחנה עלי מחנה וגו', בזאת אני בוטח. וירמיה ראה את ארץ הגלות, וסמא"ל (בא) והנחש, וכל הממנים של שבעים האמות ברבוא רבבות שיורדים על ישראל, וראה את הפסוק הזה שאמר הקדוש ברוך הוא, (ויקרא כו) ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו'. אמר הנביא, (איכה ג) זאת אשיב אל לבי על כן אוחיל. ואשר לא שת לבו גם לזאת, עליו נאמר (תהלים צב) וכסיל לא יבין את זאת. (דברים לג) וזאת ליהודה ויאמר שמע ה' קול יהודה.

משום ששמר מה שצוהו אביו, זכה למלכות. ודוד בשבילה עלה למלכות, שטרח עליה כל ימיו.

אמר המנורה הקדושה, עליה נאמר (שם ד) וזאת התורה אשר שם משה וגו'. בה הזהרת את ישראל בשעת מיתתך, בה ברכת את ישראל בכל שבט ושבט. זהו שכתוב (שם לג) וזאת הברכה אשר ברוך משה וגו'. ומשום כך פרשה החברים בעלי המשנה, שכתוב (במדבר ט) זאת התורה אדם כי ימות באהל, ואמרו עליה, מה זה כי ימות? אלא אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, ואין מיתה אלא עני, שעני חשוב כמת.

שהוא קרבן עולה ויורד. מצד של עשיר עולה ודאי, שמתעלה עליו. שכל העשירים, כל טוב שהם עושים, כלם (רבם) לזכותם לעולם הבא, ושם היא כתר על ראשם. הבינוני שעובד כדי לזכות בשני עולמות, הוא מחצית השקל עמו בעולם הבא, כמו המצב שנחלקת, חציה תחת המפה לאפיקומן אחר הסעודה, וחציה למצוה קדם סעודה. ומצד זה נאמר באסתר, (אסתר ה) מה שאלתך ינתן לך ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש.

אבל מי שהוא עני, שממית את עצמו בשבילה, כמו שאתה הרוצה הנאמן, היא קרבן עולה ויורד תחתיה, ולמה? כי מי שמשפיל את עצמו בשביל שכירתו, הקדוש ברוך הוא יורד עליו. וזהו שאמר דוד, (תהלים קלח) כי רם ה' ושפל יראה. והנביא אמר, (ישעיה נג) כי כה אמר רם ונשא שכן עד וקדוש שמו וגו', ואת דכא ושפל רוח. שאף על גב שאני מרום וקדוש אשכון, בשביל אותו שנעשה דכא ושפל רוח בעבור שכירתי להעלותה משפלותה עטרה לראשו, אני ארד לדור עמו. ואחר שבעל השכינה יורד על האדם, היא יורדת מעל ראשו, ונותנת המקום של הראש לבעלה ויורדת לרגלי המלך. וסוד הדבר - (ישעיה טו) השמים כסאי והארץ הים רגלי.

שמיום שיורש אדם נשמה שכלולה מהקדוש ברוך הוא ושכירתו, מאותה שעה נקרא בן. אמר תנא אחד, וכי מאותו יום שיורש אדם נשמה כלולה מהקדוש ברוך הוא ושכירתו יקרא בן? מנין לנו? מהפסוק הזה שאמר דוד בספר תהלים, (תהלים ב) אספרה אל חק ה' אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך.

אמר לו המגורה הקדושה, רועה הנאמן, מה זה היום ילדתיך? אלא בשבילך אמר דוד ברוח הקדש אני היום ילדתיך. הן עוד היום גדול, באותו שנאמר בו (דברים לד) ולא קם נביא עוד בישראל כמשה. אתה קימת בשכינה ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך – שהינו הגוף, ובכל נפשך – שהינו הנשמה, שחמשה שמות יש לה: נשמה, רוח, נפש, חיה, יחידה. ובכל מאדך – בכל ממונך.

הקדוש ברוך הוא ושכינתו לא יזוז ממך בכל אלו. אתה חשבת שאפלו היו כל העולמות תחת רשותך, היית נותן להקים שכינה עם הקדוש ברוך הוא ולהמליכו עם שכינתו על כל הממנים של אמות העולם, ואחר כך להעלותו ושכינתו – בדיוקנה כלולה מכל המדות הטובות, בכל העולמות, ובמחנות העליונים והתחתונים, ועל כל ישראל.

מחשבה טובה הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה. מאחר שאתה בנו – על כל מה שחשבת לרבונך, יקים על ידך ולא תזוז ממנו לעולמים, אלא תהיה בדיוקנו בכל, ואתה בגלות גנוז מבני אדם, ואתה מהעולם הזה שליחו של הקדוש ברוך הוא לומר דברים אלו לפניך, ואני מצוה ממנו שלא לזוז ממך בכל עת ושעה שאתה רוצה, אני וכל התנאים והאמוראים של הישיבות. קום השלם מצוות רבונך. **פתח** ואמר, ועשו ארון עצי שטים. ספר תורה, עמוד האמצעי. ארוננו השכינה. מבית ומחוץ תצפנו, את הקדוש ברוך הוא בשכינתו, מבחוץ ומבפנים (שלו), והכל אחד. מה שאין כן בארון של העולם הזה, שתורה מבפנים מין אחד, והארון מין אחר. זה בכתובת דיו, וזה עץ מצפה זהב. שודאי התורה חביבה מהכל. זהו שכתוב, (איוב כח) לא יערכנה זהב וזכוכית.

ומצד אחר אפלו בעולם הזה מראה שהכל אחד, דיו ועץ. (שהדיו) מתפוחים שהם נעשו בעץ. (וכל דברי הדיו מעץ הם) ועוד, דיו שחר מבחוץ ולבן מבפנים. כך הם (חכמים בעלי תורה) בעלי תורה וחכמים – שחרים בעולם הזה, שהוא מבחוץ, ויפים באותו העולם הבא, שהוא מבפנים. ולכן דיו, לשון של דיו לעבד להיות כרבו. דיו: יו"ד יד"ו, חכמה ותבונה ודעת, שכתב אדם בידו בדיו. (ע"כ רעיא מהימנא)

פתח רבי יוסי ואמר, באותם הסודות העליונים של המשכן כתוב, וראה ועשה בתבניתם וגו', וכתוב והקמת את המשכן

כְּמִשְׁפָּטוֹ וְגו'. לְמַדְנֵנוּ שְׁאָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַשֶּׁה כָּל הַתְּקוּנִים וְכָל הַדְּיוֹקְנָאוֹת שֶׁל הַמִּשְׁכָּן, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּרְאוּי לּוֹ, שֶׁהִרְאָה לוֹ אֶת מִטְרֵרוֹ"ן שְׁמִשְׁמֵשׁ כִּהֵן גָּדוֹל לְפָנָיִם. וְאִם תֹּאמַר, הֲרִי לֹא הוּקַם הַמִּשְׁכָּן לְמַעְלָה עַד הַיּוֹם שֶׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן לְמַטָּה, וְלֹא שִׁמַּשׁ אוֹתוֹ נֶעַר שְׁלַמְעֵלָה עַד הַיּוֹם שֶׁשִּׁמְשׁוּ לְמַטָּה בַּמִּשְׁכָּן הָאֲחֵר הַזֶּה.

אָלָּא וְדַאי כִּךְ זֶה, שֶׁהֲרִי הַמִּשְׁכָּן לֹא הוּקַם לְמַעְלָה עַד שֶׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן לְמַטָּה, אֲבָל מֹשֶׁה רָאָה אֶת כָּל מְרֵאָה הַמִּשְׁכָּן, וְלֹא הָיָה מְסַתְדֵר בְּקִיּוּמוֹ, עַד שֶׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן לְמַטָּה, וְרָאָה אֶת מִטְרֵרוֹ"ן מְשַׁמֵּשׁ אַחֵר כִּךְ. לֹא שֶׁהוּא הָיָה מְשַׁמֵּשׁ, אֲלֵא שֶׁהָיָה מְשַׁמֵּשׁ אַחֵר כִּךְ, וְלֹא בְּאוֹתוֹ זְמַן. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַשֶּׁה, רָאָה אֶת הַמִּשְׁכָּן וְרָאָה אֶת הַנֶּעַר, הַכֹּל מִתְעַכֵּב עַד שְׁיוּקָם כָּאֵן לְמַטָּה.

וְאִם תֹּאמַר, אִם כִּךְ, מִטְרֵרוֹ"ן שֶׁהוּא הַמִּשְׁמֵשׁ? אֲלֵא וְדַאי שֶׁהַמִּשְׁכָּן הוּא שְׁלוֹ, וּמִיכָאֵל הַכִּהֵן הַגָּדוֹל הוּא שְׁמִשְׁמֵשׁ בְּתוֹךְ אוֹתוֹ מִשְׁכָּן שֶׁל מִטְרֵרוֹ"ן, כְּמוֹ שְׁמִשְׁמֵשׁ הַכִּהֵן הַגָּדוֹל הָעֲלִיּוֹן לְמַעְלָה בְּתוֹךְ מִשְׁכָּן אַחֵר הַנִּסְתָּר שֶׁלֹּא הַתְּגַלָּה בְּסוּד הָעוֹלָם הַבָּא. שְׁנֵי מִשְׁכְּנוֹת הֵם; אֶחָד הוּא נִסְתָּר לְמַעְלָה, וְאֶחָד הַמִּשְׁכָּן הַזֶּה שֶׁל מִטְרֵרוֹ"ן. שְׁנֵי כִהֲנִים הֵם; אֶחָד אֹר רֵאשׁוֹן, וְאֶחָד מִיכָאֵל הַכִּהֵן הַגָּדוֹל לְמַטָּה.

מִכָּאֵן סוּדוֹת נִסְתָּרִים שֶׁל בֵּית הַמִּשְׁכָּן מִפִּי הַמְּנוּרָה. הַמִּשְׁכָּן הָעֲלִיּוֹן נִבְנָה עַל שְׁתֵּי עֲשָׂרָה מְרָגְלִיּוֹת, אֵיבָרִים עֲלִיּוֹנִים, יְמִין וּשְׂמָאל, שְׂמָאל וְיְמִין.

שְׁלֹשָׁה שִׁמּוֹת הֵם כְּלוּלִים כְּאֶחָד, וְזֶה נִכְנָס בְּזֶה, וְזֶה נִכְנָס בְּזֶה. א"ל הָרֵאשׁוֹן וּמִסְתְּדֵר בְּיְמִין. א הִיא רֵאשׁוֹנָה, שֶׁהִיא יְמִין, וּמִתְגַּשֵּׁם וּמִצְטִיר בְּסוּד הַיְמִין, וּכְשֶׁנִּכְנָס וּמִשְׁמֵשׁ בְּפָנָיִם, נֶאֱחָז עִם ל, וְנִקְרָא בְּסוּדוֹ א"ל, שֶׁהֲרִי ל' מְסוּד שְׁלַמְעֵלָה בְּתוֹךְ קִדְשׁ הַקְּדָשִׁים יֵצֵא.

לֹא שְׁשֵׁם הַתְּגַשֵּׁם, אֲלֵא וְדַאי כְּשִׁיצָא הַתְּגַשֵּׁם, כְּשֶׁאֵר הָאוֹתִיּוֹת שְׁכִשְׁיֵצְאוּ מְסוּד הָעוֹלָם הַבָּא הַתְּגַשֵּׁמוֹ וְהִצְטִירוֹ. אָף כִּךְ הִל' הַזֶּה, אָף עַל גַּב שֶׁהִיא סוּד שְׁלַמְעֵלָה, לֹא הַתְּגַשֵּׁמָה עַד שִׁיֵּצְאָה הַחוּצָה, וְאִז א"ל. וְזֶהוּ סוּד הַיְמִין.

הַשְּׂמָאל כּוֹלֵל בְּתוֹכוֹ אֶת הַיְמִין וְנוֹטֵל אֶת הַשֵּׁם הַזֶּה אֵלָיו וְנִכְלָל עִמוֹ, וּכְשֶׁנִּכְלָל עִמוֹ הוּא נִקְרָא אֱלֹהִים. וְאִם תֹּאמַר, הֲרִי

הקדים השמאל בסוד העולם הבא. ודאי זה כן. אלא כשיצאו הדרגות בסוד האותיות מתוך העולם הבא, רצה השם הזה להראות ולהבנות, להראות על אותו מקום שיצאו משם, ונבנה שם זה כמו זה. א"ל בתחלה בצד הימין, נכלל בתוך השמאל, ונוטל אותו השמאל, ונקרא אלהים, וזהו סוד הימין (אמר לו בשם וכו') בשם של אלהים, ועל סוד זה, בכל מקום שהוא דין, שם הוא רחמים, שהרי הוא כולל דין, וזה נבנה ונראה.

אותו שיצא משם, אמצעי, נוטל את שניהם, ומשתלם, ונקרא אלהינו. הרי כאן השלמות שנראית מסוד העולם העליון, והכל נכלל זה בזה. פיון שהאמצע הזה השתלם, שורה עליו השם הקדוש, המפתח של הכל שנקרא יהו"ה, ואז נוטל את כל הצדדים, מעלה ומטה, ימין ושמאל, ולכל הצדדים האחרים. ולכן כשנשתלם מסוד שני הצדדים, מימין ושמאל, נקרא אלהינו. הרי כאן ימין ושמאל ואמצע בכלל השם הזה. וזה נראה ונבנה. הסוד שהאותיות יצאו משם, כן נבנה ונראה כל אחד ואחד.

הרי נכלל ימין בשמאל, ונוטל השמאל את שם הימין. איפה כלול הימין בתוך השמאל, שהימין יטל את סוד השמאל? אלא כשנכלל ימין בשמאל ונוטל השמאל את שם סוד הימין, הימין כולל בתוכו את השמאל, השם א"ל. והוא הי"ם.

למה כן? אלא בשעה שנבנה אותו מקום שיצאו משם, נוטל השמאל שתי אותיות. הימין נוטל אחת מסוד העולם הבא. השמאל שתיים, והוא הי"ם. אז הימין כולל בתוכו את השמאל, ונוטל האות האחרונה, ונוטל י' שהיתה בשמאל. ם היא בשלמות מ"ם, וכך נבנה מ"ם באותו י' שנוטל יותר. ואז הימין כולל את השמאל בתוכו.

אחר כן נבנות האותיות. א' שהיה בהתחלה בצד הימין, הולידה והוציאה את האות ש', כלולה בשלשה צדדים, ומשתפת עם האות א', ונעשות אש. עוד זזות האותיות הללו תוך הכאת שני הצדדים הללו ומתקרבים כאחד במחלקת, ומתוך מחלקת זו של מים באש ואש במים, מולידים אותיות, ומוציאים אות ר' ואות ו' ואות ח' ונעשים רוח. ונכנס בין שני צדדים, ואז מתישבות האותיות הראשונות במקומן, כל אחת ואחת בשלמות.

סדר הלימוד ליום ט שבט [יום 127 בשנה]

עוד זזות האותיות ומתגלגלות כאחד, א' מוציאה מ', שהיא מצדו בימין, שהרי בימין מתישבת. מ' מוציאה ש', משום שהרי מ' היא כלולה, בראשונה היתה משמאל, ונכללת אחר כך בימין ומשתלמת בשני צדדים. כיון שהשתלמה, זזו והולידו כאחד, ונכללו בשני צדדים.

התחזקו האותיות אמ"ש שלש אלה, והתעברו והולידו שלש אחרות תוך הגלגול. מ' התקנה והתעברה והולידה ר'. א' התעברה והולידה ו'. ש' התעברה והולידה ח', והכל נתקן. עוד התעברו האותיות הללו סוד אמ"ש, והתגלגלו כמקדם. א' התעברה והולידה והוציאה את האות ב' בצד מערב, ואז היא מתישבת בצד הדרום. מ' התעברה והולידה והוציאה את האות ד' בצד הצפון, ואז היא מתעלה בין צפון ודרום ותלויה באויר. ש' התעברה והולידה והוציאה אות ג', ומתישבת בצד המזרח, ומתעלה בין מערב ומזרח ותלויה באויר. נמצאו שתי אותיות מ"ש תלויות באויר.

א' שנשארה התעלתה במקומה, ועלתה למעלה, והתעטר בה י"ה. באלה התחזקה והתעברה והולידה ה"ו ועמדה במקומה. אז מתעטרת ומאירה ופושטת אור, ומולידה אור, והוציאה את האות ט', המכה שהכה והאיר סוד העולם העליון באור.

אז מתעלה א' ונוטלת מתוך האור את מ"ש, והתחברו עמה, ונהיות אמ"ש כמקדם, ומתישבת א' בצד דרום, ש' בצד מזרח, מ' בצד צפון. עולה ג' שהיתה בצד מזרח, ומתעברת ומולידה צ"ת. באה ב' שהיתה בצד מערב, ועולה ומתחברת בין צ"ת. עולות א' ו', זו מצד מערב (דרום) וזו מצד מזרח, ומתחברות שתיהן עם ב' בין צ"ת, ומאיר השם צבאות. כשמאיר השם הזה בתוך המשכן, מתעברות האותיות ומולידות ז' ב' (ג). נ. עולות אמ"ש כמקדם, ומתעברות ומולידות ס' ע' פ'.

נשארה ק' יחידה, ועולה ויורדת, ועומדת בתוך נקב תהום רבה. רואה אותה הקדוש ברוך הוא שמתערבכת בלי גוף ולא ציור ולא נכנסת למשכן, עשה אותה חפה וכסוי למשכן. ומהי?

יריעות עזים לאהל על המשכן, כמו שנאמר ועשית יריעת עזים
לאהל על המשכן, לאהל ולא אהל. קו"ף ולא אדם.

עוד התגלגלו האותיות כמקדם בתוך מעשה המשכן, אמ"ש. ש'
התגלגלה והתישבה בצד מזרח, ונשארה ג' תלויה באויר. מ'
התגלגלה והתישבה בצד צפון, ויצאה ד' והתחברה בתוך ש' באותו
צד. א' התגלגלה והתישבה ועלתה ל"י, ועלתה והחזיקה עמו ונטלה
אותו, והתחברה בתוכו בחבור אחד שד"י. כשהשם הזה נתתקן
בתוך המשכן, אז קיום ועמידה הוא מתוך המשכן שלמטה.

עוד התגלגלו האותיות כמקדם להתישב במשכן, ועלו האותיות –
א' בראש, ת' אחר כך, א"ת. ב' בראש, ש' אחר כך. התחלפו
האותיות אב"ג ית"ץ, התגלגלו בחקיקות קדש א' ק'. א' הוציאה ק'
לשמר את המשכן. ק' הוציאה ר'. ר' הוציאה ע' קר"ע.

הפוד הזה – ואת ערת גדיי העזים הלבישה על ידיו ועל חלקת
צואריו. כמו זה, ועשית יריעת עזים לאהל על המשכן. שהרי
החלק הזה הצטרף להראות בחוץ לשמר את אותו פנים. ועל סוד זה
הלבישה את יעקב בחוץ. שט"ן קר"ע, אותן אותיות רשומות בחוץ
בשביל שמירת המשכן, שהוא סוד הברית הקדושה, ונפרעה הערלה
אחר כך על ידי הפסוי הזה.

עוד התגלגלו האותיות והוציאו א"ת ב"ש, שקוצי"ת בראשית ברא
אלהים את השמים ואת הארץ והארץ היתה תהו ובהו וגו'.
בגלגול זה והארץ היתה תהו ובהו, באותיות קר"ע שט"ן. וחשף על
פני תהום – ג' הוציאה ר', ד' ק'. עד כאן התגלגלו האותיות והכו זו
בזו לתקון בתוך המשכן. אותן אמ"ש הוציאו תולדות, (ת) ה' צ' ו'
ף אותיות התלויות בתוך האויר, והכו באותן אחרות והוציאו את
ציור המשכן ז' ע'. עד כאן עומד וחשף על פני תהום, כלם בצדו, ח'
באה ס' והתחברה עמו, אז יהי אור ויהי אור.

התגלגלו האותיות כמקדם אב"ג ית"ץ, התעברו והולידו והוציאו
ציור תוך סודות המשכן (בכללות) התגלגלו אחד בסוד א'
ל' ב' ס', שהרי האות א' התעברה והולידה בסוד של כח ותקף את
האות ל'. התגבר בתקפו והתעלה בכבודו, והוליד את האות ב'. אז
התעברו והולידו האותיות והתחברו אחרות אלו, א' התחברה

בחקיקתה באות ב'. אז ט"ר בחבור ט"ת, להיות האותיות עולות למקומן, תוך צרוף של סוד המשפן. את הכיור ואת כנו.

יהי רקיע בתוך המים, שהרי המים עלו וירדו בסוד של האותיות א"ל. א' הוציאה ו'. ו' הוציאה ק'. האות ל' עולה, ונחקקו האותיות בחקיקותיהן בחבור אחד. קול ה' על המים א"ל וכו'. אלו אותיות א"ל, שהרי אלה התעברו והולידו והוציאו אותיות תוך ציורי המשפן. אמ"ש התעברו והולידו ונחקקו בחקיקות של סודות האותיות להוציא את ציורי המשפן. א' הוציאה ג', ש' הוציאה ו', לחבר תוך האות ג' בסוד גן. תדשא הארץ דשא עשב וגו'. התגלגלו האותיות כמקדם אמ"ש, בסוד ב"ם באלה נכנסו המים למקום אחד, שכתוב יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד.

רבי חייא ורבי יוסי היו הולכים בדרך. עד שהיו הולכים, אמר רבי יוסי, נפתח בעדוונים (במלאכים ובזמנים) ונאמר דברי תורה. פתח רבי יוסי בדברי קריאת שמע ואמר, כתוב (דברים ו) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. וכתוב (שם כז) שמע ישראל היום הזה נהיית לעם. וכתוב (שם ט) שמע ישראל אתה עבר היום את הירדן. כל השמע שמע הללו שאמר משה לשם מה, שהרי שמע ישראל של היחוד הוא נאה, (שהרי לדרשה הוא בא) והאחרים הללו למה?

אף כלם באים לדרשה. שמע ישראל של היחוד ודאי שזה בא לדרש, וכאן רמוז ונראה היחוד של החכמה העליונה. שמע – היא מהאותיות הגדולות, למה? אלא רמז הוא רמז בכלל אחד, לכלל מעלה ומטה כאחד ביחוד אחד. שמע – שם ע'. כאן נכלל השם הזה באותם שבעים שמות עליונים להכלילם, שהרי השם מתברך מהם ונכלל בהם, וצריך להכלילם כאחד ביחוד אחד, ולשים רצונו בהם.

שהרי ודאי שבעים שמות הם בסוד המרכבה העליונה, ומהמרכבה העליונה הזו מתברך השם הזה ונכלל בתוכם, ואחר כך ישראל בכלל. אבל הרי שנינו, זה ישראל סבא, להיות ישראל בכלל אחד, אותו מקום של דבקות הכל. ועל זה שמע ישראל. עכשו נדבקה האשה בבעלה, ונהיה הכל בכלל אחד, וזה שמע ישראל של היחוד. (ישראל) אחר כך מיחד שלשה צדדים, ה' אלהינו ה' אחד, להיות הכל אחד.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל שֶׁל כָּל הַשָּׂאָר אֵינָם כְּמוֹ זֶה, אֲבָל כָּל הָאֲחֵרִים
בָּאוּ לְדָרֵשׁ, וְכֻלָּם בְּמָקוֹם אַחֵר נִדְבְּקוּ. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתָּה
עֵבֶר הַיּוֹם. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעַם. וְכֻלָּם בְּדַרְגָּה
תַּחְתּוֹנָה נִדְבְּקוּ.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעַם – שְׁמַע יִשְׂרָאֵל נָאָה הוּא, אֲבָל
הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעַם מֵהוּ? הֲיֵה צָרִיךְ לֵהִיּוֹת הֵייתָ! מֵה זֶה
נִהְיִיתָ? אֵלָּא בְּכָל מָקוֹם עַם, כְּשֶׁנִּשְׁבְּרוּ לְבוֹתֵיהֶם לְעִבּוּדָה, כְּמוֹ
שְׁנֵאמַר (דְּנִיאל ח) נִהְיִיתִי וְנִחַלִּיתִי. וְזֶהוּ שְׁכַתּוֹב שְׁמַעוֹנֵי אַחֵי וְעַמִּי. אִם
אַחֵי, לְמָה עַמִּי? וְאִם עַמִּי, לְמָה אַחֵי? אֵלָּא, אָמַר דָּוִד, אִם בְּרָצוֹן –
אַתָּם אַחֵי. וְאִם לֹא – אַתָּם עַמִּי, לְשֹׁבֵר לְבָבְכֶם לְעִבּוּדָתִי. כִּי הַיּוֹם הַזֶּה
נִהְיִיתָ לְעַם – שְׁכַרְתָּ לְבָךְ לְעִבּוּדַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתָּה עֵבֶר הַיּוֹם אֶת הַיְרֵדָן, הַכֹּל הוּא בְּדַרְגָּה תַּחְתּוֹנָה,
וְשְׁמַע יִשְׂרָאֵל שֶׁל הַיַּחֲוֹד הוּא בְּדַרְגָּה עֲלִיוֹנָה. מֵה בֵּין זֶה לְזֶה?
אֵלָּא אוֹתוֹ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל שֶׁל הַיַּחֲוֹד לֹא הֵיה בְּכֻלָּם כְּמוֹ זֶה, שֶׁהֲרִי הוּא
הֵיה סוּד שֶׁל מַעְלָה וּמַטָּה (פְּרָאוֹי), (וּבְכָל מָקוֹם הַסוּד לְקַבֵּל) וְהוּא סוּד לְקַבֵּל
עֲלֵיהֶם עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם בְּכָל צַד, כְּדֵי שְׁיִצְטָרֵךְ לְאָדָם לֵהִיּוֹת מְזַמֵּן
(בְּאוֹתוֹ שׁ) בְּאוֹתָהּ שְׁעָה לַיַּחֲוֹד אֶת שֵׁם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּלְקַבֵּל עָלָיו
עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם.

וּבִשְׁעָה שְׁבָא אָדָם לְקַבֵּל עָלָיו עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם, אִזּוֹ הַשְּׂכִינָה בָּאָה
וְשׁוּרָה עַל רֵאשׁוֹ, וְעוֹמְדַת עָלָיו כְּעַד לְהַעֲיֵד עֲדוּת לְפָנָי
הַמְּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, שְׁזֵהוּ מִי שְׁמִיחַד שְׁמוֹ פְּעַמִּים בַּיּוֹם, וְשְׁמוֹ מִתִּיחַד
מַעְלָה וּמַטָּה פְּרָאוֹי. וְלִכְן ע' מִשְׁמַע יִשְׂרָאֵל הִיא מֵהַאֲוִתִּיּוֹת הַגְּדוּלוֹת,
וְגַם ד' מֵהַאֲוִתִּיּוֹת הַגְּדוּלוֹת, לֵהִיּוֹת עַד לְפָנָי הַמְּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ. וְהֲרִי
פְּרִשׁוּהָ, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה, וְזֵהוּ סוּד הַיַּחֲוֹד בְּשִׁלְשָׁה צְדָדִים, כְּמוֹ
שְׁבָאָרוֹ הַמְּנוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְהַתְּעוֹרָר בּוֹ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת, וְאֵין לָנוּ רְשׁוּת
לְהַעֲיֵר בּוֹ יוֹתֵר.

וּדְאִי הָאִישׁ הַזֶּה שְׁמִיחַד אֶת שֵׁם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעְלָה וּמַטָּה
כְּרָאוֹי, שְׁשְׂכִינָה בָּאָה וְשׁוּרָה עַל רֵאשׁוֹ וּמְבַרְכֶת אוֹתוֹ בְּשִׁבְעַת
בְּרָכוֹת, וְקוֹרֵאת עָלָיו, (יִשְׁעִיָּה מֵט) וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדִי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
בְּךָ אֶתְפָּאָר.

רַבִּי תִּיָּא פְּתַח אַחֲרָיו וְאָמַר, (דְּבָרִים ד) אַתָּה הֲרָאתָ לְדַעַת כִּי ה' הוּא
הָאֱלֹהִים וְגו'. בְּפִסּוּק זֶה יֵשׁ לְהַתְּבוֹנֵן, אַתָּה הֲרָאתָ – מֵה הֲרָאתָ?

אֵלָא כְּשִׁיצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, לֹא הָיוּ מְכִירִים אֶת סוּד הָאֲמוּנָה שֶׁל
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּלוּם, מִשּׁוּם שֶׁכָּלֵם הָיוּ עוֹבְדִים עֲבוּדָה זָרָה
בְּגִלוּת, וְשָׁכְחוּ אֶת כָּל עֵקֶר הָאֲמוּנָה שֶׁהָיָה בָּהֶם בְּרֵאשׁוֹנָה, שִׁירְשׁוּ
כָּל אוֹתָם שָׁנִים עֶשֶׂר שְׁבַטִים מֵאֲבִיהֶם יַעֲקֹב.

וּכְשֶׁבֵּא מֹשֶׁה וְלָמַד אוֹתָם שִׁישׁ אֱלוֹהַ עֲלִיּוֹן בְּעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרוּהָ,
וְאַחַר כֵּן רָאוּ כָּל אוֹתָם נְסִים וּגְבוּרוֹת עַל הַיָּם וְכָל הַנְּסִים
וְהַגְּבוּרוֹת שֶׁעָשָׂה לָהֶם בְּמִצְרַיִם, וְאַחַר כֵּן רָאוּ כִּמְהָ גְבוּרוֹת בְּמִן
וּבַמַּיִם, וְנִתְּנָה לָהֶם תּוֹרָה, וְלָמְדוּ אֶת דְּרָכֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, עַד
שֶׁהִגִּיעוּ לְזִמְנָה הַזֶּה.

אָמַר לָהֶם מֹשֶׁה: עַד כָּאן הִצְטַרְכְּתִי לְלַמְדְכֶם כְּמוֹ שֶׁמְלַמְדִים תִּינוּק.
(מִכָּאן וְלִהְלָאָה) וְזֶהוּ אִתָּה הָרְאֵת לְדַעַת, וְלַמְדַת עַד כָּאן לְדַעַת
וְלִהְתְּבוֹנֵן וְלִהְכַנֵּס לְסוּד הָאֲמוּנָה, וּמַהִי? כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים.

אִם תֹּאמְרוּ, דְּבַר קֶטֶן הוּא לְדַעַת – הֲרֵי כְּתוּב, וַיִּדְעַת הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת
אֶל לְבַבְךָ כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת
אֵין עוֹד. כָּאן תִּלּוּי כָּל סוּד הָאֲמוּנָה לְדַעַת מִתּוֹךְ זֶה סוּד כָּל הַסּוּדוֹת,
לְדַעַת סֵתֶר (סוּד שֶׁל כָּל) כָּל הַנְּסִיּוֹת, יְהוֹ"ה אֱלֹהִים שֵׁם מְלֵא, וְהַכֹּל
אֶחָד. אִתָּה הָרְאֵת לְדַעַת – כָּאן סוּד הַסּוּדוֹת לְיִוְדַעֵי מַדִּין.

אֲשֶׁרִיָּהֶם כָּל אֱלוֹ שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה, וּבְגִלָּל שֶׁכְּשֶׁבֵּרָא הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, הִתְבוֹנֵן בַּתּוֹרָה וּבְרָא אֶת הָעוֹלָם,
וּבַתּוֹרָה נִבְרָא הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרוּהָ, שְׁכַתּוּב (מְשַׁלֵּי ח) וְאֶהְיָ אֲצִלוּ
אֲמוֹן. אֵל תִּקְרִי אֲמוֹן אֵלָא אֲמוֹן.

וְכִי הִתּוֹרָה הִיָּתָה אֲמוֹן? כֵּן. לְמַלְךְ שָׂרְצָה לַעֲשׂוֹת פְּלִטְרִין. אִם לֹא
שֵׁם אֱלֹהֵי אֲמוֹן, לֹא יְכוּל לַעֲשׂוֹת הַפְּלִטְרִין. כִּיּוֹן שֶׁנַּעֲשָׂה הָאֲרָמוֹן,
לֹא עוֹלָה אֵלָא בְּשֵׁמוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ. בְּאוֹתָם אֲרָמוֹנוֹת שֶׁעָשָׂה הַמֶּלֶךְ,
מִשְׁקִיעַ הַמֶּלֶךְ מִחֻשְׁבָּה בְּאוֹתָם אֲרָמוֹנוֹת.

כֵּן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רָצָה לְבְרָא אֶת הָעוֹלָם, הַסִּתְפַּל בְּאֲמוֹן. וְאַף עַל
גַּב שֶׁהָאֲמוֹן עָשָׂה אֶת הָאֲרָמוֹן, לֹא עוֹלָה אֵלָא בְּשֵׁמוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ:
אֱלוֹ הָאֲרָמוֹנוֹת שֶׁעָשָׂה הַמֶּלֶךְ; וְדַאי הַמֶּלֶךְ בָּנָה הָאֲרָמוֹנוֹת. הַתּוֹרָה
צוּחַת: וְאֶהְיָ אֲצִלוּ אֲמוֹן, כִּי בְרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם!
שְׁטָרָם (אֵלָא עַד) (לֹא נִבְרָא) נִבְרָא הָעוֹלָם הַקְּדִימָתוֹ הַתּוֹרָה אֲלֵפִים שָׁנִים
לְעוֹלָם, וּכְשֶׁרָצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבְרָא אֶת הָעוֹלָם, הָיָה מִתְבוֹנֵן
בַּתּוֹרָה בְּכָל דְּבַר וְדְבַר, וְעָשָׂה כְּנִגְדָּה אֲמָנוֹתוֹ שֶׁל עוֹלָם, מִשּׁוּם שֶׁכָּל

הדברים והמעשים של כל העולמות הם בתורה, ולכן הקדוש ברוך הוא היה מתבונן בה ובורא את העולם.

לא שהתורה בראה את העולם, אלא הקדוש ברוך הוא בהתבוננות של התורה ברא את העולם. נמצא שהקדוש ברוך הוא הוא אמן, והתורה כנגדו ואליו אמן, שנאמר ואהיה אצלו אמן. ואהיה אמן לא כתוב, אלא אצלו. הואיל והקדוש ברוך הוא התבונן בה, אצלו היתה אמן.

ואם תאמר, מי יכול להיות אמן אליו? אלא התבוננות הקדוש ברוך הוא בגון זה (נעשה הכל בלא עמל ויגיעה, שכתוב בדבר ה' שמים נעשו וגו'. בצורה זו בהסתכלות שלו זו אמנות) בתורה, כתוב בה, (בראשית א) בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ. הסתכל בדבר זה וברא את השמים. בתורה כתוב בה, ויאמר אלהים יהי אור - בדבר הזה התבונן וברא את האור. וכן בכל דבר ודבר שכתוב בתורה, התבונן הקדוש ברוך הוא ועשה אותו הדבר. ולכן כתוב ואהיה אצלו אמן. כמו כן נברא כל העולם.

בין שנברא העולם בכל דבר ודבר, לא התקיים עד שעלה ברצון לברא אדם שיהיה משתדל בתורה, ובגללה התקיים העולם. כעת, כל מי שמסתכל בתורה ומשתדל בה, כביכול הוא מקיים את העולם. הקדוש ברוך הוא הסתכל בתורה וברא את העולם. אדם מתבונן בתורה ומקיים את העולם. נמצא שכל מעשה וקיומו של עולם היא התורה. משום כך אשרי האיש שמשתדל בתורה, שהרי הוא מקיים את העולם.

בשעה שעלה ברצונו של הקדוש ברוך הוא לברא את האדם, עמד לפניו בדמותו וקיומו כמו שהוא בעולם הזה. ואפלו כל אותם בני העולם, טרם בואם לעולם הזה, כלם עומדים בתקונם וקיומם כמו שעומדים בעולם הזה באוצר אחד ששם כל נשמות העולם מתלבשות בדמיותיהן.

ובשעה שמזמנים לרדת לעולם הזה, קורא הקדוש ברוך הוא למנה אחד שמנה הקדוש ברוך הוא ברשותו את כל הנשמות העתידות לרדת לעולם הזה, ואומר לו: לך תביא לי רוחו של פלוני. באותה שעה באה אותה נשמה מלבשת בדמות של העולם הזה, ואותו מנה מראה אותה לפני הקדוש ברוך הוא.

הקדוש ברוך הוא אומר לו ומשביע אותה, שפשתרד לעולם הזה, שתשתדל בתורה לדעת אותו ולדעת את סוד האמונה. שכל מי שהיה בעולם הזה ולא השתדל לדעת אותו – טוב לו שלא יברא. משום כך נראה לפני המלך הקדוש, לדעת את העולם הזה, ולהשתדל בקדוש ברוך הוא בסוד האמונה.

זהו שכתוב (דברים ד) אפה הראת לדעת. הראית על ידי אותו הממנה לפני הקדוש ברוך הוא. לדעת – לדעת ולהסתפל בעולם הזה בסוד האמונה ובסוד התורה. וכל מי שהיה בעולם הזה ולא השתדל בתורה להכירו, טוב לו שלא נברא, שהרי בשביל זה הביאו הקדוש ברוך הוא את האדם לעולם הזה.

לדעת כי ה' הוא האלהים. זהו הכלל של כל סוד האמונה, (כלל) של כל התורה, כלל שלמעלה ומטה. וסוד זה הוא הכלל של כל סוד האמונה, וכך זה ודאי. הכלל של כל התורה זהו סוד התורה שבכתב, וזהו סוד התורה שבעל פה, והכל אחד, הכלל של סוד האמונה, בשביל שהוא שם מלא, שהוא סוד האמונה, ומיהו? ה' אחד ושמו אחד. ה' אחד – שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. זהו יחוד אחד. ושמו אחד, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד – הרי יחוד אחר להיות שמו אחד. וסוד זה – ה' הוא האלהים, זה כתוב פשהם ביחוד אחד.

ואם תאמר, אם כן, כדגמת מה שכתוב (זכריה יד) ה' אחד ושמו אחד, לא הוא ה' הוא האלהים, שאם היה כתוב (ה' הוא ושמו אחד) ה' אחד ושמו הוא אחד, הייתי אומר כך. אבל לא כתוב אלא ה' אחד ושמו אחד, וצריך לומר, כדגמת זה ה' הוא האלהים הוא, ונראה ה' אחד ושמו אחד.

אף הכל אחד. שפשתיחדים שני השמות הללו, זה ביחוד אחד וזה ביחוד אחד, אז שני השמות הללו נעשים אחד ונכללים זה בזה, ונהיה הכל שם שלם ביחוד אחד, וכך ה' הוא האלהים, שהרי אז הכל נכלל זה בזה להיות אחד. וטרם שמתיחדים כל אחד, זה בלבדו וזה בלבדו, לא נכללים זה בזה להיות הכל אחד.

הכלל של כל התורה כך הוא ודאי. שהרי התורה היא תורה שבכתב והוא תורה שבעל פה. תורה שבכתב, זהו שכתוב ה'. תורה שבעל פה, זהו שכתוב האלהים. ומשום שהתורה היא סוד של השם

הקדוש, נקראת כף - תורה שבכתב ותורה שבעל פה, זה כלל וזה פרט. הכלל צריך את הפרט, והפרט צריך את הכלל, ומתיחדים זה עם זה להיות הכל אחד.

ועל זה הכלל של התורה הוא הכלל של מעלה ומטה, משום ששם זה למעלה ושם זה למטה זה סוד של העולם העליון, וזה סוד של העולם התחתון, ועל זה כתוב אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלהים. זהו הכלל של הכל, וזה צריך אדם לדעת בעולם הזה.

ואם תאמר, איפה הן מצוות התורה כאן בכלל הזה? אלא זהו זכור וזהו שמור, וכל מצוות התורה כלולים באלה, בסוד של זכור ושמור, והכל הוא אחד.

פתח רבי יוסי ואמר, זה ששנינו שתפלת ערבית חובה - חובה היא ודאי, משום שקריאת שמע של ערבית חובה, והקדוש ברוך הוא מתיחד בלילה כמו שמתיחד ביום, ומדת לילה נכללת ביום, ומדת יום נכללת בלילה, ונעשה יחוד אחד. ומי שאמר רשות - משום אמורים ופדרים שמתאכלים בלילה, והרי בארנו.

כתוב, (דברים ו) ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך וגו'. פסוק זה בארנוהו ופרשוהו החברים, אבל יש לשאל, אם ביחוד הזה של שמע ישראל נכלל הכל - ימין ושמאל, למה (כתוב) אחר כן ואהבת, (שם יא) והיה אם שמוע, שהרי ביחוד נכללו? אבל שם בכלל, וכאן בפרט, וכך צריך.

ובסוד היחוד הזה הערנו בו, היחוד הזה הוא כמו של התפלין של ראש ותפלין של זרוע. בתפלי הראש ארבע פרשיות, והרי נתבאר, וכאן שלשה שמות הם. שם בתפלין של ראש, ארבע פרשיות, כל אחת ואחת לבדה, וכאן שלשה שמות. מה בין זה לזה?

אף, אותן ארבע פרשיות הרי העירו בהן, אחת נקדה ראשונה עליונה, ואחת סוד העולם הבא, ואחת ימין, ואחת שמאל. אלו סוד תפלין של ראש. וכאן בסוד היחוד הזה שלשה שמות, והם כמו שאותן ארבע פרשיות. ה' הראשון זו נקדה עליונה, ראשית הכל. אלהינו - סוד העולם הבא. ה' האחרון - כלל של ימין ושמאל כאחד בכלל אחד, ואלה הן תפלין של ראש, וזהו היחוד הראשון.

תַּפְּלִין שֶׁל זְרוּעַ, הַכֶּלֶל שֶׁל כָּל אֵלֶּה כְּאַחַד, וְזֶהוּ סוּד בְּרוּךְ שֶׁם כְּבוֹד מְלָכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. כָּאֵן הַכֶּלֶל שֶׁל אוֹתָן תַּפְּלִין שֶׁל ראש שְׁנִכְלָלוּ בְּתוֹךְ תַּפְּלִין שֶׁל זְרוּעַ.

וְסוּד זֶה, בְּרוּךְ - זֶה סוּד הַנְּקֻדָּה הָעֲלִיוֹנָה, שֶׁהוּא בְּרוּךְ, שֶׁכָּל הַבְּרָכוֹת נֹבְעוֹת מִשָּׁם. וְאִם תֹּאמַר, הָעוֹלָם הַבָּא הוּא שְׁנִקְרָא בְּרוּךְ - לֹא כֵּן! שֶׁהִרִי הַנְּקֻדָּה הָעֲלִיוֹנָה הִיא זָכַר, הָעוֹלָם הַבָּא נִקְבָּה. הוּא בְּרוּךְ וְהִיא בְּרָכָה. בְּרוּךְ זָכַר, בְּרָכָה נִקְבָּה. וְלִכֵּן בְּרוּךְ הוּא נִקְדָּה עֲלִיוֹנָה. שֵׁם - זֶה הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהוּא שֵׁם גְּדוֹל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יהושע ז) וְמָה תַעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל. כְּבוֹד - זֶה הַכְּבוֹד הָעֲלִיוֹן שֶׁהוּא יִמִּין וּשְׂמָאל.

וְכַתָּם כְּלוּלִים בְּתַפְּלָה זֹו שֶׁל יָד, שֶׁהִיא מְלָכוּתוֹ, וְנוֹטָלֶת הַכֹּל לְתוֹכָהּ. וּבְמְלָכוּתוֹ הַזֶּה נִכְלָלִים כָּל הָעוֹלָמוֹת לְזוֹן אוֹתָם וְלִסְפֵּק לָהֶם בְּכָל מָה שֶׁצָּרִיכִים, וְעַל זֶה לְעוֹלָם וָעֶד.

וְזֶהוּ הַיַּחְוּד שֶׁל תַּפְּלִין שֶׁל ראש וְתַפְּלִין שֶׁל זְרוּעַ, וְכְמוֹ שֶׁסוּד הַיַּחְוּד שֶׁל הַתַּפְּלִין - כֵּן הוּא הַיַּחְוּד שֶׁל הַכֹּל, וְזֶהוּ בְּרוּךְ הַדְּבָר. וְהִרִי סִדְרָנוּ הַיַּחְוּד הַזֶּה לְפָנֵי הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, וְאָמַר לִי, שֶׁהִרִי בְּאַרְבָּעָה גִּוְנִים הַסִּתְדָר הַיַּחְוּד, וְזֶהוּ הַמְּבַחֵר מְכַלֵּם, וְכֵן הוּא וְדַאי, וְכֹלֶם סוּד הַאֲמוּנָה. אֲבָל סִדְרֵי הַתַּפְּלִין זֶהוּ הַיַּחְוּד הָעֲלִיוֹן כְּרָאוּי.

וּמִתּוֹךְ שְׁנִכְלָלוּ יִמִּין וּשְׂמָאל בְּסוּד הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ בְּדֶרֶךְ כֶּלֶל, צָרִיךְ אַחַר כֵּן לְהוֹצִיאֵם בְּדֶרֶךְ פֶּרֶט, אֲבָל לֹא בְּדֶרֶךְ יַחְוּד, שֶׁהִרִי הַיַּחְוּד בְּפִסּוּק הוּא רֵאשׁוֹן, לְהִיּוֹת יְהוָה אֶחָד בְּתַפְּלִין שֶׁל ראש, וְשֵׁמוֹ אֶחָד בְּתַפְּלִין שֶׁל זְרוּעַ, וְנִהְיָה הַכֹּל אֶחָד. כִּינֵן שֶׁהַיַּחְוּד הַזֶּה מְסִתְדָר הַכֹּל בְּכֶלֶל מִהֲרָאשׁ שֶׁל הַנְּקֻדָּה הָעֲלִיוֹנָה, (שֶׁהוּא רֵאשִׁית הַכֹּל) צָרִיךְ אַחַר כֵּן לְהַעֲרִיר מִהֲרָאשׁ (מִהֲסוּד) שֶׁל הָאוּר הֲרֵאשׁוֹן, שֶׁהוּא רֵאשׁ הַכֹּל. וְאַהֲבָתָ - זֹו רֵאשִׁית הַיִּמִּין, לְאַהֲבֵת אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאַהֲבָה שֶׁל הַדְּבָקוֹת שֶׁלוֹ, וּמִיָּהוּ? (הַאֲהֲבָה שֶׁל הַתְּעוֹרְרוֹת הַיִּמִּין) הַיִּמִּין, שֶׁהוּא מְעוֹרֵר הַאֲהֲבָה. מִי שְׂאוּהֵב אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הוּא מְעִיר אֶת יִמִּינוֹ אֵלָיו וּמְקַבְּלוֹ בְּאַהֲבָה. כָּל דְּבָרֵי הָעוֹלָם לֹא תְלוּיִים אֶלָּא בְּרִצּוֹן, רוּחַ מְשִׁיכָה רוּחַ וּמְבִיאָה רוּחַ, וְסִימְנָךְ זֶה - (אִיּוֹב לֵד) אִם יִשִּׁים אֵלָיו לְכוּ רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֵלָיו יֵאָסֵף.

בְּשִׁמְעוֹרֵר הָאָדָם אַהֲבָה לְקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הַתְּעוֹרְרוֹת הַיִּמִּין לֹא נִעוֹרָה אֶלָּא בְּשִׁלְשָׁה גִּוְנִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים ו) בְּכָל

לְבָבָהּ וּבְכָל נַפְשָׁהּ וּבְכָל מְאֹדָהּ. הָרִי כָּאֵן שְׁלֹשָׁה גְּוָנִים. שְׁלֹא תֹאמֵר
אוֹ זֶה אוֹ זֶה, שֶׁהָרִי לֹא כְּתוּב אוֹ בְּכָל לְבָבָהּ אוֹ בְּכָל נַפְשָׁהּ אוֹ בְּכָל
מְאֹדָהּ. אֲלֵא צְרִיף אֶת כָּלָם, לֵב וּנְפֶשׁ וּמְמוֹן. וְאִזּוּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא
מַעִיר אֶת יְמִינוֹ אֵלָיו, וּפּוֹשֵׁט אוֹתָהּ כְּנֻגְדּוֹ וּמְקַבֵּל אוֹתוֹ.

וְעַל זֶה כְּתוּב, (תהלים קו) נֶאֱמַר ה' לֹאדְנִי שֵׁב לְיְמִינִי. וְסוּד הַכְּתוּב הַזֶּה
הָרִי הָעֶרְנּוֹ בּוֹ, שְׁדוּד הַמְּלֶךְ עַל דְּרָגָתוֹ אָמַר, כְּשֶׁנֶּקְשֵׁר בְּיְמִין.
שְׁלֹשׁ עֲשָׂרֵה מְצוּוֹת כָּאֵן בְּיְמִין: וְאֶהְבֵּת אֶת ה' אֱלֹהֶיהָ - הָרִי אַחַת.
בְּכָל לְבָבָהּ - שְׁתֵּים. וּבְכָל נַפְשָׁהּ - שְׁלֹשׁ. וּבְכָל מְאֹדָהּ - אַרְבַּע.
וְשִׁנְנַתְּם לְכִנְיָהּ - חֲמֵשׁ. וְדַבַּרְתֶּם בָּם - הָרִי שֵׁשׁ. בְּשִׁבְתְּהָ בְּבֵיתָהּ - הָרִי
שִׁבְעָה. וּבְלִכְתְּהָ בְּדַרְךָ - שְׁמוֹנֵה. וּבְשִׁכְבָּהּ - הָרִי תִשְׁעָה. וּבְקוּמָהּ - הָרִי
עָשָׂר. וּקְשַׁרְתֶּם לְאוֹת עַל יָדָהּ - הָרִי אַחַת עֲשָׂרֵה. וְהָיוּ לְטִטְפֹת בֵּין
עֵינֶיהָ - הָרִי שְׁתֵּים עֲשָׂרֵה. וּכְתַבְתֶּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתָהּ וּבְשַׁעְרֶיהָ - הָרִי
שְׁלֹשׁ עֲשָׂרֵה.

שְׁלֹשׁ עֲשָׂרֵה הַמְצוּוֹת הֵלְלוּ תְלוּיוֹת בְּיְמִין, וְהִשְׁמָאל נִכְלָל בְּיְמִין,
וְכָף צְרִיף. וּבְכָל זְמַן שֶׁמִתְעוֹרֵר הַשְׁמָאל, הַיְמִין מִתְחִיל
בְּרֹאשׁ. וְלִכְּן אִם יִזְכּוּ, הַשְׁמָאל נִכְלָל בְּיְמִין. וְאִם לֹא, הַיְמִין נִכְלָל
בְּשְׁמָאל, וְשׁוֹלֵט הַשְׁמָאל. וְסִימָן לָזֶה, אִם בְּרֹאשׁ, כְּמוֹ אִם בְּחֻקְתִּי
תִּלְכּוּ. וּבְכָל מְקוֹם הַשְׁמָאל מִתְעוֹרֵר בְּאֶהְבָּה בְּסוּד הַיְמִין, אַחַר כָּף
מִתְחִיךְ דִּינוֹ כְּמוֹ שְׁצַרִּיף, וְכָף צְרִיף בְּכָל מְקוֹם, וְזֶה הַעִירוֹ הַחֲבָרִים
בְּדַבָּרִים הֵלְלוּ. בָּא רַבִּי חֲזִיָּא וּנְשָׁקוּ.

פְּתַח וְאָמַר, וְאֶת הַמְשָׁכֵן תַעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעֹת וּגוֹ'. הָרִי כָּאֵן סוּד
הַיְחוּד, שֶׁהָרִי תִקְוֵנוֹ שֶׁל הַמְשָׁכֵן הוּא מִכְּמֵה דְרָגוֹת, שֶׁכְּתוּב
בּוֹ וְהָיָה הַמְשָׁכֵן אֶחָד. לְהִרְאוֹת שֶׁכָּל הָאֵיבָרִים שֶׁל הַגּוּף כָּלָם בְּסוּד
שֶׁל גּוּף אֶחָד. בְּאֶדָם יֵשׁ כְּמֵה אֵיבָרִים עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, אֱלֹה
פְּנִימִיִים לְפָנִים, וְאֱלֹה בְּגִלּוּי לְחוּץ, וְכָלָם נִקְרָאִים גּוּף אֶחָד, וְנִקְרָא
אֶדָם אֶחָד בְּחִבּוּר אֶחָד. אֵף כָּף הַמְשָׁכֵן כָּל הָאֵיבָרִים כְּמוֹ שְׁלֹמְעֵלָה,
וְכִשְׁכָּלָם מִתְחַבְּרִים כְּאֶחָד, אִז כְּתוּב וְהָיָה הַמְשָׁכֵן אֶחָד. (פְּדֻגְמַת הָאֶדָם).
מְצוּוֹת הַתּוֹרָה כָּלָם אֵיבָרִים בְּסוּד שֶׁל מַעְלָה. וְכִשְׁכָּלָם מִתְחַבְּרִים
כְּאֶחָד, אִז כָּלָם עוֹלִים לְסוּד אֶחָד. סוּד הַמְשָׁכֵן, שֶׁהוּא
פְּרָקִים וְאֵיבָרִים, כָּלָם עוֹלִים לְסוּד שֶׁל אֶדָם, כְּמוֹ שֶׁמְצוּוֹת הַתּוֹרָה,
שֶׁהָרִי מְצוּוֹת הַתּוֹרָה כָּלָם בְּסוּד שֶׁל אֶדָם, זָכַר וְנִקְבָּה, שֶׁכְּשֶׁמִתְחַבְּרִים
כְּאֶחָד הֵם אֶחָד בְּסוּד שֶׁל אֶדָם. מִי שֶׁפּוֹגֵם אֶפְלוֹ מְצוּהָ אַחַת שֶׁל

התורה, כאלו פגם בדמות האמונה, שהרי כל הפרקים והאיברים
 בדמות אדם, ולכן הכל עולה בסוד היחוד. ועל זה ישראל הם גוי
 אחד, שכתוב (יחזקאל לד) ואתן צאני צאן מרעייתי אדם אתם. וכתוב
 (שמואל-ב ז) מי כעמך כישראל וגו'.

רבי יצחק היה מצוי לפני רבי אלעזר, אמר לו, ודאי שאהבת הקדוש
 ברוך הוא שאדם אוהב אותו לא מתעוררת אלא מהלב, משום
 שלב הוא התעוררות להעיר אליו אהבה. (והקדוש ברוך הוא רוצה את הלב)
 אם כן, לממה כתוב בכל לבבך ואחר כך ובכל נפשך, שמשמע שהם
 שני גונים, אחד הלב ואחד הנפש? אם הלב עקר – מה צריך נפש?
 אמר לו, ודאי שלב ונפש הם שנים, ומתאחדים לאחד. שהרי לב
 ונפש וממון, כלם אחוזים זה בזה, והלב הוא עקר ויסוד הכל.

מי שלא עסק בחכמת האמת ולא רצה ללמד אותה, בשעה שנשמתו רוצה לעלות בגן
 עדן דוחין אותה משם בבזיון – ואפלו אם יש בידו כל מעשים הטובים שבעולם, השרפים
 בעלי שש כנפים שורפים את נשמתו בכל יום ויום – ואינו דידעי ומסתכלין ברזין
 עילאין, אסתלקו מניה כל דינין דעלמא, ופתחין ליה תליסר תרעי דרזי דאפרסמונא
 דכיא

ומי שלא עסק בחכמת האמת ולא רצה ללמד אותה, בשעה שנשמתו רוצה
 לעלות בגן עדן, דוחין אותה משם בבזיון, כמו שאמרו בזהר שיר השירים: זכאין
 כל אינון דמשתדלי באורייתא, למנדע בחכמתא דמאריהון, ואינון דדעי ומסתכלין
 ברזין עילאין. בגין דכד בר נש נפיק מהאי עלמא, בהא אסתלקו מניה כל דינין
 דעלמא. ולא עוד, אלא דפתחין ליה תליסר תרעי דרזי דאפרסמונא דכיא, דחכמתא
 עילאה תלייא בהו כו'. אם לא תדעי לה היפה בנשים, צאי לה אם אנת אתיא בלא
 ידיעה, ולא אסתכלת בחכמתא, עד דלא תיעול הכא, ולא ידעת ברזין דעלמא
 עילאה, צאי לה, לית אנת כדי למיעל. עד כאן לשונו.

ולא עוד אפלו יש בידו כל מעשים הטובים שבעולם השרפים בעלי שש כנפים
 שורפים את נשמתו בכל יום ויום, כמו שאמרו בזהר (פרשת פקודי רמז): זה לשונו
 האי חיותא קדישא קיימא כד נשמתא סלקא ומטאת לגביה, כדין שאל לה ברזא
 דחכמתא דמאריה, וכפום ההיא חכמתא דרדיף אבתרה ואדבק (ספרים אחרים: בה), הכי
 יהבי ליה אגריה. ואי יכיל לאדבקא ולא אדבק, דחי ליה לבר, ולא עיילה, וקיימא.

(ספר הברית חלק ב' מאמר יב פרק ה')

וְזֶה שֶׁנֶּאֱמַר בְּכָל לַבְבָּךְ, בְּשֵׁנֵי לִבְבוֹת הוּא, שֶׁהֵם שְׁנֵי יִצְרִים, אֶחָד יִצֵּר טוֹב וְאֶחָד יִצֵּר רָע. וּשְׁנֵי אֱלֹהִים, כֹּל אֶחָד וְאֶחָד נִקְרָא לֵב. זֶה נִקְרָא לֵב טוֹב, וְזֶה נִקְרָא לֵב רָע. וּמִשּׁוּם כֵּךְ הוּא לַבְבָּךְ, שֶׁהֵם שְׁנַיִם, יִצֵּר הַטוֹב וַיִּצֵּר הָרָע.

וּבְכָל נַפְשֶׁךָ? וּבְנַפְשֶׁךָ הֲיֵה צָרִיךְ לְהִיּוֹת! מַה זֶה וּבְכָל נַפְשֶׁךָ? הַבְּכָל הַזֶּה לְשֵׁם מָה? אֲלֵא לְהַכְלִיל נַפְ"שׁ וּרְו"ח וּנְשָׁמ"ה. זֶהוּ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ, בְּכָל מַה שְּׂאוֹחֶזֶת הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת. וּבְכָל מַאֲדָךְ, אִף כֵּךְ כַּמָּה מִיָּנִים הֵם שֶׁל מְמוֹן, כֹּלֵם מְשֻׁנִּים אֱלֹהִים מְאֹלָה, וְעַל זֶה כְּתוּב בְּכָל. אֶהְבֵּת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִסֵּר לוֹ כֹּל זֶה, לְאַהֲבֵי אֹתוֹ בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד.

וְאִם תֹּאמַר, בַּיִצֵּר הָרָע אִיךָ אָדָם יְכוּל לְאַהֲבֵי אֹתוֹ, שֶׁהֲרֵי יִצֵּר הָרָע הוּא מְקַטְרֵג שְׂלֵא יִקְרַב אָדָם לְעִבּוּדַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאִיךָ יֵאָהֵב אֹתוֹ בּוֹ? אֲלֵא זֹהִי עִבּוּדַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹתֵר, כְּשֶׁהֵיטֵר הַזֶּה נִכְנָע לוֹ מִשּׁוּם הָאֱהָבָה שְׂאוֹהֵב אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. שְׂכֵשְׁהֵיטֵר הָרָע הַזֶּה נִכְנָע וְהָאָדָם הַזֶּה שׁוֹבֵר אֹתוֹ, זֹהִי אֶהְבֵּת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִשּׁוּם שְׂיֻדָּע לְקַרֵּב אֶת אֹתוֹ יִצֵּר הָרָע לְעִבּוּדַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

כִּיָּן הוּא סוּד לְכַעֲלֵי הַדִּין. כֹּל מַה שְּׂעוֹשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעֲלָה וּמְטָה, הַכֹּל הוּא כְּדֵי לְהִרְאוֹת כְּבוֹדוֹ, וְהַכֹּל הוּא לְעִבּוּדָתוֹ. וְכִי מִי רָאָה עֶבֶד שְׂמֻקְטָרֵג אֶת אֲדוֹנּוֹ, וּבְכָל מַה שְּׂרָצוֹן אֲדוֹנּוֹ נַעֲשֶׂה הוּא מְקַטְרֵג?! רָצוֹן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא שְׂיֵהִיּוּ הָאֲנָשִׁים תָּמִיד בְּעִבּוּדָתוֹ וַיִּלְכוּ בְּדֶרֶךְ אֱמֶת כְּדֵי לְזַכּוֹתֵם בְּכַמָּה טוֹבוֹת. הוּאִיל וּרְצוֹנּוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּזֶה, אִיךָ בָּא עֶבֶד רָע וְנִמְצָא מְקַטְרֵג מִתּוֹךְ רָצוֹן אֲדוֹנּוֹ וּמִסְטָה אֶת בְּנֵי הָאָדָם לְדֶרֶךְ רָעָה, וְדוֹחָה אֹתָם מִדֶּרֶךְ טוֹבָה, וְעוֹשֶׂה לָהֶם שְׂלֵא יַעֲשׂוּ אֶת רָצוֹן אֲדוֹנָם וּמִסְטָה אֶת בְּנֵי הָאָדָם לְדֶרֶךְ רָעָה?

אֲרָא וְדַאי שְׂרָצוֹן אֲדוֹנּוֹ הוּא עוֹשֶׂה. לְמַלְךְ שֶׁהִיָּה לוֹ בֶּן יַחֲדִי וְהִיָּה אוֹהֵב אֹתוֹ בְּיוֹתֵר, וְצָוָה עָלָיו בְּאֶהְבָּה שְׂלֵא יִקְרִיב אֶת עַצְמוֹ לְאִשָּׁה רָעָה, מִשּׁוּם שֶׁכֹּל מִי שֶׁקְּרַב אֵלֶיהָ, אֵינּוּ כְּדַאי לְהַכְנִס לְהִיכַל הַמְּלָךְ. הוֹדָה לוֹ אֹתוֹ הַבֶּן לְעִשׂוֹת רָצוֹן אָבִיו בְּאֶהְבָּה.

בבית המלך בחוץ היתה זונה אחת נאה למראה ויפת תאר. לימים אמר המלך, אני רוצה לראות את רצונו של בני אלי. קרא לאותה הזונה ואמר לה: לכי ותפתי את בני, כדי לראות את רצון בני אלי. מה עשתה אותה זונה? הלכה אחר בן המלך והתחילה לחבק ולנשק אותו ולפתותו בכמה פתויים. אם אותו בן יאה ומציית למצוות אביו – גוער בה ולא מציית לה ודוחה אותה ממנו. ואז אביו שמח בבנו ומכניסו לתוך הפרגוד של היכלו, ונותן לו מתנות ואוצרות וכבוד רב. מי גרם את כל הכבוד הזה לבן הזה? הוזהר, אוימה, אותה הזונה.

ואותה הזונה יש לה בזה שבח או לא? ודאי שיש לה שבח מכל הצדדים. אחד – שעשתה את רצון המלך. ואחד – שגרמה לאותו הבן כל אותו הטוב ולכל האהבה הזו של המלך אליו. ועל זה כתוב (בראשית א) והנה טוב מאד. והנה טוב – זה מלאך החיים. מאד – זה מלאך המות, שהוא ודאי טוב מאד למי שמציית למצוות רבונו. ובא ראה, אם לא יהיה המקטרג הזה, לא היו יורשים הצדיקים את הגנזים העליונים הללו, שעתידיים לרשת עולם הבא.

אשריהם שנפגשו במקטרג הזה, ואשריהם שלא פגשו בו. אשריהם שפגשו בו ונצלו ממנו, שבשכילו יורשים כל אותן טובות וכל אותם עדוניהם וכל אותן תשוקות של העולם הבא, שעליו כתוב (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים זולתך.

ואשרי אותם שלא פגשו בו, שבשכילו יורשים גיהנם ונטרדו מארץ החיים, שהרי אותם הרשעים שפגשו אותו, היו מצייתים לו ונמשכו אחריו, ועל זה יש לצדיקים להחזיק לו טובה, שהרי בגללו יורשים כל אותן הטובות ועדוניהם ותשוקות לעולם הבא.

מהי תועלתו של המקטרג הזה כאשר הרשעים מצייתים לו? אלא אף על גב שאין בו תועלת, מצות אדונו הוא עושה. ועוד, שהרי מתחזק בשכיל זה. הואיל והוא רע, הוא מתחזק כשהוא עושה רע. הרשע אינו מתחזק, עד שהורג אדם. כיון שהרג בני אדם, אז מתחזק ומתגבר בכחו ויש לו נחת. כך אותו מקטרג שנקרא מלאך המות לא מתגבר בכחו, עד שמסטה את בני האדם ומקטרג להם והורג אותם, ואז יש לו נחת ומתחזק ומתגבר בכחו.

כמו שמתחזק צד החיים כשבני אדם הם טובים וילכו בדרך ישר, אף כך המקטרג הזה מתחזק ומתגבר כשהרשעים מציתים לו, והוא שולט עליהם. הרחמן יצילנו. ואשרי אותם שזוכים לנצחו ולהכניעו ולזכות בשבילו לעולם הבא, ומתחזק אדם במלך הקדוש תמיד. על זה ודאי נאמר, (תהלים פד) אשרי אדם עוז לו בך מסלות בלבכם. אשריהם בעולם הזה ובעולם הבא.

רבי יוסי ורבי יהודה ורבי חייא היו הולכים בדרך. פגש בהם רבי אלעזר. עד שראו אותו, ירדו כלם מן החמורים. אמר רבי אלעזר, ודאי פני השכינה ראיתי, שהרי כשרואה אדם צדיקים או זכאים שבדור ופוגש בהם, ודאי הם פני השכינה. ולמה נקראו פני השכינה? משום שהשכינה מסתתרת בתוכם, היא בסתר, והם בגלוי. משום שהם קרובים של השכינה, הם נקראים פנים שלה. ומי הם? אותם שהיא התקנה עמם להראות אצל המלך העליון. והואיל ואתם כאן, ודאי שהשכינה התקנה עליכם ואתם פניה. (ופגש בהם ודאי רואה פני השכינה, משום שהשכינה מסתתרת בתוכם, היא בסתר והם בגלוי, והיא נתקנת עמם להראות לפני המלך. והואיל ואתם כאן שלשה, ודאי שהשכינה נתקנה עליכם ושורה בתוכם).

פתח ואמר, (בראשית לג) קח נא את ברכתי אשר הבאת לך וגו'. כשראה יעקב את סמאל מקטרג באותו לילה, ראה אותו בדמות עשו, ולא הכיר בו עד שעלה הבקר. פיון שעלה הבקר והשגיח בו, ראה אותו בפנים נסתרים וגלויים. התבונן באותה דמות שהיתה כדמות עשו, מיד השגיח וידע שהיה ממנה של עשו והחזיק בו. מה כתוב? (שם לד) ויאמר שלחני כי עלה השחר. והחברים העירו, שבשביל שהגיע זמנו לזמר ולשבח את הקדוש ברוך הוא, ועל זה כי עלה השחר.

וכאן יש להסתכל, שודאי שלטונו אינו אלא בלילה בתוך החשכה, וסוד זה - מפחד בלילות, זה פחד הגיהנם. ומה שאמר בלילות, רצה לומר הוא ונקבתו. ובשביל כך לא שולט אלא בלילה.

וזה שאמר ויאמר שלחני כי עלה השחר. מה זה כי עלה השחר? משום שכשמגיע הבקר ועובר שלטונו של החשך של הלילה, אז נכנס הוא ואוכלוסיו בנקב תהום רבה שלצד צפון, עד שנכנס הלילה, ונשארים הפלכים, ושולטים ומשוטטים בלילה (בעולם) עד

שָׁבָא הַבְּקָר. וְלָכֵן הָיָה דוֹחֵק לוֹמֵר, שְׁלַחְנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר, שְׁהָרִי לֹא שׁוֹלֵט בְּיוֹם.

כְּמוֹ זֶה גְלוּתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא בְּלִילָה וְנִקְרָאת לִילָה. מְלֶךְ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת רָשָׁע שׁוֹלֵט עַל יִשְׂרָאֵל, עַד שְׁיָבֵא הַבְּקָר וַיֵּאִיר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וַיַּעֲבֹר שְׁלֹטוֹנָם, וְעַל זֶה כִּי עָלָה הַשָּׁחַר. דְּחוּק הָיָה בְּיָדוֹ וְתָשֵׁשׁ כַּחוֹ, שְׁהָרִי עָבַר הַלִּילָה. וְעַל זֶה יַעֲקֹב הִחְזִיק בּוֹ וְרָאָה דְיוֹקְנוֹ כְּדְיוֹקְנוֹ שֶׁל עֵשׂוֹ, אֲבָל לֹא כָּךְ בְּגִלּוּי, וְאֵז הוֹדָה לוֹ עַל הַבְּרָכוֹת.

מַה כְּתוּב אַחֲרֵי זֶה? (שם לג) כִּי עַל כֵּן רָאִיתִי פְּנֵיךָ כְּרָאת פְּנֵי אֱלֹהִים וְתִרְצַנִּי. שְׁרָאָה בְּאוֹתָם הַפְּנִים שֶׁל עֵשׂוֹ כְּדַמּוֹת שְׁנִרְאָה לוֹ סְמָאֵל מִמֶּשׁ, שְׁהָרִי בְּכָל מְקוֹם שְׁאָדָם נִקְשָׁר, כֶּךָ נִרְאִים פְּנֵיו. וְאַתֶּם קְדוֹשִׁים עֲלִיוֹנִים, שְׁכִינָה עִמָּכֶם, וּפְנֵיכֶם כְּאוֹתָם הַפְּנִים שְׁלָה, אֲשֶׁרִיכֶם! אָמַר, אִם בְּדֶרֶךְ הַזֶּה הָיִיתִי הוֹלֵךְ עִמָּכֶם, הָיִיתִי יוֹשֵׁב עִמָּכֶם. כָּעֵת שְׁאַתֶּם לְדַרְכְּכֶם וְאֲנִי לְדַרְכִּי, אֶפְרָד מִכֶּם בְּדַבְרֵי תוֹרָה.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קכז) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְשִׁלְמָה אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַּיִת שְׁוֹא עֲמְלוֹ בּוֹנִיו בּוֹ אִם ה' לֹא יִשְׁמֵר עִיר שְׁוֹא שְׁקֵד שׁוֹמֵר. וְכִי שְׁלֹמֹה אָמַר הַתְּשֻׁבַח הַזֶּה כְּשִׁבְנָה אֶת בַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ? לֹא כֶּךָ, שְׁהָרִי דוֹד הַמְּלֶךְ אָמַר לוֹ בְּשִׁבְלֵי שְׁלֹמֹה בְּנוֹ, כְּשִׁבְא נִתֵּן אֶצְלוֹ וְאָמַר לוֹ עַל שְׁלֹמֹה שֶׁהוּא יִבְנֶה אֶת בַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ. וְאַחֵר כֶּךָ דוֹד הַמְּלֶךְ הִרְאָה לְשִׁלְמֹה בְּנוֹ אֶת דְּיוֹקְנֵי בַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ. כִּיִּן שְׁרָאָה דוֹד אֶת דְּיוֹקְנֵי בַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ וְכָל תְּקוּנָיו, אָמַר שִׁירָה עַל שְׁלֹמֹה בְּנוֹ, וְאָמַר אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַּיִת וְגו'.

דְּבַר אַחֵר שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְשִׁלְמָה - לְמֶלֶךְ שֶׁהַשְּׁלוֹם שְׁלוֹ. וְשִׁירָה זֹה הִיא שִׁירָה וְתְשֻׁבַח עַל כָּל שְׁאָר הַשִּׁירָה, וְשִׁירָה זֹה עוֹלָה עַל כָּלֵן. אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַּיִת - שְׁרָאָה דוֹד הַמְּלֶךְ אֶת כָּל אוֹתָם שְׁבַעַת הָעַמּוּדִים שֶׁהַבַּיִת הַזֶּה עוֹמֵד עֲלֵיהֶם שְׁעוֹמְדִים שׁוֹרוֹת שׁוֹרוֹת לְכַנּוֹת אֶת הַבַּיִת הַזֶּה. מֵעַל כָּלֵם עוֹמֵד בְּעַל הַבַּיִת שֶׁהוֹלֵךְ עַל גְּבֵיהֶם, וְנוֹתֵן לָהֶם כַּח וְתִקְףָ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד כְּרָאוּי.

וְעַל זֶה אָמַר דוֹד, אִם הַמְּלֶךְ הַזֶּה שְׁכָל הַשְּׁלוֹם שְׁלוֹ, שֶׁהוּא בְּעַל הַבַּיִת, לֹא בּוֹנֶה אֶת הַבַּיִת הַזֶּה - שְׁוֹא עֲמְלוֹ בּוֹנִיו בּוֹ, אוֹתָם שְׁעוֹמְדִים שְׁעוֹמְדִים לְכַנּוֹת עַל הַבַּיִת הַזֶּה. אִם ה' לֹא יִשְׁמֵר עִיר - זֶה

המלך שכל השלום שלו. שוא שקד שומר – זהו עמוד אחד שהעולם התתקן עליו, ומיהו? צדיק, שהרי הוא שומר את אותה העיר.

המשכן שעשה משה, תמיד היה הושע עומד ושומר אותו, שהרי אין שמירתו – רק בזה שנקרא נער, שכתוב (שמות לג) ומשרתו הושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל. אחר כך משכן זה לא היה שמור אלא בשביל נער אחר, שכתוב (שמואל א ג) והנער שמואל משרת. (והיה מסדר שם) משום שאין שמירת המשכן אלא בנער. (אבל בית המקדש אינו כך, שאין שמירתו אלא בקדוש ברוך הוא, שכתוב אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר) ומיהו השומר הזה? אותו ששומר המשכן שנקרא כך: נער מטטרו"ן.

אבל אתם קדושים עליונים, אין שמירתכם כמו שמירת המשכן, אלא שמירתכם כשמירת בית המקדש, הקדוש ברוך הוא לבדו, שכתוב אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר. שהרי בכל זמן שצדיקים הולכים בדרך, הקדוש ברוך הוא שומר אותם תמיד, שכתוב ה' ישמר צאתך ובוואך.

הלכו אחריו, ולוו אותו שלשה מילים, וחרזו לדרךכם. קראו עליו, (תהלים צא) כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך, על כפיים ישאונו וגו'. (משלי כג) ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך.

ואת המשכן תעשה עשר יריעת וגו'. רבי יהודה פתח, (שם יד) ברב עם הדרת מלך ובאפס לאם מחתת רזון. ברב עם הדרת מלך – אלה הם ישראל, שכתוב בהם (דברים ז) כי עם קדוש אתה לה' אלהיך. והם עם שעולים לכמה אלפים ולכמה רבבות, וכשהם רבים בחשבונם, זהו כבודו של הקדוש ברוך הוא, שהרי עליונים ותחתונים משבחים את שמו של המלך העליון ומשבחים אותו בשביל העם הקדוש הזה. זהו שכתוב (שם ד) רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה.

ואם תאמר, הרי כתוב (שם ז) כי אתם המעט מכל העמים – אלא, מכל העמים ודאי, אבל מעט אחד הם יותר רבים. שהרי אין עם בכל העולם גדול ורב כשאר אלה. ואם תאמר, הרי בני ישמעאל והרי בני אדום הרי כמה הם – ודאי כך רבים הם, אבל כל שאר העמים, כלם מערכים אלה באלה, בנים יש לעם זה בעם זה, ולא אלה בנים בעם אחר ולא אלה באחר. ומשום כך אין עם בכל העולם גדול ורב

בְּיִשְׂרָאֵל, עִם נִבְחָר וְיַחֲדֵי, אֵלֶּה בְּאֵלֶּה בְּלִי עֲרֻבֹכֶיָּה אַחֲרַת כָּלֵל, שְׁכָתוּב כִּי עִם קָדוֹשׁ אֲתָה לֵה' אֱלֹהֶיךָ וּבָךְ בָּחַר ה', וְעַל זֶה בָּרַב עִם הַדָּרַת מְלֶךְ, הַדּוֹר הוּא לְמֶלֶךְ הָעֲלִיּוֹן בְּקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

עוֹד, בְּזִמְנֵן שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּא לְבֵית הַכְּנֶסֶת (שֶׁהוּא מְקַדֵּשׁ מַעֲט) וְכָל הָעַם הוֹלְכִים כְּאַחַד וּמִתְפַּלְלִים וּמוֹדִים וּמְשַׁבְּחִים אֶת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲזִי הוּא הַדּוֹרוֹ שֶׁל מְלֶךְ, שְׁמֶלֶךְ סִתָּם זֶה מְלֶךְ הַקָּדוֹשׁ (הַמְּשִׁיחַ), שֶׁהִתְתַּקֵּן בִּיפִי וְתִקּוֹן לְעֲלוֹת לְמַעְלָה.

וּבְאַפָּם לֹאִם מִחַתַּת רְזוֹן – וּכְשֶׁהוּא מְקַדֵּים לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְהָעַם לֹא בָּאִים לְהִתְפַּלֵּל וּלְשַׁבַּח אֶת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲזִי כָּל אוֹתוֹ שֶׁל טוֹן שְׁלִמְעָלָה וְכָל אוֹתָם מְמַנִּים וּמַחְנֹת עֲלִיּוֹנִים, כָּלֵם נִשְׁפָּרִים (מְעַבְרִים) מֵאוֹתוֹ עֲלוֹי שְׁמִתְתַּקְּנִים בְּתַקּוּנֵי אוֹתוֹ הַמְּלֶךְ.

מָה הַטַּעַם? מִשׁוּם שֶׁבְּאוֹתָהּ שָׁעָה שִׁיִּשְׂרָאֵל לְמִטָּה מְסֻדְרִים תְּפִלּוֹתֵיהֶם וּבִקְשׁוֹתֵיהֶם וּמְשַׁבְּחִים אֶת הַמְּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן, כָּל אוֹתָם מַחְנֹת עֲלִיּוֹנִים מְסֻדְרִים שְׁבָחִים וּמִתְתַּקְּנִים בְּאוֹתוֹ תִּקּוֹן קָדוֹשׁ, מִשׁוּם שֶׁכָּל הַמַּחְנֹת הָעֲלִיּוֹנִים כָּלֵם חֲבָרִים עִם יִשְׂרָאֵל לְמִטָּה לְשַׁבַּח אֶת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּאַחַד, לְהִיּוֹת עֲלִיתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעְלָה וּמִטָּה כְּאַחַד.

וּכְשֶׁהֵם מְזַדְּמָנִים לְהִיּוֹת חֲבָרִים עִם יִשְׂרָאֵל, וְיִשְׂרָאֵל לְמִטָּה לֹא בָּאִים לְסִדֵּר תְּפִלָּתָם וּבִקְשָׁתָם וּלְשַׁבַּח אֶת אֱדוֹנָם – כָּל הַמַּחְנֹת הַקָּדוֹשִׁים שֶׁל הַשְּׁלִטוֹן הָעֲלִיּוֹן נִשְׁפָּרִים (מְעַבְרִים) מִתַּקּוּנֵיהֶם, שֶׁהָרִי לֹא עוֹלִים בְּעֲלִיָּה וְלֹא יְכוּלִים לְשַׁבַּח אֶת רַבּוֹנָם כְּרֵאוּי. מִשׁוּם שֶׁשְׁבָחֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא צְרִיכִים לְהִיּוֹת כְּאַחַד מַעְלָה וּמִטָּה, עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים בְּשָׁעָה אַחַת, וְעַל זֶה מִחַתַּת רְזוֹן וְלֹא מִחַתַּת מְלֶךְ. **וְאַפְּלוּ** שְׁלֹא הִתְרַבּוּ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת אֲלֵא עֲשָׂרָה, בְּאוֹתָם הָעֲשָׂרָה מְזַדְּמָנִים הַמַּחְנֹת הָעֲלִיּוֹנִים לְהִיּוֹת עִמָּהֶם חֲבָרִים. מָה הַטַּעַם? מִשׁוּם שֶׁכָּל תַּקּוּנֵי אוֹתוֹ הַמְּלֶךְ הֵם בְּעֲשָׂרָה, וְלִכֵּן דִּי בְּעֲשָׂרָה, אִם אֵינָם יוֹתֵר.

וּבֵא רְאֵה, בְּמִשְׁכָּן מָה כְּתוּב? וְאֵת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֵשֶׂר יָרִיעַת. עֵשֶׂר, מִשׁוּם שֶׁתִּקּוֹן הַמִּשְׁכָּן (הַשְּׂכִינָה) הוּא בְּעֲשָׂרָה לְהִיּוֹת כְּרֵאוּי. עֵשֶׂר, מָה הַטַּעַם עֵשֶׂר וְלֹא עֲשָׂרָה? אֲלֵא עֵשֶׂר בְּכָל מְקוֹם הוּא בְּלִי שְׂכִינָה, שְׂאִינָה בְּחֻשְׁבוֹן, כְּגוֹן זֶה (מַלְכִים-א ז) עִמַּד עַל שְׁנֵי עֵשֶׂר בְּקָר. הַשְּׂכִינָה אֵינָה בְּחֻשְׁבוֹן, שֶׁהָרִי הִיא עוֹמֶדֶת לְמַעְלָה, שְׁכָתוּב (סו) וְהֵים עֲלִיהֶם

מלמעלה. ובמקומות הללו של רמזים לסוד שלמעלה שחסר מהם (ה), הרי שכונה יתרה על אותו חשבון, שאינה בחשבון.

לצד האחר נותנים חשבון יותר. והיא במנין בגריעות (לא תאמר חשבון יותר, אלא תוספת אות, והחשבון בגריעות) כמו עשתי, והרי פרושה. ובכל מקום שנוספות אותיות כגון זה, זה לגריעות. כמו האמינון אחיד, שמספיק אמנון. ובצד הקדשה גורע אות, והיא תוספת.

רבי חייא פתח ואמר, (תהלים קד) עטה אור כשלמה נוטה שמים כיריעה. פסוק זה פרושהו, שכשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, התעטף באותו אור קדמון וברא בו שמים.

ובא ראה, אור וחשף (לא) היו כאחד. אור מצד הימין, וחשף מצד השמאל. מה עשה הקדוש ברוך הוא? שתפם כאחד וברא מהם שמים. מה זה שמים? אש ומים שתפם כאחד ועשה שלום ביניהם. וכשנתקנו כאחד ומתח אותם, מתח אותם כיריעה ועשה מהם אות ו', וזו נקראת יריעה. יריעות, שהרי מאות זו התפשט אור ונעשו יריעות. זהו שכתוב ואת המשכן תעשה עשר יריעות.

וישבעה רקיעים הם מתוחים, גנוזים בגניזה עליונה, כמו שבארנוה, ורקיע אחד שעומד עליהם. ולאותו רקיע אין גון ואין לו מקום בגלוי, ולא עומד להתבונן בו (אלא בחבונה), והרקיע הזה גנוז ומאיר לכלם, ומסיע אותם למסעיהם, כל אחד ואחד כראוי לו. אלא עומד בהשכל.

מהרקיע הזה והלאה אין מי שידע וישגיח, ויש לאדם לסתם פיו ולא לדבר ולהתבונן בהשכל. מי שישתכל חוזר לאחור, שאין מי שיכול לדעת.

עשר יריעות הן, שהם עשרה רקיעים. ומי הם יריעות המשכן שהן עשר ועומדות להודע לחכמי הלב? מי שידע בהן, מסתכל בחכמה רבה ובסודות של העולם, ומסתכל למעלה באותו מקום, שכל אחד ואחד נדבק בו, פרט לשני אלה שעומדים בימין ובשמאל, והם גנוזים עם השכינה.

רבי יוסי אמר, תשעה רקיעים הם, ושכינה היא עשירית. שאם תאמר בשביל שכתוב עשר – הוא חוץ מהשכינה. אם כך, השכינה היא אחת עשרה שעומדת על עשר. אלא ודאי שתשע הן,

והם תשעה ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים, והיא העשירית.
כמו זה המשכן הוא עשר יריעות.

אותם עשרה רקיעים סוד הסודות שלא נמסר, רק ליודעי החכמה,
והכל הוא בסודות של המנורה הקדושה, שהוא גלה סוד כל
רקיע ורקיע, והם שמשים שממשים בכל אחד ואחד. שבועה
רקיעים הם למעלה, ושבועה רקיעים הם למטה, כמו שלמעלה.
שבועה רקיעים הם שבהם כוכבים ומזלות להנהיג העולם הזה כפי
דרכו וכמו שצריך לו.

בכלם השביעי עדיף, חוץ מן השמיני שמנהיג את כלם ועומד על
כלם. כתוב סלו לרכב בערבות. מי רוכב בערבות, ומי הן
הערבות? אלא ערבות זה הרקיע השביעי, ולמה נקרא ערבות? על
שהוא כלול מאש ומים כאחד, ומצד הדרום, ומצד הצפון, והוא
מערב משני צדדים.

ואם תאמר, אם כך, שתי הערבות שמתחברות בלולב, ושנינו
ערבות? זהו שכתוב (תהלים סו) סלו לרכב בערבות. אם כך, מי
נותן ירכים בגוף, או גוף ברכים? שהרי זה עושה פרות ונצנים, וזה
לא עושה פרות ונצנים.

אף ודאי שהכל הוא סוד של ערבות שבלולב. אותם ערבות
שבלולב, אחד אש ואחד מים. בסוד הזה של כלם, והוא
שביעי, הוא אש ומים כלולים כאחד בסוד אחד, ומשום שערבות
הוא סוד הכלל של כל ששת האחרונים, הוא סוד המרכבה העליונה,
והקדוש ברוך הוא רוצה ברקיע הזה יותר מכל הרקיעים, ותשוקתו
תמיד לתקן אותו הרקיע ביפי עליון. ועל זה סלו לרכב בערבות,
לאותו שרוכב בערבות, ומיהו? אותו הרקיע טמיר וגנוז שעומד על
גב החיות, שהוא רוכב בערבות.

ועליו לפניו. לא כתוב מלפניו, אלא לפניו, שהרי אין מי שידע בו
כלום. אבל לפניו, מי שנכנס אצל הרקיע הזה, צריך להכנס
בשמחה ולא בעצב כלל, משום שהרקיע הזה גורם, ששם לא שורה
עצב ורגז כלל, שהרי שם הכל בשמחה.

ועל זה, כהן גדול שעומד לפניו לא היה נכנס לבית הקדש - רק
בשמחה ולהראות שמחה, שהרי המקום גורם. ועל זה כתוב

(תהלים ק) עבדו את ה' בשמחה באו לפניו ברננה. שהרי צריך שלא להראות בו עצב.

ואם תאמר, אם כך, מי שהוא בצער ודחק, שלא יכול לשמח את לבו, ומתוך דחקו יש לו לבקש רחמים לפני המלך העליון. אם כך, לא תפלל תפלה כלל, ולא יכנס בעצב כלל, שהרי לא יכול לשמח את לבו ולהכניס לפניו בשמחה. מה התקון שיש לאדם הזה? **אף** ודאי הרי שנינו, כל השערים ננעלו ונסגרו, ושערי דמעות לא נסגרו, ואין דמעה אלא מתוך צער ועצב, וכל אותם הממנים על אותם השערים, כלם משברים חתיכות קשות ומנעולים ומכניסים אותן דמעות, ואותה תפלה נכנסת לפני המלך הקדוש.

ואז לאותו מקום יש דחק מאותו עצב ודחק של אותו אדם, כמו שנאמר (ישעיה סג) בכל צרתם לא (לו) צר. תשוקת אותו העולם העליון למקום הזה, כזכר שתשוקתו תמיד אל הנקבה. כשנכנס המלך לגבירה ומוצא אותה בעצב, אז כל מה שהיא רוצה, נמסר בידיה, ואותו אדם ואותה תפלה לא חוזרת ריקם, והקדוש ברוך הוא חס עליו. אשרי חלקו של אותו אדם ששופך דמעות לפני הקדוש ברוך הוא בתפלתו.

כמו זה בשבת, מי שיושב בתענית בשבת, מתוך צערו מראה עצב, ובשבת שולט אותו רקיע עליון, אותו שנראה בשמחה, שהוא שמחה ומשמח לכל. אותו שיושב בעצב, משום שהוא שולט, מוציא את אותו האדם מאותו הענש שנגזר עליו, והרי נאמר סלו - הבו כבוד ורוממות לאותו שרוכב בערבות, שהוא שמחה ומשמח לכל, הרקיע שעל גבי החיות בי"ה שמו ודאי, שהרי באותו מקום השם הזה נכלל. ועלזו לפניו - משום שלא צריך להראות לפניו עצב, כמו שנתבאר. **רבי** אלעזר אומר, פסוק זה כך צריך לומר: סלו לרכב על ערבות. מה זה בערבות? ביה שמו, ביה הוא היה צריך להיות! מה זה שמו? אלא פסוק זה על נסתר כל הנסתרים, עתיק כל העתיקים נאמר, אותו שלא התגלה ולא נודע כלל שהוא רוכב בערבות. ואם תאמר שהוא בא ורוכב בו, אם כך, אף על גב שהוא נסתר, במקום הזה עומד להתגלות.

אף סלו לרכב בערבות, זהו עתיק של כל העתיקים, נסתר כל הנסתרים, שלא ידוע. ובמה הוא רוכב? בערבות, בי"ה, שהוא

סוד קדמון שיצא לפניו (ממנו), וזהו שמו. מאותו נסתר שלא ידוע שמו הוא י"ה. לא שהוא הוא, אלא הוא הוא, בשביל שאותה פרכת שנפרסה ויצאה מלפניו. אבל הפרכת הזו היא שמו, וזוהי מרכבתו, ולא נודע כלל.

וזהו שמו הגדול, משום שיש שמו שאינו כל כך גדול כמו זה אף על גב שיש בו תוספת אותיות. זהו השם הגדול, ולכן בשם הזה אנו מוציאים אמן, שהוא ממנו. בזה הולך אמן בכל הזמן, ובשם אחר לא כך.

אמן יהא שמייה רבא מברך, שכאשר השם הזה מתתקן - הכל בשלמות, וכל העולמות שמחים בשמחה. בשם הזה כלולים עליונים ותחתונים. בשם הזה כלולים שש מאות ושלוש עשרה מצוות של התורה שהן הכלל של כל הסודות העליונים והתחתונים. הכלל של עולם הזכר למעלה, והכלל של עולם הנקבה למטה.

וכך המצוות בלן פרקים ואיברים, להראות בהן את סוד האמונה. מי שלא ישגיח ולא יתבונן בסודות של מצוות התורה, לא ידע ולא יתבונן איך מתקנים האיברים בסוד עליון. כל איברי הגוף מתקנים על הסוד של מצוות התורה, ואף על גב שיש איברים שהם גדולים ועליונים, כלם קטנים וגדולים, אם נטל מהם אחד, אפלו הקטן ביותר של האדם, הוא נקרא בעל מום. כל שכן וכל שכן אותו שפוגם אפלו מצוה אחת מאותן מצוות התורה, שמטיל מום במקום שלא צריך.

בא וראה מה כתוב, (בראשית ב) ויקח ה' אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה. ושנינו, לעבדה ולשמרה - אלו קרבנות, והכל אחד. אבל הסוד הזה של מצוות התורה, לעבדה - אלו רמ"ח איברים עליונים. ולשמרה - אלו שלש מאות וששים וחמשה איברים תחתונים. אלה העליונים של זכור, ואלה התחתונים של שמור, והכל אחד.

אשרי מי שזוכה להשלים אותם. מצוות התורה גורמות לאדם להשלים רוחו ונשמתו בעולם הזה ובעולם הבא. התורה מזכה את האדם לרשת שני עולמות, עולם הזה ועולם הבא. כל מי שמשתדל בתורה, משתדל בחיים. חיים בעולם הזה, וחיים בעולם הבא. נצול מכל הענשים הרעים שלא יכולים לשלט עליו. אם בהשתדלות כך, כל שכן מי שעושה מעשה.

רבי חייא ורבי אבא היו שרויים בבית מארחיהם, וקמו בתצות הלילה להשתדל בתורה. בת המארח קמה והאירה להם נר, ואחר כך עמדה אחריהם לשמע דברי תורה.

פתח רבי יוסי ואמר, (משלי ו) כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר. כי נר מצוה – כל מי שמשתדל בעולם הזה באותן מצוות התורה, מסתדר לפניו בכל מצוה ומצוה נר אחד להאיר לו באותו העולם. ותורה אור – מי שמתעסק בתורה, זוכה לאותו אור עליון שנדלק ממנו הנר, שהרי נר בלי אור אינו כלום. אור בלי נר אף כך לא יכול להאיר. נמצא שכלם צריכים זה את זה. צריך מעשה לתקן הנר, וצריך ללמד תורה להאיר הנר. אשרי מי שמתעסק בה באור ובנר.

ודרך חיים תוכחות מוסר – דרך חיים להכניס בה לעולם הבא, אותן תוכחות שמקבל אדם להסיר את עצמו מדרך רעה וללכת בדרך טובה. עוד ודרך חיים – אותם תוכחות מוסר, שמביא הקדוש ברוך הוא על האדם לטהרו מחטאיו באותן תוכחות. אשרי מי שמקבל אותן ברצון הלב.

דבר אחר כי נר מצוה – (תקון הנר) זה נר המנורה של דוד, שהוא נר מצוה תורה שבעל פה, שצריכה להתתקן תמיד, ואינה מאירה אלא מתוך תורה שבכתב, שהרי אין לתורה שבעל פה אור אלא מתוך תורה שבכתב, שהיא האור להאיר.

הסתכל לאחוריו וראה את בת המארח עומדת מאחריהם. אמר, כי נר מצוה, מה זה נר? זה הנר שהיא מצוה שנשים זוכות בה, והיא נר שבת. שאף על גב שנשים לא זוכות בתורה, הרי הגברים זוכים בתורה ומאירים את הנר הזה שהנשים מתקנות במצוה הזו. הנשים בתקון של הנר הזה – והגברים בתורה להאיר לנר הזה, תקון המצוה שהנשים התחייבו בהם.

שמענה אותה אשה ובכתה. בין כך קם אבי האשה שהיה שם ונכנס ביניהם, וראה את בתו עומדת מאחריהם ובוכה. שאל אותה אביה, והיא סתה לו (רבי אבא) את המעשה. התחיל אבי האשה אף הוא לבכות. אמר לו רבי יוסי, אולי חתנך בעלה של בתך לא זכה בתורה? אמר לו, ודאי כך זה, ועל זה ודאי אנו בוכים אני ובתי תמיד.

ובְשִׁבִיל שְׂרָאִיתִי אוֹתוֹ יוֹם אֶחָד שֶׁמְדַלֵּג מֵהֶעֱלִיָּה הַזֶּה לְשִׁמְעַע קָדִישׁ עִם הַצְּבוּר, עָלָה בְרָצוֹנִי לְתַת לוֹ אֶת בְּתִי, וְתַחַף שֶׁהַצְּבוּר יֵצֵא מִבֵּית הַכְּנֶסֶת נְתַתִּי לוֹ אֶת בְּתִי. שְׂאֻמְרָתִי, שֶׁבְּדִלּוֹג הַזֶּה שָׁבָא לְשִׁמְעַע קָדִישׁ, הוּא יִהְיֶה אָדָם גְּדוֹל בְּתוֹרָה, וְאִף עַל גַּב שֶׁהוּא תִינּוֹק וְלֹא הִפְרָתִי אוֹתוֹ מִקֹּדֶם לְכֵן. וְעַכְשָׁו אֶפְלוּ בְרַכַּת הַמְזוֹן אֵינּוּ יוֹדְעַ, וְלֹא יְכַלְתִּי לְלַמַּד עִמּוֹ בֵּין הַחֲבָרִים שֶׁיִּלְמַד קְרִיאַת שְׁמַע אוֹ בְרַכַּת הַמְזוֹן.

אָמַר לוֹ, הֶעֱבִירָנּוּ כְּאַחַר, אוֹ אוֹלֵי יוֹלִיד בֶּן שִׁיְהִיָּה אִישׁ גְּדוֹל. בֵּינְתִים הוּא קָם וְדִלַּג עָלֵיהֶם וַיֵּשֶׁב לִפְנֵיהֶם. הִסְתַּכַּל בּוֹ רַבִּי יוֹסִי, אָמַר, וְדַאי אֲנִי רוֹאֶה בְּיַלְד הַזֶּה שְׂאוֹר הַתּוֹרָה יֵצֵא מִמֶּנּוּ לְעוֹלָם, אוֹ בֶּן שִׁיקוּם מִמֶּנּוּ. צָחַק אוֹתוֹ יֶלֶד וְאָמַר, רַבּוּתִי, אָמַר לִפְנֵיכֶם דְּבַר אֶחָד.

פְּתַח וְאָמַר, (איוב לב) צָעִיר אֲנִי לְיָמִים וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים, עַל כֵּן זַחְלַתִּי וְאִירָא מַחֲוֹת דְּעֵי אֶתְכֶם. בְּפִסּוֹק זֶה הֶעִירוּ עֲמוּדֵי עוֹלָם, אָבֵל אֵלִיהוּא שְׁכָתוּב בּוֹ מִמְשַׁפַּחַת רָם, הֶעִירוּ, שֶׁהָרִי מְזַרַע אֲבָרָהֶם הוּא בָּא, וַיִּפֶּה. אָבֵל אֵלִיהוּא הָיָה כְּהֵן, וּמְזַרְעוֹ שֶׁל יַחְזַקָּאל הַנְּבִיא הָיָה. כְּתוּב כָּאֵן בֶּן בְּרַכְאֵל הַבּוּזִי, וְכְתוּב שֵׁם (יחזקאל א) יַחְזַקָּאל בֶּן בּוּזִי הַכְּהֵן.

וְאָם תֹּאמַר, מִשׁוּם שְׁכָתוּב בּוּזִי, בּוּז מְשַׁפַּחַת הָיָה – לֹא כֵּן! חֲזוּר וְאָמַר מִמְשַׁפַּחַת רָם, עֲלִיוֹן עַל הַכֹּל. לָמָּה נִקְרָא בּוּזִי? עַל שֶׁמְבַזָּה עֲצָמוֹ לְמִי שֶׁגְּדוֹל מִמֶּנּוּ, וְלָכֵן עָלָה בְּשֵׁם עֲלִיוֹן. בּוּזִי – זֶה שֶׁנִּקְרָא אָדָם שָׁלֵם בְּכֹל מָה שֶׁלֹּא נִקְרָא כֵּן אָדָם אַחֵר. זֶהוּ שְׁכָתוּב וְאַתָּה בֶּן אָדָם, וְעַל שֶׁעָלָה בְּשֵׁם הַזֶּה נִקְרָא רָם, עֲלִיוֹן עַל הַכֹּל.

וְעַל זֶה אָמַר צָעִיר אֲנִי לְיָמִים. לְיָמִים, מִיָּמִים הָיָה צָרִיךְ לְהִיּוֹת! מָה זֶה לְיָמִים? אֵלֹא אָמַר, צָעִיר אֲנִי וְהִקְטַנְתִּי עֲצָמֵי לְיָמִים, לְגַבִּי אָדָם שִׁישׁ לוֹ יָמִים רַבִּים. מָה הַטַּעַם? מִשׁוּם שְׂאֻמְרָתִי שִׁישִׁים יְדַבְּרוּ, וְעַל זֶה אֲנִי צָעִיר וְהִקְטַנְתִּי אֶת עֲצָמֵי אֶל יָמִים. וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים, רְאִיתִי אֶתְכֶם יְשִׁישִׁים עַל כֵּן זַחְלַתִּי וְאִירָא. וְאִירָא מַחֲוֹת דְּעֵי אֶתְכֶם. אִף אֲנִי אֲמַרְתִּי יָמִים יְדַבְּרוּ וְרַב שָׁנִים יִדְעוּ חֻכְמָה, וְדַאי. אָכֵן רוּחַ הָיָה בְּאֲנוּשׁ וְנִשְׁמַת שְׁדֵי תְּבִינִים. וְלָכֵן מִשׁוּם שֶׁאֲנִי יֶלֶד, שִׁמְתִי בְרָצוֹנִי שֶׁלֹּא לְדַבֵּר עַד שְׁנֵי חֲדָשִׁים, וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה הֵם נִשְׁלָמוּ. וְעַכְשָׁו שְׂאֻמְרָתִי כָּאֵן, יֵשׁ לִפְתַּח בְּתוֹרָה לִפְנֵיכֶם.

פָּתַח וְאָמַר, (משלי ו) **כִּי נֵר מְצוּהָ וְתוֹרָה אֹרֶךְ וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכַחְתּוֹת מוֹסֵר. כִּי נֵר מְצוּהָ – זוּהִי מְשֻׁנָּה, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שמות כד) וְהַתּוֹרָה וְהַמְצוּהָ. וְהַתּוֹרָה – זוּ תּוֹרָה שְׂבִכְתָּב. וְהַמְצוּהָ – זוּ מְשֻׁנָּה, שֶׁהִיא נֵר שְׁעוֹמֵד לְהַדְלִיקָה.**

נֵר, לְמָה נִקְרָא נֵר? אֵלָּא כְּשֶׁמִּקְבֵּל מִבֵּין שְׁתֵּי זְרוּעוֹת, רמ"ח אֵיבָרִים עֲלִיוֹנִים, הִיא פּוֹתַחַת אֲלֵיהֶם שְׁתֵּי זְרוּעוֹת שְׁלֵה, וְאִזּוֹ נִכְלָלוֹת שְׁתֵּי הַזְרוּעוֹת הִלְלוּ בָּהֶם וְנִקְרְאוּ נֵר. וְתוֹרָה אֹרֶךְ, שְׁמַאִיר לְאוֹתוֹ נֵר וְנִדְלָקַת מִמֶּנּוּ מִצַּד הָאֹרֶךְ הָרָאשׁוֹן שֶׁהוּא יָמִין, שֶׁהִרִי הַתּוֹרָה נִתְּנָה מֵאוֹתוֹ צֵד הַיָּמִין שֶׁל הָאֹרֶךְ הָרָאשׁוֹן, שְׂכָתוֹב (דברים לג) מִיָּמִינוֹ אֵשׁ דָּת לְמוֹ, שֶׁנִּתְּנָה מִצַּד הַיָּמִין, וְאִף עַל גַּב שְׁנִכְלָל בָּהּ שְׂמָאל, שֶׁהִרִי אִזּוֹ הִיא שְׁלֵמוֹת הַכֹּל.

הָאֹרֶךְ הַזֶּה נִכְלָל בְּמֵאֲתָיִם וְשִׁבְעָה עוֹלָמוֹת שְׁגִנוּזִים בְּצַד שֶׁל אוֹתוֹ הָאֹרֶךְ וּמִתְפַּשֵּׁט בְּכֻלָּם. תַּחַת הַכֶּסֶף הַטְּמִיר הָעֲלִיוֹן שׁוֹרִים אוֹתָם עוֹלָמוֹת מִצַּד אוֹתוֹ הַיָּמִין. שְׁלֵשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרֵה הֵם. מֵאֲתָיִם וְשִׁבְעָה הֵם בְּצַד הַיָּמִין, וּמֵאָה וְשִׁלְשָׁה הֵם בְּצַד הַשְּׂמָאל. וְהֵם שְׁלֵשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרֵה. וְאֵלוֹ הֵם שְׂמִתְקֵן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא תְּמִיד לְצַדִּיקִים. וּמֵאֲלֵה מִתְפַּשֵּׁטִים כְּמָה וְכְמָה אוֹצְרוֹת הַחֲמֻדָּה, וְכֻלָּם גְּנוּזִים כְּדִי לְהַתְעַדֵּן מֵהֶם הַצַּדִּיקִים בְּעוֹלָם הַבָּא, וְעַל אֵלֶּה כְּתוּב (משלי ח) לְהִנְחִיל אֶהְיִי יֵשׁ וְאֶצְרִיתֵיהֶם אֲמֵלָא, וְעַל אֵלֶּה כְּתוּב (ישעיה סד) עֵינַי לֹא רָאִיתָה אֱלֹהִים זוֹלָתְךָ וְגו'.

י"ש – אֵלֶּה שְׁלֵשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרֵה עוֹלָמוֹת שְׁגִנוּזִים תַּחַת הָעוֹלָם הַבָּא, (ועל) אוֹתָם מֵאֲתָיִם וְשִׁבְעָה שֶׁהֵם מִצַּד הַיָּמִין נִקְרְאוּ אוֹרֶךְ רָאשׁוֹן, מְשׁוּם שֶׁאֶפְלוֹ אוֹרֶךְ הַשְּׂמָאל נִקְרָא אוֹרֶךְ. אֲבָל הָאֹרֶךְ הָרָאשׁוֹן עֲתִיד לְעֲשׂוֹת תּוֹלְדוֹת לְעוֹלָם הַבָּא. וְאִם תֹּאמַר, לְעוֹלָם הַבָּא וְלֹא יוֹתֵר? אֵלָּא אֶפְלוֹ בְּכֹל יוֹם וְיוֹם שֶׁאִם הָאֹרֶךְ הַזֶּה לֹא הִיָּה, הָעוֹלָם לֹא יוֹכֵל לְהַתְקַיֵּם, שְׂכָתוֹב (תהלים פט) אֲמַרְתִּי עוֹלָם חֲסֹד יִבְנֶה.

הָאֹרֶךְ הַזֶּה זֶרַע אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּגֵן עֵדֶנּוּ, וְעֲשֵׂה אוֹתוֹ שׁוֹרוֹת שׁוֹרוֹת עַל יְדֵי הַצַּדִּיק הַזֶּה, שֶׁהוּא הַגֵּן שֶׁל הַגֵּן, וְנִטְלָה אֶת הָאֹרֶךְ הַזֶּה וְזֶרַע אוֹתוֹ זֶרַע אֲמֵת, וְעֲשֵׂה אוֹתוֹ שׁוֹרוֹת שׁוֹרוֹת בְּגֵן,

והוליד והצמיח ועשה פרות, ומהם נזון העולם. זהו שכתוב אור זרע לצדיק וגו'.

וכתוב, (ישעיה סא) וכגנה זרועיה תצמיח. מי הם זרועיה? אלה הם הזרעים של האור הראשון שהוא תמיד זרוע, ועכשו מוליד ועושה פרות, ועכשו הוא זרוע. בראשונה, בטרם שיאכל העולם את הפרי הזה, הוליד הזרוע הזה ונותן פרי ולא שוכך. ולכן כל העולמות נזונו בספוקו של אותו הגנן שנקרא צדיק, שאינו שוכך ולא פוסק לעולמים.

פרט לזמן שישראל בגלות. ואם תאמר, בזמן הגלות כתוב, (איוב יד) אלו מים מני ים ונהר יחרב ויבש, ואיך עשה תולדות? אלא כתוב זרע, והוא תמיד זרוע, ומיום שנפסק אותו נהר לא נכנס לגן (בגן) אותו הגנן. ואותו אור שהוא תמיד זרוע, עושה פרות, וממנו ומעצמו נזרע כבראשונה ולא שוכך תמיד, כמו גן שעושה תולדות, ומאותו הזרוע נופל בו במקומו, ומעצמו עושה תולדות כבראשונה. ואם תאמר שאותם תולדות ופרות היו כמו שהיה בזמן שהגנן שם – לא כן, אכל לא נמנע הזרוע הזה לעולמים.

כמו זה ותורה אור. התורה שנתנה מצד אותו האור הראשון, כך נזרע תמיד בעולם ועושה תולדות ופרות ולא שוכך לעולמים, ומאותו הפרי שלו נזון העולם.

ודרך חיים תוכחות מוסר. שני דרכים הם, אחד דרך חיים, ואחד בהפך ממנו. מהו הסימן של דרך חיים? תוכחות מוסר. שכאשר רצה הקדוש ברוך הוא לשמר את דרך חיים הזו, הוא שם עליו אותו המלקה ועושה תוכחות מוסר לבני אדם, ומיהו? זה שכתוב (בראשית ג) ואת להט החרב המתהפכת לשמר את דרך חיים. ולכן דרך חיים היא תוכחות מוסר. ומי שיש בו תוכחות, ודאי שמעירים אותו ללכת באותה דרך חיים ששם מתחיל תוכחות מוסר.

הפסוק הזה אין ראשו סופו, ואין סופו ראשו, אלא הכל הוא סוד האמונה של הפסוק הזה. כי נר מצוה – זה סוד של שמור. ותורה אור – זה סוד של זכור. ודרך חיים תוכחות מוסר – אלה גזרות וענשים של התורה, והכל סוד האמונה. וצריך זה את זה, ולהיות סוד של הכל כראוי.

ועל הסוד הזה של האור הזה שדולק ומאיר לנר הזה, כתוב בו באהרן (במדבר ה) בהעלתך את הנרות, משום שהוא בא מצד האור הזה. באור הזה כתוב (בראשית א) יהי אור ויהי אור. כיון שאמר יהי אור, למה כתוב ויהי אור, שהרי בויהי כן מספיק? אלא יהי אור – זה האור הראשון, שהוא ימין, והוא לקץ הימין. ויהי אור – שממין יוצא שמאל, ומסוד הימין יוצא שמאל, ועל זה ויהי אור, זה שמאל. **מכאן** שויהי הראשון של התורה היה בצד השמאל, ולכן אינו סימן ברכה. מה הטעם? משום שבו (שממנו) יצא אותו חשך שהחשיך את פני העולם. וסימן זה כאשר התגלה הסוד של עשו ומעשהו, זה היה בויהי הזה, שכתוב (שם כה) ויהי עשו איש ידע ציד. התקים בויהי איש ידע ציד, לפתות את בני העולם שלא ילכו בדרך ישרה.

וירא אלהים את האור כי טוב – זהו העמוד שעומד באמצע, ועומד ואוחז בצד זה ובצד זה. כשהיתה שלמות של שלשת הצדדים, כתוב בו כי טוב, מה שלא היה באחרים הללו, משום שלא היתה שלמות עד האור השלישי שהשלים את כל הצדדים, וכיון שבא השלישי הזה, אז הפריד מחלקת של ימין ושמאל, שכתוב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך.

ועל שהן חמש דרגות שנפרדו ונמשכו מהאור הראשון הזה, כתוב חמש פעמים אור, וככלם היו מצד הימין ונכללו בו. וכשנכללו בצד שמאל, נכללו בסוד של מים שנוטל בימין (מימין), ולכן כתוב מים חמש פעמים. וכשנשלמו בסוד האמצע, כתוב רקיע חמש פעמים, ועל זה שלשה הם: אור, מים, רקיע. כנגד שלש הדרגות הללו, שכלן חמש דרגות נכללו בהם, ועל זה בכלם כתוב חמש פעמים בכל אחד ואחד.

כאן סוד הסודות באלו השלשה, הצטיר ונחלק בחקוקי הסוד של דמות האדם, שהוא אור בראשונה, ואחר כך מים. ואחר כך מתפשט בתוכם רקיע, שהוא חקוק של חקיקת דמות האדם.

כמו שחקוק ציור של דמות אדם בתולדתו, שהרי בתולדת האדם בהתחלה זרע, שהוא אור, שהרי האור של כל איברי הגוף הוא אותו זרע, ולכן הוא אור, ואותו אור נקרא זרע, שכתוב אור זרע, אותו זרע ממש. אחר כך אותו זרע, שהוא אור, מתפשט ונעשה מים,

בלחות שלו נחַקק יותר, ומתפשט התפשטות בתוך אותם המים
התפשטות הגוף לכל הצדדים. כיון שמצטיר ונחַקק ציור ודמות
הגוף, נקרשה אותה התפשטות ונקראת רקיע, וזהו רקיע בתוך
המים. ואחר שהקריש, כתוב ויקרא אלהים לרקיע שמים. שהרי
הקרישה אותה הלחות (שהשפיע ונשארה אותה הפסלת) של הגוף שהיה בתוך
אותם המים.

כיון שנברר הגוף והתנקה בנקיון, אותה לחות ששפעה ונשארה,
היתה פסלת שנעשתה תוך ההתוף, והם מים הרעים העכורים,
ומהם נעשה פסלת, מקטרג לכל העולם, זכר ונקבה. אחר כך כשירדו
אותם מים עכורים והתהתכו למטה בצד שמאל, יצאו (ששפע ונשארה,
נעשה פסלת מקטרג לכל העולם, זכר ונקבה, והם המים הרעים העכורים. ואחר כך כאשר ירדו
אותם מים עכורים והתהתכו למטה בצד שמאל ויצאו) לקטרג לכל העולם. אשרי מי
שנצל מהם.

כיון שיוצא המקטרג, כתוב יהי מארת חסר ו', ונמשכה אסכרה
לתינוקות, וחסר אור הלבנה. אחר כך, והיו למאורת, בשלמות
של שניהם כאחד. במי? באותו רקיע השמים, שהרי כשעולה
ומתחברת באותו רקיע השמים, אזי והיו למאורת, אורות שלמים
שניהם כאחד שלא פגומים כלל.

התחיל לצחק הילד הזה ושםח. אמר להם, זה שאמרתי שנברר כאן
סוד של אדם באור של אותו (שהוא) הזרע, ואחר כך נעשה
מים, ומתוך אותם המים מתפשט רקיע, דיוקן של אדם, כמו
שעוררנו. מילא כשזה נעשה בתוך מעי האשה, שהרי לא מצטיר
הזרע אלא בתוך מעי הנקבה להתפשט בה דיוקן של אדם, וכאן אם
אלה חמש דרגות הם דיוקן של אדם, באיזה מקום מצטיר ומתפשט
הדיוקן הזה בתוך המים הללו?

אם תאמר בתוך הנקבה הם היו, זה העולם הבא - לא כך! שהרי
לא הצטיר ציור ודמות עד שיוצאות האותיות לחוץ, ואחר כך
נגלמו. ועוד, שהרי העולם הבא היה האמן, שכתוב ויאמר אלהים
יהי אור ויהי אור. ויאמר אלהים יהי רקיע. הרי האמן הוא היה.

אם תאמר בנקבה שלמטה - לא כך, שהרי טרם היתה! וכשיצאה
דמות אדם, נקבתו יצאה עמו. הרי לא הצטיר דיוקן של אדם
בה. אם כך, באיזה מקום הצטיר ונחַקק הזרע הזה להיות חקיקתו

שֶׁל דְּמוֹת אָדָם? אֵלָּא זֶה סוּד עֲלִיּוֹן. אָדָם הָרֵאשׁוֹן הַצֵּטִיר וְנַחֲקָק בְּלִי נִקְבָּה. הָאָדָם הַשֵּׁנִי מִכַּח וְזָרַע שֶׁל זֶה נַחֲקָק וְהַצֵּטִיר בְּתוֹךְ הַנִּקְבָּה.

אָדָם הָרֵאשׁוֹן, חִקִּיקָה שֶׁל צִיּוֹר וְדְמוֹת הַגּוֹף, לֹא הָיָה בְּנִקְבָּה, וּבְלִי צִיּוֹר כָּלֵל הָיָה. וְהַצֵּטִיר וְנַחֲקָק לְמִטָּה מִהָעוֹלָם הַבָּא, בְּלִי זָכָר וּבְלִי נִקְבָּה, אוֹתָן אוֹתִיּוֹת נִגְלְמוּ בְּתוֹךְ הַמֶּדָּה, וְהַצֵּטִיר וְנַחֲקָק בְּהֵן סוּד שֶׁל אָדָם. וְהָאוֹתִיּוֹת בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל בְּסִדּוֹר שְׁלֵהֵן, מִסוּד שֶׁל הָאוֹר הָרֵאשׁוֹן, הַתְּחִילוֹ לְהַחֲקִיק וְלְהַצֵּטִיר (אוֹתִיּוֹת), וְנִזְרַע הָאוֹר הַזֶּה בְּתוֹכוֹ תוֹךְ הַמֶּדָּה. כְּשֶׁהִגִּיעַ לְתוֹךְ הַמֶּדָּה וְהִפָּךְ לְמִים בְּתוֹךְ מַיִם, הַתְּפַשֵּׁט הִרְקִיעַ בְּצִיּוֹר שֶׁל אָדָם דְּמוֹת כְּרֵאוֹי.

לְאַחַר שֶׁהַתְּקַשְׁטָה הַנִּקְבָּה אֵלָּיו וְחִזְרוּ לְהִיּוֹת פְּנִים בְּפְנִים, הַדְּמוֹת הַזֶּה שֶׁל אָדָם נִכְנְסָה בְּתִשׁוּקָה אֶצֶל הַנִּקְבָּה, וְשֵׁם נַחֲקָק וְהַצֵּטִיר כְּמוֹ הַצּוֹרֵה שְׁלוֹ, וְעֲלִיו כְּתוֹב (בְּרֵאשִׁית ה) וַיּוֹלֵד בְּדְמוֹתוֹ כְּצִלְמוֹ וְגו'. זֶה הַצֵּטִיר בְּתוֹךְ הַנִּקְבָּה מֵה שֶׁלֹּא הָיָה אוֹתוֹ הָרֵאשׁוֹן, שֶׁהַצֵּטִיר אוֹתוֹ רֵאשׁוֹן בְּתוֹכוֹ בְּמִדְיָה בְּתוֹךְ הַמֶּדָּה, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר.

כְּמוֹ זֶה לְמִטָּה. מֵה כְּתוֹב לְמִטָּה? (שם ב) וְהָאָדָם יָדַע אֵת חוּהָ אֲשֶׁתוֹ וַתְּהַר וַתֵּלֵד אֵת קִיֵּן. הַתְּחִילָה לְהוֹלִיד קוֹף בְּמַעֲיָה בְּכַח וְסִיּוּעַ שֶׁל אָדָם, אַחַר שֶׁקְבָּלָה זֶה־מָה מִהַקּוֹף הַזֶּה, וְלִכֵּן לֹא כְּתוֹב כָּאֵן וַיּוֹלֵד, אֵלָּא יָדַע וַתְּהַר וַתֵּלֵד, וַיִּצְאָה הַפְּסֻלַת בְּתוֹךְ הַנִּקְבָּה.

וְתוֹסֵף לְלֵדַת אֵת אֲחִיו אֵת הַבֵּל, וּבְזֶה גַם לֹא כְּתוֹב וַיּוֹלֵד, וְאֵף עַל גַּב שֶׁמֶצַד הַזָּכָר הוּא הָיָה. אֲבָל הַמְּקַטְרֵג תִּשָּׁשׁ וְשָׁבַר אֵת כַּחוֹ, שֶׁהָרִי בָּאוֹת קוֹף הַתְּחִילוֹ הָאוֹתִיּוֹת לְהוֹלִיד.

בֵּינָן שֶׁנִּבְרְרָה הַפְּסֻלַת, הַתְּחִילוֹ הָאוֹתִיּוֹת לְהוֹלִיד מִסוּד הָאוֹת שׁ"ת תְּקוּן שֶׁל זָכָר וְנִקְבָּה בְּהַסְכָּמָה כְּאַחַד. וְאִז כְּתוֹב, וַיּוֹלֵד בְּדְמוֹתוֹ כְּצִלְמוֹ וַיִּקְרָא אֵת שְׁמוֹ שֵׁת, וְלֹא כְּתוֹב וַתְּקָרָא. וַיִּקְרָא הוּא, וְלֹא הִיא. הוּא קָרָא שְׁמוֹ שֵׁת. תְּקוּן זָכָר וְנִקְבָּה כְּאַחַד שֶׁהָיוּ בְּהַסְכָּמָה אַחַת.

עוֹד הַתְּגַלְגְּלוֹ הָאוֹתִיּוֹת, וְחִזְרוּ לְהוֹלִיד אֶלְף שֶׁל אָדָם, וְהֵם אוֹתִיּוֹת בְּמִקוֹם שֶׁהוּא הַסִּיּוּם שֶׁל שְׁמוֹ, וּמִיָּהוּ? ג'. וְאַחַר כֵּךְ ו' וְלֹא ה', שֶׁהָרִי הַתְּעַבְרָה (הוֹלִידָה) בְּהַבֵּל. וְלִכֵּן נִטַּל אוֹת אַחֲרַת אַחֲרָיו ו', סִיּוּם בְּרֵאשִׁית שֶׁל שֵׁת ש', וְנִקְרָא אֲנוּשׁ.

אֲנוּשׁ, מֵה בֵּין הַשֵּׁם הַזֶּה לְשֵׁם שֶׁל אָדָם? אֵלָּא אֲנוּשׁ לֹא הָיָה בְּתַקְרָף, הוּא הָיָה בְּתַקוּנָם שֶׁל הָרֵאשׁוֹנִים, (תְּהִלִּים ח) מֵה אֲנוּשׁ כִּי

תִּזְכְּרֵנוּ. וְכָתוּב (איוב ז) מָה אָנוּשׁ כִּי תִגְדְּלֵנוּ וְגו', וּתְפַקְדֵנוּ לְבִקְרִים לְרָגְעִים תִּבְחָנֵנוּ. וְעַל זֶה כָּתוּב (ישעיה נג) וְה' חָפֵץ דַּכָּאוֹ הַחֲלִי, שֶׁבַר הַגּוֹף וְכַח הַנֶּפֶשׁ הוֹרִישׁ שֵׁת לְאָנוּשׁ יִרְשָׁה שְׁהִיתָה לוֹ לְקַבֵּל. וְאָף הוּא הוֹרִישׁ לְבָנוּ כָּף.

עוֹד הַתְּגַלְגְּלוֹ הָאוֹתִיּוֹת לְתַקֵּן אֶת הָעֵקֶם, וְחִזְרוּ לְהוֹלִיד אֶת קִינָן, זֶה הַתְּקוּן שֶׁל קִינָן וְהַתְּתַקֵּן תַּחֲתָיו, וְחִזְרוּ הָאוֹתִיּוֹת לְבִשְׁם אֶת הָעוֹלָמוֹת מִהָעֵקֶמִימוֹת שְׁהִיתָה. מִהֶלְלָאֵל, מ' סוּף שֶׁל אוֹתִיּוֹת אָדָם, ה' וְל' תְּקוּן שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַבַּל, וּמִשׁוּם שֶׁלֹּא הִרְשִׁיעַ כְּמוֹ קִינָן, לֹא הִתְחַלְפוּ הָאוֹתִיּוֹת מִשְׁמוֹ פָּרֵט לְאַחַת, שֶׁבְּמִקּוֹם ב' הִיתָה א' לְהִיּוֹת תְּקוּן יוֹתֵר.

עַד כָּאֵן הַתְּבִשָּׁם הָעוֹלָם וְהַתְּתַקֵּן הָעֵקֶם מִהֶרָאשִׁית שֶׁל אָנוּשׁ, פָּרֵט לְחֻטָּאוֹ שֶׁל אָדָם שֶׁלֹּא הַתְּבִשָּׁם עַד שְׁעֲמָדוֹ יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינַי. אָבֵל הַתְּתַקֵּן שֶׁל הָעֵקֶמִימוֹת שֶׁל קִינָן וְהַבַּל הַתְּתַקֵּן וְהַתְּבִשָּׁם, אָבֵל הָעוֹלָם הִיָּה בְּצַעַר וְעֲצָבוֹן עַד שֶׁבָּא נֹחַ, שְׁכָתוּב (בראשית ה) זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמִעֲצָבוֹן יִדְּיֵנוּ מִן הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אֲרָרָה ה'. וְחֻטָּאוֹ שֶׁל אָדָם לֹא הַתְּבִשָּׁם עַד שְׁעֲמָדוֹ יִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינַי וְקִבְלוּ תוֹרָה, וְכִשְׂיִשְׂרָאֵל קִבְלוּ תוֹרָה, אָזִי הִנֵּר וְהָאֹר הַתְּתַקֵּנוּ כְּאֶחָד.

וְעַבְשׂוּ רְבוּתִי, אָנִי מִבְּבַל, וּבָנוּ שֶׁל רַב סַפְרָא אָנִי, וְלֹא זָכִיתִי לְהִוָּדַע לְאָבִי, וְנִטְרַדְתִּי לְכָאֵן וּפְחַדְתִּי, שְׁהִרִי יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ הַזֹּאת הֵם אַרְיֹת בַּתּוֹרָה, וְקִבְלָתִי עָלַי שֶׁלֹּא אִמַּר דְּבַרִי תוֹרָה לְפָנַי אִישׁ עַד שְׁנֵי חֲדָשִׁים, וְהַיּוֹם הַזֶּה הֵם נִשְׁלְמוּ. אֲשֶׁרִי חֲלָקִי שֶׁנִּפְגַּשְׁנוּ פֹּה. הַרִים רַבִּי יוֹסִי אֶת קוֹלוֹ וּבְכָה, וְקָמוּ כָלֶם וּנְשָׁקוּהוּ בְּרֹאשׁוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֲשֶׁרִי חֲלָקְנוּ שְׁזָכִינוּ בְּדֶרֶךְ הַזֶּה לְשִׁמְעַ דְּבַרִי עֲתִיק הַיָּמִים מִפִּיָּהּ, מֵהַ שֶׁלֹּא זָכִינוּ לְשִׁמְעַ עַד עַכְשָׁיו.

יִשְׁבּוּ כָלֶם. אָמַר לָהֶם, רְבוּתִי, מִשְׂרָאִיתִי אֶת הַצַּעַר שֶׁל חָמִי וּבִתּוֹ שְׁדַחוּקִים וּמִצְטַעְרִים בְּנִפְשָׁם שֶׁלֹּא יִדְעָתִי אֶת בְּרַכַּת הַמְּזוֹן, אָמַרְתִּי לָהֶם, שְׁעַד שְׂאֲדַע אֶת בְּרַכַּת הַמְּזוֹן לֹא אֶתְחַבֵּר עִם אֲשֶׁתִּי כְּדֶרֶךְ כָּל הָעוֹלָם, וְאָף עַל גַּב שְׂיִכְלָתִי לְשִׁמְשׁ בָּהּ בְּלִי חֻטָּא, אִינִי רוֹצֶה לְעֵבֵר עַל דְּעֵתָם, הוֹאִיל וְלֹא יְכַלְתִּי לֹאמַר דְּבַר עַד שְׁנֵי חֲדָשִׁים. שְׁמַחוּ רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹסִי וְחָמִיו וּבִתּוֹ, וּבְכֹו מְרַב שְׂמִחָה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּבִקְשָׁה מִמֶּךָ, כִּינָן שְׁהִתְחַלַּתְתָּ, הָאֵר לָנוּ אֶת הַיּוֹם. אֲשֶׁרִי חֲלָקְנוּ בְּדֶרֶךְ הַזֶּה!

פָּתַח אותו יְלֵד בְּבִרְפַת הַמְּזוֹן וְאָמַר, כְּתוּב אֶחָד אוֹמֵר וְאָכַלְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ, וְכָתוּב אֶחָד אוֹמֵר (דברים יד) וְשִׂמַּחְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ. הַפְּסוּקִים הֵלְלוּ כְּשִׂישְׁרָאֵל הָיוּ שְׂרוּיִים בְּאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה וְנִרְאוּ לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, הָיוּ מִתְקִימִים. עַכְשָׁו אֵיךְ מִתְקִימִים? מִי יִכּוּל לֶאֱכַל לִפְנֵי ה' וְלִשְׂמַח לִפְנֵי ה'?

אָמַר וְדַאי כִּף הוּא. בְּרֵאשׁוֹנָה כְּשִׂישַׁב אָדָם עַל שְׁלַחְנוּ לֶאֱכַל, מְכַרְךָ עַל הַלֶּחֶם הַמוֹצִיא. מָה הַטַּעַם הַמוֹצִיא וְלֹא מוֹצִיא, שְׁהָרִי כְּתוּב בּוֹרָא הַשָּׁמַיִם, וְלֹא כְּתוּב הַבּוֹרָא. עוֹשֶׂה אֶרֶץ, וְלֹא כְּתוּב הָעוֹשֶׂה אֶרֶץ. מָה הַטַּעַם כִּאֵן הַמוֹצִיא?

אָמַר כָּל הַדְּבָרִים שֶׁהֵם מְסוּד הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן הַנִּסְתָּר, מִסְתַּתְּרָת ה' מִשָּׁם, לְהִרְאוֹת שְׁהָרִי מֵעוֹלָם גְּנוּז וְנִסְתָּר הוּא. וְכָל הַדְּבָרִים שֶׁהֵם מֵהָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן שֶׁנִּתְגַּלָּה יוֹתֵר כְּתוּב בְּה', שְׁכָתוּב (ישעיה מ) הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם, (עמוס ט) הַקָּרָא לְמִי הָיִם. כָּלֵם הֵם מְסוּד הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, וְאִם נִכְתָּב בְּשֵׁם הוּא בְּה', כְּמוֹ הָאֵל הַגְּדוֹל. וְכֵאֵן שֶׁהוּא בְּדֶרֶךְ נִסְתָּר (בגלוי) מְסוּד הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן הוּא, כִּיּוֹן שֶׁמְכַרְךָ אָדָם, שְׂכִינָה בָּאָה לִפְנֵינוּ.

וּמָה שֶׁאָמַר וְאָכַלְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ, כֵּאֵן נִכְלָל לְדַבֵּר בְּדִבְרֵי תוֹרָה, שֶׁכֵּךְ צָרִיךְ, הוּאֵיל וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לִפְנֵינוּ, לְקַיֵּם אֶת הַכְּתוּב, (יחזקאל מא) זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה'. וְכָתוּב (דברים יד) וְאָכַלְתָּ שֵׁם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ.

הוּאֵיל וְעוֹמֵד אָדָם לִפְנֵי רַבּוֹנוֹ, צָרִיךְ גַּם לְרַחֵם עַל הָעֲנִיִּים, לְתַתּ לָהֶם כְּמוֹ שֶׁהוּא נָתַן לוֹ לֶאֱכַל, (ומי שאוכל לפני המלך הקדוש, צריך) כְּמִי שְׂאוּכַל לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, וְצָרִיךְ שְׁלֹא יִמָּצֵא בְּלִעַץ עַל שְׁלַחְנוֹ, שְׁהָרִי בְּלִעְנוֹת הֵיא מֵהַצַּד הָאֲחֵר, וְסוּד זֶה – (בראשית כה) הַלְעִיטְנִי נָא, דֶּרֶךְ בְּלִעְנוֹת, וְכֵךְ צָרִיךְ לְצַד הָאֲחֵר, וְכָתוּב (משלי יג) וּבִטָּן רִשְׁעִים תַּחְסֹר. וְעַל זֶה וְאָכַלְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ כְּתוּב, וְלֹא לִפְנֵי הַצַּד הָאֲחֵר. וְצָרִיךְ שְׁלֹא יִתְעַסֵּק בְּדִבְרֵים בְּטִלִּים וּבְצָרְכֵי סְעוּדָה (פֶּה), וְצָרִיךְ לְהִתְעַסֵּק בְּדִבְרֵי תוֹרָה, שְׁהָרִי כְּשֶׁדִּבְרֵי תוֹרָה נֶאֱמָרִים עַל שְׁלַחַן, נוֹתֵן אוֹתוֹ הָאָדָם כַּח לְרַבּוֹנוֹ.

וְשִׂמַּחְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ – זוּהִי כוּס שֶׁל בְּרָכָה. כְּשֶׁמְכַרְךָ אָדָם בְּכוּס שֶׁל בְּרָכָה, צָרִיךְ לִשְׂמַח וּלְהִרְאוֹת שִׂמְחָה וְלֹא עֶצֶב כָּלֵל. כִּיּוֹן שֶׁנוֹטֵל אָדָם כוּס שֶׁל בְּרָכָה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹמֵד עַל גַּבּוֹ,

והוא צריך לעטף ראשו בשמחה ולברך על הכוס במושב שלשה:
נברך שאכלנו משלו.

ובטובו חיינו, זה צריך רצון למעלה אל עתיק העתיקים, ועל זה
היא בדרך נסתר. ובטובו, ולא מטובו. ובטובו, זה הימין
(מינו) העליון, ומטובו זו דרגה אחרת שבאה מצד הימין, והיא דרגה
למטה ממנו, משום שבאותו הטוב נבנה העולם ובו נזון.

למה נקרא טוב ולמה נקרא חסד? הטוב הוא כשכולל הכל בתוכו
ולא מתפשט לרדת למטה. חסד – כשירד למטה ועושה טוב
בכל הבריות, בצדיקים וברשעים, ולא חושש, ואף על גב שדרגה
אחת היא. מנין לנו? שכתוב (תהלים סג) אך טוב וחסד ירדפוני. אם
טוב, למה חסד? ואם חסד, למה טוב, שהרי באחד מספיק? אלא
טוב כולל הכל בתוכו, ולא התפשט למטה. חסד יורד ומתפשט
למטה וזן לכל הצדיקים והרשעים כאחד.

וכאן, כיון שאמר ובטובו חיינו, חזר ואמר, הן את העולם כלו
בטובו בחסד, זהו שכתוב (תהלים קלו) נותן לחם לכל בשר כי
לעולם חסדו. ועל זה הן את הכל, לצדיקים ולרשעים, לכל. זה
נקרא ברכת ימין. השמאל אינו בברכת המזון, ולכן שמאל לא
תסיע לימין.

שבין שברך ברכה, ימין (ימין), צריך לרבך את ארץ החיים בימין,
להזון משם ולפרנס ולתת מזון לכל, ולכן השניה ברכת
הארץ, וצריך להזכיר בה ברית ותורה: ועל בריתך שחתמת בבשרנו,
ועל תורתך שלמדנו. להראות שמאותו טוב נזון ברית ותורה,
שהוא התקון של הטוב הזה.

מכאן למדנו שגשמים פטורות מברכת המזון לצאת ידי חובה, שהרי
אין בהן תורה וברית. ולחתם על הארץ ועל המזון, זה
שדבקות באחד בחסד. על הארץ – זוהי ארץ החיים. ועל המזון –
זהו חסד. הרי כלולים זה בזה בדבקות אחת.

התפשטות הטוב היא הודאה שנקראת חס"ד, ועל זה הוא אומר
נודה לך על כך ועל כך נסים ואותות שנעשו מצד
הטוב. ואם תאמר, והרי כתוב נעמות בימינך נצח, זהו מצד הימין –
לא כך, אלא כל אחד ואחד מראה על אותו מקום שיצא ממנו.

ואם תאמר, נצח בימין – הרי כתוב נעמות, וכתוב (שמואל-ב כג) ונעים זמרות ישראל, (בימינו נצח) וזה שמאל, וכל שמאל נכלל בסוד הימין. אבל הודאה, מודה על הימין, להראות שהרי ממנו יצא, וזו התפשטות הטוב שהתפשט בארץ החיים.

מה הטעם אין כאן שמאל? משום שאין לו חלק לצד האחר במזונם של ישראל. ואם מתעורר שמאל, יתעורר עמו הצד האחר, והרי הוא מכר בכורתו וחלקו ליעקב אבינו. והרינו נותנים לו חלקו לאותו מקטרג בזהמה של מים אחרונים, ואם אין זהמה, הרי חלקו באותו מאכל שקרבו בו ידים.

ולכן אין לו חלק עמנו. והואיל ואין לו חלק עמנו, שהרי נטל חלקו, אין לנו להעיר השמאל כלל, שלא יתעורר המקטרג לטל שני חלקים, אחד למטה ואחד למעלה, כמו בכור. שהרי מכר את בכורתו ליעקב אבינו – חלקו למטה, ואין לו למעלה כלום. ישראל נוטלים למעלה, ועשו נוטל למטה, ועל זה לא יקרב השמאל כלל בברכת המזון.

כיון שמתברכת ארץ החיים הזו מצד הימין ומקבלת מזון, אזי מבקשים רחמים על הכל. רחם ה' אלהינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך וגו'. שהרי מאותו מזון וספוק של ארץ החיים נזכה בה אנחנו ובית המקדש, שיבנה בית המקדש למטה באותם רחמים.

ובשבת, כשהדין לא נמצא להיות נצח והוד כלל החסדים, אומר רצה והחליצנו, להיות שניהם, (ישעיה נד) חסדי דוד הנאמנים, ועל זה אל תהי צרה ויגון וכו', שהרי רצה ומודים הם חסדי דוד, ושם שלום שאמרנו בתפלה בברכת עושה שלום במרומיו הוא ברחמיו יעשה שלום עלינו.

הטוב והמטיב, שהכל בא מצד הימין ולא מצד השמאל כלום. מי שמברך ברכת המזון, הוא נוטל ברכות בראשונה מכלם, ומתברך בכלל של ברכת המזון, ועל זה יש לו ארץ חיים. מי שנוטל כוס של ברכה ומברך עליו, כתוב (תהלים קטז) כוס ישועות אשא. מי הישועות? זה הימין, שהוא מושיע מכל המקטרגים של העולם, שכתוב (הושיעה לו מינו) ותושע לו מינו, וכתוב (תהלים ס) הושיעה מינה וענני.

בין כף האיר היום, קמו כלם ונשקוהו. אמר רבי יוסי, ודאי יום משתה הוא היום הזה, ולא נצא מכאן עד שיעשה משתה לכל העיר. זהו משתה שהקדוש ברוך הוא רוצה בו. לקחו את אשתו וברכו אותה בכמה ברכות. עשו שאביה יתקן בית אחר לשמחה, כנסו את כל אנשי העיר לאותה שמחה, וקראו לה כלה, ושמו עמם כל אותו היום, והוא שמח עמם בדברי תורה.

פתח הוא על השלחן ואמר, ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עמדים. כתוב כאן עמדים, וכתוב שם (ישעיהו ו) שרפים עמדים. מה להלן שרפים, אף כאן גם שרפים. אלו הקרשים עומדים בתקוני כלה וסוכבים סביב החפה, להשרות באותה חפה רוח עליונה (סוד עליון). כמו כן הפלה למטה צריך לתקן חפה לכסותה בתקוני יפי לכבוד כלה אחרת שבאה לשרות שם בשמחה לכלה התחתונה.

ומשום כבוד אותה הפלה העליונה צריך לעשות כסוי של יפי בכל תקוני יפי, לזמן את הפלה העליונה לאותה שמחה. כמו זה בכל מילה של הברית למטה צריך לתקן כסא אחר ביפי לבעל הקנאה של אות הברית שבא לשם. אף כאן בכל חפה צריך תקוני יפי לכסות את החפה לכבוד הפלה סתם.

שהרי זו כמו שזו עומדת. זו עולה בשבע ברכות, וזו עולה בשבע ברכות. וכשעולה בשבע ברכות, אז נקראת כלה. ולכן אסור לשמש בה עד שנוכללת באותן שבע ברכות כמו שלמעלה.

אותן שבע ברכות יורשת הפלה מרוח (מסוד) עליונה, מקום שכל הברכות שופעות משם. שש ברכות הן שהפלה מתברכת מהן, ואתה אמרת שהן שבע? אלא השביעית היא שמקימת את כלן. רב הברכות על היין למה? אלא שהוא הצד שמשמח את הכל על אותו יין שמשמר בענביו תמיד. ומשום כף הברכה הראשונה של אותן השבע היא סוד של היין, יין עושה פרי (שמחה) בין למעלה בין למטה. גפן נוטלת הכל, ומוציאה פרי לעולם, והתעוררות של שמחה היא משמאל, שכתוב (שיר ב) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. ואותו עץ חיים עושה פרות ונצנים (באותה גפן) בהתעוררות הזו, וזוהי הברכה הראשונה של הכל. (בורא פרי הגפן).

השנייה, שהכל ברא לכבודו, הסוד של הברית הקדושה, שמחת החבור, שנוטל את כל הברכות מסוד הימין לעשות

פרות באותה גפן, שהרי בראשונה אותו פרי (שמחה) יורד מלמעלה דרך האיברים, ושופע לברית הקדושה להשפיעה באותה הגפן, וזה מצד הימין, שהרי אין פרי נמצא אלא בימין. השמאל מתעורר והימין עושה.

אחר כן נכלל השמאל בימין והימין בשמאל להיות סוד של אדם, ולכן השלישית היא יוצר האדם. ועל זה יעקב, שהוא עמוד האמצעי, דמותו של אדם הוא היה.

הרביעית היא עמוד אחד של ירך ימין. החמישית – שוש תשיש ותגל עקרת הבית בשמחה בקבוץ וכנוס בניה מארבעת צדדי העולם, וזה סוד של ירך אחרת שמתחברת בירך שמאל ללכת ולכנס את כל הצדדים, וכנוס הבנים, ואהבה להכניסם בין הברכים. **ובאותם השנים** שהנביאים שורים בתוכם, שמחת עקרת הבית. מה הטעם? משום שהרי שתי ערבות לא עושות נצנים ופרות, וכנוס הבנים אליהם הם פרות ונצנים שלהם, ולא מעירים כנוס של בניה אליה, רק בנביאים.

ברכה ששית – שמח תשמח רעים האהובים, מקום של רצון ושמחה ואחזה נמצאים, העמוד של כל העולם שנקרא צדיק, וצדיק וצדק הם רעים ואהובים שלא זזים זה מזה. עד כאן שש ברכות שכלה מתברכת מהן.

הברכה השביעית מקימת הכל, ומהשביעית הזו הכל מתברכים ודאי, כלל של עשר אמירות, משום שזו כוללת מעלה ומטה, ולכן כלולים בזו עשרה מיני שמחה: ששון, שמחה, חתן, (וכלה, גילה, דיצה, אהבה, ואחזה, שלום) וכלה, אהבה, אחזה, רנה, דיצה, חדוה, שלום ורעות. להיות הכלה שלמות הכל.

אשריהם ישראל שהם זכו למטה כמו שלמעלה, עליהם כתוב (שמואל-ב ז) ומי כעמך פִּיִּשְׂרָאֵל גוי אחד בארץ. שמחו כלם כל אותו יום בדברי תורה, וכל בני העיר עשו אותו ראש עליהם. ליום אחר קמו רבי יוסי ורבי חייא, וברכו אותם והלכו לדרפם.

כשהגיעו לרבי שמעון, הרים עיניו וראה אותם. אמר, מסתכל הייתי בכם היום הזה, וראיתי אתכם שני ימים ולילה שהייתם במשכנו של אותו נער מטטרון, ואותו נער היה מלמד אתכם סודות עליונים בשמחת התורה. אשרי חלקכם בני!

סִדְרוּ כֻלָּם אֶת הַדְּבָרִים לְפָנָיו, וְסָחוּ לוֹ אֶת הַמַּעֲשֵׂה. אָמַר לָהֶם, אֲשֶׁרֵיכֶם וְאֲשֶׁרֵי חֻלְקֵי, שֶׁהֲרִינִי נִזְכָּר יוֹם אֶחָד שֶׁהִיָּה הוֹלֵךְ עִמִּי בְּדֶרֶךְ רַב סִפְרָא אָבִיו, וּבִרְכַתִּי אוֹתוֹ כַּאֲשֶׁר נִפְרַד מִמֶּנִּי שֶׁהִיָּה לוֹ בֶּן אֲרִיָּה בַּתוֹרָה, וְלֹא בִרְכַתִּי אוֹתוֹ שֶׁהוּא יִזְכֶּה בּוֹ. אֲשֶׁרֵי חֻלְקֵכֶם בְּנֵי, עֲלֵיכֶם כְּתוּב (ישעיה נד) וְכֹל בְּנֵיךְ לְמוֹדֵי ה'.

דְּבַר אַחַר וְכֹל בְּנֵיךְ לְמוֹדֵי ה' – וְכִי כָל הַבְּנִים שֶׁהֵם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, אֶת כָּל מְלַמֵּד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא תוֹרָה? כֵּן. שֶׁהֲרִי בְּשַׁעַה שְׁאוֹתָם תִּינוּקוֹת לּוֹמְדִים תוֹרָה, הַשְּׂכִינָה בָּאָה וְנוֹתַנָּת לָהֶם כַּח וְחֹזֵק לְלַמֵּד תוֹרָה. שְׁאַלְמָלָא סִיוְעוּ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵין אוֹתָם הַתִּינוּקוֹת יְכוּלִים לְסַבֵּל.

רַבִּי שִׁמְעוֹן הָיָה מְצוּי יוֹם אֶחָד לַיָּד הַפֶּתַח שֶׁל לוֹד, וְרַבִּי חֵיָּא עִמּוֹ. פָּגַשׁ בּוֹ תִינוּק אֶחָד. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, וְדַאי שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְרַצֶּה (יעוור) בְּעוֹלָם עֲכָשׁוּ לְיָמִים מְעַטִּים גְּלוּל גְּדוּל לְמַלְכֵי הָאָרֶץ אֵלָה בְּאֵלָה. וְדַאי שֶׁבְּעוֹד שֶׁהֵם מְצִיקִים אֵלָה לְאֵלָה, יִשְׂרָאֵל יִהְיוּ בַתוֹךְ רְוָחָה.

אָמַר אוֹתוֹ תִינוּק, וְהֲרִי בְיוֹם זֶה הַתְּחִילָה הַתְּעוֹרְרוֹת זו, שֶׁהֲרִי בְיוֹם זֶה דְּמִים רַבִּים נִשְׁפָּכִים בְּעוֹלָם. אָמַר לוֹ רַבִּי חֵיָּא, מִנֵּין לוֹ לְזֶה הַתִּינוּק? אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, לְפַעְמִים נְבוּאָה נּוֹפֶלֶת בְּפִי הַתִּינוּקוֹת וּמִתְנַבְּאִים יוֹתֵר מֵאֶחָד הַנְּבִיאִים.

אָמַר אוֹתוֹ תִינוּק, וְכִי תְמִיָּהּ הִיא שֶׁתְּהִיָּה לַתִּינוּקוֹת נְבוּאָה?! וְהֲרִי הוּא פְּסוּק שְׁלָם. מִנֵּין לָנוּ? שֶׁכְּתוּב וְכֹל בְּנֵיךְ לְמוֹדֵי ה'. הֵם וְדַאי לְמוֹדֵי ה', וְנְבוּאָה יוֹצֵאת מֵהֶם, מֵה שְׁאִין כֵּן לְכָל הָעוֹלָם, אֵלָא לְיִשְׂרָאֵל לְבָדֵם, שֶׁכְּתוּב בְּהֵם וְכֹל בְּנֵיךְ לְמוֹדֵי ה', וּמִשׁוּם כֵּן יוֹצֵאת מֵהֶם נְבוּאָה. בָּא רַבִּי שִׁמְעוֹן וּנְשָׁקוּ. אָמַר, מִיָּמֵי לֹא שִׁמְעַתִּי אֶת זֶה, רַק עֲכָשׁוּ.

זו מְצוֹת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַשָּׁה, וְעַשִּׂית אֶת הַקְּרָשִׁים לְמִשְׁכַּן עֲצֵי שְׁטִים עֲמֻדִים. (הַפֶּל כְּדָגְמָא הָעֲלִיּוֹנָה) (פֶּתַח רַבִּי יִצְחָק) וְכְתוּב (ישעיה ו) שְׁרָפִים עֲמֻדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפִים וְגו'. מַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן בְּאוֹתָם קְרָשִׁים כְּמוֹ אוֹתָם הַשְּׂרָפִים, (בְּמִקּוֹם זֶה) אֵלָה עוֹמְדִים וְאֵלָה עוֹמְדִים.

וְאֵם תֹּאמַר, וְהֲרִי כָל חִילוֹת הַשָּׁמַיִם כָּלָם עוֹמְדִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְנִתַּתִּי לָךְ מֵהַלְכִים בֵּין הָעֲמֻדִים הָאֵלָה, וְכְתוּב וְכֹל צָבָא הַשָּׁמַיִם עֲמֻדִים עָלָיו וְגו', שֶׁהֲרִי כָל הַמַּחְנוֹת הָעֲלִיּוֹנִים אֵין לָהֶם

כרעים, וכלם עומדים בקימה? אלא ודאי כלם עומדים, ולפעמים אלה נקראים שרפים, ולפעמים עולים בשם אחר, אבל אלה כלם עומדים בשם אחד.

וּפְסוּק זֶה פִּרְשׁוּהוּ, (רבי יצחק פתח) כְּתוּב (תהלים כג) מְזַמֵּר לְדָוִד ה' רְעִי לֹא אֶחָסֵר. הָרִי נִתְבָּאֵר, מֵה בֵּין מְזַמֵּר לְדָוִד וּבֵין לְדָוִד מְזַמֵּר? וְכֵן שְׂכִינָה קִדְמָה וּבָאָה וְשִׁרְתָּה עָלָיו בְּרֵאשׁוֹנָה. ה' רְעִי, וְכִי לְמָה שְׂכִינָה קִדְמָה לְכֹאן, וְהָרִי דָוִד צָרִיךְ לְהִקְדִּים (לעזרה) בְּרֵאשׁוֹנָה, הוֹאִיל וּמִבְקֵשׁ מְזוֹנוֹ מֵעַם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא?

אָלֵּא וְדָאִי שְׂכִינָה קִדְמָה וּבָאָה וְשִׁרְתָּה עָלָיו וְהִעִירָה אוֹתוֹ לְשִׁבַּח לְמַלְךְ אֵת הַשִּׁבַּח הַזֶּה וּלְבִקֵּשׁ מְזוֹנוֹת מִלְפָּנֵי הַמֶּלֶךְ, שֶׁהָרִי כִּף צָרִיךְ עַל דְּבַר שֶׁל מְזוֹן שֶׁהִיא רוּצָה וְהָרִצוֹן שְׁלָה, שְׁכַל בְּנֵי הָעוֹלָם יִבְקֹשׁוּ מְזוֹנוֹת. מִשּׁוֹם שֶׁכֹּאֲשֶׁר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּצָה לְהוֹרִיד מְזוֹנוֹת לְעוֹלָם, הִיא נוֹטֶלֶת בְּרֵאשׁוֹנָה, וְעָלֶיהָ יוֹרְדִים מְזוֹנוֹת לְכֹל הָעוֹלָמוֹת. וּמִשּׁוֹם כִּף הִיא הַקְּדִימָה לְדְבַר זֶה שֶׁל מְזוֹנוֹת, וְשִׁרְתָּה עַל דָּוִד.

הַיֵּצֵר הַקֹּשֶׁה הָרַע, לוֹחֵם וּמַפְתֵּה אוֹתָךְ, עַד שֶׁתְּמוֹת בְּלִי חֲכָמָה וּבְלִי דַעַת וַיְדִיעַת הַשֵּׁם, וְאַתָּה מִתְלַלְלָךְ בַּחֲמָד וּבִלְבָבִים, עַד שֶׁלֹּא יִתְּנוּ לָךְ חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא

אֲנִי נִשְׁבַּע לָךְ בְּנִי, שֶׁכֹּל הַמְּנִיעוֹת הָאֵלוֹ (עֲנִיּוֹת הַמַּחֲבִיב רְדִיפוֹת הַמְּזוֹן וְהַלְבוּשׁ וְתַקוּן הַבַּיִת שֶׁהֵם עֲנִינִים הַכְּרַחֲמִים וְכו'), הֵם נִמְשָׁכוֹת אַחֵר הַיֵּצֵר הַקֹּשֶׁה הָרַע, הַלוֹחֵם וְהַמַּפְתֵּה אוֹתָךְ, עַד שֶׁתְּמוֹת בְּלִי חֲכָמָה וּבְלִי דַעַת וַיְדִיעַת הַשֵּׁם, וְאַתָּה מִתְלַלְלָךְ בַּחֲמָד וּבִלְבָבִים, עַד שֶׁלֹּא יִתְּנוּ לָךְ חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא.

אִם תִּחְסַר הַחֲכָמָה אֲמִתִּית תְּמוֹת הַנֶּפֶשׁ מִיֵּתָה מִשְׁנֵה הַכֶּרֶת תִּכְרַת הַנֶּפֶשׁ הַהִיא עוֹנָה בָּהּ אִךְ אִם יֵשׁ אֱלֹקִים אִתָּךְ רְאוּי לָךְ שֶׁתִּחַשֵּׁב כִּי הַחֲכָמָה הוּא מְזוֹן הַנֶּפֶשׁ, וְאִם תִּחְסַר הַחֲכָמָה הִיא חֲכָמָה אֲמִתִּית, תְּמוֹת הַנֶּפֶשׁ מִיֵּתָה מִשְׁנֵה, הַכֶּרֶת תִּכְרַת הַנֶּפֶשׁ הַהִיא עוֹנָה בָּהּ. וְאִם לֹא תִחְסַר הַחֲכָמָה הָאֲמִתִּית מִמֶּךָ, אִז תִּחְיֶה, כִּי עָלֶיהָ נֶאֱמַר כִּי הוּא חִיָּךְ וְאַרְךְ יָמֶיךָ.

דַּע, כִּי הַמְּנִיעוֹת הַהֵוא, מִצַּד הַיֵּצֵר הָרַע הַמְּמִית הַחַיִּים, וְהָאֱלֹקִים יִבְיָאוּהוּ בְּמִשְׁפָּט עַל שֶׁלֹּא בָחַר בַּחַיִּים, וּבְצִיָּרָה זֶה בִּלְבָבְךָ, לֹא יִמְנַעַךְ מוֹנְעִים כָּלֵל מִלְבַּקֵּשׁ חֲכָמָה, שֶׁאַתָּה יוֹדֵעַ הַמוֹנְעִים הַנּוֹכְרִים, אֵלוֹ בְּקִשְׁתוֹ לִמְנַע מִמֶּךָ מְזוֹן גּוֹפֵךְ לֹא הֵייתָ סוֹבֵל אֶלָּא הֵייתָ צוֹעֵק לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּלְבָרִיּוֹת לְפָרְנִסָּךְ וְגַם הֵייתָ בּוֹרַח מִהַעִיר לְעִיר וְאוּלֵי הִיָּה לָךְ בְּאִפְשֵׁר לְפָרַח בְּאוּרֵי הֵייתָ פּוֹרַח, וְכֵן זֶה כְּדִי לְבַקֵּשׁ מְזוֹנָךְ מִכֹּל צַד וּפְנֵה, וְכֵן זֶה לְקִיּוֹם הַגּוֹף הַנִּמְנָשׁ אַחֵר הַיֵּצֵר, כֹּל שֶׁכֵּן וְקָל וְחֹמֵר לְקִיּוֹם הַנֶּפֶשׁ, וְאוּלֵי יַעֲזָרֶךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּזֶה הַצִּיּוֹר הַשְּׁכָלִי לְקַבְּלוֹ וְלִהְיוֹתוֹ וְלִהְיוֹתוֹ אַחֲרָיו בְּכֹל יְכַלְתָּךְ, דַּע לָךְ שֶׁלֹּא יִמְנַעַךְ שׁוֹם מוֹנַע הֵן עֲנֵי הֵן גְּלוֹת.

(סֵפֶר הַפְּלִיאָה דָף ג' עמוד ג')

סדר הלימוד ליום יב שבט [יום 130 בשנה]

ה' רעי - ה' הרועה שלי. כרועה הזה שמנהיג צאנו במקום של דשאים ועשבים שלא חסרו דבר, אף כף הקדוש ברוך הוא הוא הרועה שלי לזון אותי בכל מה שאני צריך. דבר אחר ה' רעי - שנינו שקשים מזונות של אדם לפני הקדוש ברוך הוא כמו קריעת ים סוף. כאן הם שני גוונים, ושניהם בדרך אמת.

אחד בשביל שכל מעשיו של הקדוש ברוך הוא בדין ואמת, ועל הדין והאמת מתקים כל העולם, ובכל יום ויום ובכל זמן וזמן דן את כל העולם בדין, את הצדיקים ואת הרשעים ואת כל בני העולם, כמו שנאמר (תהלים יא) כי צדיק ה' צדקות אהב. וכשהוא דן בני אדם ורואה בני אדם כמה רשעים וכמה חטאים לפניו, אז קשה בעיניו לתת להם מזון בכל זמן, כי יש לו לזון את הרשעים ואת אותם שחוטאים.

והוא עושה עמהם לפני משורת הדין, וזן ומפרנס אותה כפי החסד העליון שנמשך ונשפע על כל (העמים ובני) בני העולם, ובו הוא זן ומפרנס את הכל, את הצדיקים ואת החסידים ואת הרשעים, ואת כל אותם בני העולם, ואת כל החיות ובהמות השדה ועופות השמים, מקרני ראמים ועד ביצי כנים, ולא נשאר בעולם מי שאינו זן ומפרנס את הכל, אף על גב שקשה לפניו, לפי מעשי בני העולם, כקריעת ים סוף.

וכי קריעת ים סוף קשה לפניו, והרי כתוב (נחום א) גוער בים ויבשהו, (עמוס ט) הקרא למי הים וישפכם על פני הארץ, והרי כיון שעלה רצון לפניו, הכל לפניו כאין הוא חשוב, ואתה אמרת שקריעת ים סוף קשה לפניו?!

אף בזמן שישראל עברו לים ורצה הקדוש ברוך הוא לקרע להם את ים סוף, בא רהב, אותו ממנה על מצרים, ובקש דין מלפני הקדוש ברוך הוא. אמר לפניו, רבון העולם, למה אתה רוצה לעשות דין על מצרים ולקרע את הים לישראל, הרי כלם רשעים לפניך, וכל דרכך בדין ואמת? אלה עובדי כוכבים ומזלות, ואלה עובדי כוכבים ומזלות. אלו בגלוי עריות, ואלו בגלוי עריות. אלו שופכי דמים, ואלו שופכי דמים.

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה הָיָה קָשָׁה לְפָנָיו לְעֵבֵר עַל דְּרוֹךְ הַדִּין. וְהָרִי יִשְׂרָאֵל הָיָה נוֹסְעִים עַל הַיָּם, שְׁכָתוֹב (שמות יד) וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה מַה תִּצְעַק אֵלַי דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ. וְהָיָה קָשָׁה לְפָנָיו לְעֵבֵר עַל הַדִּין וְלִקְרַע לָהֶם אֶת יַם סוּף, וְאֶלְמָלָא שֶׁהַשְּׂגִיחַ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּזִכּוֹת אַבְרָהָם שֶׁהַקְּדִים בִּבְקָר לְעִשׂוֹת מִצְוֹת רַבּוֹנוֹ וּרְצוֹנוֹ, כְּכַתּוּב (בראשית כב) וַיִּשְׁכֶם אַבְרָהָם בִּבְקָר – כָּלֵם הָיוּ אוֹבְדִים בַּיָּם, מִשּׁוּם שֶׁבָכַל אוֹתוֹ הַלֵּילָה הָיָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּדִין עַל יִשְׂרָאֵל.

וְשִׁנְיָנוּ, מַה שְׁכָתוֹב וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלֵּילָה, מְלַמֵּד שֶׁבְּאוֹ מְלֹאכִים עֲלִיוֹנִים לְשַׁבַּח בְּאוֹתוֹ לֵילָה לְפָנָיו הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאָמַר לָהֶם: וְכִי (בְּנִי) מַעֲשֵׂי יָדַי טוֹבְעִים בַּיָּם וְאַתֶּם מְשַׁבְּחִים לְפָנָי?! מִיָּד – וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלֵּילָה. מַה כְּתוּב? וַיְהִי בְּאַשְׁמֹרֶת הַבֶּקֶר. הַשְּׂגִיחַ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּזִכּוֹת אַבְרָהָם שֶׁהַקְּדִים בִּבְקָר לְעִשׂוֹת רְצוֹן רַבּוֹנוֹ, כְּכַתּוּב וַיִּשְׁכֶם אַבְרָהָם בִּבְקָר. אִזְ חֲזַר הַיָּם, וּבְרַחוּ הַיָּמִים מִלְּפָנָיו יִשְׂרָאֵל.

שְׁכָתוֹב, וַיֵּשֶׁב הַיָּם לְפָנָיו בְּקָר לְאִיתָנוּ. וְשִׁנְיָנוּ, לְאִיתָנוּ – לְתַנְאוּ, לְאוֹתוֹ תְּנָאֵי שֶׁהַתְּנָה עִמּוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּשֶׁבְּרָא אֶת הָעוֹלָם. לְאִיתָנוּ, כְּתוּב כָּאֵן לְאִיתָנוּ, וְכַתּוּב שָׁם (תהלים פט) מִשְׁכִּיל לְאִיתָן הָאֲזֹרָחִי, וְעַל זֶה לְפָנָיו בְּקָר, בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁהַקְּדִים אַבְרָהָם לְעִשׂוֹת רְצוֹן רַבּוֹנוֹ אִזְ נִקְרַע הַיָּם, (כָּאֵן וַיִּהְיֶה אֶת מַחְנֵה מִצְרַיִם) וְלָכֵן קָשָׁה הָיָה לְפָנָיו קְרִיעַת יַם סוּף.

כְּמוֹ כֵּן קָשִׁים הַזּוּוּגִים לְפָנָיו הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּקְרִיעַת יַם סוּף. מַה קְרִיעַת יַם סוּף הָרַג אֶת אֱלֹהֵי בְּצַד הַזֶּה, וְקִיַּם אֶת אֱלֹהֵי בְּצַד הַהוּא – אֵף כָּאֵן בְּזוּוּגִים, כְּתוּב (תהלים סח) מוֹצִיא אֲסִירִים בְּכוֹשְׁרוֹת, וְשִׁנְיָנוּ – בְּכִי וְשִׁירוֹת. מִמִּית אֶת זֶה, וְנוֹתֵן אֶת אֲשֶׁתּוֹ לָזֶה, וְלִפְעָמִים לְרָשָׁע מְזַדְּמָנֵת אֲשֶׁה מְעָלָה. אֲבָל סוּדוֹת נִסְתָּרִים הֵם בְּכָל, וְהַכֹּל הוּא בְּדִין. וּמַה שֶׁהָעִירוּ הַחֲכָרִים בְּזֶה, וְדָאֵי כֶּךָ הוּא.

וּמַה שֶׁהָעִירוּ לְפָנָיו וְלֹא מִלְּפָנָיו – לְפָנָיו אוֹתוֹ שְׁעוֹמֵד לְפָנָיו, לְפָנָיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְשִׁמַּשׁ לְפָנָיו. וְעַל כֵּךָ לֹא אָמְרוּ שֶׁקָּשִׁים הַזּוּוּגִים לְקְדוֹשׁ – בְּרוּךְ – הוּא, וְכֵן קָשִׁים מְזוּוּנֹתָיו שֶׁל אָדָם לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֶלָּא לְפָנָיו, וְלָזֶה קָשִׁים כָּל אֱלֹהֵי, שֶׁהָרִי לֹא בְּרִשׁוֹתָם הֵם עוֹמְדִים. אֵף עַל גֵּב שֶׁהוּא עוֹשָׂה, (אֲבָל אֵף עַל גֵּב שֶׁהוּא עוֹשָׂה) בְּרִשׁוֹת אַחֲרֵת הוּא עוֹשָׂה.

כתוב (ויקרא כב) ונכרתה הנפש ההיא מלפני. מה זה מלפני? אלא זה העולם הבא, שהוא שכל החיים עומדים שם. דבר אחר, זה צנור עליון, נהר שאין מימיו פוסקים לעולמים, והכל אחד. וזהו שנוטל את כל העדוניהם של העולם הבא, ומאותם עדוניהם עליונים תתכלה (הנפש הזו), ממקום ששם אותו נעם ה', וזהו מלפני.

ואם תאמר, אם כן, הרי כתוב (יונה א) ויקם יונה לברח תרשישה מלפני ה'. כי ידעו האנשים כי מלפני ה' הוא ברח. ושנינו, מה הטעם הלה יונה וברח? וכי מי יכול לברח מלפני הקדוש ברוך הוא?! אלא היה הולך וברח לצאת מהארץ הקדושה, שהרי השכינה אינה שורה מחוץ לארץ ישראל, ומשום שלא תשרה עליו השכינה, היה בורח מארץ הקדש, שהרי השכינה שורה שם, כמו שנאמר (תהלים קכח) אשתך כגפן פריה בירכתי ביתך. גפן פריה – זו שכינה. מה שכינה היתה נסתרת בתוך בית קדשי הקדשים, אף כן אשה צנועה לא יוצאת משער ביתה החוצה. ומשום כן היה בורח יונה מחוץ לארץ הקדושה, והרי כאן כתוב מלפני, ולא כתוב לפני.

אף ודאי כן הוא – מלפני, שהרי רוח נבואה לא באה מתוך שכינה אלא מלפני. אותן שתי דרגות הנביאים ששורים על השכינה, ומאותו מקום פחד להיות שם בארץ הקדושה, ועל זה מלפני. כי מלפני ה' הוא ברח, ולא לפני ה', שהרי היה יודע שנבואה לא היתה באה אלא מלפני.

ומשום כן קשים זונגים, קשים מזונותיו של אדם לפני הקדוש ברוך הוא, ולכן דוד המלך תלה מזונותיו למעלה, משום שלמעלה לא פוסק לעולמים. אבל כאן פוסק, שהרי לא תלויים בו מזונות. למעלה הם. ועל זה כתוב (תהלים כג) ה' רעי לא אחסר, לא יפסקו מזונות ממני לעולמים, משום שאותו נהר ששופע ויוצא מעדן לא פוסק לעולמים, ומשום זה קודמת שכינה על זה.

בא וראה, בשעה שאותו מקום מקבל מזונות מלמעלה, כל המקדשים את רבונם, כלם מתעדנים ומתעוררים ומעלים כנפים כשבאה שכינה עם אותו מזון, כדי שלא יסתכלו בה.

ואותן שלש מחנות בעליה אחת קוראים ואומרים קדוש. אלה קוראים למחנה שני, ומעלים כנפים אלה הראשונים ואלה השניים, ואומרים השניים הללו קדוש. אלה קוראים למחנה שלישי

ומעלים כנפים שלש המחנות כאחד, וכלם אומרים: קדוש ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו. ועל זה כלם משלבים זה בזה, אלה נכנסים לתוך אלה, ואלה נכנסים לתוך אלה, משלבים זה בזה, כמו שנאמר משלבת אשה אל אחתה כן תעשה לכל קרשי המשכן.

הקרשים עומדים תמיד בקיומם ולא מתכופפים, כמו שהם עומדים, שלא מתכופפים, שאין להם כרעים, ועומדים תמיד בלי ישיבה, ועל זה כתוב בקרשים, עמדים.

מה כתוב? שתי ידות לקרש האחד. אף כף בשני גונים הם כלולים כל אחד ואחד מהם, אותו שלו ושל חברו, וחברו אף כף יש בו, ועל זה משלבים זה עם זה. (זה נוטל שלו ושל חברו, וזה נוטל שלו ושל חברו).

כדגמות זה כתוב בתורה, (משלי ג) כי טוב סחרה מסחר כסף ומחרוץ תבואתה. זה מלמד לזה, וזה מלמד לזה. נעשו משלבים זה עם זה. זה נוטל שלו ושל חברו, וזה נוטל שלו ושל חברו, ומשלבים זה בזה.

כתוב, בנאות דשא ירביצני על מי מנחות ינהלני. נאות דשא – אלה הם המקורות העליונים שכל המזון וההספקה באים מהם. הנאות הללו נקראים נאות יעקב, נאות דשא, משום שיש נאות בחוץ שנקראים נאות מדבר, ועל זה בנאות דשא. ואם תאמר, הרי כתוב תדשא הארץ דשא, שהרי הוא למטה? אלא דשא מאותן נאות בא, שנולד וצומח מהם, ועל זה בנאות דשא ירביצני.

על מי מנחות ינהלני – אלו המים של מנוחה, ששופעים מאותו מקום ששופע ויוצא מעדן, ואותם המים נקראים מי מנחות. נפשי ישוב – זוהי נפש דוד, ולא רצה דוד לתקן אלא את אותה הדרגה שלו כראוי. במי המנוחות הללו עתידים הצדיקים לנוח לעולם הבא, שכתוב (ישעיה נח) ונחף ה' תמיד וגו'.

ועשית קרסי נחשת חמשים וגו'. רבי אלעזר ורבי אבא היו יושבים לילה אחד. כשירד הלילה, נכנסו לתוך גן שעל ים טבריה, ובין כף ראו שני כוכבים שנוסעים, זה מכאן וזה מכאן, ונפגשו זה בזה והסתתרו.

אמר רבי אבא, כמה גדולים מעשיו של הקדוש ברוך הוא בשמים מלמעלה ובארץ מלמטה. מי יכול לדעת בשני הכוכבים הללו

שִׁיצְאוּ אֶחָד מִכָּאן וְאֶחָד מִכָּאן, וְנִפְגְּשׁוּ זֶה בְּזֶה וְהִסְתַּתְּרוּ. אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכִי לֹא רָאִינוּ אוֹתָם?! הֲרֵי הִשְׁגַּחְנוּ בָּהֶם וְהִשְׁגַּחְנוּ בְּכַמָּה מַעֲשִׂים אַחֲרֵים שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה תָּמִיד.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קמז) גְּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כַּח וְגו'. גְּדוֹל וְרַב וְעֲלִיּוֹן הוּא הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְכִי לֹא יִדְעֵנוּ שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא גְּדוֹל וְרַב כַּח? מֵהוּ שִׁבְחוּ שֶׁל דָּוִד כָּאֵן?

אָפֵא בְּכָל מְקוֹם הוּא אוֹמֵר גְּדוֹל ה', וְכָאֵן אָמַר גְּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ. מֵה הִטְעַם? אֶלֶּא שֵׁם שֶׁהוּא אוֹמֵר (שם מא) גְּדוֹל ה' וּמְהִלֵּל מְאֹד, בְּדַרְגָּה עֲלִיוֹנָה הוּא אוֹמֵר. וְכָאֵן שִׁכְתוּב גְּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ, בְּדַרְגָּה תַּחְתּוֹנָה הוּא אוֹמֵר, שֶׁהוּא אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. מֵה כָּתוּב לְמַעַל מִפְּסוּק זֶה? מוֹנֶה מִסְפָּר לְכוֹכְבִּים לְכֻלָּם שְׁמוֹת יִקְרָא. אִם כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא אָדָם, יִתְכַנְּסוּ לְמִנּוֹת אֶת הַכוֹכְבִּים, לֹא יוּכְלוּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית טו) וּסְפָר הַכוֹכְבִּים אִם תּוּכַל לְסַפֵּר אוֹתָם. וְהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵה כָּתוּב בּו? מוֹנֶה מִסְפָּר לְכוֹכְבִּים לְכֻלָּם שְׁמוֹת יִקְרָא. מֵה הִטְעַם? מִשּׁוֹם שִׁכְתוּב גְּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כַּח וְגו'. כְּמוֹ שֶׁאֵין מִסְפָּר לְכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם פָּרַט אֱלִיּוֹ, אֶף כֵּן הוּא כָּתוּב בּו, וְלִתְבוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר.

בֵּא וְרָאֵה, כְּתוּב (ישעיה מ) הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם וְגו'. אֶת כָּל הַתְּחִלּוֹת וְהַמְחַנּוֹת וְהַכוֹכְבִּים הוֹצִיא הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּשֵׁם כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְלֹא גִרַע אֶפְלוֹ אֶחָד. בְּכָל הַכוֹכְבִּים וְהַמְזֻלוֹת שֶׁל כָּל הָרַקִּיעִים נִתְמַנּוּ שָׁרִים וּפְקִידִים לְשִׁמְשׁ אֶת הָעוֹלָם כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּרָאוּי לוֹ, וְאֵין לָהּ עֵשֶׁב קֶטֶן בְּכָל הָעוֹלָם שֶׁלֹּא שׁוֹלֵט עָלָיו מְזֵל וְכוֹכֵב בְּרַקִּיעַ, וְעַל אוֹתוֹ כּוֹכֵב מְמַנֶּה אֶחָד שִׁמְשֵׁם לְפָנָי הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּרָאוּי לוֹ.

כָּל הַכוֹכְבִּים שֶׁבְּרַקִּיעִים, כָּלֵם מְשַׁמְשִׁים עַל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְכָלֵם מְפַקְדִים לְשִׁמְשׁ כָּל דָּבָר וְדָבָר לְאוֹתָם שֶׁבְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא צוּמְחִים וְלֹא מְגַדְלִים עֲשָׂבִים וְאֵילָנוֹת וְדִשָּׁאִים וְעֲשָׂבֵי הַשָּׂדֶה, רַק לְמַרְאֵה הַכוֹכְבִּים שְׁעוֹמְדִים עֲלֵיהֶם וְנִרְאִים עֲלֵיהֶם פְּנִים בְּפָנִים, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּמוֹ שֶׁרָאוּי לוֹ.

רַב הַמְחַנּוֹת שֶׁל הַכוֹכְבִּים וְהַמְזֻלוֹת, כָּלֵם יוֹצֵאִים בְּרֵאשִׁית הַלְלִיָּהּ עַד שֶׁלֵּשׁ שְׁעוֹת חֶסֶר רְבַע. מִשָּׁם וְהִלָּאָה לֹא יוֹצֵאִים, רַק מַעֲשִׂים. וְכָל אוֹתָם הַכוֹכְבִּים לֹא מְשַׁמְשִׁים לְבִטְלָה וְלֹא נִרְאִים

לבטלה. ויש כוכבים שמשמשים כל לילה כדי להצמיח ולגדל את כל אותם דברים שהצטוו עליהם. ויש כוכבים שמשמשים עד חצות הלילה, וצומחים ומגדלים מראשית הלילה עד אותה שעה כל אותם דברים שהפקדו עליהם. ויש כוכבים שמשמשים מעט מהלילה, שכיון שנראה עם אותו העשב או אותו הדשא, מיד השלים שמוש, ולא צריך יותר באותו לילה, והרי הם אינם עומדים לבטלה. כיון שהשלימו את שמושם, אינם נראים יותר בעולם הזה, ונכנסים למקומם.

בספר החכמה העליונה של בני קדם אומרים על כל אותם כוכבי השרכיט, שמשלחים שרכיט ברקיע, אומרים שהעשבים הם בארץ מאותם שנקראים סמי החיים, ואבני יקר יש בארץ, וזהב שחוט של המגדל בתוך הרים רמים במעט המים שמכסים עליהם, ולא מכסה, אלא ששופע עליו, ושולטים על כל אלה אותם כוכבי השרכיט ומגדלים הללו בשבילם.

וכף תקונם וגדלתם אינו אלא במראה ונגה של אותו שרכיט ששולח אותו הכוכב לתוך הרקיע, ואז מתתקנים ומתגדלים כל אותם דברים.

מחלות יש בבני אדם כמו ירקים וחולי רוח, שהרפואה שלהם לא תלויה כי אם במראה אחד של ברזל קליל הנוצץ לעינים, ויש לו לבעל החלי להסתכל בו. ולא (שוכף) שיך (נרפא) בזה, עד שעובר אותו מראה לצד זה ולצד זה כמו השרכיט שיושיט התנוצצות של ברק לפניו. ובאותה הושטה של ברק שנוצץ לעינים, באה לו הרפואה. אף כך כל אותם ששולטים עליהם אותם כוכבים, אין להם תקון וגדלה במה שנראה, פרט לאותה התפשטות השרכיט, ובזה מתתקנים במראה, בגון, בכח, כמו שנראה.

ויפה הוא, שהרי כמו זה רמוז בספרו של שלמה המלך בחכמת האבנים היקרות, שאם חסר מהם נגה של התנוצצות ולהט הכוכבים הידועים, לא מגדלים ולא (מתתקנים לעולמים) מתתקנים אותם לעולמים, והכל תקן הקדוש ברוך הוא לתקון העולם, כמו שנאמר (בראשית א) להאיר על הארץ, בכל מה שצריך בעולם הזה לתקן אותו. **בתוב** ועשית קרסי נחשת חמשים, וכתוב ועשית חמשים קרסי זהב, ושנינו, מי שלא ראה אותם הקרסים במשכן, לא ראה אור של

כוכבים בְּרָקִיעַ, מִשׁוֹם שְׂבָאוֹתוֹ מֵרָאָה וּבָאוֹתוֹ גִּזְוֹן דּוֹמִים לְכָל מִי שֶׁמִּסְתַּכֵּל בָּהֶם.

יֵשׁ כּוֹכָבִים בְּרָקִיעַ, שְׂאֵלָה יּוֹצְאִים מֵאוֹתוֹ הַרְקִיעַ שְׁכָל הַכּוֹכָבִים הַדּוֹקִים שָׁם. בְּאוֹתוֹ הַרְקִיעַ יֵשׁ מֵאָה חֲלוֹנוֹת שְׁקוּפִים, מֵהֶם לְצַד מִזְרַח, וּמֵהֶם לְצַד דְּרוֹם, וּבְכָל חֲלוֹן וְחֲלוֹן יֵשׁ כּוֹכָב אֶחָד.

וּבְשֵׁה־שְׂמִישׁ הוֹלֶכֶת בְּאוֹתָם חֲלוֹנוֹת וְשְׁקוּעִים שֶׁבְּרָקִיעַ, הוּא נוֹצֵץ בְּהִתְנוּצְצוֹת, וְהַכּוֹכָבִים הִלְלוּ יּוֹצְאִים לְהִתְנוּצְץ מֵאוֹתָהּ הִתְנוּצְצוֹת שֶׁל הַשְּׂמִישׁ וְנִצְבְּעִים, מֵהֶם אֲדָמִים כְּגוֹן הַנְּחֻשֶׁת, מֵהֶם יִרְקִים כְּגוֹן הַזָּהָב, וְלִכְּנָן אֵלֶּה אֲדָמִים וְאֵלֶּה יִרְקִים. חֲמֻשִׁים הֵם בְּאוֹתָם חֲמֻשִׁים חֲלוֹנוֹת, (וְחֲמֻשִׁים הֵם בְּאוֹתָם הַחֲלוֹנוֹת) הָאֲחֵרִים. שֶׁל צַד מִזְרַח הֵם יִרְקִים, שֶׁל צַד דְּרוֹם הֵם אֲדָמִים, בָּהֶם אַחַז סִיּוּם הַמִּשְׁכָּן. **בְּכָל** אוֹתָם הַכּוֹכָבִים שִׁיּוֹצְאִים מֵאוֹתוֹ רְקִיעַ מִתְעַרְבִים אוֹתָם כּוֹכָבִים בְּלִילָה, וְנוֹצְצִים וְלוֹהֵטִים וְשׁוֹלְטִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, מֵהֶם עַל נַחֲשֶׁת, מֵהֶם עַל זָהָב יִרְקֶרֶק, וּמִתְתַקְנִים וּגְדִלִים עַל הַכַּח שְׁלֵהֶם.

אֵלֶּה הַכּוֹכָבִים שׁוֹלְטִים בְּכ"ה וְחֻצֵי הַנְּקֻדוֹת שֶׁל הַלִּילָה, שֶׁהֵם רְגָעִים שֶׁל שְׁעָה, וְהֵם שֶׁמְגַדְלִים נַחֲשֶׁת, שֶׁהֵם אֲדָמִים וְלוֹהֵטִים וְנוֹצְצִים. וּכְשֶׁמוֹשִׁיטִים שְׁלֵשׁ פְּעָמִים הִתְנוּצְצוֹת לְצַד הַמִּזְרַח, אוֹ חֲמִשׁ אוֹ שֶׁבַע, מְלִכֵי הָעַמִּים יָבִאוּ עַל אוֹתוֹ צַד, וְכָל הָעֶשֶׂר וְהַזָּהָב יִסְתַּלַּק מֵאוֹתוֹ מְקוּם. וְאִם הִתְנוּצְצוֹת אַחַת, שְׁתֵּים, אַרְבַּע, שֵׁשׁ, זוֹ אַחַר זוֹ, אֵימָה וּפְחָד יִפֹּל וַיִּשְׁרַה עַל אוֹתוֹ הַצַּד. מִכָּה הִתְנוּצְצוֹת וְשׁוֹכְכֶת, מִכָּה הִתְנוּצְצוֹת וְשׁוֹכְכֶת – יִתְעוֹרְרוּ קְרִיבוֹת וְלֹא יַעֲשׂוּ (בְּעוֹלָם בְּאוֹתוֹ צַד), שֶׁהָרִי בְּאוֹתוֹ זְמַן הִתְעוֹרְרוֹת לְמַעְלָה הֵיא לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאוֹתָם הַמְּמַנִּים שֶׁל הָעוֹלָם שֶׁשׁוֹלְטִים עַל שְׂאֵר הָעַמִּים, וְכֵן כְּמוֹ זֶה בְּצַד אַחֵר.

פְּתַח וְאָמַר, (דְּנִיאֵל ב) יְהִי שֵׁם הָאֱלֹהִים מְבָרַךְ מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, שֶׁהַחֲכָמָה וְהַגְּבוּרָה שְׁלוֹ הֵיא. וְהוּא מְשַׁנָּה עֲדָנִים וְזַמְנִים. וְהַכֹּל הוּא בְּרִשׁוֹתוֹ, וְהוֹצִיא אֶת עַמּוֹ הַקְּדוֹשׁ מִהַכַּח וְהִרְשׁוֹת שֶׁל כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת, מִשׁוֹם שֶׁהֵם אֱלִילִים אַחֲרִים, וְלֹא בְּאֵלָה חֲלָקוֹ שֶׁל יַעֲקֹב, כִּי אִם בְּיוֹצֵר הַכֹּל הוּא.

רְקִיעַ יֵשׁ לְמַעְלָה עַל כָּל הַרְקִיעִים הִלְלוּ, וְהוּא טְמִיר וְגָנוּז, וְחוֹתֵם טְבַעַת הַמִּשְׁכָּן שׁוֹלֵט עַל הַרְקִיעַ הַזֶּה, וְהַרְקִיעַ הַזֶּה נִקְרָא הַחֲדָר שֶׁל הַמִּשְׁכָּן, וּבְרָקִיעַ הַזֶּה כָּל אוֹתָם חֲלוֹנוֹת מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה,

ואחזו את כל אותם הסדורים של המשכן. ששה חלונות הם גדולים
מכלם, ואחד נסתר ששולט עליהם.

חלון אחד נקרא חלון הזהר, ובו יוצא כוכב אחד שנקרא לחכמים
י"ד, וזהו התוף שמהתוף למטה בשלטון של יהודה. לא שאין
לו חלק בו, שהרי אין לשבטי ישראל חלק ונחלה בהם, אלא ששבת
יהודה שולט על זה, ואינו עליו.

וכשהסיטו בני יהודה את דרכם מאחרי הקדוש ברוך הוא, הִלְכוּ
לדעת אחר החלון הזה והכוכב הזה, ואמרו (שהרי ידע)
שזו היד המנצחת את שאר העמים, שכתוב בו (בראשית מט) יָדָךְ בְּעַרְףְּ
אֲבִיךָ, וְהִלְכוּ אַחֲרָיו וְעוֹשִׂים לוֹ שְׂמוֹשׁ וּפְלִחָן, וְעַל זֶה כָּתוּב, (מלכים א-
יד) וַיַּעַשׂ יְהוּדָה הָרַע בְּעֵינַי ה'.

בשהכוכב הזה יוצא, פושט יד אחת בחמש אצבעות, מאיר ונוצץ
באותו חלון. בעלי הקסמים והכשפים פוחדים מהמקום
הזה, משום שבשעה שזה שולט, כל הקסמים והכשפים מתבלבלים
ולא מצליחים בידיהם.

ואם תאמר, הואיל והרקיע הזה טמיר, ואיך יודעים אותו? אלא
סימן חיצון יש להם, ויודעים שהרי שולט הכוכב הזה,
ופוחדים תמיד ממנו, ולא מצליחים בידיהם אותם קסמים וכשפים.
ולכן יש פעמים שמצליחים בו בני אדם, ויש פעמים שלא מצליחים
בו. ולכן אותם בעלי קסמים וכשפים מתמעטים מהעולם, כי הם לא
יודעים את העקר למה לא מצליח בידיהם. ועל זה אותם הראשונים
היו יודעים ומסתכלים בחוץ באותו סימן שיודעים.

חלון שני נקרא חלון הצפרן, משום שהוא כעין הצפרן, ובו יוצא
כוכב אחד שנקרא לחכמים צפעון, שהרי זה שולט בשלטון
חזק בדין בראש וזנב, יש לו כמו צפעון אורב להרג.

מאותו חלון יוצאים שש מאות אלף רבוא של רוחות ששולטות על
אותן הצפרנים של בני אדם כשהן נזרקות בגלוי, וכזה עושים
כשפים וקסמים כל אותם שמכירים אותם. באותה שעה שהכוכב הזה
שולט, כל אותם שזורקים צפרנים, (אם עשה) או עושים בהם כשפים,
גורמים מות לכל העולם, והכשפים עולים בידי אותם שעושים אותם.
החלון השלישי נקרא חלון החשן, ובו יוצא כוכב אחד שנקרא
נגה"ה דבוסי"נא (אור הנר). זוהי התנוצצות שנוצצת ועומדת

על כל רוח, ומנוחה והצלחה (וטוב) בה, אין בה כלל קטרוג. כשהוא שולט, כל המנוחה וכל האור שולט בעולם, שלווה ושבע, והכל שולט בעולם.

חלון רביעי הוא חלון שנקרא גביע, ובו יוצא כוכב אחד שנקרא לחכמים אשכול הכפר, משום שפך יוצא כמו אשכול, נוצץ נצנוצים כמו ענבים בכפר, ובזה התעוררות הרחמים מתעוררים בעולם, מרחיק ומקרב, תולדות רבות מתרבות בעולם, ובני העולם לא מקפידים כשצריכים זה את זה, שלום ושמחה מתעוררים בעולם.

חלון חמישי הוא חלון שנקרא באר על שם הכוכב שיוצא בו, נכנס יוצא ושואב כדלי, לא שוכך לעולמים. בזה חכמי הלב לא יכולים לעמד בדרך אמת, משום שאינו עומד בקיום ולא שוכך לעולמים, ועל כך דוחקים את עצמם לעין במקום הזה ולדון דין.

חלון ששי הוא החלון שנקרא נגה, ויוצא בו כוכב אחד שנקרא גזרון, משום שפאשר זה שולט, העולם עומד בדין בכמה גזרות ובכמה ענשים, ובכל יום ויום מתחדשות גזרות על העולם, וטרם שאלה מסתימות, מתחדשות אחרות, וזה לא כל כך שולט בעולם.

אבל סמוך לימות המשיח ישלט החלון הזה בכוכב הזה על העולם, ועל כן ישלטו חיות רעות על העולם, ויתחדשו מינים רבים זה אחר זה, וישראל יהיו בצרה. וכשידחקו בתוך חשכת הגלות, אז הקדוש ברוך הוא יאיר להם את אור היום, ויקבלו המלכות קדושים עליונים, ותתבטל המלכות מידם של העמים עובדי כוכבים, וישלטו עליהם ישראל, ויתקיים והיה אור הלבנה וגו'.

ואז יפתח החלון השביעי בכל העולם, וכוכבו הוא הכוכב של יעקב, וזהו שאמר בלעם, דרך כוכב מעקב. והכוכב הזה יאיר (ארבעה ימים וארבעה לילות) ארבעים יום (וארבעים לילה). וכשיתגלה מלך המשיח ויתכנסו למלך המשיח כל העמים של העולם, אז יתקיים הפסוק שכתוב, (ישעיה יא) שרש ישי אשר עמד לנס עמים אליו גוים ידרשו והיתה מנחתו כבוד.

פתח רבי שמעון ואמר, (איוב לה) ולא אמר איה אלוה עשי נתן זמרות בלילה. הפסוק הזה פירושו ונתבאר, אבל עשי? עושי היה

צריך להיות! מה זה עשי? אלא שם האלוה הוא שם כלול שנראה הוא ובית דינו. זהו שם שלם שכולל זכר ונקבה: א"ל ו"ה, ומשום כך עשי. נתן זמרות בלילה, משום שזהו שמשבח תמיד אל המלך שהשלום שלו, כמו שהמנוחה לא שוקט תמיד לקבל אור השמחה העליונה מרב השמחה שלו, ולכן נתן זמרות בלילה.

כף אותם כוכבים שמאירים ברקיע, כלם מודים ומשבחים לקדוש-ברוך-הוא בכל אותו זמן שנראים ברקיע, משום שהמלאכים העליונים כלם מודים ומשבחים אשמורות אשמורות, בשלשת חלקי הלילה.

בלילה נחלקים כמה צדדים. בראשית הלילה, כשיוֹרד הלילה ומחשיך, כל אותן רוחות רעות ומינים רעים, כלם מתפזרים ומשוטטים בכל העולם, ונפרד הצד האחר, ותובעים דרכי בית המלך מכל אותם הצדדים הקדושים.

ביון שמתעורר אותו הצד האחר, כל בני העולם טועמים טעם המות, (השנה) אחת מששים במות, ושולט עליהם. אז כיון שהטמאה נפרדה מלמעלה ושולטת ויורדת למטה, אז נפרדים שלשה מחנות לשבח את הקדוש ברוך הוא בשלשה צדדים (משמרות) של הלילה, כמו שהעירו בזה החברים.

בעוד שהם משבחים את הקדוש ברוך הוא, הצד האחר הולך ומשוטט למטה בכל צדדי העולם. ועד שהצד האחר אינו עובר משם, הם לא יכולים להתיחד עם רבונם.

סוד לחכמים, מלאכים עליונים וישראל למטה, כלם דוחקים באותו הצד האחר. כשרוצים המלאכים העליונים להתיחד עם רבונם, לא יכולים, עד שדוחים אותו החוצה. מה עושים? יורדים ששים רבוא של מלאכים קדושים ומפילים שנה על כל בני העולם. כיון שהיא יורדת, שדוחים אותה החוצה, ונותנים לה כל העולם הזה באותה שנה, אז היא שולטת עליהם ומקבלים ממנו טמאה, פרט לארץ ישראל לבדה ששם אינה שולטת. כיון שנפרדה מהם, הם נכנסים לרבונם, ומשבחים ומודים לפניו.

כמו זה ישראל למטה לא יכולים להתיחד עם רבונם עד שדוחים אותו הצד האחר מהם, ונותנים לו חלק במה שיתעסק, ואחר כך הם מתקרבים לרבונם, ולא נמצא מקטרג למעלה ולמטה.

וְאִם תאמר, מילא למטה, אבל למעלה מה הקטרוג שם? אלא למעלה, משום שהיא רוח טמאה והם רוחות קדושות, עד שמשלחים רוח טמאה מביניהם לא יכולים לקרב אל רבונם, שהרי קדשה בתוך טמאה לא מתערבות לעולמים. וכן כמו זה ישראל למטה לא מתערבים באמות עובדי כוכבים ומזלות של העולם. ושני צדדים, עליונים ותחתונים, כשרוצים לקרב למלך הקדוש, דוחים אותה החוצה.

וְלִכֵּן כשנכנס הלילה, ומלאכים קדושים עליונים כשמתדדים שורות שורות לקרב (לשבת) לרבונם, דוחים את אותו צד החוצה בראשונה, ואחר כך נכנסים לקדש. (ועל זה, כשנכנס הלילה, כל רוחות רעות ומינים רעים ורוחות טמאה נדחות לחוץ, ושמי המלך נכנסים לתוך הקדשה).

לְמַלְךְ שהיו לו אבנים יקרות בתבה אחת חקוקה בהיכלו, ואותו מלך היה חכם, וכדי שלא יתקרב כל מי שרוצה לאותה תבה של אבנים יקרות ומרגליות של שם, נטל בחכמתו נחש חזק אחד וכרך אותו סביב אותה תבה. כל מי שרוצה להושיט ידו לתבה, הרי הנחש קופץ עליו והורגו.

אֲהוּב אחד היה למלך. אמר לו המלך, כל פעם שאתה רוצה להכניס ולהשתמש בתבה, תעשה כך וכך לאותו נחש, ותפתח את התבה ותשתמש בגנזים שלי. כך הקדוש ברוך הוא כרך נחש סביב הקדשה, באים מלאכים עליונים לתוך הקדשה – הרי הנחש שם, ופוחדים להטמא בו. (ואם תאמר, זה כלם אש, ואש לא מקבלת טמאה)

בֵּא וראה, כתוב (תהלים קד) עשה מלאכיו רוחות משרתיו אש להט. עשה מלאכיו רוחות – אלו המלאכים שעומדים בחוץ. משרתיו אש להט – אלו מלאכים שעומדים בפנים. הוא רוח טמאה, והם רוח. רוח עם רוח לא נכנסות זו בזו. רוח טמאה ברוח קדשה לא מתערבות זו בזו. ומשום כך אותם שנקראו רוח לא יכולים להכניס לפנים משום אותה רוח טמאה. אותם שבפנים הם אש, ואותה אש דוחה את אותה רוח טמאה שלא נכנסת לפנים. ומשום כך הכל דוחים את הטמאה החוצה שלא תתערב עמם, ולכן המלאכים העליונים משבחים את הקדוש ברוך הוא אחר שדוחים את הטמאה החוצה.

שְׁלֵשׁ אֲשֶׁמִירוֹת הֵן בְּלִילָה כְּנֶגֶד שְׁלֹשׁ מַחְנוֹת שְׁנַחֲלָקִים לְשִׁבְחַת אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר. וְעַל זֶה הָרַבּוֹן שֶׁל כָּלֵם, הוּא נֵר (כַּנּוֹר) דָּוִד שֶׁלֹּא שׁוֹכֵךְ לְעוֹלָמִים, אֲלָא תָמִיד מוֹדֵה וּמְשִׁיבַת אֶת הַמַּלְךְ הָעֲלִיּוֹן, וְעַל זֶה (אִיּוֹב ל"ה) נִתֵּן זְמֵרוֹת בְּלִילָה.

דְּבַר אַחַר וְלֹא אָמַר אֵיךְ אֱלֹהֵי עֲשֵׂי – כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, מִשׁוֹם שֶׁהָרִי הָאָדָם נִכְלָל מִמְעֵלָה וּמִמַּטָּה, וְנַעֲשֶׂה כְּמוֹ שֶׁהוּא גּוֹף מְשֻׁנֵּי צְדָדִים, מִתּוֹךְ זָכָר וּנְקֵבָה. אִף כִּי הָרוּחַ, הָרוּחַ כְּלוּלָה מִתּוֹךְ זָכָר וּנְקֵבָה, וְעַל הַסּוּד הַזֶּה מִתְתַקֵּן אָדָם בַּחֲקִיקוֹתָיו בְּגוֹף וּבְרוּחַ, וּמִשׁוֹם שֶׁהוּא כְּלוּל בְּסוּד זֶה וּבְמַעֲשֵׂה זֶה כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר, לְכֵן (וּדְאִי) כְּתוּב (בְּרֵאשִׁית א') וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ, וְהָרִי נִתְבָּאָר.

בְּלִילָה הָרִי אִמְרַת, שֶׁהָרִי בְּרֵאשִׁית הַלִּילָה כָּל אוֹתָם מֵיָנִים וְרוּחוֹת רַעוֹת מִתְעוֹרְרִים בְּעוֹלָם, אִיךְ הוּא יָכוֹל לִהְיוֹת? שָׂאֵם כֶּךָ, הָרִי שְׁנִינוּ שֶׁמֶצַד הַצֶּפּוֹן יוֹצֵאִים כָּל אוֹתָם מֵיָנִים רַעִים, וְאִתָּה אִמְרַת (וּנְתַבָּאָר) שֶׁכֹּאֲשֶׁר מִתְעוֹרְרַת רוּחַ צֶפּוֹן בַּחֲצוֹת הַלִּילָה, שֶׁהָרִי אֲזַי כָּל אוֹתָן רוּחוֹת רַעוֹת וְצְדָדִים רַעִים מִתְכַּנְסִים מִהָעוֹלָם וְנִכְנָסִים לְתוֹךְ נֶקֶב תְּהוֹם רְבֵה, אִם כֶּךָ, הָרִי בְּצַד הַדְּרוֹם, שֶׁהִיא יָמִין, לָמָּה הֵם מְשׁוֹטְטִים אוֹתָם הַמֵּיָנִים הָרַעִים בְּרֵאשִׁית הַלִּילָה, שֶׁהָרִי שׁוֹלְטַת רוּחַ דְּרוֹם?

אֲדָא וּדְאִי, אֲלֵמָלֵא אוֹתוֹ צַד הַדְּרוֹם שֶׁמְעַכֵּב וְדוּחָה צַד הָרַע, הֲיֵה מִטְשֻׁטֵשׁ אֶת כָּל הָעוֹלָם, וְלֹא יָכוֹל הָעוֹלָם לְסַבֵּל. אֲבָל כְּשֶׁמִּתְעוֹרֵר אוֹתוֹ הַצַּד הָאֲחֵר, לֹא מִתְעוֹרֵר אֲלָא בְּצַד רוּחַ מְעַרֵב שֶׁשׁוֹלֵט בְּרֵאשִׁית הַלִּילָה, וְהָעוֹלָם כּוֹנֵס אֶת הַכֹּל. וְלִכֵּן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַדֵּם רְפוּאָה לְעוֹלָם בְּגוֹן זֶה, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְרַצֵּה בָהֶם מִכָּל שְׂאָר עַמֵּי הָעוֹלָם.

נִכְנָסוּ לְבֵית רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא. כְּשֶׁנִּחְלַק הַלִּילָה בַּחֲצוֹת, קָמוּ לְעֶסֶק בַּתּוֹרָה. אָמַר רַבִּי אַבָּא, עַכְשָׁו וּדְאִי הִיא עֵת רְצוֹן לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהָרִי פְעָמִים רַבּוֹת הָעֵרְנוּ אֶת זֶה, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּשַׁעַת שֶׁנִּחְלַק הַלִּילָה, נִכְנָס לְתוֹךְ אוֹתָם הַצְּדִיקִים בְּגַן עֵדֶן וּמְשַׁתְּעֵשֶׂע בָּהֶם. אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְשַׁתְּדֵל בַּתּוֹרָה בְּאוֹתוֹ זְמַן.

אמר רבי אלעזר, זה שמשַתַּעֲשֶׂע הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּתוֹךְ הַצְּדִיקִים בְּגֵן עֵדֶן, אִיךָ מִשְׁתַּעֲשֶׂע? אֵלָּא בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁנֶּחְלַק הַלֵּילָה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְעוֹרֵר בְּאַהֲבָה שֶׁל הַשָּׁמַיִל אֶל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהָרִי אֵין אַהֲבָה אֵלָּא מִצַּד הַשָּׁמַיִל. וְלִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֵין דוֹרוֹן לְקֶרֶב אֶל הַמֶּלֶךְ אוֹ חֲשִׁיבוֹת מְעֻלָּה אֵלָּא בְּאוֹתָן רוּחוֹת הַצְּדִיקִים שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹאֶה אוֹתָן מְעֻטְרוֹת בְּכִמָּה מְעֻשִׁים טוֹבִים וּבְכִמָּה זְכוֹת שֶׁעָשׂוּ בְּאוֹתוֹ יוֹם, וְלִקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹחַ מִכָּל הַקְּרִבָּנוֹת וְהַעוֹלוֹת, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵרִיחַ בָּהֶם רִיחַ נִיחַח שְׁעוֹשִׁים יִשְׂרָאֵל.

אז מאיר אור, וְכָל עֲצֵי הַגֵּן עֵדֶן אוֹמְרִים שִׁירָה, וְהַצְּדִיקִים מִתְעַדְנִים שֶׁם בְּאוֹתָם עֵדוּנִים שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא. כְּשֶׁמִּתְעוֹרֵר אָדָם בְּאוֹתָהּ שְׂעָה לְעֶסֶק בַּתוֹרָה, נוֹטֵל חֶלְקוֹ עִם הַצְּדִיקִים שֶׁבְּגֵן עֵדֶן. שֶׁם אֶחָד שֶׁל שְׁלֵשִׁים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת חֲקוּק (מִתְעוֹרֵר) מִתְעַטֵּר בָּהֶם שֶׁם, וְהוּא בְּתוֹךְ סוּדוֹת הַצְּדִיקִים.

פְּתַח רבי אלעזר ואמר, (תהלים קיא) הַלְלוּיָהּ אוֹדָה ה' בְּכָל לַיְלָב וּגו'. הַלְלוּיָהּ, הָרִי נִתְבָּאָר וְהִתְעוֹרְרוּ בּוֹ הַחֲבָרִים, וְכֵךְ הוּא, שֶׁזְהוּ שִׁבַח שְׁעוֹלָה עַל כָּל אוֹתָן הַשִּׁירוֹת וְהַתְּשַׁבְּחוֹת שֶׁאָמַר דָּוִד בְּעֶשְׂרֵה מִיַּי תְּשַׁבְּחוֹת שֶׁאָמַר, מִשׁוֹם שֶׁהוּא כּוֹלֵל שִׁבַח וְשֵׁם בְּאֶחָד, וְהוּא כָּלֵל שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ הָעֵלְיוֹן.

אוֹדָה ה' בְּכָל לַיְלָב. בְּכָל מְקוֹם שֶׁאָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ סוּד שֶׁל אֶלְפָּא בֵּיתָא, הוּא סוּד הָאוֹתִיּוֹת הַחֲקוּקוֹת שֶׁיּוֹצְאוֹת בְּחִקְיוֹת שֶׁל שְׁלֵשִׁים וּשְׁנַיִם שְׁבִילִים. וַיֵּשׁ אוֹתִיּוֹת עֲלִיוֹנוֹת מִסוּד הָעוֹלָם הָעֵלְיוֹן, וַיֵּשׁ אוֹתִיּוֹת אַחֲרוֹת שֶׁהֵן אוֹתִיּוֹת קְטַנּוֹת. וְכַאֵן הוּא סוּד שֶׁל אֶלְפָּא בֵּיתָא שֶׁל הָעוֹלָם (הָעֵלְיוֹן נוֹתֵן לְעוֹלָם) הַתְּחַתּוֹן.

אוֹדָה ה' בְּכָל לַיְלָב - בַּיִצָּר הַטוֹב וּבַיִצָּר הָרַע שֶׁהוּא שׁוֹרָה בְּתוֹכוֹ. שֶׁהָרִי עַל הַכֹּל יֵשׁ לְהוֹדוֹת לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא - בַּיִצָּר הַטוֹב וּבַיִצָּר הָרַע. שֶׁהָרִי מִצַּד שֶׁל יִצָּר הַטוֹב בָּא טוֹב לְאָדָם, וַיֵּשׁ לְבָרֵךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַטוֹב וְהַמְּטִיב. וּבְצַד שֶׁל יִצָּר הָרַע בָּא קְטָרוֹג לְאָדָם, וַיֵּשׁ לְהוֹדוֹת לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (בַּיִצָּר הַטוֹב וּבַיִצָּר הָרַע) בְּכָל מָה שֶׁבָּא עַל הָאָדָם מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה.

בְּסוּד יִשְׂרָאֵל וְעַדָּה. בְּסוּד יִשְׂרָאֵל - בְּאוֹתָם (מְלָאכִים עֲלִיוֹנִים קְדוּשִׁים) שֶׁאֵת סוּד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵם יוֹדְעִים, שֶׁהָרִי אֵת כָּל סוּדוֹת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵם יוֹדְעִים, וְהֵם הַסוּד שְׁלוֹ. וְלִכֵּן בְּסוּד יִשְׂרָאֵל וְעַדָּה - אֵלָּה

הם ישראל, כשמתכנסים בעשרה להודות לקדוש ברוך הוא. ומשום כן יש להודות לקדוש ברוך הוא על טוב ועל רע ולפרסם לפני הכל. שאם תאמר, הרי הוא יודע, אז למה צריך לפרסם? אלא בזה מתכבד הקדוש ברוך הוא בעולם לפרסם את הנס, ועל זה כתוב בקדוש ברוך הוא, (יחזקאל לח) והתגדלתי והתקדשתי וגו'.

רבי יהודה פתח ואמר, (תהלים קג) כל הנשמה תהלל יי. שנינו, כל הנשמות באו מהגוף הקדוש הזה ומתעוררות בבני אדם. ומאיזה מקום? מאותו מקום שנקרא יד (י"ה). מאיזה מקום זה? אמר רבי יהודה, שכתוב (שם קד) מה רבו מעשיך ה' כלם בחכמה עשית. שנינו, מהחכמה הזו שמבועיה יוצאים לשלשים ושנים שבילים הכל נתקן, וכל מה שיש למעלה ולמטה, והיא נקראת רוח קדושה שכל הרוחות נתקנו בה.

אמר רבי יצחק, ביום שהיה רבי שמעון מפרש דבר זה, היו עיניו נובעות מים, והיה אומר: כל גנזי המלך העליון נמסרו במפתח אחד, ומתגלה בהיכלות המצרים העליונים החקוקים.

אף כן שנינו, מי יכול לדעת ולהכליל מה שגנוז במבוע הזה, שהרי משה לא גלה את זה בימיו כשהיה מגלה סוד העמק לישראל, ואף על גב שהכל היה מתגלה על ידו. אלא באותה שעה שרצה הקדוש ברוך הוא להעלותו לישיבה הקדושה העליונה ולהטמינו מבני אדם, שכתוב (דברים לא) בן מאה ועשרים שנה אנכי היום. היום ממש. שאותו יום נשלמו ימיו להתקרב למקום הזה, שכתוב (שם) הן קרבו ימיך, קרבו ממש.

ששנינו, אמר רבי שמעון, משה לא מת. ואם תאמר, הרי כתוב (שם לה) וימת שם משה? כן בכל מקום לצדיקים קורא בהם מיתה. מה המיתה? מהצד שלנו זה נקרא כן. ששנינו, אמר רבי שמעון, וכן שנה, שמי שהוא בשלמות, שהאמונה הקדושה תלויה בו - לא תלויה בו מיתה ולא מת. כמו שהיה בעקב שהאמונה השלמה היתה בו.

שאמר רבי שמעון, (בראשית לה) לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך ויקרא את שמו ישראל. מה זה ישראל? שלמות הכל, שכתוב (ירמיה מו) ואתה אל תירא עבדי יעקב ואל תחת ישראל כי הנני מושעך מרחוק ואת זרעך מארץ שבים וגו'.

אָמַר רבי יהודה מפאן, כי אתך אני, דוקא. אשרי חלקו שרבונו אָמַר לו כן. לא כתוב כי אתי אתה, אלא כי אתך אני, שרבונו בא לחבר את דיורו עמו.

אָמַר רבי שמעון, יפה אמר רבי אבא, שאמר ושב יעקוב ושקט ושאנן ואין מחריד. ושב יעקוב – להקרא בשם אחר, שכתוב לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל.

דָּבַר אחר ושב יעקב – למקום שגלח משם. ושקט – בעולם הזה. ושאנן – בעולם הבא. ואין מחריד – ממלאך המות. שמשמע שהכל היה בו. רבי יצחק אמר, הרי פרשוה החברים, שכתוב ואת זרעך מארץ שכים. מה זרעו בחיים, אף הוא בחיים.

והבריח התיכן בתוך הקרשים מברח מן הקצה אל הקצה. רבי יהודה פתח, (קהלת י) אשריך ארץ שמלכך בן חורים ושריך בעת יאכלו. וכתוב, אי לך ארץ שמלכך נער ושריך בבקר יאכלו. (במה בארנו את הפסוקים הללו) אוי לעולם שלא משגיחים בעבודת רבונו, שהרי רבונו משגיח בגלגלם להיטיב להם, שהניח לפנייהם דברי תורה, ולא משגיחים.

שְׁשֻׁנֵינוּ, שלשה דברים צריך אדם לעשות לבנו: מילה, ופדיון, ולהשיאו אשה. והכל עשה הקדוש ברוך הוא לישראל. מילה – שכתוב (יהושע ה) ושוב מל את בני ישראל שנית, וכתוב (בראשית יז) ובן שמונת ימים ימול לכם כל זכר. פדיון – שכתוב (דברים ז) ויפדך (ה' אלהיך מבית עבדים) מיד פרעה מלך מצרים. להשיאו אשה – שכתוב (בראשית א) זכר ונקבה ברא אתם, וכתוב ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו. עוד, נשא אותם כמו הנשר הזה שמטיל את בניו על כתפיו, שכתוב (שמות יט) ואשא אתכם על כנפי נשרים.

אָמַר רבי יוסי, הכל הוא נאה, אבל התורה חזרה לפני ישראל ולמדה אותם יותר מהכל. בא וראה, אין שבח של אדם בעולם הזה ובעולם הבא כמו השבח של התורה, שכתוב בזה (משלי ח) בי מלכים ימלכו.

שְׁהָרִי שְׁנֵינוּ, כשעלה רב הונא לשם, מצא את החכמים שעוסקים בפסוק הזה שכתוב, (ירמיה נא) ופקדתי על כל בכבד והצאתי את בלעז מפיו ולא ינהרו אליו עוד גוים. ורב הונא לא היו משגיחים בו, שהרי לא הכירו אותו בראשונה, משום שהיה קטן. נכנס לבית

המדרש, ומצא את החכמים שהיו אומרים שבפסוק הזה יש להתבונן, אם יראתו ואלילו של נבוכדנצר היה שמו כל – הרי כתוב בו, (דניאל ד) ועד אחרים נכנס דניאל ששמו בלטישאר כשם אלהי? ועוד, מה זה והוצאתי את בלעז מפיו?

עמד רב הונא בין היסודות של העמודים ואמר, אלו הייתי במקומי, הייתי דורש את הפסוק הזה. לא התבוננו בו. קם שנית ואמר דבר זה. בא רבי יודאי בר רב והושיבו לפניו. אמר לו, אמר בני, אמר, שבדברי תורה כתוב בהם (משלי א) בראש המיות תקרא וגו'.

פתח ואמר, כך שנינו, בימים הראשונים טרם בא יעקב, היה אדם ש'לו בביתו. הגיע זמנו – מת בלי מחלות. כיון שבא יעקב, בקש לפני הקדוש ברוך הוא ואמר לו: רבון העולם, אם נוח לפניך, שיפל אדם בבית ח'לו שנים או שלשה ימים, ואחר כך יתכנס לעמו, ויצוה את ביתו וישוב מחט'יו. אמר לו: יפה, ואתה תהיה סימן בעולם. בא וראה מה כתוב בו, (בראשית מח) ויהי אחרי הדברים האלה ויאמר ליוסף הנה אביך חלה. כתוב חלה, מה שלא היה לאדם מקדם לכן.

אחר שנפטר, לא היה אדם שהיו לו מחלות שלא מת, עד שבא חזקיה. מה כתוב בו? (ישעיה לח) בימים ההם חלה חזקיהו למות וגו'. בא וראה מה כתוב, ויטב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל ה'. אמר לו: אם נוח לפניך שיתרפאו בני אדם מבית חלים ויודו לשמך, ויכירו וישובו אחר כך בתשובה שלמה, וימצאו בני העולם צדיקים לפניך. אמר לו הקדוש ברוך הוא: נאה הוא, ואתה תהיה סימן לזה בעולם, וכך הוא מה שלא היה מקדם לכן. זהו שכתוב (ס) מכתב לחזקיהו מלך יהודה בחלתו ויחי מח'לו. ושנינו, אותו יום חזרה השמש עשר דרגות.

ושנינו, מרודך בלאדן היה אוכל כל יום בארבע שעות וישן עד תשע שעות, ואותו יום ישן עד תשע שעות. כשהתעורר, ראה ששמש עומדת בארבע שעות. אמר, מה זה? בהריגת הכעס קנטור קשרתם עלי? אמרו לו, למה? אמר, שישנתי יום אחד ושליש יום. אמרו לו, לא כך, אלא אלהי חזקיהו עשה היום הזה שני נסים: רפא את חזקיה מבית ח'לו, והחזיר את השמש לזמן הזה. אמר, וכי יש בעולם אלוה גדול יותר חוץ מאלהי?! אמרו, אלהי חזקיהו.

עמד וכתב כתבו: שלום לחזקיהו מלך יהודה ושלום לאלהיו ושלום לירושלים עיר הקדש. אחר כך נמלך, וקם מכסאו, ופסע שלש פסיעות וכתב אחרים: שלום לאלוה הגדול שבירושלים ושלום לחזקיהו מלך יהודה ושלום לירושלים עיר הקדש. אמר לו הקדוש ברוך הוא, אתה פסעת בשביל כבודי שלש פסיעות, חייך ממך יצאו שלשה מלכים שליטים רוזנים ומצביאים ששולטים בכל העולם, וראשון מהם היה נבוכדנצר.

בא וראה מה אמר לו דניאל, (דניאל ב) אתה הוא ראש הזהב, ואחריו תקום מלכות אחרת רעה ממך ומלכות שלישית אחרת. מה כתוב? (שם ג) המלך נבוכדנצר עשה צלם של זהב. גבהו ששים אמות ורחבו שש אמות. אמר נבוכדנצר, הצלם שראיתי היה ראשו של זהב, מעיו של כסף. אני אעשה הכל של זהב, ושתהיה עטרת זהב בראשו.

ושנינו, אותו יום כנס את כל האמות והעמים והלשונות לעבד לאותו הצלם, ולקח כלי מכלי המקדש שבו היה חקוק השם הקדוש והכניסו בפי אותו צלם. ובאותה שעה היה מדבר גדולות, עד שבא דניאל וקרב לאותו הצלם ואמר: אני שליח של הרבון העליון, גוזר אני עליך לצאת מכאן. הזכיר את השם הקדוש, ויצא אותו פלי, ונפל הצלם ונשבר. הינו מה שכתוב, והצאתי את בלעז מפיו ולא ינהרו אליו עוד גוים. קם רבי יהודה ונשקו על ראשו. אמר, אם לא שקרבתי אותך לחבורה כאן, לא הפרנו אותך. ומאותו יום היו פוחדים מפניו.

ושנינו, (קהלת ט) אשריך ארץ שמלכך בן חורים ושריך בעת יאכלו. רבי יוסי באר את הפסוק הזה במשה בשעה שהוציא את ישראל ממצרים ועשה אותם בני חורין. ושריך בעת יאכלו, שכתוב (שמות יב) ואכלתם אתו בחפזון פסח הוא לה.

אמר רבי שמעון בן יוחאי, וכי לא אמרתי שדברי שלמה המלך, שכלם בפנים, לתוך ההיכל הקדוש היו. וזה שאמרתם, הכל יפה היה ולדרשה הוא בא, אבל פסוק זה למעלה בהיכל הקדוש הוא.

ושנינו, אשריך ארץ שמלכך בן חורים. מה זה ארץ? ארץ סתם, שלמדנו, מהו שכתוב (איכה ב) השליך משמים ארץ תפארת

ישראל? אלא הארץ הזו היא סוד בתוך כתרי המלך הקדוש, שכתוב בו (בראשית ב) ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים. והארץ הזו וכל מה שיונק ונזון, הוא מאותו מקום שנקרא שמים, ולא נזונית הארץ הזו אלא משלמות הקדשה שנקראת שמים.

ובשעה שרצה הקדוש ברוך הוא להחריב את ביתו שלמטה והארץ הקדושה שלמטה, העביר בראשונה את הארץ הקדושה שלמעלה, והורידה מאותה דרגה שהיתה יונקת מהשמים הקדושים, ואחר כך החריב את זו שלמטה. זהו שכתוב השליך משמים ארץ - בראשונה, ואחר כך - ולא זכר הדם רגליו. ששנינו, כך דרכו של הקדוש ברוך הוא: כשרוצה לדון את העולם, בראשונה עושה דין למעלה, ואחר כך מתקים למטה, שכתוב (ישעיה כד) יפקוד ה' על צבא המרום במרום - בראשונה. ואחר כך - ועל מלכי האדמה על האדמה.

אמר רבי שמעון, אשריך ארץ שמלכך בן חורים - שזן אותך ברב כל, בלי פחד של אחר, ומאותו המלך העליון נזון הכל. ושריך בעת יאכלו - כמו שנאמר (במדבר כג) כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל. אי לך ארץ שמלכך נער - כמו שנאמר (ישעיה ג) ונתתי נערים שריהם. שאוי לארץ כשיונקת משמאל. ושריך בבקר יאכלו - באותה קדרות, ועד שלא מאיר ולא שולט מה ששולט.

שנינו, אמר רבי שמעון, והבריח התיכן בתוך הקרשים מברח מן הקצה אל הקצה - זהו יעקב הקדוש השלם, כמו שבארנו, שכתוב (בראשית כה) ויעקב איש תם ישב אהלים. לא כתוב יושב אהל, אלא ישב אהלים, שנים, שאוחז את זה ואוחז את זה. אף פאן כתוב והבריח התיכן בתוך הקרשים מברח מן הקצה אל הקצה, שאוחז את זה ואוחז את זה.

ששנינו, מהו איש תם? כתרגומו - שלם. שלם מהכל, שלם לשני צדדים, לעתיקא קדישא ולזעיר אפיין. שלם לחסד עליון ולגבורה עליונה, ומשלים לזה ולזה.

אמר רבי שמעון, ראיתי שהרי החכמה הכלל של הכל. וחסד עליון יוצא מחכמה. גבורה שהיא דין הקשה יוצאת מבניה. יעקב משלים לשני הצדדים, והאבות כלל הכל, ויעקב כלל של האבות.

שְׁנֵינוּ, הִכָּה הַחֲכָמָה בְּשִׁבִיל שְׁלוֹ, וְכִנְס בְּרוּחַ (מִים), וְהִתְכַּנְּסוּ הַמַּיִם לְמָקוֹם אֶחָד, וּנְפַתְחוּ חֲמֻשִׁים שְׁעָרֵי בֵינָה. מִהַשְּׁבִילִים הִלְלוּ יוֹצְאִים עֲשָׂרָה כְּתָרִים בְּקַרְנַיִם זוֹהָרוֹת, וְנִשְׁאַרוּ עֲשָׂרִים וּשְׁנָיִם שְׁבִילִים. הִכְתָּה אוֹתָהּ רוּחַ בְּאוֹתָם שְׁבִילִים, וּנְפַתְחוּ חֲמֻשִׁים שְׁעָרֵי בֵינָה, וְנִחְקְקוּ עֲשָׂרִים וּשְׁנָיִם בְּחֲמֻשִׁים שְׁעָרֵי הַיּוֹבֵל, וְנִתְעַטְרוּ בְּשִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ. אֵלּוּ נִפְתְּחוּ לְצַדִּיקוֹ.

וְהִתְעַטְרוּ עֲשָׂרִים וּשְׁנָיִם כְּתָרֵי הַרְחֻמִּים שְׁכָלוּלִים בְּעֵתִיק הַיָּמִים (כְּתָר) שְׁמַאִיר לָהֶם כָּל אֶחָד בְּצַדוֹ. הִתְעַטְרוּ חֲמֻשִׁים חֲקִיקוֹת בְּמ"ב אוֹתִיּוֹת קְדוֹשׁוֹת שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, שֶׁבִּהְיָ נִבְרְאוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ. וְנִחְקְקוּ בְּחֲקִיקוֹתֵיהֶם שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרִים, שֶׁהֵן שְׁמוֹנֶה אוֹתִיּוֹת הַרְחֻמִּים, שְׁכַתּוֹב (שְׁמוֹת לַד) ה' ה' אֶל רְחוּם וְחַנוּן, שִׁיּוּצָא מִהַעֲתִיק הַקְּדוֹשׁ לְזַעֲרָא, וּמִתַּחֲבָרִים בְּכְתָרִים הַקְּדוֹשִׁים הִלְלוּ, חֲכָמָה וּבֵינָה הָעֲלִיוֹנִים שְׁעוֹלִים. יוֹצָא חֲסֵד עֲלִיוֹן מִצַּד זֶה, וְדִין הַגְּבוּרָה מִצַּד זֶה. בְּאֵה זְכוּת שֶׁל יַעֲקֹב וּמְשַׁלְּמָה אֶת שְׁנֵיהֶם וְאוֹחֲזֵת אוֹתָם, שְׁהָרֵי הִיא הַשְּׁלֵמוֹת הָעֲלִיוֹנָה.

שְׁנֵינוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִשׁוּם כֶּךָ נִקְרָא יִשְׂרָאֵל. שְׁשֵׁנֵינוּ, יַעֲקֹב הִתְחַתְּוֹן, יִשְׂרָאֵל הָעֲלִיוֹן. יַעֲקֹב אֵינוֹ שְׁלֵמוֹת, יִשְׂרָאֵל שְׁלֵמוֹת הַכֹּל. וְכֵן שְׁנֵינוּ, נֶאֱמַר דָּוִד בֶּן יִשִׁי – דָּוִד אֵינוֹ שְׁלֵמוֹת, שְׁהָרֵי אַחֲרוֹן הוּא. יִשִׁי יְסוּד עֲלִיוֹן הוּא וּשְׁלֵמוֹת. וְהֵינּוּ מֵהַ שְׁשֵׁנֵינוּ, לֹא גָלוּ יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצָם עַד שֶׁכָּפְרוּ בְּקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּבְמַלְכוּת בֵּית דָּוִד, שְׁכַתּוֹב (שְׁמוֹת א-ב-ג) אֵין לָנוּ חֶלֶק בְּדוֹד וְלֹא נַחֲלָה בְּכֵן יִשִׁי אִישׁ לֹאֲהֶלְיוּ יִשְׂרָאֵל. מֵהַ זֶה אִישׁ לֹאֲהֶלְיוּ? מָקוֹם שְׁעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת שׁוֹרָה בְּתוֹכָם, הֵינּוּ לֹאֲהֶלְיוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּשִׁמְתַּחֲלִיָּה חֲכָמָה לְחַקֵּק חֲקִיקוֹת בְּכָל הַכְּתָרִים, מֵאִיזָה כְּתָר מִתַּחֲלִיָּה? מֵאוֹתָהּ שְׁנִקְרָאת בֵּינָה. בְּבֵינָה הַכֹּל נִכְלָל, וּמִשׁוּם כֶּךָ נִפְתְּחוּ בָּהּ חֲמֻשִׁים שְׁעָרִים, וְנִמְצָא שֶׁהַכֹּל נִחְקְקוּ בְּחֲכָמָה. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב (תְּהִלִּים קד) כָּלֶם בְּחֲכָמָה עֲשִׂיתָ.

שְׁנֵינוּ, כְּתוּב (ישעיה מ) מִי מִדָּד בְּשַׁעֲלוֹ מִים וְגוֹ'. בְּשַׁעֲלוֹ מִים, מֵהַ מַּיִם? זֶהוּ בֵּינָה. רַבִּי אֶלְעָזָר שׁוֹנֵה כֶּךָ, זֶה חֲסֵד. אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן, הַכֹּל עוֹלָה (נִתְקַן) בְּמִשְׁקַל אֶחָד. וְשָׁמַיִם בְּזֵרֵת תַּכּוֹן, מִי הַשָּׁמַיִם? תְּפָאֲרֵת, שְׁכַתּוֹב תְּפָאֲרֵת יִשְׂרָאֵל. וְכָל בְּשַׁלְשׁ עֶפְרָה הָאָרֶץ – זוֹהֵי גְבוּרָה. וְשָׁקֵל בְּפֹלֶס הָרִים – אֵלֶּה הֵם שְׁאָר הַכְּתָרִים שְׁנִקְרָאִים

הרי אפרסמון זך. וגבעות במאזנים - אלו שאר המרכבות
התחתונות מהם.

בא וראה, בפעלו, מה זה בפעלו? זו רוח חכמה. שפך שנינו, שעל
הסבך באפריון שקועים. ושמים בזרת תפן, מי הזרת? אלו
אותם (חמשים) שערים שנפתחו והתפזרו לכל הצדדים, כמו שנאמר
וזריתי פרש על פניכם וגו'. וכל בשלש, מי השליש? רחמים, שלמות
הכל. ושקל בפלס, מה זה פלס? אמר רבי שמעון, שכתוב מאזני
צדק. אבני צדק. עוד אמר רבי שמעון, הדברים הללו בשעור של
יוצר הכל בארנו.

אמר רבי אלעזר, מזה נשמע שיעקב יצא מתוך דין קשה, שהרי
יצחק דין קשה אחר לחלקו. אמר לו רבי שמעון, וזה הוא
לבדו? והרי יצחק יצא מתוך חסד, וכך כלם, דין יוצא מתוך רחמים,
ורחמים מדין. אברהם ירש ירשת חסד, ויצא יצחק בדין מתוך חסד.
יעקב יצא ברחמים מתוך הדין הקשה, וכך הוא למעלה זה מזה,
ויונק זה מזה, עד שנודע שהכל הוא אחד, ומאחד תלויים כלם, והכל
נמצא אחד. ברוך שמו לעולם ולעולמי עולמים.

אמר רבי אלעזר, נודע שאין שלמות אלא כשאוחד זה מזה, (ואחד)
וזה אחד בשניהם לשכלל את הכל, כמו יעקב, והינו שכתוב
מברח מן הקצה אל הקצה.

שנינו, כל זה לא נקרא אלא מצד שלנו, ומצד שלנו הכל נודע. (שהרי
בזה למעלה) ולמעלה הכל עולה במשקל אחד, לא שונה ולא
ישתנה, כמו שכתוב (מלאכי ג) אני ה' לא שנית. אמר רבי יהודה, כל
המנורות מאירות מאחד ותלויות מאחד, והמנורות הן הכל אחד,
שהרי לא רצו להפרד, ומי שמפרידם כאלו נפרד מחיי העולם.

אמר רבי יצחק, כתוב (ישעיה ג) ונתתי נערים שריהם ותעלולים
ימשלו בם, הינו שכתוב (שמות כה) ועשית שנים כרבים זהב.
כתוב (שמואל ב ו) ישב הכרבים, וכתוב (שם כב) וירכב על כרוב ויעף.
ישב הכרבים - כששורה להתישב בשלמות, כתוב ישב הכרבים.
(כשנמצא בשלמות) וכשלא שורה ולא מתישב המלך בכסא, כתוב וירכב
על כרוב, אחד, שלא מתישב המלך בכסא. ישב הכרבים - שנים.

אמר רבי יוסי, אוי לעולם כשכרוב אחד מחזיר פניו מחברו, שהרי
כתוב ופניהם איש אל אחיו, כשהיה שלום בעולם. אמר רבי

יצחק, הרי שנינו, (ויקרא יח) ערות אביה וערות אמה לא תגלה. אוי למי שמגלה ערותם. כמו זה כתוב ביעקב, מברח מן הקצה אל הקצה. אשרי חלקם של ישראל שהקדוש ברוך הוא משתבח בתשבחתם כמו שלמעלה, שכתוב (ישעיה מט) ישראל אשר בך אתפאר.

שנינו, אמר רבי יצחק, בימים הראשונים היה אדם אומר לחברו: אמר לי דבר אחד מהתורה וטל מנה כסף. עכשו אומר אדם לחברו: טל מנה כסף ועסק בתורה. ואין מי שישגיח, ואין מי שירכין אזנו, פרט לאותם מעטים (ורעים) קדושים עליונים שהקדוש ברוך הוא משתבח בהם, שכתוב (שם o) ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר.

ווי העמדים וחשקיהם כסף. רבי יצחק אמר, ווי העמדים - הרי אמרנו, כל אותם שנאחזים מקשרים קימים עליונים, נקראים ווי העמדים. וכל אותם שלמטה תלויים מאותם וויים. מה זה וויים? שש בתוך שש, ונאחזים ומושקים מחוט השדרה שעומד עליהם. ובספר הצניעות למדנו, וויים למעלה, וויים למטה, וכלם עולים במשקל אחד.

ספרא דצניעותא

מאן צניעותא דספרא. אמר רבי שמעון, חמשה פרקין אינון דכלילין בהיכל רב, ומליין כל ארעא. אמר רבי יהודה, אי כלילין הני, מכלהו עדיפי. אמר רבי שמעון, הכי הוא, למאן דעאל ונפק, ולמאן דלא עאל ונפק לאו הכי.

מתלא, לבר נש דהוה דיוריה ביני טורין, ולא ידע בדיורי מתא. זרע חטין ואכיל חטי בגופייהו. יומא חד עאל למתא, אקריבו ליה נהמא טבא. אמר ההוא בר נש, דנא למה. אמרו נהמא הוא למיכל. אכל וטעם לחדא לחכיה. אמר וממה אתעביד דא. אמרו מחטין. לבתר אקריבו ליה גריצין דלישין במשחא. טעם מנייהו, אמר ואלין ממה אתעבידו. אמרו מחטין. לבתר אקריבו ליה טריקי מלכין, דלישין בדובשא ומשחא. אמר ואלין ממה אתעבידו. אמרו מחטין. אמר ודאי אנא מארי דכל אלין, דאנא אכיל עקרא דכל אלין דאיהו חטה. בגין (דף קע"ו ע"ב) ההוא דעתא מעדוני עלמא לא ידע ואתאבידו מניה. כך, מאן דנקיט כללא, ולא ידע בכלהו עדונין דמהננין, דנפקין מההוא כללא

תאנא. ספרא דצניעותא, ספרא, דשקיל במתקלא. (תאנא) דעד דלא הוה מתקלא, לא הוה משגיחין אפין באפין, ומלכין קדמאין מיתו, וזיוניהון לא אשתכחו, וארעא אתבטלת. עד דרישא דכסופא דכל כסופין, לבושי דיקר אתקין, ואחסין.

האי מתקלא תלי באתר דלא הוה, אתקלו ביה אינון דלא אשתכחו. מתקלא קאים בגופיה. לא אתאחד, ולא אתחזי. ביה סליקו, וביה סלקין דלא הוה, והוה, ויהוין.

סתרא גו סתרא, אתתקן ואזדמן, בחד גולגלתא, מלייא טלא דבדולחא. קרומא דאירא אזדכך וסתים, אינון עמר נקי תליין בשקולא. רעוא דרעוין אתגליא בצלותא דתתאי. אשגחא פקיחא דלא נאים, ונטיר תדירא. אשגחותא דתתא באשגחותא דנהירו דעלאה. (דביה) תרין נוקבין דפרדשקא, דאתער רוחא לכלא.

בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ שיתא, בראשית ברא שית עליהו, כולהו לתתא, ותליין משבעה דגולגלתא עד יקירו דיקירותא, והארץ תגיינא לאו בחושבן והא אתמר. ומההיא דאתלטטיא נפקא, דכתיב (בראשית ה) מן האדמה אשר אררה יי. היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהים מרחפת על פני המים. תליסר, תליין בתליסר יקירו דיקירותא.

שיתא אלפי שנין, תליין בשיתא קדמאי, שביעאה עליהו, דאתתקף בלחודוי. ואתחריב כלא בתריסר שעת, דכתיב היתה תהו ובהו וגו'. תליסר יקים לון ברחמי, ומתחדשן בקדמיתא, וקמו (ס"י קמו) כל אינון שיתא. בגין דכתיב ברא, ולבתר כתיב היתה, דהא הות ודאי, ולכסוף תהו ובהו וחשך, (ישעיה ב) ונשגב יי' לבדו ביום ההוא.

גלופי דגליפין כחזו דחויא אריה, ומתפשט לכאן ולכאן, ונבא ברישא. רישא (אחורא) אחיד אכתפין, אעבר וזעים, נטיר ונגניז. חד לאלף יומין זעירין אתגלייא, (נ"א אתמלייא) קולטרא בקטרוי, סנפירא בעדבוי, אתבר רישיה במיין דימא רבא, דכתיב (תהלים עד) שפרת ראשי תנינים על המים. תרין הוה, חד אתחזרי, תנינים כתיב חסר. ראשי, כמה דאת אמר (יחזקאל א) ודמות על ראשי החיה רקיע.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר ויְהִי אוֹר, הֵינְנוּ דְכַתִּיב (תהלים לג) כִּי הוּא אָמַר וַיְהִי, הוּא בְלַחְדוּדֵי. לְבַתֵּר אֶתְחַזְרוּ חַד יְהוּ"י יְהוּ"ו בְּתִרְאָה שְׁכִינְתָּא לְתַתָּא. כְּמָה דְה' שְׁכִינְתָּא אֲשַׁתְּכַח וּבְחַד מִתְקֵלָא אֶתְקֵלוּ.

וְהַחַיּוֹת רְצוּא וְשׁוּב, דְכַתִּיב וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. (ישעיה ג) אָמְרוּ צְדִיק כִּי טוֹב. הָאִי, בְּמִתְקֵלְיָה סְלֵקָא. קְדַמָּא בְלַחְדוּדֵי. וְכֵלָא לְחַד אֶתְחַזְרוּ. אַחְתָּא וּמּוֹדַעְתָּא כְּלִילָן דָּא בְדָא בְיו"ד ה"א, כְּתָרִין רְחִימִין דְּמִתְחַבְּקָן.

שׂוֹתָא נְפָקִין מֵעֲנַפָּא דְשֶׁרְשָׁא דְגּוֹפָא, לִישָׁן מְלָל רְבַרְבָּן. לִישָׁן דָּא, סְתִים בֵּין יו"ד וְה"א, דְכַתִּיב (ישעיה מד) זֶה יֹאמַר לֵה' אָנִי וְזֶה יִקְרָא בְשֵׁם יַעֲקֹב וְזֶה יִכְתּוּב יְדוּ לִי וְכַשֵּׁם יִשְׂרָאֵל יִכְנֶה (זְכֵנָה) מִמֶּשׁ. זֶה יֹאמַר לֵה' אָנִי: אַחְתָּא. וְכֵלָא אֶתְמַר בֵּיהוּ"ו. כֵּלָא כְּלִילָן בְּלִישָׁן סְתִים לְאִימָא. דְהָא אֶתְפַּתְחַת לִיָּה דְנַפְיָק מִינָהּ. אַבָּא יְתִיב בְּרִישָׁא, אִימָא בְּאִמְצָעִיתָא, וּמִתְכַּסֵּיָא מְכָאן וּמְכָאן וּוִי לְמָאן דְגֻלֵי עֲרִייתְהוֹן. **וַיֹּאמֶר** אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֶת בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם, שְׁלִיט דְכַר בְּנוֹקְבָא. (ס"ו שְׁלִימוּ דְכַר וּנוֹקְבָא) דְכַתִּיב (משלי י) וְצְדִיק יִסּוֹד עוֹלָם, נְהִיר יו"ד בְּתָרִין, וְנְהִיר וּמְעַבֵּר לְנוֹקְבָא. אֶתְיַחַד יו"ד בְּלַחְדוּדֵי, (וּבַתֵּר כֵּן) סְלִיק בְּדַרְגוּי לְעִילָא לְעִילָא. אֶתְחַשְׁכָּא נוֹקְבָא, וְאֶתְנַהֲרִית אִימָא וּמִתְפַּתְחָא (דף קע"ז ע"א) בְּתַרְעוּי. אֶתָּא מִפְתָּחָא דְכֵלִיל בְּשִׁית, וּמְכַסֵּיָא פְתַחְהָא, וְאֶחִיד לְתַתָּא לְהָאִי וּלְהָאִי, וּוִי לְמָאן דְגֻלֵי פְתַחְהָא.

פְּרָקָא תְנַיִנָא

דִּיקְנָא מְהִימְנוּתָא. (דִּיקְנָא) לָא אֲדַכֵּר בְּגִין דְהִיא יְקִירוּתָא דְכֵלָא מְאֲדָנִין נְפָקַת, בְּסַחְרָנְהָא דְבְּסִיטָא, סְלִיק וְנַחֲת חוּטָא חוּוּרָא. בְּתִלְסָר מִתְפָּרֵשׁ.

בְּיִקְרָא דְבִיקִירוּתָא הֵיא, כְּתִיב (ירמיה ב) לֹא עָבַר בְּהָ אִישׁ וְלֹא יִשָּׁב אָדָם שָׁם. אָדָם לְבַר הוּא. אָדָם לָא כְּלִיל הֵכָא. כֵּל שְׁכַן אִישׁ. בְּתִלְסָר נְבִיעִין מְבוּעִין מִתְפָּרֵשָׁן, אַרְבַּע בְּלַחְדוּדֵי אֶסְתְּמְרוּ. תְּשַׁעָּה אֲשַׁקְיוּן לְגּוֹפָא. (נ"א לְגַנְתָּא).

מְאִירִים נְשַׁמַּת הָאָדָם

שְׁנֵי הַסְפָּרִים הַזֵּהר הַקְדוּשׁ וְאוֹר הַחַיִּים הַקְדוּשׁ מְאִירִים אֶת נְשַׁמַּת הָאָדָם. (בְּעַל יְסוּד הָעֲבוּדָה)

(תִּיקוּנָא קְדָמָא) מְקָמִי פְתַחַא דְאֲדָנִין, שְׁאָרֵי יְקִירוּ לְאֲתַתְקֹן, (תְּנִינָא) נְחִית
 בְּשִׁפְרוּ כְרִישָׁא דְשִׁפּוֹן. מַהֲאֵי רִישָׁא לְהֵאֵי רִישָׁא קְאִים. (תְּלִיתָא)
 אֲרַחָא דְנִפְיָק תַּחֲתוֹ תְרִין נוֹקְבִין דְפְרִדְשָׁקָא, לְאֲעִבְרָא חוּבָה, דְכְתִיב
 (מְשִׁלִי יט) וְתַפְאֲרָתוֹ עֵבֹר עַל פְּשַׁע. (רְבִיעָא) תַּחֲתוֹ שִׁפּוֹן אֶסְחַר שְׁעָרָא
 לְרִישָׁא אַחְרָא. (תְּמִישָׁא) אֲרַחָא אַחְרָא נִפְיָק תַּחֲתוּי. (שְׁתִּיתָא) חֲפִי
 תְּקַרְוִבְתָּא דְבוּסְמָא, לְרִישָׁא דְלַעֲיִלָּא. (שְׁבִיעָא) תְרִין תַּפּוּחִין אֲתַחֲזוּן
 לְאַנְהָרָא בּוּצִינִין. (תְּמִינָא) מְזֻלָּא דְכֻלָּא, תְּלִיָּא עַד לְבָא, בֵּיהַ תְּלִיָּין
 עֲלֵאִין וְתַתְּאִין.

(תְּשִׁיעָא) אֵינּוֹן דְתַלְיִין לָא נִפְקִין דָּא מִן דָּא. (עֲשִׂירָא) חֲפִיָּין זַעֲרִין עַל
 גְרוּנָא (חַד סָר) דִּיקִירוּ. רַבְרַבִּין, מִתְשַׁעְרִין בְּשִׁיעוּרָא שְׁלִים. (תְּרִיסָר) (וְכַד)
 שִׁפּוֹן אֲתַפְנוֹן מְכַל סְטְרִין, זַכָּא לְמֵאן דְנִשְׁיָק מְאִינּוֹן נְשִׁיקִין. (תְּלִיסָר)
 בְּהֵיא מְזֻלָּא דְכֻלָּא נְגַדִין תְּלִיסָר מְשִׁיחִין דְאַפְרָסְמוּנָא דְכֵיא. כֻּלָּא
 בְּהֵאֵי מְזֻלָּא שְׁכִיחַ, וְסִתִּים.

בְּזִמְנָא דְמִטָּא תְשָׁרִי, יִרְחָא שְׁבִיעָא, מְשַׁתְּכַחֵי (יְרַחֵי) אֲלִין תְרִיסָר
 (ס"א תְלִיסָר) בְּעֵלְמָא עֲלָאָה וּמִתְפַּתְחֵי תְרִיסָר (ס"א תְלִיסָר) תְרַעֵי
 דְרַחֲמֵי, בְּהֵהוּא זְמַנָּא (יִשְׁעִיה נה) דְרָשׁוּ יִי' בְּהַמְצָאוֹ פְתִיב.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תִּדְשָׁא הָאָרֶץ דְשָׂא עֵשֶׁב מְזִרְעֵ זֶרַע עֵץ פְּרִי וְגו',
 (בְּרַאשִׁית א) הִינֵנוּ דְכְתִיב (וַיִּקְרָא טז) וְעֲנִיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם
 בְּתַשְׁעָה לַחֲדָשׁ בְּעָרְב. (בְּהֵאֵי זְמַנָּא) (דְּבָרִים ג) אֲדָנִי יְהוָה אֲתָהּ הַחֲלוֹת
 לְהִרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ אֶת גְּדֻלְךָ. יְהוָה שְׁלִים בְּסִטְרוּי. וְהִכָּא בְּרַחֲשׁוֹתָא
 דָּא דְאַרְעָא, לָא שְׁלִים.

יְהִי לָא כְתִיב, קְרִינֵן יו"ד עֲלָאָה יו"ד תַּתָּאָה, וַיִּצַּר י' עֲלָאָה י'
 תַּתָּאָה, (יְהִי) י' עֲלָאָה, י' תַּתָּאָה. ה' בְּגוּוֹיָהּ. כֻּלְּלָא דְשְׁלִימוּ.
 שְׁלִים, וְלָא לְכֻל סְטֵר. אֲתַעְקֹר מַהֲאֵי אֲתֵר שְׁמָא דָּא, וְאַשְׁתִּיל בְּאַחְרָא,
 כְּתִיב וַיִּטַּע יִי' אֱלֹהִים.

ה' בֵּין יו"ד לְיו"ד דִּיהִי, נְשַׁבָּא דְפְרִדְשָׁקָא דְעֵתִיקָא, לְזַעֲרָא דְאַנְפִּין
 בְּלָא רוּחָא לָא אֲתַקִּיִּים. בְּה"א, אֲשַׁתְּכַלֵּל ה"א עֲלָאָה ה"א תַּתָּאָה,
 דְכְתִיב (יִרְמִיָּה א) אֶהְיֶה אֲדָנִי אֱלֹהִים.

בְּקִיטְפוּי דְקִטְפִין, (צְרִינָא) בְּרוּחָא דְמִתְקַלִּין, יְהִי י' עֲלָאָה דְאַתְעֵטֵר
 בְּקִטְרָא (ס"א בְּעֵטָרָא) דְעֵתִיקָא, הֵיא קְרוּמָא עֲלָאָה דְאַזְדַּכְךָ

וְסָתִים. ה"א עֲלָא, דַּאֲתַעְטַר בְּרוּחָא דְנוֹקְבִין דְּפִרְדְּשָׁקָא, דְּנִפְיָק לְאַחֲיָא. ו' עֲלָא, בּוֹצִינָא דְקִרְדִּינּוּתָא דַּאֲתַעְטַר בְּסִטְרוּי, (ס"א בעטרוי) מִתְפַּשְׁטָן אַתְוּוֹן לְכַתָּר, וְאַתְכַּלְלוּ בּוֹזְעִירָא דַּאֲפִין. כְּמָה דְשָׂרְיָא בְּגוּלְגַלְתָּא, אֲשַׁתְּכּוּ מִתְפַּשְׁטָן בְּכָל גּוּפָא, לְשַׁכְּלָלָא כְּלָא. בְּעַמְר נָקָא. כַּד תְּלִי תְלִיין אֵלִין אַתְוּוֹן. כַּד אַתְגְּלִי לְזַעֲרָא מִתִּישְׁבֵּן בֵּיהּ אֵלִין אַתְוּוֹן, וְאַתְקִרִי בְּהוּן.

ו"ד דַּעֲתִיקָא סָתִים בְּעִטְרוּי, בְּגִין שְׂמָאֵלָא אֲשַׁתְּכַח ה"א אַתְפַּתַּח בְּאַחְרָא וְאַיִנְקִיב בְּתִרִין נוֹקְבִין, וְאַשְׁתְּכַח בְּתַקּוּנִין. ו"ו אַתְפַּתַּח בְּאַחְרָא, דְכַתִּיב, (שיר השירים ז) הוֹלֵךְ לְדוּדֵי לְמִישְׁרִים. בְּבוֹצִינָא דְקִרְדִּינּוּתָא לְמַכְסִּיא פִתְחָא.

ו' לְעִילָא ו' לְתַתָּא, ה' לְעִילָא ה' לְתַתָּא. י' לְעִילָא וְכָה לָא אֲשַׁתְּפַף אַחְרָא, וְלָא סָלִיק בְּהַדָּה, בַּר רְמִיזָא דְרְמִיזָא כַּד אַתְגְּלִיין תְּרִין (בְּאוּרִייתָא) וּמִתְחַבְּרֵן בְּחַד דְרַגָּא, חַד רְגֵשָׁא בְּגִין לְאַתְפַּרְשָׁא, ו"ד כְּלִילָן בְּיו"ד וּוי כַּד אֲסַתְלֵק הָאִי, וְאַתְגְּלִיין.

אַיִנוּן בּוֹסְמִין דְטִיפְסָא שְׂרִיקִין, לָא עֲבָרִי (ס"א עבד) לָא מִתְעַכְבִּי בְּדוּכְתָא, וְהַחֲיוֹת רְצוּא וְשׁוּב. בְּרַח לָךְ אֶל מְקוּמָךְ. אִם תִּגְבִּיהַּ כְּנֶשֶׁר וְאִם בֵּין כּוֹכְבִים שִׁים קִנְף מֶשֶׁם אוֹרִידֶךָ.

וְתוֹצֵא הָאֶרֶץ (דף קע"ז ע"ב) דְשָׂא. אִימְתִי, כַּד שְׂמָא אַתְנַטַּע. וְכַדִּין אִוִּירָא נְפִיק, וְנִצְוֶצָא אֲזַדְמֵן. (תִּיקוּנָא קְדָמָא דְרִישָׁא) חַד גּוּלְגַלְתָּא אַתְפַּשְׁט בְּסִטְרוּי, טְלָא מְלִי עָלָה, דְתִרִי גּוּוִי.

תִּלְת חֲלָלִין דַּאֲתְוּוֹן רְשִׁימִין, אַתְגְּלִיין בֵּיהּ. (תִּלְתָּא) אוֹכְמִין (ס"א כְּעוּרְבָא) כְּעַרְבָּאָה תְלִיין עַל נוֹקְבִין עֲמִיקִין, דְלָא יְכִיל לְמִשְׁמַע יְמִינָא וְשְׂמָאֵלָא. הֵכָא חַד אַרְחָא לְעִילָא דְקִיק.

(רביעא) מִצְחָא דְלָא נְהִיר, קְטִטוּתָא דְעֲלָמָא. בַּר כַּד רַעוּא אֲשַׁגַּח בֵּיהּ. (חֲמִישָׁא) עֵינִין דְתִלְת גּוּוִי, לְמַרְתַּת קְמִייהוּ אַתְסַחֵן בְּחֻלְבָּא דְנְהִיר. כְּתִיב (ישעיה לג) עֵינֶיךָ תִרְאִינָה יְרוּשָׁלַיִם נוֹה שְׂאֲנָן, וְכַתִּיב (ישעיה א) צִדְקָא יִלִּין בָּהּ. נוֹה שְׂאֲנָן, עֲתִיקָא דְסָתִים, עֵינֶיךָ כְּתִיב.

(שְׁתִּיתָּא) חוּטְמָא פְּרָצוּפָא דְזַעֲרָא, לְאַשְׁתְּמוּדְעָא. תִּלְת שְׁלֵהוּבִין מִתּוֹקְדִין בְּנוֹקְבוּי. (שְׁבִיעָא) דְרַגָּא עֲקִימָא, לְמִשְׁמַע טַב וּבִישׁ. כְּתִיב (ישעיה מב) אָנֹכִי יְיָ הוּא שָׁמַי. וְכַתִּיב (דברים לב) אָנֹכִי אֲמִית וְאַחֲיָהּ. וְכַתִּיב (ישעיה מו) וְאָנֹכִי אֲשָׂא וְאָנֹכִי אֲסַבּוּל. (תהלים ק) הוּא עֲשָׂנוּ וְלוֹ אֲנַחְנוּ. (איוב

כג) והוא באחד ומי ישיבנו. הוא אקרי מאן דסתים ולא שכיח, הוא מאן דלא אודמן לעינא. הוא מאן דלא אקרי בשמא. (ה"א ה"י).

א' כליל (הוא) ו'. ו' כליל א' ולא כליל ה"ו. (ס"א ה"י) א' אזיל לאלף. אלף אזיל ליו"ד, יו"ד אזיל ליו"ד, דסתים מכל סתימין, דלא מתחברן ביה ו"ד. ווי כד לא נהיר י' בו"ד.

כד אסתלק י' מן ו"ד בחובי עלמא, ערייתא דכלא אשתכח, על דא כתיב (ויקרא יח) ערות אביך לא תגלה. וכד אסתליק יו"ד מן ה"א, על דא כתיב וערות אמה לא תגלה אמה היא לא תגלה ערותה. אמה היא ודאי, (משלי ב) כי אם לבניה תקרא וגו'.

פרקא תליתאה תשעה תקונין יקירין אתמסרו לדיקנא כל מה דאתטמר ולא אתגלייא עלאה ויקירא אשתכח. (והוא) והא (ס"א דיקנא) גנזיה (ס"א יקירא) קרא.

תיקונא קדמאה דדיקנא, נימין על נימין מקמי פתחא דאדנין עד רישא דפומא. (תנינא) מרישא האי, עד רישא אחרא אשתכח. (תליתאה) מתחות תרין נוקבין ארחא מלייא דלא אתחזייא. (רביעאה) עלעין אתחפין מהאי גיסא ומהאי גיסא. (חמישאה) בהו אתחזיין תפוחין סומקין כוורדא. (שתיתאה) בחד חוטא תליין אוכמין תקיפין עד חדוי. (שביעאה) שפון סומקין כוורדא אתפונן.

(תמינאה) זעירין נחתין בגרונא, ומחפין קדלא. (תשיעאה) רברבין וזעירין כגידין (ס"א נגידין) (ס"א נחתין) בשקולא. באלין אשתכח גיבר ותקיף מאן דאשתכח.

כתיב (תהלים קיח) מן המצר קראתי יי. תשעה אמר דוד עד כל גוים סבבני, לאסחרא ולאגנא עלוי. ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ עושה פרי אשר זרעו בו למינהו. תשעה אלין אתעקרו משמא שלים, ואשתילו לבתר בשמא שלים, דכתיב ויטע יי אלהים. תקונין דדיקנא בתליסר אשתכחן איהי, דהיא עלאה. תתאה, בתשעה אתחזון. כ"ב אתון אתגליפו בגוניהון (ס"א בגיניהון).

על האי, (ס"א על האי מאן דחוי בחלמיה דיקנא) חלמא דאחיד דיקנא דבר נש עלאה בידיה, (נ"א או דאושיט ידיה ליה ינדע דשלים במאריה) שלים במאריה. שנאין תחותוי יכנעון. כל שפן דיקנא עלאה דנהירא (ס"א לתתאה) בתתאה, דעלאה רב חסד אקריה, בזעירא חס"ד סתם, כד אצטרף

נהירו אנהר ואקרי רב חסד. (ס"א בידיה הא מתרחיץ דהא בשלם עם מאריה ושנאו
 פנעון תחותיו ודין הוא בדיל דחזא בחלמיה כל שכן אם זכה לאודעא מה היא דיקנא עלאה דהוא
 נהיר לתתאה ארים עלאה רב בחסד אקרי בועירא חסד סתם).

כתוב ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה, כלומר, (נ"א ח"י י"ה)
 י"ה אתפשט נהירו דדא בדא, כלא אתרחשון בזמנא חדא,
 מים טבאן מים בישן. בגין דאמר ישרצו, אתפללו דא בדא. חיה
 עלאה, חיה תתאה. חיה (דף קע"ח ע"א) טבא. חיה בישא.

ויאמר אלהים נעשה אדם. האדם לא כתיב, אלא אדם סתם, לאפקא
 אדם דלעילא דאתעביד בשמא שלים. כד אשתלים דא,
 אשתלים דא. אשתלים דכר ונוקבא לאשלמא כלא. יהו"ה סטרא
 דדכר. אלהים סטרא דנוקבא. אתפשט דכורא, ואתתקן בתקונו
 כאמא, בפומיה דאמה. מלכין דאתבטלו, הכא אתקיימו.

דינין דדכורא תקיפין ברישא, בסופא נייחין. דנוקבא באיפקא. וי"ה
 קונטרין דקיטורא בעטפוי שקיעין. י' זעירא בגוהא אשתכח.
 אי אתבסמו דינין, בעא עתיקא. אתא חו"א על נוקבא, וקינא דזוהמא
 אתתקן בגוהא, למעבד מדורא בישא. דכתיב ותהר ותלד את קין.
 קינא דמדורא דרוחין בישין ועלעולין וקטפורין.

אתקין ביה בהאי אדם, בתרין, בכלל ופרט, אתפללו בפרט וכלל,
 שוקין ודרועין, ימינא ושמאלא. דא אתפלג בסטרוי אתתקן
 דכר ונוקבא יה"ו. י' דכר. ה' נוקבא. ו' כתיב זכר ונקבה בראם ויברך
 אותם ויקרא את שמם אדם. דיוקנא ופרצופא דאדם יתיב על כרסיה,
 וכתיב (יחזקאל א) ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה.
דבר אחר ישרצו המים, תרגום ירחשון. כלומר, כד מרחשין
 בשפוותיה פתגמי צלותא, בזכותא, ובנקיות דעתא, ובמ"א
 הוה רחיש נפשא חיתא.

וכד בעי בר נש לסדרא צלותיה למאריה, ושפוותיה מרחשן בהאי
 גוונא מתתא לעילא, לסלקא יקרא דמאריה, לאתר דשקיו
 דעמיקו דבירא, נגיד ונפיק. לבתר ינגיד לאמשכא לתתא,
 מההוא שקיא דנחלא, לכל דרגא ודרגא, עד דרגא בתראה לאמשכא
 נדבה לכלא מעילא לתתא. לבתר בעי לקשרא קשרא בכלא, קשרא
 דכונה דמהימנותא ויעבדון כל משאלוהי, בין שאלתא דצבורא, בין
 שאלתא דיחידא.

וּשְׂאֵלֶתָא דְּאִית לְבַר נֶשׁ לְשֵׁאלָא מְמַאֲרִיָּה, הֵן מְסוּדְרוֹת בְּט' גְּוּוּנִי,
אִית בְּאַלְפָּא בֵּיתָא, וְאִית בְּאֲדָכְר מְכִילוּהִי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, רַחֵם וְחַנּוּן וְגו'. אִית בְּשִׁמְהֵן יְקִירָן דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּגוּן
אַהֲיָה, יָה, יְהוּ, אֵל, אֱלֹהִים, יְי' צְבָאוֹת, שְׁדִי, אֲדָנִי.

אִית בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת, כְּגוּן: מְלָכוֹת, יְסוּד, הוֹד, נְצַח, תְּפָאֲרַת, גְּבוּרָה,
חֶסֶד, בִּינָה, חֲכָמָה, כְּתָר. אִית בְּאֲדָכְר צְדִיקֵיָּא, כְּגוּן הָאֲבוֹת
וְהַנְּבִיאִים וְהַמְּלָכִים. אִית בְּשִׁירֵי וּבְתוֹשְׁבַחְתִּי, דְּאִית בְּהוּן קַבְּלָה
אַמִּיתִית. וְעֵילָא מְנַהוּן מָאן דִּידַע לְתַקֵּן תְּקוּנֵין לְמַאֲרִיָּה, כְּדָקָא יֵאוּת.
וְאִית בִּידִיעָה סְלָקָא מִתְתָּא לְעֵילָא, וְאִית מָאן דִּידַע לְהַמְשִׁיךְ שְׁפָעָא
מְעֵילָא לְתַתָּא. וּבְכָל ט' גְּוּוּנֵי אֲלִין, צְרִיקָא כּוֹנֵה גְדוּלָה, וְאִי לָא עָלִיהִ
קָרָא דְכְּתִיב, (שְׁמוֹאֵל א ב) וּבְזֵי יִקְלוּ.

וּבְכּוּוֹנַת אָמֵן, דְּהוּא כְּלִיל תְּרִין שְׁמֵהֵן יְהוָה אֲדָנִי. וְהֶאֱחָד גְּנִיז
טוּבִיָּה וּבְכֻוָּהִי, בְּאוּצָר הַנְּקָרָא הַיְכָל, וְהוּא רְמוּז בְּפִסּוּק
(חֲבֻקֹק ב) וְה' בְּהֵיכַל קָדְשׁוֹ הֵס מִפְּנֵיו וְלֵדָא רְמוּז רְבוּתֵינוּ זְכוּנָם
לְבָרְכָה, כָּל טוֹב הָאָדָם בְּבֵיתוֹ, שְׁנֹאֲמַר (בְּמִדְבָר יב) כָּכֵל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא,
וּמִתְרַגְּמִינָן בְּכָל דְּעָמִי.

וְאִי מְכוּוֹן בְּכָל חַד וְחַד מִט' גְּוּוּנֵי כְּדָקָא יֵאוּת, דָּא הוּא בַר נֶשׁ
דְּאוּקִיר לְשִׁמָּא דְמַאֲרִיָּה לְשִׁמָּא קְדִישָׁא, וְעַל דָּא כְּתִיב כִּי מְכַבְּדִי
אַכְבֵּד וּבְזֵי יִקְלוּ, אַכְבֵּד בְּעֵלְמָא דִּין, לְקַיִים וּלְמַעְבַּד כָּל צְרֻכּוּי. וְיַחְזוּן
כָּל עַמְמֵי אַרְעָא, אַרִי שְׁמָא דְה' אֲתַקְרִי עָלִיהִ, וְיִדְחִלוּן מְנִיָּה. וּבְעֵלְמָא
דְּאֲתִי, יִזְכִּי לְמִיקָם בְּמַחִיצַת חֲסִידִים, אַף עַל פִּי דְלֵא קְרִי כָל צוּרְכִיָּה,
כִּיּוֹן דְזָכָה לְאַשְׁגַּחָא יְדִיעַת מַאֲרִיָּה, וְאִיכּוּוֹן בֵּיה כְּדָקָא יֵאוּת.

מְאִי וּבְזֵי יִקְלוּ. דָּא הוּא מָאן דְלֵא יְדַע לְאַחְדָּא שְׁמָא קְדִישָׁא,
וּלְקִשְׂרָא קִשְׂרָא דְמַהִימְנוּתָא, וּלְאַמְשָׁכָא לְאַתָּר דְּאַצְטְרִיךְ,
וּלְאוּקִיר שְׁמָא דְמַאֲרִיָּה טָב לִיָּה דְלֵא אֲתַבְּרִי. וְכָל שְׁכֵן מָאן דְלֵא
אֲתַכּוּוֹן בְּאָמֵן.

וְעַל דָּא, כָּל מָאן דְּמַרְחִישׁ בְּשִׁפּוּוֹתִיָּה בְּנִקְיוּתָא דְלִבָּא, בְּמֵיא דְמַנְקִי,
מְאִי כְּתִיב בְּהִדְיָה, וְיֵאמֵר אֱלֹהִים נַעֲשֵׂה אָדָם, כְּלוּמַר, בְּשִׁבִיל
אָדָם דִּידַע לְאַחְדָּא צְלָם וְדַמּוּת כְּדָקָא יֵאוּת, וְיִרְדּוּ בְּדַגַּת הַיָּם. (עד

כאן ד"א)

פְּרָקָא רְבִיעָאָה. עֲתִיקָא, טְמִיר וְסִתִּים. זְעִירָא דְאַנְפִּין, אֲתַגְלִיָּא וְלֵא
אֲתַגְלִיָּא. דְּאֲתַגְלִיָּא, בְּאֲתוּוֹן כְּתִיב. דְּאֲתַכְּסִיָּא, סִתִּים

בְּאַתּוֹן, דְּלָא מְתִישְׁבֵן בְּאַתְרוּי, בְּגִין דְּאִיהוּ לָא אַתִּישְׁבּוּ בֵּיה
עֲלֵאִין וְתַתְּאִין.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ בַּהֶמָּה וְרִמָּשׁ וְגו', הִינְנו
דְּכַתְיִב, (תהלים לו) אָדָם וּבַהֶמָּה תּוֹשִׁיעַ יְי'. חַד בְּכֻלָּא דְאַחְרָא
מִשְׁתַּכְּחָא. בַּהֶמָּה בְּכֻלָּא דְאָדָם, (ויקרא א) אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קֶרֶבֶן
לְיְי' מִן הַבְּהֵמָה, מִשּׁוּם דְּאַתְּכֻלְל בְּכֻלָּא דְאָדָם.

כִּד נַחַת אָדָם דְּלַתְתָּא (דף קע"ח ע"ב) בְּדִיוקְנָא עֲלָא, אֲשַׁתְּכַחוּ תְרִין
רוּחִין מִתְרִין סְטְרִין, דִּימִנָּא וּשְׂמָאֵלָא כְּלִיל אָדָם. דִּימִנָּא,
נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא. דְשְׂמָאֵלָא נֶפֶשׁ חַיָּה. חָב אָדָם אַתְּפֶשֶׁט שְׂמָאֵלָא,
וְאַתְּפֶשֶׁטוּ אִינוּן בְּלֵא גּוּפָא.

כִּד מִתְדַבְּקִין דָּא בְּדָא, אַתִּישְׁלִדֵן כְּהַאי חַיָּה דְאוּלִידַת (רוחין) סְגִיאִין
בְּקֻטְרָא חָדָא. כ"ב אַתּוּן סְתִימִין, כ"ב אַתּוּן אַתְּגַלְיִין, י' סְתִים,
י' גְּלִיאַ. סְתִים וְגְּלִיאַ, בְּמַתְקֵלָא דְטַפְסִין, אַתְּקֵלוּ.

י' נְפִקִין מִגִּיהַ דְכַר וְנוֹקְבָא ו"ד, בְּהַאי אַתְר, ו' דְכַר, ד' נּוֹקְבָא. בְּגִין
דָּא, ד"ו תְרִין. ד"ו דְכַר וְנוֹקְבָא. ד"ו תְרִין קְפִלִין. תְרִין י' בְּלַחֲדוּי
דְכַר. ה' נּוֹקְבָא. ה' ד' הוֹת בְּקַדְמִיתָא, וּמִדְאַתְעַבְרַת בִּי' בְּגִוְהָ, (אוּלִידַת)
אַפִּיקַת ו', (הָרִי כִי בַה' אִית ד"ו וּבִיָּה אִית ה"ה הָרִי יו"ו) אַתְחֲזִי יו"ד בְּחֻזְוִיהָ
כְּלָלָא דִיהו"ו. מִדְאַפִּיקַת יו"ד דְהוּא דְכַר וְנוֹקְבָא, אַתִּישְׁבַּת לְבַתְרָא,
וּמְכַסִּיא לְאַמָּא.

וַיִּרְאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם, (בראשית ו) הִינְנוּ דְכַתְיִב, (יהושע ב)
שְׁנַיִם אֲנָשִׁים מְרַגְלִים חָרַשׁ לְאַמֶּר, מְאִי בְנוֹת הָאָדָם. דְכַתְיִב,
(מלכים א ג) אַז תְּבַאנָה שְׁתֵּים נָשִׁים זֹנוֹת אֶל הַמֶּלֶךְ. בְּגִינֵיהוּן כְּתִיב, כִּי
רָאוּ כִי חָכְמַת אֱלֹהִים בְּקֶרְבּוֹ וְגו'. אַז תְּבַאנָה וְלֹא בְקַדְמִיתָא.
בְּקִיסְטְרָא דְקִיסְטְרִי דְפִיגְנָן, תְרִין מִתְחַבְּקֵן הוּוּ לְעֵילָא, לְתַתָּא נַחַתוּ
יְרַתּוּ עַפְרָא, אַבְדּוּ חוּלְקָא טְבָא דְהוּוּ בַהוּ. עֲטְרָא דְבוּמְלָא (ס"א דְחַמְלָא)
וְאַתְעֶשֶׂר בְּקוּסְטָא דְעַנְבָּא.

וַיֹּאמֶר יְי' אֶל מֹשֶׁה מַה תַּצַּעַק אֵלַי. (שמות יד) אֵלַי דִּיִּיקָא. דְבַר אֶל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ. וַיִּסְעוּ דִּיִּיקָא. בְּמִזְלָא הוּוּ תְלִי, דְבַעַא לְאוּקִיר
דְקִנְיָה. (שמות טו) וְהִישָׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה וְהֶאֱזַנְתָּ לְמִצּוֹתָיו וְשִׁמַּרְתָּ כָּל
חֻקָּיו עַד כְּאֵן. כִּי אֲנִי יְי' רַפְּאִיךָ, לְהַאי דוּקָא.

פְּרָקָא חֲמִישָׁאָה (ישעיה א) הוּי גוּי חוּטָא עִם כְּכַד עוֹן זֶרַע מְרַעִים בְּנִים
וְגו'. שְׂבַעָה דְרַגְיִן יו"ד ה"ה ו"ה ה"י ו"ו אִפִּיק ד' ה"ה הו"י,

ה"ה אפיק ו"ו ד"ו לבר אסתיר אדם דכר ונוקבא דאינון ד"ו דכתיב
בנים משחיתים.

בראשית ברא. בראשית מאמר. ברא חצי מאמר. אב ובן. סתים
וגליא. עדן עלאה דסתים וגניז. עדן תתאה, נפיק
למטלטלי (ס"א למטלנוי) ואתגליא יהנה. יה. אלהים. את. אדני אהיה.
ימינא ושמאלא כחדא אשתתפו, השמים. ואת, דכתיב, (דברי הימים א
כט) והתפארת והנצח אינון כחדא אשתתפו. הארץ, דכתיב, (תהלים ח)
מה אדיר שמך בכל הארץ. (ישעיה ו) מלא כל הארץ כבודו.

יהי רקיע בתוך המים להבדיל בין הקדש ובין קדש הקדשים,
עתיקא לזעירא, אתפרש, ואתדבק. לא אתפרש ממש פומא
ממלל רברבן. אנתיק ואתעטר בכתרין זעירין, בחמשה זינין מים,
וכתיב (במדבר יט) ונתן עליו מים חיים. (ירמיה י) הוא אלהים חיים ומלך
עולם. (תהלים קטז) אתהלך לפני יי בארצות החיים. (שמואל א כה) והיתה
נפש אדני צרוורה וגו'. ועץ החיים בתוך הגן. י"ה, יו"ד ה"א, אהי"י
בין מים למים. מים שלימין, ומים דלא שלימין. רחמין שלימין,
רחמין דלא שלימין.

ויאמר יי לא ידון רוחי באדם לעולם בשגם הוא בשור. (בראשית ו)
ויאמר יי, כד אתישבא בזעירא. מכאן (נ"א דכד אמר בשם אמרו)
(לומר) דכר. דעתיקא סתים קאמר לא ידון רוחי באדם דלעילא, משום
דבההוא רוחא דאתנשבא מתרין נוקבין דפרדשקא, משיך לתתאי.
ובגין כך כתיב (ימי עולם) והיו ימיו מאה ועשרים שנה. יו"ד שלים
ולא שלים. י' בלחודוי מאה. תרין אתוון תרין זמנין, מאה
ועשרים שנה. י' בלחודוי כד (דף קע"ט ע"א) אתגליא בזעירא, אתמשך
בעשר אלפין שנין. מכאן כתיב, (תהלים קלט) ותשת עלי כפכה.

הנפילים היו בארץ, (בראשית ו) היינו דכתיב ומשם יפרד והיה
לארבעה ראשים. מאתר דאתפרש גנתא, אקרי הנפילים,
דכתיב ומשם יפרד. היו בארץ בימים ההם, ולא לבתר זמנא. עד
דאתא יהושע, ובני האלהים אסטמרו.

עד דאתא שלמה ובנות האדם אתפללא, הדא הוא דכתיב, (קהלת ב)
ותענוגות. תענוגים לא קארי (תענוגים לא קארי) בני האדם (נ"א דאתרמיזו)
דאתרמיו מהאי רוחין אחרנין, דלא אתפללו בחכמה עלאה, דכתיב,

(מלכים א ה) וַיִּי נָתַן חֲכָמָה לְשִׁלְמָה, וּכְתִיב (מלכים א ה) וַיַּחֲכֶם מְכַל הָאָדָם.
מִשׁוּם דִּהְיִי לָא אַתְּכַלְלוּ בְּאָדָם.

וַיִּי נָתַן חֲכָמָה, ה' עֲלָאָה. וַיַּחֲכֶם, דְּמִינָה אַתְּחַכֵּם לְתַתָּא. הַמָּה
הַגְּבוּרִים אֲשֶׁר מְעוּלָם, עוּלָם דְּלַעֲיָלָא. אַנְשֵׁי הַשָּׁם, דְּאַתְנַהֲגִין
בְּשָׂמָא. מְאֵי שְׂמָא. שְׂמָא קַדִּישָׁא, דְּאַתְנַהֲגִין בֵּיהּ דְּלָא קַדִּישִׁין לְתַתָּא,
וְלָא אַתְנַהֲגִין אֲלָא בְּשָׂמָא. אַנְשֵׁי הַשָּׁם סַתָּם, וְלָא אַנְשֵׁי הַוִּי"ה. לָאו
מִסְתִּים סְתִימָא, אֲלָא גְרִיעוּתָא, וְלָא גְרִיעוּתָא אַנְשֵׁי הַשָּׁם סַתָּם,
מְכַלְלָא דְּאָדָם נְפִיקוּ, כְּתִיב (תהלים מט) אָדָם בִּיקָר בַּל יִלִּין, אָדָם בִּיקָר,
בִּיקִירוּ דְּמִלְכָּא, בַּל יִלִּין, בַּלָּא רוּחָא.

תְּלִיסָר מִלְכֵי קַרְבָּא, בְּשַׁבְעָה. שַׁבְעָה. מִלְכֵי בְּאַרְעָא, אַתְחַזִּיאוּ
נְצָחֵי קַרְבָּא. תַּשְׁעָה דְּסַלְקִין בְּדַרְגִּין, דְּרַהֲטִין בְּרַעוּתְהוֹן,
וְלִית דִּימְחֵי בִידִיהוֹן. חֲמִשָּׁה מִלְכֵי קַיִמִין בְּבַהֲלוּ, לְקַמֵּי אַרְבַּע לָא
יְכַלִּין לְמִיקָם.

אַרְבַּע מִלְכֵי נְפִיקִין לְקַדְמוֹת אַרְבַּע, בְּהוֹן תְּלִיין כְּעַנְבִין בְּאַתְכָּלָּא
צְרִירָן בְּהוֹ שַׁבְעָה רַהֲיִטִין. סְהַדִּין סְהַדוּתָא וְלָא קַיִמִין
בְּדוּכְתִייהוּ. אֵילָנָא דְּמַבְסָם יְתִיב בְּגוּ. בְּעַנְפוֹי אַחֲדִין וּמְקַנְנִין צְפָרִין.
תַּחֲתוֹי תַּטְלִל חֵיוֹתָא דְּשְׁלִיטָא בְּהוּוּ אֵילָנָא בְּתַרֵּי כְּבִישִׁין, לְמִיהָ
בְּשַׁבְעָה סְמַכִּין סְחַרְנִיה, בְּאַרְבַּע חֵיוֹן, מְתַגְלָגְלִין בְּאַרְבַּע סְטָרִין.

חֲוִיא דְּרַהֲיִט בְּשׁוּעַ דְּלוּגִין, דְּלִיג עַל טוּרִין, מְקַפֵּץ עַל גְּבַעְתָּא,
דְּכְתִיב, (שיר השירים ב) מְדַלֵּג עַל הַהָרִים מְקַפֵּץ עַל הַגְּבַעוֹת.
זַנְבִּיהַּ בְּפּוּמִיָּה, בְּשַׁנּוּי, נְקִיב בְּתַרֵּין גִּיסִין. כַּד נְטִיל גִּיסְטְרָא אַתְעָבִיד
לְתַלַּת רוּחִין.

כְּתִיב וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוּךְ אֶת הָאֱלֹהִים. וּכְתִיב (משלי כב) חֲנוּךְ לְנַעַר עַל פִּי
דְּרַכּוּ. לְנַעַר הַיְדוּעַ. אֶת הָאֱלֹהִים, וְלָא אֶת יִי. וְאִינְנוּ, בְּשֵׁם
זֶה, כִּי לָקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים לְהַקְרָא בְּשֵׁמוֹ. תַּלְתַּת בְּתֵי דִינִין, אַרְבַּע אֵינוֹן.
אַרְבַּע בְּתֵי דִינִין דְּלַעֲיָלָא. אַרְבַּע לְתַתָּא. דְּכְתִיב, (ויקרא יט) לֹא תַעֲשׂוּ
עוֹל בְּמִשְׁפָּט בְּמִדָּה בְּמִשְׁקָל וּבְמִשׁוֹרָה. דִּינָא קְשִׁיא. דִּינָא דְּלָא קְשִׁיא,
דִּינָא בְּשַׁקּוּלָא, דִּינָא דְּלָא בְּשַׁקּוּלָא. דִּינָא רְפִיא. (דִּינָא) דְּאַפִּילוּ לָא הָאֵי
וְלָא הָאֵי.

וַיְהִי כִּי הִחַל הָאָדָם לָרֵב עַל פְּנֵי הָאָדָמָה. הִחַל הָאָדָם לָרֵב. הֵינּוּ
דְּכְתִיב בְּשִׁגְם וְגו', הָאָדָם דְּלַעֲיָלָא. וּכְתִיב עַל פְּנֵי הָאָדָמָה.
(שמות לד) וּמִשָּׁה לֹא יָדַע כִּי קֶרֶן עוֹר פָּנָיו, הֵינּוּ דְּכְתִיב, (בראשית ג) כְּתַנּוֹת

עור. קרן, דכתיב, (שמואל א טז) ויקח שמואל את קרן השמן. לית משיחא אלא בקרן, (תהלים פט) ובשמן תרום קרננו. (תהלים קלב) שם אצמיח קרן לדוד. היינו עשיראה דמלכא. ואתיא מן יובלא דהיא אימא, דכתיב, (יהושע ו) והיה במשוך בקרן היובל. קרן ביובלא אתעטר עשיראה באימא. קרן, דנטיל קרן וריוח לאתבא רוחיה ליה. והאי קרן דיובלא הוא. ויובל ה'. וה' נשיבא דרוחא לכלא. וכלא תייבין לאתרייהו, דכתיב, (ירמיה א) אהה יי' אלהים, כד אתחזי ה' לה', יי' אלהים אתקרי שם מלא וכתיב (ישעיה ב) ונשגב יי' לבדו ביום ההוא. (ס"א כד אתחזר ה' לה' ואסתלק י' פורענותא אתי לעלמא ואי לאו בשביל אדם יהו"ה לא אתקיים עלמא וכלא אתחבר ועל דא כתיב ונשגב וגו') על כן סתים ואתעטר צניעותא דמלכא, דהיינו ספרא דצניעותא. זכאה (נ"א למאן דנפק וידע) למאן דעאל ונפק וידע שבילוי וארחוי. (דף קע"ט ע"ב).

פרשת תצוה (דף קע"ט ע"ב - דף קפ"ו ע"א)

ואתה תצוה את בני ישראל וגו'. ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך וגו' (שמות כז). אמר רבי חייא, מה שונה כאן מבכל מקום, שכתוב ואתה הקרב אליך, ואתה תדבר אל כל חכמי לב, ואתה תצוה את בני ישראל, (שמות ל) ואתה קח לך בשמים ראש מר דרור? אלא הכל בסוד עליון הוא, לכלל השכינה עמו.

אמר רבי יצחק, אור עליון ואור תחתון כלולים כאחד, נקראים ואתה, כמו שנאמר (נחמיה ט) ואתה מחיה את כלם. ועל כן לא כתוב והקרב את אהרן אחיך. וצוית את בני ישראל, ודברת אל כל חכמי לב. משום שבזמן ההוא מאירה השמש בירח, ומשתתף הכל כאחד, לשרות על אמנות מעשה המשכן. אמר רבי אלעזר, מכאן (שמות לו) אשר נתן ה' חכמה ותבונה בהמה.

רבי שמעון אמר, מכאן, ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאתיו רוח חכמה. אשר מלאתים צריך לומר! אלא אשר מלאתיו – ללב ההוא מלאתיו רוח חכמה, כמו שנאמר (ישעיה יא) ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה וגו'. ועל זה צריך אשר מלאתיו רוח חכמה, ששורה השמש בירח בשלמות של הכל, ועל כן נרשמו הכל בכל מקום. אמר רבי אלעזר, אם כן, אלו ואתה ואתה, איך מתישבים בפסוקים?

אמר לו, כלם מתישבים הם. ואתה הקרב אליך – ליחד עמו ולקרב אצלו סוד השם הקדוש כמו שצריך. ואתה תדבר אל כל חכמי

לב - לפי שכלם לא באו לעשות מעשה עד שרוח הקדש מדברת בתוכם ולוחשת להם בלחש, ואז עושים עבודתם. ואתה תצנה את בני ישראל - רוח הקדש מצנה עליהם ומאירה עליהם לעשות מעשה ברצון שלם. ואתה קח לך - כמו שפרשנו, (שכתיב) ואתה הקרב אליך. ואלה כלם כאן במעשה של המשכן. שהכל נעשה בסוד זה.

פתח רבי שמעון ואמר, (תהלים כב) ואתה ה' אל תרחק אילתי לעזרתי חושה. ואתה ה' - הכל אחד. אל תרחק - להתרחק מאתנו להיות עולה האור העליון מלמטה. שהרי כאשר מתעלה האור העליון מלמטה, אזי נחשף כל האור ולא נמצא כלל בעולם.

ועל זה נחרב בית המקדש בימי ירמיהו. ואף על גב שנבנה לבסוף, לא חזר האור למקומו כמו שצריך. ועל סוד זה שם הנביא שהוא שהתנבא על כך - ירמיהו. העלם של האור העליון, שעלה למעלה למעלה ולא חזר להאיר לבסוף כמו שצריך. ירמיהו - התעלה ולא חזר למקומו, ונחרב בית המקדש ונחשכו המאורות.

אבל ישעיהו, השם גורם הישועה, ולהחזיר האור העליון למקומו (ישעיהו, להאיר האור העליון ולעשות ישועה) ולבנות בית המקדש, וכל הטובות וכל האורות יחזרו כבראשונה. ועל זה שמותם של שני הנביאים האלו עומדים זה לעמת זה, בסבת השם שגורם, וצרוף האותיות זו בזו גורמות מעשה, הן לטוב והן לרע. ועל סוד זה צרוף האותיות של השמות הקדושים, וכן האותיות בעצמן גורמות להראות סודות עליונים כדגמת השם הקדוש, שהאותיות בעצמן גורמות סודות עליונים קדושים להראות בהם.

סוד הראשון - יו"ד, נקדה ראשונה שעומדת על תשעה עמודים המעמידים אותה. והם עומדים לארבעת צדדי העולם, כמו שהסוף של המחשבה, נקדה אחרונה, עומדת לארבעת צדדי העולם. חוץ מזה שזה זכר, וזוהי נקבה.

וזו עומדת בלי גוף, וכאשר עומדת בלבושים שמתלבשת בהם, היא עומדת על תשעה עמודים, בסוד של האות ס בלי עגול. ואף על גב שאות ס' היא בעגול ועומדת בעגול, אבל בסוד של אותיות החקיקות תוך נקודות של אורות של מעלה, הם ברבוע, ושל מטה הוא בעגול.

זֶה הַרְבוּעַ הוּא עוֹמֵד בְּשַׁעוֹר שֶׁל תְּשַׁע נְקֻדּוֹת, שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ לְכָל צַד. וְהֵם בְּשַׁעוֹר שֶׁל חֲשֹׁבוֹן שְׁמוֹנֵה נְקֻדּוֹת, וְהֵם תְּשַׁע. וְאֵלוּ הֵם שְׁעוֹמְדִים מְסוּד שֶׁל הַנֵּר בְּרְבוּעַ בְּתִשְׁעָה עֲמוּדִים לְאוֹת יו"ד, נְקֻדָּה אַחַת. וְאֵלוּ הַתְּשַׁעָה הֵם שְׁמוֹנֵה בְּסוּד שֶׁל אוֹת ם בְּרְבוּעַ, כְּמוֹ זֶה: (ציור לַמַּעְלָה) שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ לְכָל צַד, וְזֶהוּ סוּד הָאוֹת יו"ד, נְקֻדָּה אַחַת. וְאִף אִף גַּב שֶׁהִיא נְקֻדָּה אַחַת, הַצְּרוּרָה שְׁלֵה - רֹאשׁ לְמַעְלָה, וְקוּץ לְמַטָּה. וְהַשַּׁעוֹר שְׁלֵה שְׁלֹשׁ נְקֻדּוֹת כְּדָגְמָא זוֹ: וְעַל כֵּן הַתְּפִשְׁטוּתָהּ לְאַרְבָּעָה צְדָדִים, שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ לְכָל צַד, הִיא תְּשַׁע וְהִיא שְׁמוֹנֵה. וְאֵלוּ הֵם הָעֲמוּדִים שְׁיֻצְאִים מְסוּד הַנֵּר לְהִיּוֹת עֲמוּדִים לְאוֹת יו"ד, וְאֵלוּ נְקֻדָּאִים מְרַכְּבָה שְׁלֵה. וְלֹא עוֹמְדִים בְּשֵׁם, רַק בְּסוּד תְּשַׁע נְקֻדּוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה.

וּבְסוּד שֶׁל סְפָרוֹ שֶׁל אָדָם נִחְלָקוּ אֵלוּ הַתְּשַׁע שֶׁהֵן שְׁמוֹנֵה, בְּצִרוּף הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, כְּדִי לְצַרֵּף אוֹתָן וּלְיַחַד אוֹתָן בְּכָל אֵלוּ הַצְּרוּרוֹת כְּאֲשֶׁר נֹסְעוֹת אֵלוּ הַשְּׁמוֹנֵה שֶׁהֵן תְּשַׁע, מְאִירוֹת בְּאוֹר שֶׁל אוֹת ם סְתוּמָה בְּרְבוּעַ, וּמוֹצִיא אוֹרוֹת שְׁמוֹנֵה (שְׁמוֹנֵה נְרָאִים) נְרָאִים וְאוֹתִיּוֹת תְּשַׁע. וּמִתְחַלְקוֹת לְמַטָּה לְהַנְהִיג אֶת כָּל הַמְּשָׁכָן.

וְאֵלוּ הֵם צִרוּף שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ בְּסוּד שֶׁל שְׁבַעִים וּשְׁתֵּים אוֹתִיּוֹת מְחַקְקוֹת שְׁיֻצְאוֹת מְסוּד שֶׁל שְׁלֹשׁ צוּרוֹת, יְמִין וּשְׂמָאל וְאַמְצַע, וְהַכֹּל מְסוּד שֶׁל שְׁלֹשׁ נְקֻדּוֹת (ציור לַמַּעְלָה). שַׁעוֹר שֶׁל אוֹת יו"ד, שֶׁהִיא לְאַרְבַּע צְדָדִים, וְהֵן שְׁמוֹנֵה נְקֻדּוֹת, וְהֵם תְּשַׁע נְקֻדּוֹת, וְהֵם שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה נְקֻדּוֹת עֲלִיוֹנוֹת, שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ לְכָל צַד וְצַד, וּמִכָּאֵן יוֹרְדוֹת לְמַטָּה בְּשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה לְשֵׁשׁ קְצוֹת. וְכֹאֲשֶׁר נִחְקְקוֹת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אֵלוּ בְּשֵׁשׁ קְצוֹת, הֵם שְׁבַעִים וּשְׁנַיִם שְׁמוֹת, סוּד הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁל שְׁבַעִים וּשְׁנַיִם שֶׁהֵם הַזֶּה הַקְּדוֹשׁ.

וְהַכֹּל הוּא עוֹלָה בְּרִצּוֹן, שְׁסַמְךְ הַמְּחַשְׁבָה בְּאֵלוּ שְׁסוּמְכִים אֶת הָאוֹת יו"ד, וְעַל זֶה הָאוֹתִיּוֹת בְּצִרוּפֵיהֶן - שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ בְּכָל צִרוּף שְׁלוֹ, בְּשִׁבִיל לְעֻלוֹת בְּרִצּוֹן שֶׁל הָאוֹת י" שֶׁל שְׁלֹשׁ נְקֻדּוֹת, כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ, וְעַל זֶה לֹא עוֹלָה בְּעֻלִית הַצִּרוּף אֶלָּא מֵעַקֵּר וּשְׂרָשׁ שֶׁל סוּד שֶׁל אֵלוּ הַסּוּמְכִים שְׁסוּמְכִים לְאוֹת י", סוּד שֶׁל אוֹת ם בְּרְבוּעַ, תְּשַׁע נְקֻדּוֹת, שְׁמוֹנֵה נְקֻדּוֹת, י"ב נְקֻדּוֹת, שְׁבַעִים וּשְׁתֵּים נְקֻדּוֹת. נִמְצָא שְׁכָל סוּד שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ נִמְצָא בְּאוֹת י", וְהַכֹּל סוּד אֶחָד וְעוֹמֵד בְּסוּד הַנֵּר, כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ, לְעֻשׂוֹת סִמְךְ לְכָל אוֹת וְאוֹת. וְאֵלוּ הָעֲמוּדִים הֵם מְרַכְּבָה שְׁלֵהֶם, שֶׁל כָּל אוֹת וְאוֹת, כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ.

הסוד השני – אות חמישית שעומדת על חמשה עמודים שסומכים אותה, שיוצאים מסוד הניר, כאשר נאסף לעלות למעלה מסוד המדה. אות זו נקראת היכל הקדוש, ובתוכה הנקדה שאמרנו. והכל הוא בסוד שאמרנו של אות ס ברבוע. אבל כאן לא נרשמת, רק אות ה', והמרכבה שלה חמשה עמודים שאמרנו.

וכאשר מפה אור הניר באות י', מאירה, ומההכאה ההיא נעשו אותם תשעה עמודים שאמרנו. ומתוך האור שמאיר אות י', נתפשטו השלש נקודות של י'. שתים למעלה, שהן הראש, ואחד למטה, שהוא קוץ הי', כמו זה. שאמרנו. כאשר התפשטו שתים, נעשו שלש. אחת נעשתה שתים. ונתפשטו ונעשה היכל אחד. זה ההיכל, לאחר שנעשה היכל לנקדה אחת ראשונה, נעשה גנוז ומסתר סוד של אות זו, ועומדת על חמש אחרות.

ארבע גנוזות הן בנקדה אחת שעומדת בתוך באמצע, והן חמש, והיא אות ה'. כמו שאות ה' שלמטה עומדת על ארבע, והיא נקודה על ארבע ועומדת בתוך האמצע, כמו כן הוא כאן. ומה שעומדת על חמשה עמודים, כך הוא ודאי, לפי שזו הנקדה העליונה היא על שתי בחינות – אחת בעצמה, ואחת בהעלם.

תקוני הנפש לגמר בכל חדש ספר התקונים לגמר בכל חדש בלי ישנה וזה יועיל לך יותר מכל למודי ספרי מוסר

והנה לרפאות חלאים הפנימיים דהינו להעלות הנפש מבחינת הקטנות הוא להתעורר תמיד בשמחה ישמח ישראל בעושיו אבל לזה צריך גם כן סיעתא דשמיא והנה העצה היעוצה לזה להרבות באמירת תקוני זהר הקדוש ודיקא לומר תקונים שעל זה נתיסד התקונים לתקן בחינת מחין דקטנות כמובא בספר כסא מלך בהקדמתו ולומר אמירה פשוטה בלי שום פרוש כלל בחיות אלקות ובהתעוררות ובאם תרגיל עצמך בזה תראה פלאות וכאן נתתי להחברים תקוני הנפש לגמרו בכל חדש ספר התקונים וקדם תגמר התקונים בשלש פעמים דהינו לומר בפעם ראשון שלישי תקונים בפעם אחד וככה שני ושלישית ואחר כך תגמר בכל חדש בלי ישנה וזה יועיל לך יותר מכל למודי ספרי מוסר.

(אגרות שומר אמונים אגרת מה)

ובספר הסודות של חנוך, אות ה' ודאי עומדת על חמשה עמודים שיוצאים מתוך הנה, ואז מוציא חמשה עמודים אחרים, ונמצאת אות ה' הזו בסוד העשרה. וכאשר נפרדת, עומדת אות ה' הזו על עמודים, ואלו הן י"ג מדות הרחמים בדרגה אחת שנוספת עליהן.

ואלו הם י"ב שנמצאים בשש. לפעמים הם ארבעים ושנים, לפעמים שבעים ושנים הן, אבל יורדות למטה. וכאן נפרדים שבילים לכל צד, והם שלשים ושנים, נשאר ארבעים. ושתי אוננים ימין ושמאל – הרי ארבעים ושנים. אלו ארבעים ושנים אותיות עליונות, שהן אותיות גדולות של התורה.

כפי שיש אותיות גדולות, ויש אותיות קטנות. אותיות גדולות הן למעלה, אותיות קטנות למטה, והכל למטה כדגמת למעלה. לפי שיש שמות קדושים עליונים שקימים ברצון הרוח והלב ובלי דבור כלל.

ויש שמות קדושים תחתונים שעומדים בדבור ובהמשכת המחשבה והרצון עליהם. ויש שמות אחרים למטה, שהם מהצד שהוא האחר, שהוא מהצד הטמא, ואלה לא קימים אלא ברצון של מעשה למטה, להעלות רצון של המעשה שהוא שלמטה אליו. לפי שהצד ההוא האחר אינו, אלא במעשים של זה העולם להטמא בהם, כמו בלעם ואותם בני קדם, וכל אותם שמתעסקים באותו הצד האחר.

ואלה לא עומדים באותיות רשומות מן שנים ועשרים של התורה, חוץ משנים, והן אות ח' ואות ק', וסומכים להם בסמיכות אותיות של שקר. אבל אלו הן נודעות אצלן יותר. ועל זה בתהלה לדוד, בכלם כתוב אות ו' בכל אות ואות, חוץ מאלו השנים שלא כתובה אות ו', שהרי אות ו' היא שמו של הקדוש ברוך הוא.

ובשביל זה אלו הארבעים ושנים אותיות שהעולם הזה נברא בהן, נמצא שאות ה' העליונה הזאת להעלות לתשעים ושנים. תשעים הם חוץ משתי אוננים ימין ושמאל. וסוד זה (וסימנה) – (בראשית י"ו) ואם שרה הבת תשעים שנה תלד. אבל הוא בחשבון תשעים

ושפתים. וכאשר נוספת דרגה של סוד הברית, שהוא רקיע שמיני, ועומד לשמונה ימים, הרי מאה. ואלה ודאי מאה ברכות בכל יום ושצריכה כנסת ישראל להתקשט בהן. והכל בסוד אות ה'.

אות ה' זו היא ציור שלה בשתי אותיות נ', סוד של מאה, והם חמשה עמודים ומרכבות היוצאים מתוך הנר, והם חמשה אחרים שיוצאים ממנה. ועל זה ציורה כמו זה: ן-ן. שתי נונין, ונקדה שעומדת באמצע. ועל זה אות ו' עומדת ביניהן תמיד, כמו זה נון, לפי שכאן הוא מקומה להתקשט, ואף על גב שסודות אחרים הם בסוד אות ה', אבל זה הוא בסודות ספרו של חנוך, וכך הוא באמת.

וכאשר נתקנת באלו החמשים לבדם, היא נקדה אחת שעומדת בסוד האות נ', כמו זה נ' - נו"ן. ונקדה אחת באמצע שהיא שולטת עליהם, והכל בסוד אחד. אשרי הם שיודעים דרכי התורה ללכת בדרכים אמתיות. אשריהם בעולם הזה, ואשריהם בעולם הבא.

סוד שלישי - אות ו'. אות זו ציור של סוד אדם, כמו שבארנו. והרי בארנו שאות זו עומדת על י"ב מרכבות, וכאשר נפרדות, הן ארבע ועשרים מרכבות שפלולות באות הזו, התפשטות דמות של אדם, כנגד זרועות וירכיים וגוף, איברים שלהם ארבעה ועשרים הם של זרועות וירכיים וגוף, הרי למדנו, אבל כלם סתומים בגוף, והגוף עומד בכל הארבעה ועשרים, וכל המרכבות פלולות בגוף זה, ומשום שפלולות כלן בו, עומדת ו' בהתפשטות אחת.

גוף אחד כלול בארבע ועשרים מרכבות, ואלה הן: הראש בשש, הגוף בשמונה עשרה. ואף על גב שכל המרכבות הן (י"י) (י"ח) שתיים עשרה לכל צד - בכל עומד הגוף. אבל עשרים וארבע הן שש של הראש, שהם איברים להעלות לראש. שמונה עשרה חליות שמעמידות את הראש, ועמידת הגוף עליהן.

וכך הם התפשטות אחת בראש ובגוף, ואלו הששים כלם כולל אותם שהוא סוד של שש. ועל זה שעור של האות ו' - הראש שעורו בשש נקדות ממש, הגוף בשמונה עשרה. כעין זה כל אלו הסודות מתפרשים, לכלל אותם בגוף, לפי שהזרועות והירכיים כלם בהעלם, ועל זה כלם נכללים בסוד האות ו' וציור שלה.

וּכְאֲשֶׁר שְׁלֵמוֹת שֶׁל אוֹת זוֹ נִרְאִית, אֲזַי כָּל הַצְּדָדִים הִרְעִים נִסְתַּמִּים, וְנִפְרָדִים מִהַלְבְּנָה וְלֹא מְכַסִּים, לְפִי שֶׁהִיא בּוֹקֵעַת כָּל חֲלוֹנוֹת שֶׁל הִרְקִיעִים וּמְאִירָהּ לָהּ, וְלֹא יְכוּל הַמְקַטְרֵג לְהִרְעַ כָּלָל. וּכְאֲשֶׁר זֶה מִסְתַּלֵּק, אֲזַי עוֹלָה וּמִסְטִין וּמִפְתָּה, וְיְכוּל לְקַטְרֵג עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, לְפִי שֶׁהוּא מְלַךְ זָקֵן וְכַסִּיל, וְהָרִי בְּאֶרְנוֹ.

אוֹת ו' הִיא אוֹר שֶׁמְאִיר לְלִבְנָה, וְאֵף עַל גַּב שְׂאוֹרוֹת רַבִּים נִכְלָלִים בּוֹ, אוֹר שֶׁמְאִיר לְשִׁכְנָה הוּא אֶחָד פְּשוֹט לְמִלְאֵת אוֹתָהּ. וְהוּא סוּד הָאֵלֶף, רְשׁוּם בְּכָל אֵלוֹ הַסּוּדוֹת. וּכְאֲשֶׁר מְאִיר לְשִׁכְנָה, בְּסוּד אוֹת ו' מְאִיר לָהּ.

וּבְסִפְרוֹ שֶׁל אָדָם הִרְאִשׁוֹן, בְּצִיּוֹר הָאוֹתִיּוֹת אוֹת ו' נִקְדָּה אַחַת לְמַעְלָה, וְחֲמֵשׁ נִקְדוֹת שֶׁלְמִטָּה, וְכֵן שְׁעוֹר שֶׁלָּהּ כְּעֵין זֶה – ו', וְכָל נִקְדָּה עוֹמֶדֶת בְּסוּד עֶשֶׂר, לְפִי שֶׁאֵין לָהּ נִקְדָּה שְׁלֹא נִשְׁלַמְת לְעֶשֶׂר, שֶׁכָּל נִקְדָּה יֵשׁ בָּהּ תְּשׁוּעָה עֲמוּדִים מְרַכְּבוֹת, וְהַנִּקְדָּה הַזֶּה הִיא מְשַׁלְּמָה לְעֶשֶׂר. נִקְדָּה יְמִנִית תְּשׁוּעָה עֲמוּדִים, וּמְרַכְּבוֹת יֵשׁ לָהּ, וְהִיא עֶשְׂרֵה. וְכֵן לְשִׁמְאֵל, וְכֵן לְכָל הַצְּדָדִים. וְעַל זֶה כָּל נִקְדוֹת אֵלוֹ, כָּל אַחַת וְאַחַת כְּלוּלָה מְעֶשֶׂר, הִיא וּמְרַכְּבוֹתֶיהָ. וְכֵלָם כְּלוּלִים בְּהַתְּפַשְׁטוֹת הַהֵיא שֶׁל הָאוֹת ו', וְעַל כֵּן הַכֹּל הוּא בְּצִיּוֹר בְּסוּד הָאוֹת ו'.

וּכְאֲשֶׁר נִכְנַס הַשֶּׁמֶשׁ בְּלִבְנָה, (הַלְבְּנָה) יוֹצֵאת מְאוֹת ו' הַזֹּו הַתְּפַשְׁטוֹת אַחַת סוּד הַבְּרִית, כְּעֵין אוֹת ג', וְזֶהוּ לְהַפְּנֵס בְּנִקְבָּהּ. וּכְאֲשֶׁר נִכְלָל הַכֹּל בְּהַתְּפַשְׁטוֹת זוֹ שֶׁל אוֹת ו', אֲזַי עוֹמֵד לְשִׁמְשׁ בְּנִקְבָּהּ. וְסוּד זֶה שְׁכֵתוֹב, וְאַתָּה הַקָּרֵב אֵלֶיךָ אֵת אֶהְרֵן אֲחִיךָ. אֵת – לְכָלֵל הַזְּרוּעוֹת בְּגוּף. וְאֵת בְּנִי אֲתוֹ – אֵלֶה כָּל אֵלוֹ הַמְּרַכְּבוֹת וְעֲמוּדִים שְׁלוֹ. זְרוּעַ שִׁמְאֵל אֲצִלוֹ, שְׁכֵתוֹב (בְּמַדְבַּר ג) קַח אֵת הַלְוִיִּם, שֶׁתִּמְצָא אוֹת ו' שְׁכוּלָלֵת הַכֹּל בְּהַתְּפַשְׁטוֹת אַחַת לְהִיּוֹת אֶחָד.

וְעַל זֶה נִמְצָא הַיַּחֲוֵד בְּזֶה, יְמִין וּשְׁמְאֵל וְאֲמִצְעָה. הַכֹּל הוּא כְּאֶחָד. וְעַל זֶה נַעֲשִׂית הַתְּפַשְׁטוֹת אַחַת, וְנִקְרָא אֶחָד, וְלֹא תִמְצָא חוּץ מִהַתְּפַשְׁטוֹת אַחַת בְּלִבָּד. וְזֶהוּ אֶחָד.

אוֹת ה' אַחְרוּנָה נַעֲשִׂית גּוּף אֶחָד בְּזוֹ הַנִּקְדָּה הָאֲמִצְעִית. וְנִכְנַסֶת בָּהּ אוֹת ו', וְנִמְצָאת אוֹת ו' בֵּין שְׁתֵּי נִקְדוֹת, אַחַת לְמַעְלָה וְאַחַת לְמִטָּה. וְאֲזַי מִתְּאַחַד הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן בְּעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, וְהוּא אֶחָד.

ובארנוהו. בא רבי אלעזר ורבי אבא ונשקו ידיו. בכה רבי אבא ואמר, אוי לעולם כאשר יאסף השמש ויחשך העולם.

אמר רבי אלעזר, הירכים שלמטה בסוד אות ו', מנין לנו שנכללו באות זו? אמר לו, שכתוב (מלאכי ג) זכרו תורת משה עבדי, ולא כתוב נביאי, להראות שהכל נכלל בסוד אות ו'. ואות ו' נקראת אחד, והיא אחת לבדה והתפשטות אחת, והרי נתבאר.

ואתה הקרב אליך וגו' (שמות כח). אמר רבי שמעון, לא שמש משה (השמש) (שהוא שמש) בלבנה עד שנכלל בכל הצדדים בסוד אות ו', כמו שבארנו. בא וראה מה כתוב, מתוך בני ישראל לכהנו לי. לכהן לי לא נאמר, אלא לכהנו לי, לשמוש שלו, לשמוש של אות זו, לשמוש שלו ודאי. זו אות ה', להעלות ולשמש ו' בה', להיות הכל אחד. אשריהם ישראל שנכנסו ויצאו ויודעים בסוד הדרכים של התורה ללכת בדרך אמת.

מתוך בני ישראל. למה מתוך בני ישראל? אלא הכל לא נקרא להיות אחד כמו שצריך, אלא מתוך בני ישראל. שהרי בני ישראל קימים למטה, לפתח דרכים ולהאיר שבילים ולהדליק נרות, ולקרב הכל ממטה למעלה להיות הכל אחד, ומפני כך כתוב (דברים ד) ואתם הדבקים בה' וגו'.

אמר רבי שמעון, הכל הוא קרוב למי שיודע ליחד היחוד ולעבד לאדונו, שהרי בזמן שנמצא קרבן כמו שצריך, אז מתקרב הכל כאחד, (הדרגות פלן כאחת) והארת הפנים נמצאת בעולם בבית המקדש, ונכנע ונסתר הצד האחר, ושולט הצד של הקדשה באור ושמחה. וכאשר הקרבן לא נמצא כמו שצריך, או שהיחוד לא היה כמו שצריך, אז הפנים עצובות, ואור לא נמצא, ומתכסה הלבנה, ושולט הצד האחר בעולם (שלא נחרב בית המקדש אלא מפני וכו'), מפני שאין מי שיודע ליחד השם הקדוש כמו שצריך.

אמר רבי שמעון, הקדוש ברוך הוא לא נסה את איוב ולא בא עמו בנסיון כנסיון של שאר הצדיקים, שהרי לא כתוב בו והאלהים נסה את איוב, כמו שכתוב באברהם (בראשית כב) והאלהים נסה את אברהם. שהוא בידי הקריב את בנו יחידו אליו. ואיוב לא נתן לו ולא מסר לו כלום, ולא נאמר לו. אבל נמסר ביד המקטרג בדין של הקדוש ברוך הוא. שהוא עורר את המקטרג עליו מה שהוא לא רצה.

שְׁהָרִי בְּכָל זְמַן בָּא הַמְקַטְרֵג הֵהוּא לְעוֹרֵר עַל בְּנֵי אָדָם, וְכֵאֵן הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹרֵר אוֹתוֹ עָלָיו, שְׁכָתוּב (איוב א) הַשְׁמֵתָ לְכַף עַל עַבְדֵי אֵיּוֹב. אָבֵל סוּד עֵמֶק הוּא.

פְּתַח וְאָמַר, (בראשית ד) וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קִיָּן מִפְּרֵי הָאֲדָמָה מִנְחָה לָּהּ. וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים, סוּד הוּא. מִקֵּץ יָמִים וְלֹא מִקֵּץ יָמִין. דְּחָה לְקֵץ הַיָּמִין, וְקָרַב לְקֵץ הַיָּמִים. וּכְבָר פִּרְשָׁנוּ, שְׁכָתוּב (דניאל יב) וְאַתָּה לֵךְ לִקְצֵה. אָמַר לוֹ, לֵךְ לִקְצֵה קֵץ? לִקְצֵה הַיָּמִים אוֹ לִקְצֵה הַיָּמִין? עַד שָׁאמַר לוֹ, לִקְצֵה הַיָּמִין. וְעַל זֶה פָּחַד דָּוִד, שְׁכָתוּב (תהלים לט) הוֹדִיעֵנִי ה' קִצֵּי. אוֹ לִקְצֵה הַיָּמִים, אוֹ לִקְצֵה הַיָּמִין. וְכֵאֵן מַה כְּתוּב? וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים, וְלֹא מִקֵּץ יָמִין. וּמִפְּנֵי כֵן לֹא הִתְקַבַּל קִרְבָּנוּ, שְׁהָרִי מֵהֵצֵד הָאֲחֵר הָיָה הַכֹּל.

בֵּא וְרֵאָה מַה כְּתוּב, (בראשית ד) וְהִבֵּל הִבִּיא גַם הוּא. מַהוּ גַם הוּא? לְרַבּוֹת הַכֹּל זֶה בְּזֵה. הַקְרָבָן כָּלוּ וְהֵעֱקַר שָׁלוּ הָיָה לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְנִתֵּן מִחֻלְקוֹ לְצַד הָאֲחֵר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאמַר וּמִחֻלְבֵיָהֶן. וְקִיָּן, הֵעֱקַר עָשָׂה מִקֵּץ יָמִים, וְנִתֵּן חֵלֶק לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְעַל זֶה נִדְּחָה הוּא וְקִרְבָּנוּ.

בְּאֵיּוֹב מַה כְּתוּב? (איוב א) וְהִלְכּוּ בְּנֵיו וַעֲשׂוּ מִשְׁתָּה וְגו'. וְכָתוּב וַיְהִי כִּי הִקִּיפוּ יָמֵי הַמִּשְׁתָּה. וְכָתוּב וְשָׁלְחוּ וְקָרְאוּ לְשִׁלְשֵׁת אַחֵיתֵיהֶם לְאָכַל וּלְשִׁתוֹת עִמָּהֶם. שְׁזֵהוּ הֵעֱקַר לְצַד הָאֲחֵר. וְאַחַר כֵּן הִקְרִיב עוֹלוֹת, וְעוֹלָה הוּא זָכָר, וְלֹא נִקְבָּה, וְעוֹלָה לְמַעְלָה, וְהִקְרָבָן לֹא הִקְרִיב לְכֻלָּל אוֹתוֹ כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ.

וּבֵא רֵאָה, אִם הָיָה נוֹתֵן חֵלֶק לְכֻלָּם, הַמְקַטְרֵג לֹא הָיָה יָכוֹל לוֹ לְבַסּוֹף. וְאִם תֹּאמַר, מִדּוּעַ הִרְעָ לוֹ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? אֲלֵא, מִפְּנֵי שֶׁגָּרַם לְכֻסוֹת הָאוֹר וּלְהַעֲלִימוֹ, וְהוּא לֹא הִקְרִיב קִרְבָּן אַחַר לְזוֹן בּוֹ אַחֵרִים, אֲלֵא עוֹלָה, שְׁעוֹלָה לְמַעְלָה, וְעַל זֶה כְּתוּב, כִּכָּהֵן יַעֲשֶׂה אֵיּוֹב כָּל הַיָּמִים. שְׁאֵלוֹ הֵצֵד הָאֲחֵר הָיָה נִזוֹן בְּחֻלְקוֹ, הָיָה עוֹבֵר מֵעַל הַמְקַדָּשׁ וּמִסְתַּלֵּק מִמֶּנּוּ, וְצַד הַקְדָּשָׁה הָיָה עוֹלָה לְמַעְלָה לְמַעְלָה.

אָבֵל הוּא לֹא רָצָה שְׁיִהְיֶנוּ אַחֵרִים מִקִּרְבָּנוּ, וְהִסִּיר עֲצָמוֹ מִמֶּנּוּ. מִנֵּין לָנוּ? שְׁכָתוּב (איוב א) וְסָר מִרְעֵי. וְעַל זֶה הִקְרִיב תָּמִיד עוֹלָה, שְׁהָרִי עוֹלָה לֹא נִהְיֶנָּה מִמֶּנָּה הֵצֵד הָאֲחֵר לְעוֹלָם. וּמִפְּנֵי כֵן, כָּל מַה שֶׁנִּטַּל לְבַסּוֹף, מִמֶּנּוּ נִטַּל. וְעַל זֶה אֵיּוֹב גָּרַם לְכֻסוֹת בְּעַרְלָה עַל בְּרִית

הקיום, שלא היה מסתלק ממנו. ומפני כן הקדוש ברוך הוא עורר את המקטרג ההוא, שכתוב השמֵת לְבָרָךְ עַל עַבְדֵי אִיּוֹב.

בא וראה, כְּאֲשֶׁר רָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִתְאַחַד בָּהֶם בְּיִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, לֹא עָמְדָה לָהֶם הַשְּׁעָה, מִפְּנֵי שֶׁהֶעֱרְלָה מְכֶסֶה הָאוֹר עַד זְמַן שֶׁהַמְּקַטְרֵג הַהוּא הָיָה לוֹקֵחַ אֶת שְׁלוֹ מֵאִיּוֹב, וְעַל זֶה צָוָה לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאַכֵּל אֶת אוֹתוֹ פֶּסַח בְּחִפְזוֹן, עַד שֶׁהִצִּד הָאֲחֵר הַהוּא הַתְּעַסֵּק בּוֹ בְּאִיּוֹב, וְצָוָה לְהַעֲבִיר עֶרְלָה מֵהֶם, וְאֵז הִתְאַחַד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּיִשְׂרָאֵל, וְהִצִּד הָאֲחֵר נִפְרַד מִן הַקְּדוּשָׁה, וְהִתְעַסֵּק בּוֹ בְּאִיּוֹב וְלָקַח מִשְׁלוֹ, וְאֵז (שמות יב) פֶּסַח הוּא לֵה', וְדַאי. שְׁעַד כָּאֵן לֹא הָיָה פֶּסַח לֵה'. אֲשֶׁרִי אֵלֶּה שְׂיֻדְעִים וּמִיחֻדִּים יְחֻד קוֹנֵם כְּמוֹ שְׂצָרִיךְ.

כתוב (שם לד) אֱלֹהֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ, וְכָתוּב אַחֲרָיו אֵת חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר. מַה (עושה) זֶה אֵצֶל זֶה? אֵלֶּא כִּף פִּרְשׁוּהָ, מִי שְׂאוּכַל חֲמִץ בְּפֶסַח (כָּאֵלוֹ עוֹבֵד כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת לַעֲבֹד לָהֶם, שֶׁכֵּן הַסּוּד כִּף הוּא - שְׁחֲמֵץ בְּפֶסַח) כְּמִי שֶׁעוֹבֵד לְכוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת הוּא.

בא וראה, כְּאֲשֶׁר יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, יֵצְאוּ מִרְשׁוֹת שְׁלֵהֶם, מִרְשׁוֹת אַחֲרֵת, מִהֶרְשׁוֹת הַהֵיא שֶׁנִּקְרְאוֹת חֲמִץ, לְחֵם רַע. וְעַל זֶה נִקְרְאוּ כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת כִּף, וְזֶהוּ סוּד שֶׁל יֵצֵר הָרַע, עֲבוּדָה זָרָה, שֶׁנִּקְרְאוֹת גַּם כִּף - שְׂאוֹר. וְזֶהוּ יֵצֵר הָרַע, שֶׁכִּף הוּא יֵצֵר הָרַע בְּבֶן אָדָם כְּשְׂאוֹר שֶׁבַעֲסָה, שֶׁנִּכְנַס בְּמַעֲיוֹ שֶׁל אָדָם מַעֲט מַעֲט, וְלִבְסוּף מִתְרַבֶּה בּוֹ עַד שֶׁכָּל הַגּוֹף מְעֻרָב בּוֹ. וְזֶהוּ כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת. וְעַל זֶה כָּתוּב, (תהלים פא) לֹא יִהְיֶה כִּף אֵל זָר. אֵל זָר וְדַאי.

את חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר. רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח, (ישעיה ב) חִדְּלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאִפּוֹ כִּי בְמָה נִחְשָׁב הוּא. פֶּסוּק זֶה פִּרְשׁוּהוּ, אֲבָל מַה זֶה חִדְּלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם? וְכִי מִזְהִיר לוֹ לְאָדָם לְהִמָּנַע מִשְׂאָר בְּנֵי אָדָם אֲפִלוּ הֵם גַּם כֵּן מִמֶּנּוּ יִמָּצְאוּ בְּנֵי אָדָם שֶׁלֹּא יִתְקַרְבוּ אֵלָיו כְּאֵלוֹ לְעוֹלָמִים? אֵלֶּא זֶה פִּרְשׁוּהוּ בְּמִי שֶׁמִּשְׁפִּים לְפִתַּח חִבְרוּ לְהִבְיֵא לוֹ שְׁלוֹם. וְאִנְחָנוּ בְּאֲרָנוּ אוֹתוֹ בְּפֶסוּק אַחֵר, שֶׁכָּתוּב (משלי כז) מְבָרֵךְ רַעְהוּ בְּקוֹל גְּדוֹל בְּבִקְרַת הַשְּׁפִים קָלְלָה תַחֲשָׁב לוֹ. וְאִף עַל פִּי שֶׁהַכֹּל טוֹב, אֲבָל מַה זֶה חִדְּלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאִפּוֹ? כָּאֵן צָוָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאָדָם וּמִזְהִיר אוֹתוֹ לְהִשְׁמֹר מֵאֵלוֹ בְּנֵי אָדָם שֶׁנִּטּוּ דַרְכֵם מִדֶּרֶךְ טוֹב לְדֶרֶךְ רַע, וּמִטְמְאִים נִפְשָׁם בְּטִמְאָה הַהִיא הָאֲחֵרֵת.

שְׁהֲרִי, כְּשֶׁבָרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאָדָם, עָשָׂה אוֹתוֹ בְּדַמּוֹת עֲלִיּוֹנָה, וְנִפְּחַ בּוֹ רוּחַ (נְשָׁמָה) קְדוּשָׁה, שְׁכֻלּוּלָה בְּשֵׁלֶשׁ, כְּמוֹ שֶׁפָּרְשָׁנוּ, שֵׁישׁ בּוֹ נֶפֶשׁ רוּחַ וְנִשְׁמָה, וְעֲלִיּוֹן מֵהַכֹּל הִיא הַנְּשָׁמָה, שֶׁהִיא כַּחַ עֲלִיּוֹן לְדַעַת וְלִשְׁמֵר צְוִיֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְאִם הַנְּשָׁמָה הִיא הַקְדוּשָׁה מֵעֲלָה אוֹתָהּ בְּעִבּוּדָה אַחֲרֵת, זֶה הוּא שְׁמִטְמָא אוֹתָהּ, וְיוֹצֵא מֵעִבּוּדַת קוֹנֵהּ. מִפְּנֵי שֶׁשֵׁלֶשָׁה כַּחוֹת אֱלֹהִים, כֻּלָּם אֶחָד, נֶפֶשׁ רוּחַ וְנִשְׁמָה מְשֻׁתָּפִים כְּאַחַד, וְהֵיוּ אֶחָד, וְהַכֹּל כְּדַגְמַת הַסּוּד הָעֲלִיּוֹן. (ועל זה נאמר (שם יג) הוֹלִיךְ אֶת חֻכְמֵי וְגו').

וְאִם רָאִינוּ לְזֶה הָאָדָם שֶׁהֵיוּ בּוֹ אֵלֶּה הַמְדַרְגּוֹת כֻּלָּן, עַד שֶׁלֹּא עוֹמְדִים בְּקִבְעוֹת לְדַעַת מִי שֶׁהוּא, בְּמָה יִתְדַע (שְׁלֵא) לְהִתְקַרֵּב הָאָדָם אֵלָיו אוֹ לְהִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ. (בֵּן אָדָם שֵׁישׁ בּוֹ מְדַרְגּוֹת אֱלֹהִים כֻּלָּם וְעוֹמְדִים קְנִימִים, זֶהוּ אָדָם שֶׁלֶם, עֶבֶד נֶאֱמָן לְאֲדוֹנָיו, וְצִרִיף לְהִשְׁתַּתֵּף בּוֹ וְלְהִתְחַבֵּר בּוֹ לְלַמֵּד דְּרָכֵים מִמֶּנּוּ. וּבְמָה יִדַּע בֵּן אָדָם לְדַעַת מִי הוּא לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו אוֹ לְהִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ?) בְּרִגְזוֹ מִמֶּשׁ יִדַּע לוֹ הָאָדָם וְיִדַּע מִי הוּא. אִם הַנְּשָׁמָה הִיא הַקְדוּשָׁה שׁוֹמֵר בְּשַׁעַת רְגֵזוֹ (כֹּא עֲלִיָּה) שֶׁלֹּא יַעֲקֹר אוֹתָהּ מִמְּקוֹמָהּ, שְׂאֵז יָבֵא תַחְתֵּיהָ אוֹתוֹ אֶל זֶר – זֶהוּ בֵּן אָדָם כְּמוֹ שֶׁצִּירִף, זֶהוּ עֶבֶד שֶׁל אֲדוֹנָיו, זֶהוּ גִבּוֹר שֶׁלֶם.

וְאִם הָאָדָם הֵהוּא לֹא שֶׁמֵר לָהּ וְהוּא עֹקֵר הַקְדוּשָׁה הַזֹּאת הָעֲלִיּוֹנָה מִמְּקוֹמָהּ לְשִׁכְן בְּתוֹכָהּ הַצַּד הָאֲחֵר – וְדָאִי זֶהוּ אָדָם שֶׁמוֹרֵד בְּרַבּוֹ, וְאֲסוּר לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו וְלְהִתְחַבֵּר עִמוֹ, וְזֶהוּ (אִיּוֹב יח) טֹרֵף נֶפֶשׁוֹ בְּאִפּוֹ. הוּא טוֹרֵף וְעוֹקֵר נֶפֶשׁוֹ בְּסִבַּת רְגֵזוֹ, וּמוֹשִׁיב בְּתוֹכָהּ אֶל זֶר. וְעַל זֶה כְּתוּב חֲדָלוּ לְכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאִפּוֹ, שֶׁהַנְּשָׁמָה הַקְדוּשָׁה הִיא טוֹרֵף אוֹתָהּ וּמְטַמָּא אוֹתָהּ מִשׁוֹם אִפּוֹ. אֲשֶׁר נִשְׁמָה הַחֲלִיף בְּאִפּוֹ. כִּי בְמָה נִחְשָׁב הוּא – עִבּוּדָה זָרָה נִחְשָׁב אוֹתוֹ בֵּן אָדָם.

וּמִי שֶׁמִּתְחַבֵּר עִמוֹ וּמִי שֶׁמְדַבֵּר עִמוֹ, כְּמִי שֶׁמִּתְחַבֵּר בְּכוֹכְבִים וּמִזְלוֹת מִמֶּשׁ. מָה הַטַּעַם? מִשׁוֹם שֶׁכוֹכְבִים וּמִזְלוֹת מִמֶּשׁ שׁוֹרִים בְּתוֹכוֹ. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שֶׁעוֹקֵר קְדוּשָׁה עֲלִיּוֹנָה מִמְּקוֹמָהּ, וּמִשְׁכִּין בְּמְקוֹמָהּ עִבּוּדָה זָרָה אֶל זֶר. מָה אֶל זֶר כְּתוּב בּוֹ (ויקרא ט) אֶל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלִילִים – כְּדַגְמַת זֶה אֲסוּר לְהִסְתַּכֵּל בְּפָנָיו.

וְאִם תֹּאמַר, הֲרִי רְגֵז שֶׁל חֻכְמִים – רְגֵז שֶׁל הַחֻכְמִים טוֹב הוּא לְכֹל הַצְּדִדִים, שֶׁהֲרִי לְמַדְנֵי שֶׁהַתּוֹרָה הִיא אֵשׁ, וְהַתּוֹרָה הִיא מְרִיתִיחָה אוֹתוֹ, שֶׁכְּתוּב (ירמיה כג) הֲלוֹא כֵה דְבָרִי כְּאֵשׁ נֹאֵם ה'. רְגֵז שֶׁל חֻכְמִים בְּדַבְרֵי תּוֹרָה. רְגֵז שֶׁל חֻכְמִים לְתַת כְּבוֹד לְתוֹרָה, וְהַכֹּל לְעִבּוּדַת

הקדוש ברוך הוא הוא ה' אלהיך אש
אכלה הוא אל קנא.

אבל אם בדברים אחרים, לא עבודת הקדוש ברוך הוא זה, לפי
שבכל החטאים שעושה האדם, היא לא עבודה זרה ממש
כמו זה, ואסור להתקרב בקרבתו של זה. ואם תאמר, זה לפי שעה
היה, שעבר ואחר כך חזר – לא כך. שכיון שעקר הקדשה של נפשו
ממנו וממקומו, ואותו אל זר מקפח המקום ההוא, מתחזק בו ולא
עוזב אותו, חוץ מכאשר נטהר האדם מכל וכל ועוקר אותו
לעולמים, ואחר כך משתדל להתקדש ולהמשיך קדשה עליו, ואז
הלואי ויתקדש.

אמר לו רבי יוסי, מתקדש ממש. (למה? והרי נדחה והתקדש).

אמר לו, בא וראה, בשעה שהוא עוקר קדשה של נפשו, ושוכן
במקומו האל זר ההוא שנקרא טמא, נטמא האדם ומטמא למי
שקרב עמו, והקדשה ההיא בורחת ממנו. וכיון שבורחת ממנו פעם
אחת, כל מה שיעשה האדם עוד, לא תשוב למקומה.

אמר לו, אם כן, כמה טמאים יש שמטהרים? אמר לו, שונה טמאה
אחרת שלא יכולה לעשות יותר. אבל זה משנה מכלם, שכל
גופו נטמא מבפנים ומבחוץ, ונפשו וכלו נטמא. ושאר טמאות
שבעולם לא נטמא אלא גופו מבחוץ בלבד, ולכן כתוב חדלו לכם
מן האדם אשר נשמה באפו, שמחליף קדשת רבו משום אפו, שזוהי
טמאה שמטמאה הכל. כי במה נחשב הוא – במה של עבודה זרה
ודאי נחשב הוא.

בא וראה, זהו רגז של עבודה זרה, הצד האחר, כמו שאמרנו,
שרוצה האדם להשמר ממנו ולהפריד מעליו, ועל זה כתוב (שמות
לד) אלהי מסכה לא תעשה לך. לך – כדי להרע לך. וכתוב אחריו,
את חג המצות תשמר. תשמר – זה צד הקדשה שצריך האדם לשמר
אותו ולא יחליף אותו בגלל הצד האחר. ואם יחליף אותו, הרי הוא
טמא, ומטמא לכל מי שמתקרב אליו.

את חג המצות תשמר – זהו מקום שנקרא שמור. ומפני כן כתוב
את חג המצות תשמר, שבעת ימים תאכל מצות כאשר צויתך.
שבעת ימים אלו אינם כשבעת הימים של סכות, שהם עליונים, ואלו
תחתונים. ועל זה, באלו הלל גמור, ובאלו אין הלל גמור, ועל שהם

למטה - שבעת ימים תאכל מצות. מצת פתוב חסר בלי אות ו', שטרם שורים אלו הימים העליונים, סוד אות ו'.

ואם תאמר, כיון שסוד זה של חג המצות התקדש, מדוע יורד? שהרי למדנו, מעלים בקדש ולא מורידים. ומדוע יורדת למטה באלו הימים התחתונים?

בא וראה, כתוב (ויקרא טז) וכפר בעדו ובעד ביתו וגו'. מי שיכפר צריך (לכפר) על עצמו תחלה, ואחר כך על ביתו. כדגמת זה, מדרגה זו מתחילה להתקדש ולצאת בקדשה לכפר עליו, וכיון שהוא התקדש, צריך לכפר על ביתו ולקדש אותם, ועל זה יורד למטה לקדש ביתו. ובמה מקדש להם? בישראל שלמטה, בחשבון העמר. וכיון שאלו מתקדשים, צריכים להעלות אותה למעלה. שהרי כאשר בית המלכה מתקדש, אז עולה למעלה, להתקשר באלו הימים העליונים למעלה. **ועל** זה אנו עושים חשבון בעמידה על הרגלים, לפי שאלו הימים, ימים עליונים הם. וכן בכל זמן שנכנס אדם לאלו הימים העליונים, בין בתפלה בין בשבח, צריך לעמד על רגליו, הירכים והגוף כאחד שם. ירכים וגוף לעמידה כזכר שעומד בכחו, ולא כנקבה שדרפה לשבת. ועוד, משום שבח של העולם העליון.

ומשום שהוא סוד הזכר, נשים פטורות מחשבון זה, ולא מחיבים למנות, רק הזכרים, להתקשר כל אחד כמו שצריך. כעין זה, (שמות כג) יראה כל זכורך. זכרים ולא נשים. משום שסוד הברית בזכר הוא, ולא בנקבה, ומשום שעמידה סוד למעלה, נשים לא מתחייבות.

וסוד למדנו כאן, שבכל שבעת הימים מאלו הימים העליונים נוטלת הקדשה יום אחד (ומתאחד) של אלו התחתונים, וזו התחתונה נקראת שבוע, שמתקדש בשבועה ימים עליונים. וכן בכל שבועה ושבועה מאלו חמשים ימים, עד ולא עד בכלל. וכאשר נמצאים ארבעים ותשעה ימים עליונים, נמצאו למטה שבע ימים שמתקדשים בהם, וכל אחד נקרא שבוע שעולה באלו השבע. ועל זה כתוב (ויקרא כג) שבע שבתות תמימת תהיינה. משום שאלו נקבות, תפס הפתוב לשון של נקבות.

וכאשר התקדשו בהם והבית נתקן להתחבר אשה בבעלה, אז נקרא חג השבועות, מאותן נקבות ששורים עליהן אותם ימים

עֲלִיּוֹנִים שֶׁנִּתְקַדְּשׁוּ בָהֶם. וּמִשׁוֹם זֶה כָּתוּב בְּשִׁבְעַתֶּיכֶם, הֵם שְׁלֹכֶם, וְלֹא כָּתוּב בְּשִׁבְעוֹת, לְפִי שֶׁכֶּךָ גַם מִתְקַדְּשִׁים יִשְׂרָאֵל לְמִטָּה עִמָּהֶם. וַיֵּלֶךְ זֶה כַּאֲשֶׁר מְגִיעִים לְתַשְׁעָה וְאַרְבָּעִים יָמִים, הַיּוֹם הַהוּא הָעֲלִיּוֹן שְׁעֲלִיָּהֶם, שֶׁהוּא יוֹם הַחֲמִשִּׁים שְׁשׁוּלֵט עַל תַּשְׁעָה וְאַרְבָּעִים יָמִים, סוּד כְּלָלוֹת הַתּוֹרָה, בְּתַשְׁעָה וְאַרְבָּעִים פְּנִים, וְאַז הַיּוֹם הָעֲלִיּוֹן הַהוּא, הַיּוֹם הַחֲמִשִּׁים, בְּהַתְעוֹרְרוֹת שֶׁל מִטָּה, מוֹצֵיא תּוֹרָה כְּלוּלָה בְּתַשְׁעָה וְאַרְבָּעִים פְּנִים.

רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים פד) גַּם צְפוּר מְצָאָה בֵּית וְדָרוֹר קֵן לָהּ אֲשֶׁר שָׁתָה אֶפְרָחֶיהָ אֶת מִזְבְּחוֹתֶיהָ וְגו'. גַּם צְפוּר מְצָאָה בֵּית, אֵלּוּ צִפְרֵי שָׁמַיִם שְׁמַהֵם שְׁמַיִם מְדוּרֵיהֶם בְּחוּץ, וּמַהֵם שְׁמַיִם מְדוּרֵיהֶם בְּבֵית, כְּמוֹ הַדְּרוֹר, שֶׁהוּא עוֹף שֶׁעוֹשֶׂה דִירָתוֹ בְּבֵית שֶׁל כָּל אָדָם וְלֹא מִפְּחָד. מִדּוּעַ? מִפְּנֵי שֶׁכֻּלָּם קוֹרְאִים לוֹ דְרוֹר. מַהוּ דְרוֹר? חֲרוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כה) וַיִּקְרָאתֶם דְרוֹר, וְתַגְנוּמוֹ חֲרוֹת. וְזֶהוּ צְפוּר דְרוֹר. שֶׁהָרִי מִיּוֹם שֶׁעוֹשֶׂה קֵן בְּבֵית, מוֹצֵיא בָנִים, מְגוּרָיו בְּבֵית חֲמִשִּׁים יָמִים, וְלֹא חֲרִיָּהֶם נִפְרָדִים אֵלּוּ מֵאֵלּוּ, וְזֶהוּ עוֹף שֶׁנִּקְרָא דְרוֹר – חֲרוֹת. **בֵּא** וְרָאָה מַה כָּתוּב, וַיִּקְדַּשְׁתֶּם אֶת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וַיִּקְרָאתֶם דְרוֹר בְּאֶרֶץ. מִכָּאֵן יוֹצֵאת חֲרוֹת לְכֻלָּם. וּמִפְּנֵי שִׁיּוּצֵאת מִמֶּנּוּ חֲרוֹת, תּוֹרָה שִׁיּוּצֵאת מִמֶּנּוּ נִקְרָאת חֲרוֹת. וְעַל זֶה כָּתוּב (שמות לב) חֲרוֹת עַל הַלְחַת, אֵל תִּקְרָא חֲרוֹת אֶלָּא חֲרוֹת, וְזוֹ הַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרָאת חֲרוֹת, שֶׁהָרִי מַה שֶׁמוֹצֵיא יוֹם זֶה הָעֲלִיּוֹן נִקְרָא חֲרוֹת, וְהוּא חֲרוֹת שֶׁל הַכֹּל. וְזֶה הַיּוֹם הוּא חֲרוֹת עֲלִיּוֹנָה, מִשׁוֹם שֶׁיֵּשׁ חֲרוֹת תַּחְתּוֹנָה וְחֲרוֹת עֲלִיּוֹנָה. ה"א עֲלִיּוֹנָה, ה"א תַּחְתּוֹנָה. חֲרוֹת עֲלִיּוֹנָה. וְחֲרוֹת תַּחְתּוֹנָה שֶׁמִּטָּה וַיּוּבַל כְּאֶחָד הֵם.

שְׁנֵי מִיָּנִי לָחֶם אָכְלוּ יִשְׂרָאֵל: אֶחָד כַּאֲשֶׁר יֵצְאוּ מִמִּצְרַיִם, אָכְלוּ מִצָּה, לָחֶם עֲנִי. וְאֶחָד בַּמִּדְבָּר, לָחֶם מִן הַשָּׁמַיִם (אֶחָד בְּפֶסַח וְאֶחָד בְּשִׁבְעוֹת), שֶׁכָּתוּב (שמות טז) הִנְנִי מִמְטִיר לָכֶם לָחֶם מִן הַשָּׁמַיִם. וְעַל זֶה קָרְבֵן שֶׁל יוֹם זֶה הוּא לָחֶם. וְעַל לָחֶם מִקְרִיבִים כָּל שָׂאֵר קָרְבָּנוֹת, שֶׁהֵלָחֶם הוּא הָעֵקֶר, שֶׁכָּתוּב (ויקרא כג) וְהִקְרַבְתֶּם עַל הֵלָחֶם שִׁבְעַת כִּבְשִׁים וְגו', וְכָתוּב (שם) מִמּוֹשְׁבַתֶיכֶם תְּבִיאוּ לָחֶם תְּנוּפָה וְגו'. שֶׁזֶהוּ לָחֶם שֶׁחֲכָמוֹ בּוֹ יִשְׂרָאֵל, חֲכָמָה עֲלִיּוֹנָה שֶׁל הַתּוֹרָה, וְנִכְנָסוּ בְּדַרְכֶיהָ.

עֲתָה יֵשׁ לָנוּ לְהַתְּבוֹנֵן, בְּפֶסַח יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִלָּחֶם שֶׁנִּקְרָא חֲמֵץ. כָּתוּב (שמות יג) וְלֹא יֵרָאָה לְךָ חֲמֵץ, וְכָתוּב (שם יב) כִּי כָל אֲכַל

מחמץ. מה הטעם? בשביל כבוד של הלחם שהוא הנקרא מצה. ועכשו שזכו ישראל ללחם עליון יותר, לא ראוי היה שיתבטל החמץ ולא יראה כלל. ומדוע קרבן זה היה חמץ? שפתיב סלת תהינה חמץ תאפינה. ועוד, שעתה ביום זה מתבטל יצר הרע, והתורה שנקראת חרות נמצאת.

אָאָא, לַמֶּלֶךְ שֶׁהִיא לוֹ בֶּן יְחִידִי, וְנַחֲלָה. יוֹם אֶחָד הִיא מִתְאַוָּה לֶאֱכֹל. אָמְרוּ, יֹאכֵל בֶּן הַמֶּלֶךְ (מֵאֲכָל שֶׁל רְפוּאָה) רְפוּאָה זוֹ, וְעַד שִׂיאֲכֹל אוֹתָהּ, לֹא יִמְצָא מֵאֲכָל וּמְזוֹן אַחֵר בְּבֵיתוֹ. עָשׂוּ כֵן. כִּיּוֹן שִׂיאֲכֹל הַרְפוּאָה הַזֵּאת, אָמַר, מִכָּאֵן וְהִלָּאָה יֹאכֵל כָּל מִה שֶׁהוּא מִתְאַוָּה וְלֹא יִכּוֹל לְהִזִּיק לוֹ.

בָּךְ כַּאֲשֶׁר יִצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, לֹא הָיוּ יוֹדְעִים עֵקֶר וְסוּד שֶׁל הָאֻמוֹנָה. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: יִטְעֲמוּ יִשְׂרָאֵל רְפוּאָה, וְעַד שִׂיאֲכֹלוּ רְפוּאָה זוֹ, לֹא יִרְאֶה לָהֶם מֵאֲכָל אַחֵר. כִּיּוֹן שִׂיאֲכֹלוּ מִצֶּה, שֶׁהִיא רְפוּאָה לְעֵלוֹת וְלִדְעוֹת בְּסוּד הָאֻמוֹנָה, אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִכָּאֵן וְהִלָּאָה רְאוּי לָהֶם חֲמֵץ וְיֹאכֲלוּ אוֹתוֹ, שֶׁהָרִי אֵינּוּ יִכּוֹל לְהִזִּיק לָהֶם. וְכֹל שֶׁכֵּן שְׂבִיּוֹם הַשְּׂבִיּוֹת שֶׁנִּמְצָא לָחֶם עֲלִיוֹן, שֶׁהוּא רְפוּאָה לְכֹל.

וְעַל זֶה מְקַרְיָבִים חֲמֵץ לְהַשְׂרֵף עַל הַמִּזְבֵּחַ. וּמְקַרְיָבִים שְׂתֵי לָחֶם אַחֲרֵים כְּאֶחָד. וְחֲמֵץ נִשְׂרָף בְּאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ, וְלֹא יִכּוֹל לְשַׁלֵּט וְלְהִזִּיק לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל. וּמִשּׁוֹם זֶה יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים נְדַבְּקִים בּוֹ בְּהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּרְפוּאָה שֶׁל הַתּוֹרָה בְּיוֹם זֶה. וְאִם הָיוּ שׁוֹמְרִים יִשְׂרָאֵל שְׁנֵי צְדָדִים שֶׁל לָחֶם אֵלוֹ, לֹא הָיוּ עוֹלִים בְּדִין לְעוֹלָם.

בְּיוֹם שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא יוֹם הַדִּין, (בְּכָל יוֹם) שְׂאִין הוּא, אֵלָא לְאֵלוֹ שֶׁלֹּא לְקַחוּ מֵאֲכָל שֶׁל הַרְפוּאָה, וְעִזְבוּ אֶת מֵאֲכָל הַתּוֹרָה מִשּׁוֹם מֵאֲכָל אַחֵר שֶׁהוּא חֲמֵץ. כִּי בְּיוֹם זֶה שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַחֲמֵץ הוּא עוֹלָה, וּמְקַטְרֵג עַל הָאָדָם וּמְלַשִּׁין עֲלָיו, וְהוּא עוֹמֵד בְּיוֹם זֶה מְקַטְרֵג עַל הָעוֹלָם, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹשֵׁב בְּדִין עַל כָּלֵם וְדָן אֶת הָעוֹלָם. וּמִסְבָּחָה זוֹ, כַּאֲשֶׁר נִתֵּן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, הַטְעִים לָהֶם מִהַלָּחֶם הָעֲלִיוֹן הַהוּא שֶׁל הַמְּקוֹם הַהוּא, וּמִתּוֹךְ הַלָּחֶם הַהוּא הָיוּ יוֹדְעִים וּמְסַתְּכָלִים בְּסוּדוֹת הַתּוֹרָה לְלַכֵּת בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, וְהָרִי בְּאֵרוֹ הַדְּבָרִים אֵלוֹ הַחֲבָרִים בְּסוּדוֹת (אֵלוֹ שֶׁאֵנְחָנוּ אוֹמְרִים) אֵלוֹ כְּמוֹ שֶׁאֲמַרְנוּ.

סדר הלימוד ליום טז שבט [יום 134 בשנה]

רבי שמעון ורבי אלעזר בנו היו הולכים בדרך, והיו הולכים עמהם רבי אבא ורבי יוסי. עד שהיו הולכים, פגשו בזקן אחד, והיה אווז בידו תינוק אחד. הרים עיניו רבי שמעון וראה אותו. אמר לו לרבי אבא, ודאי דברים חדשים יש לנו אצל הזקן.

באשר הגיעו אליו, אמר רבי שמעון, במשא הקשור בגבך אתה בא? מי אתה? אמר לו, יהודי אני. אמר, דברים חדשים ודאי ביום זה אצלך. אמר לו, להיכן הוא דרךך? אמר לו, דירתי היתה באלו פורשי המדבר, שהייתי משתדל בתורה, ועתה באתי לישוב לשבת בצל הקדוש ברוך הוא בימים אלו של החדש השביעי הזה.

שמח רבי שמעון, אמר, נשב, בודאי הקדוש ברוך הוא שלח אותך אלינו. אמר לו, חייך שנשמע דבר מפיה, מאלו הדברים החדשים עתיקים שנטעתם שם במדבר מחדש השביעי הזה, ומדוע נפרדתם עתה מהמדבר לבא לישוב? אמר לו אותו הזקן, בשאלה זו ידעתי שחכמה אצלך ודבריה מגיעים לרקיעי החכמה (נוטים לחקיעת החכמה).

פתח הזקן והוא ואמר, (דברים א) ובמדבר אשר ראית אשר נשאף ה' אלהיך כאשר ישא איש את בנו וגו'. פסוק זה כף היה צריך לומר, ובמדבר אשר נשאף. מהו ראית? אלא הקדוש ברוך הוא הנהיג את ישראל במדבר, מדבר חזק, כמו שכתוב (דברים ח) נחש שרף ועקרב וגו'. ומדבר שהוא חזק משאר מדבריות בעולם. מה הטעם? משום שבשעה ההיא שיצאו ישראל ממצרים ונשלמו לששים רבוא, התחזקה המלכות הקדושה ועלתה על הכל, והאירה הלבנה, ואז נכנעה מלכות הרשעה, הצד האחר, והוציא אותם הקדוש ברוך הוא ללכת במדבר חזק, שהוא מקום ושלטון סמא"ל הרשע, שהוא שלו ממש, כדי לשבר חזקו וכחו ולכתת ראשו (ולהוריד אותו) ולהכניע אותו שלא ישלט. ואלמלא חטאו ישראל, רצה הקדוש ברוך הוא להעבירו מן העולם, ועל זה העביר אותם בנחלתו וגורלו וחקלו ממש.

בגלל שחטאו בכמה פעמים, נשף אותם הנחש, ואז התקיים (בראשית א) הוא ישופף ראש וגו'. ישראל הכו ראשו בתחלה ולא ידעו להשמר ממנו, ולבסוף הוא הכה באחרונה, ונפלו כלם במדבר, והתקיים ואתה תשופנו עקב. וארבעים שנה לקו ממנו, כנגד ארבעים מלקות של בית דין.

ועל זה כתוב אשר ראית, בעיניהם היו רואים את אדון המדבר הולך קשור לפניהם, ולקחו נחלתו וגורלו. מנין לנו? שכתוב (שמות טו) אז נבהלו אלופי אדום, ואלה הם (דברים ח) נחש שרף ועקרב. ואנחנו גם כן נפרדנו מהישוב למדבר החזק לעין שם בתורה, כדי להכניע את הצד האחר.

ועוד, שלא מתישבים דברי תורה אלא שם, שאין אור אלא אותו היוצא מתוך החשך. שכאשר נכנע צד זה, מתעלה הקדוש ברוך הוא למעלה ומתכבד בכבודו, ואין עבודת הקדוש ברוך הוא אלא מתוך החשך, ואין הטוב אלא מתוך הרע. וכאשר נכנס בן אדם בדרך רעה ועזב אותה, אז מתעלה הקדוש ברוך הוא בכבודו, ועל זה שלמות הכל – טוב ורע כאחד, ולעלות אחר כך בטוב, ואין טוב אלא ההוא שיצא מתוך הרע. ובטוב זה מתעלה כבודו, וזוהי עבודה שלמה.

ואנחנו עד עכשו יושבים שם כל ימי השנה בכדי להכניע במדבר לצד האחר. עכשו שהגיע זמן עבודת הקדש של צד הקדשה, חזרנו לישוב, ששם היא עבודתו. ועוד, שעתה בראש השנה הגיע זמן של הנחש ההוא לתבע דין מלפני הקדוש ברוך הוא, ושם הוא שולט, ומפני כך יצאנו משם ובאנו לישוב.

פתח הזקן ההוא ואמר, (תהלים פא) תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. עכשו הוא הזמן להתעורר הדין העליון החזק, וכאשר הוא מתעורר, הצד האחר מתחזק כנגדו. ומכיון שהוא מתחזק, עולה ומכסה ללבנה, שלא מאירה אור, ומתמלאת מצד הדין. אז כל העולם הוא בדין, עליונים ותחתונים, וכרוז קורא בכל הרקיעים: התקינו כסא של דין לאדון הכל, שהוא רוצה לדון.

וסוד כאן, והאיר לנו במדבר, מדוע מתעורר דין עליון ביום זה. אלא כל סודות וכל הקדשות הנכבדות, כלם תלויים בשביעי. והשביעי ההוא העליון, עולם העליון, שנקרא עולם הבא. ממנו

מאירים כל הנרות וכל הקדשות וכל הברכות. וכאשר מגיע הזמן לחדש הברכות והקדשות להאיר, צריך להשגיח בכל תקון של העולמות כלם, וכל התקונים הים לקים כלם עולים מתוך התחוננים, אם הם כשרים. ואם אינם כשרים, אז עומדת, (דבר) שלא מאירה, עד שנפרדים החיבים מתוך הזכאים, אז מתעורר הדין.

וימהדין שהוא מתחזק הצד האחר, ונמצא מקטרג, כדי שינתנו לו אלו החיבים, מפני שכתוב (איוב כח) ולכל תכלית הוא חוקר. ומכסה ללבנה. מדוע (לא מסרת אותם ביד המקטרג)? מפני שאין רצונו של הקדוש ברוך הוא לאבד את מעשי ידיו.

והצד האחר שהוא עומד כקלפה חזקה, שאינה יכולה להשבר חוץ באותה עצה שהקדוש ברוך הוא נתן לישראל, שכתוב תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. כדי לשבר הכסוי שהוא שמכסה את הלבנה, ולא מאירה.

וכאשר מתעוררים ישראל למטה בשופר, הקול שהוא שיוצא מהשופר מכה באויר, ובוקע את הרקיעים, עד שעולה לגבי הסלע שהוא החזק, (הצד האחר) שמכסה ללבנה, משגיח ומוציא התעוררות הרחמים, אז הוא שעולה ועומד למעלה, מתערבב. אז הקול שהוא עומד ומעביר הדין שהוא, וכיון שלמטה מתעוררים הרחמים, כך גם למעלה מתעורר שופר אחר עליון ומוציא קול שהוא רחמים, ומתערבבים קול בקול, רחמים ברחמים, ובהתעוררות של למטה מתעורר כך גם למעלה.

ואם תאמר, איך יכול קול של למטה או התעוררות של למטה להתעורר - כמו כן? בא וראה, עולם התחתון עומד לקבל תמיד, והוא נקרא אבן טובה, ועולם העליון לא נותן לו, אלא כמו שהוא עומד. אם הוא קים בהארת פנים מלמטה, כמו כן מאירים לו מלמעלה. ואם הוא עומד בעצבות, נותנים לו דין כנגדו.

כמו זה, (תהלים ק) עבדו את ה' בשמחה. שמחה של בן אדם מושך לעצמו שמחה אחרת עליונה. כך גם זה העולם התחתון - כמו שהיא מתעוררת, כך מושך מלמעלה. משום כך מקדימים ישראל ומעוררים בשופר קול שהוא (סוד של רחמים) כלול באש ומים ורוח, ונעשה אחד, ועולה למעלה, ומכה באבן הטובה הזו, ונצבע בגונים אלו של הקול הזה, ואז כמו שמתראה, כך מושך מלמעלה.

וביזון שנתקנת בקול זה, רחמים יוצאים מלמעלה ושורים עליה, ונכללת ברחמים מלמטה ומלמעלה. ואז מתערבב הצד האחר, (מסתכל ורואה בהארת הפנים) ונחלש כחו ולא יכול לקטר. והאבן הטובה הזו קימת בהארת הפנים מכל הצדדים – בהארה של למטה ובהארה של למעלה.

מתי עומדת בהארה של למעלה? היה אומר ביום הכפורים. וביום הכפורים מאירה האבן הטובה ההיא באור של למעלה מתוך האור של העולם הבא, (ומתערבב המקטרג ההוא), ואז מתקנים ישראל למטה שעיר אחד, ושולחים למדבר הזה החזק שהוא שולט עליו. והצד האחר ההוא הוא נקדה אמצעית של העולם החרב, משום שכל חרבה ושקמה (הוא ממנו, מהצד האחר ההוא השולט) ממנו, הצד האחר ההוא שולט עליו, ונקדה האמצעית של כל הישוב, צד הקדשה הוא. ועל זה עומדת ירושלים באמצע כל הישוב של העולם. **בשתי** נקודות נבדלת מלכות שמים, צד הקדשה – אחת שלה, ואחת של העולם הבא. נקדה עליונה נעלמת, ועל זה קימת בשתי נקודות. נקדה שלה עומדת תחתיה, ירושלים, אמצע של כל הישוב. נקדה שלוקחת מאמא עליונה וסתומה, היא גן עדן של הארץ, שעומדת באמצע של כל העולם לכל הצדדים, של החרבה והישוב וכל צדדי העולם.

ועל זה באמצע גן עדן עומדת נקדה אחת עליונה נעלמת וסתומה שלא נודעת. ועמוד אחד נעוץ מלמטה למעלה תוך הנקדה ההיא, ומשם נובעים מים שנפרדים לארבעת צדדי העולם. נמצאו שלש נקודות בעולם שעומדות זו על זו, כדגמת שלש נקודות של התורה.

בא וראה, השעיר ההוא ששולחים ישראל לעזאזל למדבר ההוא, כדי לתת חלק לצד האחר ההוא להתעסק אתו. ואם תאמר, שני שעירים למה כאן? אחד לה, ואחד לצד האחר ההוא. ניחא השעיר ההוא של הצד האחר, אף לה מדוע?

אף, למלך שהיה כועס על בנו, קרא לשוטר, זה שעושה דין בבני אדם תמיד, כדי שיתכונן לעשות דין בבנו. השוטר ההוא שמח, ונכנס לבית המלך לאכל שם. כיון שראה אותו בנו, אמר, ודאי לא נכנס השוטר כאן בבית אבי אלא משום שפעם המלך עלי. מה

עֲשֵׂה? הֲלֹךְ וְהִתְפַּיֵס עִמּוֹ. וּמִשׁוּם שֶׁהִתְפַּיֵס עִמּוֹ, צָוָה הַמֶּלֶךְ לַעֲשׂוֹת סְעוּדָה עֲלִיוֹנָה לוֹ וּלְבָנוּ, וְצָוָה שְׂלֵא יִדַע בּוֹ הַשּׁוֹטֵר הַהוּא.

לְבַסּוּף נִכְנָס הַשּׁוֹטֵר הַהוּא. אָמַר הַמֶּלֶךְ, עֲתָה אִם יִדַע זֶה מִהִסְעוּדָה הָעֲלִיוֹנָה שֶׁהִכְנַתִּי לִי וּלְבָנִי, יִתְבַּלְבֵּל הַשְּׁלַחָן. מַה עֲשֵׂה? קָרָא לְמַמְנָה עַל הַסְעוּדָה וְאָמַר לוֹ, תִּכְיִן מִשְׁהוּ וְתִשִּׁים לְפָנַי, וְתִשִּׁים לְפָנַי הַשּׁוֹטֵר הַהוּא, כְּדֵי שִׁיחֲשֹׁב שְׁסוּעַד לְפָנַי מִשְּׁלִי, וְלֹא יִדַע מִהִסְעוּדָה הַחֲשׁוּבָה הַהִיא שֶׁל שְׂמִחָה שְׁלִי וְשֶׁל בְּנִי, וְיִקַּח הַחֶלֶק הַהוּא וְיִלְךְ לוֹ, וְיִתְרַחֵק מִהַשְּׂמִחָה שֶׁל הַסְעוּדָה שְׁלָנוּ. וְאִם לֹא שְׁעֲשֵׂה הַמֶּלֶךְ כֵּן, לֹא יִתְרַחֵק הַשּׁוֹטֵר הַהוּא מִבֵּית הַמֶּלֶךְ.

כֵּן אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, תִּזְמִינוּ שְׁנֵי שְׁעִירִים, אֶחָד לִי וְאֶחָד לְמַקְטָרְג הַהוּא, כְּדֵי שִׁיחֲשֹׁב שֶׁמִּסְעוּדָה שְׁלִי הוּא אוֹכֵל, וְלֹא יִדַע בְּסְעוּדַת הַשְּׂמִחָה הָאֲחֵרֶת שְׁלָנוּ, וְיִקַּח הַחֶלֶק הַהוּא וְיִלְךְ לְדַרְכוֹ וְיִתְרַחֵק מִבֵּיתִי. כִּיּוֹן שְׂאֵמָא הָעֲלִיוֹנָה, עוֹלָם הַבָּא, בָּאָה לְשֵׁרוֹת תּוֹף הַהִיכָל שֶׁל הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן לְמִצָּא אוֹר (לְהַשְׁגִּיחַ עֲלֶיהָ בְּהֶאֱרָה) שֶׁל הַפְּנִים, דִּין הוּא שְׂלֵא יִמָּצֵא הַמַּקְטָרְג הַהוּא, וְלֹא בְּעֲלֵי הַדִּין לְפָנָיו, כְּאֲשֶׁר מוּצֵא כָּל הַבְּרָכוֹת וּמְאִיר לְכֻלָּם. וְכָל שְׁפַע הַחֲרוֹת הַהוּא נִמְצָא, וְיִשְׂרָאֵל נוֹטְלִים מֵאלוֹ הַבְּרָכוֹת.

שְׂהָרִי כְּאֲשֶׁר הָעוֹלָם הַבָּא נִכְנָס לְהִיכָל שֶׁל הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן וּמוּצָא שְׂשִׂמַח הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן עִם בְּנָיו בְּסְעוּדָה הָעֲלִיוֹנָה הַהִיא, אֹז הוּא מְבָרֵךְ הַשְּׁלַחָן, וְהָעוֹלָמוֹת כָּלָם מְתַבְּרָכִים, וְכָל שְׂמִחָה וְכָל הָאֲרֵת הַפְּנִים נִמְצָאוֹת שָׁם. זֶהוּ שְׂכַתּוֹב (ויקרא טז) לְפָנַי ה' תִּטְהַרּוּ.

כַּתּוּב (ויקרא טז) וְנָתַן אֱהָרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גְּדֹלוֹת גּוֹרֵל אֶחָד לְה' וְגּוֹרֵל אֶחָד לְעֹזָאוֹל. זֹהִי הַשְּׂמִחָה הַהִיא שֶׁל הַמַּקְטָרְג הַהוּא, כְּדֵי שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִפִּיל עִמּוֹ גּוֹרֵל, וּמִזְמִין אוֹתוֹ, וְלֹא יוֹדַע שְׂאֵשׁ דּוֹלֵק שָׁם עַל רֹאשׁוֹ וְעַל הָעַם שְׁלוֹ, כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (משלי כה) כִּי גִחְלִים אֶתָּה חֲתָה עַל רֹאשׁוֹ.

וְסִימְנָךְ – (אסתר ה) אִף לֹא הִבִּיֵּאָה אֶסְתֵּר הַמְּלָכָה עִם הַמֶּלֶךְ אֶל הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר עֲשִׂתָה כִּי אִם אוֹתִי. וְכַתּוּב, וַיֵּצֵא הֶמֶן בַּיּוֹם הַהוּא שְׂמִיחַ וְטוֹב לֵב. בַּחֶלֶק הַהוּא שְׁנוּטֵל, וְהוֹלֵךְ לוֹ. וּבִסּוּף, כְּאֲשֶׁר בָּא הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיוֹן לְבֵית הַמְּלָכָה, הַמְּלָכָה מְבַקֶּשֶׁת עֲלֶיהָ וְעַל בְּנֵיהָ וְעַל עַמָּה מִן הַמֶּלֶךְ.

ואפילו בזמן שישראל בגלות ומתפללים תפלות בכל יום, היא עולה ביום זה לפני המלך העליון ומבקשת על בניה, ואז נגזרות כל אותן נקמות שעתיד הקדוש ברוך הוא לעשות עם אדום, ונגזר איך עתיד המקטרג הזה לעבר מן העולם, כמו שנאמר (ישעיה כה) בלע המות לנצח.

וסימנה – בזמן הגלות (אסתר ז) כי נמכרנו אני וגוי'. כי אין הצר שוה בנזק המלך. מה זה בנזק המלך? כמו שנאמר (יהושע ז) והכריתו את שמנו מן הארץ ומה תעשה לשמך הגדול. שהרי השם העליון לא מתקים בקיומו, וזהו בנזק המלך.

ואז, והמן נבעת מלפני המלך והמלכה. אז אור הפנים וכל שמחה נמצאת, וישראל יוצאים לחרות ביום ההוא. ואז, מהיום ההוא והלאה, חרות ושמחה בגלוי לשלט עליהם, ואז צריך לשמח עמיהם. מפאן והלאה, כמו שנתנו לו חלק להתרחק מהם, כך גם נותנים לשאר העמים להתרחק מהם למטה.

בא וראה, מה הוא סוד הקרבנות להקריב שעיר (פנגד שעיר) ולא דבר אחר? ומדוע שעיר בראש חדש, וכאן גם כן שעיר? אלא, אם תאמר משום שהוא צד שלו – טוב. מדוע לא היה עז?

אף דבר זה צריך, והוא נמצא לבעלי כשופים, שכל מעשיהם במה שלא (מתחבר) יהיה בנקבה. ועל זה שעיר, שלא התחבר בנקבה בכל הצדדים שלו. עז, כאשר התחבר בנקבה. ומשום שהוא מלך, נותנים לו משום הכבוד שלו, זה שלא התחבר בנקבה ולא נתן כחו לאחר. וזה ידוע לאותם המכשפים שמשתמשים במעשים אלה. ומפני כך שורים על השעיר ההוא כל אותם החטאים.

בא וראה, אף על גב שהוא חלק לצד האחר ההוא – סוד כאן. כל אלו צדדים אחרים שלמטה (שנקראים מצולות ים), כלם טמאים יותר. וכל מה שיוצרים מדרגות תחתונות, כך הטמאה שלהם יותר. ומפני כן בעז, חלקם יותר, משום שהשערות שלו תלויות יותר מבהמה אחרת, כמו שדין שלהם תלוי למטה בטמאה. אבל מלכות הרשעה הזו האחרת, מלך של הכל בצד ההוא, הטמאה שלו היא יותר מבחרת, ולא טמאה שלמה כאלה התחתונים. ועל זה שעיר, שהשער שלו לא תלוי ולא חלק. לא חלק, מפני הטמאה ההיא שלו. ולא

תלוי, כְּדִי שֶׁלֹא תִתְחַזַּק בּוֹ טִמְאָה כְּאֵלֶּה הַתַּחְתּוֹנִים, וְעַל זֶה וּדְאִי שְׁעִיר, וְלֹא אֲחֵר.

כְּפֹר, מִדּוּעַ נִקְרָא כְּפֹר? אֵלֶּא מִפְּנֵי שְׁמֹנֶה כָּל טִמְאָה וּמַעֲבִיר אוֹתָהּ מִלְּפָנָיו בַּיּוֹם הַהוּא. וְעַל זֶה יוֹם כְּפֹר יוֹם שֶׁל נִקְיוֹן, וְכִף קוֹרְאִים לוֹ, שְׁכַתּוּב (ויקרא טז) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם. כִּי הַיּוֹם הַזֶּה צָרִיף לוֹ לְכַתּוּב! מַה זֶה כִּי בַיּוֹם הַזֶּה? אֵלֶּא מִשּׁוּם שְׁמִטָּהּר מִקְדָּשׁ לְמַעַלָּה וּמִתְנַקָּה (ומאיר), כְּתוּב כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם. יִכַּפֵּר וַיִּנְקָה בַּתְּחִלָּה בַּיּוֹם הַזֶּה, כְּדִי שִׁיטָּהּר, וּלְבִסּוֹף עֲלֵיכֶם.

עוֹד, יִכַּפֵּר בַּיּוֹם הַזֶּה, וַיִּנְקָה לוֹ בַּתְּחִלָּה. וְכֹל זֶה עֲלֵיכֶם, בְּסִבְתְּכֶם צָרִיף לְנִקּוֹת אוֹתָהּ, וּלְטַהֵר אוֹתָהּ תְּחִלָּה. יִכַּפֵּר – מִי יִכַּפֵּר? אֵלֶּא זֶהוּ עוֹלָם הָעֲלִיּוֹן שְׁמַאִיר וּמִנְקָה לְכֹלָם. וְעַל זֶה כָּל צְדָדִים רָעִים, שְׁנִקְרָאִים מְצוּלוֹת יָם, עוֹבְרִים. וְכִמוֹ שְׁאוֹתָן מְצוּלוֹת יָם תְּלוּיּוֹת, כִּף גַּם תְּלוּיּוֹת שְׁעָרוֹת (שְׁלוּ, שֶׁהוּא צד) שְׁלוּ, שֶׁהוּא צד שְׁלָהֶם, וְשַׁעַר שֶׁל הַצַּד הַהוּא לֹא חָלַק.

כְּמוֹ זֶה כְּתוּב, (שם) וְכַפֵּר עַל הַקְּדָשׁ מִטִּמְאָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפְּשָׁעֵיהֶם לְכֹל חַטָּאתָם. וְכֹל חַטָּאתָם צָרִיף לוֹ לומר! אֵלֶּא לְהִנָּאָה שְׁלָהֶם. מִכָּאן וְהִלָּאָה לְכֹל חַטָּאתָם, שֶׁלֹּא יְכוּל הַמְּקַטְרֵג לְשַׁלֵּט עֲלֵיהֶם (ועל זה) בַּיּוֹם כְּפֹר, שֶׁהוּא הַעֲבֵרַת כָּל הַחֻבוֹת וְנִקּוּי שְׁלָהֶם. צָרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְנִקּוֹת עֲצָמָם וּלְלַכֵּת יַחְפֵּי רַגְלִים כְּמִלְאָכֵי עֲלִיּוֹן. חֲמִשָּׁה עֲנוּיִים כְּדִי לְהַעֲזֹר בַּחֲמִשָּׁה צְדָדִים עֲלִיּוֹנִים שְׁיֻם הַכְּפוּרִים מוֹצִיא אוֹתָם, וְהֵם שְׁעָרִים שְׁלוּ.

וְאִם שִׁתְּיָה מִחֲשִׁיב, שֶׁהִיא מִצַּד שְׁלִי צִחָק, הִרִי שִׁשָּׁה. וְאִף עַל גֵּב שְׁבִכָּלֵל אֲכִילָה הִיא, וְאִזּוֹ הֵם שִׁשָּׁה, וְעֲנוּי אַחֲרוֹן תְּשֻׁמִּישׁ הַמִּטָּה הוּא, וּבְדַרְגָּה שְׁשִׁית נִמְצָא, וּכְנִגְדָּה אָנוּ עוֹשִׂים עֲנוּי זֶה.

כְּתוּב (במדבר כט) וּבְעֶשְׂוֹר לְחֻדָּשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה, וְכַתּוּב (ויקרא כג) אִף בְּעֶשְׂוֹר לְחֻדָּשׁ. בְּעֶשְׂוֹר – בְּעֶשְׂרֵי צָרִיף לוֹ לומר! מַה זֶה בְּעֶשְׂוֹר? אֵלֶּא מִשּׁוּם שְׁעֵתָהּ בַּיּוֹם זֶה, כָּל מִדְּרָגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת כְּאוֹת אֵלוֹ עַל אֵלוֹ לְשֵׁרוֹת עַל הַלְּבָנָה וּלְהָאִיר אוֹתָהּ, וְכֵלֶן בְּסוּד שֶׁל עֶשֶׂר, עַד שְׁעוּלָה לְמֵאָה. וְכַאֲשֶׁר עוֹמְדָת בְּסוּד שֶׁל מֵאָה, אִזּוֹ הַכֹּל אַחַד, וְנִקְרָא יוֹם הַכְּפוּרִים. וְעַל זֶה בְּעֶשְׂוֹר, כְּמוֹ שְׁאֵתָהּ אוֹמֵר זְכוּר, שְׁמוֹר, שְׁכֹלָם בָּאִים כְּדִי לְעֶשֶׂר וּלְהָאִיר בְּסוּד שֶׁל עֶשֶׂר.

הַחֲזִיר הַזֶּקֶן הַזֶּה רָאָשׁוּ כְּנֶגֶד רַבֵּי שְׁמֵעוֹן, וְאָמַר לוֹ, (רבי שמעון) הָרִי יִדְעָתִי שֶׁשְּׂאֵלָה תִקְשֶׁה בְּכֶאֱן, בְּעֶשׂוֹר לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי. אָמַר לוֹ רַבֵּי שְׁמֵעוֹן, וְדָאִי, (זה בעשירי נכון הוא וכן הוא, אבל בעשור מדוע וכו') בְּעֶשׂוֹר נִכּוֹן הוּא. אִם כֶּךָ הוּא, מִדּוּעַ עוֹלָה לְמֵאָה? וְהָרִי מֵהַפְּסוּק לֹא נִרְאָה, אֲלֹא שְׁעוֹלָה לְשִׁבְעִים, מִמִּשְׁמַע שְׁכַתוֹב בְּעֶשׂוֹר לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי. וְכֹאשֶׁר מְעֹשְׂרִים לְשִׁבְעִי עֶשֶׂר פְּעָמִים, הָרִי וְדָאִי עוֹלָה לְשִׁבְעִים. אָמַר לוֹ, עַל זֶה הַחֲזִירִי רָאשֵׁי כְּלַפִּיָּה, שֶׁהָרִי יִדְעָתִי שְׁחָכְם אֶתָּה.

בֹּא וּרְאָה, שְׁנֵי סוּדוֹת כָּאֵן. אַחַד, שֶׁהָרִי הִלְבְּנָה נִקְרְאת חֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי, וּמִפְּנֵי כֵן נִקְרְאָה חֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי עֶשׂוֹר, מִפְּנֵי שְׁכַשְׁמֵאִירִים לָהּ עֶשֶׂר פְּעָמִים – הָרִי מֵאָה. וְעוֹד, דְּבַר זֶה שֶׁאֶמְרָת, וְדָאִי לְשִׁבְעִים עוֹלָה בְּיוֹם זֶה (ובמדרגה של שבועים היא, ובמדרגה של מאה היא, לדרגה של מאה להשלים ולהאיר). וּבְדִרְגָּה זוֹ שֶׁל שְׁבַעִים, שֶׁהָרִי בְּיוֹם זֶה נוֹטֵל לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל לְדוֹן, וְכֹלָם עוֹמְדִים בְּנִשְׁמָה יוֹתֵר מֵהַגּוֹף, שֶׁהָרִי בְּיוֹם זֶה עֲנוּי שֶׁל הַנֶּפֶשׁ הוּא, וְלֹא שֶׁל הַגּוֹף, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְעֵינֵיכֶם אֵת נִפְשֵׁיכֶם. כִּי כָל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא תִעָנֶה. וְיוֹם זֶה לּוֹקֵחַ לְכָל הַנֶּפְשׁוֹת וְנִמְצְאוֹת בְּרִשׁוֹתוֹ. וְאִם לֹא עוֹמְדָת בְּסוּד (בְּרִשׁוֹת) שֶׁל שְׁבַעִים, אֵינִי לָהּ רִשׁוֹת בְּנִפְשׁוֹת (לְעַמֵּד שָׁם), שֶׁעֲמִידַת הַנֶּפְשׁוֹת בְּסוּד שֶׁל שְׁבַעִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים ז) יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בְּהֵם שְׁבַעִים שָׁנָה וְגו'.

וְאִם תֹּאמַר, נִפְשׁוֹת הַיְלָדִים שֶׁלֹּא הִשְׁלִימוּ לְשִׁבְעִים שָׁנָה לֹא שׁוֹלְטֵת בָּהֶם – וְדָאִי שֶׁשׁוֹלְטֵת בָּהֶם, אֲבָל לֹא בְשִׁלְמוֹת, כְּמִי שֶׁזָּכָה לְיָמִים הַרְבֵּה לְמִצְוֹת הַתּוֹרָה, וְעַם כָּל זֶה, בְּכָל שְׁבַעִים שָׁנָה הִיא הוֹלְכָתָה. וְעַל זֶה לְמִדְנֹה, אַחַד הַמְרַבֵּה וְאַחַד הַמִּמְעִיט. מֵה זֶה אַחַד? בְּיַחַד שֶׁל שְׁבַעִים שָׁנָה, מִי שֶׁמְרַבֵּה וּמִי שֶׁמִּמְעִיט.

וְעַל זֶה בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים עוֹבְרֵת בְּכָל הַשְּׁבַעִים, וְנִשְׁלַמְת דְּרָגָה זוֹ בְּכֹלָם, וְכָל הַנִּשְׁמוֹת עוֹלוֹת לְפָנָיו, וְדָן אֶת כָּלֵן בְּדִין, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְרַחֵם עַל יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם זֶה. מִי שֶׁלֹּא הֶעֱבִיר טְנוּף מְרוּחוֹ לְכַפֵּר עָלָיו, (בְּיוֹם זֶה) כֹּאשֶׁר עוֹלָה תְּפִלָּתוֹ בְּיוֹם זֶה, טוֹבֵעַ בְּמִקּוֹם הַהוּא שֶׁנִּקְרָא רֶפֶשׁ וְטִיט, וְהוּא מְצוֹלוֹת יָם, וְלֹא עוֹלָה לְהִיּוֹת עֲטָרָה בְּרֹאשׁ הַמֶּלֶךְ.

בְּיוֹם זֶה לֹא צָרִיךְ בֶּן אָדָם לְפָרֵשׁ חֲטָאָיו בְּפָנָיו אַחֵר, מִשּׁוּם שֶׁכְּמָה הֵם שְׁלוּקָחִים הַדְּבוּר הַהוּא וּמְעַלִּים אוֹתוֹ לְמַעְלָה, וְיֵשׁ עֲדִים בְּדְבוּר הַהוּא. וּמָה (מִכֵּה ז) מִשְׁכַּבְת חִיקָה שְׁמֹר פְּתַחֵי פִיָּךְ – כָּל שֶׁפֶן

אלו שהולכים ומסתכלים לקטרג עליהם ומעידים עליהם, וכל שכן שעזות הוא לפני הכל וחלול שמו של הקדוש ברוך הוא. ועל זה כתוב, (קהלת ה) אל תתן את פיך לחטיא את בשרך. (מכאן והלאה סוד

(באופן אחר)

פְּתַח וְאָמַר, (שמות יב) הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֵאשׁ חֲדָשִׁים וְגו'. וכי כל הזמנים והחדשים אינם של הקדוש ברוך הוא? (אלא חדשיכם לא כתוב) אלא החדש הזה לכם, שלי הוא, אבל אני מסרתי אותו לכם. שלכם הוא בנגלה, אבל שביעי שלי הוא, ועל זה הוא בפסוק ולא בגלוי. חֲדָשׁ שְׁלָכֶם הוּא מְסֻדָּר כְּסֻדְרֵי אוֹתִיּוֹת אָבִיב, שֶׁהוּא א' ב' ג'. 'ב' הוא סוד אות ג' (והוא א' ב' ג' כסדר האותיות). אבל החדש השביעי, שלי הוא מסוף האותיות (תשרי). מה הטעם? אתם ממטה למעלה, ואני ממעלה למטה.

זֶה שְׁלִי. בראש החדש אני הוא בכסוי, ובעשרה לחדש אני הוא משום שאני בחמש ראשונות, ובחמש אחרונות, ובחמש שלישיות. בתחלת החדש אני הוא משום חמשה ימים. בעשרה לחדש אני הוא משום חמשה ימים אחרים. בחמשה עשר לחדש אני הוא משום חמש שלישיים.

מָה הַטַּעַם כָּל זֶה? משום שכל חֲדָשׁ זֶה הוּא מְעוֹלָם הַעֲלִיּוֹן, וְעוֹלָם הַעֲלִיּוֹן בְּסוּד חֲמֵשׁ הוּא, בְּכָל זְמַן וְזְמַן, וּמִשׁוּם כִּךָ חֲדָשׁ זֶה הוּא בְּכִסּוּי וְלֹא בְּגִלּוּי, מִשׁוּם שֶׁעוֹלָם הַעֲלִיּוֹן בְּכִסּוּי הוּא, וְכָל דְּבָרָיו בְּהִסְתָּר. וְחֲדָשׁ זֶה הוּא שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבַדּוֹ. כִּיּוֹן שֶׁמִּגִּיעַ יוֹם הַט"ו לְחֲדָשׁ, אֲזַי מִתְגַּלֶּה. הַכֹּל הוּא מְגִיעַ בְּהִתְחַדְּשׁוֹת הַלְּבָנָה, וְנִשְׁלַמֶּת הַלְּבָנָה וּמְאִירָה מֵאֵמָּה הַעֲלִיּוֹנָה, וְעוֹמְדָת לְהָאִיר לְתַחַתּוֹנִים מִתּוֹךְ הָאוֹר הַעֲלִיּוֹן, וְעַל זֶה נִקְרָא רֵאשׁוֹן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כג) וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרֵאשׁוֹן. עַד עַכְשָׁו עוֹמְדִים כָּל הַיָּמִים בְּסוּד עֲלִיּוֹן. מִכָּאן יוֹרְדִים לְסוּד תַּחַתּוֹן.

בֵּא וּרְאֵה, מִיּוֹם הַעֲלִיּוֹן הָיוּ יָמִים אֵלּוּ הָרֵאשׁוֹנִים, סוּד שֶׁל הָעוֹלָם הַעֲלִיּוֹן, מִי דָן דִּין שֶׁל הָעוֹלָם, שֶׁהָרִי דִין לֹא נִמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם אֲלָא מִדִּין הַתַּחַתּוֹן? (סוד) שְׁזָה - (ישעיה נד) אֱלֹהֵי כָל הָאָרֶץ יִקְרָא. שְׁאֵם תֵּאמַר דִּין הָעוֹלָם דָּן לְמַעְלָה, אִם כֵּן לֹא הָיָה נִקְרָא עוֹלָם הַחֲרוּת, עוֹלָם שֶׁהוּא אוֹר שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת, עוֹלָם שֶׁל כָּל הַחַיִּים, עוֹלָם שֶׁל כָּל הַחֲרוּת. וְאִם תֵּאמַר מִדִּין שֶׁל יִצְחָק - אִם הוּא מְעוֹרָר

דין לגבי העולם הזה, לא יכולים כל העולם לסבל, שהאש העליון התקיף ההוא, אין מי שסובל אותו, אלא אש שלמטה, שהוא אש שסובל אש.

אָלָא, כמו שהעולם הזה עולם התחתון של כל העולמות, כך גם כל דיניו מעולם התחתון, של אלקים שופט. וזה נקרא דין עליון על העולם הזה, ומשום שהוא דרגה שביעית, לא גוזרים גזרה על בן אדם אלא מעשרים שנה ומעלה.

הסתכל הזקן הזה ברבי שמעון, וראה אותו שזולגות עיניו דמעות. אמר רבי שמעון, אם היא שביעית, מדוע מעשרים שנה ומעלה? אמר לו, אשרי מי שמדבר על אַזְנִים שומעות.

בא וראה, בית דין שלמטה בארץ לא גוזרים דין על בן אדם עד שלש עשרה שנה. מה הטעם? משום שעוזבים שבע שנים לשביעית, אלהי כל הארץ יקרא. ואין רשות לאדם באלו השבע. ואלו השבע לא נמצאות אלא על שלש עשרה שלמטה (בארץ), שאלו כסא לגביו, ומשום זה כל גזרות וכל הדינים שלמטה, מאלו השבע שנים שלמטה, כללות של עשרים שנה הם.

וְדִין העולם בראש השנה הוא על ידי זו המדרגה, שהוא ממש עומד בדין על בניו בעולם הזה כדי להטהר לגבי העולם העליון, משום שאין לו סיוע לעלות ולהטהר אלא מתוך התחתונים.

וּבְאִשְׁרֵי ישראל הם בחמשה עשר יום, אז נוטל לבניו לפרש כנפיו עליהם ולשמח עמָהֶם. ועל זה כתוב ולקחתם לכם ביום הראשון. פרי זה הוא אילן שנקרא עץ פרי, ונמצא בו פרי. עץ הדר – כמו שנגאמר (תהלים צו) הוד והדר לפניו. מה הטעם נקרא הדר, ומי הוא הדר? אלא זה צדיק.

מדוע נקרא הדר, והרי מקום מסתר הוא שאין לו גלוי, וצריך להתכסות תמיד, ואין הדר אלא מי שמתגלה ומתראה? אלא, אף על גב שהוא דרגה מסתרת, הדור הוא של כל הגוף, ולא נמצא הדור לגוף אלא בו. מה הטעם? מי שאין עמו מדרגה זו, אין בו הדור לבא בכני אדם. קולו אין עמו בדבורו (פזוק), והדור (ודבור) של קול נפסק ממנו. זקנו והדר זקנו לא עמו, ואף על גב שמתכסית הדרגה ההיא, כל הדור הגוף תלוי בו, ומתכסה ומתגלה. ומפני כן עץ הדר הוא, עץ שכל הדור הגוף תלוי בו, וזהו הוא עץ עשה פרי.

כפת תמרים – כאן נכללת אשה בבעלה בלי פרוד, כפת תמרים כאחד. וענף עץ עבת – שלשה. ועלים שלו – זה בצד זה, וזה בצד זה, ואחד ששולט עליהם. וערבי נחל – שנים, שאין להם ריח וטעם, כשוקים בבן אדם. (ומפני כן) לולב נוטל כלם, כחוט השדרה שמעמיד את הגוף. ומה שיוצא החוצה טפח – כך הוא, כדי להשלים ולהוציא הכל ולשמש כמו שצריך.

(ומפני כן) במינים אלו צריך בן אדם להראות לפני הקדוש ברוך הוא. עלים של אלו התמרים, הם כל שאר חילות שמתאחזים באלו הפנויים שהקדוש ברוך הוא נקרא בהם, מפני שצריכים (להתאחז) למטה כדגמת למעלה. שאין לה דבר בעולם שאין לו דגמא למעלה. כדגמא של למעלה כך יש למטה. וצריכים ישראל להתאחז בסוד זה של האמונה לפני הקדוש ברוך הוא.

כתוב (ויקרא כג) בסכת תשבו שבעת ימים. זהו סוד האמונה, וסוד זה נאמר על העולם העליון. וכך למדנו, כאשר נברא העולם נאמר פסוק זה.

באשר התחילה חכמה לצאת ממקום שלא ידוע ולא נראה, אז יוצאת מדה אחת ומכה, והחכמה ההיא העליונה מאירה ומתפשטת לכל הצדדים בסוד המשכן העליון. והמשכן העליון, שהוא מוציא ששה צדדים, ואז הניצוץ ההוא של המדה מאיר לכלם, ואמר בסכת תשבו שבעת ימים.

מי הוא סכת חסר ו? זה משכן תחתון, שהוא פעששית, להראות את כל האורות. ואז אמר בסכת תשבו שבעת ימים. מי הם שבעת ימים? מעולם העליון לתחתון, שכלם עומדים ומזמנים להאיר לזו הסכת. ומי היא זו (עמוס ט) סכת דויד הנפלת. סכת שלום. וצריך העם הקדוש לשבת תחת הצל שלה, בסוד האמונה. ומי שיושב בצל זה, יושב באלו הימים העליונים.

ועל זה כלם בסכת בסכת, ואחד בסכות שלם. אחד שלם, להראות שמי שיושב בצל זה, יושב באלו הימים העליונים למעלה, שעומדים על זה התחתון להאיר לו, לכסות עליו ולהגן עליו בשעה שצריך.

ועוד, כלם נקראים סכות בשלמות, וכתוב סכת חסר, זה העולם התחתון שצריך באלו השבעה ימים קדושים לזון לשאר

הממנים הגדולים של העמים, בשעה שהיא לוקחת שמחה בבעלה, ולא יקלקלו שמחתה, כדי שיתבלבלו (שיחעדנו) במזון שהוא, הקרבנות שלהם רבים יותר משאר ימים, כדי שיתעסקו בהם ולא יתערבו לבסוף בשמחה של ישראל. ומי היא שמחה של ישראל? זה יום שמיני עצרת.

ובא ראה, בעוד שאלו שאר הממנים שמחים ואוכלים במזון שהוא, שמתקנים להם ישראל, הם מתקנים כסא לקב"ה מלמטה, ולהעלות אותו למעלה באלו המינים, ובשמחה, ובהלל, ולהקניף המזבח. אז היא עולה ולוקחת ברכות ושמחה בבעלה.

ושאר חיות גדולות ממנות העמים, אוכלות ושוקקות ורומסות ונזונות. והיא נוטלת נפשות בענג למעלה, כמו שאמרנו. כיון שיורדת, והיא לוקחת כל הברכות וכל הקדשות וכל הענוגים, וישראל כל אלו השבעה ימים היו מושכים אותה באלו המעשים שהם עושים ומקריבים לה, אז יורדת להתקרב בבניה ולשמח אותם יום אחד. והיום ההוא הוא יום שמיני, משום שכל שבעה ימים אחרים אתה. ועל זה הוא שמיני, ושמונה ימים כאחד. ומפני זה נקרא עצרת - כנוס. מתכנסים כלם ביום זה. ונקרא שמיני, ואין שמיני אלא מתוך שבעה.

פתוב (איוב א) 'יהי שם זה' מברך. מהו מברך? (אלא הכל ידוע) אבל סוד אחד ידע אחד מחברנו, במדבר הראו לו בחלום, ושמו רבי יצחק מכפתור. מהו מברך? ראשיתו קשה וסופו רך. מ"ב קשה, ודין הוא ודאי. (ואחר כך) כעין זה יום של ראש השנה מ"ב, שהרי בארבעים ושתים (ובסוד מ"ב) אותיות נברא העולם, ועל זה נברא בדין. לבסוף רך. ועל זה למדנו, כל ההתחלות קשות, וסוף הכל רך. (זה מ"ב ובסוד של ארבעים ושתים אותיות נברא העולם, ועל זה נברא בדין לבסוף כדגמת זה) ביום של ראש השנה מ"ב קשה, בדין. ביום של עצרת רך, בשמחה.

בא וראה מה בין דין עליון לדין זה. דין עליון תחלתו וסופו קשה, ואין מי שיעמד בו, וכל מה שהולך מתחזק, ולבסוף ששורה, לא זו משם עד שמכלה ומכרית הכל שלא נשאר כלום. אבל דין אחר שלמטה, ראשית קשה, וכל מה שהולך - נחלש, עד שמאיר פנים, כדגמת (זה דין של הנקבה) הנקבה שנחלש כחה.

בַּמִּזְבֵּי הַתְּעוֹרָר דִּין שְׁלֹמֶעֱלָה לְשָׂרוֹת עַל הָעוֹלָם? בְּיוֹם הַמַּבּוּל. וְעַל
זֶה לֹא נִשְׂאָר כְּלוּם בְּעוֹלָם חוּץ מִהַתְּבָה הַהִיא שֶׁל נֹחַ, שֶׁהִיא
כְּדִגְמָא הַעֲלִיּוֹן שֶׁסְּבָלָה לְכַח הַדִּין הַהוּא. וְאֵלּוּלֵי שֶׁהַזְּמִין הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא וְנִמְצָא בְּרַחֲמִים עַל הָעוֹלָם, כָּל הָעוֹלָם הָיָה נֹאכָד, שֶׁכְּתוּב
(תהלים כט) ה' לַמַּבּוּל יֵשֵׁב. וְעַל זֶה לֹא שׁוֹרָה דִּין שְׁלֹמֶעֱלָה עַל הָעוֹלָם,
שֶׁלֹּא יְכוּל הָעוֹלָם לְסַבֵּל אוֹתוֹ אֶפְלוּ רָגַע אֶחָד.

בַּתּוֹךְ כִּף הָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בּוֹכָה וְשֹׂמֵחַ. נִשְׂאוּ עֵינָיִם וְרָאוּ חֲמֻשָּׁה
מֵאֵלָה הָאֲנָשִׁים הַפְּרוּשִׁים שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים אַחֲרָיו לְבַקֵּשׁ אוֹתוֹ.
עָמְדוּ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִכָּאן וְהִלָּאָה מָה שְׂמַךְ? אָמַר, נִהוֹרְאֵי
סָבָא, מִשׁוּם שִׁישׁ נִהוֹרְאֵי אַחַר אֶצְלָנוּ. הֲלָכּוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן וְהַחֲבָרִים
הָאֵלָה עִמּוֹ שְׁלֹשָׁה מִלִּין. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְאֵלּוּ הָאֲחֵרִים, מָה דְרָךְ
זוֹ אֶצְלָכֶם? אָמְרוּ, לְבַקֵּשׁ אֶת הַזְּקֵן הַזֶּה, שְׂמַמִּימֵי אָנוּ שׁוֹתִים
בְּמַדְבָּר. בָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן וְנִשְׁקוּ. אָמַר לוֹ, שְׂמַךְ נִהוֹרְאֵי, וְאוֹר אֶתָּה,
וְאוֹר עִמָּךְ נִמְצָא.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (דניאל ב) הוּא מְגַלֵּה עֲמֻקּוֹת וְנִסְתָּרוֹת, יוֹדֵעַ
מָה בַּחֲשֵׁךְ, וְהָאוֹר שׁוֹרָה עִמּוֹ. הוּא גָּלָא עֲמִיקְתָּא וּמִסְתָּרְתָּא –
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְגַלֵּה עֲמֻקּוֹת וְנִסְתָּרוֹת, שְׁכָל הַדְּבָרִים הַעֲמֻקִּים
וְהַסְּתוּמִים הַעֲלִיּוֹנִים הוּא מְגַלֵּה לָהֶם. וּמָה הַטַּעַם מְגַלֵּה לָהֶם? מִשׁוּם
שֶׁיִּדְעֵם מָה בַּחֲשׂוֹכָא. שְׂאֵם לֹא הָיָה הַחֲשֵׁךְ, לֹא נִדְעָ הָאוֹר. וְהוּא יָדַע
מָה בַּחֲשֵׁךְ, וּמִפְּנֵי כִף מְגַלֵּה עֲמֻקּוֹת וְנִסְתָּרוֹת. שְׂאֵם לֹא הַחֲשֵׁךְ, לֹא
יִתְגַּלוּ הַדְּבָרִים הַעֲמֻקִּים וְהַנִּסְתָּרִים. וְנִהוֹרְא עִמָּה שְׂרָא – מָהוּ אוֹר
זֶה? אוֹר שֶׁמִּתְגַּלֵּה מִתּוֹךְ הַחֲשֵׁךְ.

וְאָנוּ, מִתּוֹךְ הַחֲשֵׁךְ שֶׁהָיָה בְּמַדְבָּר, מִתְגַּלֵּה לָנוּ אוֹר זֶה. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא יִשְׂרָה עִמָּךְ אוֹר בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. הֲלָכּוּ רַבִּי
שְׁמַעוֹן וְהַחֲבָרִים שְׁלֹשָׁה מִלִּין אֵלּוּ אַחֲרָיו. אָמַר לוֹ, מִדּוּעַ לֹא
הוֹלְכִים אֵלּוּ עִמָּךְ כְּבָרָא שׁוֹנָה? אָמַר לוֹ, לֹא רְצִיתִי לְהִטְרִיחַ לְבִן אָדָם
עִמִּי. עֲכָשׁוּ שְׂבָאוּ, גִּלְךָ כְּאֶחָד. הֲלָכּוּ, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן הִלְךָ לְדַרְכּוֹ. אָמַר
רַבִּי אַבְא, הָרִי אָנוּ יוֹדְעִים אֶת שְׁמוֹ, וְהוּא לֹא יוֹדֵעַ אֶת שְׁמוֹ שֶׁל מַר?
אָמַר לוֹ, מִמֶּנּוּ יִדְעָתִי שֶׁלֹּא לְהִתְרַאוֹת. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

עֲקָרֵי יְדִיעוֹת אֲמִתּוּת יַחַד הַקְּדוֹשׁ הוּא עַל יְדֵי הַחֲכָמָה הַקְּדוּשָׁה הַלְלוּ
וְדוּד הַמְּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ. צְוֶה לְבַנו הַחֲכָם: "דַּע אֶת אֱלֹקֵי אָבִיךָ וְעַבְדֵהוּ" וְעֲקָרֵי יְדִיעוֹת אֲמִתּוּת יַחַד
הַקְּדוֹשׁ הוּא עַל יְדֵי הַחֲכָמָה הַקְּדוּשָׁה הַלְלוּ. (הוֹסְפוֹת מִהַרְצ"א מְדִינַת אוֹת יח)

פְּרִשֵׁת כִּי תִשָּׂא (דף קפו ע"א - דף קעד ע"ב)

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְקֻדֵיהֶם וְגו'. רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי אֲחָא וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים מְטַבְּרֵיהּ לְצַפּוּרֵי. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, רָאוּ אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר שֶׁהָיָה בָּא, וְרַבִּי חִיָּיא עִמּוֹ. אָמַר רַבִּי אַבָּא, וְדַאי שְׁנִשְׁתַּתֵּף עִם הַשְּׂכִינָה. חָכוּ לָהֶם עַד שֶׁהִגִּיעוּ אֲלֵיהֶם. כִּינֵן שֶׁהִגִּיעוּ אֲלֵיהֶם, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדַאי כָּתוּב עֵינֵי ה' אֶל צְדִיקִים וְאֲזַנָּיו אֶל שׁוֹעֲתִם. פְּסוּק זֶה הֵנוּ קָשָׁה וְכו'.

בא וְרָאָה, הָרִי פְּרִשׁוּהָ, אֵינן הַבְּרָכָה שֶׁלְמַעְלָה שׁוֹרָה עַל דְּבַר שְׁנִמְנָה. וְאִם תֵּאמַר, אֵיךְ יִשְׂרָאֵל נִמְנָו? אֶלָּא כִּפּוּר נָטַל מֵהֶם, וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ, וְהַחֲשׁבוֹן לֹא הָיָה עַד שֶׁכָּנְסוּ אֶת כָּל אוֹתוֹ הַכִּפּוּר וְעָלָה לַחֲשׁבוֹן. וּבְרֵאשׁוֹנָה הָיוּ מְבָרְכִים אֶת יִשְׂרָאֵל, וְאַחַר כֵּן אֶת הַמִּנְיָן שֶׁל אוֹתוֹ הַכִּפּוּר, וְאַחַר כֵּן חוֹזְרִים וּמְבָרְכִים אֶת יִשְׂרָאֵל. נִמְצְאוּ יִשְׂרָאֵל מְבָרְכִים בְּרֵאשׁוֹנָה וּבְסוֹף, וְלֹא עוֹלָה בָּהֶם הַמּוֹת.

לָמָּה הַמּוֹת עוֹלָה בְּמִנְיָן? אֶלָּא בְּשִׁבִיל שֶׁהַבְּרָכָה לֹא שׁוֹרָה בְּמִנְיָן. כִּינֵן שֶׁהִסְתַּלְּקָה בְּרָכָה, הֵצַד הָאֲחֵר שׁוֹרָה עָלָיו וַיְכוּל לְהִנָּזֵק. מִשׁוּם כֵּן נוֹטְלִים כִּפּוּר וּפְדִיּוֹן לְעֵלוֹת (מַעֲלִיָּהִם) עָלָיו מִנְיָן, וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ וְנִתְבָּאָר.

רַעְיָא מֵהִימְנָא

מִצְוָה לְתַתּ מַחֲצִית הַשְּׁקָל בְּשִׁקְל הַקֹּדֶשׁ. רֹעֵה הַנְּאֻמָּן מַה זֶה מַחֲצִית הַשְּׁקָל? זֶהוּ כְּמוֹ חֲצִי הַהֵיזֵן, וְזוֹ ו', מִמְּצַע בֵּין שְׁתֵּי הַהֵיזָן. אֲבָן לְשִׁקְל בָּהּ, זוֹ י'. עֲשָׂרִים גֵּרָה הַשְּׁקָל - זוֹ יו"ד. הָעֲשִׂיר לֹא יִרְבֶּה - זֶה הָעֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי, לֹא יִרְבֶּה עַל י'. וְכֵן נֶאמַר בְּסִפּוּר יִצִּירָה, עֲשׂוּר סְפִירוֹת בְּלִמָּה, עֲשׂוּר וְלֹא אֶחָד עֲשׂוּר. וְהִדַּל לֹא יִמְעִיט - זֶה צְדִיק, לֹא יִמְעִיט מִעֲשׂוּר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאמַר עֲשׂוּר וְלֹא תִשַׁע. מִמַּחֲצִית הַשְּׁקָל - שֶׁהוּא י'. (מַחֲצִית הַשְּׁקָל עֲשׂוּר הוּא).

אָמַר לוֹ רֹעֵה הַנְּאֻמָּן, (מִלֵּאָף) אֶתָּה בְּשָׁמַיִם, אֵהוּב אֶתָּה מִרְבוּנָךְ, אֵינן תְּמִיָּהָה בְּכָל אוֹתָם דְּבָרִים נִכְבְּדִים שֶׁיִּצְאוּ מִפִּיךָ, שֶׁהָרִי מִי שֶׁהוּא מְלַךְ אוֹ בֶן הַמְּלָךְ, אֵינן תְּמִיָּהָה שֶׁיִּעֲלוּ מִרְגְּלוֹת בְּשִׁלְחָנוֹ, מְלֵאוֹת סְגֻלוֹת, מְלֵאוֹת אוֹרוֹת. לְאָדָם אַחֵר זֹהִי תְּמִיָּהָה. אָמַר לוֹ,

בְּרוּךְ אַתָּה הָרוּעָה הַנְּאֻמָּן, מִשָּׁם וְאֵילֶךְ אָמַר אַתָּה, שֶׁהָרִי עֲלִינוּנִים וְתַחַתּוֹנִים יָרְדוּ לְשִׁמְעַע מִמֶּךָ. אָמַר לוֹ, הַשָּׁלֵם דְּבוּרְךָ. אָמַר לוֹ, אֵין כַּעַת לֹאמַר יוֹתֵר, אָמַר אַתָּה עַד פַּעַם אַחֲרֵת.

פְּתַח הָרוּעָה הַנְּאֻמָּן, מִצְוָה אַחֵר זֶה לְקַדֵּשׁ אֶת הַחֹדֶשׁ, מִשּׁוּם שֶׁהַכֹּלָה הַקְּדוּשָׁה הִיא כֹּלָה שֶׁמִּתְקַדְּשֶׁת עַל פִּי בֵּית דִּין, שֶׁהוּא גְבוּרָה, מִשּׁוּם שֶׁשָּׁם לְוִים, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם וְקִדְשָׁתָ אֶת הַלְוִים. וְאַחֵר שֶׁנֶּרְאִית הַלְּבָנָה שֶׁיֵּאוֹתוּ לְאוֹרָה, מְבָרַךְ עֲלֶיהָ: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בְּמֵאֲמָרוֹ בָּרָא שְׁחָקִים, וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם. וּבְמִי מִתְקַדְּשֶׁת וּמִתְבָּרַכֶּת? בְּתַפְאֲרָתָ, מִשּׁוּם שֶׁהִיא עֲטֹרַת תַּפְאֲרָתָ לְעַמּוּסֵי כְּטוֹן. (עַד כֹּאן רַעִיא מֵהִימָנָא)

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזִיָּא הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים יָרַד הַלֵּילָה. יָשְׁבוּ. עַד שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִים הִתְחִיל הַבְּקָר לְהֵאִיר. (אֲמַרוּ, נְקִיּוֹם וְנִלְדָּה) קָמוּ וְהֵלְכוּ. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, רָאָה אֶת פְּנֵי הַמְּזַרְחַ שְׁמֵאִירִים. עֲכָשׁוּ כָּל אוֹתָם בְּנֵי הַמְּזַרְחַ שֶׁל הָרִי הָאוֹר מִשְׁתַּחֲוִים לְאוֹר הַזֶּה שְׁמֵאִיר בְּמָקוֹם הַשֶּׁמֶשׁ טָרַם שֶׁיֵּצֵא וְעוֹבְדִים אוֹתוֹ, שֶׁהָרִי כִּיּוֹן שֶׁיֵּצֵא הַשֶּׁמֶשׁ, כִּמָּה הֵם שְׁעוֹבְדִים לְשֶׁמֶשׁ. וְאַלֶּה הֵם שְׁעוֹבְדִים לְאוֹר הַזֶּה, וְקוֹרְאִים לְאוֹר הַזֶּה: אֱלֹהֵי הַמְּרַגְלִית הַמְּאִירָה. וְשְׁבוּעֵתָם הִיא בְּאֵלֶּה הַמְּרַגְלִית הַמְּאִירָה.

וְאֵם תֹּאמַר שֶׁעֲבוּדָה זֶה הִיא לְחַנּוּם – מִיָּמִים רֵאשׁוֹנִים הַקְּדֻמוֹנִים יָדְעוּ בָּהּ חֲכָמָה. בְּזִמְנָן שֶׁהַשֶּׁמֶשׁ מֵאִיר, טָרַם שֶׁיֵּצֵא, אוֹתוֹ הַמְּמַנָּה הַמְּפַקֵּד עַל הַשֶּׁמֶשׁ יוֹצֵא, וְהָאוֹתִיּוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁל הַשֶּׁם הָעֲלִיּוֹן רְשׁוּמוֹת עַל רֵאשׁוֹ (שֶׁל הַשֶּׁמֶשׁ), וּבְכַח אוֹתָן הָאוֹתִיּוֹת פּוֹתַח אֶת כָּל חֲלוֹנוֹת הַשָּׁמַיִם, וּמְכָה בָּהֶם וְעוֹבֵר. וְאוֹתוֹ מְמַנָּה נִכְנָס לְתוֹךְ אוֹתוֹ הַזֶּהר שְׁמֵאִיר סְבִיב הַשֶּׁמֶשׁ, וְשֵׁם נִמְצָא, עַד שֶׁיֵּצֵא הַשֶּׁמֶשׁ וּמִתְפַּשֵּׁט בְּעוֹלָם.

וְאוֹתוֹ הַמְּמַנָּה מְפַקֵּד עַל הַזֶּהָב וְעַל מְרַגְלִיּוֹת אֲדָמוֹת, וְהֵם עוֹבְדִים אֶל אוֹתוֹ הַדִּיוֹקָן שֶׁל שָׁם, וּבְנִקְדוּת וְסִימָנִים שֶׁיִּרְשׁוּ מִהֶרָאשׁוֹנִים מִיָּמִים קְדֻמוֹנִים, הוֹלְכִים וְיוֹדְעִים נִקְדוּת הַשֶּׁמֶשׁ לְמִצָּא מְקוֹמוֹת שֶׁל זָהָב וּמְרַגְלִיּוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, עַד כִּמָּה יִהְיוּ עֲבוּדוֹת רַבּוֹת אֵלוֹ בְּעוֹלָם, שֶׁהָרִי שֶׁקָּרָא אֵין לוֹ עַמּוּדִים לְתַמְכָּהּ?

פְּתַח אַחֵר (רַבִּי חֲזִיָּא) וְאָמַר, (מִשְׁלֵי יב) שֶׁפֶת אֲמֶת תִּכּוֹן לְעַד וְעַד אֲרַגְעָה לְשׁוֹן שֶׁקָּרָא. בֹּא וְרָאָה, אֵלוֹ כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם הָיוּ עוֹבְדִים לְשֶׁקָּר

- הִיָּה כֵן, אֲבָל הָאֹר הִזָּה וְהִזָּהר שְׁמַאִיר וְדַאי הוּא אֲמַת. כּוֹכְבֵי רוּם הַרְקִיעַ הֵם אֲמַת. אִם בְּטַפְשׁוֹתֵם וְחֶסְרוֹן דַּעְתָּם הֵם אוֹמְרִים וְקוֹרְאִים לָהֶם אֱלֹהִים, לֹא צָרִיךְ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְכַלּוֹת אֶת מַעֲשֵׂי יָדָיו מִהָעוֹלָם. אֲבָל לַעֲתִיד לָבֵא לֹא יִכְלוּ הַכּוֹכְבִים וְהָאוֹרוֹת שֶׁל הָעוֹלָם. אֲבָל מִי יִתְכַּלֶּה? אוֹתָם שְׁעוֹבְדִים לָהֶם.

וְהַפְּסוּק הִזָּה הוּא כֵן. שְׁפַת אֲמַת תִּכּוֹן לַעֲד - אֵלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם שְׁפַת אֲמַת, (דברים ו) ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. וְהַכֹּל הוּא אֲמַת וְסוּד הָאֲמַת. וּמְסִימִים, ה' אֱלֹהֵיכֶם אֲמַת. וְזוֹהִי שְׁפַת אֲמַת תִּכּוֹן לַעֲד.

וְעַד אֲרַגִּיעָה, וְעַד רָגַע הִיָּה צָרִיךְ לַהֲיִיט! מַה זֶה אֲרַגִּיעָה? אֵלֵּא עַד כִּמָּה יִהְיֶה קִיּוּמָם בְּעוֹלָם? עַד לַעֲתִיד לָבֵא, וְתִהְיֶה לִי מְנוּחָה מִהָעֲבוּדָה הַקָּשָׁה שְׁעָלָיו. וּבְזִמְן שְׁאֲרַגִּיעָה, תִּתְכַּלֶּה לְשׁוֹן שְׁקַר, אוֹתָם שְׁקוֹרְאִים אֱלֹהִים לְמִי שְׁאִינוּ אֱלֹהִים. אֲבָל יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם שְׁפַת אֲמַת, כָּתוּב בָּהֶם (ישעיה מג) עַם זֶה יִצְרִיתִי לִי תִהְלִיתִי יִסְפְּרוּ.

נִזְכַּרְתִּי פַּעַם אַחַת שֶׁהֵייתִי הוֹלֵךְ עִם רַבִּי אֶלְעָזָר, פָּגַשׁ בּוֹ הַגְּמוּן. אָמַר לְרַבִּי אֶלְעָזָר, אַתָּה מְפִיר אֶת תּוֹרַת הַיְהוּדִים? אָמַר לוֹ, מְפִיר. אָמַר לוֹ, הַאִינְכֶם אוֹמְרִים שְׁאַמוּנְתְּכֶם אֲמַת וְתוֹרַתְכֶם אֲמַת, וְאֵנּוּ שְׁאַמוּנְתְּנוּ שְׁקַר וְתוֹרַתְנוּ שְׁקַר?! וְהִרִי כָּתוּב, שְׁפַת אֲמַת תִּכּוֹן לַעֲד וְעַד אֲרַגִּיעָה לְשׁוֹן שְׁקַר? אֵנּוּ מִימּוֹת הָעוֹלָם עוֹמְדִים בְּמַלְכוּת וְלֹא סָרָה מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים דּוֹר אַחַר דּוֹר, תִּכּוֹן לַעֲד וְדַאי. וְאַתָּם מַעֲט הִיָּה לָכֶם בְּמַלְכוּת, וּמִיד סָרָה מִכֶּם, וְהַפְּסוּק הַתְּקִים בָּכֶם שְׁכָתוּב וְעַד אֲרַגִּיעָה לְשׁוֹן שְׁקַר.

אָמַר לוֹ, אֲנִי רוֹאֶה בְּךָ שְׁאַתָּה חָכֵם בַּתּוֹרָה. תִּפַּח רוּחוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הָאִישׁ. אֵלֹהֵי אָמַר הַכָּתוּב שְׁפַת אֲמַת כּוֹנֵנָת לַעֲד - הִיָּה כִּמוֹ שְׁאַמְרָנוּ. אֲבָל לֹא כָּתוּב אֵלֵּא תִכּוֹן, עֲתִידָה שְׁפַת אֲמַת שְׁתִּכּוֹן מַה שְׁאִין כֵּן עֲכָשׁוּ, שְׁעֲכָשׁוּ שְׁפַת שְׁקַר עוֹמְדָת, וְשְׁפַת אֲמַת שׁוֹכְבָת לַעֲפָר, וּבְאֹתוֹ זִמְן שֶׁל אֲמַת תַּעֲמַד עַל קִיּוּמָהּ וּמִתּוֹךְ אַרְץ תִּצְמַח, אֲזִי שְׁפַת אֲמַת תִּכּוֹן לַעֲד וְגו'.

אָמַר לוֹ אוֹתוֹ הַגְּמוּן, אֲשֶׁרִיךְ, וְאֲשֶׁרִי הָעַם שְׁיִוְרְשִׁים תּוֹרַת אֲמַת! אַחַר יָמִים שְׁמַעְתִּי שֶׁהַתְּגִיר. הִלְכוּ, הִגִּיעוּ לַשָּׂדֶה אַחַת וְהַתְּפַלְלוּ תְּפִלָּתָם. כִּיּוֹן שֶׁהַתְּפַלְלוּ תְּפִלָּתָם, אָמְרוּ, מִכָּאֵן וְהִלָּאָה נִתְחַבֵּר בְּשִׁכְיָנָה, וְנִלְךְ וְנִתְעַסַק בַּתּוֹרָה.

פָּתַח רַבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, (ישעיה מא) הֵן יִבְשׁוּ וַיִּכְלְמוּ כָּל הַנְּחָרִים כֶּךָ וְגו'.
עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת לְיִשְׂרָאֵל כָּל אוֹתָן טוֹבוֹת
שְׂאֵמַר עַל יְדֵי נְבִיאֵי הָאֱמֶת, וְיִשְׂרָאֵל סָבְלוּ עֲלֵיהֶם כְּמָה רְעוֹת
בְּגִלוּתָם. וְאַלְמָלָא כָּל אוֹתָן טוֹבוֹת שְׂמַחְכִּים וְרוֹאִים שְׂכַתוּבִים
בַּתּוֹרָה, לֹא הָיוּ יְכוּלִים לַעֲמֹד וּלְסַבֵּל אֶת הַגְּלוּת.

אָבֵל הוֹלְכִים לְבֵית מְדַרְשׁוֹת, פּוֹתְחִים סְפָרִים, וְרוֹאִים כָּל אוֹתָן
טוֹבוֹת שְׂמַחְכִּים, וְרוֹאִים שְׂכַתוּבִים בַּתּוֹרָה שֶׁהִבְטִיחַ לָהֶם
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲלֵיהֶם, וּמִתְנַחֲמִים בְּגִלוּתָם, וּשְׂאֵר הָעַמִּים
מִחֲרָפִים וּמְגַדְפִים אוֹתָם וְאוֹמְרִים: אֵיךְ אֵלֵהֶיכֶם? אֵיךְ אוֹתָן טוֹבוֹת
שְׂאֵתָם אוֹמְרִים שְׂמַעְתְּדוֹת לָכֶם, וְכִי כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ יִתְבַּיְשׁוּ מִכֶּם?

זֶהוּ שְׂכַתוּב, (שם סו) שְׂמַעוּ דְבַר ה' הַחֲרָדִים אֵל דְּבָרוֹ אָמְרוּ אַחֲיֶכֶם
שְׂנְאִיכֶם וְגו'. מַה זֶה הַחֲרָדִים אֵל דְּבָרוֹ? אֵלּוֹ שְׂסָבְלוּ כְּמָה רְעוֹת,
כְּמָה שְׂמוֹעוֹת שְׂמַעוּ אֵלָה עַל אֵלָה וְאֵלָה אַחֵר אֵלָה וְחָרְדוּ עֲלֵיהֶן,
כְּמוֹ שְׂנְאָמַר (ירמיה ל) כִּי וְגו' קוֹל חֲרָדָה שְׂמַעְנוּ פַּחַד וְאִין שְׁלוֹם וְגו'.
אוֹתָם חֲרָדִים תָּמִיד אֵל דְּבָרוֹ כְּשֶׁנַּעֲשֶׂה הַדִּין.

אָמְרוּ אַחֲיֶכֶם שְׂנְאִיכֶם – אֵלָה הֵם אַחֲיֶכֶם בְּנֵי עֶשׂוֹ. מְנַדִּיכֶם – כְּמוֹ
שְׂנְאָמַר (איכה ד) סוּרוּ טָמֵא קְרָאוּ לְמוֹ. שְׂאִין עִם שְׂמֻבְזִים אוֹתָם
בְּפָנִים וְרוֹקְקִים בְּפָנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ בְּנֵי אָדוֹם, וְכֵלָם אוֹמְרִים שְׂטֵמָאִים
כְּמוֹ נָדָה, וְזֶהוּ מְנַדִּיכֶם. לְמַעַן שְׂמִי יִכְבֹּד ה', אָנוּ (שְׂאוּמְרִים) בְּנֵי אֵל חַי,
שְׂבָנוּ יִתְכַבֵּד שְׂמוֹ, אָנוּ שׁוֹלְטִים עַל הָעוֹלָם בְּשִׁבְלֵי אוֹתוֹ שְׂנִקְרָא
גְּדוֹל, (בראשית כז) עֶשׂוֹ בְּנוֹ הַגְּדֹל. וּבִשְׁם הַזֶּה נִקְרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
גְּדוֹל, (תהלים קמה) גְּדוֹל ה' וּמְהִלֵּל מְאֹד. אָנוּ בְּנֵי הַגְּדוֹל, וְהוּא גְּדוֹל.
וְדַאי לְמַעַן שְׂמִי יִכְבֹּד ה'.

אָבֵל אַתֶּם קְטַנִּים מְהֻלָּל, כְּתוּב יַעֲקֹב בָּנָה הַקָּטָן, אֵיךְ אֵלֵהֶיכֶם? אֵיךְ
אוֹתָן טוֹבוֹת שְׂיִתְבַּיְשׁוּ כָּל הָעַמִּים מִשְׂמַחְתְּכֶם? מִי יִתֵּן וְנִרְאָה
כְּשֶׁמִּחְתְּכֶם כְּמוֹ שְׂאֵתָם אוֹמְרִים, וְהֵם יִבְשׁוּ, (רוח הקדוש אוֹמַר וְהֵם יִבְשׁוּ)
(עוד, כְּמִי) כְּמִי שְׂתוּלָה קָלְלָתוֹ בְּאַחֵר, מִשׁוֹם שְׂאֵתָם אוֹמְרִים שְׂאֵזוּ יִבְשׁוּ
וַיִּכְלְמוּ, וּמִשׁוֹם כֶּךָ רוּחַ הַקְּדוֹשׁ הִיָּתָה אוֹמְרַת הַדְּבָר כֶּךָ, וְעַל זֶה הֵן
יִבְשׁוּ וַיִּכְלְמוּ כָּל הַנְּחָרִים כֶּךָ. מִי הֵם כָּל הַנְּחָרִים כֶּךָ? אֵלָה שְׂחֻזְקוֹ
אֶת נַחֲרֵיהֶם בְּרָגְזוֹ עֲלֵיךָ בְּגִלוּת הַזֹּו. בְּאוֹתוֹ זְמַן יִבְשׁוּ וַיִּכְלְמוּ מְכָל
הַטּוֹבוֹת שְׂיִרְאוּ אֶצֶל יִשְׂרָאֵל.

אמר רבי חייא, כך זה ודאי, אבל ראינו וכך ראו גבורי העולם, שהרי הגלות נמשכת ועדין בן דוד לא בא. אמר רבי יוסי, וכל זה כך הוא, אבל מי עשה שיסבלו ישראל את הגלות הזו? כל אותן הבטחות שהבטיח להם הקדוש ברוך הוא. והרי זה נתבאר, שנכנסים לבתי פנסיות ולבתי מדרשות ורואים כל אותן נחמות, ושומחים בלבם לסבל את כל מה שיבא עליהם, ולולא זה לא יכלו לסבל.

אמר רבי חייא, ודאי כך הוא, והכל תלוי בתשובה. ואם תאמר שיכולים עכשו לעורר תשובה כלם כאחד – לא יכולים! מה הטעם לא יכולים? משום שכתוב, (דברים ל) והיה כי יבאו עליך כל הדברים האלה. וכתוב והשבת אל לבבך בכל הגוים אשר הדיחך וגו'. וכתוב ושבת עד ה' אלהיך וגו'. ואז (שם) אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך וגו'. ועד שכל אותם דברים לא יתקמו, לא יכולים לעורר תשובה מהם.

אמר רבי יוסי, כמה הסתרת כל הדרכים והשבילים מכל בני הגלות ולא השארת להם פתחון פה. אם כך, שיהיו כמו שהיו בכל דור ודור – שלא יסבלו גלות ולא שחר, ויצאו (אם כך, יהיו כמו שיהיו בכל דור ודור, יסבלו את הגלות ולא יצאו) מדין של התורה, ויתעברו בשאר העמים.

פתח ואמר, (ישעיה כו) כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה וגו'. מה זה כמו הרה? דרך הוא למעברת שיעברו עליה תשעה חדשים שלמים. ויש בעולם כמה וכמה שלא עובר עליה אלא יום אחד או יומים מהתשיעי, וכל הצירים והחבלים של המעברת הם בתשיעי. ואף על גב שלא עבר עליה אלא רק יום אחד, נחשב עליה כאלו עברו כל התשיעי שלם. אף כך ישראל, כיון שטעמו טעם גלות – אם יחזרו בתשובה, יחשב עליהם כאלו עברו עליהם כל אותם דברים שכתובים בתורה. כל שכן וכל שכן שפמה וכמה יסורים עברו עליהם מיום שהתחילה הגלות.

אבל מהו שכתוב (דברים ד) בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים – בא וראה כמה רחמנות רחם הקדוש ברוך הוא את ישראל בדבר הזה. למלך שהיה לו בן יחידי ואהב אותו אהבת נפש, ומתוך אהבתו נתן אותו לאמו הגבירה שתגדל אותו ותלמד אותו דרכים מתקנות. פעם אחת חטא לאביו, בא אביו והלקה

אותו, ואחר כך עבר על חטאו. שב כמקדם ושוב חטא לאביו, והוציא אותו אביו מביתו ורגז עליו. יצא אותו בן מביתו.

ובמקום שילך בדרך אמת ויהיה צדיק כראוי כדי שישמע אביו המלך ותהיה עליו תשוקתו – מה עשה? אמר, הואיל ויצאתי מהיכל אבי, אעשה מכאן והלאה כל מה שאני רוצה. מה עשה? הלך להתחבר לזונות, והתלכלך בלכלוף וטנפת עמן, ולא היה נמצא אלא עמן בחבור שלהן. כשהגבירה אמו פוקדת בכל יום על אותו הבן ויודעת שבנה התחבר עם הזונות וכל חברותו היתה עמה, מתחילה לבכות ולמרר על בנה.

יום אחד נכנס אליה המלך ורואה אותה בוכה. שואל אותה: על מה את בוכה? אמרה: ואיך לא אבכה, שהרי בננו מחוץ להיכל המלך? ולא די שאינו יושב בהיכל המלך, אלא שהוא יושב עם הזונות! מה יאמרו כל בני העולם – שבן המלך יושב בבית זונות! התחילה לבכות ולהתחנן למלך.

אמר המלך: בשבילך אחזיר אותו, ואת הערבה שלו. אמרה: הרי נדאי. אמר המלך: הואיל וכך הוא, לא צריך להחזירו ביום בגלוי, שבושה עבורנו ללכת בשבילו לבית זונות. ואם לא היה כמו זה שטנף את עצמו כך וחלל כבודי, הייתי אני וכל החילות שלי הולכים בשבילו בכמה כבוד ובכמה חצוצרות לפניו, בכמה כלי קרב מימינו ומשמאלו, עד שכל בני העולם יזדעזעו, וידעו כלם שהוא בן המלך. עכשו כיון שהוא טנף את עצמו וחלל את כבודי, הוא יחזר בסתר שלא יכירו בו. חזר למלך, ונתן אותו לאמו.

לְיָמִים סרח כמקדם. מה עשה המלך? הוציא אותו ואת אמו עמו מתוך ההיכל ואמר: תלכו שניכם, ושניכם תסבלו את הגלות והמלקות שם. כיון ששניכם תסבלו כאחד, אזי אדע שבני ישוב כראוי.

כך ישראל, בני המלך הקדוש הם, הוריד אותם למצרים. ואם תאמר שבאותו זמן לא חטאו – הגזרה שגזר הקדוש ברוך הוא בכרית בין הבתרים היתה ראויה להתקיים, והקדוש ברוך הוא השגיח על שני דברים: אחד על אותו דבור שאמר אברהם (בראשית טז) במה אדע כי אירשנה, זוהי סבה ועלה. אבל עד שיצאו ממצרים לא היו גוי ולא היו ראויים כראוי.

פָּתַח וְאָמַר, (שיר ב) כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים כֵּן רַעֲיָתִי בֵּין הַבָּנוֹת. רָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה וְלִהְיוֹת שׁוֹשְׁנָה אַחַת בְּאַרְץ כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה. וְהַשׁוֹשְׁנָה שְׁמַעְלָה רִיחַ וּנְבַחְרָה מִכָּל שְׂאֵר הַיְּרֻדִים שְׁבַעוֹלָם אֵינָה אֶלָּא אוֹתָהּ שְׁעוֹלָה בֵּין הַחוּחִים. וְזוֹ דֶרֶךְ כְּרֵאוֹי. וְלִכֵּן זָרַע שְׁבַעִים זֹגוֹת, שֶׁהֵיוּ שְׁבַעִים נֶפֶשׁ, וְהַכְנִיסָם לְבֵין הַחוּחִים, וְאוֹתָם חוּחִים, מִיָּד שֶׁהֵיוּ הֵם שָׁם זֹגוֹת, הֶעֱלוּ עֲנַפִּים וְעֵלִים וְשָׁלְטוּ עַל הָעוֹלָם, וְאִז פָּרְחָה בִּינֵיהֶם הַשׁוֹשְׁנָה.

בִּיּוֹן שְׂרָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהוֹצִיא שׁוֹשְׁנָה וְלִלְקֹט אוֹתָהּ מִבִּינֵיהֶם, אִז יָבִישׁוּ הַחוּחִים וְנִזְרְקוּ וְהִתְכַּלּוּ וְלֹא נִחְשְׁבוּ לְכָלוּם. בְּשַׁעַה שֶׁהוֹלֵךְ לִלְקֹט אֶת הַשׁוֹשְׁנָה הַזֹּאת וְלְהוֹצִיא בָנוּ בְּכוֹרוֹ, בְּאוֹתוֹ זְמַן הֵלֶךְ הַמֶּלֶךְ בְּתוֹךְ כַּמָּה חִילוֹת גְּדוֹלִים וְשְׁלִיטִים עִם דְּגָלִים פְּרוּשִׁים, וְהוֹצִיא אֶת בְּנוֹ בְּכוֹרוֹ בְּכַמָּה גְּבוּרוֹת, וְהִבִּיא אוֹתוֹ לְהִיכָלוֹ, וַיֵּשֶׁב הַרְבֵּה בְּבֵית הַמֶּלֶךְ.

בִּיּוֹן שְׁחָטָא לְאָבִיו, הוֹכִיחַ אוֹתוֹ וְהִלְקָה אוֹתוֹ, שְׁכָתוּב וַיַּחַר אָף ה' בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנֵם בְּיַד שׁוֹסִים וְגו'. סָרַח כְּמַקְדָּם וּמָרַד בְּאָבִיו, הוֹצִיא אוֹתוֹ מִבֵּיתוֹ. מָה עָשׂוּ יִשְׂרָאֵל? רָאוּ שֶׁהָרִי הִתְפָּזְרוּ בְּכַבֵּל וְהִתְעַרְבוּ בְּעַמִּים, לָקְחוּ נָשִׁים נְכָרִיּוֹת וְהוֹלִידוּ מֵהֶם בָּנִים. עִם כָּל זֶה הָאֵם הַקְּדוֹשָׁה הִיָּתָה אֶפּוֹטְרוֹפּוֹס עֲלֵיהֶם.

וְעַל שְׁעֵשָׂה כֶּף, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר, הוֹאִיל וְזוֹ בּוֹשָׁה, אִז שְׂיָבֵא בְּנֵי מַעֲצָמוֹ. הוֹאִיל וְחָלַל כְּבוֹדִי, לֹא רָאוֹי שְׂאֲנִי אֵלַיךְ לְשֵׁם לְהוֹצִיא אוֹתוֹ וְלַעֲשׂוֹת לוֹ נְסִים וּגְבוּרוֹת כְּמַקְדָּם. שָׁבוּ הֵם בְּלֵי סִיּוּעַ שֶׁהֵיוּ רָאוּיִים לוֹ, בְּלֵי נְסִים וּנְפִלְאוֹת, אֶלָּא כָּלֵם מְפָזְרִים, כָּלֵם עֵינַיִם בְּעַנִּי, וְשָׁבוּ לְהִיכָל הַמֶּלֶךְ בְּבוֹשָׁה, וְהָאֵם הַקְּדוֹשָׁה עָרְבָה לָהֶם.

חֲטָאוּ כְּמַקְדָּם. מָה עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? הוֹצִיא אֶת הַבֵּן הַזֶּה כְּמַקְדָּם מִהִיכָלוֹ עִם אָמוֹ. אָמַר, מִכָּאֵן וְהִלְאָה הָאֵם וּבָנָה יִסְבְּלוּ כַּמָּה רַעוֹת כְּאָחָד. זֶהוּ שְׁכָתוּב, (ישעיה ג) וּבִפְשַׁעֵיכֶם שְׁלַחָה אִמְכֶם. וְעַל זֶה כְּתוּב, (דברים ד) בְּצַר לָךְ וּמִצָּאוּךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים. מָה זֶה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים? אֶלָּא זוֹ הָאֵם הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהִיא אַחֲרֵית הַיָּמִים, וְעַמָּה סָבְלוּ כָּל מֵה שֶׁסָּבְלוּ בְּגִלוֹת.

וְאֵלָיו יַחֲזְרוּ בְּתִשׁוּבָה – אֶפְלוּ רָעָה אַחַת אוֹ צַעַר אַחַד שְׂיַעֲבֹר עֲלֵיהֶם, יַחֲשֹׁב עֲלֵיהֶם כְּאֵלוֹ סָבְלוּ הַכֹּל. (ואם לא יסתם הקץ) וְאִם לֹא – כְּשִׁיסְתֵּים הַקֵּץ (הרע) וְכָל הַדְּרוֹת שְׁלוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַמְּנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה,

שְׁכַתוֹב (ויקרא כה) לְצַמִּיתָת לְקַנְה אֶתוֹ לְדַרְתֵּיו. וְכָל זֶה, הַדְּבָר תְּלוּי בַתְּשׁוּבָה. אָמַר רַבִּי חֲזִיא, וְדַאי כֶּךָ זֶה, וְעַל כֵּן נִמְשַׁכַּת הַגְּלוּת.

אַבְל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כָּל מַה שְּׂרָאָה (שֶׁהִפְּחָה) (שֶׁהִלְקָה) לְיִשְׂרָאֵל – בְּאַחֲרִית הַיָּמִים הַזֶּה. וּבְאַחֲרִית הַיָּמִים הַזֶּה יַעֲשֶׂה לָהֶם נִסִּים וּנְקָמוֹת, שְׁכַתוֹב (ישעיה ב) וְהָיָה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים נִכּוֹן יִהְיֶה הַר בֵּית ה' בְּרֹאשׁ הַהָרִים. מִי זֶה רֹאשׁ הַהָרִים? זֶה אַבְרָהָם הַזָּקֵן, הַכֹּהֵן הַגְּדוֹל, הָרֹאשׁ שֶׁל הַכֹּל. וּמִשׁוּם שֶׁהוּא רֹאשׁ, כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, יִהְיֶה נִכּוֹן בְּרֹאשׁ הַהָרִים, זֶה אַבְרָהָם הַזָּקֵן, רֹאשׁוֹן לְשָׂר הַהָרִים, כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, צְרִיכָה לִהְיוֹת מְתַקֶּנֶת בְּיָמֶינָהּ.

וְנִשְׂא מְגַבְעוֹת. צְרִיךְ לִהְיוֹת נִשְׂא מִן הַשְּׁלַחַן שְׁעוֹר שְׁנִקְרָא (שֶׁהוּא) זֶרֶת לְבָרֶךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְזֶהוּ וְנִשְׂא מְגַבְעוֹת. מַה זֶה מְגַבְעוֹת? אֵלָּא בִּינָה וּבֵין בְּתוּלוֹת אַחֲרֵיהָ רְעוּתֶיהָ, שְׁעוֹר הַזֶּרֶת הוּא. נִשְׂא כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה מְגַבְעוֹת וְדַאי, וְעַל כֵּן הַטּוֹב שֶׁיִּהְיֶה לְבֵן הַכְּכוֹר הַזֶּה (יִשְׂרָאֵל) הוּא בְּאַחֲרִית הַיָּמִים.

אָמַר לוֹ, יִפֶּה אֲמַרְתָּ, שְׁפָסוּק זֶה וְדַאי כֶּךָ הוּא. בְּרֹאשׁ הַהָרִים – זֶה יָמִין, אַבְרָהָם הַזָּקֵן, שֶׁהוּא וְדַאי רֹאשׁ הַהָרִים. וְנִשְׂא מְגַבְעוֹת – מִשְׁעוֹר הַגְּבְעוֹת, שֶׁהֵם רְצוֹנוֹ. וְיִפֶּה אֲמַרְתָּ. וְנִהְרֹו אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם, מִי הוּא? אָמַר לוֹ, וְאֶפְלוּ נָשִׁים וּקְטָנִים וְהַשְּׂמֵשׁ שְׁעוֹבֵד עַל הַשְּׁלַחַן, אֵף עַל גַּב שְׂאִינוֹ אוֹכֵל, צְרִיךְ לְשַׁמַּע וְלוֹמַר אָמֵן. (לְהַרְיֵק בְּרָכָה לְכוֹס) שְׂלֵא יֹאמַר אָדָם: אֲנִי לֹא אֶכְלֵתִי, וְהוּאִיל וְלֹא הַצְּטַרְפְּתִי לְזִמּוֹן, אֲנִי לֹא אֲשַׁמַּע וְלֹא אֲמַר אָמֵן. הַכֹּל חַיְבִים בּוֹ.

דְּבָר אַחַר וְנִהְרֹו אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם – אֵף עַל גַּב שְׂנֵשִׁים וּקְטָנִים פְּטוּרִים מִן הַמְצוּוֹת, בְּכוֹס שֶׁל בְּרָכָה הַכֹּל חַיְבִים, וּבְלִבְד שִׁידְעוּ אֶת מִי מְבָרְכִים, וְזֶהוּ וְנִהְרֹו אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם. בָּא רַבִּי יוֹסִי וּנְשָׁקוּ. אָמַר, כִּמָּה יִפֶּה דְּבָר זֶה וּמִתּוֹק לַחֵף.

עִבְשׂוּ יֵשׁ לְדִיק, אִם אַחֲרִית הַיָּמִים הַזֶּה הִיא כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה מִמֶּשׁ, מַה זֶה הַר בֵּית ה' ? הָיָה לוֹ לְכַתֵּב כֶּךָ: וְהָיָה אַחֲרִית הַיָּמִים נִכּוֹן יִהְיֶה בְּרֹאשׁ הַהָרִים. מַהוּ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים נִכּוֹן יִהְיֶה הַר בֵּית ה' ? אָמַר לוֹ, אַחֲרִית הַיָּמִים הוּא הָעֵץ שֶׁל הַכֹּל, מִרֹאשׁוֹ וְעַד סוּפוֹ, שֶׁהוּא עֵץ טוֹב וְרַע. וּבָא הַפָּסוּק לְבָרַר בְּאַחֲרִית הַיָּמִים, וְהוּצִיא הַר בֵּית ה', זֶה טוֹב בְּלִי רַע. הַר בֵּית ה' וְדַאי שְׂאִין שָׁם חֵלֶק לְצַד הָאֲחֵר, שְׁהָרִי

נבחר הר בית ה' מתוך העץ, שהוא אחרית הימים. וזוהי כוס של ברכה, שהוא נכון בראש ההרים.

אמר רבי יוסי, אשרי הדרך הזו שזכינו לדבר הזה. אמר לו, ממי שמעת אותו? אמר לו, יום אחד הייתי הולך בדרך ושמעתי וראיתי את רב המנונא סבא (לרבי שמעון) שהיה דורש את הפסוק הזה לרב אחא. וכיון ששמעתי, שמחתי בו, ושמרתי אותו צרור בכנף לבושי שלא יסור ממני לעולמים. אמר לו, ודאי שדבר קדוש זה נאור מהמנורה הקדושה. אשרי הדור שעמודי העולם ותומכיו שורים בתוכו, ואם אתה צרור את הדבר הזה בקשר אחד שלא יסור ממך – אני אצור אותו בשלשים או בארבעים קשרים בכיסי שלא יסור ממני לעולמים.

על אותו דבר שהראה הקדוש ברוך הוא למשה, משום שאף על גב שישאל חטאו לפניו בכל דור ודור, לא רצה מי שיאמר עליהם לשון הרע. מנין לנו? מהושע, שכתוב (הושע א) תחלת דבר ה' בהושע. הרי בארו את הדבר. ועל כן היה מספר בני ישראל כחול הים וגו'. ומשום כך ברוך אותם בכמה ברכות, לחזר בתשובה ולהשיבם לאביהם שבשמים, ולא זו משם הקדוש ברוך הוא עד שמחל על חטאייהם והתנקו לפניו.

מה כתוב באלהיו? (מלכים א-יט) ויבא וישב תחת רתם אחד וגו'. אמר, רבון העולם, אשה אחת שלחת לישראל ודבורה שמה, שכתוב (שופטים ד) והיא יושבת תחת תמר דבורה. זהו רתם. והחזירתם למוטב, שכתוב (שם ה) עד שקמתי דבורה. ואני נכנסתי ביניהם, והכרזתי לפנייהם ולא יכלתי.

עד שהיה יושב, התגלה עליו הקדוש ברוך הוא. אמר לו, מה לך פה אלהיו? בראשונה היית מקטרג ומקנא על הברית, ומשראיתי בך שקנאת עלי באותה ברית, נטלתי אותה ברצונו של משה ונתתי לך, עד שמשה היה אומר, (במדבר כה) הנני נתן לו את בריתי שלום. עכשו שהוא שלך, אינו ראוי לך לקטרג עליו, היה לך להשאיר את קנאתך לי, כמו בראשונה שהיתה שלי, נתתי אותו לידי אחר ולא קטרגתי עליו.

מה לך פה. מה זה פה? ברית הקדש פה ה' היא. כיון שלא רצית להניח לי את פיה, יברא במקום של אותו הפה. שנינו, באותה

שְׁעָה הָעֶבְרָה מִמְנו אֹתָהּ מִתְּנָה שְׁנֵתָן לוֹ מִשָּׁה. שְׁשָׁנִינוּ, מֵה שְׁכָתוֹב (מלכים-א יט) וַיֵּלֶךְ בְּכַח הָאֲכִילָה הִזְיָה וְגוֹ' עַד הֵר הָאֱלֹהִים חֲרָב - לְבַקֵּשׁ מִשָּׁם. וְכִי מִשָּׁם הָיָה מְבַקֵּשׁ? אֲלֵא לְבַקֵּשׁ כְּמִקְדָּם מֵאוֹתוֹ שְׁיִרְשׁ בְּהֵר הָאֱלֹהִים אֶת הַבְּרִית הַזֹּאת. פְּנִיחָס הוּא אֲלֵיהוּ, וְדָאִי בְּדִרְגָּה אַחַת. אָמַר לוֹ מִשָּׁה, אֵינן אֶתָּה יְכוּל לְקַבֵּל מִמְּנִי, אֲלֵא לֵךְ לְתִינּוֹקוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל וּמֵהֶם תִּרְוִיחַ וְהֵם יִתְּנוּ לְךָ. וְכֵךְ הוּא עֹשֶׂה.

בְּעֶסְקוֹ בְּמִתְיָקוֹת לְשׁוֹן הַזָּהָר וּבְאוֹר שֶׁל סוּדוֹת הַתּוֹרָה מִתּוֹקִים מְדַבֵּשׁ, מִתּוֹקִים וְדָאִי, טַעְמוֹ וְרָאוּ, בְּכָל אֱלֹה יִתְמַתְקוּ הַדִּינִים, וּמִמֶּשׁ יִתְהַפֵּךְ בְּרַגַע לְאִישׁ אַחַר בְּלֵב רָחֵב וְשִׂמְחָה, וּבִזְהָר מִמִּתְיָק הַדִּינִים, וְכוּרֵת וּמִשְׁבִּית הַקְּלָפוֹת, וְזֶהוּ הַנִּקְרָא מַחְצְדֵי חֻקְלָא

וְהַעֲנִין דְּהַעוֹסְקִין בְּסוּדוֹת הַתּוֹרָה נִקְרָאִין מַחְצְדֵי חֻקְלָא שְׁקוּצְרִין וּמְכַלִּין הַקּוּצִים, אֶתָּה אַחֲרֵי תִסְבֵּר שֶׁבְּלִמּוּד קְבֵלָה קוּצְרִין הַקּוּצִים, לֹא כֵן אַחֲרֵי, אֲלֵא שְׁהַחֲיִית וְהָאוֹר וְהַדְּבָקוֹת וְהַשְּׂרָאוֹת הַשְּׂכִינָה וְנַעֲיִמוֹת עֲרֻבוֹת יְדִידוֹת אוֹר הַתּוֹרָה וְהַיְחוּדִים וְהַמְשָׁכוֹת נַעַם אוֹר חַיִּית זֵי הַשְּׂכִינָה הוּא מִמֶּשׁ מִיָּתָהּ וּמּוֹת לְקְלָפוֹת מְקוּם חַיִּיתוֹ שֶׁל זֶה הוּא מִמֶּשׁ מִיָּתָהּ שֶׁל זֶה וּמַחְצְדֵי חֻקְלָא הֵם עֲצָמֵן הַקּוּצִים הַסּוּבְבִין אֶת הָאָדָם מַחְשְׁבוֹת רְעוֹת יֵשׁ מֵהֶם אֲסוּרִים בְּאֲסוּר לֹא וְרִשְׁעֵי מִיִּקְרִי כְּגוֹן הַרְהוּר נֶאֱוָף בְּכוֹנָה שְׁזָה צְרִיף לְדַחוֹת בְּשִׁמְיָי יָדִים כִּי הוּא מִמֶּשׁ עוֹמֵד בְּעֵת הַהוּא בְּאֵשׁ שֶׁל גִּיהֵנִם וּנְפִשׁוֹ מְלַהֲטוֹת בְּאֵשׁ גִּיהֵנִם וְהֵם מְכֹאֲבֵי הַנֶּפֶשׁ וּבְעֵת מִיָּתָהּ יִרְגִישׁ הַכָּאֵב וְהַצָּעַר אַף גּוֹף וּנְפִשׁ הַקְּטָנוֹת שֶׁלוֹ שְׁזָה עֵקֶר הַרְגֵשׁ אָדָם בְּגִשְׁמֵי וְיִזְכֵּר לְעַצְמוֹ שֶׁהוּא מִמֶּשׁ נַעֲשֶׂה מְרַכְבָּה לְקְלָפוֹת וְגוֹרֵם שֶׁפַע לְשׁוֹנְאֵי הַשֵּׁם שֶׁהֵם אוֹיְבָיו וְשׁוֹנְאָיו גַּם כֵּן וְכָל זֶה יִתְרַבֵּה אֲצֵל הַנַּעֲרִים וְהַצְּעִירִים עַל יְדֵי לְמוּד הַתּוֹרָה כִּי צְדִיק אֲמַת הַמְּזַכֵּף לֹא יָבֹא לוֹ כְּזֶה וְאִם עוֹבֵר בְּהֶרֶף עֵין תִּכְפֵּר נְהַפֵּךְ אֲצֵלוֹ לְאֵשׁ קְדוֹשׁ אוֹר וְדְבָקוֹת וְחַיִּית אֲלֵקוֹת.

אֲבָל אֲפֵלוֹ סֵתֵם מַחְשְׁבוֹת הַטּוֹרֵדָת מִקְנָאת אִישׁ עַל רַעְהוֹ אוֹ מְרֻשְׁעִים הַמְּחַבְּלִים הַמְּצַעְרִים וּמְבַזִּים אוֹתוֹ וְכִיּוֹצֵא בְּאֵלוֹ כָּל הַמַּחְשְׁבוֹת הַטּוֹרֵדָת הֵם דִּינֵים הַשּׁוֹרִים עַל הָאָדָם וּבְלִמּוּד הַתּוֹרָה וּבְפֶרֶט בְּעֶסְקוֹ בְּמִתְיָקוֹת לְשׁוֹן הַזָּהָר וּבְאוֹר שֶׁל סוּדוֹת הַתּוֹרָה מִתּוֹקִים מְדַבֵּשׁ, מִתּוֹקִים וְדָאִי, טַעְמוֹ וְרָאוּ, בְּכָל אֱלֹה יִתְמַתְקוּ הַדִּינִים, וּמִמֶּשׁ יִתְהַפֵּךְ בְּרַגַע לְאִישׁ אַחַר בְּלֵב רָחֵב וְשִׂמְחָה, וּבִזְהָר מִמִּתְיָק הַדִּינִים, וְכוּרֵת וּמִשְׁבִּית הַקְּלָפוֹת, וְזֶהוּ הַנִּקְרָא מַחְצְדֵי חֻקְלָא.

(נוצַר חֲסֵד שְׁבִיל הַתּוֹרָה א' אוֹת י')

כמה טוב עשה הקדוש ברוך הוא בכל דור ודור לישראל. בא וראה מה כתוב, (מיכה ז) ואשלח לפניך את משה אהרן ומרים. והרי כמה נביאים היו אחרי משה! ואשלח לפניך את משה אהרן ואלעזר ופנחס יהושע ואלהו ואלישע וכמה שאר צדיקים וחסידים הנה צריך לומר, אז למה שלשת אלה? אלא אמר הקדוש ברוך הוא, עמי, בני, למה לא תזכרו את כל הטובות שעשיתי לכם, ששלחתי לכם את משה אהרן ומרים?

למלך בשר ודם שיש לו מדינה, ושלח אליה אנשים גדולים, שרים ושליטים, שינהלו את העם ויעינו בהם ובדיניהם. מי צריך להיות זקוק במזונם ובדברים שיצטרכו, הלא לא עם המדינה?! הרי בעל כרחם יצטרכו להשגיח על דרכיהם ולתת להם כבוד.

שלחתי את משה, הוא הביא לפניכם מן האכל, ונהל אתכם ואת בניכם ואת בהמתכם, והשתדל בדיניכם (במזונותיכם) ובכל מה שהצטרכתם. שלחתי את אהרן, הביא (לכם ענני) היכלות של ענני כבוד לכסות עליכם כמו מלכים. רחץ אתכם בטללי כבוד שלא ירקבו לבושיכם ומנעליכם, שהיו מתחדשים בכל יום. שלחתי למרים, הביאה באר להשקות אתכם, ושתייתם אתם ובהמתכם. הם נתנו לכם, ומשללהם אכלתם ושתייתם וישבתם בחפת הכבוד שלהם, ומשלכם לא נתתם להם. ולא עוד, אלא שהשתדלו עליכם ולקחו על צוארם את משאכם, והייתם מחרפים ומגדפים אותם.

אמר רבי יוסי, לא היה אב רחמן על בניו כמו הקדוש ברוך הוא, ופסוק הוא שכתוב, (מלכים א-ח) לא נפל דבר אחד מכל דברו הטוב וגו'. בא וראה רחמנותו: אלו אמר לא נפל דבר אחד מכל דברו ולא יותר - נוח לעולם שלא נברא. אבל משאמר מכל דברו הטוב, והוציא הרע לאחור, שהרי דבר של רע לא רצה לעשות.

ואת על גב שהפחיד והרים רצועה, באה האם והחזיקה בזרוע מינו, ועמדה הרצועה במקומה ולא ירדה למטה, ולא נעשה (הדין), משום שבעצה אחת היו שניהם - אותו שהפחיד, ואותו שאחז בימינו.

וְאָם תאמר, מנין לנו? זה מדבר שהוא בגלוי, שכתוב לך רד כי שחת עמך. התחיל להרים רצועה, ומשה, שלא היה יודע דרפה של אם, שתק. כיון שראה הקדוש ברוך הוא כף, רמז לו, והכה בו ואמר ועתה הניחה לי. מיד הרגיש משה ואחז בזרועו של הקדוש ברוך הוא, שכתוב זכר לאברהם. זו זרוע ימין, ומשום כך לא ירדה הרצועה.

וְאָם תאמר, האם שהיא רגילה לאחז ברצועת המלך, היכן היתה שהשאירה את הדבר למשה? שאלתי ואמרתי, והרי לא ידעתי את ברור הדבר, עד שנהיה לפני המנורה הקדושה. כשבאו לפני רבי שמעון, ראה בפניהם סימן. אמר, הכנסו בנים קדושים, הכנסו אהובי המלך, הכנסו אהובים שלי, הכנסו אהובים אלה לאלה.

שְׂאֵמֹר רבי אבא, כל החברים הללו שאין אוהבים זה את זה, מסתלקים מהעולם טרם שהגיע זמנם. כל החברים בימיו של רבי שמעון, אהבת נפש ורוח היתה ביניהם, ומשום כך בדורו של רבי שמעון היו בגלוי. שהיה רבי שמעון אומר, כל החברים שאין אוהבים אלה לאלה, גורמים שלא ללכת בדרך ישרה, ועוד – שעושים בה פגם, שהרי בתורה אהבה ואחווה ואמת יש בה. אברהם אהב את יצחק, ויצחק את אברהם, היו מתחבקים זה בזה. ביעקב שניהם אחוזים באהבה ובאחווה, נותנים רוחם זה בזה. גם החברים באותה דגמא הם צריכים, ולא לעשות פגם.

כִּיּוֹן שראה סימן בפניהם ואמר להם כך, אמרו לו, ודאי רוח נבואה שורה על המנורה הקדושה, וכך אנו צריכים לדעת. בכה רבי שמעון ואמר, דבר אחד מאותם דברים שלחשו לי מתוך ראש הישיבה של גן עדן, שלא אמרו בגלוי דבר זה, סתר הוא. ואמר לכם, בני אהובי, בני אהובי נפשי, מה אעשה. אמרו לי בלחש, ואני אמר בגלוי, ולזמן שנראה פנים בפנים (שכינה), כל הפנים יסתמכו בזה.

בְּנֵי החטא שעשו (ערב רב) העם שבחוץ, והשתתפו בו העם הקדוש – באם הם חטאו, שכתוב קום עשה לנו אלהים, אלהים ודאי. כבוד ישראל הזה, הוא ששורה עליה כאם על בנים, וזהו סוד הכתוב (תהלים קו) וימירו את כבודם בתבנית שור. זה כבודם של ישראל, האמא שלהם. וזהו שכתוב (שמואל א-ד) גלה כבוד. שגרמו לשכינה לגלות בגלות עמקה. ועל זה וימירו את כבודם. במה? בתבנית שור.

כַּאֲן הוא סוד הדְּבָר. בא וּרְאָה, לְמַטָּה בְּתוֹךְ שְׁמַרֵי הַיַּיִן הַשְּׁמָרִים הָרָעִים, יֵצֵא מִפְּגִיעַ אֶחָד, מְקַטְרֵג, מִזִּיק קְדָמוֹן, וְהוּא בְּסוּד דְמוֹת אָדָם. כְּשֶׁקָּרַב לְתוֹךְ הַקֹּדֶשׁ, כִּיּוֹן שְׁמַעְבֵּר מִשֵּׁם וְרוּצָה לְרֹדֵת לְמַטָּה, רוּצָה לְהִתְלַבֵּשׁ בְּלִבוֹשׁ לְהִזִּיק אֶת הָעוֹלָם. וַיִּוֹרֵד הוּא וּמְרַכְבוֹתָיו. וְהִלְבוֹשׁ הָרָאשׁוֹן שֶׁהוּא לֹקַח – תְּבִנִית שׁוֹר, דְמוֹת שׁוֹר, וְרָאשׁוֹן לְנִזְיָקִין מֵאוֹתָם אֲרַבְעָה. הוּא שׁוֹר. וְהֵם אֲרַבְעָה אַבוֹת לְהִזִּיק לְעוֹלָם, וְכֹל שְׁלֹשֶׁת אַבוֹת הַנִּזְיָקִין פָּרַט לְשׁוֹר, כָּלֵם שָׁלוּ, וְעַל זֶה כְּתוּב וַיִּמִּירוּ אֶת כְּבוֹדָם בְּתִבְנֵית שׁוֹר.

מִה זֶה אֵכֵל עֹשֵׁב? הֲרֵי דְרָשְׁנוּ בּוֹ, אֲבָל עֵקֶר הַדְּבָר מִתְמַצִּית שֶׁל לָחֵם וְשִׁבְעָה מֵינֵי דָגָן אֵין לוֹ בְּהֵם חֶלֶק. וּמִשׁוּם כֶּף הָאֵם לֹא הִיָּתָה שֵׁם, וְלֹא נֵאָדָה לָהּ לְהִיּוֹת שֵׁם. וּמִשׁוּם שֶׁהָאֵב הִיָּה יוֹדֵעַ אֶת רַחֲמֵנוֹת הָאֵם וְדִרְכָּהּ, אָמַר לְמֹשֶׁה, בְּנֵי אֱהוֹבֵי, הֲעֵצָה בְּזֶה תְּמִיד בְּשִׁנְיָהֶם. וְזֶהוּ שֶׁלָּחְשׁוּ לִי בְּלַחֲשׁ, שְׁלֹא רְאוּי לְגִלוֹת, שֶׁהֵבִין לֹא יָדַע, וַיִּרְאֶה שֶׁהֲרֵי רְצוּעָה מוֹכֵנָה, וְתְּמִיד יִפְחַד. אֲבָל שְׁנֵיהֶם בְּעֵצָה זֹו וּבְעֵצָה אַחַת.

בֵּא וּרְאָה, כְּתוּב וַיִּרְא הָעַם כִּי בִשַׁשׁ מִשָּׁה. מִי זֶה הָעַם? הֵם הָעַרְבִים רַב. מִי הָעַרְבִים רַב? וְכִי לֹודִים וְכוֹשִׁים וְכַפְתּוֹרִים וְתוֹגְרָמִים הָיוּ, שֶׁקָּרְאוּ לָהֶם עַרְבִים רַב? וְהֵלֵא מִצְרַיִם הָיוּ, וּמִמְצָרִים נִסְעוּ. וְאֵלוֹ הָיוּ עַרְבוּבָיָה שֶׁל עַמִּים רַבִּים, כֶּף הִיָּה לוֹ לְכַתֵּב: עַרְבִים רַב עָלוּ אֶתֶם לְפִי הָעַרְבוּבָיָה שֶׁלָּהֶם.

אֵלֶּא עַרְבִים רַב עָלָה אֶתֶם – עַם אֶחָד הִיָּה וְלָשׁוֹן אַחַת, אֲבָל כָּל מְכַשְׁפֵי מִצְרַיִם וְכֹל חֲרֻטְמֵיהֶם הָיוּ אֵלֶּה, שֶׁכְּתוּב בְּהֵם (שְׁמוֹת ט) וַיַּעֲשׂוּ גַם הֵם חֲרֻטְמֵי מִצְרַיִם. שֶׁרְצוּ לַעֲמֹד כְּנֹגֵד נִפְלְאוֹת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. כִּיּוֹן שֶׁרְאוּ הַנְּסִים וְהַנִּפְלְאוֹת שֶׁעָשָׂה מֹשֶׁה בְּמִצְרַיִם, חָזְרוּ לְמֹשֶׁה. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה, אֵל תִּקְבַּל אוֹתָם. אָמַר מֹשֶׁה, רַבּוֹן הָעוֹלָם, כִּיּוֹן שֶׁרְאוּ גְבוּרַתְךָ הֵם רוּצִים לְהִתְגַּיֵּר. יִירְאוּ גְבוּרַתְךָ בְּכֹל יוֹם, וַיִּדְעוּ שֶׁאֵין אֵלוֹהַּ מִבְּלַעֲדֶיךָ. וְקִבַּל אוֹתָם מֹשֶׁה.

לְמַה קָרָא לָהֶם עַרְבִים רַב? אֵלֶּא כָּל מְכַשְׁפֵי מִצְרַיִם הָיוּ, וּבְרָאשֵׁם יוֹנוֹס וַיִּמְבְּרוּס, וּבִשְׁעוֹת הַיּוֹם הָיוּ עוֹשִׂים כְּשִׁפְיָהֶם תְּמִיד. וְכֹל הַמְכַשְׁפִּים הִלְלוּ הָעֲלִיוֹנִים הָיוּ מְסַתְּכָלִים מִכַּאֲשֶׁר נוֹטָה הַשֶּׁמֶשׁ, מִרְאשִׁית שֶׁשׁ שְׁעוֹת וְחִצֵי עַד רְאשִׁית תְּשַׁע וְחִצֵי, שֶׁהֵינּוּ עַרְבֵי הַגְּדוֹל. כָּל אוֹתָם מְכַשְׁפִּים קְטָנִים, מִתְּחִלַּת תְּשַׁע וְחִצֵי עַד חֲצוֹת הַלַּיְלָה.

אותם עליונים שבהם היו מסתכלים מכשנוטה השמש, שהרי אז מתחילים תשע מאות ותשעים וחמש דרגות לשוטט על הרי החשן, ורוחם היתה משוטטת על כל אותם מכשפים (דרגות) בכשפיהם. ואלה היו עושים כל מה שהם רוצים, עד שכל המצרים באלה היתה מבטחם. וקראו להם ערב רב, משום שיש להם ערב קטן, מתשע שעות וחצי ומטה, זה ערב קטן. ושני ערבים הם, ועל כך וגם ערב רב עליה אתם.

וחכמתם היתה רבה, והם הסתכלו בשעות היום, והסתכלו בדרגת משה, וראו שהרי בכל הצדדים בשש משה: בשש שעות ראשונות של היום, שהם לא יכולים לשלט בהם, (בגלל שש) בשש דרגות עליונות שאוחזים בו (שאוחז בהם). ובכל הצדדים היתה בשש, ובעטרות השש הללו היתה עתיד לרדת מן ההר, שכתוב כי בשש משה לרדת מן ההר.

מיד ויקהל העם על אהרן, (שכך למדנו, שבאותה שעה שירד משה וקבל התורה לבדו כללות כל ישראל, והוא קבל התורה בעולם. ואפלו מגלת אסתר שכתוב (אסתר ט) וקבל היהודים, וקבלו היהודים היתה צריך להיות! מהו וקבל? אלא זה משה שהוא היהודים, כללות כל היהודים. ויקהל העם על אהרן) למה על אהרן? כדי להפיל בצד הימין, שהרי הם השמאל רצו ממנו, וכדי שיהיה כלול בימין, התכנסו על אהרן, ויאמרו אליו קום עשה לנו אלהים. (אלהים ודאי רצו צד השמאל. אשר ילכו, אשר ילך הנה צריך להיות! מהו אשר ילכו? אלא אלהים, שש מדרגות הן, (ששת ימי המעשה), כלם בצד השמאל של אלהים, שש הן. שאם תאמר שהרי הן שבע, אותו האלהים העליון לא נכנס בכלל).

בא וראה, כל זמן שהיה משה במצרים, לא הזכיר השם של אלהים, אלא שם של ה', ועל זה קשה לו לפרעה, כדי שלא יהיה תקף לאותו הצד האחר ולא יתחזק בעולם. עכשו רצו את אותו הדבר, וזהו קום עשה לנו אלהים. לנו דוקא, שאנו צריכים את הדבר הזה לחזק את הצד שלנו, שהיה דחוי עד עכשו.

אשר ילכו לפנינו. מה אמרו? אלא כך אמרו, אנו רואים שאתם ישראל, כל טוב וכל הכבוד של העולם לכם, ואנו דחויים בחוץ. שלכם – (שמות יג) וה' הלך לפניכם יומם. אף כך אלהים אשר

יִלְכוּ לְפָנֵינוּ, כְּמוֹ שֶׁה' הוֹלֵךְ לְפָנֵיכֶם. שֶׁהֲרִי יֵשׁ לָנוּ רְשׁוֹת לְצַד שְׁלָנוּ
לְלַכֵּת אַף כֶּף לְפָנֵינוּ, אִם נִזְמַן לוֹ מַעֲשֵׂה.

בא וְרָאָה, כָּל עֲנִי הַכְּבוֹד שֶׁהִלְכוּ בַּמִּדְבָּר, לֹא הָיוּ מְכַסִּים אֶלָּא רַק
אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבָדָם, וְאוֹתוֹ עָנַן כְּבוֹד שִׁכְתוֹב וְה' הִלֵּךְ לְפָנֵיהֶם
יוֹמָם, הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם. וְהָעֶרֶב רַב הִלְלוּ, וְכָל אוֹתָן בְּהִמּוֹת, צֹאן
וּשְׂוָרִים, הָיוּ הוֹלְכִים מַחוּץ לַמַּחֲנֶה בְּאַחֲרוֹנָה. וּבֹא רָאָה, כָּל אוֹתָם
אַרְבָּעִים שָׁנִים שֶׁהִלְכוּ יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר, שׁוֹם לְכַלּוֹף וְטִנוּף לֹא הָיָה
בְּתוֹךְ הָעֲנָנִים בְּפָנִים. וְעַל זֶה צֹאן וּבִקֵּר שֶׁהָיוּ אוֹכְלִים עֹשֶׂב הָיוּ בַּחוּץ,
וְכָל אוֹתָם שֹׁמְרִים אוֹתָם.

אמר רַבִּי אֶלְעָזָר, אָבָא, אִם כֶּף, אוֹתָם עָרַב רַב לֹא הָיוּ אוֹכְלִים
מִן הַמֶּן? אָמַר לוֹ, וְדַאי כֶּף הוּא, אֶלָּא רַק מֵה שְׁנוֹתָנִים לָהֶם
יִשְׂרָאֵל, כְּמִי שְׁנוֹתָן לְעַבְדּוֹ. וּמִמָּה הָיוּ אוֹכְלִים? מִתְמַצִּית, מֵה
שֶׁנִּשְׂאָר אַחַר הָרַחִים, פְּסֻלָּת. וְהַפְּתוּב מְכַרִּיז וְאוֹמֵר, (שם טז) וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל אָכְלוּ אֶת הַמֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֹא אַחֲרֵיהֶם.
וַיִּרְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ מִן הוּא, וְלֹא שָׂאֵר הָעֶרֶב רַב, צֹאן וּבִקֵּר
שֶׁהָיוּ בִּינֵיהֶם.

עד עֲכָשׁוּ הָיוּ כְּנוֹעִים אוֹתָם עָרַב רַב, וְעַכְשָׁו עֲמָדוֹ וְרָצוּ מַעֲשֵׂה לְחֻזַּק
אֶת הַצַּד הָאֲחֵר, וְאוֹמְרוּ, אוֹ נִהְיָה כְּלָנוּ עִם אֶחָד וְנִהְיָה בְּכָל־
עַמְכֶם, אוֹ שִׁיְהִיָּה לָנוּ מִי שִׁילֵךְ לְפָנֵינוּ כְּמוֹ שֶׁהוֹלֵךְ אֵלֵהֶיכֶם לְפָנֵיכֶם.
אָמַר אֶהְרֵן, חֵס וְשָׁלוֹם שֶׁאֵלֶּה יִשְׁתַּתְּפוּ בְּעַם הַקְּדוֹשׁ לְהִיּוֹת הַכֹּל כָּל־
אֶחָד, וְלֹא יִתְעָרְבוּ הָעַם הַקְּדוֹשׁ בְּעַם הַזֶּה בְּכָל־אֶחָד, אֶלָּא טוֹב
לְהַפְרִידֵם מִתּוֹךְ הָעַם הַקְּדוֹשׁ עַד שִׁיבֹא מֹשֶׁה.

ואהרן הַתְּכַוֵּן לְטוֹב, אֶלָּא שֶׁהָיוּ רַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁהִשְׁתַּתְּפוּ עִמָּהֶם
בְּכָל־ב. וּמִשׁוֹם כֶּף, כְּשֶׁבֹא מֹשֶׁה, הִצְטַרְף לְבָרַר וּלְלַבֵּן אֶת הָעַם
הַקְּדוֹשׁ מֵאוֹתוֹ חֲטָא, וְהִשְׁקָה אוֹתָם הַשְׁקִיָּה, עַד שֶׁכָּל־ם נִבְרְרוּ וְלֹא
נִשְׂאָרָה בָּהֶם פְּסֻלַּת כָּל־ל.

אמר לָהֶם אֶהְרֵן, פָּרְקוּ נִזְמִי הַזֶּהֱב. וְכִי לֹא הָיָה לָהֶם זֶהֱב אַחֵר? אֶלָּא
אָמַר אֶהְרֵן, בְּעוֹד שִׁישׁ לָהֶם קִטְטָה עִם בְּנֵיהֶם וּנְשֵׁיהֶם,
יִתְעַכְּבוּ, וּבֵינָם כֶּף יָבֹא מֹשֶׁה. בֹּא וְרָאָה, שְׁנֵינוּ קָשִׁים גְּרִים לְיִשְׂרָאֵל
כְּסַפְּחַת בְּבִשֶׁר הַחַי, כָּל שֶׁכֵּן אֵלֶּה שְׁלֹא הָיוּ גְרִים כְּרָאוּי. מֵה הֵם
עָשׂוּ? וַיִּתְּפְּרוּ כָּל הָעַם אֶת נִזְמִי הַזֶּהֱב אֲשֶׁר בְּאַזְנֵיהֶם. כְּמֵה אֶלְפִים
וּרְבָבוֹת הָיוּ מִנְזַמֵּיהֶם שָׁם.

מה כתוב? ויקח מידם ויצר אתו בחרט וגו'. אהרן לא נשמר מאותם שני חכמים שהיו בראשיהם של אותו ערב רב, אחד מהם היה לפנני, והאחר היה עושה בכשפים. כיון ששניהם התיעצו כאחד, לקחו את אותו זהב, (אחד) שני שלישי ביד אחת, ושליש ביד האחרת. משום שפך צריך באותו מין של כשוף.

בכה רבי שמעון, אמר, אי חסיד קדוש, אהרן משוח של האל הגדול, בחסידותך נפלו כמה מהעם הקדוש, ואתה לא היית יודע להשמר. מה עשו? כשהגיעו שש שעות והיום היה במשקל, לקחו את אותו זהב שפרקו מאזניהם. מה הטעם? משום שמי שצריך לעשות כשוף, לא מתבקש לחוס עינו על ממונו. והם אומרים, השעה עומדת לנו, אם איננו מעכבים. זו אינה שעה לחוס על הזהב. מיד – ויתפרקו כל העם. מה זה ויתפרקו? כמו שנאמר (מלכים א יט) מפרק הרים ומשבר סלעים, שהשחיתו ושברו את אזניהם. בכה כמקדם ואמר, אי עם קדוש של הקדוש ברוך הוא.

פתח רבי שמעון בבכיה ואמר, (שמות כא) והגישו אדניו אל האלהים וגו'. הרי פרשוה החברים, האזן ששמעה בסניי (ויקרא כה) כי לי בני ישראל עבדים וגו', והוא פרק על מלכות שמים מעליו ומכר עצמו לאחר – תרצע. ואלו הרשעים החיבים, אנשים רעים, בתשוקתם לחזר לסרחונם לא רצו מנשיהם ובניהם אלא השחתת דרכם (אזניהם), והתפרקו מעל של שמים שצוה אותם משה ושברו אזניהם, שאין להם חלק בשם הקדוש והעם הקדוש.

מה עשו? חלקו שניהם אותו הזהב, אחד נטל שני שלישים, ואחד שלישי. עמדו כנגד השמש בשש שעות. עשו כשפיהם וכשפו בלהטיהם בכשוף של הפה. כיון שהגיעה ראשית השעה השביעית, שניהם הרימו ידיהם על ידי אהרן, (ומנין שמהידי של שניהם נטל יד אחת ולא יותר?) שכתוב ויקח מידם. שניהם היו ולא יותר. כיון שהוא קבל מידם (שמים, ולא ידיהם), יצא קול ואמר, (משלי יא) יד ליד לא ינקה רע, שכתוב כי ברע הוא. הביא רע לעולם.

סוד הדבר – אותם החוטאים הרשעים מכשפים בני בלעם החוטא, בני בניו של לבן הרשע, ראו שכוס של ברכה היא בימין, ומהימין מתחזקת תמיד (יותר), אמרו, אם יהיה בצד הזה אותו ראש של הימין, הרי העצמה שלנו פראוי.

בַּיּוֹן שֶׁהֵגִיעַ שִׁבְעַת שְׁעוֹת שֶׁל הַיּוֹם, נִתְּנָה לּוֹ לְאַהֲרֹן מִיָּד. אִם הוּא הָיָה אוֹמֵר לָהֶם שִׁמּוּ אוֹתוֹ בְּאַרְץ בְּתַחֲלָה וְאֲנִי אֶטַל – לֹא הָיוּ יְכוּלִים בְּכַשְׁפֵיהֶם לַעֲשׂוֹת כָּלֹם. אֲלָא נָטַל מִיָּדָם. וְהַכְּתוּב מִתְרַעַם וְאוֹמֵר, וַיִּקַּח מִיָּדָם. רְאוּ מָה עָשָׂה אֱהָרֹן אִישׁ נְבִיא, אִישׁ חָכֵם, שֶׁלֹּא יָדַע לְהִשְׁמֵר. שָׂאֵלוּ נָטַל מִן הָאָרֶץ, כָּל כְּשָׁפִים שֶׁבָּעוֹלָם לֹא הָיוּ יְכוּלִים לְהַצְלִיחַ. אֲבָל בְּמָה הַצְּלִיחוּ בַּמַּעֲשֵׂה הַזֶּה? מִשּׁוֹם שְׁוִיִּקַּח מִיָּדָם, וְלֹא מִן הָאָרֶץ.

וַיִּצַר אֶתוֹ בַּחֲרָט. לֹא כְמוֹ שְׁחוֹשְׁבִים בְּנֵי אָדָם שֶׁעָשָׂה צִיּוּרִים בַּמַּחְוָגָה אוּ בַדְּבָר אַחֵר. אֲלָא בְּאֵי הַכְּתוּב לְהוֹכִיחַ אֶת הַדְּבָר, שֶׁאַהֲרֹן לֹא יָדַע לְהִשְׁמֵר. אֵלּוּ כְּשֶׁנָּטַל מִיָּדֵיהֶם הָיָה זוֹרֵק לְאָרֶץ, וְאָף עַל גַּב שְׂאֵחַר כֶּף יִטַּל אוֹתוֹ, אִזּוֹ לֹא הָיָה מַצְלִיחַ הַמַּעֲשֵׂה הַרַע הַזֶּה. אֲבָל בְּכָל הָיָה סִיוֵעַ רַע, שֶׁלִּקַּח זֶהָב וּטְמָנוּ מִהָעֵין, רַע אַחֵר רַע. מָה זֶה וַיִּצַר אֶתוֹ בַּחֲרָט? שֶׁשָּׂם אֶת כָּל הַזֶּהָב בְּכִיס אֶחָד וְנִשְׁמַר מִהָעֵין, וְאִזּוֹ הַכָּל עָלָה לַמַּעֲשֵׂה.

בְּסַפְרוֹ שֶׁל חֲנוּךְ מִצְאָנוּ שֶׁכֶּף הָיָה אוֹמֵר, בֵּן יָחִיד יוֹלֵד לְאוֹתוֹ רֹאשׁ הַלְבָן, וְכִשְׁיָבֵאוּ אוֹתָם מִבֶּשֶׁר הַחֲמוּרִים, יִטְעוּ אוֹתוֹ בְּאוֹתוֹ שְׁיִכְנִיס (שִׁטַּל) מַרְגְּלִיּוֹת בַּפַּעַמּוֹנֵי זֶהָב לְלֹא דַעַתּוֹ, וְדַמּוֹת תְּצִיר בְּצִיּוּר בַּחֲרָט. מָה זֶה בַּחֲרָט? בַּחֲרָט אָנוּשׁ, זֶהוּ קוֹלְמוֹס שֶׁל אָנוּשׁ הַרְשָׁע שֶׁהִטְעָה בְּנֵי אָדָם.

וְדַאי זֶהוּ בְּרוּר הַדְּבָר, שֶׁאָנוּשׁ כְּשֶׁהִטְעָה אֶת הָעוֹלָם, בְּקוֹלְמוֹס הָיָה רוֹשֵׁם רְשׁוּמִים שֶׁל כָּל הַדְּמִיּוֹת וְעִבּוּדוֹת זְרוֹת בְּאוֹתוֹ קוֹלְמוֹס (רְשָׁם רְשׁוּם), וְלִכְן כְּתוּב בַּחֲרָט, אוֹתוֹ שְׁנוּדַע לַעֲשׂוֹת כֶּף. וְזֶהוּ בְּרוּר הַדְּבָר.

וְהַבַּל הָיָה, שְׁוֹדַאי בְּכִיס הַשְּׁלִיף הַזֶּהָב וְכֶסֶה אוֹתוֹ מִן הָעֵין, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ אוֹתָם מְכַשְׁפִים, וְכֶף צָרִיף בְּמִינֵי הַכְּשָׁפִים הַלְלוּ. וְזֶהוּ מַעֲשֵׂיהֶם שֶׁל הַכְּשָׁפִים הַלְלוּ – דְּבָר שֶׁצָּרִיף בְּגִלּוּי לְגִלּוֹת אַחֵר כֶּף, צָרִיף הַסְתָּרָה וְכִסּוּי בְּרֵאשׁוּנָה, שִׁיתְּכֶסֶה מִן הָעֵין, וְאַחֵר כֶּף יֵצֵא הָאֵמָן לְאִמְנוֹתוֹ. וְדָבָר שֶׁצָּרִיף אַחֵר כֶּף כִּסּוּי, צָרִיף בְּרֵאשׁוּנָה בְּגִלּוּי.

עֲבָשׁוּ, בְּנֵי אֱהוּבֵי, אֱהוּבֵי נַפְשֵׁי, מָה אַעֲשֶׂה? וְדַאי שֶׁצָּרִיף לְגִלּוֹת. הַקְּשִׁיבוּ וְהַסְתִּירוּ הַדְּבָרִים. בְּצַד הַקְּדֻשָּׁה הַהוּא, אֱלֹהִים אֲמַת, מְלֶךְ עַל הָעוֹלָם, בְּשִׁלְשָׁה (דְּבָרִים) עוֹלָמוֹת (אֵלּוּ) הַתְּחִזֵּק – בְּבִרְיָאָה, בִּיצִירָה, בַּעֲשִׂיָה. וְהָרִי נֹאמֵר הַסּוּד שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד כָּאֵן.

כנגד בריאה - ויקח מידם, דבר שלא היה בו עד עכשו כלום. כנגד יצירה - ויצר אתו בחרט. כנגד עשיה - ויעשהו עגל מסכה. מי ראה ככשפים האלה בכל העולם?

ועכשו יש לומר, וכי לא כתוב ואשליכהו באש, ולא יותר, ואז ויצא העגל הזה, ועכשו אתה אומר ויעשהו עגל מסכה? אלא חס ושלום שאהרן עשה, והכתוב מוכיח, שכתוב ויקח את העגל אשר עשו. אבל ממה שכתוב ויקח מידם וכתוב ויצר אתו, מכח שני אלה נעשה הכל. כביכול הוא עשה אותו. שאם שני אלה לא היו, לא היה נעשה ולא יוצא לאמנות. אבל מי גרם שנעשה? שני אלה. (כביכול ויעשהו, הוא ודאי עשהו) בעוד שהוא לוקח מידם, הם עשו כשפיהם ולוחשים בפיהם, ומושכים רוח למטה מהצד האחר.

ומישבו שתי רוחות כאחת, אחת מהזכר ואחת מהנקבה. שכשמתלבש הזכר בדמות השור, הנקבה בדמות החמור, ושניהם היו כלולים כאחד. למה שני אלה? אלא שור הרי נאמר, וחמור למה? משום שבמכשפים המצריים הללו כתוב בהם, (יחזקאל א) אשר בשר חמורים בשרם.

ולכן כל אלו מישראל שמתו התחברו עמהם בלבם. ומשום שהיו שתי דמיות, כתוב אלה אלהיך ישראל, ולא כתוב זה, אלא אלה. שנים היו כאחד. אשר העלוף מארץ מצרים, העלוף ולא כתוב העלוף.

ויעשהו עגל מסכה ויאמרו. לא כתוב ויאמר, אלא ויאמרו, שאהרן לא אמר דבר. שנינו, מאה ועשרים וחמש קנטרים היו בו. איך כתוב ויקח מידם? וכי בידם היו כל הקנטרים הללו? אלא מקל של אותם קנטרים לקח מלא ידיהם, ואותו מעט התעלה על הכל כאילו הכל היה בידיהם.

בא וראה מה כתוב, וירא אהרן ויבן מזבח לפניו. אי חסיד קדוש, כמה רצונך היה לטוב ולא ידעת להשמר. כיון שזרקו לאש, התחזק כח הצד האחר שם באש, ויצאה דמות שור, כמו שנאמר בשתי המשכות של הצד האחר. מיד - וירא אהרן. מה זה וירא אהרן? ראה שהצד האחר התחזק. מיד - ויבן מזבח לפניו. שאלמלא הקדים ובנה המזבח הזה, העולם היה חוזר לחרבנו.

לְלִסְטִים שְׁהִיָּה יוֹצֵא לְאָבֵד וְלַהֲרֹג בְּנֵי אָדָם, רְאֵה לְגִיוֹן הַמֶּלֶךְ שְׁאוֹתוֹ הַלִּסְטִים יוֹצֵא בְּכַח חֶזֶק, מֶה עֲשֵׂה אוֹתוֹ לְגִיוֹן? שִׁדֵּל אֶת הַמֶּלֶךְ לְצֵאת לְדֶרֶךְ, וּמִשָּׁן אוֹתוֹ הַלְגִּיוֹן לְאוֹתָהּ הַדֶּרֶךְ. כְּשֶׁעֲדִין הַלִּסְטִים הוֹלֵךְ בְּאוֹתָהּ הַדֶּרֶךְ, רְאֵה דְמוֹת הַמֶּלֶךְ עוֹמְדֵת לְפָנָיו. כִּיּוֹן שָׂרָאָה אֶת הַמֶּלֶךְ שְׁהִיָּה הוֹלֵךְ לְפָנָיו בְּדֶרֶךְ, מִיָּד נִרְתַּע וַחֲזָר לְאַחֹר.

כִּד וַיֵּרָא אֶהֱרֵן שֶׁהֵצֵד הָאֲחֵר מִתְגַּבֵּר, אָחִז בְּרִפּוּאָה וַחֲחִזִּיק בְּצַד הַקְּדֻשָּׁה וְשָׁם אוֹתוֹ לְפָנָיו. כִּיּוֹן שָׂרָאָה הֵצֵד הָרַע אֶת דְּיוֹקֵן הַמֶּלֶךְ שְׁעוֹמֵד לְפָנָיו, מִיָּד חָזָר לְאַחֹר וַנְּחַלֵּשׁ כַּחוֹ וַחֲלִלוּ, שְׁהִרִי הַתְּחִזִּיק, (מִיָּד וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ לְפָנָיו) וַהֲמִזְבֵּחַ הַזֶּה הִתְגַּבֵּר, וַנְּחַלֵּשׁ הֵצֵד הָאֲחֵר.

בֵּא וַרְאֵה מֶה כְּתוּב, וַיִּקְרָא אֶהֱרֵן וַיֹּאמֶר חַג לֵה' מִחֵר. חַג לֵה', וְלֹא לַעֲגָל. וְלִצַּד הַקְּדֻשָּׁה עֲשֵׂה, וְלִצַּד הַקְּדֻשָּׁה קְרָא וְאָמַר. וְזוֹ הַרְפּוּאָה שֶׁהַקְּדִים, שְׁאֵלְמָלֵא עֲשֵׂה אֶת זֶה, לֹא עֲמַד הָעוֹלָם עַל מְקוֹמוֹ, וְעַם כָּל זֶה לֹא שָׁכַךְ רְגֵזוֹ מֵאֶהֱרֵן, אֵף עַל גַּב שְׁלֵא הַתְּכּוֹן לְרַע. **אָמַר** לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֶהֱרֵן, שְׁנֵי הַמְּכַשְּׁפִים הִלְלוּ מִשְׁכוֹ אוֹתָךְ לְמֶה שָׂרְצוּ, חֲתִיף שְׁשֵׁנִי בְּנִיף יִפְלוּ, וְעַל הַחֲטָא הַזֶּה יָמוּתוּ (וּבַחֲטָא הַזֶּה הֵם יִתְפָּסוּ). זֶהוּ שְׁכָתוּב (דְּבָרִים ט) וַבְּאֶהֱרֵן הַתְּאַנְּף ה' מֵאֵד לְהַשְׁמִידוֹ. מֶה זֶה לְהַשְׁמִידוֹ? אֵלּוּ בְּנָיו, כְּמוֹ שְׁנֵאָמַר (עֲמוּס ב) וְאֲשַׁמֵּיד פְּרִיו מִמַּעַל, שְׁפָרְיוֹ שֶׁל אָדָם אֵלּוּ הֵם בְּנָיו.

בֵּא וַרְאֵה, אֶהֱרֵן שָׁם אֶת אוֹתוֹ מִזְבֵּחַ לְפָנָיו, וְהַעֲגָל שָׁב לְאַחֹרָיו. בְּנָיו שָׁמוּ אֶת הֵצֵד הָאֲחֵר לְפָנָיו, וְצַד הַקְּדֻשָּׁה חָזָר לְאַחֹר, שְׁכָתוּב (ויקרא י) וַיִּקְרִיבוּ לְפָנָי ה'. לְפָנָי ה' שָׁמוּ. נִתְפָּסוּ בַחֲטָא הַזֶּה.

אֶהֱרֵן חָשַׁב, שְׁבִינְתִים יָבֵא מִשָּׂה, וְלִכְּנֵן אֶת אוֹתוֹ מִזְבֵּחַ לֹא הָרַס מִשָּׂה, שְׁאֵלּוּ הָיָה כְּמוֹ שְׁחוֹשְׁבִים בְּנֵי אָדָם, הַדְּבָר הָרֵאשׁוֹן שֶׁהַצֵּטְרָךְ מִשָּׂה – לְנִתֵּן אֶת אוֹתוֹ מִזְבֵּחַ הָיָה צְרִיף, כְּמוֹ שֶׁהַתְּנַבֵּא הַנְּבִיא עָדוּ עַל הַמִּזְבֵּחַ בְּבֵית אֵל, וַנְּבֹאֲתוֹ עַל אוֹתוֹ מִזְבֵּחַ הָיְתָה. אָבֵל כָּאֵן הָיָה דְבָר אַחֵר כְּמוֹ שְׁנִתְבָּאָר. וְכָתוּב וַיִּקַּח אֶת הָעֲגָל אֲשֶׁר עָשׂוּ, וְלֹא כְּתוּב וַיִּנְתֵּן אֶת הַמִּזְבֵּחַ.

בֵּא וַרְאֵה, וַיִּקְרָא אֶהֱרֵן – הוּא הַכְּרִיז בְּקוֹל וְאָמַר. כְּתוּב כָּאֵן וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר, וְכָתוּב בְּיוֹנָה וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר. מֶה שָׁם הַכְּרִיז לְדִין, אֵף כָּאֵן הַכְּרִיז לְדִין. חַג לֵה' מִחֵר, נִבְּא נְבוּאָה בְּאוֹתָהּ רוּחַ שֶׁל מִזְבֵּחַ, שְׁעֵתִיד הַדִּין לְשֵׁרוֹת עֲלֵיהֶם. חַג לֵה', לַעֲשׂוֹת בְּכֶם דִּין.

וּשְׁלֹשָׁה דִּינִים הָיוּ: אֶחָד, וַיִּגַּף ה' אֶת הָעָם. וְאֶחָד בִּבְנֵי לֹוִי. וְאֶחָד שֶׁהִשְׁקָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְהֵינּוּ חֵג שֶׁל בְּנֵי לֹוִי. לֵה' – שְׁוִיגָף ה'. מִחֵר – שֶׁהִשְׁקָה אוֹתָם מִשָּׁה. וְלָנוּ בְּאוֹתוֹ לִלְלָה, וְלִמְחֵר נִמְצְאוּ נִפְוּחִים וּמֵתִים. וְאוֹתָם הַמַּיִם הָיוּ מְכַשְׁפֵּשִׁים בְּמַעֲיָהֶם כָּל הַלִּילָה, וּבִבְקָר נִמְצְאוּ מֵתִים, וְלִכֵּן חֵג לֵה' מִחֵר. וְכָל הַרְפוּאָה שֶׁעָשָׂה אֶהְרֹן, מִשׁוּם שֶׁכָּתוּב וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ לְפָנָיו.

בא וַרְאֵה, (אותו מזבח של קדשה היה) שֶׁכָּתוּב וַיִּרְא אֶת הָעֵגֶל וּמַחֲלַת, וְאֵלוּ מִזְבֵּחַ לֹא כָתוּב. שֶׁהָרִי אֶהְרֹן יִדְיָעָה הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁכָּתוּב (שמות כב) זָבַח לְאֱלֹהִים יִחְרַם בְּלִתי לֵה' לְבָדוֹ, וְדַאי נִצַּל אֶהְרֹן בְּעֵצָה טוֹבָה שֶׁהִנְהִיג לְנַפְשׁוֹ, וְהַכֵּל בְּרִצּוֹן שָׁלֵם טוֹב, שֶׁלֹא הִתְכַּוֵּן לְרַע.

אמר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, אָבִא, וְדַאי כֶּף הוּא, וַיִּשְׂרָאֵל לֹא הָיוּ. אָבֵל יִרְבְּעָם שֶׁעָשָׂה עֲגָלִים, הָרִי יִשְׂרָאֵל הָיוּ, וְעֵגֶל עָשׂוּ. אָמַר לוֹ, וְדַאי, וּפְרָשׁוּהָ, אָבֵל יִרְבְּעָם חֲטָא וְהִחֲטִיא, וְלֹא כְמוֹ שֶׁאָמְרוּ. שְׁוִדַאי חֲטָא רַע עָשָׂה, וּבִמְלָכוֹת חֲטָא.

אמר יִרְבְּעָם, הָרִי וְדַאי שֶׁהָרִי צַד הַקְּדֻשָּׁה לֹא שׁוֹרָה אֲלֵא רַק בְּלֵב כָּל הָעוֹלָם, וְזוֹ יְרוּשָׁלַיִם. אֲנִי לֹא יָכוֹל לְמַשֵּׁךְ אֶת אוֹתוֹ הַצַּד לְכַאֵן, מָה אַעֲשֶׂה? מִיָּד – (מלכים-א יב) וַיִּוָּעֵץ הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ וּגּוֹ'. נִטַּל עֵצָה רַעָה. אָמַר, הָרִי הַצַּד הָאֲחֵר שֶׁנִּמְשָׁךְ מִיָּד לְכָל מְקוֹם, וְכָל שֶׁכֵּן בְּאַרְץ הַזֹּאת, שֶׁתְּשׁוּקָתוֹ לְשָׂרוֹת בְּתוֹכָהּ, אָבֵל לֹא יָכוֹל לְהִתְלַבֵּשׁ אֲלֵא רַק בְּדַמוֹת שֶׁל שׁוֹר.

שני עֲגָלִים לָמָּה? אֲלֵא אָמַר יִרְבְּעָם, (במצרים ובמדבר) בְּמִדְבָּר הָיוּ אוֹתָם מְכַשְׁפִּים, שֶׁכָּתוּב (יחזקאל כג) בְּשָׂר חֲמוּרִים בְּשָׂרָם. (לא אוֹתָם מְצָרִים, אֲלֵא) כָּאֵן אוֹתָן שְׁתֵּי רוּחוֹת רַעוֹת יִתְלַבְּשׁוּ כְּרַאוּי, זָכַר וּנְקֵבָה הֵם. שֶׁהָרִי הַזֶּכֶר הָיָה בְּבֵית אֵל, וְהַנְּקֵבָה הִיָּתָה בְּדֵן. וּמִתּוֹךְ שֶׁכָּתוּב נִפְתַּח תְּטַפְּנָה שְׁתֵּי זָרָה, נִמְשְׁכוּ יִשְׂרָאֵל אַחֲרָיו יוֹתֵר, שֶׁכָּתוּב וַיִּלְכוּ הָעָם לְפָנָי הָאֶחָד עַד דֵּן. וּמִשׁוּם כֶּף הָיוּ שְׁנֵי עֲגָלִים, וּמִשָּׁךְ אוֹתָם יִרְבְּעָם לְאַרְץ הַקְּדוּשָׁה, וְהָיָה חֲטָא עָלָיו וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וּמִנֵּעַ בְּרִכוֹת מִן הָעוֹלָם, וְעָלָיו כָּתוּב (משלי כח) גּוֹזֵל אָבִיו וְאִמּוֹ וּגּוֹ'.

ועל כֵּן הָיוּ הָעֲגָלִים, שֶׁהָרִי הַלְּבוּשׁ הָרַאשׁוֹן שֶׁמִּתְלַבֵּשׁ הַצַּד הָאֲחֵר הוּא שׁוֹר, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר. וְאִם תֹּאמַר, לָמָּה הוּא עֵגֶל וְלֹא שׁוֹר? אֲלֵא וְדַאי כֶּף רַאוּי, וְכֵן בְּכָל הַצְּדָדִים, רֵאשִׁית הַלְּבוּשׁ הוּא קָטָן, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ.

וְיָכֹן, בני אהובי, כִּינֹן שָׂרְצוּ אֱלֹהִים, וּבְצַד שֶׁל אֱלֹהִים נִבְנָה
הַמַּעֲשֶׂה, הָאֱלֹהִים הַקְּדוֹשׁ, הָאֵם, שְׁאוּחֶזֶת תָּמִיד בְּזוֹרֵעַ
הַמְּלַךְ וּמַעֲלָה אֶת הַרְצוּעָה, לֹא הִיְתָה שָׁם, וְהַצְטַרֵּף מִשֶּׁה לִּהְיוֹת שָׁם
בְּמִקוּמָה. כִּינֹן שָׂרְמַז לֹו הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הַסְתַּכַּל.

שְׁלֹשׁ פְּעָמִים רָמַז לֹו, אִי מִשֶּׁה הַרוּעָה הַנֶּאֱמָן, כְּמָה חֶזֶק כַּחֵף, כְּמָה
גְבוּרָתָךְ גְּדוּלָה. שְׁלֹשׁ פְּעָמִים רָמַז לֹו, שְׂכָתוֹב וְעֵתָה הַנִּיחָה לִי
– הָרִי אָחַד. וַיַּחַר אִפִּי בָהֶם וְאָכְלָם – הָרִי שְׁתִּים. וְאָעֲשֶׂה אוֹתָךְ לְגוֹי
גְדוֹל – הָרִי שְׁלֹשׁ. חֲכָמְתוֹ שֶׁל מִשֶּׁה בְּשִׁלְשֵׁת הַרְמָזִים הַלְלוּ. אָחַז
בְּזוֹרֵעַ יְמִינוֹ – כִּנְגַד הַנִּיחָה לִי. אָחַז בְּזוֹרֵעַ שְׂמָאלוֹ – כִּנְגַד וַיַּחַר אִפִּי
בָהֶם וְאָכְלָם. הַתַּחֲבֵק בְּגוּף הַמְּלָךְ – כִּנְגַד וְאָעֲשֶׂה אוֹתָךְ לְגוֹי גְדוֹל.
וּכְשֶׁהַתַּחֲבֵק בְּגוּף, וּשְׁתֵּי זְרוּעוֹת מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה, לֹא יְכוּל לְהַתְנַעֲנַע
לְצַד בְּעוֹלָם. זֹו הִיְתָה חֲכָמְתוֹ שֶׁל מִשֶּׁה, (שְׁבֻדְבָרִי) שְׁמִינֵי רְמָזִים שֶׁל
הַמְּלָךְ הַכִּיר בְּכָל אָחַד מֵהֶם מֵאִיזָה מְקוֹם יַחֲזִיק, וּבְחֲכָמָה הוּא עֹשֶׂה.
בְּאוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר וְהַחֲבָרִים וּנְשָׁקוּ יָדוֹ. הִיָּה שָׁם רַבִּי אַבָּא. אָמַר,
אֶלְמָלָא לֹא בִּאתִי לְעוֹלָם אֶלָּא לְשִׁמְעַת אֶת זֶה – דִּי לְנוֹ. בְּכָה
וְאָמַר, וַי רַבִּי, כְּשֶׁתַּסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם, מִי יֵאִיר וַיַּגְלֶה אוֹרוֹת הַתּוֹרָה?
דְּבַר זֶה בְּחֻשְׁכָּה נִסְתָּר עַד עַכְשָׁו, שְׁיִצָּא מִשָּׁם, וְהָרִי מֵאִיר עַד רוּם
הַרְקִיעַ, וּבְכִסָּא הַמְּלָךְ הוּא רְשׁוּם, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁמַח עַכְשָׁו
בְּדַבְרֵי הַזֶּה. וּכְמָה שְׁמַחָה עַל שְׁמַחָה נּוֹסְפָה מִלְּפָנֵי הַמְּלָךְ הַקְּדוֹשׁ. מִי
יַעִיר דְּבָרֵי חֲכָמָה בְּעוֹלָם הַזֶּה כְּמוֹתָךְ.

בְּאֵ וַרְאֵה, טָרָם חָטָא אָדָם, הִיָּה עוֹלָה וְעוֹמֵד בְּחֲכָמַת הָאוֹר הָעֲלִיּוֹן,
וְלֹא הִיָּה נִפְרָד מֵעֵץ הַחַיִּים. כִּינֹן שֶׁהַגְּדִיל תְּשׁוּקָתוֹ לְדַעַת וְלָרְדַת
לְמַטָּה, נִמְשָׁף אַחֲרֵיהֶם, עַד שֶׁנִּפְרַד מֵעֵץ הַחַיִּים, וַיִּדַע רַע וְעִזָּב הַטּוֹב.
וְלִכֵּן כָּתוּב (תְּהִלִּים ח) כִּי לֹא אֵל חָפֵץ רָשָׁע אֶתָּה לֹא יִגְרָף רַע. מִי
שֶׁנִּמְשָׁף בְּרַע, אֵין לֹו דִּיּוֹר עִם עֵץ הַחַיִּים. וְטָרָם שְׁחָטָאוֹ, הָיוּ שׁוֹמְעִים
קוֹל מִלְּמַעְלָה וַיּוֹדְעִים אֶת הַחֲכָמָה הָעֲלִיּוֹנָה וְלֹא פּוֹחַדִּים. כִּינֹן
שְׁחָטָאוֹ, אֶפְלוּ קוֹל שְׁלִמְטָה לֹא יִכְלוּ לְעַמֵּד בּוֹ.

כְּמוֹ זֶה, טָרָם שְׁחָטָאוֹ יִשְׂרָאֵל, בְּשַׁעָה שְׁעָמְדוֹ יִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינֵי,
הָעֲבָרָה מֵהֶם זֶהֱמָתוֹ שֶׁל הַנְּחָשׁ הַזֶּה, שֶׁהָרִי אֵז בְּטוֹל שֶׁל יֵצֵר
הָרַע הִיָּה בְּעוֹלָם, וַדְּחוּ אוֹתוֹ מֵהֶם, וְאֵז נֶאֱחָזוּ בְּעֵץ הַחַיִּים וְעָלוּ
לְמַעְלָה, וְלֹא יָרְדוּ לְמַטָּה. אֵז הָיוּ מְכִירִים וְהָיוּ רוֹאִים אֶסְפַּקְלָרִיּוֹת
הָעֲלִיּוֹנוֹת, וְעִינֵיהֶם הוּאָרוּ, וּשְׁמַחוּ לְהַכִּיר וּלְשִׁמְעַ. וְאֵז חָגַר אוֹתָם

הקדוש ברוך הוא בחגורות של אותיות השם הקדוש שלא יוכל לשלט עליהם הנחש הזה, ולא יטמא אותם כבראשונה.

ביון שחטאו בעגל, העברו מהם כל אותן הדרגות והאורות העליונים, והעברה מהם חגורת כלי הזין שהתעטרו מהשם הקדוש העליון, והמשיכו עליהם הנחש הרע כמקדם, וגרמו מות לכל העולם. ואחר כך מה כתוב? וירא אהרן וכל בני ישראל את משה והנה קרן עור פניו וייראו מגשת אליו.

בא וראה, מה כתוב בראשונה? (שמות יד) וירא ישראל את היד הגדלה. וכלם ראו את הזהרים העליונים נאורים באספקלריה המאירה, שכתוב (שם כ) וכל העם ראים את הקולת. ועל הים היו רואים ולא פוחדים, שכתוב זה אלי ואנוהו. אחר שחטאו, פני הפרסור לא היו יכולים לראות. מה כתוב? וייראו מגשת אליו.

ובא ראה, מה כתוב בהם? ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב, שהעברו מהם אותם כלי זין שהתחברו בהם בהר סיני, כדי שלא ישלט אותו הנחש הרע. ביון שהעברו מהם, מה כתוב? ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה. אמר רבי אלעזר, מה הפסוק הזה לזה? אלא ביון שיידע משה שהעברו מישראל אותם כלי זין עליונים, אמר, הרי ודאי מכאן והלאה הנחש הרע יבא לדור ביניהם. ואם יעמד המקדש כאן ביניהם, יטמא. מיד – ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה. משום שמה ראה שהרי אז ישלט הנחש הרע מה שלא היה מקדם לכן.

וקרא לו אהל מועד. וכי לא בראשונה אהל מועד? אלא בראשונה אהל סתם, וכעת אהל מועד. מה זה מועד? רבי אלעזר אמר לטוב. רבי אבא אמר לרע. רבי אלעזר אמר לטוב – מה מועד הוא יום שמחת הלבנה, שנוספה בו קדשה, לא שולט בה פגם, אף כאן קורא לה בשם הזה, להראות שהרי התרחק מביניהם ולא נפגמה, ולכן כתוב וקרא לו אהל מועד.

ורבי אבא אמר לרע – שהרי בראשונה היה אהל סתם, כמו שנאמר (ישעיה לג) אהל בל יצען בל יסע יתדותיו לנצח, ועכשו אהל מועד. בראשונה לתת רפואות לעולם שלא ישלט בהם המות – מכאן והלאה אהל מועד, כמו שנאמר (איוב ל) ובית מועד לכל חי. כאן נתן

בו זמן וחיים קצובין לעולם. בתחלה לא נפגם - ועכשו נפגם. בראשונה חברות וזונג ללבנה עם השמש שלא יוסרו - עכשו אהל מועד, זונגם מזמן לזמן. ומשום כך, וקרא לו אהל מועד, מה שלא היה קדם.

רבי שמעון היה יושב לילה אחד ועוסק בתורה, והיו יושבים לפניו רבי יהודה ורבי יצחק ורבי יוסי. אמר רבי יהודה, הרי כתוב ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב, ואמרנו שגרמו מות עליהם מאותו זמן ומעלה ושלט בהם אותו הנחש הרע שהוסר מהם בראשונה. ישראל מילא, אבל יהושע שלא חטא, האם הוסר ממנו אותו כלי זין עליון שקבל עמהם בהר סיני או לא?

אם תאמר שלא הוסר ממנו, אם כך, אז למה מת כשאר כל בני האדם? ואם תאמר שהוסר ממנו, למה? והרי לא חטא! שהרי הוא היה עם משה בשעה שחטאו ישראל. ואם תאמר שלא קבל אותה העטרה בהר סיני כמו שקבלו ישראל, למה?

פתח רבי שמעון ואמר, (תהלים יד) כי צדיק ה' צדקות אהב ישר יחזו פנימו. פסוק זה אמרו בו החברים מה שאמרו. אבל כי צדיק ה' - צדיק הוא ושמו צדיק, ומשום כך צדקות אהב. ישר והוא ישר, כמו שנאמר (דברים לב) צדיק וישר. ועל זה יחזו פנימו, כל בני העולם, ויתקנו דרכיהם ללכת בדרך ישר כראוי.

ובא ראה, כשדן הקדוש ברוך הוא את העולם, לא דן אותו אלא לפי רב בני האדם. ובא ראה, כשחטא אדם בעץ שאכל ממנו, גרם לאותו עץ ששורה בו המות לכל העולם, וגרם פגם להפריד אשה מבעלה, ועמד החטא של הפגם הזה בלבנה עד שעמדו ישראל בהר סיני. כיון שעמדו ישראל בהר סיני, העבר אותו הפגם של הלבנה ועמד להאיר תמיד. כיון שחטאו ישראל בעגל, שבה הלבנה כמקדם לפגמה, ושלט הנחש הרע, ואחז בה ומשך אותה אליו ונפגמה.

וכשידע משה שחטאו ישראל והעברו מהם אותם כלי זין הקדושים, ידע ודאי שהרי הנחש אחז בלבנה למשך אותה אליו ונפגמה. אז הוציא אותה בחוץ. וכיון שעמדה להפגם, אף על גב שיהושע עומד בעטרת כלי הזין שלה, כיון שהפגם שורה בה וחזרה לכמו שנפגמה בחטאו של אדם, לא יכול אדם להתקיים, פרט למשה ששלט בה, ומותו היה בצד אחר. ועל זה לא היה בה

רשות לקיים את יהושע תמיד ולא מישהו אחר. ועל כן קורא לה אהל מועד, שהרי שורה בה זמן קצוב לכל העולם.

וְלִבְנֵי סוּד הַדָּבָר – יש ימין למעלה ויש ימין למטה. יש שמאל למעלה ויש שמאל למטה. יש ימין למעלה בקדשה עליונה. ויש ימין למטה שהוא בצד האחר. יש שמאל למעלה בקדשה עליונה, לעורר אהבה, להתקשר ללבנה, במקום קדוש למעלה להאיר.

ויש שמאל למטה שמפריד אהבה שלמעלה, ומפריד אותה מלהאיר בשמש ולהתקרב עמו, וזהו הצד של הנחש הרע. שכאשר השמאל הזה שלמטה מתעורר, אז הוא מושך את הלבנה ומפרידה מלמעלה, ואורה נחשף, ונדבקת בנחש, ואז שואבת מות למטה לכל, כי נדבקת בנחש ומתרחקת מעץ החיים, ולכן גורמת מות לכל העולם. וזהו כאשר נטמא המקדש עד זמן קצוב כשמתקנת הלבנה ושבה להאיר, וזהו אהל מועד.

וְעַל זה יהושע לא מת, אלא בעטיו של הנחש הזה שקרב ופגם את המשכן כבראשונה. וזהו סוד הכתוב יהושע בן נון נער. שאף על גב שהוא נער למטה לקבל אור, לא ימיש מתוך האהל. כמו שזה נפגם, כך גם זה נפגם, אף על גב שמין קדוש היה לו, כיון שנפגמה הלבנה, כך ודאי לא נצול לבדו ממנו מאותו גון ממש, והרי נתבאר.

אֲשֶׁרִי הצדיקים שיודעים סודות התורה ונדבקים בתורה, ומקיימים הפסוק שכתוב, (יהושע א) וְהָגִיתָ בוּ יוֹמָם וְלַיְלָה וְגו'. ובשבילה יזכו לחיי העולם הבא, שכתוב (דברים ל) כי הוא חַיִּיךָ וְאַרְךָ יְמֵיךָ וְגו'.

חיוב למוד ספר האחר הוא מצות עשה לדבקה בו ולידע שיש אלוה מצוי
 ודע שכל ספר הזהר וחיוב למודו וחיוב למוד של כתבי מרון האר"י הכל מצות עשה לדבקה בו ולידע שיש אלוה מצוי בידיעה קדושה בפרט וביוחדים ואהבה ויראה ואחדות.
 (נוצר חסד שביל התורה שביל ב' אות ג')

פְּרִשֵׁת וַיְקַהֵל (דף סז' ע"א - דף צד ע"א)

וַיְקַהֵל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. רבי חייא פתח, (שמואל-א טו) וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶל הַקִּינִי לְכוּ סְרוּ רִדּוֹ וְגו'. בא ורָאָה מֶה כְּתוּב בְּעַמְלָק, פְּקֻדָּתִי אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה עַמְלָק לְיִשְׂרָאֵל וְגו'. והקדוש בְּרוּךְ הוּא, בְּכָל הַקְּרֻבוֹת שֶׁעָשׂוּ שָׂאָר הָעַמִּים לְגַבֵּי יִשְׂרָאֵל, מֶה הֵטַעַם לֹא הָיָה קָשָׁה לְפָנָיו כְּמוֹ הַקְּרֻב שֶׁעָשָׂה עַמְלָק אִתָּם? אֵלֶּא וְדַאי הַקְּרֻב שֶׁל עַמְלָק הָיָה בְּכָל הַצְּדָדִים, לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, שֶׁהָרִי בְּאוֹתוֹ זְמַן הִתְחַזַּק הַנְּחָשׁ הָרַע לְמַעְלָה, וְהִתְחַזַּק לְמַטָּה.

מֶה הַנְּחָשׁ הָרַע אֹרֵב עַל פְּרִשֵׁת דְּרָכִים, אִף כָּאֵן גַּם עַמְלָק נָחַשׁ רָע הָיָה לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁאַרְבַּ לְהֵם עַל פְּרִשֵׁת דְּרָכִים, שְׁכַתוּב (שמואל-א טו) אֲשֶׁר שָׁם לוֹ בְּדַרְךְ בְּעֵלְתוֹ מִמְצָרִים. אֹרֵב הָיָה לוֹ לְמַעְלָה לְטַמֵּא אֶת הַמִּקְדָּשׁ, וְאֹרֵב הָיָה לְמַטָּה לְטַמֵּא אֶת יִשְׂרָאֵל. מִנֵּיִן לָנוּ? שְׁכַתוּב (דברים כה) אֲשֶׁר קָרָךְ בְּדַרְךְ. כְּתוּב כָּאֵן אֲשֶׁר קָרָךְ, וְכַתוּב שָׁם (שם כג) כִּי יִהְיֶה בְךָ אִישׁ אֲשֶׁר לֹא טָהוֹר מִקְרָה לְיָלֵה.

וַיַּעַל זֶה כְּתוּב בְּבַלְעָם, (במדבר כג) וַיִּקַּר אֱלֹהִים אֶל בַּלְעָם. וַיִּקַּר - לְשׁוֹן טַמְאָה נִקְטָה. וְאִם תֹּאמַר, הָרִי כְּתוּב אֱלֹהִים, אֵלֶּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַזְּמִין לוֹ אוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁל טַמְאָה לְהִטְמֵא בּוֹ בְּאוֹתָהּ דְּרָגָה שֶׁהוּא נִדְבֵק לְהִטְמֵא בָּהּ. מֶה עָשָׂה בַלְעָם? הוּא חָשַׁב בְּאוֹתָם קְרֻבָנוֹת לְעֵלוֹת לְמַעְלָה. מִיָּד הַזְּמִין לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹתוֹ מְקוֹם. אָמַר לוֹ, הִנֵּה טַמְאָה אֵלֶיךָ כְּמוֹ שְׂרָאוּי לָךְ. וְעַל זֶה וַיִּקַּר אֱלֹהִים אֶל בַּלְעָם.

כְּמוֹ כֵּן אֲשֶׁר קָרָךְ בְּדַרְךְ וְגו', הַזְּמִין לָךְ אוֹתוֹ הַנְּחָשׁ הָרַע לְמַעְלָה לְטַמֵּא אוֹתָךְ בְּכָל הַצְּדָדִים. וְאַלְמֵלֵא שֶׁהִתְחַזַּק מֹשֶׁה לְמַעְלָה וַיְהוֹשֵׁעַ לְמַטָּה, לֹא יִכְלוּ לוֹ יִשְׂרָאֵל. וּמִשׁוֹם כֶּךָ שָׁמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹתָהּ שֶׁנֶּאֱמַר לְדוֹרֵי דוֹרוֹת. מֶה הֵטַעַם? מִשׁוֹם שֶׁחָשַׁב לְעַקֵּר אוֹת הַבְּרִית מִמְקוֹמָהּ, וּמִשׁוֹם כֶּךָ פְּקֻדָּתִי, בְּפִקְיָהּ, שֶׁהָרִי שָׁם נִרְמַז סוּד הָאוֹת הַבְּרִית הַקְּדוֹשָׁה.

בֹּא וְרָאָה מֶה כְּתוּב, וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶל הַקִּינִי. מִי זֶה הַקִּינִי? זֶה יִתְרוֹ. וְכִי מִי נָתַן כָּאֵן אֶת בְּנֵי יִתְרוֹ לְהִיּוֹת דִּיּוּרָם בְּעַמְלָק, וְהָרִי הָיוּ שְׂרוּיִים בִּירִיחוֹ? אֵלֶּא הָרִי כְּתוּב (שופטים א) וּבְנֵי קִינִי חָתָן מֹשֶׁה עָלוּ

מעיר התמרים את בני יהודה מדבר יהודה וגו'. וכשעלו משם, שרויים היו בתחומו של עמלק עד לאותו זמן שבא שאול המלך, שכתוב ויסר קיני מתוך עמלק.

משום שהרי בזמן שנמצאים רשעים, (נענשו) אותם חסידים וצדיקים שנמצאים ביניהם נתפסים בחטאיהם, והרי פרשוה. כמו זה, אלמלא אותה ערבוביה שהתחברו בהם בישראל, לא נענשו ישראל על מעשה העגל.

ובא ראה מה כתוב בראשונה, (שמות כה) מאת כל איש אשר ידבנו לבו, להכליל את כלם, משום שרצה הקדוש ברוך הוא לעשות את מעשה המשכן מכל הצדדים, במח וקלפה. ומשום שהיו אותם ערב רב עמם, נאמר מאת כל איש אשר ידבנו לבו, להכלילם בין ישראל, שהם מח, וכלם הצטוו.

אחר כך סטה כל מין למינו, ובאו אותם ערב רב ועשו את העגל, וסטו אחריהם אותם שמתו וגרמו לישראל מות והרג. אמר הקדוש ברוך הוא, מכאן והלאה מעשה המשכן לא יהיה אלא רק מצדם של ישראל לבדם. מיד – ויקהל משה את כל עדת ישראל וגו'. וכתוב אחריו, קחו מאתכם תרומה לה'. מאתכם ודאי, ולא בראשונה שכתוב מאת כל איש אשר ידבנו לבו. ויקהל משה וגו', מאיזה מקום הקהיל אותם? אלא משום שהיו אותם ערב רב ביניהם, הצטרף משה לכנסם וליחדם מביניהם.

ויקהל משה. רבי אבא פתח, (דברים לא) הקהל את העם האנשים והנשים והטף. מה להלן כלל של כל ישראל, אף כאן כלל של כל ישראל. ומי הם? ששים רבוא.

רבי אלעזר פתח את הפסוק בישראל, כשירד משה מהר סיני, שכתוב (שמות לב) וישמע יהושע את קול העם ברעה ויאמר אל משה קול מלחמה במחנה. וישמע יהושע, וכי יהושע שמע ומשה לא שמע?! אלא ודאי, עד עכשו יהושע לא היה יודע, ומשה היה יודע. אם כן, מה זה ברעה? אלא ברעה כתוב בה, שאותו קול היה בצד האחר. ויהושע, שהיה פני הלבנה, התבונן באותו קול שהיה של צד הרעה, מיד – ויאמר אל משה קול מלחמה במחנה.

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה נִשְׁכְּרוּ שְׁנֵי לַוְחֹת הָאֶבֶן שֶׁהָיוּ בְּרֵאשׁוֹנָהּ. וְהָרִי בְּאֶרְנוֹ, שֶׁהֵם כְּבָדוֹ עַל יְדוֹ, וְנִפְּלוּ וְנִשְׁכְּרוּ. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁפָּרְחוּ הָאוֹתִיּוֹת מִתּוֹךְ לַוְחֹת הָאֶבֶנִים.

בֵּא וּרְאֵה, בְּאַרְבַּע תְּקוּפוֹת בְּשָׁנָה מִתְעוֹרֵר קוֹל בְּאַרְבַּעַת צְדָדֵי הָעוֹלָם, בְּאוֹתוֹ קוֹל שֶׁהִתְעוֹרְרוֹת הַצַּד הָאֲחֵר מִתְעוֹרֵר בּוֹ, וְאוֹתָהּ הִתְעוֹרְרוֹת הַצַּד הָאֲחֵר נִכְנָסֵת בֵּין קוֹל לְקוֹל, וְנִחְשָׁף הָאוֹר בְּקוֹל שְׁלִמְטָה. מִשּׁוֹם שֶׁלֹּא הִגִּיעַ הָאוֹר שֶׁל הַקּוֹל שְׁלִמְעֵלָה לְקוֹל שְׁלִמְטָה, אִזּוֹ מִקְדִּימָה אוֹתָהּ הִתְעוֹרְרוֹת, וְנִכְנָס בֵּין זֶה לְזֶה הַנְּחֹשׁ שֶׁמִּפְתָּה אֶת הָאִשָּׁה וְנוֹטֵל אוֹר, וְאוֹתוֹ קוֹל הוּא קוֹל מִלְחָמָה, קוֹל רָעָה, וְזֶהוּ בְּרַעָה.

וַיַּעַל זֶה שָׁמַע יְהוֹשֻׁעַ וְלֹא מֹשֶׁה, מִשּׁוֹם שֶׁנִּטְלָה אוֹתָהּ רָעָה אֶת אוֹר הַלְּבָנָה שֶׁאֲחִזּוּ בָּהּ יְהוֹשֻׁעַ, וּמֹשֶׁה שֶׁהָיָה אֲחִזּוֹ בְּשִׁמְשׁ לֹא שָׁמַע, וְכָל הָאוֹר שֶׁל יִשְׂרָאֵל כָּלֵם נִחְשָׁף מִשּׁוֹם אוֹתָהּ רָעָה שֶׁנִּדְבָּקָה בָּהֶם. כִּיּוֹן שֶׁמִּחַל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל חֲטָאֵיהֶם, אִזּוֹ וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדְתֵּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים וְגוֹ', שֶׁהָרִי אוֹתוֹ עָרַב רַב הָעֵבֶר מֵהֶם.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ יוֹשְׁבִים לִילָה אַחַד וּמִתְעַסְקִים בַּתּוֹרָה טָרַם שֶׁנִּחְלַק הַלֵּילָה. בֵּין כֶּף קָרָא הַגָּבֵר. בְּרָכּוֹ בְּרָכָה. (אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, כַּעַת הוּא הַזְּמַן שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִכְנָס בְּגוֹן עַדָּן לְהִשְׁתַּעֲשַׁע עִם הַצְּדִיקִים. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי, לְמָה מִשְׁתַּעֲשַׁע הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא) בְּכָה רַבִּי אֶלְעָזָר וַאֲמַר, בֵּא וּרְאֵה, עַד כָּאֵן זְעוּעַ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁלֹּשׁ מֵאוֹת וְתִשְׁעִים רְקִיעִים וְהִכָּה בָּהֶם, וּבְכָה עַל חֲרַבְּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְהוֹרִיד שְׁתֵּי דְמָעוֹת לְתוֹךְ הַיָּם הַגְּדוֹל וְנִזְכָּר בְּכַנּוֹ מִתּוֹךְ בְּכִיָּה.

מִשּׁוֹם שֶׁהַלֵּילָה נִחְלַק לְשִׁלְשָׁה צְדָדִים בְּשִׁתִּים עֲשָׂרָה שְׁעוֹת שֶׁהָיוּ רְשׁוּמִים בּוֹ, וְאִם נוֹסְפוֹת שְׁעוֹת הַלֵּילָה, אוֹתָן שְׁעוֹת שְׁנוֹסְפוֹ הֵן שֶׁל הַיּוֹם, וְלֹא נִחְשָׁבוֹת מֵהַלֵּילָה, פָּרַט לְשִׁתִּים עֲשָׂרָה שֶׁהֵן שְׁלוֹ. וְאוֹתָן שְׁתִּים עֲשָׂרָה נִחְלָקוֹת לְשִׁלְשָׁה צְדָדִים, וְשִׁלְשָׁה מִחֲנוֹת שֶׁל מְלֹאכִים קְדוּשִׁים נִחְלָקוּ (הַתְּמַנָּה) בְּאוֹתָם שִׁלְשָׁה צְדָדִים

מִחֲנֵה רֵאשׁוֹן מִמֶּנָּה בְּאַרְבַּע שְׁעוֹת רֵאשׁוֹנוֹת שֶׁל רֵאשִׁית הַלֵּילָה לְשִׁבְחָתָא אֲדוֹנִים. וּמָה הֵם אוֹמְרִים? (תְּהִלִּים כ"ד) לֵה' הָאֶרֶץ וּמִלְאָהּ וְגוֹ', כִּי הוּא עַל יָמִים יְסֻדָּה וְגוֹ', מִי יַעֲלֶה בְּהַר ה' וְגוֹ', נְקִי כַפַּיִם וְכִרְ לִבִּי וְגוֹ'. מָה הַטַּעַם שֶׁל זֶה? מִשּׁוֹם שֶׁכָּאֲשֶׁר הַלֵּילָה פּוֹרֵשׁ

כַּנְפֵי עַל הָעוֹלָם, אֲזַי כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם טוֹעֲמִים טַעַם הַמּוֹת וַיּוֹצֵאת
נִשְׁמָתָם לְעֵלוֹת לְמַעְלָה, וְאוֹתָם מְלֹאכִים עוֹמְדִים וְאוֹמְרִים, מִי יַעֲלֶה
בְּהַר ה'. הַר ה' - זֶה הַר הַבַּיִת. מְקוֹם קִדְשׁוֹ - זֶה עֲזֵרַת יִשְׂרָאֵל. כְּמוֹ
שֶׁלְמַעְלָה, כִּי גַם לְמַטָּה.

מִשׁוֹם שֶׁבְּכָל רִקִיעַ וְרִקִיעַ כַּמָּה מְמַנִּים וְכַמָּה שָׁרִים עוֹמְדִים שָׁם,
וְכַשֶּׁהֲנִשְׁמוֹת יוֹצֵאוֹת, רוֹצוֹת לְעֵלוֹת לְמַעְלָה, וְאִם אֵינָן זוֹכוֹת
דוֹחִים אוֹתָן הַחוּצָה, וְהוֹלְכוֹת וּמְשׁוֹטְטוֹת בְּעוֹלָם, וְלוֹקְחִים אוֹתָן
כַּמָּה קְבוּצוֹת שֶׁל רוּחוֹת וּמוֹדִיעִים לָהֶם דְּבָרִים כּוֹזְבִים, וְלִפְעָמִים
דְּבָרֵי אֱמֶת מִמָּה שֶׁעֲתִיד לְבֹא בְּזִמְנֵי הַקָּרוֹב, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרוּהָ.

וְאוֹתָן נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים הוֹלְכוֹת וּמְשׁוֹטְטוֹת לְמַעְלָה, וּפּוֹתְחִים לָהֶם
פְּתָחִים, וּמַעֲלִים אוֹתָן לְתוֹךְ אוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא הַר ה', כְּמוֹ
הַסּוֹד שֶׁל הַר הַבַּיִת לְמַטָּה, וּמִשָּׁם נִכְנָסִים לְתוֹךְ אוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא
מְקוֹם קִדְשׁוֹ, שֶׁשָּׁם נִרְאוֹת כָּל הַנִּשְׁמוֹת לְפָנָי אֲדוֹנָם. כְּמוֹ כֵּן אוֹתוֹ
מְקוֹם שֶׁנִּרְאוֹ יִשְׂרָאֵל לְפָנָי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הַמְּקוֹם שֶׁנִּקְרָא עֲזֵרַת
יִשְׂרָאֵל. בְּשַׁעַר שֶׁהַנִּשְׁמוֹת עוֹמְדוֹת שָׁם, אֲזַי שְׂמַחַת רְבוֹנָם הִיא,
לְתַקֵּן בָּהֶם הַמְּקוֹם שֶׁנִּקְרָא קִדְשׁ הַקְּדוֹשִׁים, וְשָׁם רוֹשְׁמִים אֶת כָּל
מַעֲשֵׂיהֶם וְזִכְיוֹתֵיהֶם.

מִחֲנֵה שְׁנֵי מְמַנֵּה בְּאַרְבַּע שָׁעוֹת אַחֲרוֹת, וְאִינָם אוֹמְרִים שִׁירָה,
פָּרַט לְשַׁעֲתִים, עַד שֶׁנִּחְלַק הַלַּיְלָה וְנִכְנָס הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְגַן עֵדֶן.

וְאַיִה הֵם אֲבֵלֵי צִיּוֹן וְאוֹתָם שְׂבוּכִים עַל חֲרַבַּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.
וּבִתְחִלַּת אַרְבַּע הַשָּׁעוֹת הָאֲמֻצָּעִיוֹת פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים, (תהלים)
עַל נִהְרוֹת בְּכָל שָׁם יִשְׁבְּנוּ גַם בְּכִינוּ וְגו', וְאַלֶּה הֵם שְׂבוּכִים עַל
נִהְרוֹת בְּכָל עַם יִשְׂרָאֵל, מִמִּשְׁמַע שֶׁכְּתוּב גַּם בְּכִינוּ. וּמִנֵּי לָנוּ שְׂבוּכִים
שָׁם? שֶׁכְּתוּב הֵן אֲרָאֵלִם צָעֲקוּ חֲצָה. מַה זֶה חֲצָה? זוֹ בְּכָל, מִשׁוֹם
שֶׁכֵּלֵם לוֹו אֶת הַשְּׂכִינָה עַד בְּכָל, וְשָׁם הֵם בָּכוּ עִם יִשְׂרָאֵל. וְעַל זֶה
פּוֹתְחִים בְּזֶה, וּמְסִימִים: זָכַר ה' לְבִנְיָ אָדוֹם וְגו'.

וְאֲזַי מִתְעוֹרֵר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַעֲלוֹתָיו וּמִכְּהַ בְּרִקִיעִים, כְּמוֹ
שֶׁאֲמַרְנוּ, וּמִזְדַּעְזְעִים שָׁנִים עָשָׂר אֲלֵפֵי עוֹלָמוֹת וְגוֹעִים וּבּוֹכִים,
שֶׁכְּתוּב (ירמיה כה) ה' מְמָרוֹם יִשְׂאָג וּמִמְעוֹן קִדְשׁוֹ יִתֵּן קוֹלוֹ שֶׁאֵג יִשְׂאָג
עַל נִוְהוֹ. וְנִזְכָּר בְּיִשְׂרָאֵל, וּמוֹרִיד שְׁתֵּי דְמַעוֹת לְתוֹךְ הַיָּם הַגָּדוֹל, וְאֲזַי
מִתְעוֹרֵר שְׁלֵהֶבֶת אַחַת שֶׁבְּצַד צְפוֹן, וּמִכְּהַ רוּחַ אֶחָד שֶׁבְּצַד צְפוֹן

באותה השלהבת, והולך ומשוטט בעולם. ובאותה שעה נחלק הלילה, והשלהבת הולכת ומכה בכנפי התרנגול וקורא, אז הקדוש ברוך הוא נכנס לגן עדן.

וְלְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אין מנוחה עד שנכנס לגן עדן להשתעשע עם נשמות הצדיקים. והסימן – כי נמכרנו אני ועמי וגו'. (אסתר ט) ויאמר המלך מי הוא זה וגו', והמלך קם בחמתו ממשטה היין אל גנת הביתן וגו'.

בְּשָׁעָה שנכנס הקדוש ברוך הוא לגן עדן, אז כל אותם עצי הגן וכל אותן נשמות הצדיקים פותחים ואומרים, (תהלים כד) שאו שערים ראשיכם וגו'. מי זה מלך הכבוד וגו'. שאו שערים ראשיכם גו'. ובשעה שנשמות הצדיקים שבארץ חוזרות לגופן, אז מחזיקים בהם כל אותם מלאכים, ואומרים (שם קלד) הנה ברכו את ה' כל עבדי ה'. ולמדנו שזה המחנה השלישי שאומר את זה בארבע השעות האחרונות.

וְאוֹמְרִים שירה עד שעולה אור הבקר, ואז משבחים את אדונם כל אותם כוכבים ומזלות, וכל אותם המלאכים העליונים ששלטונם ביום, כלם משבחים את אדונם ואומרים שירה. זהו שכתוב (איוב לח) בָּרֵן יַחַד כְּכַבֵּי בִקְרָ וַיְרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים.

בְּשָׁעָה שיוצאת השמש ביום, ישראל נוטלים שירה למטה, והשמש למעלה, שכתוב ייראוך עם שמש. בשעה שנוסע השמש בגלגליו, פותח בקול נעימה ואומר שירה. ואיזו שירה אומרים? (תהלים קד) הודו לה' קראו בשמו וגו'. (שם) שירו לו זמרו לו וגו'. וישראל משבחים את הקדוש ברוך הוא ביום עם השמש. זהו שכתוב (שם עב) ייראוך עם שמש. ואף על גב שהרי בארנו את הפסוק הזה, אמר רבי אלעזר, אלמלא שבני העולם הם אטומי לב וסתומי עינים, לא יכולים לעמד מקול הנעימה של גלגל השמש כשנוסע (ויצא) ומשבח לפני הקדוש ברוך הוא.

בִּינְתֵימָם שהתעסקו בתורה, האיר היום. קמו והלכו לפני רבי שמעון. כיון שראה אותם, אמר רבי שמעון, אלעזר בני, אתה והחברים, הסתירו עצמכם שלשת הימים הללו שלא תצאו החוצה, כי מלאך המות נמצא בעיר, ויש לו רשות להשחית, וכיון שנתנה לו רשות להשחית, יכול להשחית את כל מי שנראה לפניו.

ויעוד, שאדם שנראה לפניו, הוא עולה ומסטיין עליו ומזכיר חטאיו, ומבקש דין מלפני הקדוש ברוך הוא, ולא זו משם עד שנדון אותו האדם ונתנת לו רשות והורג אותו.

אמר רבי שמעון, האלהים, רב העולם לא מתים טרם מגיע זמנם, רק כשלא ידעו לשמר עצמם, שהרי בשעה שמוציאים את המת מביתו לבית הקברות, מלאך המות נמצא בין הנשים. ולמה בין הנשים? שכן היא דרכו מיום שפתה את חוה, ובגללה גרם מות לכל העולם, ועל זה (פאשר) הורג אדם, והאנשים נמצאים עם המת, ונכנס בין הנשים בדרך.

ויש לו רשות להרג בני אדם, ומסתכל בפניהם בדרך שנראים לפניו, משעה שמוציאים אותו מביתו לבית הקברות עד שחוזרים לביתם, ובגללם גורם מות לכמה גברים בעולם טרם שמגיע זמנם. ועל זה כתוב, (משלי יג) ויש נספה בלא משפט. משום שעולה ומסטיין ומזכיר חטאי האדם לפני הקדוש ברוך הוא, ונדון על אותם חטאים ומסתלק טרם הגיע זמנו.

וימה תקנתו? בשעה שנוטלים את המת לבית הקברות, יחזיר אדם פניו ויעזב את הנשים אחר כתפיו. ואם הן מקדימות, ילך לאחור, כדי שלא יתראה עמהן פנים בפנים. ואחר שחוזרים מבית הקברות, לא יחזר באותה דרך שעומדות הנשים ולא יסתכל בהן כלל, אלא יסטה לדרך אחרת. ומשום שבני אדם לא יודעים ולא מתבוננים בזה, רב העולם נדונים בדין ומסתלקים טרם הגיע זמנם. **אמר** רבי אלעזר, אם כן, טוב לו לאדם שלא ילוג את המת. אמר לו, לא, שהרי אדם שנשמר כמו זה, ראוי לאריכות ימים, וכל שכן לעולם הבא.

בא וראה, לא לחנם תקנו הראשונים שופר למשך מת מהבית לבית הקברות. ואם תאמר שעל המת וכבודו לבד זה - לא! אלא כדי להגן על החיים שלא ישלט עליהם מלאך המות להסטיין למעלה וישמרו ממנו.

פתח ואמר, (במדבר י) וכי תבאו מלחמה בארצכם על הצר הצר אתכם וגו'. ודיקנו על הצר, זה מלאך המות, הצורר אתכם תמיד והורג בני אדם, (ומציק לחיים) ורוצה להרג אחרים. מהי תקנתו? והרעתם. אם בראש השנה, שהוא יום הדין למעלה, מלאך המות

הזה יורד למטה כדי להשגיח על מעשי בני האדם ולעלות למעלה להסטין עליהם. וישראל שיודעים שהרי מלאך המות יורד מטה ועולה למעלה כדי להיות קטגור עליהם, מקדמים בשופר ליבב עליו שלא יוכל להם, ולהגן עליהם.

וכף שכן בשעה שעושה דין והורג בני אדם ונמצא למטה, וכל שכן בשעה שהולכים לבית הקברות וחוזרים מבית הקברות, שהרי בשעה שנשים נוטלות רגליהן עם המת, הוא יורד ונמצא לפנייהם, שכתוב (משלי ה) רגליה ירדות מות. יורדות לאן? לאותו מקום שנקרא מות. ועל זה חזוה גרמה מות לכל העולם, הרחמן יצילנו.

בא וראה, כתוב (שם ל) כן דרך אשה מנאפת וגו'. והרי בארנו. אבל כן דרך אשה מנאפת – זה מלאך המות, וכך הוא, וכך נקרא אכלה ומחתה פיה – שורפת את העולם בשלהבותיה והורגת בני אדם טרם שהגיע זמנם. ואמרה לא פעלתי אול, שהרי דין צריך עליהם, ונמצאו בחטאים, ובדין אמת הם מתו.

בשעה שעשו ישראל את העגל ומתו כל אותם המונים, היה מלאך המות נמצא בין הנשים בתוך מחנה ישראל. כיון שהסתפל משה שהרי מלאך המות נמצא בין הנשים ומחנה ישראל ביניהם, מיד פנס את כל הגברים לבדם. זהו שכתוב ויקהל משה את כל עדת בני ישראל. אלו הגברים, שכנס אותם והפרידם לבדם.

ומלאך המות לא היה נפרד מתוך הנשים עד שהוקם המשכן, שכתוב ויקם משה את המשכן. ואפלו בשעה שהנשים היו נותנות נדבה למשכן, לא היה סר מביניהם, עד שראה משה ונתן לגברים עצה שלא יבאו בחבור אחד עמהם ולא יתראו פנים בפנים, אלא אחר כתפיהם. וזהו שכתוב ויבאו האנשים על הנשים. (ויבאו האנשים על הנשים לא כתוב, אלא ויבאו על) ויביאו לא כתוב, אלא ויבאו. לא היו הולכים בדרך אחת, אלא אחר כתפיהן, משום שמלאך המות לא נפרד מביניהן עד שהמשכן הוקם.

בא וראה, אינו נמצא בין הנשים פחות משבע נשים, ולא פחות מעשר. ובדרך בגלוי בשבע הוא נמצא, ומבקש דין. בעשר הוא מסטין להרג. ומשום שנמצא ביניהן בדרך בגלוי, כתוב ויבאו האנשים על הנשים. ונשמרו כל אותו יום החברים ועסקו בתורה.

פִּתַח רבי שמעון ואמר, (בראשית ז) ויאמר ה' אל נח בא אתה וכל ביתך אל התבה. הרי בארנו הפסוק, אבל בא וראה, וכי לא יכל הקדוש ברוך הוא לשמר את נח במקום אחד בעולם, שיהיה המבול בכל העולם ולא יהיה באותו מקום, כמו שכתוב בגדעון (שופטים ו) ויהי חרב אל הגזה לבדה, או לשמר אותו בארץ ישראל שכתוב בה (יחזקאל כב) לא גשמה ביום זעם, שלא ירדו עליה מי המבול?

אָפָא, כיון שהמשחית ירד לעולם, מי שאינו סוגר את עצמו ונמצא לפניו בגלוי – מתחייב בנפשו, שהוא הרג את עצמו. מנין לנו? מלוט, שכתוב (בראשית יט) המלט על נפשך אל תביט אחריך. מה הטעם אל תביט אחריך? משום שהמשחית הולך אחר כתפו, ואם מחזיר ראשו ומתבונן בו פנים בפנים, יכול להזיק לו.

ויעל זה כתוב, (שם) ויסגר ה' בעדו, שלא יתראה לפני המשחית ולא ישלט עליו מלאך המות. ועד שהיו טמונים, מתו שלשה עשר אנשים בעיר. אומר רבי שמעון, ברוך הרחמן שלא הסתכל בדיוקניכם מלאך המות.

ויקהל משה וגו'. החזיר להם כמקדם מעשה המשכן. אומר רבי חייא, הכל כמו שנתבאר. ומעשה המשכן לא נעשה פי אם מישראל לבדם, ולא מאותם ערב רב, משום שאותם ערב רב משכו את מלאך המות לרדת לעולם. כיון שהסתכל בו משה, זרק החוצה את אותם ערב רב, וכנס את ישראל לבדם. זהו שכתוב ויקהל משה וגו'.

רבי שמעון פתח, (משלי ה) מי עלה שמים וירד מי אסף רוח בחפניו מי צרר מים בשמלה מי הקים כל אפסי ארץ מה שמו ומה שם בנו כי תדע. פסוק זה הרי בארנו, וכמה עמודים יש בו. והכל נאמר על הקדוש ברוך הוא, שהוא הכל. ונאמר, מה שמו ומה שם בנו כי תדע – זה הקדוש ברוך הוא. מה שמו? יהו"ה. ומה שם בנו? ישראל, שכתוב (שמות ד) בני בכרי ישראל, והרי בארנו. מי עלה שמים, הרי פרשוהו, זה משה, שכתוב (שם כד) ואל משה אמר עלה את ה'.

דבר אחר מי עלה שמים – זה אליהו, שכתוב בו (מלכים ב) ויעל אליהו בסערה השמים. וכי איך יכל אליהו לעלות לשמים,

והרי כל השמים לא יכולים לסבל אפלו גרעין של חרדל מגוף העולם הזה, ואתה אומר ויעל אליהו בסערה השמים?

אָלֵא כמו שְנָאֵמַר (שמות יט) וַיֵּרֶד ה' עַל הַר סִינַי. וְכָתוּב (שם כב) וַיָּבֹא מִשֶׁה בַּתּוֹךְ הָעֲנָן וַיַּעַל אֶל הָהָר. וכי הקדוש ברוך הוא שהיה בהר סיני, וכתוב ומראה כבוד ה' כאש אכלת בראש ההר, איך יכל משה לעלות אליו? אלא כתוב במשה, ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר. שנקנס לתוך הענן כמי שמתלבש בלבוש, כך גם התלבש בענן ונקנס לתוכו, ובענן נקרב לאש ויכל לקרב. אף כך אליהו, שכתוב ויעל אליהו בסערה השמים, שנקנס באותה סערה והתלבש באותה סערה ועלה למעלה.

וְסוּד מְצָאנוּ בְסִפְרוֹ שֶׁל אָדָם הָרָאשׁוֹן, שָׁאֵמַר בְּאוֹתָן תּוֹלְדוֹת הָעוֹלָם, שֶׁתְּהִיָּה רוּחַ אַחַת שֶׁתֵּרֶד לְעוֹלָם לְאַרְץ וְתִתְלַבֵּשׁ בְּגוֹף וְשָׁמוֹ אֲלֵיהּ, וּבְאוֹתוֹ גּוֹף יִסְתַּלֵּק, וַיִּשְׁלַל מְגוּפוֹ, וַיִּשְׁאָר בְּסַעֲרָה, וְגוֹף שֶׁל אֹר אַחַר יִזְדַּמֵּן לוֹ לְהִיּוֹת בַּתּוֹךְ הַמְּלָאכִים. וְכִשְׂיֵרֵד, יִתְלַבֵּשׁ בְּאוֹתוֹ גּוֹף שִׁישָׁאָר בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם, וּבְאוֹתוֹ גּוֹף יִתְרָאָה לְמַטָּה, וּבְגוֹף אַחַר יִתְרָאָה לְמַעְלָה. וְזֶהוּ סוּד שֶׁל מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרֶד. לֹא הִיָּה אָדָם שֶׁעָלָה לְשָׁמַיִם רוּחוֹ וַיֵּרֶד אַחַר כֵּן לְמַטָּה, פָּרַט לְאַלְיָהּ, שֶׁהוּא עָלָה לְמַעְלָה וַיֵּרֶד לְמַטָּה.

דְּבַר אַחַר מִי עָלָה שָׁמַיִם – זֶה אֲלֵיהּ. וַיֵּרֶד – זֶה יוֹנָה, שֶׁהוֹרִיד אוֹתוֹ הַדָּג לְתוֹךְ הַתְּהוֹמוֹת לְעַמְקֵי הַיָּם. יוֹנָה בָּא מִכַּחוֹ שֶׁל אֲלֵיהּ. אֲלֵיהּ עָלָה, וַיִּוְנָה יָרֵד. זֶה שָׁאֵל נִפְשׁוֹ לְמוֹת, וְזֶה שָׁאֵל נִפְשׁוֹ לְמוֹת. וּמִשׁוּם כֵּן נִקְרָא בֶּן אֲמֵתִי, וְכָתוּב (מלכים-א יז) וַדְּבַר ה' בְּפִיךָ אֱמֵת.

מִי צָרַר מַיִם – זֶה אֲלֵיהּ, שֶׁצָּרַר אֶת צְרוּר הַמַּיִם בְּעוֹלָם, וְלֹא יָרְדוּ טַל וּמָטָר מִשָּׁמַיִם. בְּשִׁמְלָה – זֶה אֲלֵיהּ, שֶׁהִיָּה (מִכָּה בְּאַדְרָתוֹ) מְבִיא אֲדָרְתוֹ לְעִשׂוֹת נְסִים. מִי אָסַף רוּחַ בְּחַפְנָיו – זֶה אֲלֵיהּ, שֶׁחִזֵּר רוּחוֹ שֶׁל אָדָם לְתוֹךְ מַעְיָו. (אָסַף כְּמוֹ שְׁנָאֵמַר (מלכים-ב ה) וְאָסַף הַמְּצָרָע).

מִי הָקִים כָּל אֲפְסֵי אֶרֶץ – זֶה אֲלֵיהּ, שֶׁלֹּא אַחַר שֶׁצָּרַר מַיִם וְנִשְׁבַּע עַל (הַמָּטָר) הַשָּׁמַיִם, אַחַר כֵּן חָזַר בְּתַפְלָתוֹ וְהָקִים כָּל הָעוֹלָם וְהוֹרִיד מָטָר וְנָתַן מְזוֹן לְכָל. מֵה שָׁמוֹ – זֶה אֲלֵיהּ. וּמֵה שָׁם בָּנוּ – זֶה אֲלֵיהּ. מֵה שָׁמוֹ – כִּשְׁעָלָה לְמַעְלָה, אֲלֵיהּ. וּמֵה שָׁם בָּנוּ – כִּשְׂיֵרֵד לְמַטָּה וְנַעֲשֶׂה שְׁלִיחַ לְעִשׂוֹת נְסִים, אֲלֵיהּ שָׁמוֹ.

דָּבָר אַחַר מִי עָלָה שָׁמַיִם – זֶה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוּ. וְסוּד
הַדָּבָר – מ"י, וְהָרִי בְּאַרְנוּ. וְכַאֲן הוּא סוּד הַמְרַכְּבָה הָעֲלִיּוֹנָה,
אַרְבַּעַה צְדָדֵי הָעוֹלָם שֶׁהֵם יְסוּדוֹת רְאוּשׁוֹנִים שֶׁל הַכֹּל, וְכֻלָּם תְּלוּיִים
בְּאוֹתוֹ מְקוֹם עֲלִיּוֹן שֶׁנִּקְרָא מ"י, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר.

בא וְרָאָה, כִּשְׁעֲמָדָה שְׁעַת רְצוֹן לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיַחַד
הַמְרַכְּבָה הָעֲלִיּוֹנָה (בְּמְרַכְּבָה הַתַּחְתּוֹנָה) לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד, אֲזִי יֵצֵא קוֹל
מְאוֹתוֹ מְקוֹם עֲלִיּוֹן קָדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שָׁמַיִם, וְכִנְסָ אֶת כָּל אוֹתָם קְדוּשִׁים
שֶׁלְמִטָּה, וְכָל אוֹתָם גְּדוּלִים קְדוּשִׁים וּמַחְנוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, לְהִיּוֹת כָּלָם
מְזַמְנִים כְּאַחַד. זֶהוּ שְׁכַתוֹב וַיִּקְהַל מִשָּׁה, זֶה סוּד שֶׁל שָׁמַיִם. אֶת כָּל
עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל – אֵלֶּה הֵם שְׁנַיִם עֶשֶׂר מַחְנוֹת עֲלִיּוֹנִים קְדוּשִׁים.

ויאמר אֵלֶּהֶם. וּמָה אָמַר? זֶה הַדָּבָר וְגו', קָחוּ מֵאַתְכֶם תְּרוּמָה.
הַתַּתְקֵנוּ כְּלַכֶּם לְהַעֲלוֹת עֲלֵיכֶם וְלִטֹל עֲלֵיכֶם כְּבוֹד הַכֹּסֵא
הַקָּדוֹשׁ לְעֲלוֹת לְמַעְלָה.

הַפְרִידוּ מִכֶּם אוֹתָם נִכְבְּדִים, אוֹתָם גְּדוּלִים עֲלִיּוֹנִים לְהַעֲלוֹת אֶת
אוֹתָהּ תְּרוּמָה, סוּד הַכֹּסֵא הַקָּדוֹשׁ, לְהַתְחַבֵּר בְּאַבּוֹת (בְּבַעֲלָה),
שֶׁהָרִי הַגְּבִירָה אֵינָה רְאוּיָה לְבֹא לְבַעֲלָה אֶלָּא בְּאוֹתָן בְּתוֹלוֹת
עֲלִמּוֹתֶיהָ, שֶׁיֵּבֵאוּ עִמָּהּ וּמְנַהִיגוֹת אוֹתָהּ, עַד שֶׁמְגִיעָה לְבַעֲלָה, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים מֵה) בְּתוֹלוֹת אַחֲרֶיהָ רַעוּתֶיהָ וְגו'. וְכֹל כֵּן לְמָה? כִּדִּי
לְבֹא לְהַתְחַבֵּר עִם בַּעֲלָה.

כֹּל נְדִיב לְבוֹ – אֵלוֹ אוֹתָם אַרְבַּעַה מַחְנוֹת עֲלִיּוֹנִים שֶׁבְּכֻלָּם כְּלוּלִים
כָּל אוֹתָם שְׁאָר הַמַּחְנוֹת, וְאֵלֶּה הֵם שְׁיּוּצָאִים בְּאַבּוֹת הָעֲלִיּוֹנִים
שֶׁנִּקְרָאִים נְדִיבִים, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְוֶה, שְׁכַתוֹב (בְּמַדְבָּר כֹּא) כְּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם,
אֵלוֹ הָאַבּוֹת.

ויביאה, לֹא כְּתוּב יְבִיאוּהָ, אֶלָּא יְבִיאָהּ, לְיַחַד הַכֹּל כְּאַחַד. וְכֵן לֹא
כְּתוּב יְבִיא, אֶלָּא יְבִיאָהּ, לְהַעֲלוֹתָהּ לְבַעֲלָה בְּכְבוֹד כְּמוֹ
שֶׁצָּרִיף. אֶת תְּרוּמַת ה' – אֶת, לְרַבּוֹת כָּל אוֹתָם הַמַּחְנוֹת הָעֲלִיּוֹנִים
הָאַחֲרִים, לְחַבֵּר הַכֹּל כְּאַחַד, וְהֵם שְׁנַיִם עֶשֶׂר בְּכֻלָּל אֶחָד. זֶהֲב.
וְכֹסֶף. וּנְחֹשֶׁת. תְּכֵלֶת. וְאַרְגָּמָן. וְתוֹלַעַת שָׁנִי. וְשֵׁשׁ וְעִזִּים. וְעֹרֹת
אֵילִם מְאֻדָּמִים. וְעֹרֹת תַּחְשִׁים. וְעִצֵּי שֵׁטִים. וְשֶׁמֶן לְמָאוֹר. וּבְשָׁמִים
לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה. וְלִקְטָרֹת הַסַּמִּים. אֵלוֹ הֵם שְׁנַיִם עֶשֶׂר מַחְנוֹת
עֲלִיּוֹנִים, שֶׁכֻּלָּם כְּלוּלִים כְּאַחַד בְּכֻלָּל שֶׁל אַרְבַּעַה שֶׁנִּקְרָאוּ חִיּוֹת
הַקָּדֹשׁ, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר.

וְכִי אֵלֶּה עוֹלָיִם לְכֹסֵּא הַקְּדוֹשׁ לְהַעֲלוֹתוֹ לְמַעְלָה לְהִתְחַבֵּר עִם בַּעֲלָהּ כְּדִי לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד, וְכִי שִׁמְצָא עִמָּה בְּכַבּוּד עֲלִיּוֹן. וְאִז יוֹשֵׁב הַמְּלָךְ הָעֲלִיּוֹן עַל הַכֹּסֵּא הַקְּדוֹשׁ, וּמִתְחַבֵּרֵת אִשָּׁה עִם בַּעֲלָהּ לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד, וְאִז הִיא שְׂמַחַת הַכֹּל.

בֵּא וְרָאָה, כִּאֵן מִתְחִיל לְמָנוֹת זָהָב בְּרֵאשׁוֹנָה, וְאַחַר כֵּךְ כֶּסֶף, מִשׁוּם שֶׁחֲשָׁבוֹן הִזָּה מְלֻמָּטָה. אָבֵל כְּשֶׁבֵּא לְמָנוֹת מִחֲשָׁבוֹן הַמְּרַכְּבָה הָעֲלִיּוֹנָה, מִתְחִיל לְמָנוֹת מִיָּמִין בְּרֵאשׁוֹנָה, וְאַחַר כֵּךְ מִשְׂמָאל. מִנֵּיִן לָנוּ? שְׂכָתוֹב (חגי ב) לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב. כֶּסֶף בְּתַחֲלָה וְאַחַר כֵּךְ הַזָּהָב. וּבַמְּרַכְּבָה שְׂלֻמָּטָה מִתְחִילִים מִשְׂמָאל וְאַחַר כֵּךְ מִיָּמִין, שְׂכָתוֹב זָהָב וְכֶסֶף וְנִחְשֵׁת. זָהָב בְּתַחֲלָה וְאַחַר כֵּךְ כֶּסֶף.

וְכִי אוֹתָן מְרַכְּבוֹת נִקְרְאוֹת נְדִיב לֵב. כֹּל – לְכֹלֵל אֵת כָּל שְׂאֵר הַמְּרַכְּבוֹת. לֵב, מֵה זֶה לֵב? הֵינּוּ סוּד הַכְּתוֹב (משלי טו) וְטוֹב לֵב מִשְׁתָּה תָּמִיד. וְזֶהוּ הַלֵּב שֶׁל הַכֹּל, וְזֶהוּ הַכֹּסֵּא הַקְּדוֹשׁ, וְעַל זֶה נִקְרְאוּ לֵב. כֹּל נְדִיב לֵב, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ, שְׂאֵרְבַּעַת הַמְּחַנּוֹת הַלְלוּ הַכֹּלֵל שֶׁל כָּלֵם נִקְרְאוּ בְּסוּד אֶחָד, נְדִיב לֵב. תְּרוּמַת ה' – זֶה הַכֹּסֵּא הַקְּדוֹשׁ. וּמִשׁוּם שֶׁהֲרִימוּ אוֹתָהּ לְמַעְלָה וּמַעֲלִים אוֹתָהּ לְמַעְלָה, נִקְרְאוֹת תְּרוּמַת ה'.

וְעַל זֶה, כְּשֶׁרָאָה יְחִזְקֵאל סוּד הַחִיּוֹת שֶׁהֵיוּ עוֹלוֹת, לֹא רָאָה מֵה זֶה שְׁעוֹלוֹת, מִשׁוּם שֶׁהִיא עוֹלָה לְמְלָךְ הָעֲלִיּוֹן בְּסִתֵּר וּבְטִמְיוֹת בְּכַבּוּד עֲלִיּוֹן.

וְכִי חֲכָם לֵב בְּכֶם – אֵלֶּה הֵם שְׁשִׁים מְקוּרוֹת שֶׁמְשַׁקִּים אֵת הָעוֹלָם, וַיִּמָּהֵם הוּא מְשַׁקָּה. יְבֹאוּ, לָמָּה יְבֹאוּ? אֵלֶּה שֶׁיְבֹאוּ לְקַחַת מַעַם גְּנֹזֵי הַחַיִּים. יְבֹאוּ וְאַחַר כֵּךְ וַיַּעֲשׂוּ, מֵה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא צִוָּה אוֹתָם לְהַנּוֹת אֵת הָעוֹלָם.

אֲשֶׁר חָנַן לוֹ אֱלֹקִים עֲשֶׂר, חֲטָאִיו בְּצַדִּיקָה יִפְרָק, וַיִּרְבֶּה בְיָמָיו אֱלוֹ בְּצַדִּיקָה וְלִמּוּד זֶהָר וְתִקּוּנִים וְתַהֲלִים. (מזרה באצבע סימן ח' אות רמח)

סדר הלימוד ליום כ שבט [יום 138 בשנה]

קחו מאתכם תרומה לה'. רבי יהודה פתח, (ישעיה נח) הלווא פרס לרעב לחמך וגו'. בא וראה, אשרי חלקו של אדם כשעני פוגש אותו. שאותו העני הוא דורון של הקדוש ברוך הוא ששלח אליו. מי שמקבל את אותו דורון בסבר פנים, אשרי חלקו!

בא וראה, מי שחס על העני ומשיב את נפשו, הקדוש ברוך הוא מעלה עליו כאלו הוא ברא את נפשו. ועל כן, אברהם שהיה חס על כל בני העולם, העלה עליו הקדוש ברוך הוא כאלו הוא ברא אותם, שכתוב (בראשית יב) ואת הנפש אשר עשו בחרן.

ואף על גב שהרי בארנו, הלווא פרס, מה זה פרס? לפרס לו מפה בלחם ומזון לאכל. דבר אחר הלווא פרס, כמו שנאמר (דניאל ה) פרס פריסת וגו'. שצריך לפרס פרוסות לחם לפניו כדי שלא יתביש, ויפרס לפניו בעין טובה. לחמך, לא כתוב לחם, אלא לחמך, אותו שהוא שלך. מממונה, ולא של גזל, ולא של עשק, ולא של גנבה. שאם כך, זו אינה זכות, אלא אוי לו שבא להזכיר את חטאיו. כמו כן קחו מאתכם תרומה, להרים ממה שהוא שלכם, ולא מעשק, ולא מגזל, ולא מגנבה, וכך פירושו.

רבי חייא ורבי יצחק ורבי יוסי היו הולכים בדרך. עד שהיו הולכים, פגש בהם רבי אבא. אמר רבי חייא, ודאי שכינה עמנו. כשהגיע אליהם, אמר רבי אבא, כתוב (מלכים א ב) מן היום אשר הוצאתי את עמי את ישראל ממצרים לא בחרתי בעיר מכל שבטי ישראל ואבחר בדרך וגו' לבנות בית להיות שמי שם. פסוק זה אין ראשו סופו, ואין סופו ראשו. שכתוב לא בחרתי בעיר, ואבחר בדרך. מה זה עם זה? ואבחר בירושלים היה צריך להיות!

אף כשיש רצון לפני הקדוש ברוך הוא לבנות עיר, מסתכל בראשונה באותו הראש שמנהיג את העם של העיר, ואחר כך את בני העיר, ומביא את העם לשם. זהו שכתוב לא בחרתי בעיר, עד שהתבוננתי בדרך להיות רועה על ישראל, משום שהעיר וכל בני העיר כלם עומדים בזכות הרועה שמנהיג את העם. אם הרועה הוא טוב - טוב לו, טוב לעיר, טוב לעם. ואם הרועה הוא רע - אוי לו, אוי לעיר ואוי לעם! ועכשו הסתכל הקדוש ברוך הוא בעולם, ועלה

ברצונו לבנות אותה, והעמיד בראש את דוד. זהו שכתוב ואבחר בדוד עבדי. (והעמיד בראש הדור את רבי שמעון וחבריו לעמד לפניו).

דבר חדש שמענו. פתח ואמר, (תהלים קמו) אשרי שאל יעקב בעזרו שברו על ה' אלהיו. וכי אל יעקב, ולא אל אברהם, ולא אל יצחק? אלא אל יעקב, משום שיעקב לא בטח באביו ולא באמו כשברח מלפני אחיו והלך יחידי בלי ממון, כמו שנאמר (בראשית לב) כי במקלי עברתי את הירדן הזה, והוא בטח בקדוש ברוך הוא, שכתוב (שם כח) אם יהיה אלהים עמדי ושמרני וגו'. והכל שאל מלפני הקדוש ברוך הוא ונתן לו.

שברו על ה' אלהיו. שברו, ולא אמר תקנתו ולא בטחוננו, אלא שברו. אל תקרי שברו אלא שברו, שנוח לצדיקים לשבר את עצמם ולהשבר שבר על שבר, והכל על ה' אלהיו, כמו שנאמר (תהלים מד) כי עליך הרגנו כל היום. כי עליך נשאנו חרפה.

כמו שיעקב, שכתוב וירא יעקב כי יש שבר במצרים, שהרי שברון הגלות ראה שהיה לו במצרים, ושם חזקו בקדוש ברוך הוא. ובני יעקב סבלו את שבר הגלות ולא השתנו מתוך סוד האמונה של אבותיהם, ושמו של הקדוש ברוך הוא היה רגיל בגלות בפיהם.

ועל זה כתוב במשה, (שמות ג) ואמרו לי מה שמו מה. משום שהיו מכירים אותו ולא שכחוהו לעולמים וסבלו את שבר הגלות על הקדוש ברוך הוא, ומשום כך זוכים לגאלות ולנסים ולאותות רבים. **ואתם** קדושים עליונים, שסובלים את שבר הגוף ממקום למקום על הקדוש ברוך הוא, על אחת כמה וכמה שזכאים אתם לעשות לכם נסים ופרקן ושתזכו לחיי העולם הבא. הלא הלכו כלם כאחד.

פתח ואמר, קחו מאתכם תרומה לה' כל נדיב לבו יביאה וגו'. בא וראה, בשעה שאדם שם רצונו לעבודת רבונו, אותו רצון עולה בראשונה על הלב, שהוא קיום ויסוד של כל הגוף. אחר כך עולה אותו רצון טוב על כל אברי הגוף, ורצונם של כל אברי הגוף ורצון הלב מתחברים כאחד, והם מושכים עליהם את זהר השכינה לדור עמם, ואותו אדם הנו חלקו של הקדוש ברוך הוא. זהו שכתוב קחו מאתכם תרומה. מאתכם היתה המשכה לקבל עליכם אותה תרומה להיות חלק לה'.

וְאֵם תֹּאמֶר שְׁלֹא בְרָשׁוֹת הָאָדָם עֹמֵד הַדְּבָר – בֵּא וְרֵאֵה מֶה כָּתוּב,
כָּל נָדִיב לְבוֹ יְבִיאֶהָ אֶת תְּרוּמַת ה'. כָּל נָדִיב לְבוֹ וְדָאִי. מִי
שִׁיתְרָצָה לְבוֹ, יִמְשִׁיךְ אֶת הַשְּׂכִינָה אֵלָיו. זֶהוּ שְׁכַתוּב יְבִיאֶהָ, אָף
עַל גַּב שֶׁהִיא בְּעַלְיָה לְמַעְלָה, יְבִיאֶהָ מִמְּקוֹם עֲלִיּוֹן לְמִשְׁךְ אוֹתָהּ
לְדוֹר עֲמוֹ.

וּכְשֶׁתְּבִא לְשֵׁרוֹת עֲמוֹ, כְּמָה בְּרָכוֹת וְכְמָה עֶשֶׂר תְּבִיא עִמָּה. זֶהוּ
שְׁכַתוּב זֶהָב וְכֶסֶף וּנְחָשֶׁת. לֹא חָסֵר לוֹ כָּל עֶשֶׂר הָעוֹלָם.
זֶה לְשֶׁאֵר בְּנֵי הָעוֹלָם. אֲבָל אַתֶּם קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים – קָחוּ מֵאַתְכֶם
תְּרוּמָה לֵה'. אָמַר רַבִּי חֲזִיא, מִי שֶׁהִתְחִיל לְהָרִים – הוּא שִׁירִים.

פְּתַח רַבִּי אַבָּא וְאָמַר, (יוֹנָה ב) וַיֹּאמֶר ה' לְדָג וְגו'. וְכִי בְּאִיזָה מְקוֹם
אָמַר לוֹ? אֲלֹא בְּשַׁעַר שְׂכַרְא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם
בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי בְּרָא אֶת דְּגֵי הַיָּם, וְאָז צִוָּה וְאָמַר
שִׁיְהִיָּה מְזֻמָּן דָּג אֶחָד לְבַלְעַ אֶת יוֹנָה, וַיְהִיָּה בְּמַעֲיוֹ שְׁלֹשָׁה יָמִים
וּשְׁלֹשָׁה לַיְלוֹת, וְאַחֵר כֶּף יִשְׁלִיכְנּוּ בַחֹץ.

וְלֹא זֶה לְבַדּוֹ, אֲלֹא כָּל מֶה שֶׁעָשָׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה
בְּרֵאשִׁית – בְּכָל הַתְּנָה עֲמוֹ. בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן בְּרָא שָׁמַיִם, הַתְּנָה
עִמָּם שִׁיעֲלוּ אֶת אֲלֵיהֶוּ הַשְּׁמַיִמָה בְּתוֹךְ סַעְרָה, וְכֶף הָיָה, שְׁכַתוּב
(מְלָכִים-ב ב) וַיַּעַל אֲלֵיהֶוּ בְּסַעְרָה הַשְּׁמַיִם. בְּאוֹתוֹ יוֹם בְּרָא אֶת הָאוֹר,
וְהַתְּנָה עֲמוֹ שִׁיחֲשִׁיךְ לְשִׁמְשׁ בְּמִצְרַיִם שְׁלֹשָׁה יָמִים, שְׁכַתוּב (שְׁמוֹת י)
וַיְהִי חֹשֶׁךְ אַפְלָה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁלֹשֶׁת יָמִים.

בַּיּוֹם הַשְּׁנַיִ בְּרָא אֶת הָרְקִיעַ, שִׁיְהִיָּה מִפְרִיד בֵּין מַיִם לְמַיִם, כְּכַתוּב
(בְּרֵאשִׁית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מְבַדֵּיל בֵּין
מַיִם לְמַיִם, וְהַתְּנָה עִמָּהֶם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהַמַּיִם יִהְיוּ מִפְרִידִים
לְיִשְׂרָאֵל בֵּין טְמֵאָה וְטָהָרָה לְהִטָּהֵר בָּהֶם, וְכֶף הָיָה.

בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי הוֹצִיא אֶרֶץ מִתּוֹךְ הַיָּם וְכִנְסָ אֶת הַמַּיִם, וְעָשָׂה מְאוֹתוֹ
קְבוּץ שֶׁהִתְכַנְּסוּ לְמְקוֹם אֶחָד אֶת הַיָּם, וְהַתְּנָה עִם הַיָּם לְהַעֲבִיר
אֶת יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכּוֹ בִּיבֻשָׁה וּלְהַטְבִּיעַ אֶת הַמִּצְרַיִם, וְכֶף הָיָה, שְׁכַתוּב
(שְׁמוֹת יד) וַיָּשָׁב הַיָּם לְפָנֹת בְּקֶרֶ לְאִיתָנּוּ. אֵל תִּקְרִי לְאִיתָנּוּ אֲלֹא לְתַנָּאוּ,
לְמָה שֶׁהַתְּנָה עֲמוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית. עוֹד הַתְּנָה עִם
הָאֶרֶץ, שֶׁתִּפְתַּח אֶת פִּיהָ בְּמַחֲלָקְתּוֹ שֶׁל קֶרַח וְתִבְלַע אֶת קֶרַח וְאֶת כָּל
עַדְתּוֹ, וְכֶף הָיָה, שְׁכַתוּב (בְּמִדְבָר טו) וַתִּפְתַּח הָאֶרֶץ אֶת פִּיהָ וְתִבְלַע אֶתֶם,
וְאֶת קֶרַח.

ביום הרכיעי ברא שמש ולבנה, שכתוב יהי מארת ברקיע השמים, והתנה עם השמש להיות עומדת בחצי השמים בימי יהושע, שכתוב (יהושע י') ויעמד השמש בחצי השמים. התנה עם הכוכבים לעשות קרב עם סיסרא, שכתוב (שופטים ה) הכוכבים ממסלותם נלחמו עם סיסרא.

ביום החמישי ברא את דגי הים ועופות השמים, התנה עם העופות שהעורבים יזונו את אליהו בזמן שעצר את השמים, שכתוב (מלכים א-יז) ואת הערבים צויתי לכלכלה שם. צויתי דוקא. והתנה עם דגי הים להזמין דג אחד שיבלע את יונה ולזרק אותו החוצה.

ביום הששי ברא את האדם, והתנה עמו שתצא ממנו אשה שתזון את אליהו, שנאמר הנה צויתי שם אשה אלמנה לכלכלה. הנה צויתי - מיום שנברא העולם. וכך בכל מעשה ומעשה שהתחדש בעולם, הקדוש ברוך הוא צוה את אותו מעשה מיום שנברא האדם. אף כאן ויאמר ה' לדג, ויאמר - מששת ימי בראשית אמר לו.

כאן יש לנו סמך העולם על מעשי בני אדם בעולם הזה. יונה שירד לספינה, זוהי נשמת האדם שירדת לעולם הזה להיות בגוף האדם. למה נקראת יונה? משום שכיון שמתתפת בגוף, אזי היא יונה בעולם הזה, כמו שנאמר (ויקרא כה) ולא תונו איש את עמיתו. ואז האדם הולך בעולם הזה כמו ספינה בתוך הים הגדול שמחשבת להשבר, כמו שנאמר והאניה חשבה להשבר.

ואדם, כשהוא חוטא בעולם הזה וחושב שבורח מלפני אדונו ולא שם לב לאותו העולם, ואז מטיל הקדוש ברוך הוא רוח סערה חזקה - זוהי גזרת הדין שעומדת תמיד לפני הקדוש ברוך הוא ומבקשת את דין האדם מלפניו, וזוהי שמטה את הספינה ומזכירה את חטאי האדם לתפס אותו.

כיון שנתפס אדם על ידי אותה סערה בבית חליו, מה כתוב? ויונה ירד אל ירכתי הספינה וישכב וירדם. אף על גב שאדם בבית חליו, הנשמה לא מתעוררת לשוב לפני אדונו ולפדות את חטאיו. מה כתוב? ויקרב אליו רב החבל. מי זה רב החבל? זה יצר טוב שמנהיג את הכל. ויאמר לו מה לך נרדם קום קרא אל אליהו וגו'. אין השעה לישן, שהרי מעלים אותך לדין על כל מה שעשית בעולם הזה, שוב מחטאך.

התבונן בדברים הללו ושוב לאדונך. מה מלאכתך – שאתה עסקת בה בעולם הזה, והודה עליה לפני רבונך. ומאין תבוא – הסתכל מאין באת, מטפה סרוחה, ואל תתגאה לפניו. מה ארצה – הסתכל שהרי מהארץ נבראת ולארץ תשוב. ואי מזה עם אתה – הסתכל אם יש לך זכות אבות שתגן עליך.

ביון שמעלים אותו לדין בבית דין של מעלה, אותה סערה, שהיא גזרת הדין שסוערת על האדם, מבקשת מהמלך לדון אותם התפוסים של המלך, וכלם באים אחד אחד לפניו. באותה שעה מתקרבים בית הדין. יש מהם שפותחים בזכות, ויש מהם שפותחים בחובה, וגזרת הדין תובעת דין.

ואם אותו אדם לא זוכה בדין, מה כתוב? ויחתרו האנשים להשיב אל היבשה ולא יכלו. הם משתדלים אותם שמורים זכותו להשיבו אל העולם הזה ולא יכלו. מה הטעם? כי הים הולך וסער עליהם. גזרת הדין הולכת וסוערת בחטאי האדם ומתגברת עליהם. **אז** מורידים עליו שלשה שליחים ממנים: אחד שפכת כל הזכיות וכל החטאים שעשה האדם בעולם הזה. ואחד שעושה חשבון ימיו. ואחד שהיה הולך עמו כשהיה במעי אמו, והרי בארנו שגזרת הדין לא שוככת עד לאותו זמן, שכתוב וישאו את יונה. וישאו, כשנוטלים אותו מביתו לבית הקברות.

ואז מכריזים עליו. אם הוא צדיק – מכריזים עליו ואומרים: תנו כבוד לדמות המלך, (ישעיה נז) יבוא שלום ינוחו על משכבותם הלה נכחו. מנין לנו? שכתוב (שם נח) והלה לפניך צדקה כבוד ה' יאספה. ואם הוא רשע – מכריזים עליו ואומרים: אוי לו לפלוני, טוב לו שלא היה נברא. ואז מה כתוב? ויטלהו אל הים ויעמד הים מזעפו. כשמכניסים אותו לבית הקברות, שהוא מקום הדין, אז גזרת הדין שהיתה סוערת, שוככת מזעפה. והדג שבלע אותו זהו הקבר. **מה** כתוב? ויהי יונה במעי הדג. מעי הדג זהו בטן שאול. מנין לנו? שכתוב מבטן שאול שועתי. והוא היה במעי הדג, וקורא לו בטן שאול, שלשה ימים ושלשה לילות. אלו שלשה ימים שאדם בקבר ונבקעים מעיו.

לאחר שלשה ימים אותה טנפת נהפכת על פניו, ואמרת לו: טל מה שנתת בי. אכלת ושתית כל יום ולא נתת לעניים, וכל

יְמִידָה הָיָה כְּמוֹ חֲגָגִים וּמוֹעֲדִים, וְהַעֲנִיִּים הָיוּ רַעֲבִים, שְׁלֹא אָכְלוּ עִמָּךְ.
טל מֵה שְׁנַתָּת בֵּי. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (מלאכי ב) וְזִרְיָתִי פָּרַשׁ עַל פְּנִיכֶם וְגו',
וְהָרִי בְּאַרְנוֹ.

לְאַחַר זֶה, מְשַׁלְּשָׁה יָמִים וְהִלָּאָה, אֲזוּ נִדוֹן הָאָדָם מֵעֵינָיו, מִיָּדָיו,
מִרְגְּלָיו, וּפְרָשׁוּהָ עַד שְׁלֹשִׁים יָמִים. כָּל אוֹתָם שְׁלֹשִׁים יָמִים
נִדוֹנִים הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוּף כְּאֶחָד, וּמִשׁוֹם כֶּף הַנְּשָׁמָה נִמְצָאת בְּאַרְץ לְמִטָּה,
שְׂאִינָה עוֹלָה לְמִקְוָמָה, כְּאִשָּׁה שִׁיּוֹשְׁבַת בַּחוּץ כָּל יְמֵי הַטְּמֵאָה. אַחַר
כֶּף הַנְּשָׁמָה עוֹלָה, וְהַגּוּף נִרְקַב בְּאַרְץ, עַד אוֹתוֹ זְמַן שִׁיעֵיר הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת הַמֵּתִים.

וְעַתִּיד קוֹל אֶחָד לְהַעֲרִיר בְּבֵית הַקְּבָרוֹת וַיֹּאמֶר, (ישעיה כו) הֲקִיצוּ וְרַנְּנוּ
שְׁכֵנֵי עֶפְרָי כִּי טַל אֹרֶת טִלְךָ וְאַרְץ רְפָאִים תְּפִיל. אֵימָתִי זֶה
יִהְיֶה? בְּזְמַן שִׁיעֵבֵר מִלְּאֲדָה הַמּוֹת מִן הָעוֹלָם, שְׁכָתוֹב (שם כה) בְּלַע
הַמּוֹת לְנִצָּח וְגו'. כִּיּוֹן שְׁבִלַע הַמּוֹת לְנִצָּח, אַחַר כֶּף, וּמִחָה ה' אֱלֹהִים
דְּמָעָה מֵעַל כָּל פְּנִים וְחָרְפַת עִמּוֹ יִסִּיר מֵעַל כָּל הָאָרֶץ. אֲזוּ כְּתוֹב,
וַיֹּאמֶר ה' לְדָג וַיִּקָּא אֶת יוֹנָה אֶל הַיָּבֵשָׁה.

כִּיּוֹן שֶׁהַתְּעוֹרֵר אוֹתוֹ קוֹל בֵּין הַקְּבָרִים, אֲזִי כָּל הַקְּבָרִים יִקְיֵאוּ אֶת
אוֹתָם הַמֵּתִים שְׁבָהֶם הַחוּצָה. זֶהוּ שְׁכָתוֹב וְאַרְץ רְפָאִים תְּפִיל.
מָה זֶה תְּפִיל? שְׁתִּקֵּיא אוֹתָם הַחוּצָה. רְפָאִים, מָה זֶה רְפָאִים? שְׁקַבְלוּ
רְפוּאָה כְּמִקְדָּם, וְנִרְפְּאוּ עֲצָמוֹת בְּעֲצָמוֹת, וְאַלֶּה נִקְרָאִים רְפָאִים.

וְאִם תֹּאמֶר, הָרִי כְּתוֹב (בְּשֵׁאֵר עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת) (ישעיה כו) רְפָאִים בַּל
יִקוּמוּ? אֵלֹא וְדָאִי כָּל הָעוֹלָם יִתְרַפְּאוּ עֲצָמוֹתָם בְּבֵית הַקְּבָרוֹת,
אֲבָל מֵהֶם יִקוּמוּ וּמֵהֶם לֹא יִקוּמוּ. וְעַל זֶה כְּתוֹב רְפָאִים בַּל יִקוּמוּ.
אֲשֶׁרִי חָלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שְׁכָתוֹב בָּהֶם נִבְלָתִי יִקוּמוּן. וּבְדָג הַזֶּה
מִצָּאנוּ דְּבָרִים לְרְפוּאָה שֶׁל כָּל הָעוֹלָם.

הַדָּג הַזֶּה, כִּיּוֹן שְׁבִלַע אֶת יוֹנָה, הוּא מֵת, וּבּוֹ הָיָה יוֹנָה שְׁלֹשָׁה
יָמִים, וְאַחַר כֶּף חֲזַר לַחַיִּים כְּמִקְדָּם וְהִקֵּיא אֶת יוֹנָה הַחוּצָה,
וְהָרִי פְּרָשׁוּהָ, שְׁכָתוֹב וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל ה' אֱלֹהָיו מִמְּעֵי הַדָּגָה. כְּתוֹב
כָּאֵן הַדָּגָה, וְכְתוֹב שָׁם (שְׁמוֹת ז) וְהַדָּגָה אֲשֶׁר בִּיָּאֵר מֵתָה, וְהָרִי פְּרָשׁוּהָ.
כְּמוֹ זֶה עֲתִידָה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְהַתְּעוֹרֵר בְּרֵאשׁוֹנָה, וְאַחַר כֶּף – וְאַרְץ
רְפָאִים תְּפִיל.

וְהָרִי בְּאַרְנוֹ, שְׁשִׁבְעָה דִּינִים יִחְלְפוּ עַל הָאָדָם כְּשִׁיּוֹצֵא מִן הָעוֹלָם
הַזֶּה. אֶחָד – אוֹתוֹ דִּין עֲלִיוֹן כְּשִׁיּוֹצֵאת הָרוּחַ מִן הַגּוּף. ב' –

כְּשֶׁמַעֲשִׂיו וּדְבָרָיו הוֹלְכִים לְפָנָיו וּמְכַרְיִזִים עָלָיו. ג' - כְּשֶׁנִּכְנַס לְקָבֵר. ד' - דִּין הַקָּבֵר. ה' - דִּין הַתּוֹלְעַת. ו' - דִּין הַגִּיּוֹהֵם. ז' - דִּין הַרוּחַ שֶׁהוֹלְכֶת וּמְשׁוֹטְטֶת בְּעוֹלָם וְלֹא מוֹצֵאת מְקוֹם מְנוּחָה עַד שִׁישְׁלָמוּ מַעֲשָׂיו. מִשּׁוֹם זֶה צָרִיךְ אָדָם לְהִתְבּוֹנֵן תָּמִיד בְּמַעֲשָׂיו וַיָּשׁוּב לְפָנָיו אֲדוֹנוּ.

וּכְשֶׁהִתְבּוֹנֵן דּוֹד הַמֶּלֶךְ בְּדִינֵי הָאָדָם הַלְלוּ, הַקְּדִים וְאָמַר, (תהלים קד)
 בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת ה', בְּטָרֵם תֵּצֵא מִן הָעוֹלָם, בְּעוֹד שָׂאתָ נִמְצָאת עִם הַגּוֹף. וְכָל קָרְבִי אֶת שֵׁם קִדְשׁוֹ - הֵם אֲבָרֵי הַגּוֹף שֶׁמְשַׁתְּתָפִים כְּאֶחָד עִם הַרוּחַ. עֲכָשׁוּ כְּשֶׁתִּמְצָאוּ עִמָּה, הַקְּדִימוּ לְכַרְךָ אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ טָרֵם שֶׁיָּבֵא זְמַן שֶׁלֹּא תוּכְלוּ לְכַרְךָ וּלְחַזֵּר בְּתִשׁוּבָה. וְעַל זֶה אָמַר בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת ה' הַלְלוּיָהּ. בְּאוֹתָם הַחֲבָרִים וְנִשְׁקוּ אֶת רֵאשׁוֹ.

רַבִּי חִזְיָא פְּתַח וְאָמַר, קָחוּ מֵאִתְּכֶם תְּרוּמָה לַה'. בֵּא וּרְאֵה, כְּשֶׁבָרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, לֹא בָרָאוּ אֶלָּא כְּדִי שֶׁיָּבֵאוּ יִשְׂרָאֵל וַיִּקְבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה. בְּתוֹרָה נִבְרָא הָעוֹלָם, וְעַל הַתּוֹרָה הוּא עוֹמֵד. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב (ירמיה לג) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמֵם וְלַיְלָה חֻקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי. הַתּוֹרָה הִיא אֲרֶךְ חַיִּים בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְאֲרֶךְ הַחַיִּים בְּעוֹלָם הַבָּא. וְכִּי מִי שֶׁמְשַׁתְּדֵל בְּתוֹרָה, כְּאִלוּ הִשְׁתַּדֵּל בְּהִיכְלוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהִיכְלוֹ הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִיא הַתּוֹרָה. וְכִשְׁאָדָם עוֹסֵק בְּתוֹרָה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹמֵד שָׁם וּמְקַשֵּׁב לְקוּלוֹ, כְּכַתּוּב (מלאכי ג) וַיִּקְשֶׁב ה' וַיִּשְׁמַע וְגו'. וְנִצּוֹל הָאָדָם מִשְׁלֵשָׁה דִינִים: מִדִּין הָעוֹלָם הַזֶּה, וּמִדִּין מִלְּאֲךָ הַמְּוֹת שֶׁלֹּא יְכוּל לְשַׁלֵּט עָלָיו, וּמִדִּין הַגִּיּוֹהֵם.

וַיִּכְתֹּב סֵפֶר זְכוֹרוֹן. מִי הוּא? אֶלָּא יֵשׁ סֵפֶר לְמַעְלָה וַיֵּשׁ סֵפֶר לְמַטָּה. זְכוֹרוֹן - (אות) הַבְּרִית הַקְּדוֹשׁ שֶׁנוֹטֵל וְכוֹנֵס אֵלָיו אֶת כָּל הַחַיִּים שֶׁלְמַעְלָה. סֵפֶר זְכוֹרוֹן - שְׁתֵּי דְרָגוֹת שֶׁהֵן אַחַת, וְסוּד זֶה שֵׁם יְהוָה שֵׁם אֶחָד. יְהוָה אֶחָד. וְהַכֹּל דְּבַר אֶחָד.

מִשּׁוֹם שִׁישׁ שֵׁם וַיֵּשׁ שֵׁם. שֵׁם לְמַעְלָה, שֶׁהוּא נִרְשָׁם (נִקְרָא שֵׁם) מִמָּה שֶׁלֹּא יָדוּעַ וְלֹא נִרְמָז בִּידִיעָה כְּלָל, וְזוֹ נִקְרָאת נִקְדָּה עֲלִיוֹנָה. שֵׁם לְמַטָּה, שֶׁנִּקְרָא שֵׁם, מְקַצֵּה הַשָּׁמַיִם וְעַד קִצְהַ הַשָּׁמַיִם, מִשּׁוֹם שֶׁקִּצְהַ הַשָּׁמַיִם נִקְרָא זְכוֹרוֹן. וְהַשֵּׁם הַזֶּה הוּא נִקְדָּה שְׁלֵמָטָה, שֶׁהוּא שֵׁם מְאוּתוֹ זְכוֹרוֹן, שֶׁהוּא קִצְהַ הַשָּׁמַיִם, שֶׁנוֹטֵל אֶת כָּל הַחַיִּים שֶׁלְמַעְלָה. וְזֶהוּ קִצְהַ הַשָּׁמַיִם שְׁלֵמָטָה. וְהַשֵּׁם שֶׁלּוֹ הִיא הַנִּקְדָּה

שְׁלֵמֻטָּה. נִקְדָּה זוֹ הִיא סֵפֶר שְׁעוֹמֵד בְּחֻשְׁבוֹן, וְזֶהוּ וּלְחֻשְׁבֵי שְׁמוֹ.
הַסֵּפֶר שְׁאֲמַרְנוּ וְשֵׁם – דָּבָר אֶחָד הוּא בְּכָל הַצְּדָדִים.

הַנִּקְדָּה הַזֹּאת, מִשּׁוֹם שֶׁהִיא עוֹמֶדֶת בְּאֲמֻצָּע, הִיא עֲלִיוֹנָה עַל כָּל
הַנְּאֻחִים בָּהּ. שֶׁשָּׂה צְדָדִים אֲחוּזִים בְּסֵפֶר הָעֲלִיוֹן, וְהוּא
עֲלִיוֹן עֲלֵיהֶם. שֶׁשָּׂה צְדָדִים נְאֻחִים בְּסֵפֶר הַתַּחְתּוֹן, וְהוּא עֲלִיוֹן
עֲלֵיהֶם. וְעַל זֶה סֵפֶר עֲלִיוֹן וְסֵפֶר תַּחְתּוֹן, וְהִכָּל נִקְרָא תוֹרָה.

מָה בֵּין זֶה לָזֶה? אֵלָּא, סֵפֶר עֲלִיוֹן הוּא תוֹרָה שֶׁבְּכַתָּב, מִשּׁוֹם שֶׁהִיא
סְתוּמָה וְלֹא עוֹמֶדֶת, אֵלָּא רַק בְּכַתָּב, שֶׁשֵּׁם הוּא הַמָּקוֹם
לְהַתְגַּלּוֹת לְמֻטָּה. וּמִי הוּא הָעוֹלָם הַבָּא? סֵפֶר הַתַּחְתּוֹן, זֶה תוֹרָה
שֶׁנִּקְרָאת תוֹרָה שְׁבַעֲלֵ פֶה. וּמִי הוּא עַל פֶּה? אֵלּוֹ הַמְּרַכְּבוֹת שֶׁל מֻטָּה,
שֶׁהִיא עוֹמֶדֶת עֲלֵיהֶן. וּמִשּׁוֹם שֶׁאֵינָן בְּכֻלָּל שֶׁל כְּתִיבָה שְׁלֵמֻעֲלָה,
נִקְרָאִים עַל פֶּה.

וְתוֹרָה זוֹ עוֹמֶדֶת עַל פֶּה, מִשּׁוֹם שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית ב) וּמִשֵּׁם יִפְרֹד וְהִיא
לְאַרְבָּעָה רְאשִׁים. וְתוֹרָה הָעֲלִיוֹנָה, אֵף עַל גַּב שֶׁהִיא עוֹמֶדֶת
לְמַעַלָּה, לֹא נִקְרָאת עַל הַכְּתָב, אֵלָּא שֶׁבְּכַתָּב, שְׁעוֹמֶדֶת בְּכַתָּב, וְאוֹתוֹ
הַכְּתָב נַעֲשֶׂה הִיכָל אֵלֶיהָ, וְהִיא עוֹמֶדֶת בְּתוֹךְ אוֹתוֹ הַהִיכָל וְנִשְׁמֶרֶת
שֵׁם. וּמִשּׁוֹם כֵּן נִקְרָאת תוֹרָה שֶׁבְּכַתָּב וְלֹא עַל כְּתָב.

אֲבָל הַתוֹרָה שְׁלֵמֻטָּה הִיא עוֹמֶדֶת עַל מְרַכְּבוֹתֶיהָ, וְנִקְרָאת עַל פֶּה,
שְׁעוֹמֶדֶת עֲלֵיהֶן. וּמִשּׁוֹם שֶׁלֹּא נִחְשַׁבְתָּ (נִתְּנָה) מִבְּפָנִים מְכֻלָּל שֶׁל
כְּתִיבָה, לֹא נַעֲשׂוּ הִיכָל לְנִקְדָּה הַזֹּאת כְּמוֹ אוֹתָהּ נִקְדָּה עֲלִיוֹנָה. וּמִשּׁוֹם
שְׁעוֹמֶדֶת עֲלֵיהֶן נִקְרָאת תְּרוּמָה.

עוֹד שֶׁמַּעֲתִי מִן הַמְּנוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. תְּרוּמָה, מָה זֶה תְּרוּמָה? כְּמוֹ
שֶׁבְּאֲרָנוּ, שְׁנַיִם מִמָּאָה. בֹּא וּרְאֵה, כָּל הַדְּרָגוֹת הַלְלוּ הַקְּדוּשׁוֹת
שֶׁבְּסוֹד הָאֲמוּנָה שֶׁנִּגְלָה בְּהֵן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הֵן עֶשֶׂר דְּרָגוֹת, וְהֵן
עֶשֶׂר אֲמִירוֹת, כְּמוֹ שֶׁבְּאֲרוּהָ. וְאֵלּוֹ הָעֶשֶׂר עוֹלָם לְמָאָה. וּכְשֶׁאֲנוּ
צָרִיכִים הַנִּקְדָּה הַתַּחְתּוֹנָה הַזֹּאת לְהָרִים אוֹתָהּ, אָסוּר לָנוּ לְקַחְתָּהּ לְבִדָּה,
אֵלָּא אוֹתָהּ עִם בַּעֲלָהּ, וְהֵם הַשְּׁנַיִם מִהֶמָּאָה שְׁאֲמַרְנוּ, מִשּׁוֹם שֶׁאֵין
צָרִיךְ לְהַפְרִידֵם כְּלָל, אֵלָּא לְיַחַדָּה עִם בַּעֲלָהּ. וְלָכֵן נִקְרָאת תְּרוּמָה
בְּכֻלָּל אֶחָד.

וּבֹא רְאֵה, בְּכָל יוֹם הַפְּרוֹז קוֹרָא: כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, בְּכֶם עוֹמֵד הַדָּבָר
הַזֶּה. וְזֶהוּ קָחוּ מֵאֲתַכֶּם תְּרוּמָה לַה'. וְאִם תֹּאמְרוּ שֶׁהַדָּבָר קָשָׁה
עֲלֵיכֶם – כָּל נְדִיב לְבוֹ יִבְיָאָה.

מה זה יביאה? אלא מכאן למדנו את סוד התפלה, שאדם שפוחד מרבוננו ומכוון לבו ורצונו בתפלה, מתקן תקון העליון, כמו שבארנו. בראשונה בשירות ותשבחות שאומרים המלאכים העליונים למעלה. ובאותה עריכת התשבחות שאומרים ישראל למטה, היא מקשטת את עצמה ומתקנת בתקונה כמו אשה שמתקשטת לבעלה.

ובסדר התפלה, באותו התקון של תפלת מישב, מתקנים את עלמותיה וכל אלו שלה. ומתקשטות כל עלמותיה, ואחר כך הכל מתקנים ומסדרים. וכשמגיעים לאמת ויציב, אז הכל מתקנים, היא ועלמותיה, עד שמגיעים לגאל ישראל, ואז צריך לעמד הכל על מקומם.

מישום שכאשר מגיע אדם לאמת ויציב והכל מתקן, עלמותיה נוטלות אותה, והיא נוטלת את עצמה למלך העליון. כיון שמגיעים לגאל ישראל, אזי המלך הקדוש העליון נוסע בדרגותיו ויוצא לקבל אותה.

ואנו מלפני המלך העליון צריכים לעמד על מקומנו באימה ברעדה, שהרי אז הוא מושיט ימינו אליה, ואחר כך את שמאלו ששם לה תחת ראשה, ואחר כך מתחבקים שניהם כאחד בנשיקה. ואלה הן השלש הראשונות, וצריך אדם לשים לבו ורצונו ולכוון בכל התקונים והסדרים הללו של התפלה, פיו ולבו ורצונו כאחד.

עכשו שהמלך העליון והגבירה הם בחבור אחד בשמחה באותן נשיקות – מי שצריך לבקש בקשות, יבקש, שהרי אז שעת רצון היא. כיון ששואל אדם שאלותיו מלפני המלך והגבירה, אז יתקין עצמו ברצונו ולבו לשלש אחרות לעורר שמחה שבסתרה, שהרי מאלו השלש הוא מתברך בדבקות אחרת. ויתקין אדם את עצמו ליצאת מפניהם, ולהניחם בשמחה גנוזה של אלו השלש. ועם כל זה, שיהיה רצונו שיתברכו התחתונים מאותן ברכות של שמחה נסתרת.

ואז צריך לפל על פניו ולמסר את נפשו בשעה שהיא לוקחת את הנפשות והרוחות. אז זו השעה למסר נפשו בתוך אותן נפשות שהיא לוקחת, שהרי אז צרור החיים הוא כראוי.

דָּבָר זֶה שְׁמַעְתִּי בְּסוּדוֹת שֶׁל הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, וְלֹא נִתְּנָה לִי רְשׁוּת לְגַלוֹת, פָּרַט לָכֶם חֲסִידִים עֲלִיוֹנִים. שְׂאֵם בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שֶׁהִיא לֹקַחַת נַפְשׁוֹת וְרוּחוֹת בְּרִצּוֹן שֶׁל דְּבָקוֹת אַחַת, הוּא יָשִׁים לְבוֹ וּרְצוֹנוֹ לָזֶה, וְנוֹתֵן נַפְשׁוֹ בְּדְבָקוֹת בְּאוֹתוֹ הַרְצוֹן לְהַכְּלִילָהּ בְּאוֹתָהּ הַדְּבָקוֹת. אִם מִתְקַבֵּלֶת בְּאוֹתָהּ שְׁעָה בְּאוֹתוֹ הַרְצוֹן שֶׁל אוֹתָן נַפְשׁוֹת רוּחוֹת וּנְשָׁמוֹת שֶׁהִיא לֹקַחַת, זֶהוּ אָדָם שֶׁנֶּצְרָר בְּצִרּוּר הַחַיִּים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

וְעוֹד, שְׁצָרִיךְ לְהַפְּלִל מִכָּל הַצְּדָדִים, הַמְּלֶךְ וְהַגְּבִירָה, מִלְּמַעְלָה וּמִלְּמַטָּה, וְלִהְתַּעֲטֵר בְּנִשְׁמוֹת בְּכָל הַצְּדָדִים. מִתְעַטֶּרֶת בְּנִשְׁמוֹת מִלְּמַעְלָה, וּמִתְעַטֶּרֶת בְּנִשְׁמוֹת מִלְּמַטָּה. וְאִם אָדָם יִכּוֹן לְבוֹ וּרְצוֹנוֹ לְכָל זֶה וְיִמְסֹר נַפְשׁוֹ מִלְּמַטָּה בְּדְבָקוֹת וּבְרִצּוֹן כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, אֲזִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קוֹרֵא לוֹ שְׁלוֹם לְמַטָּה, כְּמוֹ שֶׁאוֹתוֹ הַשְּׁלוֹם שְׁלַמְעֵלָה, לְאוֹתוֹ שֶׁמְבָרֵךְ אֶת הַגְּבִירָה וּמְכַלִּיל אוֹתָהּ וּמְעַטֵּר אוֹתָהּ בְּכָל הַעֲטָרוֹת.

אִתָּה כֶּף, לְאִישׁ הַזֶּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קוֹרֵא לוֹ שְׁלוֹם לְמַטָּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שׁוֹפְטִים ו') וַיִּקְרָא לוֹ ה' שְׁלוֹם. וְכָל יָמָיו כֶּף קוֹרְאִים לוֹ לְמַעְלָה - שְׁלוֹם, מִשּׁוֹם שֶׁהַכְּלִיל וְעֵטֶר אֶת הַגְּבִירָה לְמַטָּה כְּמוֹ שֶׁאוֹתוֹ שְׁלוֹם לְמַעְלָה.

וּבְאִשְׁרֵי אוֹתוֹ הָאָדָם מְסַתְּלֵק מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, נִשְׁמָתוֹ עוֹלָה וּבוֹקֵעַת אֶת כָּל אוֹתָם הַרְקִיעִים וְאֵין מוֹחָה בִּידָהּ. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קוֹרֵא לָהּ וְאוֹמֵר, (יִשְׁעִיָּה נז') יְבוֹא שְׁלוֹם. וְהַשְּׂכִינָה אוֹמֶרֶת, יִנּוּחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם וּגּוֹ'. וַיִּפְתְּחוּ לָהּ שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר נִהְרוֹת אֶפְרָסְמוֹן טְהוֹר, וְלֹא יִהְיֶה מִי שִׁימְחָה בִּידָהּ. וְעַל כֶּף, אֲשֶׁרֵי מִי שִׁישִׁים לְבוֹ וּרְצוֹנוֹ לָזֶה, וְעַל זֶה כְּתוּב, כָּל נְדִיב לְבוֹ יְבִיאָהּ אֶת תְּרוּמַת ה' לְמֶלֶךְ הָעֲלִיּוֹן, כְּמוֹ שֶׁנֶּתְבָּאֵר.

הַרְיִים רַבִּי אַבָּא אֶת קוּלוֹ וְאָמַר, אוֹי, רַבִּי שְׁמַעוֹן, אַתָּה בַּחַיִּים, וְאֲנִי בּוֹכָה עָלֶיךָ. לֹא עָלֶיךָ אֲנִי בּוֹכָה, אֶלָּא אֲנִי בּוֹכָה עַל הַחֲבָרִים וּבוֹכָה עַל הָעוֹלָם. רַבִּי שְׁמַעוֹן הוּא כְּמוֹ מְנוּרָה שֶׁל נֵר שְׂדוּלֵק לְמַעְלָה וְדוּלֵק לְמַטָּה, וּבְאוֹר שְׂדוּלֵק לְמַטָּה מְאִירִים לְכָל הָעוֹלָם. (מֵאִיר לְמַעְלָה) אוֹי לְעוֹלָם כְּשִׁיִּסְתְּלֵק הָאוֹר שֶׁלְּמַטָּה לְאוֹר שֶׁלְּמַעְלָה, מִי יֵאִיר לָנוּ אֶת אוֹר הַתּוֹרָה לְעוֹלָם? קָם רַבִּי אַבָּא וּנְשַׁק אֶת רַבִּי חֲזִיָּא. אָמַר לוֹ,

הדברים הללו היו תחת ידך, ועל כן הקדוש ברוך הוא שלחני עד לכאן להתחבר עמכם. אשרי חלקי.

רבי יוסי פתח פסוק אחריו ואמר, וכל חכם לב בכם יבאו ויעשו וגו'. פסוק זה פירושו. אבל בא וראה, בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא למשה, (דברים א) הבו לכם אנשים חכמים ונבונים, בחן את כל ישראל ולא מצא נבונים. זהו שפתח ואקח את ראשי שבטיכם אנשים חכמים וידעים, ואלו נבונים לא כתוב. ואם תאמר שנכון היא דרגה יותר עליונה מחכם – כן זה ודאי!

מה בין זה לזה? חכם, הרי פירושו, שאפלו תלמיד המחכים את רבו נקרא חכם. חכם, שיודע לעצמו כל מה שצריך. בנכון יש כמה דרגות – שמסתכל בכל, ויודע בשלו ובאחרים, וסימןך – (משלי יב) יודע צדיק נפש בהמתו. (שמואל ב כג) צדיק מושל יראת אלהים. וכאן חכם לב דוקא. בלב חכם, ולא במקום אחר, משום שעומד בלב, ונכון למעלה ולמטה, מסתכל בעצמו ובשאר אחרים.

פתח ואמר, (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אתה וגו'. כאן בתפלה שצריך אדם להתפלל לפני הקדוש ברוך הוא, שהיא עבודה אחת גדולה ונכבדה מאותן העבודות של רבנו. בא וראה, יש עבודה של הקדוש ברוך הוא שעומדת במעשה, שהיא עבודה שעומדת במעשה הגוף והיא עבודה. ויש עבודה של הקדוש ברוך הוא שהיא עבודה יותר פנימית, שהיא עקר הכל, ועומדת באותה עבודה פנימית שהיא עקר הכל.

בגוף יש שנים עשר איברים שעומדים במעשה הגוף, כמו שבארנו, ואלו הם אברי הגוף ועבודת הקדוש ברוך הוא שהמעשה עומד בהם. משום שעבודת הקדוש ברוך הוא היא בשני צדדים, באברי הגוף החיצוניים, ויש שנים עשר איברים אחרים פנימיים לפנים מהגוף. והם תקונים פנימיים לפנים מהגוף לתקן בהם התקון של הרוח, שהיא עבודה נכבדה פנימית של הקדוש ברוך הוא, כמו שבארנו בתוך הסודות הפנימיים שאמר רבי שמעון, והם סוד החכמה העליונה, ונודעו בין החברים, אשרי חלקם.

תפלת האדם היא עבודת הרוח, והיא עומדת בסודות עליונים, ואנשים לא יודעים, שהרי תפלת האדם בוקעת אוררים ובוקעת רקיעים ופותחת פתחים ועולה למעלה.

בְּשַׁעֲהָ שְׁמַאִיר הָאֹר וְנִפְרָד הָאֹר מִן הַחֲשֶׁכָה, אֲזִי הִכְרוֹז הוֹלֵךְ בְּכָל הָרְקִיעִים: הִתְתַּקְּנוּ בְּעֲלֵי הַפְּתָחִים, בְּעֲלֵי הַהִיכָלוֹת, כָּל אֶחָד וְאֶחָד עַל מִשְׁמֶרְתּוֹ, מִשּׁוּם שְׁאוֹתָם שְׁשׁוּלְטִים בַּיּוֹם אֵינָם שׁוֹלְטִים בְּלֵילָהּ. וְכִשְׁנִכְנַס הַלַּיְלָה, מְעַבְרִים שְׁלִיטֵי הַיּוֹם, וּמִתְמַנִּים שְׁלִיטִים אֲחֵרִים שְׁשׁוּלְטִים בְּלֵילָהּ, וּמִתְחַלְפִים אֵלֶּה בְּאֵלֶּה.

וְסוּד זֶה – (בראשית א) אֵת הַמָּאוֹר הַגָּדֹל לְמַמְשַׁלֵּת הַיּוֹם וְגו'. וּמַמְשַׁלֵּת הַיּוֹם וּמַמְשַׁלֵּת הַלַּיְלָה, יֵשׁ שְׁלִיטִים שְׁמֻמָּנִים בַּיּוֹם, וְיֵשׁ שְׁלִיטִים שְׁמֻמָּנִים בְּלֵילָהּ. וְאֵלֶּה נִקְרְאוּ מַמְשַׁלֵּת הַיּוֹם, וְאֵלֶּה נִקְרְאוּ מַמְשַׁלֵּת הַלַּיְלָה.

כְּשֶׁנִּכְנַס הַלַּיְלָה, יוֹצֵא כְרוֹז: הִתְתַּקְּנוּ שְׁלִיטֵי הַלַּיְלָה כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְמִקְוָמוֹ. וְכִשְׁמַאִיר הַיּוֹם, כְּרוֹז יוֹצֵא: הִתְתַּקְּנוּ שְׁלִיטֵי הַיּוֹם

כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְמִקְוָמוֹ. (אז מעבירים שליטי הלילה ומתמנים שליטי היום) וְכִשְׁהִכְרוֹז מִכְרִיז, אֲזִי כָּלֵם, כָּל אֶחָד וְאֶחָד נִפְקֵד עַל אוֹתוֹ מְקוֹם שְׂרָאוּי לוֹ. אֲזִי הַשְּׂכִינָה מִקְדִּימָה וְיוֹרְדָתָה, וְיִשְׂרָאֵל נִכְנָסִים לְבֵית הַכְּנֶסֶת לְשַׁבַּח אֵת רַבּוֹנָם וּפּוֹתְחִים בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת.

שְׁצַרְיָדָה לוֹ לְאָדָם, שְׁכִינָה שֶׁהִתְקִין עֲצָמוֹ לְעִבּוּדַת הַמַּעֲשֵׂה בְּתִקּוּנֵי מַצּוּה וְקִדְשָׁהּ, לְיַחַד לְבוֹ בְּתִקּוּן שֶׁל הַעֲבוּדָה הַפְּנִימִית שֶׁל אֲדוֹנּוֹ, וְלָשִׁים אֵת לְבוֹ וְרִצּוֹנוֹ בְּאוֹתָהּ עֲבוּדָה שֶׁל אוֹתָם דְּבָרִים (שְׁאוּמֵר), שֶׁהָרִי הַדְּבוּר עוֹלָה.

וְאוֹתָם הַמְּמַנִּים שְׁעוֹמְדִים בְּאוֹר, הִתְמַנְּנוּ לְאַרְבַּעַת צְדָדֵי הָעוֹלָם. לְצַד מְזֻרַח הַתְּמַנָּה מְמַנָּה אֶחָד שְׁעוֹמֵד בְּאוֹר לְאוֹתוֹ צַד, וְשִׁמוֹ גִּזְרֵי־א, וְעָמוֹ שָׂרִים מְמַנִּים אֲחֵרִים, שֶׁהֵם מְחַפִּים לְאוֹתוֹ דְּבוּר שֶׁל תְּפִלָּה, וְעוֹלָה בְּאוֹר בְּאוֹתוֹ צַד, וְנוֹטֵל אוֹתוֹ הַמְּמַנָּה.

אֵם הַדְּבוּר הַזֶּה הוּא כְּרָאוּי, וְכָל אוֹתָם שָׂרִים נוֹשְׁקִים אֵת אוֹתוֹ דְּבוּר וְעוֹלִים עִמּוֹ עַד לְאוֹתוֹ אוֹר שֶׁל הָרְקִיעַ לְמַעְלָה, שֶׁשֵּׁם מְמַנִּים שָׂרִים אֲחֵרִים – בְּשַׁעֲהָ שְׁנוֹשְׁקִים אֵת אוֹתוֹ דְּבוּר, פּוֹתְחִים וְאוּמְרִים: אֲשֶׁרִיכֶם יִשְׂרָאֵל שְׁאוֹתָם יוֹדְעִים לְעַטֵּר אֵת אֲדוֹנֵיכֶם בְּעֵטְרוֹת קְדוּשׁוֹת. אֲשֶׁרִי הִפֵּה שְׁדָּבוּר שֶׁל הַעֲטָרָה הַזֹּאת יֵצֵא מִמֶּנּוּ.

וְאֵז פּוֹרְחוֹת הָאוֹתִיּוֹת שְׁעוֹמְדוֹת בְּאוֹר שֶׁבִּשְׁם הַקְּדוּשׁ שֶׁל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אוֹתִיּוֹת, שְׁאוֹתוֹ שֵׁם שׁוֹלֵט בְּאוֹר, וְזֶהוּ שֵׁם שֶׁהָיָה טָס בּוֹ

אליהו עד שעלה לשמים. וזהו מה שאמר עובדיה לאליהו, (מלכים-א יח) ורוח ה' ישאף. משום שבשם הזה היה טס בו אליהו באויר, וזהו השם ששולט באויר.

ואותן האותיות פורחות ועולות באותו דבור, ואותו הממנה שמפתחות האויר בידו, וכל אותם הממנים האחרים, כלם עולים בו עד לרקיע, ונמסר ביד ממנה אחר להעלותו למעלה.

לצד דרום יש ממנה אחר ששולט באויר לאותו הצד, וכמה ממנים ושרים אחרים עמו, ושמו פסגני"ה, ובו נאחזים (ולו נמסרו) מפתחות האויר של אותו צד. וכל אותם בעלי צרה שמתפללים תפלה לאדונם מתוך צרה, מתוך שברון הלב - אם אותו הדבור כראוי, הוא עולה לאויר באותו צד, והממנה הזה נוטל אותו ונושק אותו (משום שעלה באותו צד). וכשנושק אותו, פותח ואומר: הקדוש ברוך הוא יחוס כנגדך (ועלך), ובשבילך יתמלא ברחמים.

עולים עמה כל אותם ממנים קדושים וכל אותם שרים של אותו הצד, ופורחות האותיות של השם הקדוש, שהן ארבע אותיות שמתעטרות ושולטות באותו צד של האויר, ועולים באותו הצד של האויר עד לרקיע, עד לאותו הממנה של הרקיע ששולט באותו הצד.

לצד צפון יש ממנה אחר, ועמו כמה שרים ממנים ששולטים באויר, ושמו של אותו ממנה פתח"ה, וזהו שהתמנה באויר של אותו צד, וכל אותם שמתפללים תפלות על שונאים שמציקים להם, וכשדבור של אותה תפלה עולה לאויר באותו צד - אם הוא צדיק, נוטל אותו הממנה הזה ונושק אותו.

אזי מתעוררת רוח אחת שיוצאת מתוך הטהום שבצד הצפון, ואותה רוח קוראת בכל אותם האוירים, וכלם נוטלים אותו דבור ומעלים אותו עד לרקיע ונושקים אותו, ופותחים ואומרים: רבונך יפיל שונאך לפניך.

והולך ועולה ובוקע רקיעים (אוירים). עד שעולים עמו לרקיע הראשון, עולה התפלה ומגיעה לממנה אחד שהתמנה לצד מערב, ושם עומדים תשעה פתחים, שבהם עומדים כמה שרים וכמה ממנים, ועליהם ממנה אחד ששמו זבוליא"ל.

וְזָהוּ שְׂרוּצָה לְשִׁמְשׁ בְּרָקִיעַ הַזֶּה בַּיּוֹם, וְלֹא נִתְּנָת לּוֹ רְשׁוּת, עַד שְׁעוּלָה אֹרֶךְ הַלְּבָנָה, וְאִזּוּ הוּא מוֹצֵיא כָּל אוֹתָם הַחִילּוֹת וְכָל אוֹתָם מְמַנִּים. וְכִשְׁמַאִיר הַיּוֹם, נִכְנָסִים כָּלָם לִפְתַּח אֶחָד, שֶׁהֵם תִּשְׁעָה פְּתָחִים, שֶׁהוּא פְּתַח עֲלִיּוֹן עַל כָּלָם. וְכִשְׁהִתְּפֹלָה עוּלָה, הִיא נִכְנָסֶת בְּאוֹתוֹ פְּתַח, וְכָל הַשָּׁרִים וְכָל הַמְּמַנִּים יוֹצְאִים מֵאוֹתוֹ פְּתַח. וְעַלֵּיהֶם זְבוּלִיא"ל, אוֹתוֹ מְמַנֶּה גְּדוֹל, וְיוֹצְאִים כָּלָם וְנוֹשְׁקִים אוֹתוֹ, וּמַגִּיעִים עִמּוֹ עַד לְרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם.

(בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם עוּלָה הַתְּפֹלָה עַד אוֹתוֹ רָקִיעַ, וְנִפְתָּחִים) וְכִשְׁעוּלָה הַתְּפֹלָה עַד לְאוֹתוֹ רָקִיעַ, נִפְתָּחִים שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁעָרֵי אוֹתוֹ הָרָקִיעַ, וּבְאוֹתוֹ הַשָּׁעַר הַשְּׁנַיִם עֶשֶׂר עוֹמֵד מְמַנֶּה אֶחָד שְׁשֻׁמוֹ עֲנַא"ל, וְזֶה מְמַנֶּה עַל כְּמַה חִילּוֹת, עַל כְּמַה מַחְנוֹת, וְכִשְׁתְּפֹלָה עוּלָה, עוֹמֵד הַמְּמַנֶּה הַזֶּה וּמַכְרִיז עַל כָּל אוֹתָם פְּתָחִים וְאוֹמֵר: (ישעיה כו) פְּתַחוּ שְׁעָרִים וְגו', וְכָל הַשְּׁעָרִים נִפְתָּחִים, וְנִכְנָסֶת הַתְּפֹלָה לְכָל אוֹתָם הַפְּתָחִים.

וְאִזּוּ מִתְּעוֹרֵר מְמַנֶּה אֶחָד זָקֵן לְיָמִים שְׁעוֹמֵד לְצַד דְּרוֹם, שְׁשֻׁמוֹ עֲזַרְיָא"ל הַזָּקֵן, וְלִפְעָמִים הוּא נִקְרָא מַחְנִיא"ל, מִשּׁוּם שֶׁהִתְּמַנֶּה עַל שְׁשִׁים רְבוּא מַחְנוֹת, וְכָלָם בְּעַלֵּי כְּנָפַיִם, בְּעַלֵּי מַחְנוֹת, מְלֵאִים עֵינַיִם. וְאֶצְלָם עוֹמְדִים אוֹתָם מַחְנוֹת בְּעַלֵּי אֲזָנַיִם. וְנִקְרָאִים אֲזָנַיִם, מִשּׁוּם שֶׁהֵם מְקַשְׁיָבִים לְכָל אוֹתָם שְׁמֵתְפֹלְלִים תְּפֹלְתָם בְּלַחֲשׁ וּבִרְצוֹן הַלֵּב, שְׁלֹא נִשְׁמַעֵת אוֹתָהּ תְּפֹלָה לְאַחֵר. הַתְּפֹלָה הַזֹּאת עוּלָה, וּמְקַשְׁיָבִים לָהּ כָּל אוֹתָם שְׁנִקְרָאִים בְּעַלֵּי אֲזָנַיִם.

וְאִם אוֹתָהּ תְּפֹלָה נִשְׁמַעֵת לְאֲזָנֵי אָדָם, אֵין מִי שֶׁמְקַשְׁיָב לָהּ לְמַעְלָה, וְלֹא מְקַשְׁיָבִים לָהּ אַחֲרָיִם, פָּרִט לְמִי שְׁשׁוֹמֵעַ בְּרֵאשׁוֹנָה. מִשּׁוּם כִּי צָרִיךְ לְהַשְׁמֵר שְׁלֹא יִשְׁמַעוּ אֶת אוֹתָהּ תְּפֹלָה בְּנֵי אָדָם. וְעוֹד, שֶׁדְּבוּר שֶׁל תְּפֹלָה נִאֲחָז בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, וְדָבָר שֶׁל הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן אֵין צָרִיךְ לְשִׁמְעָה.

כְּמוֹ זֶה מִי שֶׁקּוֹרָא בְּסִפֵּר תּוֹרָה, אֶחָד קוֹרָא וְאֶחָד לְשִׁתְּק. וְאִם שְׁנַיִם קוֹרְאִים בַּתּוֹרָה, הֵם גּוֹרְעִים בְּאִמּוּנָה שְׁלִמְעָלָה, מִשּׁוּם שֶׁאֶחָד קוֹל וְאֶחָד דְּבוּר הַכֹּל אֶחָד, אִזּוּ שְׁנֵי קוֹלוֹת וּשְׁנֵי דְבוּרִים זו גְּרִיעוֹת הָאִמּוּנָה. אֲלֹא שִׁיחֵיהָ קוֹל וְדְבוּר אֶחָד כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ, כְּדֵי שִׁיחֵיהָ אוֹתוֹ קוֹל וְאוֹתוֹ דְבוּר אֶחָד.

וְאוֹתוֹ הַמְּמַנֶּה שְׁשֻׁמוֹ עֲזַרְיָא"ל הַזָּקֵן, כְּשִׁאוֹתָהּ תְּפֹלָה עוּלָה בְּלַחֲשׁ, כָּל אוֹתָן שְׁשִׁים רְבוּא מַחְנוֹת, וְכָל אוֹתָם בְּעַלֵּי עֵינַיִם, וְכָל

אותם בעלי אַזְנִים, כָּלֵם יוֹצְאִים וְנוֹשְׁקִים אוֹתוֹ דְּבוּר שֶׁל תְּפִלָּה שְׁעוּלָה. זֶהוּ שְׁכַתוּב (תהלים לד) עֵינֵי ה' אֶל צְדִיקִים וְאֲזַנּוֹ אֶל שׁוֹעֲתָם. עֵינֵי ה' אֶל צְדִיקִים – אֵלּוּ בְּעֵלֵי הָעֵינַיִם שְׁלֵמָטָה, מְשׁוּם שֵׁשׁ (שׂאיו) בְּעֵלֵי עֵינַיִם שְׁלֵמָעֵלָה. וְאֲזַנּוֹ אֶל שׁוֹעֲתָם – אֵלּה בְּעֵלֵי הָאֲזָנִים.

הַרְקִיעַ הַשְּׁלִישִׁי, אוֹתָהּ תְּפִלָּה עוֹלָה וּמְגִיעָה לְאוֹתוֹ רְקִיעַ, וְשֵׁם אוֹתוֹ שְׁנַקְרָא גְדֻרֵי"ה, וְעִמּוֹ כְּמָה שְׂרִים וְכְמָה מְמַנִּים, וְהוּא מְשַׁמֵּשׁ שְׁלֵשׁ פְּעָמִים בְּיוֹם כְּנֶגֶד שְׂרָבִיט אֶחָד שֶׁל זֶהר שְׁיוּצָא, עוֹלָה וְיוֹרֵד, וְלֹא עוֹמֵד בְּמָקוֹם אֶחָד, וְזֶהוּ שְׂרָבִיט שְׁנוֹסֵעַ שְׁלֵשׁ פְּעָמִים וְנִגְנָזוּ. וְכִשְׁתְּפִלָּה עוֹלָה, יוֹרֵד אוֹתוֹ שְׂרָבִיט וּמִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָי אוֹתָהּ תְּפִלָּה, וְהַרְקִיעַ הַזֶּה נִקְרָא רְקִיעַ הַשְּׂרָבִיט.

וּבְשְׁעוּלָהּ אוֹתָהּ תְּפִלָּה, אוֹתוֹ הִמְמַנָּה לְאַחַר שֶׁהִשְׁתַּחֲוֶה, מְכָה בְּאוֹתוֹ הַשְּׂרָבִיט בְּסֻלַּע הַחֲזֵק שְׁמַאִיר וְעוֹמֵד בְּאִמְצַע הַרְקִיעַ, וְיוֹצְאִים מִתּוֹךְ אוֹתוֹ סֹלַע שְׁלֵשׁ מְאוֹת וְשִׁבְעִים וְחֻמְשָׁה חִילוֹת שְׁגֻנוּזִים שֵׁם מִיּוֹם שִׁירְדָה תוֹרָה לְאַרְצָךְ, מְשׁוּם שֶׁהִתְחַזְּקוּ לְהִתְחַבֵּר (לְסֵרָב) שְׁלֹא תֵרֵד לְאַרְצָךְ, וְנִזְרַף בָּהֶם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְנִכְנָסוּ לְתוֹךְ אוֹתוֹ סֹלַע, וְאֵינָם יוֹצְאִים, פָּרֵט לְאוֹתוֹ זְמַן שֶׁהִתְפִּלָּה עוֹלָה, פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים: (שם ח) ה' אֲדַנִּינוּ מֶה אֲדִיר שִׁמְךָ וְגו'. זֹהֵי תְּפִלָּה שְׁעוּלָה עַל כָּל אוֹתָם רְקִיעִים. אֲזַ מִשְׁתַּחֲוִים אֵלֶיהָ.

מִכָּאן וְהִלָּאָה, הַתְּפִלָּה מִתְעַטֶּרֶת בְּעֵטְרוֹת עֲלִיוֹנוֹת, וְעוֹלָה לְתוֹךְ הַרְקִיעַ הַרְבִּיעִי, וְאֲזַ הַשֵּׁמֶשׁ יוֹצֵא בְּדִרְגוֹתָיו, וְשִׁמְשִׁיא"ל הִמְמַנָּה הַגְּדוֹל יוֹצֵא, וְשֵׁלֵשׁ מְאוֹת וְשִׁשִּׁים וְחֻמְשָׁה מַחְנוֹת עִמּוֹ, לְתוֹךְ אוֹתוֹ רְקִיעַ, וְהֵם נִקְרָאִים יְמוֹת הַחֲמָה, וְכָלֵם מְעַטְרִים אֶת אוֹתָהּ תְּפִלָּה בְּעֵטְרוֹת שֶׁל בְּשָׁמִים שֶׁל גֵּן עֵדֵן.

וְשֵׁם מִתְעַכְּבֶת הַתְּפִלָּה, עַד שֶׁכָּל הַמַּחְנוֹת עוֹלִים עִמּוֹ לְתוֹךְ אוֹתוֹ הַרְקִיעַ הַחֲמִישִׁי, וְשֵׁם נִמְצָא מְמַנָּה אֶחָד שֶׁשְּׁמוֹ גְדֻרִיא"ל, וְהוּא בְּעַל הַקְּרָבוֹת שֶׁל שְׂאֵר הָעַמִּים. וְכִשְׁתְּפִלָּה עוֹלָה, אֲזַ הוּא מְזַדְעָזַע עִם כָּל מַחְנוֹתָיו, וְנִשְׁבֵּר כְּחֵם, וְיוֹצְאִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמְעַטְרִים אֶת אוֹתָהּ הַתְּפִלָּה.

וְעוֹלָיִם עִמָּה עַד שֶׁמְגִיעִים לְרְקִיעַ הַשְּׁשִׁי, וְאֲזַ יוֹצְאִים כְּמָה חִילוֹת וְכְמָה מַחְנוֹת וּמְקַבְּלִים אֶת אוֹתָהּ תְּפִלָּה, וְעוֹלִים עִמָּה עַד שֶׁמְגִיעִים לְשִׁבְעִים שְׁעָרִים, שֶׁשֵּׁם עוֹמֵד מְמַנָּה אֶחָד שֶׁשְּׁמוֹ עֲנַפִּיא"ל, מְמַנָּה גְּדוֹל, וְהוּא מְעַטֵּר אֶת אוֹתָהּ תְּפִלָּה בְּשִׁבְעִים עֵטְרוֹת.

וביון שהתפלה מתעטרת בכל העטרות הללו, אזי מתחברים כל אותם החילות של כל הרקיעים, ומעלים את אותה התפלה שמתעטרת בכל העטרות לרקיע השביעי, ואז נכנסת התפלה, וסנדלפון נכבד גדול, שכל מפתחות אדוניו בידו, מכניס את אותה תפלה לתוך שבעה היכלות.

בא וראה אמר רבי שמעון שבעה מדורים הם וכו'. שבעת ההיכלות הללו הם היכלות המלך, וכשהתפלה הזו מתעטרת בכל העטרות הללו כשנכנסת, מחבר אותם כאחד, להתעטר למעלה להיות הכל אחד כראוי. ושמו של הקדוש ברוך הוא מתעטר בכל העטרות, מעלה ומטה, להיות אחד, ואז כתוב ברכות לראש צדיק.

אשרי חלקו של אדם שיודע לסדר תפלתו כראוי. בתפלה הזו שמתעטר בה הקדוש ברוך הוא, הוא מחכה עד שייסתימו כל תפלותיהם של ישראל, ואז הכל הוא בשלמות כראוי מעלה ומטה. עד כאן דברי התפלה לדעת סודות עליונים. מכאן והלאה יש את מצוות התורה, שהן עומדות בדבור כמו שעומדות במעשה.

והן שש מצוות, ועומדות אף כאן בתפלה. אחת - ליראה את השם הנכבד והנורא. שתיים - לאהבה אותו. שלישית - לברכו. רביעית - ליחדו. חמישית - שיברך הכהן את העם. ששית - למסור לו את נשמתו. ואלו שש מצוות שעומדות בתפלה של דבור, פרט לאותן מצוות שעומדות במעשה, כמו ציצית ותפלין.

ליראה את ה' - מצוה זו עומדת בתשבחות הללו שאמר דוד המלך ובאותם קרבנות של התורה, ששם צריך אדם לפחד מלפני אדונו, משום שאותן שירות עומדות באותו מקום שנקרא יראה, וכל אותם הללויה שהם סוד של יראת הקדוש ברוך הוא. וצריך אדם לשים רצונו באותן שירות ביראה, ופרשונה החברים, כל אותם הסודות של שירות ותשבחות וכל אותם סודות של הללויה.

ביון שמגיע אדם לישתבח, ישים רצונו לברך את הקדוש ברוך הוא, כמו יוצר אור, יוצר המאורות, לאהבה אותו, כשמגיע לאהבת עולם, ואהבת את ה' אלהיך (דברים ו), שזהו סוד של אהבת הקדוש ברוך הוא, והרי פרשונה. ליחדו - שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, שכאן עומד סוד היחוד של הקדוש ברוך הוא, ליחד את שמו ברצון

הלב כְּרָאוּי, וּמִשָּׁם וְהִלָּאָה אֶזְכְּרֵת יְצִיאַת מִצְרַיִם, שֶׁהִיא מִצְוָה לְהִזְכִּיר אֶת יְצִיאַת מִצְרַיִם, שְׁכָתוּב (שם כד) וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. **שְׁהִכְהֵן** יְבָרַךְ אֶת הָעָם – כְּדִי לְהַכְלִיל אֶת יִשְׂרָאֵל כְּאֶחָד בְּשִׁעָה שְׁנוּטָלִים בְּרֻכּוֹת מִלְּמַעְלָה, שֶׁהָרִי בְּאוֹתָהּ שִׁעָה נוֹטֶלֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּרֻכּוֹת, וּשְׁעַת רְצוֹן הִיא לְמָסַר נַפְשׁוֹ אֵלָיו וְלָתֵת לוֹ אֶת הַנְּשָׁמָה בְּרְצוֹן הַלֵּב. כְּשֶׁנוֹפְלִים אַפִּים וְאוֹמְרִים (תהלים כה) אֵלֶיךָ ה' נַפְשִׁי אֶשָּׂא, שִׁיכּוֹן לְבוֹ וּרְצוֹנוֹ אֵלָיו לְמָסַר לוֹ הַנַּפֶּשׁ בְּרְצוֹן שְׁלֵם. וְאֵלוֹ הֵן שֵׁשׁ מִצְוֹת שְׁעוֹמְדוֹת בְּתַפְלָה, שְׁעוֹלוֹת לְשֵׁשׁ מְאוֹת מִצְוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה.

וְאִם תֹּאמַר, שֶׁלֹּשׁ עֶשְׂרֵה אַחֲרוֹת יוֹתֵר? אֵלּוֹ עוֹמְדִים לְהַמְשִׁיךְ שֶׁלֹּשׁ עֶשְׂרֵה מְדוֹת הַרְחָמִים, שֶׁהַכֹּל כְּלוּל בָּהֶן. (בבבא) שֵׁשׁ הַמִּצְוֹת הִלְלוּ שֶׁהַתַּפְלָה מִתְעַטֶּרֶת בָּהֶן.

אֲשֶׁרִי חָלְקוּ שֶׁל מִי שֶׁשָּׂם לְבוֹ וּרְצוֹנוֹ לְזֶה וּלְהַשְׁלִים אוֹתָם בְּכָל יוֹם. וּבְאֵלוֹ תְלוּיּוֹת אַחֲרוֹת רַבּוֹת. אֲבָל כְּשֶׁמְגִיעַ אָדָם לְמִקְוֹמוֹת הַלְלוּ, צָרִיךְ לְכַוֵּן לְבוֹ וּרְצוֹנוֹ לְהַשְׁלִים אוֹתָהּ מִצְוָה שְׁעוֹמְדַת בְּאוֹתוֹ דְבוּר, וְאֵז מְכַרְיִזִים עָלָיו וְאוֹמְרִים: (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדִי אֶתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר. בָּא רַבִּי אַבָּא וּנְשָׁקוּ.

פֶּתַח רַבִּי יִצְחָק אַחֲרָיו וְאָמַר, וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. לְמָה כֵּנֶס אוֹתָם? כְּדִי לְמָסַר לָהֶם אֶת הַשְּׁבֵת כְּמִקְדָּם, שֶׁהָרִי בְּרֵאשׁוֹנָה טָרַם שֶׁעָשׂוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הָעֵגֶל, מָסַר לָהֶם אֶת הַשְּׁבֵת, וְזֶהוּ שֶׁלֹּא שָׁמְרוּ אוֹתָם הָעֵרֶב רַב. כִּיּוֹן שֶׁשָּׁמְעוּ בִּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אָמְרוּ: וְאֵנּוּ נִמְנָע מִמֶּנּוּ הַדְּבָר הַזֶּה?! מִיָּד – (שמות לב) וַיִּקְהַל הָעָם עַל אֶהְרֶן וְגו', וְנִמְשְׁכוּ רַבִּים אַחֲרֵיהֶם. אַחַר שָׁמְתוּ אוֹתָם שְׁמָתוֹ, כֵּנֶס מֹשֶׁה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבָדָם, וְנָתַן לָהֶם שְׁבֵת כְּמִקְדָּם. זֶהוּ שְׁכָתוּב שֵׁשׁ יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וְגו'.

לֹא תַבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל מִשְׁבְּתֵיכֶם. כָּאֵן יֵשׁ סוּד הַסּוּדוֹת לְאוֹתָם שְׁיֻדְעִים הַחֲכָמָה הָעֲלִיוֹנָה. אֶת סוּד הַשְּׁבֵת הָרִי בְּאֵרוֹ הַחֲבָרִים, אֲבָל סוּד זֶה נִמְסַר לְחֲכָמִים עֲלִיוֹנִים, שֶׁהָרִי שְׁבֵת הִיא סוּד עֲלִיוֹן.

בֵּא וּרְאָה, (ביום הששי בשעה שמגיע) בְּשִׁעָה שְׁבִיּוֹם שִׁשִּׁי מְגִיעַ הָעֵרֶב, אֵז כּוֹכֵב אֶחָד מְצַד צְפוֹן מְאִיר, וְעִמּוֹ שְׁבַעִים כּוֹכָבִים אַחֲרָיו, וְאוֹתוֹ כּוֹכֵב מְכָה בְּאוֹתָם הַכּוֹכָבִים הָאַחֲרִים, וְכָלֶם נְכַלְלִים בְּאוֹתוֹ כּוֹכֵב, וְנַעֲשֶׂה כָּלֶל אֶחָד שֶׁל שְׁבַעִים. וְאוֹתוֹ כּוֹכֵב מִתְפַּשֵּׁט וְנַעֲשֶׂה כְּמִדּוּרָה

אחת לווהטת בכל הצדדים. אזי מתפשטת אותה מדורה סביב אלף הרים, ועומדת כחוט אחד שמקיף.

ומדורת האש הזו מושכת אליה גונים אחרים שהם לתוך ממנה. גון ראשון ירק. כיון שעומד גון זה, עולה אותה מדורת אש ומדלגת למעלה על אותו גון ירק, ונכנסת לפניו ממנו, וזורקת אותו גון ירק החוצה, ועומד הירק בחוץ, ואותה מדורת אש של הפוכב הכלול לפניו.

אחר כך ממשיכה אחריה גון שני לבן, ואותו לבן נכנס פנימה. כיון שעומד הגון הזה, עולה אותה מדורת אש של אותו פוכב, וזורקת את אותו לבן החוצה, והיא נכנסת פנימה. וכך כל אותם הגונים, עד שזורקת אותם החוצה, והיא נכנסת פנימה וקרבה לאותה נקדה טמירה לטל אור.

פתח ואמר, (יחזקאל א) וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון וגו'. יחזקאל ראה את המראה הזה בתקון שלא עומד, פרט לשעה שעומד אותו פוכב שאמרנו, אבל הפסוק הזה פשוטו. והנה רוח סערה, פשוטו שהיה בא לכבש את כל העולם לפני נבוכדנצר הרשע. אבל רוח הסערה הזו היא הפוכב שאמרנו, שבולע שבעים פוכבים, וזו רוח הסערה שראה אליהו, (מלכים א יט) מפרק הרים ומשבר סלעים, וזה שעומד תמיד לפני הכל לשמר אותו שבפנים כמו קלפה למח.

ולמה נקראת סערה? שמסעירה הכל, מעלה ומטה. באה מן הצפון, שהרי מאתו צד היא באה, וסימנה – (ירמיה א) מצפון תפתח הרעה, שהרי כמה צדדים אחרים נאחזים באותה רוח סערה, ומשום כך יוצאת מן הצפון.

ענן, משום שהיא פסלת הזהב. ומצד הצפון זה נאחזו. וזוהי הנקדה האמצעית שעומדת בחרבה. ומשום שידוע לפתות, שולט בתוך אותה נקדה של ישוב וכל דברי הישוב, פרט לארץ ישראל. כשישראל שורים בתוכה, הוא (לא) שולט עליהם. ואחר שחטאו ישראל, (לא) שולט על הארץ הקדושה, משום שכתוב השיב אחר מינו מפני אויב.

הענן הגדול הזה הוא ענן של חשכה שמחשיך את כל העולם. בא וראה מה בין ענן לענן. אותו ענן שכתוב (במדבר י) וענן ה'

עליהם יומם. (שם יד) ועננך עמד עליהם. זהו ענן שמאיר וזוהר, וכך האורות נראים בתוך אותו ענן. אבל הענן הזה הוא ענן חשוך שלא מאיר כלל, אבל מונע את כל האורות שלא יכולים להראות לפניו. גדול, למה נקרא גדול, והרי הוא קטן? אלא הוא גדול כיוון ששולט. דבר אחר גדול – אותו חשוך גדול, כיוון שמכסה את כל האורות ואינם נראים לפניו, והוא גדול (שולט) על כל מעשי העולם. ואש מתלקחת, שהרי האש של הדין הקשה לא זזה ממנו לעולמים. ונגה לו סביב, אף על גב שכל זה עומד בו – נגה לו סביב. מכאן למדנו, שאף על גב שאין זה צד, אלא צד של טמאה – נגה לו סביב, ולא צריך לאדם לדחותו החוצה. מה הטעם? משום שנגה לו סביב, צד של קדושה של אמונה יש לו, ולא צריך לנהג בו קלון, ולכן צריך לתת לו חלק בצד הקדושה של האמונה.

רב המנונא סבא כף אמר, וכי נגה לו סביב, וצריך לנהג בו קלון, הנגה לו הזה הוא בפנים, ולא עומד בחוץ. ומשום שהנגה לו הזה עומד בפנים, כתוב ומתוכה כעין החשמל מתוך האש. מתוכה של מי? מתוכה של אותו נגה. כעין החשמל – חש מל, הרי פרושה, חיות של אש ממללות.

אבל מהמנורה הקדושה שמעתי עליה סוד הסודות. כשערלה שורה על הברית הקדושה לטמא את המקדש, אז אותו מקדש מתעכב מלגלות את סוד אות הברית מתוך הערלה, וכשהנגה הזה נכנס פנימה ומפריד בין הערלה לבין המקדש, אז נקרא חשמל, חש ונגלה, מל. מה זה מל? כמו שנאמר (יהושע ה) מל יהושע. סוד של אות ברית מתעכב מלהתגלות מתוך ערלה.

ויש סוד אחר, שהרי אורו נראה ולא נראה, וכשמתגלה חשמל, מעבר אורו. אבל הסוד הראשון הוא בסוד הכתוב כראוי, והכל הוא יפה, ונאה הוא.

בנגה הזה מפתח את האשה לטל את אורה, ועל כן כתוב, (משלי ה) וחלק משמן חכה. שם את אותו האור כנגד הברית, ומשום כך מפתח אותה ונוטלת את אורו. וזהו הפתוי שמפתח את האשה, שכתוב נפת תטפנה שפתי זרה וגו'.

בא וראה, ביום הששי כשמגיע זמן הערב, קופץ בפנים אותו (מדוברת) אור האש, ועולה למעלה להכנס לתוך הגונים. אז מתתקנים

ישראל למטה, ומסדרים סעודות ומתקנים שלחנות, כל אחד ואחד את שלחנו. אז שלהבת אחת יוצאת ומכה באותה מדורה. כיון שמכה בה, מתגלגלות אותה שלהבת ואותה מדורה, ונכנסות לנקב תהום רבה, ונטמנות שם ויושבות שם.

ואותה שלהבת היא מצד הימין, ומשום שהיא מצד הימין, מעבירה את אותה מדורה, ומכניסה אותה לנקב תהום רבה, ויושבת שם עד צאת השבת. כיון שיוצאת השבת, צריך לעם ישראל לברך על האש, ויוצאת אותה שלהבת בברכה שלמטה, ושולטת על אותה מדורה כל אותו הלילה, ונכנעת אותה מדורה.

בא וראה, כיון שנכנסת שבת ונטמנת אותה מדורה, כל האשים של האש הקשה נטמנות ונכנעות, ואפלו אש הגיהנם והרשעים שבגיהנם יש להם מנוחה, וכלם מעלה ומטה יש להם מנוחה. כשיוצאת שבת וישראל מברכים על האש, אז יוצאים כל האשים שטמונים, כל אחד ואחד למקומו. וכדי שלא לעורר אש אחרת, כתוב לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת, והרי פרשוה, ואש המזבח למה?

אף כשנכנסת שבת, כרוז קורא בכל הרקיעים: התתקנו מרכבות, התתקנו מחנות כנגד רבונכם. אז יוצאת רוח אחת מצד הדרום, ואותה רוח נפרשת על כל אותם חילות ומחנות של צד ימין, ומתלבשות בו, ואותה רוח נקראת לבוש כבוד של שבת. אז השלחנות של העולם הזה מתקנות בהיכל אחד. אשרי חלקו של אותו אדם שסדור שלחנו נראה שם כראוי, והכל עומד מתקן בלי בושה, איש כפי כחו.

כשנכנסת שבת, צריכים אותו עם קדוש לרחץ עצמם משמוש החל. מה הטעם? משום שבחל רוח אחרת הולכת ומשוטטת ושורה על העם, וכשרוצה אדם לצאת מאותה רוח ולהכניס ברוח אחרת קדושה עליונה, צריך לרחץ עצמו כדי להשרות עליו אותה רוח עליונה קדושה.

בא וראה הסוד העליון של הדבר. כל אותם ששה ימים (עומד הדבר של הכל) נאחזים בסוד של נקדה קדושה אחת, וכל הימים אחוזים בו. ויש ימים אחרים שעומדים מבחוץ בצד האחר, ויש ימים אחרים שעומדים בפנים מעגול קדוש, ואחוזים בנקדה קדושה.

וְיִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים, וְכָל אֵלוֹ שְׁמַתְעַסְקִים בְּקִדְשָׁהּ, כָּל יְמֵי הַשָּׁבוּעַ, נֶאֱחָזִים כָּל אֵלוֹ הַשָּׁשָׁה יָמִים, בְּאֵלוֹ הַשָּׁשָׁה יָמִים שְׁבַפְנִים שְׁמֵאֲחָדִים בְּנִקְדָּה הִיא, נֶאֱחָזִים בְּזוֹ כְּדֵי לְשָׁמֵר אוֹתָם, וְכָל אוֹתָם שֵׁשֶׁת יָמֵי (וְאוֹתָם שֵׁשָׁה יָמִים שְׁבַפְנִים) הַשָּׁבֶת אוֹתָהּ נִקְדָּה הִיא נִסְתָּרָה. כִּיּוֹן שְׁנִכְנַסְתָּ שַׁבָּת, אָז עוֹלָה אוֹתָהּ נִקְדָּה וּמִתְעַטֶּרֶת וְנֶאֱחָזֶת לְמַעְלָה, וְכֻלָּם טְמוּנִים בְּתוֹכָהּ.

בֵּא וְרָאָה, יֵשׁ יָמִים וְיֵשׁ יָמִים. יְמֵי חַל, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר, וְאֵלֶּה עוֹמְדִים מִחוּץ לְעַמִּים. יְמֵי הַשָּׁבֶת, שֶׁהֵם יְמֵי הַשָּׁבוּעַ, עוֹמְדִים לְיִשְׂרָאֵל. וְכִשְׁעוֹלָה הַנִּקְדָּה הַזֹּה, הַכֹּל נִגְנָז, וְהִיא עוֹלָה. כִּיּוֹן שֶׁהִיא עוֹלָה, אָז נִקְרָאת שַׁבָּת.

מַה זֶה שַׁבָּת? אִם תֹּאמַר בְּשִׁבִיל שְׁבִיתָהּ, שְׁפָתוֹב כִּי בּוֹ שַׁבָּת – יָפָה הוּא. אָבֵל סוּד הַדְּבָר – כִּיּוֹן שֶׁעוֹלָה הַנִּקְדָּה הַזֹּה וְהָאוֹר מְאִיר, אָז הִיא מִתְעַטֶּרֶת בְּאֲבוֹת. כִּיּוֹן שֶׁהִיא מִתְעַטֶּרֶת בְּאֲבוֹת, אָז מִתְחַבֵּרֶת וְנֶאֱחָזֶת בָּהֶם לְהִיּוֹת אֶחָד, וְהַכֹּל נִקְרָא שַׁבָּת. שַׁבָּת – ש' בַּת. ש' הָרִי פְרִשְׁיָהּ, הַסּוּד שֶׁל שְׁלֹשָׁה אֲבוֹת שְׁנֵאֲחָזִים בְּבַת יְחִידָה, וְהִיא מִתְעַטֶּרֶת בָּהֶם, וְהֵם בְּעוֹלָם הַבָּא, וְהַכֹּל אֶחָד הוּא. וְזֶהוּ ש' בַּת, לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד.

וְאֵם תֹּאמַר, שַׁבָּת הַגְּדוֹל, וְהוּא לְמַעְלָה, לְמָה נִקְרָא שַׁבָּת? אֵלֶּה וְדַאי כֶּן הוּא. וְסוּד הַדְּבָר – בְּכָל מְקוֹם הַנִּקְדָּה, שֶׁהִיא עֶקֶר שֶׁל כָּל הָעֵינַן, נִקְרָאת בַּת, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (תְּהִלִּים י"ז) שְׁמֵרְנֵי כְּאִישׁוֹן בַּת עֵינַן, מִשׁוּם שֶׁהִיא (נִקְדָּה) הָעֶקֶר שֶׁל כָּל הָעֵינַן, וְהִיא נִקְרָאת בַּת.

הַעוֹלָם הַבָּא הוּא הַיְכָל לְאוֹתָהּ נִקְדָּה עֲלִיוֹנָה, וְכִשְׁהִיא עוֹמְדָת וְנוֹטָלָת בְּכַנְפֶיהָ אֶת הָאֲבוֹת לְהַתְעַטֵּר לְמַעְלָה, הַכֹּל נִקְרָא שַׁבָּת. וְכִשְׁהָאֲבוֹת מִתְעַטְרִים לְמַעְלָה בְּתוֹךְ הַנִּקְדָּה הָעֲלִיוֹנָה, נִקְרָא שַׁבָּת. וְכִשְׁנִקְדָּה תַּחְתּוֹנָה מִתְעַטֶּרֶת בְּאֲבוֹת, נִקְרָא שַׁבָּת.

כִּשְׁהַנִּקְדָּה הַתַּחְתּוֹנָה הַזֹּה עוֹלָה, וְנִרְאִית וּמִתְקַשְׁטָת, (אוֹתָהּ נִקְדָּה תַּחְתּוֹנָה כְּאִשֶּׁר עוֹלָה לְהַתְעַטֵּר בְּאֲבוֹת) אָז כָּל הַשְּׂמִיחָה נִמְצָאת לְמַעְלָה וְלִמְטָה, וְכָל הָעוֹלָמוֹת בְּשְׂמִיחָה. וּבִלְיָלָה הַזֶּה הַנִּקְדָּה הַזֹּה אוֹרָה מִתְפַּשֵּׁט, וּפּוֹרֵשׁ כְּנָפָיו עַל הָעוֹלָם, וְכָל הַשְּׁלִיטִים הָאֲחֵרִים מְעַבְרִים, וְנִמְצָאת שְׂמִיחָה עַל הָעוֹלָם.

וְאִז נּוֹסֶפֶת רוּחַ נְשָׂמָה בְּיִשְׂרָאֵל לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, וּבְאוֹתָהּ נְשָׂמָה יִתְרָה שׁוֹכְחִים כָּל הָעֶצֶב וְהַחֲמָה, וְכֻלּוֹם לֹא נִמְצָא פָּרֵט לְשְׂמִיחָה

למעלה ולמטה. אותה רוח שיוֹרֶדֶת וְנוֹסֶפֶת בְּבִנֵי הָעוֹלָם, כְּשִׁיּוֹרֶדֶת, רוּחַצָּת בְּבִשְׁמַיִם שֶׁל גֵּן עֵדֶן, וְיּוֹרֶדֶת וְשׁוֹרָה עַל הָעַם הַקָּדוֹשׁ. אֲשֶׁרֵיהֶם כְּשֶׁהַרוּחַ הַזֶּה מֵתְעוֹרֶרֶת.

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שְׁאוֹתָהּ רוּחַ יּוֹרֶדֶת, יּוֹרְדִים עִמָּה לְתוֹךְ גֵּן הָעֵדֶן שְׁשִׁים מֵרַכְבוֹת מְעֻטְרוֹת לְשֵׁשֶׁה צְדָדִים. וְכִשְׁמַגִּיעִים לְגֵן עֵדֶן, אָזי כָּל אוֹתָן הַרוּחוֹת וְהַנְּשָׁמוֹת שֶׁבְּגֵן עֵדֶן, כָּלָן מֵתְעוֹרְרוֹת לְאוֹתָהּ (מֵתְעוֹרְרוֹת בְּאוֹתָהּ) רוּחַ. הַכְּרוֹזִים קוֹרְאִים וְאוֹמְרִים: אֲשֶׁרִיכֶם יִשְׂרָאֵל, הָעַם הַקָּדוֹשׁ, שְׂרָצוֹן רְבוּנְכֶם מֵתְעוֹרֵר אֲלֵיכֶם.

סוּד הַסּוּדוֹת לְיּוֹדְעֵי הַחֻכָּמָה. אֲשֶׁרֵיהֶם כְּשֶׁרוּחַ זֶה מֵתְעוֹרֶרֶת. הַרוּחַ הַזֶּה הִיא הַתְּפֻשָּׁטוֹת הַנִּקְדָּה הַזֶּה, וְיוֹצֵאת מִמֶּנָּה וּמֵתְפֻשָּׁטוֹת בְּעוֹלָם, וְאוֹתָהּ הִיא סוּד הַשְּׁבֵת שְׁשֵׁרוּי לְמִטָּה, וְעַל כֵּךְ כָּתוּב בּו שְׁמִירָה, (שְׁמוֹת לֹא) וְשִׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׁבֵת, וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ, לֹא כָּתוּב שְׁבֵת, אֲלֹא אֶת הַשְּׁבֵת, לְרַבּוֹת אוֹתָהּ רוּחַ שְׁשׁוֹרָה עַל הַכָּל, וְצָרִיךְ לְשַׁמֵּר אוֹתָהּ הוֹאִיל וְעוֹמְדָת עִם הָאָדָם. וְעַל זֶה כָּתוּב, (יִשְׁעִיה נֹר) כָּל שִׁמֵּר שְׁבֵת מִחֻלָּלוֹ.

בְּסוּד הַזֶּה יֵשׁ סוּד אַחֵר. הַרוּחַ הַזֶּה נִהְיֵית בְּיוֹם הַזֶּה מֵהִנָּאֵתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל וּמֵהֶעֱנֵשׁ שְׁלָהֶם, וּמִשׁוּם כֵּךְ צָרִיךְ לָתֵת לָהּ עֲנָג בְּמֵאֲכָל וּבְמִשְׁתֵּה שְׁלֵשׁ פְּעֻמִּים בְּשֵׁלֶשׁ סְעוּדוֹת שֶׁל שְׁלֵשׁ דְּרָגוֹת הָאָמוּנָה, כְּמוֹ שְׁבִאֲרוּהָ, וְזוֹ נוֹטְלָת שְׁמִחָה וְעֲנָג בְּאוֹתָן סְעוּדוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל. אֲשֶׁרִי חָלְקוּ מִי שְׁמֵהֶנָּה אוֹתָהּ וּמֵעֲנָג אוֹתָהּ בְּיוֹם הַזֶּה.

הַרוּחַ הַזֶּה נִהְיֵית כָּל שְׁשֵׁת הַיָּמִים מֵהַרוּחַ הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁל עֵתִיק כָּל הָעֵתִיקִים, וְכִיּוֹן שִׁיּוֹרֶדֶת בְּיוֹם הַשְּׁבֵת וְרוּחַצָּת בְּגֵן עֵדֶן בְּלִילָה, מֵתְעַנְגָּת מֵעֲנָג הַגּוֹף בְּסְעוּדוֹת שֶׁל הָאָמוּנָה, וּמֵתְעַטֶּרֶת (וּמֵתְעַנְגָּת) הַרוּחַ הַזֶּה מִמְעֵלָה וּמִמִּטָּה, וְנִרְוִית בְּכָל הַצְּדָדִים בְּעֵטְרָה (בְּעֲנָג) שְׁלֵמְעֵלָה וּמִטָּה.

וְהוֹאִיל וְעוֹמֵד עִם הָאָדָם, צָרִיךְ לוֹ לְשַׁמֵּר אוֹתוֹ, וְעַל זֶה כָּתוּב וְשִׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׁבֵת. אֶת הַשְּׁבֵת - שְׁבֵת זֶה הִיא נִקְדָּה תַּחְתּוֹנָה. אֶת הַשְּׁבֵת - זוֹהִי אוֹתָהּ רוּחַ, הַתְּפֻשָּׁטוֹתָהּ שֶׁל אוֹתָהּ נִקְדָּה. אוֹתָהּ הֵתְפֻשָּׁטוֹת, כְּשֶׁנוֹסְפוֹת קִדְשׁוֹת וּבְכָרוֹת מִלְּמַעְלָה עַל אוֹתָהּ נִקְדָּה, הַכָּל נְאוֹר, וְנִעֲשִׂית רוּחַ מְאִירָה בְּכָל הַצְּדָדִים, מֵתַחֲלֵק לְמַעְלָה וּמְאִיר, וְנִחְלֵק לְמִטָּה וּמְאִיר. וְזֶהוּ שְׁכַתּוּב בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, חֵלֵק יְרָשָׁה יֵשׁ לָנוּ כְּאֶחָד.

החלק שלמעלה מתעטר ביום הזה מהענג העליון הקדוש, ונהנה מהזיו העליון של עתיק כל העתיקים. החלק התחתון מתעטר ביום הזה מהענג שלמטה שנהנה בסעודות הללו, ועל פן צריך לענגו במאכל ובמשתה, בלבושי כבוד ובשמחת הפל.

ובשמתעטר החלק הזה למטה ונשמר כמו שצריך, עולה למעלה, ומתחבר באותו חלק אחר. והנקדה הזו נוטלת הכל ממעלה וממטה, ונכללת מכל הצדדים. ומשום שמתעטרת בשבת ממעלה וממטה, כל שאר הימים נותנים כח לכל, ונותנים לה שלטון ממעלה וממטה. ובסודות ספרו של שלמה המלך נמצא הסוד הזה, ובאר אותו המנורה הקדושה. אשרי חלקם של ישראל.

כתוב וינפש, ופרשוה - וי נפש שאבדה, ויפה הוא. אבל אם כך, וי לגוף היה צריך לומר, שממנו אבדה נפש! אבל סוד הדבר - באדם יש נפש שנוטלת ומושכת אליו את הרוח הזו מערב שבת, ואותה הרוח שרויה בתוך אותה הנפש ודרה בה כל יום השבת, ואז אותה נפש יתרה היא ברבוי ותועלת יותר ממה שהיתה.

וינל זה שנינו, כל נפשות ישראל מתעטרות ביום השבת, והעטרה שלהם, ששורה הרוח הזו בתוכם. פיון שיוצאת שבת ואותה רוח עולה למעלה, אזי וי לנפש שאבדה מה שאבדה. אבדה אותה עטרה עליונה ואותו כח קדוש שהיה בה. וזהו וינפש, וי נפש, שאבדה מה שאבדה.

עונת החכמים שיודעים הסודות העליונים, מליל שבת לליל שבת, ופרשוה. אבל סוד זה שאלתי את המנורה הקדושה, שהרי ראינו שהפתר התחתון הזה לוקח מה שלוקח ביום, ובלילה נותן מזון לכל צבאו, כמו שבארונה, שפתוב (משלי לא) ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערוותיה. לוקחת ביום ונותנת בלילה. ועכשו אמר מר, שהזווג נמצא בלילה הזה?

אמר, ודאי שהזווג נמצא בלילה הזה. מה הטעם? משום שבלילה הזה מפרישה נשמות לכל אותם החכמים שיודעים את סודות החכמה, והחבור והזווג לא נמצא ביום אחר בכל השמחה בלי ערבוביה (אלא בשביל זה) אחרת כמו זה. משום שאותן נשמות שמחלקת, מחלקת אותן לחכמים, לצדיקים ולחסידים כראוי. (ועוד,

בכל) ובכל לילה ולילה נמצא זיווג ודאי. מתי? בחצות הלילה. והרי בארנו. אבל לא בכל הצדדים כמו בזיווג הזה.

ומשום כך, החכמים שיודעים הסודות, צריכים לסדר תשמישם בלילה הזה. מה הטעם? משום שכל ימות השבת יש להם רוח אחרת ששורה על העולם, ובלילה הזה יש להם רוח אחרת קדושה עליונה שיורדת לבנים קדושים, ואותה רוח נושבת מעתיק (הקדוש) כל העתיקים, ויורדת לתוך הנקדה התחתונה לתת לה מנוחה לכל. וזה מתחלק לכל הצדדים, למעלה ולמטה, כמו שנאמר ביני וביני בני ישראל.

וכשאותם חכמים יושבים באותה רוח קדושה, הרוח העליונה, צריכים לשמש את מטתם, שהרוח הזו ממשיכה אחריה למטה את כל אותן נשמות קדושות, ויורשים קדושים עליונים ברוח הזו נשמות קדושות לבניהם כראוי.

ביוון שהרוח הזו שורה על העולם, כל הרוחות הרעות וכל המקטרגים הרעים הסתלקו מן העולם, ולא צריכים להתפלל על שמירה, משום שישראל שמורים באותה רוח, וסכת שלום פורסת כנפיה עליהם, והם שמורים מהכל.

ואם תאמר, הרי שנינו שלא יצא אדם יחידי, לא בליל רביעי של שבת ולא בליל שבת, וצריך אדם להשמר. והרי ארנו, שבלייל השבת שמורים אנשים מכל המקטרגים של העולם ולא צריכים להתפלל על שמירה?

עבודת ישראל: על ידי מאמר הזה נמתקו כל הדינים וכאשר התעוררתי בחצות הלילה וראיתי אגרת אחד מונח לפני אשר מעודי בחבלי שנה על עיני לא יכלתי לקרותו עד אשר למדתי תורתך בספר תקוני זהר הקדוש והוא מחצות עד שעה ב' ואז נזכרתי לקרות האגרת של מעלת כבוד תורתו והבינותי על ידי מאמר הזהר הנזכר שנמתקו כל הדינים.
(עבודת ישראל להמגיד הקדוש מקאזניץ זכרנו לחיי העולם הבא, אגרת הקדש)

סדר הלימוד ליום כב שבט [יום 140 בשנה]

בא וראה, כך זה ודאי, ליל רביעי של שבת צריכים להשמר מהם. מה הטעם? משום שכתוב (בראשית א) יהי מארת. מארת כתוב חסר, והרי פרשוה, שבגלל שהיא חסרה, כמה קבוצות של רוחות נכללו במארת הזו. קללות ומארת הן בפגימת הלבנה, וכלם שולטים באותו הלילה.

בלי השבת, כיון שכלם מתפזרים להכנס לנקב של העפר, שלא יכולים לשלט, צריך אדם יחידי להשמר. ועוד, אף על גב שלא יכולים לשלט, נראים לפעמים, ובן אדם יחידי צריך להשמר. **דבר** זה כך שנינו, ואם כך, זה חסרון של השמירה. אבל בשבת השמירה מצויה לעם הקדוש, וכשנכנסת שבת, הקדוש ברוך הוא מעטר כל אחד ואחד מישראל, ורוצה שישמרו את העטרה הקדושה הזו שהתעטרו בה. ואף על גב שהם אינם נמצאים בישוב, לפעמים הם נראים לאדם יחידי ומורע מזלו. וצריך לאדם להתעטר בעטרה קדושה ולשמר אותה.

סוף סוף, שמירה נמצאת באותו לילה לעם הקדוש, הואיל וסכת שלום פרוסה על העם, שהרי שנינו, בכל מקום שנמצאת סכת שלום, הצד האחר לא נמצא שם, ולכן שמירה היא ושמירה מצויה. **יום** השבת שמחה היא לכל, והכל נשמר למעלה ולמטה. והאור (והנקודה) התחתון מאיר לעלות למעלה בפי של שבעים העטרות שהן החלקים היתרים, והזקן של כל הזקנים מתעורר.

אז כשעולה האור, העם הקדוש מקדימים לבית הכנסת בלבוש כבוד בשמחה, מתעטרים בעטרה קדושה שלמעלה באותה רוח שעומדת עליהם למטה, משבחים בשירות ותשבחות, והתשבחות עולות למעלה, וכל העליונים והתחתונים בשמחה, וכלם מתעטרים כאחד. פותחים העליונים ואומרים: אשריכם העם הקדוש בארץ, שרבונוכם התעטר עליכם, וכל החילות הקדושים מתעטרים בשבילכם.

היום הזה הוא יום הנשמות, ולא יום הגוף, משום ששלטון צרור הנשמות הוא, וכל העליונים והתחתונים עומדים בזוג אחד, בעטרה של רוח יתרה עליונה קדושה.

תַּפְלֵת השַׁבָּת של הַעֵם הַקָּדוֹשׁ, שֶׁלֹּשׁ תַּפְלוֹת נִמְצְאוֹת בַּיּוֹם הַזֶּה כַּנֶּגֶד שֶׁלֹּשׁ שַׁבָּתוֹת, וּפְרִשׁוּתָּהּ, וְהַכֵּל אֶחָד. כִּיּוֹן שֶׁנִּכְנָסוּ הַעֵם הַקָּדוֹשׁ לְבֵית הַכְּנֶסֶת, אֲסוּר לְהַשְׁתַּדֵּל אֶפְלוּ בְצַרְךָ בֵּית הַכְּנֶסֶת, אֲלֵא בְדַבְרֵי תִשְׁבָּחוֹת וּתְפִלָּה וְתוֹרָה וְכִרְאוּי לָהֶם.

וּמִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בְּדַבְרֵים אַחֲרֵים וּבְדַבְרֵי הָעוֹלָם, זֶהוּ אָדָם שֶׁמִּחְלַל שַׁבָּת, וְאֵין לוֹ חֵלֶק בְּעַם יִשְׂרָאֵל. שְׁנֵי מְלָאכִים מִמֵּינִים עַל זֶה בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת, וְהֵם שְׁמַיִם וְיָדֵיהֶם עַל רֵאשׁוֹ וְאוֹמְרִים: אוֹי לְפָלוֹנִי שְׂאִין לוֹ חֵלֶק בְּקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְעַל זֶה צָרִיךְ לְהַשְׁתַּדֵּל בְּתַפְלָה וּבִשְׂרִים וּבְתִשְׁבָּחוֹת שֶׁל אֲדוֹנָם, וּלְהַשְׁתַּדֵּל בְּתוֹרָה.

הַיּוֹם הַזֶּה הוּא יוֹם הַנְּשָׁמוֹת שֶׁמִּתְעַטֵּר אוֹתוֹ צְרוּר הַנְּשָׁמוֹת (בְּתִשְׁבָּחוֹת שֶׁל אֲדוֹנָם). מִשׁוּם כֵּן מְשַׁבְּחִים בְּתִשְׁבָּחוֹת תִּשְׁבַּחַת הַנְּשָׁמָה, וְהֵינּוּ נִשְׁמַת כָּל חַי תִּבְרָךְ אֶת שְׁמֶךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְרוּחַ כָּל בָּשָׂר וְכוּ'. וְאֵין הַתִּשְׁבַּחַת אֲלֵא בְצַד שֶׁל נְשָׁמָה וְרוּחַ, וְהַיּוֹם הַזֶּה עוֹמֵד בְּרוּחַ וּנְשָׁמָה, וְלֹא שֶׁל גּוֹף.

הַתִּשְׁבַּחַת שֶׁל דְּרָגָה אַחֲרֵת עֲלִיוֹנָה, סוּד הַיּוֹם, שֶׁמֶשׁ קָדוֹשָׁה שֶׁהִיא אוֹר הַיּוֹם, הֵינּוּ יוֹצֵר אוֹר. סוּד הָאוֹר הַמְּאִיר, שֶׁמִּמֶּנּוּ נִזְוָנִים וּמְאִירִים כָּל אוֹתָן הַצְּבָאוֹת, הַמְּרַכְּבוֹת, וְהַכּוֹכָבִים וְהַמְּזָלוֹת, וְכָל אוֹתָם שֶׁשׁוֹלְטִים עַל הָעוֹלָם.

תִּשְׁבַּחַתוֹ שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא בַּיּוֹם הַזֶּה, הֵינּוּ אֵל אֲדוֹן. וְהַתִּשְׁבַּחַת הַזוֹ הִיא בְּסוּד עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיוֹת עֲלִיוֹנוֹת קָדוֹשׁוֹת שֶׁמִּתְעַטְרוֹת בְּאֲבוֹת וּבְמַרְכָּבָה הָעֲלִיוֹנָה הַקָּדוֹשָׁה.

הָאוֹתִיוֹת הַקָּטָנוֹת הֵן עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיוֹת, שֶׁהֵן הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, שֶׁהֵן אֵל בְּרוּךְ גָּדוֹל דַּעַה וְכוּ', וְאֵין בֵּין תְּבָה לְתְבָה רִוַח אַחֵר, אֲלֵא אוֹת רְשׁוּמָה בְּכָל תְּבָה וְתְבָה. וּבְעוֹלָם הָעֲלִיוֹן יֵשׁ רִוַח, וְהַצְּדָדִים הַקָּדוֹשִׁים בֵּין אוֹת לְאוֹת. וְזוֹהִי תִשְׁבַּחַת עַל תִּשְׁבַּחַת, שֶׁהָאוֹתִיוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת שֶׁל הַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְשַׁבְּחוֹת וְאוֹמְרוֹת לְמַלְךְ הָעֲלִיוֹן יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית.

כִּשְׁהַתִּשְׁבַּחַת הַזוֹ עוֹלָה לְמַעְלָה, שְׁשִׁים מְרַכְּבוֹת עֲלִיוֹנוֹת שֶׁאֲמָרְנוּ, מִזְדְּמָנוֹת וְלוֹקָחוֹת אֶת הַתִּשְׁבַּחַת הַזוֹ מִהָעֵם הַקָּדוֹשׁ, וּמַעְלִים אוֹתָהּ לְהַתְעַטֵּר בָּהּ בְּכַמָּה מְרַכְּבוֹת עֲלִיוֹנוֹת שֶׁמִּמֶּנּוֹת. וְכָל אוֹתָם הַצְּדִיקִים שֶׁבְּגֵן עֵדֶן, כָּלֵם מִתְעַטְרִים בְּתִשְׁבַּחַת

הזאת, וְכָל אוֹתָן מְרַכְבּוֹת וְכָל אוֹתָן נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים, כָּלֵם עוֹלָיִם
בַּתְּשֻׁבָּחַת הַזֶּה עַד סוּד הַכֶּסֶּא.

וּבְשִׁמְנוּיָנָה לְכֶסֶּא הַקְּדוֹשׁ הַתְּשֻׁבָּחַת הַזֶּה שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, עוֹמֶדֶת
שֵׁם עַד הַזְּמַן שְׁאוּמְרִים הַקְּדוּשָׁה הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁל מוֹסֵף.
וְאִז הָעֲלִיָּה שְׁלִמְטָה לְמַעְלָה, לְהֶאֱחֹז הַכֹּל לְמַעְלָה לְמַעְלָה לְהִיּוֹת הַכֹּל
אַחַד. זוֹהִי הַתְּשֻׁבָּחַת שְׁעוֹלָה עַל כָּל הַתְּשֻׁבָּחוֹת.

מִכָּאֵן וְהִלָּא סְדוּר הַתְּפִלָּה שֶׁל שְׁאָר הַיָּמִים, עַד יִשְׁמַח מִשֶּׁה וְכוּ',
הַשְּׂמִיחָה שֶׁל הַדְּרָגָה הָעֲלִיּוֹנָה, עֶקֶר הָאָבוֹת, שְׂשִׁמַּח בְּאוֹתוֹ
חֶלֶק שֶׁלוֹ כְּשֶׁהַכֶּסֶּא עוֹלָה אֵלָיו וְנוֹטֵל אוֹתָהּ, וּמִתְחַבְּרִים כְּאַחַד. וְזוֹהִי
שְׂמִיחַת הַתּוֹרָה הָעֲלִיּוֹנָה שְׁלִמְטָה, תּוֹרָה שְׂבִכְתָּב. שְׂשִׁמַּח בַּתּוֹרָה
שְׁלִמְטָה, תּוֹרָה שְׂבִעֵל פֶּה, וּמִתְחַבְּרִים זֶה עִם זֶה.

בֵּינָן שֶׁהִתְחַבְּרוּ כְּאַחַד, צְרִיךְ אָדָם לְהַכְלִיל בְּאוֹתָהּ שְׂמִיחָה אֶת הָעַם
הַקְּדוֹשׁ, יִשְׂמְחוּ בְּמַלְכוּתָהּ שׁוֹמְרֵי שַׁבַּת וְכוּ', אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ רְצָה נָא בְּמִנוּחָתָנוּ.

סוּד סֵפֶר הַתּוֹרָה בְּיוֹם הַזֶּה הָרִי פְּרָשׁוּהוּ, שְׂשִׁנִּינוּ כְּתוּב (נַחמִיָּה ח)
וַיִּקְרְאוּ בַסֵּפֶר בְּתוֹרַת הָאֱלֹהִים מִפְּרֹשׁ וְשׁוּם שְׁכָל וַיְבִינּוּ
בְּמִקְרָא, וְהָרִי בְּאָרוֹ אֶת הַסוּד, שֶׁהֵם פְּסוּקִים, טְעָמִים וּמְסֻרָת, וְכָל
אוֹתָם דִּיּוּקִים (תְּקוּנִים) וְסוּדוֹת עֲלִיּוֹנִים, הַכֹּל נִמְסָר לְמִשְׁה מְסִינִי. אִם
בְּכָל הַדִּיּוּקִים הִלְלוּ נִמְסְרָה תּוֹרָה לְמִשְׁה, אִז סֵפֶר תּוֹרָה שֶׁהוּא בְּכָל
אוֹתָן קְדוּשׁוֹת, לְמָה הוּא חֲסֵר מִכָּל הַתְּקוּנִים הָאֵלּוּ וְהַסוּדוֹת שֶׁנִּמְסְרוּ
לוֹ לְמִשְׁה בַּתּוֹרָה?

אַלָּא סוּד זֶה, כְּשֶׁהַכֶּסֶּא הַקְּדוֹשׁ מִתְעַטֵּר, וְנִכְלָלַת בַּתּוֹרָה שְׂבִכְתָּב כָּל
אוֹתָן דְּמִיּוֹת, וְכָל אוֹתָם טְעָמִים וּמְסוּרָוֹת, כָּלֵם נִכְנָסִים בְּגִיזָה
וְנִרְשָׁמוּ בַתּוֹךְ הַכֶּסֶּא הַקְּדוֹשׁ, וְאוֹתָן דִּיּוּקְנָאוֹת שֶׁהַכְּנִיסָה תּוֹרָה
שְׂבִכְתָּב בַּתּוֹרָה שְׂבִעֵל פֶּה, וּבָהֶם הִתְעַבְּרָה כְּמוֹ אִשָּׁה שֶׁהִתְעַבְּרָה
מִהֶזְכֵּר, וְנִשְׁאַרוּ הָאוֹתִיּוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת לְבָדֵן בְּקִדְשָׁתָן כְּרָאוּי. וְלִהְרָאוֹת
בְּבֵית הַכְּנִסֵּת, שֶׁהָרִי מִתְבָּרְכַת וּמִתְעַטֵּרַת הַכֶּסֶּא מְסוּד תּוֹרָה שְׂבִכְתָּב,
וְשֵׁם מְכַנִּיסָה כָּל אוֹתָן דְּמִיּוֹת וּמִתְקַדְּשֵׁת מִמֶּנּוּ, צְרִיךְ לְהִרְאוֹת
בְּאוֹתִיּוֹת לְבָדֵן כְּרָאוּי.

וְאִז הַכֹּל מִתְקַדֵּשׁ בְּקִדְשָׁה עֲלִיּוֹנָה כְּרָאוּי, כָּל שְׂכָן וְכָל שְׂכָן בְּיוֹם
הַזֶּה. בְּיוֹם הַזֶּה צְרִיךְ לְהַעֲלוֹת שְׂבִעָה אֲנָשִׁים כְּנִגְדֵי שְׂבִעָה

קולות, שהם סוד התורה, ובזמנים ובמועדים חמש תוך סוד זה. ביום הכפורים שש תוך הסוד העליון הזה.

והב' סוד אחד. חמש, שהם חמש דרגות למטה מדרגת האור הראשון למטה, והם סוד התורה. שש, שהם ששה צדדים, והכל סוד אחד. שבע הם שבעה קולות, וכלם סוד אחד אלה ואלה. **בראש** חדש נוסף אחד על שלשה בשביל השמש שמאיר באותו זמן ללבנה, ונוסף אור על הלבנה, וזהו סוד מוסף. בספר תורה צריך להשמע קול אחד ודבור.

הפדור לסדר העם הקדוש ביום הזה ובשאר הימים שלספר תורה צריך לסדר ולתקן תקון בכסא אחד שנקרא תבה, ואותו כסא שיהיה בשש דרגות לעלות בהם, ולא יותר, שכתוב ושש מעלות לכסא. ודרגה אחת למעלה לשים עליו ספר תורה ולהראותו לכל.

בשעוֹרָה לשם ספר תורה, אז צריכים כל העם לסדר עצמם למטה באימה ופחד, ברתת ובזיע ולכוון לבם, כאלו שכעת עומדים על הר סיני לקבל תורה, ויהיו מקשיבים ומטים אזניהם. ואין רשות לעם לפתח פיהם אפלו בדברי תורה, כל שכן בדבר אחר, אלא כלם באימה, כמי שאין לו פה, ונהרי פרושה, שכתוב (נחמיה ח) וכפתחו עמדם כל העם. (שם) ואזני כל העם אל ספר התורה.

אמר רבי שמעון, כשמוציאים ספר תורה בצבור לקרא בו, נפתחים שערי רחמים בשמים, ומעוררים את האהבה למעלה, וצריך אדם לומר כן.

ברוך שמו של רבון העולם, ברוך כתרך ומקומך, יהיה רצונך עם עמך ישראל לעולם, ופדות ימינך הראה לעמך בבית מקדשך, ולהגיע לנו מטוב אורך ולקבל תפלותינו ברחמים. יהי רצון מלפניך, שתאריך לנו חיים בטוב, ולהיותי נפקד בין הצדיקים לרחם עלי ולשמר אותי, ואת כל שלי ושל כל עמך ישראל. אתה הוא הזן את הכל, אתה הוא השולט על המלכים ומפרנס את הכל. אתה הוא השולט על הכל, והמלכות שלך היא. אני עבדו של הקדוש ברוך הוא שמשתחוה לפניו ומלפני כבוד תורתנו בכל זמן וזמן. לא על איש אני בוטח ולא על בני אלהים אני סומך, אלא באלהי השמים, שהוא אלהי אמת ותורתו אמת ונביאיו אמת, ומרבה לעשות טובות

וְאָמַת. בּוֹ אֲנִי בּוֹטַח, וְלִשְׁמוֹ הַקְּדוֹשׁ וְהַנִּכְבָּד אֲנִי אוֹמֵר תִּשְׁבְּחוּת. יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, שֶׁתִּפְתַּח לְבִי בְּתוֹרָתְךָ, וְתִתֵּן לִי בְּנִים זְכָרִים שְׁעוֹשִׂים רְצוֹנְךָ, וְתִשְׁלִים מִשְׁאַלוֹת לְבִי וְלִב כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְטוֹב וּלְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם, אָמֵן.

וְאִסּוּר לְקַרְא בְּסֵפֶר תּוֹרָה, רַק אֶחָד לְבִדּוֹ, וְכֻלָּם מְקַשִּׁיבִים וְשׁוֹתְקִים, כְּדֵי שִׁישְׁמְעוּ הַדְּבָרִים מִפִּי כָּאֵלּוּ קִבְּלוּ אוֹתָהּ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה מֵהַר סִינִי. וּמִי שֶׁקִּוְרָא בְּתוֹרָה, שִׁיְהִיָּה אֶחָד עוֹמֵד עָלָיו וְשׁוֹתֵק, שְׁלֹא יִשְׁמַע – רַק דְּבוּר אֶחָד לְבִדּוֹ וְלֹא שְׁנֵי דְבוּרִים. לְשׁוֹן קִדְשׁ אַחַת, וְאֶחָד הוּא, וְלֹא שְׁנֵי דְבוּרִים. וְאִם נִמְצְאִים שְׁנַיִם בְּסֵפֶר תּוֹרָה, זֶהוּ חֲסָרוֹן שֶׁל סוּד הָאֲמוּנָה, וְחֲסָרוֹן כְּבוֹד הַתּוֹרָה נִמְצָא בְּסֵפֶר תּוֹרָה. וְצָרִיךְ קוֹל אֶחָד, מְתַרְגֵּם אֶחָד, וְסוּד זֶה – קִלְפָּה וּמַח. (סוּד הָעוֹלָם וְסוּד הָעוֹלָם הַבָּא).

בְּלָם שׁוֹתְקִים וְאֶחָד קוֹרָא, שְׁכַתּוּב (שְׁמוֹת כ) וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְאִמֶּר. הוּא לְמַעַלָּה, וְכָל הָעַם לְמַטָּה, שְׁכַתּוּב (שְׁמוֹת יט) וַיִּתְיַצְּבוּ בְּתַחֲתִית הָהָר. וְכַתּוּב וּמַטָּה עָלָה אֵל הָאֱלֹהִים.

וְאוֹתוֹ שֶׁקִּוְרָא בְּתוֹרָה, יִשִּׁים לְבוֹ וּרְצוֹנוֹ לְאוֹתָם דְּבָרִים, וְכִי הוּא שְׁלִיחַ רְבוּנוֹ בְּסִדּוּרָם שֶׁל הַדְּבָרִים הַלְלוּ לְהַשְׁמִיעַ לְכָל הָעַם, שֶׁהָרִי הוּא עוֹמֵד כְּדִגְמָה עָלֵינוּהָ. מִשּׁוּם כֵּן, מִי שֶׁעוֹלָה לְקַרְא בְּתוֹרָה, יְסַדֵּר אוֹתָם דְּבָרִים בְּרֵאשׁוֹנָה בְּבֵיתוֹ, וְאִם לֹא, לֹא יִקְרָא בְּתוֹרָה. מִנֵּיִן לָנוּ? מֵאוֹתוֹ דְּבוּר, שֶׁטָּרַם יִשְׁמִיעַ תּוֹרָה לְעַם הַקְּדוֹשׁ, מַה כְּתוּב? (אִיּוֹב כח) אֲזַי רָאָה וַיִּסְפְּרָה הַכִּינִיָּה וְגַם חִקְרָהּ. וְאַחַר כֵּן, וַיֹּאמֶר לְאָדָם הֵן יִרְאֶת ה' הִיא חֲכָמָה וְגו'.

אִסּוּר לוֹ לְמִי שֶׁקִּוְרָא בְּתוֹרָה לְהַפְסִיק בְּפִרְשָׁה אוֹ אֶפְלוֹ דְּבַר אֶחָד, אֲלֵא רַק בְּמָקוֹם שֶׁהַפְסִיק מִשָּׁה אֵת הַפִּרְשָׁה לְעַם הַקְּדוֹשׁ – יִפְסִיק, וְלֹא יִפְסִיק דְּבָרֵי פִּרְשַׁת שְׁבַת זוֹ בְּפִרְשַׁת שְׁבַת אַחֲרָת.

הַפּוֹד הַזֶּה, בְּשָׁעָה שֶׁהַפְסִיקוּ פִּרְשִׁיּוֹת, כָּל אַחַת וְאַחַת מִתְּעַטְרַת וְעוֹמְדַת לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. כִּיּוֹן שֶׁהַשְּׁלִימוֹ לְהַפְסִיק לְכָל הַשָּׁנָה אֵת הַפִּרְשִׁיּוֹת הַלְלוּ, הַתְּעַטְרוּ לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאוֹמְרוֹת: אֲנִי מִשְׁבַּת פְּלוֹנִי (מַצְבּוֹר פְּלוֹנִי), וְאֲנִי מִשְׁבַּת פְּלוֹנִי (מַצְבּוֹר פְּלוֹנִי).

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה קוֹרָא לְיוֹפִיא"ל מִמְּנֵה הַגְּדוֹל, וְלַחֲמָשִׁים וְשִׁלֵּשׁ מְרַכְּבוֹת קְדוֹשׁוֹת שֶׁתַּחַת יָדוֹ שֶׁהִתְמַנּוּ לְשִׁמּוֹשָׁה שֶׁל תּוֹרָה, וְכָל מְרַכְּבָה וּמְרַכְּבָה מִנָּה אוֹתָהּ אֵת הַמְרַכְּבָה הַזֶּה עַל פִּרְשָׁה פְּלוֹנִית שְׁבַת פְּלוֹנִית, וּמְרַכְּבָה פְּלוֹנִית עַל פִּרְשָׁה פְּלוֹנִית שֶׁל שְׁבַת

פְּלוֹנִית. וְכָל אַחַת וְאַחַת מִשְׁמֶשֶׁת אֶת הַתּוֹרָה שֶׁל אוֹתָהּ שַׁבָּת שְׁלֵה, וְאָסוּר לָנוּ לְעָרֵב אֵלֶּה בְּאֵלֶּה, וְלֹא לְהִכְנִיֵס מְרַכְבָּה לְמְרַכְבַּת חֲבֵרְתָּהּ אֶפְלוּ כְּמֵלֵא נִימָה, וְאֶפְלוּ בְּתֵבָה אַחַת אוֹ אֶפְלוּ בְּאוֹת אַחַת. אֲלֵא כָּל אַחַת וְאַחַת כְּפִי שְׁפָסֵק לְהֵן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכִמוֹ שְׁמִנָּה אוֹתָן בְּאוֹתָן פְּרָשִׁיּוֹת, כָּל אַחַת וְאַחַת עַל מִשְׁמֶרְתָּהּ.

וְלָכֵן כְּשִׁמְתַּעֲטַרְתָּ פְּרָשָׁה זוֹ, עוֹלוֹת אוֹתָן הַמְּלִים שֶׁל אוֹתָהּ הַפְּרָשָׁה שֶׁנִּשְׁלַמָּה בְּצַבּוּר, וְאוֹתָהּ מְרַכְבָּה לּוֹקַחַת אוֹתָם, זוֹ שְׁמִנָּה עַל אוֹתָהּ פְּרָשָׁה, וּמַעֲלָה אוֹתָם לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאוֹתָם מְלִים מִמַּשׁ עוֹמְדוֹת לְפָנָיו וְאוֹמְרוֹת: אֲנִי פְּרָשָׁה פְּלוֹנִית שֶׁהִשְׁלִימוּנִי צַבּוּר פְּלוֹנִי כִּךְ וְכִךְ.

אִם הִשְׁתַּלְמָה כְּרָאוּי לָהּ, מַעֲלִים אֶת אוֹתָן מְלִים, וּמִתַּעֲטָרוֹת עַל הַכֶּסֶף הַקְּדוּשׁ, וְאוֹתָהּ מְרַכְבָּה מִשְׁמֶשֶׁת לְפָנָיו, כָּל מְרַכְבָּה וּמְרַכְבָּה, הַפְּרָשָׁה שֶׁל כָּל שַׁבָּת וְשַׁבָּת, וְכֵלֵן מִתַּעֲטָרוֹת בְּתוֹךְ הַכֶּסֶף הַקְּדוּשׁ, וּבִהֵן הִיא עוֹלָה לְהִתְיַחַד לְמַעֲלָה לְמַעֲלָה, וְהַכֵּל נַעֲשֶׂה כָּלֵל אַחַד. מִשׁוּם כִּךְ, אֲשֶׁרִי חִלְקוּ מִי שְׁמִשְׁלִים פְּרָשַׁת כָּל שַׁבָּת וְשַׁבָּת כְּרָאוּי כְּמוֹ שְׁפָסְקוּ אוֹתָהּ לְמַעֲלָה.

פְּעָמִים קוֹרְאִים בְּסֵפֶר תּוֹרָה בְּשַׁבָּת; בְּמִנְחָה, בְּשַׁעֲרֵי שְׁהַדִּין תְּלוּי לַעַת עָרֵב, צְרִיכִים לְהַכְלִיל שְׁמַאל בְּיָמִין, שְׁהַרִי תּוֹרָה נִתְנָה מִשְׁנֵי צְדָדִים, שְׁכָתוּב (דְּבָרִים ל"ג) מִיָּמִינוֹ אֲשֶׁר דָּת לָמוּ, מִיָּמִין וּשְׁמַאל. מִשׁוּם כִּךְ לְסֵפֶר הַתּוֹרָה בְּמִנְחָה דִּי בַעֲשָׂרָה פְּסוּקִים אוֹ יוֹתֵר, אֲבָל לֹא שְׁלֵמוֹת הַפְּרָשָׁה, שְׁהַרִי שְׁלֵמוֹת הַפְּרָשָׁה אֵינָה אֲלֵא בְּיָמִין, וְהַיָּמִין תְּלוּי עַד שַׁעַת הַמִּנְחָה, וְהַרִי פְּרָשׁוּהָ.

בְּשָׁנֵי בְּשַׁבָּת וּבַחֲמִישֵׁי בְּשַׁבָּת, מִשׁוּם שִׁיּוּרְדוֹת הַדְּרָגוֹת לְמַטָּה, שֶׁהֵם כָּלֵל הַתּוֹרָה. וְאִם תֹּאמַר, הֲרִי נְבִיאִים הִתְפָּרְשׁוּ לְמַטָּה – אֲלֵא כִּךְ זֶה וְדָאִי. אֲבָל אֵלֶּה שְׁלֵמוֹתָהּ, כָּלֵם כָּלֵל שֶׁל הַתּוֹרָה, וְכָל אַחַד וְאַחַד כּוֹלֵל כָּל אַחַד וְאַחַד.

וְסוּד הַדְּבָר – הַדְּרָגוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת הִלְלוּ הֵן נִקְרְאוֹת פְּרָשָׁה אַחַת, וְאַחַר כִּךְ יוֹצְאוֹת מֵהֵן תִּשַׁע דְּרָגוֹת שְׁנַאֲחָזוֹת כְּאַחַד, וּמִשׁוּם כִּךְ תִּשַׁע אָנָשִׁים; שְׁלֵשָׁה בְּמִנְחָה בְּשַׁבָּת, וּשְׁלֵשָׁה בְּיוֹם שְׁנֵי, וּשְׁלֵשָׁה בְּיוֹם חֲמִישֵׁי. הֲרִי תִשַׁע.

ובפפר של רב ייבא סבא, במנחה בשבת הרי התעוררות של שמאל, והנקדה התחתונה באותו צד השמאל מקבלת סוד התורה. אז באותה שעה נוסעת מצד שמאל, ומשלה אנו קוראים.

שהרי היא עומדת בסוד של תשע (ספירות), וקוראים תשעה, והם ששה של חל ושלשה בשעה שהשמאל מתעורר בשבת, ולהכליל הכל כאחד. והיא מתעטרת בהם בשלשה צדדים, כמו שלשת הצדדים העליונים שהם כלל של פרשת השבת. אשרי חלקו של מי שזוכה לכבוד השבת. אשריו בשני העולמות, בעולם הזה ובעולם הבא.

כתוב (שמות טז) אל יצא איש ממקומו ביום השביעי. מה זה ממקומו? שנינו, ממקומו – מאותו מקום שראוי ללכת. וסוד הדבר – שכתוב (יחזקאל א) ברוך כבוד ה' ממקומו. וזה המקום. וזהו סוד הכתוב (שמות ג) כי המקום אשר אתה עומד עליו. מקום ידוע הוא למעלה, וקוראים לו מקום, שנודע בו הכבוד העליון שלמעלה. ומשום כך אזהרה לאדם, שהרי מתעטר בעטרה קדושה של מעלה, שלא יצא ממנו. שאם (יצא מפיו דבור של חל) יצא ממנו, הוא מחלל שבת. בידו – במעשה, כמו שבארנו. ברגלו – ללכת מחוץ לאלפים אמה. כל אלה הם חלול שבת.

א יצא איש ממקומו, זהו מקום כבוד הקדשה הזו, שהרי ממנו לחוץ הוא מקום של אלהים אחרים. ברוך כבוד ה' ממקומו. כבוד ה' שלמעלה. ממקומו – זה כבוד שלמטה, וזהו סוד של עטרת שבת. ומשום כך, אל יצא איש ממקומו. ברוך הוא לעולם ולעולמי עולמים.

כתוב, (שמות לג) הנה מקום אתי. מקום אתי, ודאי זהו מקום טמיר וגנוז שלא נודע כלל. ממשמע שכתוב אתי – מקום שלא התגלה ועומד טמיר, וזהו מקום עליון למעלה למעלה, היכל עליון טמיר וגנוז. אבל זהו מקום למטה, כפי שאמרנו. וזהו מקום שגפרד למעלה ונפרד למטה, ומשום כך אל יצא איש ממקומו ביום השביעי.

ומדתם מחוץ לעיר את פאת קדמה אלפים באמה וגו' (במדבר לה), הרי פרשה באותם סודות עליונים. אבל אלפים באמה – שירשה שני צדדים לכל צד, והיא מתעטרת תמיד בשני צדדים,

בין למעלה בין למטה. וסימנך - שכינה לא שורה מחוץ לתחום הראוי לה.

בשיוצאת שבת, צריכים ישראל שלמטה להתעכב, שהרי הוא יום גדול עליון, (צריך להתעכב עליו) וביום הזה שורה עליו אורח גדול ונכבד, ומשום כך צריך להתעכב, להראות שלא דוחקים באורח הקדוש. אז פותחים ישראל ואומרים, (תהלים עח) והוא רחום יכפר עון וגו'. שתקון יפה הוא בלילה הזה, כיון שהדין חוזר למקומו - מה שלא ראוי כשנכנסת שבת, כשהדין מסתלק ולא נמצא.

בשעה שפותחים ישראל "ויהי נעם" וסדר הקדשה, כל אותם רשעי הגיהנם פותחים ואומרים: אשריכם ישראל, העם הקדוש. אשריכם הצדיקים השומרים את מצוות התורה. אוי לרשעים שלא זכו לשמר תורה. אז דומ"ה מקדים, ומתעורר כרוז ואומר: (שם ט) ישובו רשעים לשאולה כל גוים שכחי אלהים. וכל קבוצות הרוחות הללו טורדות אותם בגיהנם, ואין מי שמרחם עליהם. אשריהם כל שומרי השבת בעולם הזה, ומענגים את אותו הענג ששורה מלמעלה, כפי שאמרנו.

זה מי ששורה בתענית בשבת, שנים מתעוררים עליו לפני המלך הקדוש. אחד, אותה רוח עליונה קדושה שהצטרף להתענג ולא התענג. ואחד, אותו ממנה שעומד על מי ששרוי בתענית, ושמו סנגרי"ה. ועולים לפני המלך הקדוש ומתעוררים עליו.

ואותה רוח מסתלקת חסרה מאותה הנאה שלמטה. וכשהרוח הזו לא נשלמה למטה, רוח אחרת שלמעלה לא נשלמה. כיון שלא נשלמו למטה ולמעלה, אז ראוי אותו אדם להתקלל ולהעניש. אלא כיון שנשלם בזמן אחר, ואותו ממנה שהתמנה על ענוי ותענית נשלם בתוך אותם ממנים אחרים בענג שלמעלה, קורעים לו כל גזר דינו שנגזר מאותם שבעים שנים עליונים.

למלך ששמח בהולא שלו, וכל בני האדם שמחים עמו. ראה איש אחד נתון בקולר, צוה עליו והתירוהו, כדי שכלם ימצאו בשמחה.

ואחר כך חוזרים הממנים הללו שמענישים בני אדם, ונפרעים מן האדם על שנמצא בגללו חסרון למעלה ומטה. מה תקנתו?

לישב תענית על תענית. מה הטעם? זה בטל ענג שבת – יבטל ענג של חל.

ואם הוא מבטל ענג שבת ומתענג בחל, דומה כמו שמחשיב על דבר אחר יותר ממה שמחשיב את הקדוש ברוך הוא. הרוח העליונה, קדש הקדשים ששורה עליו לא ענג, ובטלה ממנו. רוח אחרת של חל ששורה אחר כך על העולם מחשיב ומענג אותו, אז חוזרים ונפרעים ממנו בעולם הזה ובעולם הבא.

משום כך צריך תענית אחרת ביום ראשון של חל, בזמן ששורה על העולם אותה רוח של חל, ובזה יש לו רפואה, פיון שלא החשיב את רוח החל. וסימנה – (ויקרא ה) והשיב את הגזלה אשר גזל וגו'. גזלן אינו מחשיב את הקדוש ברוך הוא, אינו מחשיב בני אדם, לכן אין לא ענג כגנב. גנב שמחשיב בני אדם יותר מהקדוש ברוך הוא, יאש לו ענג בעולם הזה ובעולם הבא. אשרי מי שמשלים למטה את אותו ענג עליון כראוי.

היום הזה מתעטר בשבעים עטרות, והשם העליון הקדוש נשתלם בכל הצדדים, וכל הדרגות מוארות, והכל בשמחת הברכות ובקדשה על קדשה ותוספת של קדשה.

קדשה של ערב שבת זוהי קדשה של שבת בראשית. שהרי מתקדש משלשים ושנים שבילים, ושלוש דרגות של תפוחים הקדושים. וצריכים להזכיר על הקדשה הזו את כלל מעשה בראשית, ומנוחה בסוד של שלשים ושנים השבילים ושלוש הדרגות שנקללות בהם, סוד העדות של מעשה בראשית, דהינו (בראשית ב) ויכלו השמים והארץ וכל צבאם וגו'. ויכל אלהים, שיש בעדות הזו שלשים וחמש תבות, שלשים ושנים שבילים עם שלוש הדרגות של התפוחים הקדושים.

שלוש דרגות, שהן: שביעי. שביעי. שביעי. ויש בו סוד של העולם העליון, וסוד של העולם התחתון, וסוד כל האמונה. שלש פעמים אלהים: אחד העולם התחתון. אחד פחד יצחק. ואחד העולם העליון הקדוש, קדש קדשים. צריך אדם להעיר את העדות הזו בשמחה ורצון הלב, להעיד לפני בעלה של האמונה. וכל מי שמעיד את זה וישים לבו ורצונו לזה, מכפר על כל חטאיו.

בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וּרְצָה בָּנוּ וְכוּ', קִדּוּשׁ זֶה הוּא בְּמִשְׁקַל אֶחָד כִּנְגֵד עֲדוּת הָאֲמוּנָה, וְהֵם שְׁלֵשִׁים וְחָמֵשׁ תְּבוּת אַחֲרוֹת, כְּמוֹ שֵׁשׁ בְּוִיכְלוֹ. הַכֹּל עוֹלָה לְשִׁבְעִים תְּבוּת לְהִתְעַטֵּר בָּהֶם שִׁבְתָּ שֶׁל עָרֵב שִׁבְתָּ. אֲשֶׁרֵי חִלְקוֹ שֶׁל אָדָם שֵׁיכּוֹן רְצוֹנוֹ לְדַבְרִים הִלְלוּ לְכַבוֹד רַבּוֹנוֹ.

קִדּוּשׁ הַיּוֹם, הָרִי פִּרְשׁוּהוּ בּוֹרָא פְּרִי הַגֶּפֶן, וְלֹא יוֹתֵר. שְׁהֲרֵי הַיּוֹם עוֹמֵד לְקִדּוּשׁ אוֹתוֹ. מֵה שְׁאִין כֵּן בְּלִילָה, שְׁאָנוּ צְרִיכִים לְקִדּוּשׁ אוֹתוֹ בְּדַבְרִים הִלְלוּ, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ. וְלֹא מִתְקַדֵּשׁ הַלִּילָה הַזֶּה, אֲלֵא רַק בְּעַם הַקִּדּוּשׁ לְמַטָּה, כְּשִׁשׁוּרָה עֲלֵיהֶם אוֹתָהּ רוּחַ עֲלִיוֹנָה. וְאָנוּ צְרִיכִים לְקִדְּשׁוֹ בְּרְצוֹן הַלֵּב, וְלִכְוֹן הַדַּעַת לְזֶה.

וְהַיּוֹם מְקִדֵּשׁ אוֹתוֹ, וְיִשְׂרָאֵל מְקִדְּשִׁים בְּתַפְלוּת וּבִקְשׁוֹת וּמִתְקַדְּשִׁים בְּקִדְּשׁוֹ בַּיּוֹם הַזֶּה. אֲשֶׁרֵי יִשְׂרָאֵל הָעַם הַקִּדּוּשׁ שֵׁיִרְשׁוּ יוֹם הַזֶּה נִחַלְתָּ יְרֵשָׁה לְעוֹלָמִים.

אַחֵר שִׁיּוּצֵאֵת שִׁבְתָּ, צְרִיךְ אָדָם לְהַבְדִּיל בֵּין קִדְּשׁ לְחַל. לְמָה? שְׁהֲרֵי נִתְּנָה רְשׁוֹת לְמַמְנִים שְׁלֵמַטָּה לְשִׁלֵּט עַל הָעוֹלָם, וּבְכָל מַעֲשֵׂי הָעוֹלָם לְהִרְאוֹת יַחּוּד בְּמָקוֹם קִדּוּשׁ, בְּקִדְּשָׁה עֲלִיוֹנָה, וְלְהַפְרִיד לְמַטָּה מִיַּחּוּד הָעֲלִיוֹן, וְלִבְרֹךְ עַל מְאוּרֵי הָאֵשׁ.

מִשׁוּם שֶׁכָּל הָאֲשִׁים הָאַחֲרִים נִטְמָנוּ וְנִגְנְזוּ בַּיּוֹם הַשִּׁבְתָּ, פָּרֵט לְאֵשׁ אַחַת שֶׁל קִדְּשָׁה עֲלִיוֹנָה שֶׁנִּגְלְתָה וְנִכְלְלָה בְּקִדְּשׁתָּ הַשִּׁבְתָּ. וּכְשֶׁהָאֵשׁ הַזֹּאת מִתְגַּלָּה, כָּל יֵתֵר הָאֲשׁוֹת נִטְמָנוֹת וְנִגְנְזוֹת לְפָנֶיהָ. וְהָאֵשׁ הַזֹּאת הִיא שֶׁל עֲקֵדָת יִצְחָק, שְׁלוֹהֵטָה עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ. מִשׁוּם כִּךָ צְרִיךְ לִבְרֹךְ עַל מְאוּרֵי הָאֵשׁ. וְהָאֵשׁ הַזֹּאת לֹא צְרִיכָה אֵשׁ שֶׁל חַל, אֲלֵא אֵשׁ שֶׁל שִׁבְתָּ, וְהָאֵשׁ הַזֹּאת הִיא אֵשׁ שִׁיּוּצֵאֵת מֵאוֹתָהּ הָאֵשׁ שְׁלֵמַעֲלָה.

וְזוֹהֵי אֵשׁ שֶׁסּוֹבְלָת אֵשׁ. וְכִיּוֹן שֶׁהָאֵשׁ הַזֹּאת שִׁיּוּצֵאֵת מֵהָאֵשׁ שְׁלֵמַעֲלָה מִתְבָּרְכֶת בְּבִרְכַת הָאוֹר, אֲזַי כָּל שְׁאֵר הָאֲשׁוֹת הָאַחֲרוֹת יוּצְאוֹת וְנִתְמָנוֹת בְּמִקְוָם, וְנִתְנַתְּ לָהֶן רְשׁוֹת לְהָאִיר.

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שֶׁמְבָרְכִים עַל הָאֵשׁ, מִזְדַּמְנֹת אַרְבַּע מְרַכְבוֹת, אַרְבַּע מַחֲנוֹת לְמַטָּה, לְהָאִיר מֵאוֹתָהּ אֵשׁ מְבָרְכֶת, וְהֵם נִקְרָאִים מְאוּרֵי הָאֵשׁ. מִשׁוּם כִּךָ צְרִיךְ לְכַפֵּף אַרְבַּע אֲצָבָעוֹת שֶׁל יָד יְמִין, וְלְהָאִיר לָהֶם מִתּוֹךְ אוֹתוֹ אוֹר הַנֵּר שֶׁמִּתְבָּרֵךְ.

וְאוֹתָן אֲצָבָעוֹת רְמֵז לְאוֹתֵם מְאוּרֵי הָאֵשׁ שֶׁמְאִירִים וְשׁוֹלְטִים מֵאוֹתוֹ הָאוֹר שֶׁל הַנֵּר שֶׁמִּתְבָּרֵךְ. וּמִשׁוּם שֶׁהֵן דְּרָגוֹת שְׁלֵמַטָּה,

כְּשֶׁמֵרָאָה אָדָם הָאֲצַבְעוֹת לְפָנָי אוֹתוֹ אוֹר הַנֵּר, צָרִיךְ לְכַפֵּם לְפָנָיו, מִשּׁוֹם שְׂאוֹתוֹ אוֹר שׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם, וְהֵם מְאִירִים מִמֶּנּוּ.

בְּשָׂאָר הַבְּרָכוֹת צָרִיךְ לְזַקֵּף אֶת הָאֲצַבְעוֹת כְּדִי לְהִרְאוֹת קִדְשָׁה עֲלִיוֹנָה שֶׁל הַדְּרָגוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת שְׁשׁוֹלְטוֹת עַל הַכֹּל, שֶׁהֵשֵׁם הַקָּדוֹשׁ הַתְּעַטֵּר בָּהֶן וְהִתְקַדֵּשׁ בָּהֶן, וְכֹל הַדְּרָגוֹת מִתְּבָרְכוֹת כְּאֶחָד, וּמְאִירִים מִתּוֹךְ הַמְּנוֹרָה הָעֲלִיוֹנָה שֶׁל הַכֹּל, וּמִשּׁוֹם כֶּף צָרִיכִים לְזַקֵּם לְמַעְלָה. וְכֵאֵן צָרִיךְ לְכוּפֵף אֶת הָאֲצַבְעוֹת לְפָנָי הַנֵּר כְּדִי לְהִרְאוֹת אֶת הַדְּרָגוֹת שְׁלֵמֶטָה שְׁמְאִירִים מִתּוֹךְ הַמְּאוֹר הָעֲלִיוֹן, וּמִכָּאֵן שׁוֹלְטִים וּמְאִירִים מִמֶּנָּה, וְהֵם מְאוֹרֵי הָאֵשׁ.

בְּכָל יוֹם אָנוּ מְבָרְכִים מְאוֹרֵי אוֹר, שֶׁהֵם אוֹרוֹת עֲלִיוֹנִים שְׁעוֹמְדִים בְּאוֹתוֹ אוֹר רֵאשׁוֹן, וְכֹל הַדְּרָגוֹת מִתְּבָרְכוֹת וּמְאִירוֹת כִּלְכֵן כְּאֶחָת מִתּוֹךְ הַמְּאוֹר הָעֲלִיוֹן, וְאֵלֶּה נִקְרָאִים מְאוֹרֵי הָאֵשׁ. וּמִשּׁוֹם הַסּוּד הַזֶּה מְבָרְכִים בּוֹרָא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ.

וְאֵם תֹּאמֶר, לָמָּה בּוֹרָא, וְלֹא אוֹמְרִים מְאִיר מְאוֹרֵי הָאֵשׁ, הוֹאִיל וּמְאִירִים מְאוֹתָהּ הָאֵשׁ, מְאוֹתָהּ מְנוֹרָה מְבָרְכָתָּ? אֵלֶּה, כִּיִּין שְׁנִכְנַסְתָּ שַׁבָּת, כָּל אוֹתָן הַדְּרָגוֹת שְׁלֵמֶטָה וְכֹל אוֹתָם שְׁמְאִירִים וְשׁוֹלְטִים, כָּלֵם נִכְנָסִים וְנִכְלָלִים בִּנֵּר הַזֶּה, וְנִטְמָנִים וְנִגְנָזִים וְנִשְׁמָרִים בּוֹ וְלֹא נִרְאִים בּוֹ, אֵלֶּה רַק אוֹתָהּ נִקְדָּה לְבִדְדָה, וְכֹלֵם נִטְמָנוּ בְּתוֹכָהּ בְּכָל יוֹם הַשַּׁבָּת.

כִּיִּין שְׁיוֹצֵאת הַשַּׁבָּת, הוּא מוֹצֵיא אוֹתָם כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּאֵלוֹ נִבְרָאוּ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, וְכֹלֵם יֵצְאוּ וְנִבְרָאוּ כְּמִקְדָּם וְהִתְמַנּוּ עַל מְקוֹמָם לְשֵׁלֵט, וְאֵז הַנֵּר הַזֶּה מִתְּבָרֵךְ, וְנִכְנָעִים לְפָנָיו לְהֵאִיר. כִּיִּין שְׁמְאִירִים, אֵז הֵם מִתְּמָנִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד עַל מְקוֹמוֹ.

כְּמוֹ זֶה אוֹתָן דְּרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת שְׁנִקְרָאוֹת מְאוֹרֵי אוֹר, שׁוֹלְטוֹת בְּיוֹם וּמְאִירוֹת מִתּוֹךְ הַמְּאוֹר הָעֲלִיוֹן. בְּשַׁעָה שְׁיִוֵּרֵד הַלֵּילָה, אוֹתוֹ מְאוֹר עֲלִיוֹן כּוֹנֵס אוֹתָם וּמְכַנֵּס אוֹתָם לְתוֹכוֹ עַד שְׁמְאִיר הַיּוֹם. כִּיִּין שְׁיִשְׂרָאֵל מְבָרְכִים עַל הָאוֹר בְּיוֹם, אֵז מוֹצֵיא אוֹתָם בְּשִׁלְמוֹת הָאוֹר, וְלִכְּן מְבָרְכִים יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת וְלֹא אוֹמְרִים בּוֹרָא (אֵלֶּה יוֹצֵר). וְכֵאֵן בּוֹרָא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ, מִשּׁוֹם אוֹתָן הַדְּרָגוֹת שְׁלֵמֶטָה.

וְהַכֹּל הוּא סוּד הָאֲצַבְעוֹת, בָּהֶן רְמוֹזוֹת הַדְּרָגוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת וְהַדְּרָגוֹת הַתְּחִתּוֹנוֹת. הַדְּרָגוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת נוֹדְעוֹת בְּזִקִּיפַת הָאֲצַבְעוֹת לְמַעְלָה, וּבְזִקִּיפַת הָאֲצַבְעוֹת מִתְּבָרְכוֹת הַדְּרָגוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת וְהַדְּרָגוֹת

התחתונות כאחד, ובהנמכת האצבעות מתברכים להאיר הדרךגות התחתונות לבדן.

והפוד הזה, הצפרנים של אחורי האצבעות. והאצבעות לבדן לפנים. הצפרנים של אחורי האצבעות הם פנים אחרות שצריכות להאיר מתוך אותו נר, ואותם פנים שנקראים אחורים. האצבעות לפנים בלי צפרנים, אלו הן הפנים הפנימיים המכסים. וסוד זה – (שמות לג) וראית את אחרי. אלה אחורי האצבעות לאחור בצפרניהן. ופני לא יראו, אלה האצבעות לפנים בלי צפרנים, שהן הפנים הפנימיים.

וכשמוברכים על הנר, צריך להראות את אחורי האצבעות בצפרנים, לקבל אור מתוך אותו הנר, ואת פנים האצבעות לא צריך לכפות (להראות) אותן שיאירו מתוך אותו נר, שהרי אינן מאירות אלא מתוך הנר העליון שלמעלה למעלה, שהוא טמיר וגנוז ושלא נגלה כלל. ואינן מאירות מתוך נר שגלוי כלל. משום כך צריך להראות את אחורי האצבעות בצפרנים, ואת פנים האצבעות לא צריך להראות לפני הנר הזה. טמירות הן, ובסתר הן מאירות. פנימיות הן, ומפנימיים מאירות. עליונות הן, ומעליונים הן מאירות. אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.

וצריך להריח בבשמים כשיוצאת שבת על שהסתלקה אותה רוח, ונפש האדם נשארת ערמה (משתינית בבקעים) משום אותו סלוק שהסתלקה הרוח ממנו, והרי פרשוה.

כתוב (בראשית כז) וירח את ריח בגדיו ויברכהו וגו'. פסוק זה פרשוהו ונתבאר. אבל בא וראה, הריח הוא קיום הנפש, משום שהוא דבר שנכנס לנפש ולא לגוף. בא וראה, כתוב וירח את ריח בגדיו, הרי פרשוהו שאלו היו אותם לבושי אדם הראשון שנתן לו הקדוש ברוך הוא ללבשם.

משום שהרי כשחטא אדם, העבר ממנו אותו לבוש נכבד שהתלבש בו בראשונה כשהכניסו לגן עדן, ואחר שחטא הלביש אותו בלבוש אחר. הלבוש הראשון שהתלבש בו אדם בגן עדן, הוא היה (מאותם מלבושים) מאותן מרכבות שנקראו אחורים, ואותם לבושים שנקראו לבושי צפרן.

וּבְשֵׁהָיָה בְּגֵן עֵדֶן, כָּל אוֹתָן מְרַכְבוֹת וְכָל אוֹתָם מַחְנוֹת קְדוּשִׁים,
כֹּלָם הִקִּיפוּ אֶת אָדָם, וְנִשְׁמַר מֵהַכֵּל, וְלֹא הָיָה יָכוֹל דָּבָר
רַע לִקְרֹב אֵלָיו. וְכִיּוֹן שְׁחָטָא וְהֶעֱבְרוּ מִמֶּנּוּ אוֹתָם לְבוּשִׁים, (וְהִתְלַבֵּשׁ
בְּלְבוּשֵׁי חַל מִדְּבָרִים) פָּחַד מִדְּבָרִים רָעִים וְרוּחוֹת רָעוֹת, וְהִסְתַּלְקוּ מִמֶּנּוּ
אוֹתָם מַחְנוֹת קְדוּשִׁים. וְלֹא נִשְׁאַרוּ בוֹ אֲלֵא אוֹתָם רָאשֵׁי צִפְרָנֵי
הָאֶצְבָּעוֹת שְׁסוֹכְבִים אֶת הַצִּפְרָנִים סָבִיב זְהֵמָה אַחֲרָת.

וּמִשׁוּם כֶּף לֹא צָרִיף לְאָדָם לְגַדֵּל אוֹתָן צִפְרָנִים שֶׁל זְהֵמָה, שֶׁהָרִי
כִּמָּה שְׁמַתְרַבּוֹת, כֶּף גַּם מְרַבָּה עָלָיו זְהֵמָה, וַיִּדְאָג בְּכָל יוֹם
וַצָּרִיף לְגוֹר אוֹתָן, וְלֹא יִזְרַק אוֹתָן, שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה קְלוֹן בְּאוֹתוֹ מְקוֹם,
שְׂיִכּוֹל אוֹתוֹ אָדָם לְהַנְזֹק. וְהַכֵּל כְּמוֹ שְׁלִמְעֵלָה. שֶׁהָרִי לְכָל אַחֲוָרִים
מְקִיף הַצַּד הָאֲחֵר, וְלֹא צָרִיכִים אוֹתוֹ בְּמְקוֹם שֶׁל הָעוֹלָם.

אַחֲרַי כֶּף עָשָׂה לְאָדָם לְבוּשִׁים אַחֲרִים מֵהָעֲלִים שֶׁל עֲצֵי גֵן הָעֵדֶן
שְׁבָאָרֶץ. שֶׁהָרִי בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹתָם לְבוּשִׁים מְאוֹתָם אַחֲוָרִים
שֶׁל הַגֵּן שְׁלִמְעֵלָה, וְעַכְשָׁו מֵהַגֵּן שֶׁל הָאָרֶץ, וַיִּצְאוּ מֵהַגֵּן. וְאוֹתָם
לְבוּשִׁים הָיוּ מְעֲלִים רִיחוֹת וּבִשְׂמִים שֶׁל הַגֵּן שֶׁהִנְפֵּשׂ מִתִּישְׁבַּת בָּהֶם
וּשְׁמִחָה בָּהֶם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וַיִּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו וַיִּבְרַכְהוּ, שֶׁהָרִי
הִתִּישְׁבָּה נִפְשׁוֹ וְרוּחוֹ שֶׁל יִצְחָק בְּאוֹתוֹ רִיחַ.

מִשׁוּם כֶּף, כְּשִׁיּוֹצֵאת שְׁבַת, צָרִיף לְהָרִיחַ בְּבִשְׂמִים לְיִשָּׁב אֶת נִפְשׁוֹ
בְּאוֹתוֹ רִיחַ עַל אוֹתוֹ רִיחַ עֲלִיּוֹן קְדוֹשׁ שֶׁהִסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ, וְאוֹתוֹ
רִיחַ הַמְעֵלָה שְׁבִבְשְׂמִים הוּא הַדָּס, שֶׁהָרִי קִיּוֹם הַמְקוֹם הַקְּדוֹשׁ שֶׁמִּמֶּנּוּ
יוֹצְאוֹת הַנְּשָׁמוֹת הוּא הַדָּס. וְזֶהוּ קִיּוֹם הַנְּפֵשׂ כְּמוֹ שְׁלִמְעֵלָה, כְּדִי
לְהִתְקַיֵּם מְאוֹתָהּ הַתְּעַרְטָלוֹת שֶׁנִּשְׁאַרָה.

כְּשִׁיּוֹצֵאת הַשְּׁבַת, הִתְלַבֵּשׂ אָדָם בְּאוֹתָם לְבוּשֵׁי גֵן עֵדֶן שֶׁל הָאָרֶץ
שְׁמֵעֲלִים רִיחַ וּבִשְׂמִים, לְקַיֵּם אֶת הַנְּפֵשׂ עַל אוֹתָהּ רִיחַ
קְדוּשָׁה עֲלִיּוֹנָה נִכְבְּדָה שֶׁהִסְתַּלְקָה מִמֶּנּוּ. וְהַדָּס הוּא וְדֹאֵי קִיּוֹם הַנְּפֵשׂ,
כְּדָגְמָא עֲלִיּוֹנָה, שֶׁהִתְקַיְּמָה קִיּוֹם הַנְּפֵשׂ.

אוֹתָהּ רִיחַ עֲלִיּוֹנָה שִׁיּוֹרְדָת עַל אָדָם בְּשִׁמְחָה וּמִשְׁמַחַת אֶת נִפְשׁוֹ,
אֲזַ עוֹמְדָת נִפְשׁ הָאָדָם כְּמוֹ הָעוֹלָם הַבָּא, שְׁעֵתִיד לְהֵנוֹת
מִמֶּנּוּ. כְּמוֹ שְׁאָדָם מֵהֵנָּה אֶת הָרוּחַ הַזֶּה בְּעוֹלָם הַזֶּה, כֶּף אוֹתָהּ רִיחַ
מֵהֵנָּה אוֹתוֹ לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁפָתוֹב (ישעיה נח) אֲזַ תִּתְעַנֵּג עַל ה' וְגו'.
וְכָתוּב וְהִשְׁבִּיעַ בְּצַחְצַחוֹת נִפְשָׁךְ. כְּמוֹ שְׁאָדָם מְרִוּה אֶת אוֹתוֹ עֲנָג
וּמֵהֵנָּה אוֹתוֹ, כֶּף גַּם הוּא מְרִוּה אוֹתוֹ לְעוֹלָם הַבָּא. אֲזַ כְּשֶׁהָאָדָם

זוכה ומשלים את שלמות כבוד שבת כפי שאמרנו, הקדוש ברוך הוא קורא עליו ואומר, (שם מט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר.

קם רבי אבא ושאר החברים ונשקו ראשו. בכו ואמרו, אשרי חלקנו שהדרוך הוא הקדוש ברוך הוא לפנינו. אמר רבי אבא, לי זמן הקדוש ברוך הוא הדרוך הוא כדי להתחבר עמכם. אשרי חלקי שזכיתי לדרוך הזאת.

בלילה ילמד זהר כי בזכותו יצאו ישראל מהגלות

אם זכה לחכמת אמת, מסגלת ההצלחה בעתים הללו, כי אז נאמר סוד הויה ליראיו, ואין האשה מגלה סתרה אלא לבעלה. ובלילה ילמד זהר באשמורת כי בזכותו יצאו ישראל מהגלות והגלות נמשל ללילה ומי שלא זכה להבין בזהר אף על פי כן יקרא כי הלשון מסגל לזכר הנשמה ולהאירה זהר נפלא. ובספר התקונים על היותר טוב וכשלומד זהר יעין לחכמת אמת בכל מלה ומלה כי כל אות חדוש בפני עצמו והדברים הנראים פשוטים אינם רק סוד.

(סדור רבי שבתי ראשקובער סדר למוד דף יז)

לגרס איניש אף על גב דלא ידע מה קאמר

כי הלומד בתורה ומבין ומכיר בפלפול וסברת התורה ומתענג לזה לא נקרא למוד התורה עבודה ויגיעה ועמל כי בזה שאדם נהנה ושמח לא יעף ולא יגע וכמו שאמר במדרש (ילקוט שמעוני, ישעיה פרק מג, רמז תנו): ולא אותי קראת יעקב וכו' את טרח כל יומא ולית את לעי וצלווי קמי את לעית. כי רק הלומד תורה מתוך הדחק ומתוך טרוף הדעת אף שאיננו מבין בה היטב רק שלומד מצד שהוא תורת הויה כמו שאמר דוד המלך עליו השלום ממשפטיה לא סרתי יען כי אתה הורתני וזה באור הכתוב גרסה נפשי מלשון לגרס איניש שלומד אני מצוותיה אף כי איננו מבין טעמה אף תאותי היא אל משפטיה יען כי הוא משפטיה וכמאמרם זכרונם לברכה לגרס איניש אף על גב דלא ידע מה קאמר ואצל זה הלומד על אפן זה אצלו נקרא יגיעה ועבודה ועמל כי לא ירגיש התענוג מהתורה ואצל זה נקרא כל התורה חקה בלא טעם כי זה אינו מבין טעמה מפני דחוק וטרוף הדעת שלו וזה הפרוש שתהיו עמלים בתורה הינו שתלמדו התורה אף שיהיה בדרך חקה וברב עמל ויגיעה.

(ישמח ישראל פרשת בחקותי)

סדר הלימוד ליום כג שבט [יום 141 בשנה]

אָמַר לָהֶם, אָמַר לָכֶם מֵה שְׁרָאִיתִי, הַיּוֹם הַזֶּה יֵצְאֵתִי לְדֶרֶךְ, וְרָאִיתִי אֹרֶךְ אֶחָד שְׁנַחֲלֵק לְשִׁלְשָׁה אֹרוֹת, וְהֵלְכוּ לִפְנֵי וְנִטְמְנוּ. וְאָמַרְתִּי, וְדַאי שְׂכִינָה רָאִיתִי, אֲשֶׁרִי חֲלָקִי. וְעַכְשָׁו אוֹתָם שְׁלֹשֶׁת הָאֹרוֹת שְׁרָאִיתִי, אַתֶּם הֵם, וְדַאי שְׁאַתֶּם אֹרוֹת וּמְנוֹרוֹת עֲלִיּוֹנוֹת לְהָאִיר בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, עַד כָּאן לֹא יָדַעְתִּי שְׁכָל הַמְרַגְלִיּוֹת הַנִּסְתָּרוֹת הַלְלוּ הֵיוּ תַחַת יְדֵיכֶם, כִּיּוֹן שְׁרָאִיתִי שְׁהָרִי בְּרִצּוֹן מִצּוֹת רַבּוֹנְכֶם נִאֲמָרוּ הַדְּבָרִים הַלְלוּ, יָדַעְתִּי שְׁכָל הַדְּבָרִים עוֹלִים כִּיּוֹם זֶה לְתוֹךְ הַכֶּסֶף הָעֲלִיּוֹן וְלוֹקַח אוֹתָם אוֹתוֹ בַּעַל הַפְּנִים וְעוֹשֶׂה מֵהֶם עֲטוּרוֹת לְאֲדוֹנוֹ. וְהַיּוֹם הַזֶּה מִתְעַטְרִים (שְׂבָעִים) שְׁשִׁים מְרַכְבוֹת קְדוּשׁוֹת לְכַבּוֹד הַכֶּסֶף בְּאוֹתָם דְּבָרִים שְׁנֵאֲמָרוּ כָּאן בַּיּוֹם הַזֶּה.

בֵּין כֹּךְ זָקַף אֶת עֵינָיו וְרָאָה שְׁהַעֲרִיב הַשֶּׁמֶשׁ. אָמַר רַבִּי אַבָּא, נִלְךְ לְכַפֵּר הַזֶּה שֶׁהוּא קָרוֹב לָנוּ בַּמְדָּבָר. הֵלְכוּ וְלָנוּ שֵׁם. בְּחִצּוֹת הַלֵּילָה קָם רַבִּי אַבָּא וּשְׁאַר הַחֲבָרִים לְהַשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה. אָמַר רַבִּי אַבָּא, מִכָּאן וְהִלָּאָה נֹאמַר דְּבָרִים לְעֵטֵר בְּהֵם אֶת הַצַּדִּיקִים שְׂבָגָן עֵדָן, שְׁעַכְשָׁו הוּא הַזְמַן שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְכָל הַצַּדִּיקִים שֶׁל עֵדָן מִקְשִׁיבִים לְקוֹלוֹת הַצַּדִּיקִים שְׂבָאֲרָץ.

פִּתְחָח רַבִּי אַבָּא וְאָמַר, כְּתוּב (תְּהִלִּים קטו) הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לֵה' וְהָאָרֶץ נָתַן לְבִנֵי אָדָם. בְּפִסּוּק הַזֶּה יֵשׁ לְהַתְּבוּנָה, וְכֹךְ צָרִיךְ לוֹמַר: הַשָּׁמַיִם לֵה', וְהָאָרֶץ נָתַן לְבִנֵי אָדָם. מֵה זֶה הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם? אֵלֶּא כָּאן יֵשׁ לְהַתְּבוּנָה, מִשּׁוֹם שֵׁיִשׁ שָׁמַיִם וְיֵשׁ שָׁמַיִם.

שָׁמַיִם לְמִטָּה, וְאָרֶץ לְמִטָּה מֵהֶם. שָׁמַיִם לְמַעְלָה, וְאָרֶץ לְמִטָּה מֵהֶם. וְכָל הַדְּרָגוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת וְהַתְּחַתּוֹנוֹת כִּלְּן כְּמוֹ זֶה, אֵלֶּה בְּאֵלֶּה. שָׁמַיִם לְמִטָּה, הֵם עֶשֶׂר יְרִיעוֹת, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר (שֵׁם קד) נוֹטָה שָׁמַיִם כִּירִיעָה. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֹשֶׂה אוֹתָם וְאֶת הַמַּחְנוֹת שְׂבָתוֹכֶם לְהַנְהִיג אֶת הָאָרֶץ הַתְּחַתּוֹנָה. הַתְּשִׁיעִי מִנְהִיג אֶת הַתְּחַתּוֹנִים, שְׁסוֹבְבִים כְּעֹבוֹתוֹת הָעֵגְלָה. הַעֲשִׂירִי הוּא הָעֶקֶר.

וּבְכָל הַמַּחְנוֹת מְמַנִּים יֵשׁ עַד לְשִׁבְעִיעִי. וּמֵהַשְּׂבִיעִי וְהִלָּאָה יֵשׁ אֹרֶךְ שֶׁהַתְּפִשֵּׁט לְמִטָּה מִתּוֹךְ הַכֶּסֶף הָעֲלִיּוֹן, וּמֵאִיר

לְעִשְׂרֵי, וְהָעִשְׂרִי, מֵאוֹתוֹ הָאֹרֶשׁ הַזֶּה, נוֹתֵן לְתִשְׁעֵי, וְהוּא לְשִׁמְיֵי וּמִטָּה.

הַשְּׁמִינִי הַזֶּה, כְּשֶׁנִּפְקָדִים כַּחֲזוֹת הַכּוֹכָבִים וּמוֹצֵיא אוֹתָם, אוֹתוֹ הָאֹרֶשׁ עוֹמֵד וְנוֹתֵן כַּחֲזוֹ לְכֹל אֶחָד וְאֶחָד לְהַתְּמַנּוֹת בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁצַרִּיךְ, שְׁפָתוֹב (יִשְׁעִיה מ) הַמוֹצֵיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם וְגו'. מֵרַב אוֹנִים – זֶהוּ הַזֶּהר שְׁלֹמְעֵלָה שְׁנִקְרָא רַב אוֹנִים.

וּבְכָל רְקִיעַ וְרְקִיעַ יֵשׁ מְמַנָּה, וְנִפְקָד עַל הָעוֹלָם וְעַל הָאָרֶץ לְהַנְהִיג אֶת הַכֹּל. פָּרֵט לְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל, שְׁלֹא מְנַהֵג אוֹתָהּ לֹא רְקִיעַ וְלֹא כַח אַחֵר, אֲלֹא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבִדּוֹ, וְהָרִי פְרִשׁוּהָ. וְאִם תֹּאמַר, אֵיךְ שְׂרוּי לְחַנּוּם רְקִיעַ עַל אָרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהָרִי טַל וּמִטָּר יוֹרֵד עָלֶיהָ מִהָרְקִיעַ כְּשֶׁאֵר כָּל אָרֶץ אַחֶרֶת?

אֲלֵא בְּכֹל רְקִיעַ וְרְקִיעַ יֵשׁ מְמַנִּים שְׁשׁוֹלְטִים עַל הָעוֹלָם, וְאוֹתוֹ מְמַנָּה שְׁשׁוֹלֵט עַל אוֹתוֹ רְקִיעַ נוֹתֵן מִן הַכַּח שֵׁישׁ לוֹ לְאוֹתוֹ רְקִיעַ, (כְּדִי לַחַת לְמִטָּה) וְאוֹתוֹ רְקִיעַ לֹקַח מֵאוֹתוֹ מְמַנָּה, וְנוֹתֵן לְמִטָּה לְאָרֶץ. וְאוֹתוֹ הַמְּמַנָּה אֵינוֹ לֹקַח אֲלֵא מִהַתְּמַצִּית שְׁלֹמְעֵלָה. אֲבָל הָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה אֵין שׁוֹלֵט עַל אוֹתוֹ הָרְקִיעַ שְׁעָלֶיהָ מְמַנָּה אַחֵר, וְלֹא כַח אַחֵר, אֲלֹא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבִדּוֹ, וְהוּא פּוֹקֵד אֶת הָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה בְּאוֹתוֹ רְקִיעַ.

בְּכָל רְקִיעַ וְרְקִיעַ יֵשׁ פְּתָחִים יְדוּעִים וְשִׁלְטוֹן כָּל הַמְּמַנִּים מִפְּתַח לְפְתַח רְשׁוּם, וּמֵאוֹתוֹ פְּתַח וְהִלָּאָה לֹא שׁוֹלֵט אֲפִלוֹ כְּמִלֵּא נִימָה, וְלֹא נִכְנָס זֶה (אֲפִלוֹ) לְתַחוּם פְּתַח חֲבֵרוֹ פָּרֵט לְכַשְׁנַתְנַת לוֹ רְשׁוֹת לְשִׁלֵּט אֶחָד עַל חֲבֵרוֹ, וְאִזּוֹ שׁוֹלְטִים הַמְּלָכִים שְׁבָאָרֶץ אֶחָד עַל חֲבֵרוֹ.

בְּאֲמֻצֵּעַ כָּל הָרְקִיעִים יֵשׁ פְּתַח אֶחָד שְׁנִקְרָא גְבִילוֹ"ן, וְתַחַת הַפְּתַח הַזֶּה יֵשׁ שְׁבָעִים פְּתָחִים אַחֲרִים לְמִטָּה, וְשְׁבָעִים מְמַנִּים שׁוֹמְרִים מִרְחוֹק שֶׁל אֲלָפִים אִמָּה שְׁלֹא קָרְבִים אֵלָיו. וּמֵאוֹתוֹ פְּתַח עוֹלָה דְרָךְ לְמַעְלָה לְמַעְלָה, עַד שְׁמַגִּיעָה לְכִסֵּא הָעֲלִיוֹן, וּמֵאוֹתוֹ הַפְּתַח לְכֹל הַצְּדָדִים שְׁבָרְקִיעַ, עַד שֶׁעַר הַפְּתַח שְׁנִקְרָא מַגְדוֹ"ן (מַגְדוֹ"ן), שְׁשֵׁם הוּא סִיּוּם הָרְקִיעַ שֶׁל תְּחוּמָהּ שֶׁל אָרֶץ יִשְׂרָאֵל.

וּכְל אוֹתָם שְׁבָעִים פְּתָחִים שְׁרִשׁוּמִים בְּתוֹךְ אוֹתוֹ פְּתַח שְׁנִקְרָא גְבִילוֹ"ן, כָּלֵם רְשׁוּמִים בְּכִסֵּא הַקְּדוֹשׁ, וְלְכֹלֵם קוֹרְאִים שְׁעָרֵי צָדֵק, שְׁלֹא שׁוֹלֵט אַחֵר עָלֵיהֶם. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא פּוֹקֵד אֶת הָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה בְּאוֹתוֹ רְקִיעַ, מִפְּתַח לְפְתַח בְּפִקְדָה כְּמוֹ שְׁצַרִּיךְ.

וּמִתְמַצִּית אוֹתָהּ פְּקִידָה מְקַבְּלִים אוֹתָם שְׁבָעִים מְמַנִּים, וְנוֹתְנִים לְכָל
הַמְּמַנִּים הָאַחֲרִים.

השלמה מההשמטות (סימן ד)

יש בְּצוּאָת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל, קִרְקַע הֶגֶן הוּא כְּשֶׁבְרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא גֵן עֵדֶן, נָטַל שְׁלֵג מִתַּחַת כֶּסֶא הַכְּבוֹד, וּמִמְנָה נִעְשָׂה קִרְקַע
הֶגֶן, וְזֶהוּ קִרְקַעִיתוֹ שֶׁל גֵן עֵדֶן. וְאֵינוֹ נֹוגַע עִם הָאָרֶץ הַזֹּאת, שֶׁהִיא
לְמַעַלָּה מִכָּל הָאָרְצוֹת. רְקִיעַ שְׁעַל גְּבֵי הֶגֶן הוּא כְּעֵין כָּל הַגִּוּנִים,
כְּמַעֲשֵׂה לְבַנֵּת הַסְּפִיר. וְשְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חֲקוּק בְּאֲמֻצַּע
הָרְקִיעַ. וְאַרְבַּע טְבָעוֹת בְּאַרְבָּעָה קְצוֹת הָרְקִיעַ, וְאַרְבָּעָה אוֹפְנִים בְּכָל
טְבָעַת. וּבְאֲמֻצַּע הָרְקִיעַ עֲמוּד אֶחָד, וְעֲמוּד הַזֶּה נִעוֹץ מִקִּרְקַע הֶגֶן עַד
שְׂאוֹחַז פְּנֵי כֶסֶא הַכְּבוֹד, וְהוּא מְכַסֶּה מְעַנֵּן הַכְּבוֹד. וְהַמְּלֶאךָ גְּבֻרִיאֵל
לְבוּשׁ הַבַּדִּים עוֹמֵד עָלָיו. פֶּעַם כָּלֵם אוֹחֲזִים בְּטְבָעוֹת הָרְקִיעַ,
וְהַעֲמוּד חוֹזֵר וְהָרְקִיעַ סוֹבֵב, וְאוֹתִיּוֹת שֵׁם הַמְּפָרֵשׁ בּוֹלְטוֹת וְנוֹצְצוֹת
וְעוֹלוֹת וְיורְדוֹת.

קול קוֹרָא: הַתְּנוֹדְדוֹ מִחֲנוֹת צְדִיקִים קְדוֹשִׁים, אֲשֶׁרִיכֶם שְׁזַכִּיתֶם
לָכֶּךָ. מִי שָׁמַע כְּזֹאת, מִי רָאָה כְּאֵלֶּה, בְּהִיּוֹת כָּל נִגּוֹן הָרְקִיעַ
בְּנִסְעוֹ עַל יְדֵי הָאִישׁ לְבוּשׁ הַבַּדִּים, וְהוּא מְסַתְּלֵק וְהָרְקִיעַ עוֹמֵד.
וְהַעֲמוּד מְנַגֵּן, עוֹלֶה וְיורֵד, עַד שֶׁנִּמְשָׁךְ אֹרֶז זֶהָר, אֹרֶז נֵעַם מְלַמְעֵלָּה
בְּאוֹתוֹ הַעֲמוּד. וְהַצְּדִיקִים עוֹמְדִים לְנֶגֶד הָאֹרֶז הַזֶּה וְנִהְנִים מִמֶּנּוּ עַד
חֲצוֹת הַלַּיְלָה.

בְּחֻצֵי הַלַּיְלָה כְּשֶׁבָּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְכַנֵּס עִם הַצְּדִיקִים, שׁוֹמְעִים
קוֹל סְבוּב הָרְקִיעַ וְהַעֲמוּד מְנַגֵּן, וְקִרְקַע הֶגֶן מִתְנַשֵּׂא,
וְהַצְּדִיקִים עוֹלִים מִחֲפוֹתֵיהֶם לְקִרְאָת בּוֹרְאֵם, וְכָל הֶגֶן מִתְמַלֵּא
מִכְּבוֹדוֹ. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה מְזֻדְּגוֹת הַרוּחוֹת זְכָרִים וּנְקִבּוֹת כְּפִי שֶׁהִיוּ קִדְּם
שְׁנִבְרָאוּ, וּמְאוֹתוֹ נֵעַם תְּאוֹתָם לְחִזּוֹת בְּנֵעַם ה', כָּלֵם עוֹשִׁים פְּרִי,
דְּהֵינּוּ רוּחוֹת לְגֵרִים: (עַד כֵּאן מִהַהֲשַׁמְטוֹת)

בְּגֵן עֵדֶן שְׁלֵמְטָה, בְּרְקִיעַ שְׁעוֹמֵד עָלָיו, יֵשׁ בּוֹ סוּד עֲלִיוֹנִים. כְּשֶׁעָשָׂה
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָרְקִיעַ, הִבִּיא אֵשׁ וּמִים מִתּוֹךְ כֶּסֶא כְבוֹדוֹ
וְשִׁתְּפָם כְּאֶחָד, וְעָשָׂה מֵהֶם רְקִיעַ לְמִטָּה, וְהַתְּפִשְׁטוֹ עַד שֶׁהִגִּיעוּ
לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁל גֵן עֵדֶן וַיִּשְׁבוּ. מֶה עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? לְקַח
מִהַשְּׁמַיִם הָעֲלִיוֹנִים הַקְּדוֹשִׁים אֵשׁ וּמִים אֲחֵרִים שְׁנִמְצָאִים וְלֹא
נִמְצָאִים, שְׁנִגְלִים וְלֹא נִגְלִים, וּמְאוֹתָם אֵשׁ וּמִים שְׁנִטְלוּ מִהַשְּׁמַיִם

העליונים, עשה מהם מתיחת הרקיע, ומתח אותו על הגן הזה שלמטה, ומתחבר לתוך רקיע אחר.

ארבעה גוונים באותה מתיחת הרקיע שעל הגן - לבן אדם ירק ושחר. לגוונים הללו יש ארבעה פתחים מתחת לאותה מתיחת הרקיע, ואותם הפתחים לארבעת צדי הרקיע שעל גבי הגן. ומאותם איש מים שנעשה מהם אותו רקיע, נפתחים בארבעה פתחים ארבעה אורות. לצד ימין באותו פתח מתוך מתיחת צד (המים) הימין מאירים שני אורות באותם שני פתחים, בפתח הימין, ובפתח שהוא (בפנים יוצא אור, והוא פנים) כנגד הפנים.

בתוך האור המאיר לצד ימין רשומה אות אחת מאירה וכולטת (ולוהטת) ונוצצת בהתנוצצות מתוך אותו האור, והיא האות מ', ועומדת באמצע אותו האור של הפתח. האות הזו עולה ויורדת, ולא עומדת במקום אחד. אותו האור לוקח אותה אות ומוציא אותה, ומשום כך אינה עומדת במקום אחד.

בתוך האור המאיר בצד שהוא כנגד הפנים, רשומה אות אחת שמאירה וכולטת ונוצצת בהתנוצצות בתוך אותו האור, והיא האות ר', ולפעמים נראית ב' (ד), ועומדת באמצע אותו האור שבפתח, ועולה ויורדת, לפעמים גלויה ולפעמים לא גלויה, ולא עומדת במקום אחד. שתי האותיות הללו עומדות, וכשנשמות הצדיקים נכנסות לגן עדן, שתי האותיות הללו יוצאות מתוך אותו האור, ועומדות על אותה נשמה, ועולים ויורדים.

ואז, מאותם שני הפתחים, מקדימים ויורדים מלמעלה שתי מרכבות. מרכבה עליונה אחת, שהיא מרכבתו של מיכאל, גדול הסגנים. המרכבה השנייה, שהיא מרכבתו של אותו ממנה גדול שנקרא בוא"ל. וזה שמש נכבד שנקרא רפא"ל. והם יורדים ועומדים על הנשמה, אומרים לה: שלום בואך, יבא שלום יבא שלום. ואז אותן שתי האותיות עולות ועומדות במקומן, ונגנזות לתוך אותו האור של אותם פתחים.

שני פתחים אחרים, שני אורות אחרים ליהטים מאור האש באותם פתחים, אחד לצד שמאל ואחד לאחור. שתי אותיות אחרות ליהטות באותם אורות ונוצצים בתוכם. אות אחת ג' ואות אחת נ'.

ובכשהאותיות הראשונות חוזרות למקומן, שתי האחרות הללו נוצצות, עולות ויורדות, יוצאות מאותם אורות ועומדות על הנשמה.

אז יורדות שתי מרכבות מאותם שני פתחים. מרכבה אחת היא מרכבתו של גבריאל, ממנה גדול ונכבד. המרכבה השנייה היא מרכבה אחרת קדושה של נוריא"ל הממנה הגדול, ויורדות מאותם פתחים ועומדות על הנשמה, והאותיות חוזרות למקומן.

אז, שתי המרכבות הללו נכנסות לתוך היכל אחד טמיר שבגן שנקרא אהל־ו"ת, ושם שנים עשר מיני בשמים גנוזים, שכתוב (שיר ד) גֵרֵד וְכַרְכֵם קָנָה וְקַנְמוֹן וְגו'. ואותם שנים עשר מיני בשמים שלמטה.

ושם כל אותם לבושי הנשמות שראויים להתלבש בהם כל אחד ואחד כראוי. באותו לבוש נרשמו כל אותם מעשים טובים שעשה בעולם הזה, וכלם רשומים בו ומכריזים: זהו לבושו של פלוני. ונוטלים את אותו לבוש, ומתלבשת בו אותה נשמת הצדיק שבגן כמו בדיוקן שבעולם הזה.

והדברים הללו משלשים יום ואילך, שהרי כל שלשים הימים אין לה נשמה שלא תקבל ענש טרם שתכנס לגן עדן. כיון שקבלה ענש, נכנסת לגן עדן, כמו שבארנו. אחר שהתלבנה, מתלבשת. כיון שהתלבשה בלבוש הזה, נותנים לה מקום כראוי לה. אז כל אותן האותיות יורדות, ועולות אותן מרכבות.

אותו רקיע חוזר פעמים בכל יום באותה נטילת הרקיע האחר הזה שנדבק בו. והרקיע הזה אינו יוצא מחוץ לגן. הרקיע הזה רקום בכל מיני גונים.

עשרים ושתים אותיות רשומות חקוקות באותו רקיע, כל אות ואות נוטפת מהמן (מהטל), מהטל שלמעלה על הגן, ומאותו הטל של האותיות רוחצות אותן נשמות ונרפאות, אחר שטבלו בנהר דינור להטהר. והטל אינו יורד אלא מתוך אותיות שרשומות וחקוקות באותו רקיע, משום שאותן אותיות הן כלל התורה, ואותו הרקיע הסוד של התורה, שהרי מאש ומים של התורה נעשה.

ועל כן הם שופעים טל על כל אותם שהשתדלו בתורה לשמה בעולם הזה. והדברים הללו רשומים בגן עדן ועולים עד אותו

רקיע, ונוטלים מאותן אותיות אותו הטל להזין את הנשמה הזו. זהו שכתוב (דברים לב) יֶעֱרַף כַּמָּטֵר לִקְחֵי תִזְל כִּטְל אִמְרָתִי.

בְּאִמְצַע הַרְקִיעַ הַזֶּה עוֹמֵד פֶּתַח אֶחָד כְּנֶגֶד הַפֶּתַח שְׁאִמְרָנוּ שֶׁל הַהֵיכָל שְׁלִמְעֵלָה, שְׁבָאוֹתוֹ פֶּתַח הַנְּשָׁמוֹת פּוֹרְחוֹת מֵהַגֶּן שְׁלִמְטָה לַמַּעְלָה בְּעִמּוּד אֶחָד הַנְּעוּץ בְּגֵן עַד לְאוֹתוֹ פֶּתַח.

בְּתוֹךְ אוֹתוֹ רְקִיעַ (עִמּוּד) בְּאוֹתוֹ פֶּתַח, שֶׁהוּא בְּאִמְצַע הַרְקִיעַ שֶׁבְּגֵן, נִכְנָסִים לְתוֹכָהּ שְׁלֵשָׁה גִּוְנִים שֶׁל אֹר פְּלוּלִים כְּאֶחָד, וּמְאִירִים לְצוּרוֹת אוֹתוֹ הָעִמּוּד. וְאִזּוֹ הַרְקִיעַ (הָעִמּוּד) הַזֶּה נּוֹצֵץ וּמִתְלַהֵט בְּכַמָּה גִּוְנִים (אוֹרוֹת) שְׁמִתְלַהֵטִים. בְּכָל שְׁעָה מְאִירִים הַצַּדִּיקִים מְאוֹתוֹ זֵיו עֲלִיּוֹן. אֲבָל בְּכָל שַׁבָּת וְשַׁבָּת וּבְכָל רֹאשׁ חֹדֶשׁ מִתְגַּלָּה הַשְּׂכִינָה יוֹתֵר מִשָּׂאֵר הַזְּמַנִּים בְּאוֹתוֹ רְקִיעַ, וְכָל הַצַּדִּיקִים בָּאִים וּמְשִׁתַּחֲוִים לָהּ.

אֲשֵׁרֵי חִלְקוּ שֶׁל מִי שְׁזוּכָה לְלִבּוֹשִׁים הִלְלוּ שְׁאִמְרָנוּ, שְׁמִתְלַבְּשִׁים בְּהֵם הַצַּדִּיקִים בְּגֵן עֵדֵן (שְׁלִמְטָה). אֵלֶּה מִמַּעֲשִׂים טוֹבִים שֶׁעָשָׂה אָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּמַצּוֹת הַתּוֹרָה, וּבְהֵם עוֹמְדֵת הַנְּשָׁמָה בְּגֵן עֵדֵן שְׁלִמְטָה, וּמִתְלַבְּשֵׁת בְּלִבּוֹשִׁים הַנִּכְבָּדִים הִלְלוּ.

כְּשִׁעוּלָה הַנְּשָׁמָה בְּאוֹתוֹ פֶּתַח הַרְקִיעַ לַמַּעְלָה, מְזַדְמָנִים לָהּ לִבּוֹשִׁים אֲחֵרִים נִכְבָּדִים עֲלִיּוֹנִים, שֶׁהֵם מְרַצוֹן וְכוֹנֵת הַלֵּב בַּתּוֹרָה וּבַתְּפִלָּה, שְׁכִשְׁעוּלָה אוֹתוֹ רַצוֹן לַמַּעְלָה, מִתְעַטֵּר בָּהּ מִי שְׁמִתְעַטֵּר, וְנִשְׁאֵר חֵלֶק לְאוֹתוֹ אָדָם, וְנַעֲשֶׂה מִמֶּנּוּ לִבּוֹשִׁים שֶׁל אֹר לְהִלְבִּישׁ בְּהֵם הַנְּשָׁמָה לְעֵלוֹת לַמַּעְלָה. וְאִף עַל גַּב שְׁבָאוֹתָם לִבּוֹשִׁים תְּלוּיִים בְּמַעֲשִׂים – אֵלֶּה לֹא תְלוּיִים אֲלָא בְּרַצוֹן הָרוּחַ, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר, לְעַמֵּד בְּתוֹךְ מְלֹאכִים וְרוּחוֹת קְדוֹשׁוֹת, וְזֶהוּ בְּרוּר הַדְּבָר. וְהַמְּנֹרָה הַקְּדוּשָׁה לְמַד כֶּף מְאִלְיָהּ: הַלִּבּוֹשִׁים שְׁלִמְטָה בְּגֵן שְׁבָאֲרֵץ בְּמַעֲשִׂים, וְהַלִּבּוֹשִׁים שְׁלִמְעֵלָה, (בְּרוּחַ וְרַצוֹן וְכוֹנֵת הַלֵּב) בְּרַצוֹן וְכוֹנֵת הָרוּחַ בְּלֵב.

וְנִהָר יֵצֵא מֵעֵדֵן לְהִשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן וְגו' (בְּרֵאשִׁית ב), הָרִי פְּרִשׁוּהָ, אֲבָל בְּגֵן הַזֶּה שְׁלִמְטָה, נִהָר יֵצֵא מֵעֵדֵן וְדַאי. וְצָרִיךְ לְדַעַת, הַנִּהָר הַזֶּה שִׁיּוּצָא בְּגֵן שְׁלִמְטָה, בְּאִיזָה מְקוֹם הוּא עֶקְרוֹ וְשָׂרְשׁוֹ. בְּאִיזָה מְקוֹם? בְּעֵדֵן. הָעֵדֵן הַזֶּה הוּא סוּד עֲלִיּוֹן, וְלֹא נִתְּנָה רְשׁוּת לְעֵין הַשְּׂכָל לְשַׁלֵּט בּוֹ. וְסוּד הַדְּבָר – אֲלֵמְלָא הַמְּקוֹם הַזֶּה נִמְסָר לַמַּטָּה לְהַתְּגַלּוֹת, הַמְּקוֹם שֶׁל הָעֵדֵן הָעֲלִיּוֹן הַקְּדוּשׁ נִמְסָר גַּם כֵּן לְדַעַת. אֲלָא (אֲבָל) מִשׁוּם הַהִסְתָּרָה שֶׁל כְּבוֹד הָעֵדֵן הָעֲלִיּוֹן הַקְּדוּשׁ, נִטְמָן וְנִגְנָז הָעֵדֵן הַתְּתוּן

שאותו נהר שופע ויוצא ממנו, ולכן לא נמסר להתגלות אפלו לאותן הנשמות שבגן עדן.

כמו שהנהר הזה נפרד ויוצא מתוך עדן להשקות את הגן שלמעלה, כך גם מתוך אותו הפתח של האמצע יוצא אור אחד שנפרד לארבעה צדדים, בארבעה פתחים שאמרנו. המקום שעומדות אותן האותיות הרשומות. ואותו האור שנפרד לארבעה אורות, בארבע אותיות שנוצצות (ויוצאות) יוצא מעדן, מקום שזוהרת הנקדה שלמעלה.

ואותה נקדה מאירה, ונעשה עדן להאיר, ואין מי ששולט לראות ולדעת את הנקדה הזו פרט לאותו אור שמתפשט ממנה, שמשתחווים לפניו אותם הצדיקים שבגן עדן, כמו שנתבאר. והנקדה התחתונה הזו היא גן אל העדן העליון, המקום שלא נתן לדעת ולהתבונן.

על כל זה כתוב, (ישעיה סה) עין לא ראתה אלהים זולתך. השם הזה התפרש. אלהים זולתך – זו הנקדה התחתונה הקדושה, שהוא יודע את העדן הזה שלמטה שטמון בגן, ואין אחר שמכיר אותו. אלהים זולתך – זהו העדן העליון על הכל, שהוא סוד העולם הבא, שהוא מכיר את הנקדה התחתונה בצדיק אחד שיוצא ממנו, נהר שמרנה אותה, ואין מי שמכיר אותה פרט לו, שכתוב אלהים זולתך, שהוא אחוז למעלה למעלה עד אין סוף.

והנהר הזה שיוצא מעדן למטה הוא סוד לחכמים בסוד הכתוב, והשביע בצחצחות נפשך. והדבר הזה התפרש למעלה ומטה. הנשמה שיוצאת מעולם החשך הזה, היא תאבה לראות באור העולם העליון כאדם הזה שתאב לשות מים בתאוה. כך כל אחד ואחד הוא צחצחות, כמו שנאמר (ישעיה ה) צחה צמא. צמא, מאותם צחות של אורות של הגן והרקיע וההיכלות של הגן.

ואותו נהר שיוצא מעדן, כל אותן נשמות בלבושי כבוד יושבות על אותו נהר, ואלמלא אותו לבוש, לא יכולים לסבל, ואז מתישבות ורוות באותם צחות ויכולות לסבל. ואותו נהר הוא תקון הנשמות להתישב ולהזון ולהנות מאותן צחות, והנשמות נהנות (מתתקנות) על אותו נהר ומתישבות בו.

אותו נהר עליון שלמעלה מוציא נשמות, והן פורחות ממנו לתוך הגן, שהנהר הזה שלמטה בגן שבארץ מתקין נשמות להתתקן ולהתישב באותן צחות. כמו כן בעולם הזה בחוץ, בריח המים מתישבת הנפש להאיר, שהרי מהעקר כמו זה יוצא. ומשום שהנשמות מתתקנות על אותו נהר ששופע ויוצא מעדן, יכולות להתישב באותן צחות עליונות ולעלות למעלה באותו פתח שבאמצע הרקיע, ועמוד אחד שעומד באמצע הגן, כפי שאמרנו.

באותו עמוד עולים למעלה בתוך אותו פתח של הרקיע, ובו סביבו יש בו (ישעיה ד) ענן [יומם] ועשן נגה. ואף על גב שבארוהו לזה הפסוק, אבל ענן ועשן אלו מבחוץ, ונגה מבפנים. וזה הוא לחפות על אלו שעולים למעלה, שלא יראו מלפני אלו שיושבים למטה.

והרי כאן סוד הסודות. כאשר (רוצה הקדוש ברוך הוא לתקן הנקדה הזו) הנקדה הזו רוצה להתתקן בתקונייה ולהתקשט בשבתות וזמנים ובחגים, שולחת ארבע פני נשר, ועומדים על ההיכל שנקרא דרור, והינו מר דרור. ובגלל כך בשנת היובל צריכים להכריז דרור, כמו שנאמר (ויקרא כה) וקראתם דרור. ואותם ארבע פנים נותנים קול, ואין מי שישמע אותו פרט לאותן הנשמות הראויות לעלות, והן מתכנסות שם, ולוקחים אותם ארבע הפנים הללו, ומכניסים אותם פנימה באותו עמוד שעומד באמצע.

ובאותה שעה עולה אותו עמוד, ענן ואש ועשן, ונגה מבפנים. ושני אלה נקראים מכון הר ציון ומקראיה. מכון הר ציון – זהו התקון שלמעלה, כשהנקדה התחתונה מתקשטת, והם מקראיה של אותה נקדה להתקשט.

בין שעולות הנשמות הללו עד לאותו פתח הרקיע, אזי אותו רקיע טובב סביב הגן שלש פעמים, ומקול נעימות של סבוב אותו רקיע יוצאות כל אותן נשמות ושומעות אותו נעם של אותו רקיע, ורואים אותו העמוד שמעלה אש וענן ועשן ונגה שלוהט, וכלם משתחווים. ואז הנשמות עולות באותו הפתח, עד שעולים לתוך העגול שסובב באותה נקדה, ואז רואים מה שרואים. ומתוך האור והשמחה ממה שראו, עולים ויורדים, מתקרבים ומתרחקים.

והיא משתוקקת אליהם ומתקשטת באור. ואז לובש קנאה (מאור) צדיק עליון אחד, ומסתכל באור ויפי של הנקדה הזו

ובתקוניה, ואוחז בה ומעלה אותה אליו, ומאיר אור באור ונהיים אחד. וכל חילות השמים פותחים באותה שעה ואומרים: אשריכם הצדיקים שומרי התורה, אשריהם המשתדלים בתורה, שהרי שמחת אדונכם היא בכם, שהרי עטרת רבונכם מתעטרת בכם.

ואז, פיון שמאירים אור באור, שני אורות מתחברים כאחד ומאירים. אחר כך יורדים אותם גונים ומתבוננים להשתעשע באותן נשמות הצדיקים, ומתקנים אותם לעטר למעלה. ועל זה נאמר עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו.

פתח רבי שמעון ואמר, כתוב (יחזקאל א) ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנורא נטוי על ראשיהם מלמעלה. פסוק זה פרשוהו. אבל יש רקיע ויש רקיע. הרקיע שלמטה הוא עומד על גבי ארבע חיות, ומשם מתפשט ומתחיל דיוקן של נקבה אחת שאחורי הזכר, וזהו סוד הכתוב (שמות לג) וראית את אחרי, כמו שנאמר (תהלים ט) אחר וקדם צרתני. וכתוב (בראשית ב) ויקח אחת מצלעתינו.

הרקיע שלמעלה הוא עומד על גבי החיות העליונות, ומשם מתפשט ומתחיל הדיוקן של זכר אחד, שהוא סוד עליון. ושני הרקיעים הללו, אחד נקרא קצה השמים, ואחד נקרא מקצה השמים, שכתוב (דברים ד) ולמקצה השמים ועד קצה השמים. ראשי החיה שלמטה הם ארבע חיות, שהן רשומות (אורות) עליונות על אותן ארבע אותיות רשומות שבתוך אותם ארבעה פתחים שבגן עדן.

ואף על גב שאמרנו שעדן שלמטה הוא בארץ – כך זה ודאי. אבל הכל הוא סוד עליון, כמו שנתבאר שהנקדה הזו שאמרנו, כמו שיש לה חלק למעלה – כך גם יש לה חלק למטה בארץ. והגן הזה למטה הוא חלקה של אותה נקדה להשתעשע ברוחות הצדיקים בארץ, ונהנית בכל הצדדים, למעלה ומטה. למעלה בצדיק, ולמטה באותו פרי הצדיק. ולא נמצא שעשוע מעלה ומטה אלא בצדיק. והגן הזה הוא מאותה נקדה שנקראת עדן. (נקדה שנוטלת מאמא עליונה הטמונה בגן עדן של הארץ).

אותם ראשי החיה אלו ארבעה ראשי פנים. אחד אריה, שכתוב (יחזקאל א) ופני אריה אל הימין. ואחד שור, שכתוב ופני שור מהשמאול. ואחד נשר, שכתוב ופני נשר לארבעתן. ואדם כלל של הכל, שכתוב ודמות פניהם פני אדם. וארבעה ראשי האורות הללו

שמשאם (חיות שנוטלות) את הכסא הקדוש, ומתוך המשא שלהם הם מזיעים. ומאותה זעה של משאם, נעשה אותו נהר דינור, שכתוב (דניאל ז) נהר דינור שופע ויוצא מלפניו אלף אלפים ישמשוהו.

ובשעולות הנשמות, הן רוחצות באותו נהר דינור, ועולות לקרבן ואינן נשרפות, אלא רוחצות. בא וראה מסלמנדרא, שעושים ממנה לבוש, ומתוך שהיא מאש, אין רוחצים אותו לבוש אלא באש. האש אוכלת הזהמה שבו, ונרחץ אותו לבוש. כך גם הנשמה מאש שנלקחה מתוך הכסא הקדוש, שכתוב בה (ס) כסאו שביבי אש, בזמן שרוצה לרחץ מאותה זהמה שבה, עוברת באש ונרחצת, והאש אוכלת כל אותה הזהמה שבנשמה, והנשמה רוחצת ומתלבנת.

ואם תאמר, אם כך, אין לנשמה ענש כזה – בא וראה, אוי לנשמה שסובלת אש זרה, ואף על גב שמתלבנת. אבל כשהזהמה רבה עליה, אוי לנשמה שסובלת אותו ענש, משום שאותה זהמה בפעמים מתלבנת באש.

בפעם הראשונה, כיון שקבלה ענש בגוף, הולכת הנשמה, ונוטלים אותה ומכניסים אותה לתוך מקום אחד שנקרא בן הנם. ולמה נקרא בן הנם? אלא מקום אחד הוא בגיהנם ששם נצרפות הנשמות בצרוף להתלבן טרם שנקנסות לגן עדן. (ואם זכאיות אותן נשמות, כאשר מכניסים אותן באותו מקום) שני מלאכים שלוחים מזמנים בגן עדן, ועומדים בשער, וצווחים לאותם הממנים שבאותו מקום שבגיהנם כדי לקבל אותה הנשמה.

ואותה הנשמה, בטרם תתלבן באש, אותם שלוחים צווחים אליהם ואומרים: הנם. ובזמן שמתלבנת, אותם ממנים יוצאים עמה מאותו מקום, ומזמנים אותה לפתחו של גן עדן ששם אותם שליחים, ואומרים להם: הנם. אלה הם הנשמות שהתלבנו. ואז מכניסים אותה נשמה בגן עדן.

ובמה היא שבורה מתוך אותו שבר של ההתלבנות של הגיהנם (של אותו) של אותו שבר של האש התחתונה. ואף על גב שיורדת מלמעלה, (אבל) כיון שמגיעה לארץ למטה, היא אש שאיננה דקיקה, והנשמה נענשת בה ונשברת. ואז הקדוש ברוך הוא מוציא שמש שמאירה מאותם ארבעה פתחים שמאירים ברקיע שמעל הגן, ומגיע

לְאוֹתָהּ נִשְׁמָה וְנִרְפָּאת. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (מלאכי ג) וְזָרְחָה לְכֶם יִרְאֵי שְׁמִי
שָׁמַשׁ צְדָקָה וּמִרְפָּא בְּכַנְפֶיהָ.

בַּפְעַם הַשְּׁנִיָּה, אַחַר שְׁיִשְׁבָּה בְּגֵן עֵדֶן שְׁלֹמֶטָה, כָּל אוֹתוֹ זְמַן שְׁיִשְׁבָּה
וְעַד עַכְשָׁו אֵינָה נִפְרֶדֶת מֵאוֹתָם דְּבָרִים שֶׁל מִרְאָה הָעוֹלָם הַזֶּה
מִכָּל וְכָל. וְכִשְׁמַעְלִים אוֹתָהּ לְמַעְלָה, צְרִיכָה לְהִפָּרֵד מִכָּל מִרְאָה וּמִכָּל
הַדְּבָרִים שְׁלֹמֶטָה. וּמַעֲבִירִים אוֹתָהּ בְּאוֹתוֹ נֶהַר דִּינֹור, וְאִזּוּ הַנִּשְׁמָה
מִתְּלַבֶּנֶת בּוֹ מִכָּל וְכָל, וְיוֹצֵאת וְנִרְאִית לְפָנַי רְבוּן הָעוֹלָם בְּרוּכָה (בְּרוּכָה)
מִכָּל הַצְּדָדִים. כִּיּוֹן שְׁמִסְתַּפְּלֵת בְּאוֹתוֹ אוֹר, נִרְפָּאת וְנִשְׁלַמֶת מֵהַכֹּל.
וְאִזּוּ עוֹמְדוֹת אוֹתָן נִשְׁמוֹת בְּלִבוֹשִׁים, מִתְּעַטְטִרִים לְפָנַי רְבוּנִם. אֲשֶׁרֵי
חִלְקָם שֶׁל הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

וְאוֹתָן נִשְׁמוֹת שְׁבִיבֵי עֵדֶן שְׁלֹמֶטָה מְשׁוֹטְטוֹת בְּכָל רְאֵי חֲדָשִׁים
וְשִׁבְתוֹת, וְעוֹלוֹת עַד אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנַקְרָא חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַיִם,
שֶׁשֶׁם כְּמָה מְמַנִּים וּמְרַכְּבוֹת שְׁשׁוּמְרִים אוֹתָם הַחוֹמוֹת, שְׁכָתוֹב (ישעיה
סב) עַל חוֹמַתֵיךְ הַפְּקֻדֹתֵי שְׁמָרִים. וְעוֹלִים עַד אוֹתוֹ מְקוֹם, וְלֹא נִכְנָסוֹת
פְּנִימָה עַד שְׁמֵת־לְבָנוֹת, וְשֶׁם מְשִׁתְּחוֹת וּשְׁמַחוֹת מֵאוֹתוֹ אוֹר, וְשִׁבְתוֹת
לְתוֹךְ הַגֵּן.

וְיוֹצֵאוֹת מְשֶׁם וּמְשׁוֹטְטוֹת בְּעוֹלָם, וְרוֹאוֹת בְּאוֹתָם הַגּוֹפּוֹת שֶׁל
הַרְשָׁעִים וּבְאוֹתוֹ עֲנֵשׁ שְׁלֵהֶם, שְׁכָתוֹב (ישעיה טו) וְיִצְאוּ וְרָאוּ
בְּפָגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים בִּי כִי תוֹלְעֶתָם לֹא תָמוֹת וְאֲשֶׁם לֹא תִכָּבֵה
וְהָיוּ דִרְאוֹן לְכָל בְּשָׂר. מַה זֶה לְכָל בְּשָׂר? לְאוֹתָם שְׁאֵר הַגּוֹפִים
שְׁסָבִיבָם, וְהָרֵי פְרִשׁוּהָ. וְאַחַר מְשׁוֹטְטִים וּמִסְתַּכְּלִים בְּאוֹתָם בְּעֵלֵי
מְכָאוּבִים וּבְנֵי מַחְלוֹת, וְאוֹתָם שְׁסוֹבְלִים עַל הַיְחוּד שֶׁל רְבוּנִם,
וְשָׁבִים וְאוֹמְרִים לְמִשִּׁיחַ.

בְּשַׁעָה שְׁאוֹמְרִים לוֹ לְמִשִּׁיחַ אֵת צֶעַר יִשְׂרָאֵל בְּגִלוֹתָם, וְאוֹתָם
הַרְשָׁעִים שְׁבָהֶם שְׁאִינָם מִתְּבוֹנְנִים לְדַעַת אֵת רְבוּנִם, הוּא
מֵרִים קוֹל וּבּוֹכָה עַל אוֹתָם הַרְשָׁעִים שְׁבָהֶם. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (שם גג)
וְהוּא מְחַלֵּל מִפְּשָׁעֵינוּ מְדַכָּא מְעוֹנֵתֵינוּ. שְׁבוֹת אוֹתָן נִשְׁמוֹת
וְעוֹמְדוֹת בְּמִקוֹמָן.

בְּגֵן עֵדֶן יֵשׁ הֵיכַל אֶחָד שְׁנַקְרָא הֵיכַל בְּנֵי הַמַּחְלוֹת. אִזּוּ הַמִּשִּׁיחַ נִכְנָס
לְאוֹתוֹ הֵיכַל, וְקוֹרָא לְכָל הַמַּחְלוֹת וְהַמְּכָאוּבִים וְכָל יְסוּרֵי
יִשְׂרָאֵל שְׁיִבְאוּ עָלָיו, וְכָלֶם בָּאִים עָלָיו. וְאַלְמֵלָא שֶׁהוּא מְקַל מְעַל
יִשְׂרָאֵל וְנוֹטֵל עָלָיו, לֹא הָיָה אָדָם שְׁיִכּוֹל לְסַבֵּל אֵת יְסוּרֵי יִשְׂרָאֵל עַל

ענשי התורה. זהו שכתוב (שם) אכן חלינו הוא נשא וגו'. כמו כן רבי אלעזר בארץ.

מישום שאין חשבון לאותם יסורים שעומדים על אדם בכל יום על ענשי התורה, וכלם ירדו לעולם בשעה שנתנה תורה. וכשהיו ישראל בארץ הקדושה באותן עבודות וקרבנות שהיו עושים, היו מסלקים את כל אותן מחלות ויסורים מן העולם, ועכשו המשיח מסלק אותם מבני העולם טרם שיוצא מהעולם הזה, ומקבל ענשו, כמו שנתבאר. כשאותם חטאים יתרים שמכניסים אותם לתוך בפנים הגיהנם באותם מדורים תחתונים אחרים, ומקבלים ענש רב מרב הזהמה שבנשמה, אז מדליקים אש יותר, לאכל אותה זהמה. (אוי לאותה נשמה שסובלת אותו הענש. ועל זה אותם מלאכי חבלה שבגיהנם מטרידים אותו במקלות של אש לנער את אותה הזהמה. אוי לנשמה שסובלת אותו ענש).

אשריהם ששומרים את מצוות התורה. אותה נקדה קדושה שרוצה להשתעשע למעלה ולמטה ברוחות הצדיקים, כמו שנתבאר. כשאותה נקדה רוצה להשתעשע למטה ברוחות הצדיקים כאם ששמחה עם בניה ומשתעשעת בהם, כך גם בחצות הלילה היא יורדת ומשתעשעת בהם.

הרקיע שאמרנו שעומד על הגן, היא עומדת על ארבעה ראשי החיות, ואותן ארבע אותיות שאמרנו הם סוד של ארבע החיות. והרקיע הזה עומד למטה (עליהן), כמו שנתבאר. הרקיע של אותה נקדה עומד למעלה על אותן ארבע חיות עליונות שאמרנו, ואותו רקיע (כדגמת זה מזה) נרקם בגונים קדושים.

ברקיע הזה מסתכלות ארבע החיות, וכל אותם חילות למטה. כשהרקיע הזה מאיר בגונו ונוצץ, אז יודעות כל אותן מרכבות וכל אותם חילות ומחנות שהרי טרפם הזדמן. הרקיע הזה רקום בכל הגונים הקדושים, ובו עומדים ארבע פתחים רשומים בארבע אותיות נוצצות.

פתח אחד רשום לצד מזרח, ובו עומדת באותו פתח אות אחת, ואותה אות היא א'. וזה נוצץ ועולה ויורד בפתח הזה. הפתח הזה מאיר ונוצץ מהתנוצצות עליונה, והאות הזו נוצצת וכולטת (ולוקטת) בתוכה, והיא יורדת ועולה ונרשמת באותו פתח.

סדר הלימוד ליום כד שבט [יום 142 בשנה]

פְּתַח שְׁנֵי רְשׁוּם לְצַד צְפוֹן, וְכוּ עוֹמֶדֶת אוֹת אַחַת, וְהִיא הָאוֹת ד'.
זוֹ עוֹמֶדֶת וְנוֹצְצָת, עוֹלָה וְיורֶדֶת, וְלוֹהֶטֶת בְּאוֹתוֹ פְּתַח.
לְפַעֲמִים נוֹצְצָת בְּהִתְנוּצְצוֹת, וְלְפַעֲמִים נִטְמָן אוֹתוֹ אוֹר וְלֹא מֵאִיר.
וְלִכֵּן הָאוֹת הַזֹּאת אֵינָה עוֹמֶדֶת בְּקִיּוֹם מִתְמִיד, וְהָאוֹת הַזֹּאת נִרְשָׁמֶת
בְּאוֹתוֹ פְּתַח.

הַפְּתַח הַשְּׁלִישִׁי הוּא פְּתַח שְׁעוֹמֵד לְצַד מְעָרָב, וְכוּ עוֹמֶדֶת אוֹת אַחַת
שְׁרֻשׁוּמָה וְנִאֹרָה בְּאוֹתוֹ פְּתַח, וְזוּהִי הָאוֹת נ', וְהָאוֹת הַזֹּאת
נוֹצְצָת בְּהִתְנוּצְצוֹת בְּאוֹתוֹ הַפְּתַח.

הַפְּתַח הָרְבִיעִי זֶהוּ הַפְּתַח שְׁעוֹמֵד לְצַד דְרוֹם, וְכוּ עוֹמֵד רֶשֶׁם
שֶׁל נִקְדָּה תַּחְתּוֹנָה קִטְנָה שְׁנִרְאִית וְלֹא נִרְאִית, וְזוּהִי הָאוֹת
'ו', וְאַרְבַּע הָאוֹתִיּוֹת הִלְלוּ לְאַרְבַּעַת צְדָדִים, (נוֹצְצִים) בְּאוֹתוֹ רְקִיעַ
בְּאוֹתָם פְּתַחִים.

בְּרְקִיעַ הַזֶּה רְשׁוּמוֹת אוֹתִיּוֹת אַחֲרוֹת (לד' צְדָדִים) בְּכַתְרִים עַל רִאשֵׁיהֶם,
וְאוֹתָן עֶשְׂרִים וּשְׁתֵּים אוֹתִיּוֹת מִתְעַטְרוֹת בְּכַתְרִים. הַרְקִיעַ
הַזֶּה נוֹסֵעַ וְסוֹבֵב עַל גְּבֵי הַחַיּוֹת בְּרֶשֶׁם שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת, הַסּוּד שֶׁל
חֶשְׁבוֹן הַיַּחֲוֹד בְּסוּד שֶׁל צְרוּף אֶחָד, וְהֵם: א"ט ב"ח ג"ז ד"ו.

הָאוֹתִיּוֹת הִלְלוּ סוֹכְבוֹת בְּאוֹתוֹ רְקִיעַ בְּסוּד שֶׁל אוֹתִיּוֹת אַחֲרוֹת (שֶׁל
מְרַכְבוֹת) עֲלִיוֹנוֹת קְדוּשׁוֹת נִסְתָּרוֹת, וְאוֹתָן אוֹתִיּוֹת אַחֲרוֹת
(עֲלִיוֹנוֹת) שְׁנִסְתָּרוֹת סוֹכְבוֹת אֶת אוֹתוֹ רְקִיעַ, וְאֵז נִרְאוֹת הָאוֹתִיּוֹת הִלְלוּ
בְּגִלְגוּל (שֶׁל הַרְקִיעַ הַזֶּה), שֶׁהֵם א"ט ב"ח, וְרְשׁוּמוֹת בְּרְקִיעַ הַזֶּה.

בְּשַׁעָה שְׁמֵאִיר הַרְקִיעַ הַזֶּה, מֵאִירִים בּוֹ אַרְבַּעַת סוּדוֹת שֶׁל הַשְּׁמוֹת
הַקְּדוּשִׁים, וְהֵם צְרוּף בְּצִרוּפִים שֶׁל שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם שְׁכִילִים.
אֵז יוֹרֵד טַל מִהַרְקִיעַ הַזֶּה בְּאוֹתָן הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל סוּד הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ, וְכֹל
אוֹתָן מְרַכְבוֹת נְזוֹנוֹת, וְכֹל אוֹתָם הַחֲלִילוֹת וְהַמְחַנּוֹת הַקְּדוּשִׁים, וְכֹל
מְקַבְּלִים בְּשִׂמְחָה.

בְּשַׁעָה שֶׁהֵדִין תְּלוּי, הָאוֹתִיּוֹת הִלְלוּ נְטֻמָּנוֹת וְנִגְנָזִים אַרְבַּע בְּתוֹךְ
אַרְבַּע, וְהֵם ט"ח ז"ו. בְּשַׁעָה שְׁאֵלָה נִגְנָזוּ וְנִטְמָנוּ, אֵז הַקּוּל
שֶׁל צַד צְפוֹן מִתְעוֹרָר, וְיוֹדְעִים שֶׁהֵדִין שְׁרוּי עַל הָעוֹלָם. וּבְרְקִיעַ הַזֶּה
נִרְשָׁם גִּזְוֹן אֶחָד שְׁכוּלֵל אֶת כָּל הַגְּוֹנִים.

בְּשָׁנוּסַע הָרְקִיעַ הַזֶּה מֵצַד הַמְזֶרֶחַ, אוֹתָם אַרְבָּעָה הָרָאשִׁים שְׁאֲמַרְנוּ בְּאַרְבַּע (פְּנִים) אוֹתִיּוֹת, נוֹסְעִים כָּלָם בְּמַסְעוֹת, וְעוֹלִים בְּעֵלְיָה לְמַעְלָה. וּכְשִׁנוֹסְעִים וְעוֹלִים לְמַעְלָה, מְסַתְּלָקֵת מִי שְׁמַסְתְּלָקֵת, וְחוֹזְרוֹת הָאוֹתִיּוֹת וְנִרְאוֹת בְּשִׁלְמוֹת בְּסוּד הָרָאשׁוֹן, א"ט ב"ח ג"ז ד"ו, וְנִרְקַם אוֹתוֹ רְקִיעַ, וְאִזּוּ מֵאִיר בְּאוֹר.

וּכְשֶׁהָרְקִיעַ הַזֶּה מֵאִיר כְּמַקְדָּם בְּאוֹתִיּוֹת הַלְלוֹ, כָּלָם שְׂבִים וְשׂוֹאֲגִים לְטָרֵף טָרֵף וּמְזוֹן. כִּיּוֹן שֶׁהֵם שׂוֹאֲגִים וּמַעְלִים קוֹלוֹת, אוֹתוֹ קוֹל נִשְׁמַע לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וְאִזּוּ נוֹטֵל בְּרִכּוֹת וְקִדְשׁוֹת מִי שְׁנוֹטֵל.

סוֹבְבוֹת הָאוֹתִיּוֹת וּמִתְגַּלְגֵּלוֹת, וְסוֹבְבוֹת אֵת אוֹתוֹ רְקִיעַ, וְעוֹמְדוֹת אוֹתָן אוֹתִיּוֹת לְצַד דְרוֹם. כִּיּוֹן שְׁעוֹמְדוֹת אוֹתָן אוֹתִיּוֹת לְצַד דְרוֹם, עוֹלוֹת וְנוֹצְצוֹת בְּהִתְנוֹצְצוֹת וְלוֹהֵטוֹת, וְאִזּוּ בְּאֲמֻצָּע אוֹתוֹ רְקִיעַ רָשָׁם אֶחָד נִרְשָׁם, וְאוֹתוֹ הִרְשָׁם הוּא אוֹת אַחַת, וְהִיא י'. כִּיּוֹן שֶׁהָאוֹת הַזֹּאת נִרְשָׁמָה וְנִרְאִיתָ, אִזּוּ לוֹהֵטוֹת אַחֲרֶיהָ שֶׁלֹּשׁ אוֹתִיּוֹת אַחֲרוֹת, וְהֵן הו"ה.

אֵלוֹ הָאוֹתִיּוֹת מְנַצְנְצוֹת בְּאֲמֻצָּע הָרְקִיעַ הַזֶּה, עוֹלוֹת וְיוֹרְדוֹת, לוֹהֵטוֹת בְּשִׁלְשָׁה עֶשֶׂר (בְּשָׁנִים עֶשֶׂר) לְהֵטִים. אִזּוּ אַחַר שְׁאֵלוֹ הִשְׁלַשׁ עֶשְׂרֵה פְּעָמִים לוֹהֵטוֹת, יוֹרֵד מִי שְׁיּוֹרֵד, וְנִכְלָלֵת בְּאוֹתָן אוֹתִיּוֹת וּמִתְעַטְטֶרֶת בְּהֵן וְלֹא נוֹדַעַת. אִזּוּ כָּל הַחִילּוֹת וְכָל הַמַּחֲנוֹת בְּשִׁמְחָה, וְעוֹלִים שִׁירִים וְתִשְׁבָּחוֹת.

הָרְקִיעַ הַזֶּה נוֹסֵעַ שְׁנִית וְסוֹבֵב וּמִתְגַּלְגֵּל, וְאוֹתָן הָאוֹתִיּוֹת הָרָאשׁוֹנוֹת שְׁאֲמַרְנוּ, שֶׁהֵן א"ט ב"ח, כֵּלָן נִכְלָלוֹת בְּאוֹתָן אוֹתִיּוֹת עֲלִיוֹנוֹת, סוּד הַשָּׁם הַקְּדוֹשׁ שְׁאֲמַרְנוּ, וְסוֹבְבוֹת לְאוֹתוֹ הָרְקִיעַ, וְעוֹמְדוֹת אוֹתָן אוֹתִיּוֹת שֶׁהִיוּ בְּאֲמֻצָּע סוּד הַשָּׁם הַקְּדוֹשׁ, כֵּלָן נִרְשָׁמוֹת לְצַד צְפוֹן, וְנִרְשָׁמוֹת וְאִינָן נִרְשָׁמוֹת. אִינָן מִי שִׁיִּסְתַּכֵּל בְּאוֹתוֹ הַצֵּד. כֵּלָן מְכַסּוֹת, וְאוֹמֵר בְּקוֹל נֵעַם: בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ. וּמִתְכַּסּוֹת מֵצַד צְפוֹן (שֶׁל הַפְּנִים) וְאוֹמְרוֹת אֵת זֶה, מִתְכַּסּוֹת מְכָל הַצְּדָדִים וְאוֹמְרוֹת אֵת זֶה.

הָרְקִיעַ הַזֶּה סוֹבֵב כְּמַקְדָּם וּמִתְגַּלְגֵּל מֵצַד לְצַד, וְאִזּוּ קוֹל נְעִימַת הַמַּחֲנוֹת הַרְבִּים בְּצַד זֶה, וְקוֹל נְעִימַת מַחֲנוֹת רְבִים בְּצַד זֶה, וְכֵן לְאַרְבָּעָה צְדָדִים. בְּאוֹתָהּ שֶׁעָה אוֹתוֹ הָרְקִיעַ מֵאִיר בְּאוֹר אַחַר, יוֹתֵר מִכְמוֹ שֶׁהִיָּה, וְעוֹמֵד בְּאוֹר בְּגוֹן אַחַר כָּלוֹל מְכָל הַגְּוִנִים.

וְאֵלוֹ הָאוֹתוֹת שְׁאִמְרָנוּ עוֹלוֹת לְמַעַל בְּאוֹתוֹ רְקִיעַ, וּמִקְבְּלִים אוֹת אַחַת שֶׁהִיא עֲלִיוֹנָה, שְׁמַתְחַבְּרַת בְּשֵׁם זֶה שֶׁל אֱלֹהֵי הָאוֹתוֹת. מִשׁוֹם שְׂאָף עַל גַּב שֶׁהָאוֹתוֹת הִלְלוּ הֵן שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, זֶהוּ שֵׁם שְׁנִכְלָל לְמַטָּה, מִשׁוֹם שֶׁסוּד זֶה נִכְלָל לְמַעַל וְנִכְלָל לְמַטָּה, וְכִשְׁנִכְלָל לְמַטָּה, אֱלֹהֵי הָאוֹתוֹת עוֹלוֹת לְקַבֵּל אוֹת אַחַת (י"ד), שֶׁהִרִי מֵאוֹתָהּ הָאוֹת נִזְוֵנוּ אֱלֹהֵי הָאוֹתוֹת לְמַטָּה, וְאוֹתָהּ הָאוֹת הִיא ו'. וְיִוְרְדוֹת וּמַתְחַבְּרוֹת הָאוֹתוֹת הִלְלוּ בְּאוֹתָהּ הָאוֹת, וְאָז כָּלֵן בְּעֵטוֹר אֶחָד, וְנַעֲשֶׂה שֵׁם שְׁלָם.

לְמַטָּה, שֵׁם שְׁלָם וְלֹא שְׁלָם. שֵׁם שְׁלָם בְּחִמְשׁ אוֹתוֹת (וְלֹא שְׁלָם שֶׁל תִּשְׁעֵי אוֹתוֹת, שֵׁם שְׁלָם בְּחִמְשׁ אוֹתוֹת) הוּא – וְיִהְיֶה"ה. סוּד שֶׁל זָכָר וְנִקְבָּה בְּרַמְזוֹ. הַשֵּׁם שְׁלָם הוּא בְּתִשְׁעֵי אוֹתוֹת, וְהֵם יִהְיֶה"ה אֱלֹהִים. זֶהוּ שֵׁם שְׁלָם מֵהַכֹּל. שֵׁם אַחֵר הוּא בְּרַמְזוֹ, וְהוּא בְּחִמְשׁ כְּפִי שְׁאִמְרָנוּ. אֲבָל זֶהוּ שְׁלָם בְּכֹל.

בִּיּוֹן שְׁמַתְחַבְּרוֹת הָאוֹתוֹת הִלְלוּ, אוֹתוֹ רְקִיעַ מְאִיר בְּשִׁלְשִׁים וּשְׁנַיִם אוֹרוֹת, וְאָז הַכֹּל הוּא בְּשִׁמְחָה, הַכֹּל עוֹמֵד בְּסוּד אֶחָד מְעַלָּה וּמַטָּה. כָּל אוֹתָן מְרַכְּבוֹת וְכָל אוֹתָן מַחְנוֹת, כָּלֵם עוֹמְדִים בְּסוּד שֶׁל שְׁלֵמוֹת, וְכָל הַדְּרָגוֹת מְתַקְּנוֹת עַל מְקוֹמָן, כָּל אַחַת וְאַחַת כְּרָאוּי.

בְּרְקִיעַ הַזֶּה עוֹמְדֵת לְצַד צְפוֹן שֶׁלְהֵבֶת אַחַת מְאִירָה שְׂאִינָה שׁוֹכְכֶת תָּמִיד, וְהִיא רְשׁוּמָה בְּאוֹתוֹת אַחֵרוֹת לְיָמִין, וְהֵם עֲשָׂרָה שְׁמוֹת, וְעוֹלוֹת לְשִׁבְעִים שְׁמוֹת, וְכָלֵן רְשׁוּמוֹת בְּרְקִיעַ הַזֶּה, וּמְאִירוֹת כָּלֵן כְּאֶחָד.

מִהֶרְקִיעַ הַזֶּה נוֹסְעִים כָּל אוֹתָם הֶרְקִיעִים שְׁלֵמָטָה שֶׁלְצַד הַקְּדוּשָׁה, עַד שֶׁמְגִיעִים לְאוֹתָם הֶרְקִיעִים הָאַחֵרִים שֶׁלְצַד אַחֵר, וְאַלֶּה נִקְרָאִים יְרִיעוֹת עֲזִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיַּעַשׂ יְרִיעַת עֲזִים לְאַהֲלֵי עַל הַמִּשְׁכָּן.

מִשׁוֹם שֶׁיֵּשׁ יְרִיעוֹת וַיֵּשׁ יְרִיעוֹת. יְרִיעוֹת הַמִּשְׁכָּן הֵן יְרִיעוֹת שֶׁנִּקְרָאוֹת רְקִיעֵי הַחַיּוֹת שֶׁל הַמִּשְׁכָּן הַקְּדוֹשׁ. יְרִיעוֹת עֲזִים הֵם רְקִיעִים (יְרִיעוֹת) אַחֵרִים שֶׁל הַצַּד הָאַחֵר. אֱלֹהֵי רְקִיעִים בְּסוּד הַמְּרַכְּבוֹת שֶׁל רוֹחוֹת קְדוּשׁוֹת, וְאַלֶּה רְקִיעִים שֶׁבְּחוּץ שְׁעוֹמְדִים בְּדַבְּרֵי הָעוֹלָם, וְהֵם צְדָדִים שֶׁל תְּשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים שֶׁל הַגּוֹף. וְאַלֶּה מְכַסִּים עַל אוֹתָם רְקִיעִים שְׁלֵפָנִים, כְּמוֹ קְלָפָה עַל הַמַּח. הֶרְקִיעִים

שֶׁלפָּנִים הֵם אוֹתוֹ קְלוּשׁ שְׁעוֹמֵד עַל הַמַּח, וְאֵלֹו נִקְרָאִים שְׁמַיִם לֵה'.
לְשֵׁם אֶחָד זֶה שְׁלֵמָטָה.

רְקִיעִים אַחֲרֵים לְמַעְלָה, וְהֵם רְקִיעִים פְּנִימִיִּים שֶׁנִּקְרָאִים רְקִיעֵי
הַחַיּוֹת, שֶׁהֵם סוּד הַשָּׁם הַקְּדוּשׁ בְּסוּד הַחַיּוֹת הַגְּדוּלוֹת
הָעֲלִיוֹנוֹת, וְאֵלֶּה הֵם הַסּוּדוֹת שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת (סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים) הָעֲלִיוֹנוֹת
בְּסוּדוֹת הַתּוֹרָה, כָּלֵל שֶׁל עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת חֲקוּקוֹת רְשׁוּמוֹת
שְׂיוּצָאוֹת מִתּוֹךְ הָרְקִיעַ הָעֲלִיוֹן הַשְּׁמִינִי, שֶׁהוּא רְקִיעַ עַל גְּבֵי הַחַיּוֹת
הָעֲלִיוֹנוֹת, וְזֶהוּ שְׂאִין לוֹ מְרָאֶה. זֶהוּ טְמִיר וְגָנוּז, וְאִין בּוֹ גֶּוֶן.

כָּף הַגְּוָנִים יוֹצְאִים מִמֶּנּוּ. אִין בּוֹ גֶּוֶן, וְלֹא נִרְאָה וְלֹא הַתְּגַלָּה. זֶהוּ
שְׂמוּצִיא אֶת כָּל הָאוֹרוֹת. בּוֹ לֹא נִרְאָה לֹא אוֹר וְלֹא חֶשֶׁךְ וְלֹא גֶּוֶן
כָּלֵל, פָּרֵט לְנִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים שְׂרוּאוֹת מִתּוֹךְ הָרְקִיעַ הַתְּחַתּוֹן כְּמֵאֲחֵר
הַכֶּתֶל, אוֹר שְׂמוּצִיא וּמֵאִיר הָרְקִיעַ הָעֲלִיוֹן הַזֶּה, וְאוֹתוֹ אוֹר שֶׁלֹּא
פוֹסֵק, אִין מִי שְׂמִפְּכִיר אוֹתוֹ וְאִין מִי שְׁעוֹמֵד בּוֹ.

מִתְחַת לְזֶה, כָּל אוֹתֵם הָרְקִיעִים נִכְלְלוּ בְּשֵׁם הַזֶּה נִקְרָא שְׁמַיִם, וְאֵלֹו
(הַשָּׁם הַקְּדוּשׁ) נִקְרָאִים הַשְּׁמַיִם אוֹתֵם שֶׁהֵם הָעֲלִיוֹן נִקְרָא בְּהֵם,
אוֹתֵם שֶׁהֵם הַקְּדוּשׁ הַתְּעַטֵּר בְּהֵם. וְעַל זֶה כְּתוּב, (תְּהִלִּים קטו) הַשְּׁמַיִם
שְׁמַיִם לֵה', לְאוֹתָהּ גְּנִיזוֹת הָרְקִיעַ הָעֲלִיוֹן שְׁעוֹמֵד עֲלֵיהֶם.

עַד כָּאֵן רְמֵז לְשֵׁם הַקְּדוּשׁ, (סוּד שֶׁל הַשְּׁמַיִם הַקְּדוּשִׁים) שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
נִקְרָא בְּשִׁמוֹת. מִכָּאֵן וְהִלָּאָה אִין חֲכָם בְּהַשְׁכֵּל שְׂיִכּוֹל לְדַעַת
וְלִהְדַּבֵּק כָּלֵל, פָּרֵט לְאוֹר אֶחָד קָטָן בְּלִי קִיּוֹם (קִיּוֹם הַכֵּל) לְהַתִּישֵׁב בּוֹ.
אֲשֶׁרִי חִלְקוֹ שֶׁל מִי שֶׁנִּכְנָס וְיוֹצֵא, וְיודֵעַ לְהַסְתַּכֵּל בְּסוּדוֹת אֲדוּנוֹ
וְלִדְבֵק בּוֹ.

בְּסוּדוֹת הַלָּלוּ יְכוּל אָדָם לְדַבֵּק בְּאֲדוּנוֹ, לְדַעַת אֶת שְׁלֵמוֹת הַחֲכָמָה
בְּסוּד עֲלִיוֹן כְּשֶׁעוֹבֵד לְאֲדוּנוֹ בְּתַפְלָה, בְּרִצּוֹן וּבְכַוָּנַת הַלֵּב,
מִדְּבִיק רִצּוֹנוֹ כָּאֵשׁ בְּגַחְלַת לִיחַד אוֹתֵם רְקִיעִים תְּחַתּוֹנִים שֶׁל צַד
הַקְּדוּשָׁה לְעַטְרֵם בְּשֵׁם אֶחָד תְּחַתּוֹן. וּמִשָּׁם וְהִלָּאָה לִיחַד אוֹתֵם רְקִיעִים
עֲלִיוֹנִים פְּנִימִיִּים לְהִיּוֹת כָּלֵם אֶחָד בְּאוֹתוֹ רְקִיעַ עֲלִיוֹן שְׁעוֹמֵד עֲלֵיהֶם.
וּבְעוֹד שְׂפִיו וּשְׂפִתוֹתָיו מְרַחֲשׁוֹת, לְבוֹ יִכּוֹן, וּרְצוֹנוֹ יִתְעַלֶּה לְמַעְלָה
לְמַעְלָה, לִיחַד אֶת הַכֵּל בְּסוּד הַסּוּדוֹת, שְׂשֵׁם תְּקוּעִים כָּל
הַרְצוֹנוֹת וְהַמְחַשְׁבוֹת בְּסוּד שְׁעוֹמֵד בְּאִין סוּף, וְלִכּוֹן בְּזֶה בְּכָל
תְּפִלָּה וְתַפְלָה, בְּכָל יוֹם וְיוֹם, לְעַטֵּר אֶת כָּל יְמֵיו בְּסוּד הַיָּמִים
הָעֲלִיוֹנִים בְּעִבוּדוֹתוֹ.

בְּלִילָהּ יְשִׁים רְצוֹנוֹ, שֶׁהָרִי נִפְטָר מִהָעוֹלָם, וְנִשְׁמָתוֹ יוֹצֵאת מִמֶּנּוּ, וַיַּחְזִירָנָה לְרַבּוֹן הַכֹּל. מִשּׁוֹם שֶׁכָּל לִילָה וְלִילָה (אוֹתָהּ נִקְדָּה

עוֹמֶדֶת לְכֹלל בְּתוֹכָהּ אוֹתָן נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים).

סוּד הַסּוּדוֹת לְדַעַת לְאוֹתָם חֲכָמֵי לֵב. הֶרְקִיעַ הַזֶּה הַתַּחְתּוֹן, בְּסוּד אוֹתָהּ הַנִּקְדָּה הוּא עוֹמֵד, כְּמוֹ שְׁאֵמְרָנוּ. אוֹתוֹ הֶרְקִיעַ הוּא כְּלוּל מִמַּעֲלָה וּמִמַּטָּה, וַיִּסּוּדוּ לְמַטָּה כְּנֶר הַזֶּה שֶׁמַּעֲלָה אוֹר שָׁחַר, לְהֶאֱחֹז בְּאוֹר הַלְּבָן, וְהִיִּסוּד שְׁלָה הוּא לְמַטָּה בְּאוֹתָהּ פְּתִילָה בְּשֶׁמֶן. אֵף כֶּף לְמַטָּה אוֹתָהּ נִקְדָּה – בַּיּוֹם נִכְלָלֶת מִלְּמַעֲלָה, וּבְלִילָה נִכְלָלֶת מִמַּטָּה בְּאוֹתָן נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים.

וְכָף דְּבָרֵי הָעוֹלָם, כֹּלָם חוֹזְרִים לְעֵקֶר וְהִיִּסוּד וְהַשְׂרֵשׁ שֶׁמִּמֶּנּוּ יֵצְאוּ. וְכַמָּה לַיְלוֹת עֲתִידִים לְטַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵה שְׂרָאוּי לוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים טז) אֵף לַיְלוֹת יִסְרוּנִי כְּלִיּוֹתִי. הַנֶּפֶשׁ הוֹלֶכֶת וּמְשׁוֹטְטֶת וְשֹׁבָה אֶל אוֹתוֹ עֵקֶר שְׂרָאוּי לָהּ. הַגּוֹף עוֹמֵד שֶׁקָּט כְּאֶבֶן, וַחֲזוֹר לְאוֹתוֹ מְקוֹם שְׂרָאוּי לוֹ לְשֵׁרוֹת עָלָיו, וּמִשּׁוֹם כֶּף שֶׁב הַגּוֹף לְצַד שְׁלוֹ, וְהַנֶּפֶשׁ לְצַד שְׁלָה.

עַל הַגּוֹף שׁוֹרָה סוּד הַצַּד הָאֲחֵר, וְלִכְּנֵן נִטְמָאִים יָדָיו, וְצָרִיף לְרַחֵץ אוֹתָם. כְּמוֹ שֶׁבְּאֵרְנוּ, שֶׁהָרִי בְּלִילָה הַכֹּל שָׁב לְמִקְוֵמוֹ, וְנִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים עוֹלוֹת וַחֲזוֹרוֹת לְמִקְוֵמוֹ, וּמִתְעַטְרֶת (בְּהִים) מֵה שֶׁמֶתְעַטְרֶת, וְנִכְלָלֶת מִכָּל הַצְּדִיקִים, וְאִז עוֹלָה כְּבוֹד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמִתְעַטֵּר מִהַכֹּל.

בְּלִילָהּ שׁוֹלְטִים הַמְּמַנִּים שֶׁנִּפְקְדוּ עַל אוֹתָן נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים לְהַעֲלוֹתָן לְמַעֲלָה וּלְהַקְרִיבָן קָרְבָן מִנְחָם לְאֲדוֹנָם. אוֹתוֹ מְמַנָּה שֶׁנִּפְקֵד עַל כָּל אוֹתָם מִחֲנוּת, שְׁמוֹ סוּרִי"א מְמַנָּה גְּדוּל. כִּיּוֹן שֶׁעוֹלָה הַנִּשְׁמָה לְכָל אוֹתָם רְקִיעִים, אִז מְקַרִּיבִים אוֹתָהּ אֵלָיו וּמְרִיחַ בָּהּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה יא) וְהִרִיחוּ בִּירְאֵת ה'. כְּמוֹ שֶׁעֲתִיד מְלֶךְ הַמְּשִׁיחַ לַעֲשׂוֹת בְּעוֹלָם, וְעַל יָדוֹ עוֹבְרִים כֹּלָם בְּפִקְדוֹן עַל יָדוֹ לְהַתְקַרֵּב הֶלְאָה.

וְכָף הַנִּשְׁמוֹת, כְּשֶׁנִּקְרְבוֹת לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרְבוֹת וְנִרְאוֹת שָׁם, זֶהוּ סוּד, כָּל הַנִּשְׁמוֹת נִכְלָלוֹת בְּאוֹתָהּ נִקְדָּה, וְלוֹקַחַת אוֹתָם פְּעַם אֶחָת, כְּמוֹ מִי שֶׁבוֹלַע בְּלִיעַת דָּבָר, וּמִתְעַבְרֶת כְּמוֹ אִשָּׁה שֶׁמִּתְעַבְרֶת. הַסּוּד הַזֶּה לְבַעֲלֵי מִדוֹת. כְּשֶׁנִּקְדָּה זֹו מִתְעַבְרֶת כְּאִשָּׁה שֶׁמִּתְעַבְרֶת, נִהְיֶית מְאוֹתָהּ הַנָּאָה שֶׁמְכַלִּילָה נִשְׁמָה מִהָעוֹלָם הַזֶּה בְּאוֹתָם מַעֲשִׂים

ובאותה תורה שהשתדלה בה ביום, ונוטלת אותו רצון של העולם הזה, ובו נהנית בשמחה, ונכללת מכל הצדדים.

אחר כף היא מוציאה אותם החוצה ומולידה אותם כמקדם, והנשמה היא חדשה כעת כמקדם, וסוד זה – (איכה ג) חדשים לבקרים. חדשים ודאי, כמו שנתבאר. מה הטעם הם חדשים? משום סוד הכתוב רבה אמונתך. רבה ודאי, שיכלה להכלילם ולהכניסם לתוכה, ומוציאה אותם והם חדשים, ולכן לוקחת אחרים מלמעלה ביום. אשרי הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא.

בין כף האיר היום. אמר רבי אבא, נקום ונלך ונודה לרבון העולם. קמו והלכו והתפללו, ואחר כף חזרו אליו החברים. אמרו לו, מי שהתחיל – שיסיים את השבת. אשרי חלקנו בדרך הזו, שכל זה זכינו לעטר את הקדוש ברוך הוא בסודות החכמה.

פתח רבי אבא ואמר, ויעש בצלאל את הארון עצי שטים וגו'. כאן, אף על גב שכל סודות המשכן הרי פרושה החברים בחדר הקדוש, כאן יש להסתכל, שהרי סוד זה מתעטר בכמה סודות ללמד חכמה. ארון זה הוא סוד להכניס תורה שבכתב, ונגנזה בו בששה לוחות (ונגנזו בו ששה לוחות, והם ששה מסובכים) מסובכים, וזה נקרא ארון. כשסובכים אותם ששה להיות כאחד, אז הוא גוף אחד להכניס בו סוד התורה בששה צדדים וארון.

והלוחות הם חמשה, ומכניסים בו חמשה ספרים, ואותם חמשה הם ששה בדרגה אחת שנכנסת בה בנסתר, שנקראת סוד הכל, וזהו סוד הברית. כשזה נכנס לתוך אותם חמשה לוחות, אז עומד הארון והתורה בסוד של תשע דרגות, שהן שני שמות, יהו"ה אלהי"ם. ואחר כף עומד לוח אחד, סוד עליון שמכסה על הכל, והוא אותו הסוד של אותו רקיע שמסובב ומכסה על הכל, וכלם עומדים בסתר.

כאן יש להסתכל ולדעת את סודות הארון. יש ארון ויש ארון, זה כנגד זה. פתח ואמר, (שמואל ב-ב כב) הכל נתן ארונה המלך למלך וגו'. וכי ארונה היה מלך? ואף על גב שבארונה החברים, אלא דוד, שכתוב בו (שם ה) כל מכה יבסי ויגע בצנור וגו', והוא נטל ותפס את ירושלים ומשלו היה, ולמה קנה בכסף? ואם תאמר, שאף על גב שירושלים היתה של דוד – אותו מקום היה נחלתו של ארונה, כמו

שְׁהִיָּה בְּנִבּוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי (מלכים-א כא), שְׂאָף עַל גֵּב שֶׁשְּׁלֹט אַחָאָב וְהִיָּה מְלֶךְ, הַצֵּטְרֶךְ לְבַקֵּשׁ אוֹתוֹ כָּרֵם מִנִּבּוֹת, אֵף כִּךְ דָּוִד?

אָלָא וְדַאי אַרְוֵנָה הִיָּה מְלֶךְ, וְאוֹתוֹ מְקוֹם הִיָּה בְּרִשּׁוֹתוֹ וְהִיָּה שׁוֹלֵט עָלָיו, וְכִשְׁהַגִּיעַ זְמַן לְצֵאת מִתַּחַת יָדוֹ, לֹא יֵצֵא אֶלָּא בְּהִרְבֵּה דָם וְהָרַג בְּיִשְׂרָאֵל, וְאַחַר כִּךְ עֲמַד הַמְּלָאָךְ הַמְּשַׁחִית עַל אוֹתוֹ מְקוֹם, וְשָׁם, כְּשֶׁהִיָּה הוֹרֵג וְעוֹמֵד בְּאוֹתוֹ מְקוֹם, לֹא הִיָּה יָכוֹל, וְתִשָּׁשׁ כַּחוֹ.

וְאוֹתוֹ מְקוֹם, הַמְּקוֹם שֶׁנֶּעֱקֵד בּוֹ יִצְחָק הִיָּה, שֶׁשָּׁם בָּנָה אַבְרָהָם מִזְבֵּחַ וְעָקֵד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ. כִּיּוֹן שֶׁרָאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹתוֹ מְקוֹם, הִתְמַלֵּא רַחֲמִים. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב רָאָה ה' וַיִּנָּחֵם וַגּוֹ'. מַה זֶה רָאָה ה' ? רָאָה עֲקֵדַת יִצְחָק בְּאוֹתוֹ מְקוֹם, וְשָׁב וְרַחֵם עָלֵיהֶם מִיָּד.

וַיֹּאמֶר לְמְלָאָךְ הַמְּשַׁחִית רַב עֲתָה וַגּוֹ'. מַה זֶה רַב? הֲרִי פְּרִשׁוּהָ, קַח אֶת הָרֵב. אֶלָּא כִּךְ הוּא, כְּתוּב כָּאֵן רַב, וְכְתוּב שָׁם רַב לְכֶם שְׁבַת בְּהָר הַזֶּה. אֵף כִּךְ גַּם רַב - רַב לָךְ שִׁיְהִיָּה מְקוֹם זֶה תַּחַת יָדְךָ. שְׁנַיִם רַבּוֹת הִיָּה תַּחַת יָדְךָ, מִכָּאֵן וְהִלָּאָה רַב, הַחֲזוֹר אֶת הַמְּקוֹם לְבַעְלָיו. וְעַם כָּל זֶה, (בְּדָם) בְּמוֹת וּבְמִמוֹן יֵצֵא מִתַּחַת יָדוֹ.

וְלָמָּה נִקְרָא אַרְוֵנָה? אֶלָּא כְּתוּב אַרְוֵנָה, וְכְתוּב אַרְנָן. בְּעוֹד שֶׁאוֹתוֹ מְקוֹם הִיָּה תַּחַת יָדוֹ, נִקְרָא אַרְוֵנָה, אַרְוֹן שֶׁל הַצַּד הָאֲחֵר. וְעַל שְׁנוֹסְפוֹ בּוֹ אוֹתוֹת יִתְרוֹת, כִּךְ צְרִיךְ לְהוֹסִיף לְאוֹתוֹ רַע עֵינַי, סוּד שֶׁל הַצַּד הָאֲחֵר, וְאוֹתָהּ תוֹסֵפֶת הִיא חֶסְרוֹן לוֹ.

בְּצַד הַקְּדֻשָּׁה גּוֹרְעִים לוֹ אוֹתוֹת, וְנוֹסֵפֶת קְדֻשָּׁתוֹ. וְזֶהוּ סוּד הַכְּתוּב, (מלכים-א ז) עַל שְׁנַי עֶשֶׂר בְּקָר. גְּרַע מ"ם, שֶׁלֹּא כְּתוּב שְׁנַיִם, אֶלָּא שְׁנַי. וְלִצַּד הָאֲחֵר נוֹתְנִים תוֹסֵפֶת אוֹתוֹת, שֶׁכְּתוּב וַיַּעַשׂ יְרִיעַת עֲזִים לְאַהֲלָה עַל הַמִּשְׁכָּן עֲשִׂיתִי עֲשִׂרֵה יְרִיעַת. תוֹסֵפֶת אוֹתוֹת, וְהוּא חֶסְרוֹן. וּבְצַד הַקְּדֻשָּׁה שְׁנַי עֶשֶׂר וְלֹא יוֹתֵר. וְכָאֵן עֲשִׂיתִי עֲשִׂרֵה, וְהַכֹּל הוּא חֶסְרוֹן אֵלָיו. וְכִךְ צְרִיךְ לְאוֹתוֹ רַע עֵינַי לְהַשְׁלִים אֶת הָעֵינַי שְׁלוֹ, וְהוּא בְּחֶסְרוֹן. (כְּדָגְמָא זוֹ אַרְוֵנָה, תוֹסֵפֶת אוֹתוֹת, וְלֹא כְּתוּב אַרְוֹן).

בֵּא וְרָאָה, צַד הַקְּדֻשָּׁה נִקְרָא אַרְוֹן הַבְּרִית, וְאוֹתוֹ אַרְוֹן הַבְּרִית רְאוּי לְגוּף לְהַכְנִיס בּוֹ דְיוֹקָן אָדָם. וְעַל סוּד זֶה, אוֹתָם חֲסִידִים קְדוֹשִׁים, כְּשֶׁהָיוּ נִפְטָרִים מִהָעוֹלָם הַזֶּה, הָיוּ מְכַנְּסִים אוֹתָם בְּאַרְוֹן, שֶׁהָרִי הַצַּד הָאֲחֵר אֵינּוּ מִתְקַן בְּגוּף וְאֵינּוּ בְּכֻלָּל שֶׁל גּוּף הָאָדָם. וְלִכֵּן לֹא נִבְרְאוּ גּוּפִים לְאוֹתוֹ צַד הָאֲחֵר, מִשּׁוּם שֶׁאֵינָם בְּכֻלָּל שֶׁל גּוּף אָדָם.

מה כתוב ביוסף? ויִישָׁם בְּאֲרוֹן. לְמָה שְׁתִּי יוֹדִי"ם? אֵלָא שֶׁהִתְחַבְּרָה
בְּרִית בְּבְרִית, סוּד שְׁלִמְטָה בְּסוּד שְׁלִמְעָלָה, וְנִכְנַס בְּאֲרוֹן. (בא
 וְרָאָה, צַד הַקְּדוּשָׁה נִקְרָא אֲרוֹן הַבְּרִית, וְאוֹתוֹ אֲרוֹן הַבְּרִית נִתְקַן לְהַכְנִיס בּוֹ סוּד הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא סוּד
 שֶׁל הַצּוּרָה שֶׁל הַגּוֹף הַקְּדוּשׁ. כְּמוֹ כֵּן לְמִטָּה נִתְקַן אֲרוֹן לְהַכְנִיס בְּתוֹכּוֹ צוּרַת הַגּוֹף, סוּד הָאָדָם. וְמִי
 הוּא שְׁנִמְצָא בְּסוּד אָדָם? מִי שְׁשׁוּמֵר אוֹת בְּרִית הַקְּדוּשׁ, וְעַל סוּד זֶה אוֹתָם חֲסִידִים קְדוּשִׁים, כְּאֲשֶׁר
 הָיוּ נִפְטָרִים מֵעוֹלָם הַזֶּה, הָיוּ מְכַנְיָסִים אוֹתָם בְּאֲרוֹן, מִשּׁוּם שֶׁלֹּא רָאוּי לְהַכְנִס בְּאֲרוֹן אֵלָא מִי שְׁשׁוּמֵר
 לְבְרִית זוֹ, אוֹת קִיּוּם הַקְּדוּשׁ. בְּיוֹסֵף מָה כְּתוּב? וַיִּישָׁם בְּאֲרוֹן) מָה הַטְּעָם? מִשּׁוּם שְׁשׁוּמֵר
 הַבְּרִית הַקְּדוּשׁ וְהִתְקַיֵּם בּוֹ. לְכֵן רָאוּי לְהַכְנִס בְּאֲרוֹן, וְהַכֵּל כְּרָאוּי.

בְּכָה רַבִּי אַבְא וְאָמַר, אוֹי לְבְנֵי הָעוֹלָם שֶׁלֹּא יוֹדְעִים אוֹתָהּ בּוֹשָׁה!
אוֹי לְאוֹתוֹ עֲנֵשׁ שֶׁל כָּל מִי שֶׁרוּצָה לְהַכְנִס לְאֲרוֹן, כִּי לֹא צָרִיךְ
לְהַכְנִיס לְאֲרוֹן, פָּרַט לְצַדִּיק שֶׁיּוֹדֵעַ בְּנִפְשׁוֹ וְנוֹדֵעַ בְּעַצְמוֹ שֶׁלֹּא חָטָא
בְּאוֹתָהּ בְּרִית, אוֹת הַבְּרִית הַקְּדוּשׁ, מְעַלּוּמִי, וְשׁוּמֵר אוֹתוֹ כְּרָאוּי. וְאִם
לֹא, לֹא צָרִיךְ לְהַכְנִס לְאֲרוֹן וְלִפְגֵּם אֶת הָאֲרוֹן.

הַפּוֹד שֶׁצָּרִיךְ לְהִתְחַבֵּר בְּאוֹת בְּרִית קְדוּשָׁה הוּא הַסּוּד הַרָאוּי לוֹ, וְלֹא
לְאַחֵר. שֶׁהָרִי אֲרוֹן אֵינוֹ מִתְחַבֵּר אֵלָא בְּצַדִּיק שְׁשׁוּמֵר בְּרִית
קְדוּשָׁה. וְמִי שֶׁפּוֹגֵם אֶת הַבְּרִית וְנִכְנַס בְּאֲרוֹן – אוֹי לוֹ שֶׁפָּגַם אוֹתוֹ
בְּחַיּוֹ, וְאוֹי לוֹ שֶׁפָּגַם אוֹתוֹ בְּמִיתָתוֹ. אוֹי לוֹ מֵאוֹתוֹ עֲנֵשׁ. אוֹי לוֹ
שֶׁפָּגַם הָאוֹת וְאֲרוֹן הַבְּרִית הַקְּדוּשָׁה, אוֹי לוֹ מֵאוֹתָהּ בּוֹשָׁה, שְׁנוּקָמִים
מִמֶּנּוּ נִקְמַת עוֹלָמִים – נִקְמָה שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְנִקְמָה שֶׁל אוֹתוֹ פָּגַם.
וְסוּד זֶה כְּתוּב, (תְּהִלִּים קכ"ה) כִּי לֹא יִנּוּחַ שִׁבְט הָרָשָׁע עַל גּוֹרֵל הַצַּדִּיקִים.
בְּשִׁעָה שְׁדָנִים אוֹתוֹ בְּאוֹתוֹ עוֹלָם, מִסְתַּכְּלִים בְּמַעֲשָׂיו. אִם הָיָה פּוֹגֵם
אֶת סוּד בְּרִית הַקְּדוּשָׁה שֶׁחָתוּם בְּבִשְׂרוֹ, וְעַכְשָׁיו פּוֹגֵם אֶת
הָאֲרוֹן (הַבְּרִית) שְׁלוֹ בְּזָה – לְזֶה אֵין חֵלֶק בְּצַדִּיקִים. מִסְתַּכְּלִים בּוֹ וְדָנִים
אוֹתוֹ, וּמוֹצִיאִים אוֹתוֹ מִכְּלָל שֶׁל אָדָם. כִּיּוֹן שֶׁהוֹצִיאֻ אוֹתוֹ מִכְּלָל שֶׁל
אָדָם, מוֹצִיאִים אוֹתוֹ מִכְּלָל שֶׁל כָּל הָאֲחֵרִים שְׁנוּעֵדוּ לְחַיֵּי עוֹלָם,
וְנוֹתְנִים אוֹתוֹ לְאוֹתוֹ (אֲרוֹן) צַד שֶׁאֵינוֹ נִכְלָל בְּסוּד שֶׁל גּוֹף הָאָדָם. כִּיּוֹן
שְׁנִמְסָר לְאוֹתוֹ צַד – אוֹי לוֹ שֶׁמְכַנְיָסִים אוֹתוֹ לְגִיּהֵנּוּ, וְלֹא יוֹצֵא מִשָּׁם
לְעוֹלָמִים. עַל זֶה כְּתוּב, (ישעיה סו) וַיִּצְאוּ וַרְאוּ בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים
בִּי וְגו'. אוֹתָם שְׁנִשְׂאָרוֹ מִכְּלָל שֶׁל אָדָם.

וְהַדְּבָרִים הַלְלוּ, כְּשֶׁלֹּא עָשָׂה תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה, תְּשׁוּבָה שֶׁרְאוּיָהּ
לְכַסּוֹת עַל כָּל מַעֲשָׂיו. וְעַם כָּל זֶה, טוֹב לוֹ שֶׁלֹּא יִכְנַס
לְאֲרוֹן, שֶׁהָרִי כָּל זְמַן שֶׁהַגּוֹף עוֹמֵד, הַנְּשָׂמָה נְדוּנִית וְלֹא נִכְנַסְתָּ

למקומה, פרט לאותם חסידים עליונים קדושים שראויים לעלות עם גופם. אשרי חלקם בעולם הזה ובעולם הבא.

משום שאין חטא קשה לפני הקדוש ברוך הוא כמו זה שמשקר ופוגם את אות ברית הקדש, וזה אינו רואה פני שכנינה, ועל חטא זה כתוב, (בראשית לח) ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה'. וכתוב, (תהלים ה) לא יגרף רע.

מה כתוב כאן? ויעש בצלאל את הארץ. וכי למה לא עשו אותם החכמים שעשו את המשכן את הארון? אלא בצלאל סיום הגוף, שהוא סוד הברית הקדוש, ושמר אותו, והוא עומד בנחלת חלקו. הוא השתדל במעשה שלו ולא אחר. באו כל החברים ונשקו אותו.

בשהגיעו לרבי שמעון וסדרו הדברים הללו לפניו, כל מה שנאמר באותה דרך, פתח ואמר, (משלי ד) וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום. הפסוק הזה נתבאר. אבל בפסוק הזה יש להתבונן, וארח צדיקים, אותה דרך שהצדיקים הלכו בה, היא דרך אמתית, דרך שהקדוש ברוך הוא רוצה בה, הדרך שהוא הולך לפניהם, וכל אותן מרכבות באות לשמע דברים שהם מדברים ואומרים בפיהם. כאור נגה, שמאיר והולך, ולא נחשף (כלל), בדרך אותם הרשעים שדרךם תמיד חשוכה, כמו שנאמר, דרך רשעים כאפלה וגו'.

דבר אחר וארח צדיקים – מה בין ארח לדרך? הרי פרשוה. אבל דרך היא שעכשו נפתחה ונגלתה, ונעשה באותו מקום דרך שלא כתשו בה רגלים מקדם לכן. דרך – כמו שנאמר, (ישעיה סג) בדרך בגת, שכותשים בו רגלים כל מי שרוצה.

ועל זה לצדיקים קורא ארח, שהם היו ראשונים לפתח אותו מקום, ולא כל המקום ההוא. אלא אף על גב שאחרים בני העולם הולכים באותו מקום – עכשו שהולכים בה צדיקים, הוא מקום חדש, שעכשו אותו מקום הוא חדש כמו מי שלא הלך בו אדם אחר לעולמים, משום שצדיקים עושים חדוש לכל אותו מקום בכמה דברים עליונים שהקדוש ברוך הוא מתרצה בהם.

ועוד, ששכנינה הולכת באותו מקום מה שלא היה מקדם לכן. ומשום כך נקרא ארח צדיקים, משום שהתארח בו אורח

עליון קדוש. דרך היא פתוחה לכל, וכותשים בה כל מי שרוצה, אפלו אותם הרשעים. דרך, סוד זה - (שם מג) הנתן בים דרך. משום שדרך בו הצד האחר שלא צריך, ושולט לטמא את המשכן. ועל זה צדיקים לבדם עומדים ושולטים באותו מקום שנקרא ארץ. כמו שבארנו, דרך פתוחה לכל, לצד זה ולצד זה.

ואתם, קדושים עליונים, דרך קדושה עליונה הזדמנה לכם והתארחתם בה, ודברים מעלים עליונים (אלף) הסתדרו לפני עתיק הימים. אשרי חלקכם.

פתח רבי שמעון ואמר, (דברים לד) ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמך משה וגו'. בכמה מקומות מצאנו לפני משה לפני השמש, ויהושע לפני הלבנה. שאין אור ללבנה אלא אור השמש כשמאיר ללבנה, והלבנה מתמלאת מתוך השמש. וכשמתמלאת, אז עומדת בשלמותה.

השתלמות הלבנה מי הוא? סוד של הכל שנקרא דמות בסוד השמש העליון יי. שהרי בשם הזה אינו עומד, רק בזמן שעומדת בשלמות. שהרי כמה שמות הם שירשה, ונקראת בהם כפי השעה שעומדת בה, (וכפי השעה עומדת בה) כך נקראת באותו שם ממש. וכשעומדת בסוד השלמות ונשלמת מכל הצדדים, אז נקרא ידו"ד. השלמתה כהשלמה שלמעלה, שירשה הבת את אמה.

והינו (הארה) בחמשה עשר ימים, שכתוב (ויקרא כג) בחמשה עשר יום לחדש השביעי הזה. וכתוב (שם) אך בעשור (יום) לחדש השביעי. והכל סוד אחד. כשעומד העולם הבא בסוד של כל עשר האמירות על החדש הזה, נקרא בעשור. וכשנרשמת הלבנה בשלמות אחת ביניהן, נקרא בחמשה עשר, שהרי ה' התחברה ונחקקה ביניהם.

וסוד זה י"ה, וכשעומדת בשם זה, אז מתחברת בה', והיא נוספת (אל התחתונים לזון אותם ולתת להם טרפם, ומתוספת) היא בסוד האות ה' כמקדם. אחד, להחזק ולהתחבר בסוד שלמעלה, ואחד, כדי לתת מזון למטה, ואז עומדת הלבנה בשלמות לכל הצדדים, מעלה ומטה, בסוד השם הזה, להיות הכל סוד אחד ושלמות אחת.

יהושע זהו סוד של השלמת הלבנה באותיות הללו בן נון. נון
 ודאי, שהרי נון היא סוד הלבנה, מלא בסוד ההשלמה של
 השם הקדוש, ואז הוא מלא רוח חכמה ודאי.

משום שהנקדה העליונה, שהיא י', מתפשטת ומוציאה רוח, ואותה
 רוח עושה היכל. ואותה רוח מתפשטת ונעשית לששה
 צדדים. אותה רוח מתפשטת בסוד של כל אלה. וממלא ועושה היכל
 למטה, והכל מתמלא, ונעשה סוד השם הקדוש בהשלמה אחת.

ומשום כך יהושע מלא רוח חכמה, משום - כי סמך משה את ידיו
 עליו, שהוא הריק עליו ברכות ונתמלאה הבאר ממנו.
 ואתם, קדושים עליונים, כל אחד מכם התמלא רוח חכמה, ועומד
 בשלמות בסודות החכמה, משום שהקדוש ברוך הוא התרצה בכם
 וסמך ידו עליכם. אשרי חלקי שעיני ראו את זה וראו את שלמות רוח
 החכמה בכם.

כמו דאיתא במדרש משלי סימן י' בא מי שיש בידו תלמוד הקדוש ברוך
 הוא אומר לו בני הואיל ונתעסקת בתלמוד צפית במרכבה צפית בגאון שאין
 הנהי בעולמי אלא בשעה שתלמידי חכמים יושבים ועוסקים בתורה ומציצין
 ומביטים ורואין והוגין אמון התלמוד הזה כסא כבודי היאך הוא עומד וכו'
 עין שם וגם חמר כתב הזהר היה טמון ונגזז אצלם עד אחר דורות האחרונות
 שנתפרסם חמר הכתב ונמסר לכל ולנו כי אם לצפות ולהביט כל איש לפי
 הבטתו ועל ידי זה נזכה גם לראות ולהגות לעתיד לבוא שגם שאר חכמינו
 זכרונם לברכה היו יודעים במעשה בראשית ובמעשה מרכבה לדרש אך לא
 נתנה להתגלות לנו כי אם בריתות דרבי שמעון בן יוחאי לטעם לכל אחד
 כפי ערכו עד לפחות האותיות כדי שיוזכו כל ישראל חלק במעשה בראשית
 ובמעשה מרכבה ומטעם זה גם כן נתנה הזהר הקדוש גם לגמר אף על גב
 דלא ידע מאי קאמר שאמירת הזהר הוא שני מדרגות צפיה והבטה ועל
 ידי זה נזכה אחר שני המדרגות שתקנו בזמן הזה לראות ולהגות במעשה
 בראשית ובמעשה מרכבה עצמו לעתיד לבוא ברוך הוא וכו' כי לשון השאלה
 צפיה והבטה הוא אף על פי שאין עוסק בו ואין בידו לעסק אלא צופה ומביט
 לזכות לאחר זמן לידיעת המעשה מרכבה לעסק בה כמו השאלה צפית
 לישועה הלא הישועה עדין אין אלא הקדוש ברוך הוא תובע ממנו הצפיה
 לבד ודי שגם על ידי זה לבד מתקרב הישועה לבוא כן הוא השאלה צפית
 במרכבה תחלה ואחר כך יראה ואחר כך יהגה כמו שכתב ומציצין ומביטין
 ורואין.

פָּתַח וְאָמַר, כָּתוּב (ויקרא יט) לֹא תֹאכְלוּ עַל הַדָּם לֹא תִנְחָשׁוּ וְלֹא תִעֹנְנוּ. פְּסוּק זֶה פִּרְשׁוּהוּ, וְסוּד הַדְּבָר – זֶה מִי שְׂאוֹכֵל בְּלִי תִפְלָה, שְׂיִתְפַּלֵּל (קדם שאוכל) עַל דָּמוֹ, שְׂקוּל הוּא כִּמְנַחֵשׁ וּמְעוֹנֵן.

מִשׁוּם שֶׁבְּלִילָה הַנְּשָׂמָה עוֹלָה (וימשתטחת) לְרֹאוֹת בְּסוּד הַכְּבוֹד הַעֲלִיּוֹן, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּמוֹ שְׂרָאוּי לוֹ, וְנִשְׁאַר הָאָדָם בְּאוֹתוֹ כַּח שֶׁהַשְּׂתַתֵּף (שהתפשט) בְּתוֹךְ הַדָּם לְקִיּוֹם הַגּוּף, וְלִכֵּן (ועם כל זה) טוֹעֵם טוֹעֵם שֶׁל מוֹת. וְאוֹתוֹ כַּח לֹא נוֹעֵד לְהִתְעוֹרֵר לְתוֹךְ אוֹתוֹ כַּח שֶׁל הַנְּשָׂמָה וְלִקְבֵּל אוֹתוֹ. וּכְשֶׁמִּתְעוֹרֵר הָאָדָם, אֵינּוּ טְהוֹר, וְהָרִי בְּאֲרָנוֹ שֶׁצֵּד הָאֲחֵר שׁוֹלֵט עַל מְקוֹם שְׂעוּמֵד בְּלִי נִשְׂמָה.

כִּיּוֹן שֶׁנִּשְׂטֵהָ בְּמִיָּם, וְאֵף עַל גַּב שֶׁהַשְּׂתַדֵּל אָדָם בְּתוֹרָה, (טועם טעם מיתה, שֶׁהֵצֵד הָאֲחֵר שׁוֹלֵט בְּמְקוֹם שֶׁנִּמְצָא בְּלֹא נִשְׂמָה, וּכְשֶׁמִּתְעוֹרֵר בֶּן אָדָם, אֵף עַל גַּב שֶׁמִּשְׂתַּדֵּל בְּתוֹרָה) אוֹתָהּ נִשְׂמָה לֹא חוֹזֶרֶת לְמְקוֹמָהּ וְלֹא שׁוֹלֵטֶת בְּאָדָם, פָּרַט לְכַח הַדָּם לְכַדּוֹ שֶׁנִּקְרָא נֶפֶשׁ, אוֹתָהּ שֶׁמִּתְפַּשֵּׁט בְּדָם תָּמִיד, וְהָרִי בְּאֲרָנוֹ. וּכְשֶׁיִּתְפַּלֵּל אָדָם תִּפְלָה שֶׁל עֲבוֹדַת אֲדוֹנוֹ, אֲזַי מִתְיַשֵּׁב כַּח הַדָּם בְּמְקוֹמוֹ, וּמִתְגַּבֵּר כַּח הַנְּשָׂמָה וּמִתְיַשְׁבֵּת עַל אוֹתוֹ מְקוֹם. וְאֲזַי אָדָם מְשַׁלֵּם לְפָנָי אֲדוֹנוֹ, כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ נֶפֶשׁ לְמַטָּה, וְסוּד הַדְּבָר שֶׁהַנְּשָׂמָה לְמַעְלָה.

וְעַל כֵּן, מִי שֶׁמִּתְפַּלֵּל תִּפְלָה טָרָם שִׂיאֲכָל, מְעַמֵּד עֲצָמוֹ כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ, וְעוֹלָה הַנְּשָׂמָה עַל מְקוֹם מוֹשְׁבָהּ כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ. וְאִם אָכַל טָרָם שְׂיִתְפַּלֵּל תִּפְלָתוֹ, שְׂיִתְיַשֵּׁב הַדָּם עַל מְקוֹמוֹ, זֶהוּ כִּמְנַחֵשׁ וּמְעוֹנֵן. מִשׁוּם שֶׁזוֹ דְרָכּוֹ שֶׁל מְנַחֵשׁ לְעֵלוֹת לְצֵד הָאֲחֵר, וְלִהְיֵמִיךְ אֶת הַצֵּד שֶׁל הַקִּדְשָׁה.

לְמָה נִקְרָא אוֹתוֹ אָדָם שֶׁמִּשְׂתַּדֵּל בְּאוֹתוֹ צֵד מְנַחֵשׁ? עַל שֶׁהַשְּׂתַדֵּל עִם אוֹתוֹ נִחָשׁ לְחִזֵּק כַּחוֹ וְלִהְגַּבִּירוֹ. וְזֶהוּ כְּמִי שֶׁעוֹבֵד אֱלֹהִים אֲחֵרִים. וְכֵן זֶה עוֹבֵד לְאוֹתוֹ כַּח שֶׁל הַדָּם, וְלֹא עוֹבֵד אֶת הַקִּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְחִזֵּק אֶת צֵד הַנְּשָׂמָה, הַצֵּד שֶׁל הַקִּדְשָׁה.

מְעוֹנֵן, שֶׁמִּשְׂתַּדֵּל בְּחֵטָא וְלֹא מִשְׂתַּדֵּל בְּזִכּוּת. וְאִם תֹּאמַר, הָרִי עוֹמֵדֵת נ' בְּאֲמָצֵעַ – כֵּן זֶה וְדָאִי, שֶׁהָרִי לֹא יְכוּלִים לְשַׁלֵּט בְּאוֹתוֹ הַצֵּד הָאֲחֵר, עַד שֶׁמְעַרְבִים בֵּה עָרוּב שֶׁל צֵד הַקִּדְשָׁה כַּחוֹט

אחד דקיק. מי שרוצה להעמיד שקר, יערב בו דבר אמת כדי שיתקיים אותו שקר. ועל זה עון דבר שקר הוא, וכדי להעמידו, מכניסים בו דבר אמת, וזוהי נ'. בזה מעמידים את אותו שקר. ומי שלא מתפלל תפלה לפני הקדוש ברוך הוא טרם שיאכל על דמו, כמנחש ומעונן. **תפלת אדם**, כפי שאמרתם אתם קדושים עליונים, אשרי חלקכם, שהרי בתפלה מתתקנים גופו ונפשו של אדם ונעשה שלם. תפלה היא תקונים מתקנים שמתתקנים כאחד, והם ארבעה. תקון ראשון – תקון של עצמו להשתלם. תקון שני – תקון של העולם הזה. תקון שלישי – תקון של העולם שלמעלה בכל אותם חילות השמים. תקון רביעי – תקון של השם הקדוש בסוד המרכבות הקדושות, ובסוד כל העולמות, מעלה ומטה בתקון (של סודות השם הקדוש) כראוי. **תקון ראשון**, תקון של עצמו – משום שצריך לתקן את עצמו במצוה וקדשה, ולהתתקן בקרבנות ועולות להטהר.

תקון שני, בתקון של הקיום של העולם הזה, במעשה בראשית לברך את הקדוש ברוך הוא על כל מעשה ומעשה באותם הללויה, (תהלים קמח) הללויה כל כוכבי אור הללויה שמי השמים וגו', להעמיד את קיום העולם הזה. ועל זה בברוך שאמר, ברוך – ברוך על הכל.

תקון שלישי, שהוא תקון של העולם למעלה בכל אותם חילות חילים ומחנות – יוצר משרתים ואשר משרתיו וגו', והאופנים וחיות הקדש. תקון רביעי, תקון התפלה בתקון של סוד השם הקדוש כמו שאמרתם, אשרי חלקכם. וכאן סוד התקון של השם השלם. אשרי חלקי עמכם בעולם הזה ובעולם הבא.

מצוות התורה שאמרתם בתפלה ודאי כך הוא. פתח ואמר, כתוב (דברים י) את ה' אלהיך תירא אתו תעבד. וכתוב, (ויקרא יט) ויראת מאלהיך. בפסוק זה יש לומר כך: ויראת מאלהיך, משום שהרי כתוב את ה' אלהיך תירא. מה זה מאלהיך? אלא סוד הוא, מאלהיך ודאי, מאותו מקום שהתחבר וסובב את המח שלפנים, וזהו מאלהיך. יראה זו לפחד ממנו, שהרי שם שורה הדין, והוא דין שנשאב מתוך הדין שלמעלה במקום הזה.

(יש אש ויש אש) שלשה גוני אש כאן. אש ראשונה היא אש שקבלה אש בשמחה, ושמחים זה עם באהבה. האש השנייה היא האש שכתוב בה

(יחזקאל א) ונגה לאש, שנגראה בה נגה, וזוהי אש שעומדת בתוך האש הפנימית בשמחה, כמו שנתבאר. האש השלישית היא אש (שבחין) שסובבת אותו נגה, ובזו האש התחילה יראת הדין להלקות הרשעים. **ואף** על גב ששנינו שארבעה צבעים של אש הם, ואלו ארבעה שהם אחד. אבל כאן באש ההיא שאנו אומרים, מתחיל פחד הדין, ועל זה כתוב ויראת מאלהיך, מאותו הענש שלו.

ובאותה יראה צריך לשים רצונו ביראה ואהבה כאחד, לפחד בצד זה – ולאהב בצד זה, ובאותם גונים שאמרנו, ואותו הפחד להיות פוחד מענש. שמי שעובר על מצוות התורה נענש באותו צד. שכשמתחיל אותו צד להלקות, לא שוקט עד שמכלה אותו מהעולם הזה ומהעולם הבא. ומשום כך צריך לפחד מהאש הזאת ששרוי בה הפחד.

וממנה מתפשטת אש לחוץ של יראה אחרת, ועל זה כתוב (שופטים ו) לא תיראו את אלהי האמרי, שאסור לפחד ממנו. והאש הזו של יראה שאמרנו היא קדש ומשתתפת בקדשה, וזוהי שסובבת אותו נגה שאמרנו. ואותה אש אחרת שבחין, מתחברת בזו לפעמים, ולפעמים מעברת ממנה ולא מתחברת עמה. וכשגורם שתתחבר בזו, אזי הוא אש של חשך, ומחשיכה ומכסה את האור של האחרות הללו, וסימנה – ואש מתלקחת, ולא שתמיד עומדת, והרי זה נתבאר.

אחר כך היא אהבה, כמו שבארנו שאהבה שורה לאחר יראה. וסוד הדבר – כיון שהתחילה יראה על ראשו של האדם, מתעוררת אחר כך אהבה, שהיא ימין, שמי שעובד מתוך אהבה, נדבק במקום עליון למעלה ונדבק בקדשת העולם הבא, משום שהרי עולה להתעטר ולהדבק בצד הימין.

ואם תאמר שעבודה שהיא מצד היראה אינה עבודה – עבודה נכבדה היא, אבל לא עולה להדבק למעלה. וכשעובד מאהבה, עולה ומתעטר למעלה ונדבק בעולם הבא, וזהו אדם שמזמן לעולם הבא. אשרי חלקו, שהוא שולט על מקום היראה, שהרי אין מי ששולט על דרגת היראה, אלא רק אהבה, סוד הימין.

סוד היחוד שצריך לאותו שראוי לעולם הבא, ליחד את שמו של הקדוש ברוך הוא וליחד האיברים והדרגות העליונות

והתחתונות, להכליל את כלם ולהכניסם למקום שצריך לקשר קשר.
וזהו סוד הכתוב, (דברים ו) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד.

וסוד של שמע – שם שעולה לשבעים שמות, וזה כלל אחד. ישראל – ישראל סבא, משום שיש קטן, שכתוב (הושע יא) נער ישראל ואהבהו. וזהו ישראל סבא, סוד אחד בכלל אחד. שמע ישראל – כאן נכללת אשה בבעלה.

ואחר שנכללו זה בזה בכלל אחד, אזי צריכים ליחד את האיברים ולחבר שני משפנות כאחד בכל האיברים ברצון הלב, לעלות בדבקות של אין סוף, להתדבק הכל שם, להיות רצון אחד של עליונים ותחתונים.

וסוד זה יהיה, כמו שנאמר יהיה ה' אחד, בסוד של יהיה. י', ליחד ולהדבק בה', שהוא היכל הפנימי, למקום (מקום) גניזת הנקדה העליונה הזו שהיא י'. וזהו סוד יהו"ה אלהינו. אלו שתי אותיות ששם י"ה.

ולכלל כל האיברים באותו מקום שיצאו ממנו, שהוא היכל הפנימי, להחזיר דברים למקומם לעקר ויסוד ושרש שלהם, עד המקום שהוא של שרש הברית.

ולבסוף אלו שתי אותיות אחרות ליחד ולהדביק י' בה'. אות י' היא סוד הברית הקדוש. ואות ה' הזו היא היכל, מקום גניזה של סוד הברית הקדוש הזה, שהוא י'. ואף על גב שבארנו שהיא ו' השנייה. אבל י', הסוד שלו ליחדם כאחד.

אחד – ליחד משם ומעלה הכל כאחד, ולהעלות רצון להתקשר הכל (ממטה למעלה) בקשר אחד. להעלות רצונו בראה ואהבה למעלה למעלה עד אין סוף, ולא ישאיר רצון מפל אותן דרגות ואיברים, אלא בכלם יעלה רצונו להשיגם, ושיהיו כלם קשר אחד באין סוף. וזהו היחוד של רב המנונא סבא שלמד מאביו, ואביו מרבו, עד פיו של אליהו, ויפה הוא, והוא יחוד בתקון. ואף על גב שאנו בארנו את זה בכמה סודות, כל הסודות עולים לאחד. אבל הסוד הזה מצאנו בספרו, ויפה הוא, והוא יחוד בתקון. והרי אנו ביחוד של סוד אחר הערנו דברים, והוא יפה, והיחוד פראוי וכך הוא. אבל היחוד הזה יחוד בתקון, וזהו יחודו של רב המנונא סבא.

וְעוֹד הָיָה אוֹמֵר, מִי שְׂרָצוֹנוֹ לְהַכְלִיל אֶת כָּל סוּדוֹת הַיְחוד בְּדָבָר אֶחָד יוֹתֵר יָפֵה. וְלִכֵּן אָנוּ מְאָרִיכִים בְּאֶחָד, לְעֵלוֹת רְצוֹנוֹ מִמַּעַלָּה לְמַטָּה, וּמִמַּטָּה לְמַעַלָּה, לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד. אֲבָל בְּסוּד זֶה יִהְיֶיָה, סִימָן (בְּעֵלְמָא) הוּא לְזֶה.

וְזֶה שְׂשֻׁנִינוּ, אֶחָד (לְהִיּוֹת ד') – סוּד מַעַלָּה וּמַטָּה וְאַרְבַּעַת צְדָדֵי הָעוֹלָם, כֶּף הוּא, לְיַחַד מַעַלָּה וּמַטָּה כְּמוֹ שְׁנֹת־בָּאָר, (וּלְאַרְבַּעָה) וְאַרְבַּעַת צְדָדֵי הָעוֹלָם אֵלּוּ הֵם סוּד הַמְרַכְבָּה הָעֲלִיוֹנָה לְהַכְלִיל הַכֹּל בְּאֶחָד, בְּקֶשֶׁר אֶחָד, בְּיַחְוֹד אֶחָד עַד אֵינן סוֹף, כְּמוֹ שְׁבָאֲרָנוּ.

הַפּוֹד שֶׁל לְהַזְכִּיר אֶת יְצִיאַת מִצְרַיִם אַחֵר כֶּף, מִשּׁוּם שֶׁשְׂכִינָה הִיְתָה בְּגָלוּת, וּבְזִמָּן שֶׁהִיא בְּגָלוּת, אֵינּוּ חֲבוּר לְחֲבֵר זֶה בְּזֶה, הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן בְּעוֹלָם הָעֲלִיוֹן, וּלְהִרְאוֹת חֲרוּת שֶׁל אוֹתָהּ גְּאֻלָּה שֶׁהִיְתָה בְּכַמָּה אוֹתוֹת, בְּכַמָּה נְסִים שֶׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְצָרִיף לְהַזְכִּיר אוֹתָהּ גְּאֻלָּה, וּלְהִרְאוֹת שְׂאֵף עַל גַּב שֶׁהִיְתָה בְּגָלוּת – עַכְשָׁו יֵשׁ לָהּ חֲרוּת. מִיּוֹם שֶׁהִתְרוּ אוֹתָם הַקְּשָׁרִים בְּמִצְרַיִם, אוֹתָם אוֹתוֹת וְנִסִּים נַעֲשׂוּ.

וְצָרִיף לְהִרְאוֹת אֶת חֲרוּתָהּ, מִשּׁוּם שֶׁהַתַּחְבְּרָה עִם בְּעָלָהּ, וְכִדֵּי לְהַסְמִיף גְּאֻלָּה לְתַפְלָהּ, שִׁיְהִיָּה הַכֹּל אֶחָד לְלֹא פְרוּד, וְלֹא לְהִרְאוֹת גְּרוּשִׁים. וְסִימָנָךְ – וְאִשָּׁה גְרוּשָׁה מְאִישָׁה לֹא יִקְחוּ.

וְאִם תֹּאמֵר, וְהָרִי הִיא בְּגָלוּת, וְהָרִי גֵרְשָׁה – לֹא כֵן. אֲלֹא וְדָאֵי שֶׁהִיא בְּגָלוּת לְדוֹר עִם יִשְׂרָאֵל וְלִהְגֵן עֲלֵיהֶם, אֲבָל לֹא גֵרְשָׁה. וְהָרִי שְׂכִינָה לֹא נִרְאָתָה בְּבֵית רֵאשׁוֹן וּבְבֵית שְׁנִי. טָרַם שְׂגָלוֹ יִשְׂרָאֵל עָלְתָה לְמַעַלָּה, וְאַחֵר כֶּף שָׁמָּה אֶת מְדוּרָה עִמָּם, אֲבָל גְרוּשִׁים לֹא הָיוּ לְעוֹלָמִים.

וּמִשּׁוּם כֶּף צָרִיף לְהִרְאוֹת גְּאֻלָּה שִׁישׁ בָּהּ אַרְבַּע גְּאֻלוֹת. וְסוּד כָּאֵן – בְּשַׁעַת שִׁיְצָאָה שְׂכִינָה מִגָּלוּת מִצְרַיִם, בְּקֶשֶׁה מִהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שִׁיְפָדָה אוֹתָהּ עַכְשָׁו אַרְבַּע פְּעָמִים, שֶׁהֵן אַרְבַּע גְּאֻלוֹת כְּנֶגֶד אַרְבַּע גְּלִיּוֹת, כִּדֵּי שֶׁתְּהִיָּה בֵּת חוֹרִין וְלֹא תְהִיָּה מְגֻרְשָׁת. וּבְאוֹתָהּ שַׁעַת עֲמָדָה וְנִגְאֻלָּה אַרְבַּע גְּאֻלוֹת, בְּאוֹתָהּ יְצִיאַת מִצְרַיִם. וְעַכְשָׁו שֶׁהַצְּטֻרְכָה בְּתַקּוּנֶיהָ לְהַתְחַבֵּר עִם בְּעָלָהּ, צָרִיף לְהִרְאוֹת אוֹתָהּ גְּאֻלָּת מִצְרַיִם שִׁישׁ בָּהּ אַרְבַּע גְּאֻלוֹת.

וְעַל זֶה יֵשׁ לְהַזְכִּיר בְּאוֹתָהּ גְּאֻלָּה אַרְבַּע פְּעָמִים אֲמֵת, אֲמֵת, אֲמֵת, עַד עֲזָרַת אֲבוֹתֵינוּ, שְׁזוּהִי עֲזָרָה וְסִמָּן לְיִשְׂרָאֵל כָּלָם.

ומשם והלאה ארבע פעמים אחרות אמת, אמת, אמת, אמת, להיות ארבע הגאלות הללו בקיום חזק בחותם חזק של טבעת המלך, ארבע גאלות כפולות בקיום.

וכֵן באותה יציאת מצרים, שאלו לא נמצאו אותן ארבע גאלות באותה יציאת מצרים, כל פעם שתהיה גלות, לא מתחברת בתקופתה להתיחד בשם הקדוש, ולכן צריך תמיד להזכיר את גאלת מצרים בכל הקדשות של הקדוש ברוך הוא ברוך שמו לעולם ולעולמי עולמים.

סוד הקדשה (של שמו) הרי בארנו, שהרי בקדשה הכל מתקדשים – מעלה ומטה, וכל הדרגות, וכל המרכבות עליונות ותחתונות, כלם מתקדשים בקדשה הזו. ובקדשה הזו בארנו סודות עליונים לאותם בעלי סודות שמתבוננים בקדשת רבונם, אשרי חלקם.

הפוד למסר הנפש לאדונו הוא יפה שאמרתם החברים. אשרי חלקכם, ואשרי עיני שראו כן, שראיתי בחיי שמעוררים דברים קדושים אלו בעולם הזה, (משום שכלם) וכלם כתובים למעלה לפני המלך הקדוש.

פתח ואמר, (מלאכי ג) אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחשבי שמו. בפסוק זה יש להתבונן, אז נדברו! אז דברו היה צריך להיות! מה זה נדברו? אלא נדברו למעלה מכל אותן מרכבות קדושות וכל אותם חילות קדושים.

משום שאותם דברים קדושים עולים למעלה, וכמה הם שמקדימים ונוטלים אותם לפני המלך הקדוש, ומתעטרים בכמה עטרות באותם אורות עליונים, וכלם נדברו מלפני המלך העליון. מי ראה את השמחות? מי ראה את התשבחות שעולות בכל אותם רקיעים, כשהדברים הללו עולים (לפני המלך הקדוש), והמלך הקדוש מסתכל בהם ומתעטר בהם, והם עולים (על ראשו, והיו עטרה ויורדים ויושבים) על חיקו ומשתעשע בהם, ומשם עולים על ראשו ונהיים עטרה. ועל זה אמרה תורה, (משלי ח) ואהיה שעשועים יום יום. לא כתוב והייתי, אלא ואהיה, בכל זמן ובכל עת שדברים עליונים עולים לפניו.

פעמים כתוב יראי ה', יראי ה'. אלא יראי ה' למעלה, יראי ה' למטה. יראי ה' עומדים למטה, ואותם דברים עומדים

בדיוקניהם למעלה. וסוד זה מצאנו בספרו של חנוך, שכל דברי הצדיקים שבארץ הם מתעטרים ועומדים לפני המלך, והקדוש ברוך הוא משתעשע בהם. ואחר כך הם יורדים ועומדים לפניו בדיוקן אותו הצדיק שאמר אותם, והקדוש ברוך הוא משתעשע באותו דיוקן, ואחר כך נכתבים בספר זכרון לפניו, לעמד לפניו בקיום תמיד.

וְלַחֲשָׁבִי שְׁמוֹ, מה זה ולחשבי שמו? הרי פרשוהו, (אבל) כל אותם שמחשבים דברי תורה להשיג את אדונם בסוד השם הקדוש כדי להכיר אותו ולהתקין את חכמת שמו בלבם, שכתוב ולחשבי שמו, שהוא סוד השם הקדוש.

כְּתוּב (יחזקאל א) וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר דמות כסא. פסוק זה הרי פרשוהו. אבל וממעל לרקיע, באותו רקיע למטה, כמו שאמרתם החברים. אשרי חלקי ואשרי חלקכם (באותו רקיע למעלה). שהרי ברקיע שלמעלה אין מי שמתבונן בו, ומלמעלה ממנו עומד אותו אבן ספיר, שהרי התעוררנו בו בסוד של אותה מרגלית טובה נכבדה, כמו שבארנו.

דְּמוּת כֶּסֶא, ולא כתוב דמות הכסא, משום שיש כסא ויש כסא. הכסא – העליון הטמיר והגנוז שלא התגלה ואין מי שעומד בו לדעת ולהתבונן. ולכן כתוב כסא סתם, זהו הכסא שלמטה. דמות כמראה אדם. כיון שאמר דמות, אז למה כמראה, שהרי די לו דמות אדם? אלא דמות אדם זהו סוד עליון באותו כבוד עליון, דיוקן של אדם. אבל זה שנוסף כמראה – להכליל אותם דיוקנאות של דברי חכמה ואותם סודות של חכמה שעולות ומתעטרות למעלה, ואחר כך עומדות בדיוקן של אדם באותו הדיוקן של הצדיקים שמעטרים אותם, ובכלם משתעשע הקדוש ברוך הוא בעטרותיו.

וְאֹתָם החברים, הרי הקדוש ברוך הוא משתעשע כעת באותם דברים שאמרתם, מתעטרים באותה דרך. והרי עמדתם לפני רבונכם בדיוקניהם הקדושים, שהרי אני, בשעה שראיתי אתכם והסתכלתי בדיוקניהם, ראיתי בכם שאתם רשומים בסוד של אדם, וידעתי שהרי דיוקניהם נועד למעלה. וכך מזמנים הצדיקים לעתיד לבא, שיהיו נודעים לעין הכל, ולהראות פרוץ קדוש לפני כל העולם. זהו שכתוב (ישעיה סא) כל ראייהם יכירום כי הם זרע ברוך ה'.

בין כך ראה את רבי יוסי שהיה מהרהר בדברי העולם. אמר לו, יוסי, קום והשלים דיוקנך, שאות אחת חסרה בך. קם רבי יוסי ושםח בדברי תורה וקם לפניו. הסתכל בו רבי שמעון. אמר לו, רבי יוסי, עכשו אתה שלם לפני עתיק הימים ודיוקנך שלם.

פתח ואמר, ויעשו את ציץ נזר הקדש זהב טהור וגו'. למה נקרא ציץ? הסתכלות להסתכל בו. ומשום שהיה עומד על הסתכלות של אדם, נקרא ציץ. וכל מי שהסתכל בו באותו ציץ, היה נודע בו ומכר.

בציץ היו אותיות השם הקדוש חקוקות בחקיקה וחקוקות בו. ואם צדיק היה אותו שעומד לפניו, אותן אותיות שחקוקות בתוך הזהב היו בולטות ממטה למעלה ועולות מאותה חקיקה באור, והיו מאירות בפני אותו האדם.

נוצצת בו התנוצצות, ולא נוצצים. בפעה הראשונה שהסתכל בו הכהן, היה רואה את אור האותיות כלם בפנים, וכשהיה מסתכל לעין בו, לא היה רואה דבר, אלא את אור פניו שמאיר כאלו ניצוץ של זהב היה נוצץ בו. רק שהכהן היה יודע את מראה ההסתכלות הראשונה שהיה רואה לפי שעה, שהרי רצונו של הקדוש ברוך הוא היה באותו אדם, ויודע שהוא מזמן לעולם הבא, משום שהמראה הזה מאירים עליו מלמעלה, והקדוש ברוך הוא היה מרצה בו. וכשמסתכלים בו לא רואים דבר, משום שהמראה שלמעלה אינו מתגלה אלא לפי שעה.

ואם עומד אדם לפני אותו ציץ ופניו אינם מראים לפי שעה מראה קדוש, היה הכהן יודע שהרי הוא עז מצח, וצריך לכפר עליו ולבקש עליו רחמים.

ויעש את ציץ נזר הקדש. רבי יהודה פתח הפסוק ברות (רות ב), עיניך בשדה אשר יקצרון וגו'. בפסוק הזה יש להתבונן, למה צריך כאן לכתב? אמר לו רבי יצחק, אם כך, כמה פסוקים הם בתורה שנראה שלא הצטרכו להכתב, וראינו שכלם סודות עליונים. אמר רבי יהודה, בפסוק זה מי שרואה ולא מתבונן בו, כמי שלא טעם תבשיל הוא דומה.

אף א סוד כאן, וברוח הקדש נאמר. משום שראה בעז, הדין של ישראל, את ענותנותה של אותה צדקת, שלא מרימה עיניה

לראות במקום אחר אלא לפניה, וראתה כל מה שראתה בעין טובה, ועזות המצח לא היתה בה - שבח את עיניך.

מישום שיש עינים שבשבילן אין שולטת ברכה באותו מקום, והוא ראה בה עין טובה, שעל כל מה שהסתכלה היה בעין טובה. ועוד, שראתה שהיה מצליח בידה כל מה שהיתה לוקחת נוסף בשדה. ובעז התבונן שרוח הקדש שורה עליה, ואז פתח ואמר, עיניך בשדה אשר יקצרון וגו'. אם תאמר, בשביל אותם הלוקטים כל אותם האחרים, איך אמר שתלך אחריהם? לא היה צריך לכתב אלא ולקטת אחריהן. מה זה והלכת אחריהן? אלא בשביל עיניך הוא אמר, עיניך שהיו גורמות (ברכות רבות, ועל כן) ברכות ללוקטים רבים, ועל כן והלכת אחריהן, אחר עיניך. כל שאר בני העולם אין להם רשות ללכת אחר עיניהם, ואת אחר עיניך, שעניך גורמות לברכות רבות.

דבר אחר בשדה אשר יקצרון - בעז ראה ברוח הקדש שעתידים לצאת ממנה מלכים עליונים שליטים, שהם העינים של הכל, כמו שהיתה תמר, שכתוב בה (בראשית לח) ותשב בפתח עינים. התישבה בפתח שיוצא ממנו מלכים שליטים עליונים שנקראים עינים, כמו שנאמר (במדבר טו) אם מעיני העדה. כמו שכל אברי הגוף לא הולכים אלא אחר העינים, והעינים מנהיגות את כל הגוף - אף כף מלכים וסנהדרין וכל אותם שליטים, הכל הולכים אחריהם (שהולכים האיברים אחר העינים), ומשום כך אמר לה עיניך. אלו המלכים והשליטים שעתידים לצאת ממנה.

בשדה, איזה שדה? זה ציון וירושלים, שכתוב (מיכה ג) ציון שדה תחרש. וכתוב (בראשית כז) כריח שדה אשר ברכו ה', זו ירושלים. ועל כן כתוב עיניך בשדה, שהם העינים שלה, שעתידים לצאת ממנה, לא יהיו שליטים אלא בשדה. אשר יקצרון, שהרי מאותו שדה היו לוקחים כל בני העולם תורה ואור שמאיר, שכתוב (ישעיה ב) כי מציון תצא תורה.

והלכת אחריהן, במעשים הכשרים הללו שאני ראיתי כן. הלוא צויתי את הנערים וגו', כמשמעו שלו, משום שאשה דעתה קלה. וצמת, לשון נקיות נקט. וצמת, שאם תשוקתך לדבק באדם לקים זרע בעולם - והלכת אל הפלים, אלה הם הצדיקים שנקראים כלי ה', שכתוב (שם נב) הברו נשאי כלי ה'. שעתידים הצדיקים להביא

לָהֶם אֵת כָּל הָעוֹלָם דּוֹרוֹן לְמִלְךָ הַמְּשִׁיחַ. וְאוֹתָם כְּלֵי ה', כְּלִים שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִהְנֶה בָּהֶם, אֵלֶּה הֵם כְּלִים שְׂבוּרִים, שְׂבוּרִים הֵם בְּעוֹלָם הַזֶּה כְּדֵי לְקַיֵּם אֵת הַתּוֹרָה. וְהַשְּׂמוּשׁ שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁתְּמֵשׁ בָּהֶם לֹא מְשַׁתְּמֵשׁ אֶלָּא מִתּוֹךְ הַכְּלִים הַלְלוּ. וְכִשְׁתַּדְּבֵק בָּהֶם, וְשִׁתִּית וְגו'.

רַבִּי יוֹסִי פֶתַח וְאָמַר, (רות ג) וַיֹּאכַל בַּעַז וַיִּשֶׁת וַיִּיטֵב לָבוֹ. מַה זֶה וַיִּיטֵב לָבוֹ? שֶׁבֵרַךְ עַל מְזוֹנוֹ, וַיִּפְרְשֶׁהָ. וְזֶהוּ סוּד, שְׁמִי שֶׁמְבָרַךְ עַל מְזוֹנוֹ זֶה מֵיטֵיב לְלָבוֹ, וְמִי מוֹלִיךְ? (וּמִי הוּא?) כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים כז) לֵךְ אָמַר לְבִי. וְכָתוּב (שם עג) צוּר לְבָבִי וְגו'.

וּמִשּׁוּם שֶׁבֵרַכְתָּ הַמְּזוֹן חֲבִיבָה לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא – כָּל מִי שֶׁמְבָרַךְ עַל הַשְּׂבַע, מֵיטֵיב וּמְשַׁמַּח לְמָקוֹם אַחֵר, וְסִמְנָךְ – סְעוּדַת הַשְּׂבַת, שֶׁמָּקוֹם אַחֵר נִהְנֶה מֵאוֹתָהּ בְּרָכָה שֶׁל שְׂבַע וְשִׁמְחָה. וְכֵּן נִהְנֶה מֵאוֹתָהּ בְּרָכָה שֶׁל שְׂבַע שֶׁל אוֹתוֹ צְדִיק בַּעַז, וְזֶהוּ וַיִּיטֵב לָבוֹ.

מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁהַמְּזוֹן הוּא קֶשֶׁה לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא אוֹתוֹ מָקוֹם, וְכִיּוֹן שֶׁאָדָם אוֹכֵל וְשׁוֹתֵה וּמְבָרַךְ, אוֹתָהּ בְּרָכָה עוֹלָה, וְנִהְנֶה מֵאוֹתָם דְּבָרִים שֶׁל שְׂבַע שְׂעוּלִים, וְנִמְצָא שְׁנֵהֲנִים מִן הַמְּזוֹן מִמַּטָּה וּמִלְּמַעְלָה.

וְזֶהוּ הַסוּד שֶׁבֵּין הַחֲבָרִים. הַסוּד שֶׁבַח לֹא נִהְנֶה אוֹתוֹ מָקוֹם, אֶלָּא מֵאוֹתָם דְּבָרִים שְׂעוּלִים מִתּוֹךְ שְׂבַע, וְכָל הַדְּבָרִים מִתְּעַטְרִים וְרוּוִים וְשְׂבַעִים בְּשִׁמְחָה, וְאוֹתוֹ מָקוֹם נִהְנֶה מֵהֶם. בְּשִׁבְתָּ הוּא סוּד אַחֵר בְּמְזוֹן מִמֶּשׁ, וּבְאוֹתָהּ שִׁמְחָה שֶׁל הַמְּזוֹן שֶׁל מְצוּהָ שֶׁל שְׂבַת, וּבְכָל נִמְצָא כְּלוּל – מִמַּעְלָה וּמִמַּטָּה. וְסוּד זֶה – כִּי מִמֶּדֶ הַכָּל וּמִיָּדָה נִתְּנוּ לָךְ. וְדַאי מֵהֵנָּאֲתָה הַזֶּה, וּבְאוֹתָהּ שִׁמְחָה שֶׁל מְזוֹן שֶׁל מְצוּת הַשְּׂבַת, כְּמוֹ שֶׁבְּאֵרוֹהָ.

מִי שֶׁמְבָרַךְ אֵת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתּוֹךְ שְׂבַע, צָרִיךְ לְכַוֵּן לָבוֹ וְלִשְׁמֵי רְצוֹנוֹ בְּשִׁמְחָה, וְלֹא יִמְצָא עֲצוּב, אֶלָּא שִׁיבְרַךְ בְּשִׁמְחָה בְּסוּד זֶה וְלִשְׁמֵי רְצוֹנוֹ שֶׁהָרִי הוּא נוֹתֵן עֲכָשׁוֹ לְאַחֵר בְּשִׁמְחָה, בְּעֵין טוֹבָה. וְכֵּן שֶׁהוּא מְבָרַךְ בְּשִׁמְחָה וּבְעֵין טוֹבָה, כֵּן נוֹתְנִים לוֹ בְּשִׁמְחָה וּבְעֵין טוֹבָה. וּמִשּׁוּם כֵּן לֹא יִמְצָא עֲצוּב כְּלָל, אֶלָּא בְּשִׁמְחָה וּבְדְבָרֵי תּוֹרָה, וְיִשִּׁים לָבוֹ וְרְצוֹנוֹ לְתַת בְּרָכָה זוֹ בְּסוּד שֶׁצָּרִיךְ.

סוד כָּאן, אַרְבַּע מְרֻכְבוֹת שׁוֹלְטוֹת בְּאַרְבָּעָה צְדָדִים וּמַחְנוֹת, נִזְוֵנוּ מֵאוֹתָהּ בְּרַכַּת הַשְּׁבַע, וּבְאוֹתָם דְּבָרִים שֶׁל בְּרוּךְ אַתָּה, נִהְיָה וּמִתְרַבֶּה וּמִתְעַטֵּר בּוֹ. וּמִי שֶׁמְבָרֵךְ, צָרִיךְ רְצוֹן בְּשִׂמְחָה וּבְעֵין טוֹבָה, וְעַל כֵּן כְּתוּב (משלי כב) טוֹב עֵין הוּא יְבָרֵךְ.

וְכֵאן רַד לְסוּף הַפְּסוּק, שֶׁכְּתוּב כִּי נִתֵּן מְלַחְמוֹ לְדַל. שָׂאֵם לֹא תֹאמֶר כֵּךְ – הַפְּסוּק הַזֶּה אֵין רֵאשׁוֹ סוּפוֹ וְאֵין סוּפוֹ רֵאשׁוֹ. אֲלֹא טוֹב עֵין, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ, הוּא יְבָרֵךְ וְדֹאֵי, בְּעֵין טוֹבָה וּבְשִׂמְחָה. וְאֵינוֹ לְחַנֵּם לְבָרֵךְ בְּשִׂמְחָה, שֶׁהָרִי מֵאוֹתָהּ בְּרָכָה וּמֵאוֹתָהּ שִׂמְחָה נִתֵּן מְלַחְמוֹ לְדַל, מְקוֹם שֶׁצָּרִיךְ לְהִזְוֹן מִכָּל הַצְּדָדִים. מְקוֹם שֶׁאֵין לוֹ מַעְצָמוֹ כְּלוּם. מְקוֹם שֶׁנִּהְיָה מִכָּל הַצְּדָדִים וְנִכְלָל מִכָּל הַצְּדָדִים. הַדְּבָרִים הֵלְלוּ לֹא נִמְסְרוּ אֲלֵא לְחַכְמִים שִׁיּוּדְעִים סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים וְדַרְכֵי הַתּוֹרָה.

בֵּא וּרְאֵה, בַּעַז הִיָּה טוֹב עֵין, וְעֵזוֹת מִצַּח מַעוֹלָם לֹא הִיָּתָה בּוֹ. מֵה כְּתוּב? (רות ג) וַיָּבֵא לְשֹׁכֵב בְּקִצָּה הָעֲרָמָה. סוּד הַכְּתוּב – (שיר ז) בְּטַנְיָה עֲרַמַת חֲטִיִּם. מִכָּאן לְמַדְנֹו, שֶׁכָּל מִי שֶׁמְבָרֵךְ בְּרַכַּת הַמְּזוּזִין כְּרֵאוּי בְּשִׂמְחָה וּבְרְצוֹן הַלֵּב, כְּשֶׁמִּסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם הִזָּה מִתְקַן לוֹ מְקוֹם בְּתוֹךְ סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים בְּהִיכְלוֹת קְדוּשִׁים. אֲשֶׁרִי הָאִישׁ שֶׁשׁוֹמֵר אֶת מִצְוֹת אֲדוֹנוֹ וַיּוֹדַע אֶת סוּדָן, שֶׁאֵין לָהּ מִצְוָה וּמִצְוָה בְּתוֹרָה שֶׁאֵין תְּלוּיִים בָּהּ סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים וְאוֹרוֹת וְזִיוִים עֲלִיוֹנִים, וּבְנֵי אָדָם לֹא יוֹדְעִים וְלֹא מִשְׁגִּיחִים בְּכַבוֹד רְבוּנָם. אֲשֶׁרִי חָלַקְם שֶׁל הַצְּדִיקִים, אוֹתָם שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים בְּתוֹרָה. אֲשֶׁרִיָּהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

בֵּא וּרְאֵה שֶׁהָרִי אָמְרוֹ, שֶׁכָּל אוֹתָם עֵזִי הַמִּצַּח שֶׁאֵין לָהֶם בּוֹשָׁה, אֵין לָהֶם חֵלֶק בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. כָּל עֵזִי הַמִּצַּח שֶׁהָיוּ בְּיִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁהָיוּ מִסְתַּכְּלִים בְּאוֹתוֹ הַצִּיץ, הָיוּ מְשַׁבְּרִים אֶת לִבָּם וּמִסְתַּכְּלִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם, מִשׁוּם שֶׁצִּיץ הִיָּה עוֹמֵד עַל אוֹת, וְכָל מִי שֶׁמִּסְתַּכֵּל בּוֹ הִיָּה מִתְבַּיֵּשׁ בְּמַעֲשָׂיו. וְלָכֵן הַצִּיץ מְכַפֵּר עַל אוֹתָם עֵזִי פְּנִים, עֵזִי מִצַּח.

אוֹתִיּוֹת שֶׁל הַסוּד שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁהָיוּ חֲקוּקוֹת עַל הַצִּיץ, הָיוּ מֵאִירוֹת וּבּוֹלְטוֹת וְנוֹצְצוֹת. כָּל מִי שֶׁהִיָּה מִסְתַּכֵּל בְּאוֹתָהּ הַתְּנוּצְצוֹת שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת, נוֹפְלוֹת פְּנָיו מֵאִימָה וְהָיָה נִשְׁבֵּר לְבוֹ, וְאֵז הַצִּיץ מְכַפֵּר עֲלֵיהֶם. כְּמוֹ זֶה, כִּיּוֹן שֶׁהוּא גוֹרֵם לְשִׁבְרֵי לְבוֹ וְלִהְכַנְעַ מִלְּפָנֵי רְבוּנוֹ.

כְּמוֹ כֵּן הַקְטָרֶת, כָּל מִי שֶׁהֲרִיחַ בְּאוֹתוֹ עֶשֶׂן, כְּשֶׁעָלָה אוֹתוֹ עֲמוּד
מֵאוֹתוֹ מֵעָלָה עֶשֶׂן, הִיָּה מְבָרֵר אֶת לְבוֹ בְּבִירוֹ (בְּאוֹרָה בְּשִׁמְחָה)
לְעַבְד אֶת רְבוּנוֹ וּמַעֲבִיר מִמֶּנּוּ זְהֵמַת הַיֶּצֶר הָרָע, וְלֹא הִיָּה לוֹ אֶלָּא לֵב
אֶחָד כְּנֻגַד אָבִיו שְׁבִשְׁמִים, מִשּׁוּם שֶׁקְטָרֶת הִיא שֶׁכֵּר לַיֶּצֶר הָרָע וְדַאי
בְּכָל הַצְדָדִים. כְּמוֹ שֶׁצִּיץ הִיָּה עוֹמֵד עַל גֶּס – אִף קְטָרֶת. שְׂאִין לֶף דָּבָר
בְּעוֹלָם לְשִׁבֵר אֶת הַצֵּד הָאֲחֵר, פָּרֵט לְקְטָרֶת.

בֵּא וּרְאֵה מָה כְּתוּב, (בַּמִּדְבָר יז) קַח אֶת הַמִּחְתָּה וְתֵן עָלֶיהָ אֵשׁ מֵעַל
הַמִּזְבֵּחַ וְשִׁים קְטָרֶת. מָה הַטַּעַם? כִּי יֵצֵא הַקֶּצֶף מִלְּפָנַי ה' הַחַל
הַנֶּגֶף. שֶׁהֲרִי אֵין שֶׁכֵּר לְאוֹתוֹ הַצֵּד פָּרֵט לְקְטָרֶת, שְׂאִין לֶף דָּבָר חֲבִיב
לְפָנַי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמוֹ קְטָרֶת, וְעוֹמֵדֵת לְבִטֵּל כְּשִׁפִּים וְדָבָרִים
רָעִים מֵהַבַּיִת. רִיחַ וְעֶשֶׂן הַקְטָרֶת שְׁעוֹשִׂים בְּנֵי אָדָם, בְּאוֹתוֹ מַעֲשֵׂה
הוּא מְבִטֵּל, כָּל שֶׁכֵּן הַקְטָרֶת.

דָּבָר זֶה גְזָרָה עוֹמֵדֵת לְפָנַי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁכָּל מִי שֶׁמִּסְתַּכֵּל
וְקוֹרָא בְּכָל יוֹם אֶת מַעֲשֵׂה (פְּרָשָׁת) הַקְטָרֶת, יִנָּצַל מִכָּל הַדָּבָרִים
הָרָעִים וְכִשְׁפֵי הָעוֹלָם, וּמִכָּל הַפְּגָעִים הָרָעִים, וּמֵהַהוֹרֵר רַע וּמִדִּין רַע
וּמִמּוֹת, וְלֹא יִנָּזֵק כָּל אוֹתוֹ יוֹם, שְׁלֹא יְכוּל הַצֵּד הָאֲחֵר לְשַׁלֵּט עָלָיו,
וְצָרִיךְ שֶׁיִּכְוֶן בּוֹ.

אָמַר רַבֵּי שְׁמַעוֹן, אִם בְּנֵי אָדָם הָיוּ יוֹדִים כְּמָה הוּא עֲלִיּוֹן מַעֲשֵׂה
הַקְטָרֶת לְפָנַי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הָיוּ נוֹטְלִים כָּל דָּבָר וְדָבָר
מִמֶּנּוּ וְהָיוּ מַעֲלִים אוֹתוֹ עֲטָרָה עַל רִאשֵׁיהֶם כְּמוֹ כֶּתֶר שֶׁל זָהָב. וּמִי
שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בּוֹ, צָרִיךְ לְהִסְתַּכֵּל בְּמַעֲשֵׂה הַקְטָרֶת, וְאִם יְכוּן בּוֹ בְּכָל יוֹם,
יֵשׁ לוֹ חֵלֶק בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, וְיִסְתַּלַּק הַמּוֹת מִמֶּנּוּ וּמֵהָעוֹלָם,
וְיִנָּצַל מִכָּל הַדֵּינִים שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, וּמִצְדָדִים רָעִים, וּמִדִּין הַגֵּיהֶנֶם
וּמִדִּין הַמַּלְכוּת הָאֲחֵרָת.

בְּאוֹתָהּ קְטָרֶת, כְּשֶׁהָיָה עוֹלָה עֶשֶׂן בְּעֲמוּד, הִכְהֵן הִיָּה רוֹאֵה
הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַשֵּׁם הַקְדוֹשׁ פְּרוּשׁוֹת (פְּרוּחָוֹת) בְּאִוִיר וְעוֹלוֹת
לְמַעְלָה בְּאוֹתוֹ עֲמוּד. אַחַר כֵּן כְּמָה מְרַכְּבוֹת קְדוּשׁוֹת סוּבְבוֹת אוֹתוֹ
מִכָּל הַצְדָדִים עַד שֶׁעוֹלָה בְּאוֹר וְשִׁמְחָה, וּמִשְׁמַח אֶת מִי שֶׁמִּשְׁמַח,
וְקוֹשֵׁר קִשְׁרִים לְמַעְלָה וְלִמְטָה כְּדִי לִיחַד הַכֹּל, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ. וְזֶה מְכַפֵּר
עַל יֶצֶר הָרָע וְעַל עֲבוּדָה זָרָה, שֶׁהוּא הַצֵּד הָאֲחֵר, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ.

פְּתַח וְאָמַר, (שְׁמוֹת ל) וַיַּעַשׂ מִזְבֵּחַ מִקְטֵר קְטָרֶת וְגוֹ'. בְּפָסוּק זֶה יֵשׁ
לְהַתְּבוּנָה, מִשּׁוּם שֶׁהָיוּ שְׁנֵי מִזְבְּחוֹת – מִזְבֵּחַ הָעוֹלוֹת וּמִזְבֵּחַ

קטרת הסמים, זה בחוץ וזה בפנים, מזבח הקטרת הזה שהוא פנימי, למה נקרא מזבח, והרי אין זבחים בו זבחים, ומזבח על כן נקרא?

אָלָא משום שמבטל וכופת כמה צדדים רעים, ומשום שאותו הצד הרע כפופ, לא יכול לשלט ולא להיות קטגור, ועל כן נקרא מזבח. כשאותו הצד הרע היה רואה (עמוד העשן) עשן הקטרת שעולה – נכנע ובורח, ולא יכול לקרב כלל למשכן. ומשום זה נטהר ולא מתערב באותה שמחה שלמעלה, פרט לקדוש ברוך הוא לברו, ומשום שכל כך חביבה, לא עומד אותו מזבח אלא (פנימי) לפנים, שזהו המזבח שנמצאות בו ברכות, ועל כן נסתר מן העין.

מה כתוב באהרן? (במדבר יז) ויעמד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה, שכפת את מלאך המות שלא יכול לשלט כלל ולא לעשות דין. סימן זה נמסר בידינו, שבכל מקום שאומרים בכונה ורצון הלב את מעשה הקטרת, שאין שולט המות באותו מקום ולא יזק, ולא יכולים שאר העמים לשלט על אותו המקום.

רבי שמעון בר יוחאי וסתרי תורה הוא בחינת התעוררות השנה

רבי שמעון בר יוחאי הוא בחינת התעוררות השנה, כי מבאר בדברי רבינו זכרנו לברכה שרבי שמעון הוא בחינת (דניאל ד) עיר וקדיש מ'ן ש'מ'א נ'חת, שהוא ראשי תבות שמעון, עיר וקדיש דיקא בחינת התעוררות השנה, כי עיר הוא הפך השנה.

ועל כן הוא גלה ביותר כל רזין דאורייתא וסתרי תורה כי ליה יחבי רשותא, כי סתרי תורה הם בבחינת התעוררות השנה, כי פשטי אורייתא הם בחינת שנה, וסתרי אורייתא הם בחינת התעוררות השנה שנתגלו על ידי רבי שמעון בר יוחאי שהוא עיר וקדיש, עיר דיקא, הפך השנה.

ומחמת שרשב"י היה בבחינת התעוררות השנה, בחינת אור הפנים, על כן התפאר באידרא (זהר נשא קלב:) דהא חמינא דאנפאי נהירין וכו', בחינת אור הפנים. (ספר לקוטי הלכות הלכות נזיקין הלכה א)

ספר הזהר יפרש הדרכים יסקל המסלה יכניס אהבה ויראה בלבו של אדם ילמדנו ידריכנו במעגלי צדק להביא אותנו אל המנוחה ואל הנחלה

ומי לנו גדול מהספר הקדוש הזה ספר הזהר יפרש הדרכים יסקל המסלה יכניס אהבה ויראה בלבו של אדם ילמדנו ידריכנו במעגלי צדק להביא אותנו אל המנוחה ואל הנחלה. (הקדמת המוציא לאור זהר דפוס מנטובה)

סדר הלימוד ליום כו שבט [יום 144 בשנה]

בא וראה מה פתוב, מזבח מקטר קטרת. פיון שכתוב מזבח, למה נקרא מקטר קטרת? אלא משום שנוטלים מהמקום הזה להקטיר כמו שעשה אהרן. עוד, המזבח צריך להקטיר לקדשו באותה קטרת, ועל כן מקטר קטרת. עוד, מקטר קטרת כתרגומו, להקטיר קטרת. שהרי אסור להקטיר במקום אחר קטרת, רק ממחיתה. (ממחיתה של יום הכפורים).

בא וראה, זה מי שדין רודף אחריו, צריך את הקטרת הזו ולשוב לפני רבונו, שהרי הוא סיוע לסלק דינים ממנו, ובזה ודאי הם מסתלקים ממנו, אם הוא רגיל בכך להזכיר פעמים ביום – בבקר ובערב, שכתוב קטרת סמים בבקר ובערב, וכתוב בין הערבים יקטירנה. וזהו קיומו של העולם תמיד, שכתוב (שמות ל) קטרת תמיד לפני ה' לדרתיכם. ודאי שהוא קיום העולם למטה וקיום העולם למעלה.

באותו מקום שלא נזכר בכל יום מעשה הקטרת, הדינים שלמעלה שרויים בו ומגפות רבות בו, ועמים אחרים שולטים עליו, משום שכתוב קטרת תמיד לפני ה'. תמיד היא עומדת לפני ה' יותר מפל העבודות האחרות. חביב הוא מעשה הקטרת, שהוא נכבד וחביב לפני הקדוש ברוך הוא יותר מפל העבודות והרצונות (והמעשים) של העולם. ואף על גב שהתפלה מעלה מהכל – מעשה הקטרת הוא נכבד וחביב לפני הקדוש ברוך הוא.

בא וראה מה בין תפלה למעשה הקטרת. את התפלה תקנו במקום קרבנות שהיו ישראל עושים, וכל אותם קרבנות שהיו עושים ישראל אינם חשובים כמו הקטרת. ועוד, מה בין זה לזה? אלא תפלה היא תקון לתקן מה שצריך. קטרת עושה יותר, מתקנת וקושרת קשרים ועושה אור יותר מהכל. ומי הוא שמעביר זהמה ומטהר את המשפן, והכל מאיר ונתקן ונקשר כאחד.

ולכן צריכים להקדים מעשה הקטרת לתפלה בכל יום ויום, להעביר הזהמה מהעולם, שהיא תקון של הכל בכל יום ויום, כמו שאותו קרבן חביב שמרצה בו הקדוש ברוך הוא.

מה כתוב במשה? (שם) ויאמר ה' אל משה קח לך סמים נטף וגו'.
אף על גב שבארונה, אבל מה שונה במעשה זה יותר מכל מה
שאמר לו? אלא קח לך - להנאתך ולתועלתך. משום שכשאשה
נטהרת, זו הנאה לבעלה. וסוד זה - קח לך סמים, להעביר הזהמה,
לקדש אשה עם בעלה. אשרי חלקו של משה.

כמו כן קח לך עגל בן בקר שנאמר לאהרן, לכפר על חטאו על אותו
עגל שהוא גרם להם לישראל. ועל זה כתוב במשה קח לך,
להנאתך ולתועלתך. (לךך בארונה בפסל לך, מאותה פסלת של לוח אבן נתעשר משה. אף
כאן לך - להנאתך ולטובתך).

הקטרת קושרת קשרים, מאירה אור ומעבירה זהמה, וד' מתחברת
בה' (ד' נעשית ה'), ה' מתחברת בו', ו' עולה ומתעטרת בה',
ה' מאירה ב', והכל מעלה רצון לאין סוף. ונהיה הכל קשר אחד,
ונעשה קשר אחד בסוד אחד, שהוא קשר עליון של הכל.

מבאן והלאה, פיון שהכל נקשר בקשר הזה, אז הכל מתעטר בסוד
האין סוף, וסוד השם הקדוש נאור, ומתעטר בכל הצדדים,
וכל העולמות בשמחה, ומאירים המאורות, ומזונות וברכות נמצאות
בכל העולמות, והכל בסוד הקטרת. ואם הזהמה אינה עוברת, הכל
לא נעשה, שהכל תלוי בזה.

בא וראה, הקטרת היא ראשונה תמיד לפני הכל. ומשום כך מעשה
הקטרת צריך להקדים לתפלה, לשירות ותשבחות, משום שכל
זה לא עולה ולא נתקן ולא נקשר עד שעוברת הזהמה. מה כתוב?
(ויקרא טז) וכפר על הקדש וגו' - בראשונה, ואחר כך - ומפשעיהם
לכל חטאתם. ועל כן צריכים לכפר על הקדש ולהעביר הזהמה
ולטהר הקדש, ואחר כך שירות ותשבחות ותפלות, הכל כפי
שאמרנו.

אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא, שהרי הם יודעים לתקן
תקון שלמעלה ומטה, כמו שצריכים לתקן תקון ממטה
למעלה עד שהכל נקשר כאחד בקשר אחד באותו קשר (קשור) עליון
כמו שצריכים לתקן (תקונים שלמטה צריכים לתקן) בתקון של האותיות
הרשומות שנקרא בהן הקדוש ברוך הוא.

רבי שמעון ורבי אלעזר בנו היו יושבים לילה אחד ועוסקים בתורה.
אמר רבי אלעזר לרבי שמעון אביו, הרי כתוב (בראשית ב) ואל

האשה אמר הרבה ארבה עצבונך והרנך בעצב תלדי בנים ואל אישך תשוקתך וגו'. ולמדנו שזהו סוד עליון. מילא למטה, אבל הוא כמו שלמעלה, מה יש לומר?

פתח רבי שמעון ואמר, (תהלים מב) כאיל תערג על אפיקי מים וגו'. פסוק זה פרשוהו. אבל חיה אחת יש בעולם, והיא שולטת בשלטון על אלה מפתחות בכל יום. והיא נקבה, ותשוקתה תמיד על אפיקי מים לשמות ולהתרוות מצמאונה, שכתוב כאיל תערג על אפיקי מים.

כאן יש להתבונן. בראשונה כתוב כאיל, ולא כתוב כאילת, ואחר תערג, ולא כתוב יערג. אבל סוד זה, זכר ונקבה שניהם כאחד שאין להפרידם, ואחד הוא, שלא צריך להעלות אותם זה מזה, אלא שניהם כאחד. והנקבה הזו תערג על אפיקי מים, והיא מתעברת מן הזכר, וקשה עליה, שהרי על דין עומדת.

ובשמו לי ידה, הקדוש ברוך הוא מזמין לה נחש אחד עליון גדול, ובא ונושך באותו מקום ומוליכה. וסוד זה – הרבה ארבה עצבונך והרנך, משום שהיא מתחלחלת בכל יום ובעצב על מעשי העולם. בעצב תלדי בנים. בעצב – זה סוד הנחש, שמעציב פניהם של העולם.

ואל אישך תשוקתך, כמו שנאמר תערג על אפיקי מים. והוא ימשך בך, הרי בארנו הסוד, שהוא שולט עליה. וכל זה למה? משום שאמרה הלבנה, כמו ששנינו. ומשום כך הקטינה אורה והקטינה שלטונה, ואין לה רשות מעצמה, פרט לכאשר נותנים לה כח.

בעצב תלדי בנים, כמו שבארנו. ואם תאמר, למה צריך נחש לזה? אלא זה פתח דרך להוריד כל (בכל) אותן נשמות של העולם. שאלמלא לא פתח דרכים למטה, לא ישרה בגוף האדם. מה כתוב? לפתח חטאת רבץ. מה זה לפתח? לאותו פתח שנועד להוליד ולהוציא נשמות לעולם, הוא עומד לאותו פתח.

וכך אותן נשמות שהצטרכו לרדת בגופים קדושים, הוא אינו עומד לאותו פתח, ואין לו רשות בנשמה ההיא. ואם לא, הרי הנחש נושך, ונטמא אותו נהר (מקום), ואינה נשמה שנטהרה, וכאן הוא סוד עליון. בעצב תלדי בנים – סוד זה, זה נחש, שהרי עמו מוליכה

נשמות, משום שזה הוא על הגוף, וזה על הנשמה, ושניהם זה בזה.
זה לוקח נשמה, וזה לוקח הגוף.

ועתיד הנחש הזה להוליד כל אותם גופים טרם שיבא זמנו. זהו
שכתוב (ישעיה סו) בטרם תחיל ילדה. הזמן של הנחש להוליד
הוא בשבע שנים, וכאן בשש, מה שאינו זמנו. ובאותו זמן שיוליד
אותם, ימות מאותה לדה, שכתוב (שם כה) בלע המות לנצח. וכתוב
(שם כו) יחיו מתיך נבלתי יקומו.

אמר רבי שמעון, באותו זמן שיעורו המתים של העולם ויזדמנו
בארץ הקדושה, יקומו חילות חילות כלם על ארץ הגליל,
משום ששם עתיד מלך המשיח להתגלות, משום שהוא חלקו של
יוסף ושם נשברו (נחרב) בראשונה. ומשם התחילו לגלות מכל
מקומותיהם ולהתפזר בין העמים, כמו שנאמר (עמוס ו) ולא נחלו על
שבר יוסף.

ולמה יקומו שם? משום שהוא חלקו של אותו שהושם בארון,
שכתוב (בראשית ג) וישם בארון במצרים. ואחר כך נקבר בארץ
הקדושה, שכתוב (יהושע כד) ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל
ממצרים קברו בשכם. וזהו שעמד בקיום הברית יותר מהכל.

ובאותו זמן שיתעוררו כלם חילות חילות, כלם ילכו, זה לחלק
אבותם וזה לחלק אבותם, שכתוב (ויקרא כה) ושבתם איש
אל אחזתו, ויפירו זה את זה. ועתיד הקדוש ברוך הוא להלבישם כל
אחד ואחד לבושים רקומים, ויבאו כלם וישבחו את רבונם
בירושלים, ויתחברו שם המונים המונים, וירושלים תמשך לכל
הצדדים יותר ממה שנמשכה כשהתחברו שם מן הגלות.

ביון שיתחברו וישבחו את רבונם, הקדוש ברוך הוא ישמח עמם.
זהו שכתוב (ירמיה לא) ובאו ורננו במרום ציון, ואחר כך – ונהרו
אל טוב ה' וגו'. כל אחד ואחד לחלקו וחלק אבותיו. ונחלת ישראל
תהיה עד (הרמה של רומא) עיר הרומאים, ושם ילמדו תורה, והרי
פרשוה, וכתוב (ישעיה כו) הקיצו ורננו שכני עפר וגו'. ברוך ה' לעולם
אמן ואמן.

פרשת אלה פקודי (דף רט ע"ב – דף רסט ע"א)

אלה פקודי המשכן מעדת אשר פקד על פי משה וגו'. רבי
חייא פתח, (קהלת א) כל הנחלים הלכים אל הים והים איננו מלא

וגו'. פסוק זה פְּרָשׁוּהוּ וְנִתְבָּאָר, אָבֵל כָּל הַנְּחָלִים – אֵלוּ סוּדוֹת הַנְּחָלִים וְהַמְעִינֹת הַקְּדוּשִׁים שְׁמֵתִמְלָאִים וְיוֹצְאִים (מבועים קדושים) לְהָאִיר וּלְמַלֵּא אֶת הַיָּם הַגָּדוֹל. וְכִיּוֹן שֶׁהַיָּם הַגָּדוֹל הַזֶּה הִתְמַלֵּא מִצַּד אוֹתָם הַנְּחָלִים, אַז הוּא מוֹצִיא מִיָּם וּמִשְׁקָה אֶת כָּל חַיּוֹת הַיָּבֵשׁ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קד) יִשְׁקוּ כָּל חַיֵּי שְׂדֵי.

מַה כְּתוּב לְמַעְלָה? הַמְשַׁלַּח מְעִינִים וְגו'. וְאַחַר כֵּן – יִשְׁקוּ כָּל חַיֵּי שְׂדֵי יִשְׁבְּרוּ פְּרָאִים צְמָאִים. אֵלֶּה הֵן הַמְּרַכְּבוֹת שְׁלֵמֶטָה, שְׁכַאֲשֶׁר הַיָּם לּוֹקַח אוֹתָם, אֶת כָּלֵם הוּא לּוֹקַח וְשׂוֹאֵב אוֹתָם לְתוֹכוֹ, וְאַחַר כֵּן מוֹצִיא מִיָּם לְצַד אַחֵר, שֶׁהֵן הַמְּרַכְּבוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שְׁלֵמֶטָה, וּמִשְׁקָה אוֹתָם, וְכָלֵם הַתְּמַנּוּ וְנִפְקְדוּ בְּשֵׁם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה מ) לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא. וּמִשׁוּם כֵּן, אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמְּשַׁכֵּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת.

רַבִּי יוֹסִי פְּתַח, (תהלים לא) מַה רַב טוֹבָךָ אֲשֶׁר צִפַּנְתָּ לִירְאִיךָ פְּעֻלָּתְ לַחֲוֹסִים בְּךָ נִגְדַּד בְּנֵי אָדָם. מַה רַב טוֹבָךָ, כִּמְהָ יֵשׁ לָהֶם לְבַנְי אָדָם לְהִסְתַּכֵּל וּלְדַעַת בְּדַרְכֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהָרִי בְּכָל יוֹם וְיוֹם יוֹצֵא קוֹל וּמִכְרִיז וְאוֹמֵר: הַשְּׁמְרוּ בְּנֵי הָעוֹלָם, סִגְרוּ דַלְתוֹת הַחַטָּאִים, הִסְתַּלְּקוּ מִהֲרַשְׁתָּ שְׁתּוֹפֶסֶת טָרִם יִתְפָּסוּ רַגְלֵיהֶם בְּרַשְׁתָּ הַזּוֹ. הַגְּלַגֵּל סוֹכֵב תְּמִיד, עוֹלָה וְיוֹרֵד. אוֹי לְאוֹתָם שְׂדוּחִים רַגְלֵיהֶם מִתּוֹךְ הַגְּלַגֵּל, שֶׁהָרִי נוֹפְלִים לְתוֹךְ הָעֵמֶק שֶׁטְמוֹן לְאוֹתָם רְשָׁעֵי הָעוֹלָם.

אוֹי לְאוֹתָם שְׂנוֹפְלִים וְלֹא יִקוּמוּ, וְלֹא יֵאֹרוּ בְּאוֹר הַגְּנוּז לְצַדִּיקִים לְעוֹלָם הַבָּא. אֲשֶׁרֵיהֶם הַצַּדִּיקִים לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁכַמָּה מְאֹרוֹת גְּנוּזִים לָהֶם, כִּמְהָ עֵדוּנִים בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם טְמוּנִים לָהֶם, שֶׁכְּתוּב מַה רַב טוֹבָךָ אֲשֶׁר צִפַּנְתָּ לִירְאִיךָ. מַה רַב טוֹבָךָ, הָרִי פְּרָשׁוּהוּ שֶׁזָּהוּ אוֹר הַגְּנוּז לְצַדִּיקִים לְעוֹלָם הַבָּא, שֶׁכְּתוּב (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב, וְכָתוּב (תהלים צז) אוֹר זָרַע לְצַדִּיק וּלְיִשְׂרָאֵל לֵב שִׂמְחָה. וְעַל זֶה מַה רַב טוֹבָךָ.

כְּתוּב כֵּן מַה רַב טוֹבָךָ, וְכָתוּב שֵׁם וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב. אֲשֶׁר צִפַּנְתָּ, מִשׁוּם שֶׁהִסְתַּכֵּל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאוֹתוֹ הָאֹר וְהִסְתַּכֵּל בְּאוֹתָם הַרְשָׁעִים שֶׁעֲתִידִים לְחַטֵּא בְּעוֹלָם, וְגַנְזוּ אֶת אוֹתוֹ הָאֹר לְזִכּוֹת בּוֹ אֶת הַצַּדִּיקִים לְעוֹלָם הַבָּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּתְבָּאָר.

פְּעֻלָּתְ. בְּרֵאשׁוֹנָה צִפַּנְתָּ, וְאַחַר כֵּן פְּעֻלָּתְ. אֵלֶּה צִפַּנְתָּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. פְּעֻלָּתְ, בְּשִׁבִיל אוֹתוֹ הָאֹר הַגְּנוּז בּוֹ עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת אֲמִנוֹת הָעוֹלָם. מִנֵּיִן לָנוּ? שֶׁכְּתוּב (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם

והארץ בהבראם, כתוב באברהם, ואותו אור של אברהם גנז אותו הקדוש ברוך הוא, ובו עשה אמנות העולם, שכתוב פעלת לחוסים בך, לאותם שיושבים תחת צלו של הקדוש ברוך הוא.

נגד בני אדם, שהרי באמנות הזו שנעשתה באור הזה עומדים בני אדם בעולם וקיומם נהיה. אף על פי שהוא גנוז, בני האדם עומדים בו בעולם הזה. פעלת, את אמנות העולם הזה שבו נעשה הכל בחשבון. אמנות העולם כמו אמנות המשכן, שהוא אמנות כמו של העולם, והרי בארנו.

כתוב כאן אלה פקודי המשכן, וכתוב שם אלה תולדות השמים והארץ. משום שכל אותן תולדות שעשו והוציאו שמים וארץ, כלן בכח של אותו האור הגנוז נעשו ויצאו. פקודי המשכן יצאו באותו הכח. מנין לנו? שכתוב ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה - זהו מצד הימין. ואתו אהליהב - זהו מצד השמאל. והמשכן מצד ימין ושמאל הוקם ונעשה, ומשה שהיה ביניהם הקים אותו.

רבי אלעזר פתח ואמר, (ישעיה טז) והוכן בחסד כסא וישב עליו באמת וגו'. והוכן בחסד כסא, הרי בארנו, כשעלתה מחשבה ברצון של שמחה מטמיר כל הטמירים שלא נודע ולא נדבק, הגיעה אותה שמחה והכנה לתוך המחשבה, ואז נכנס למקום שנכנס.

עד שנגנו בהיכל עליון אחד, שהוא טמיר למעלה. ומשם שפעו ונמשכו כל האורות. של ימין נסע בראשונה, ואחר כך כלם נסעו, ומאותו צד הימין נתקן הכסא למטה, שהרי הקדוש ברוך הוא התקין אותו הכסא בחסד וישב עליו באמת, שהוא התקון של החותם של הכל. ולא יושב על אותו כסא אלא בחותם שהוא אמת. באהל דוד, שבו הוא הכסא למטה.

שפט ודרש משפט ומהר צדק. שפט - מצד הדין. ודרש משפט - מצד הרחמים. ומהר צדק - הוא כסא הדין שהוא הבית דין למטה. בא וראה, כמו כן המשכן לא התקן אלא בצד הזה כמו זה של חסד, כפי שאמרנו למעלה. ועל כן נמנו התולדות והתתקנו כלם למטה.

אליה פקודי המשכן אשר פקד על פי משה. רבי שמעון פתח, בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ. הפסוק הזה פרשוהו ונאמר בכמה צדדים, אבל כשברא הקדוש ברוך הוא

את העולם, ברא אותו כמו שלמעלה להיות העולם הזה בדיוקן של העולם שלמעלה, וכל אותם גוונים של מעלה התקינם למטה, להדביק ולקשר עולם בעולם.

וכשרצה הקדוש ברוך הוא לברא את העולם, השגיח בתורה וברא אותו. והסתפל בשם הקדוש, הכלל של התורה, וקיים את העולם. בשלשה צדדים התקיים העולם, והם חכמה ותבונה ודעת. בחכמה – שפתוב (משלי ג) ה' בחכמה יסד ארץ. בתבונה – שפתוב כונן שמים בתבונה. בדעת – שפתוב בדעתו תהומות נבקעו. הרי כלם בקיום העולם. ובשלשת אלה נבנה המשכן, שפתוב (שמות לא) ואמלא אתו רוח אלהים בחכמה ובתבונה ובדעת.

וכל השלשה רמוזים בפסוק הזה. בראשית, הינו שפתוב בחכמה. ברא אלהים, הינו שפתוב בתבונה. את השמים, הינו שפתוב בדעת. וכלם כתובים במעשה המשכן. ובסוד זה כתוב, אלה פקודי המשכן – זה סוד החכמה. משכן העדת – זה סוד התבונה. אשר פקד על פי משה – זה סוד הדעת. והכל זה כנגד זה, משום שכל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולם הזה – ברא אותו כמו שלמעלה, והכל נרשם בעבודת המשכן.

בא וראה, בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא למשה עשה משכן, היה משה עומד תוהה, שלא ידע מה לעשות, עד שהראה לו הקדוש ברוך הוא בעין, כמו שכתוב (שמות כה) וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר. מה זה בתבניתם? אלא למדנו שהראה הקדוש ברוך הוא למשה דיוקן כל דבר ודבר כמו אותו דיוקן שהוא למעלה, וכל אחד ואחד היה עושה דיוקן שלו בדיוקן (שהוא למעלה, וכל אחד עושה דיוקן שלו בדיוקן) שהוא נעשה בארץ.

אשר אתה מראה בהר, אשר אתה רואה היה צריך להיות! אלא למדנו שאספקלריה שאינה מאירה היה מראה לו בתוך כל אותם הגוונים והדיוקנאות שנעשו למטה, כמראה הזה שהראה בתוכו כל אותם דיוקנאות.

מבשמים שכתוב אשר אתה מראה, אתה – סוד האספקלריה שאינה מאירה שהראה לו בתוך כל אותם הדיוקנאות. והיה משה רואה אותם כל דבר ודבר על תקונו כמו שרואה בתוך עששית ותוך מראה שמראה את כל הדיוקנאות. וכשהסתכל בהם משה, התקשה

לפניו. אמר לו הקדוש ברוך הוא, אתה בסימנך ואני בסימני. אז
התישב משה בכל מעשה.

כַּשֶׁנַּעֲשֶׂה כל המעשה, הצטרף משה למנות הכל, כדי שלא יאמרו
ישראל שנשאר כסף וזהב ועלה לקחת אותם. ולכן
הצטרף למנות את החשבון לפני ישראל, משום שכתוב (במדבר לב)
והייתם נקים מה' ומישראל.

וְלִכֵּן כתוב, אלה פקודי המשכן משכן העדת, שהרי רוח הקדש
היתה מראה לכלם את חשבון כל הזהב והכסף שנדבו
ישראל, ורוח הקדש היתה אומרת: וכסף פקודי העדה מאת כפר
וגו', כל הזהב העשוי למלאכה וגו'. משום שהקדוש ברוך הוא
התרצה בהם באותם האמנים, ורצה להוציא את נאמנותם לפני כלם.
אֵלֶּה פקודי המשכן. בא וראה, באותה שעה שנעשה מעשה
המשכן, היה הצד האחר הולך ומשוטט כדי להסטיין, ולא
מצא עלה על נאמנות האמנים, עד שהקדוש ברוך הוא כופף אותו
לפני משה, והוא עשה חשבון של נאמנות בעל כרחו, ועלתה
נאמנותם לכל. וסוד זה שכתוב אלה פקודי המשכן. והרי בארנו,
אלה – כמו שנאמר (ישעיה מט) גם אלה תשכחנה. וכתוב אשר פקד על
פי משה, ששם התמנה ונפקד עד שנעשה החשבון של בית המשכן
לפני משה וכל ישראל.

אֵלֶּה פקודי המשכן משכן העדת. איזו עדות? אלא פעמים כתוב
כאן משכן, אחד למעלה ואחד למטה, והמשכן נקרא משכן
העדות. ואיזו עדות? כמו שנאמר שכטי י"ה עדות לישראל. שם זה
הוא עדות לישראל.

כְּמוֹ כן (תהלים פא) עדות ביהוסף שמו. עדות שם יה ביהוסף, היא
עדות ודאי. שתי האותיות הללו מעידות עדות בכל מקום,
וכאן הוא עדות. ומשום כך משכן העדת, המשכן של העדות הזו,
ולכן נקרא משכן, על סוד השם הקדוש הזה. והינו שכתוב (שם קלב)
ועדתי זו אלמדם. משום שמקום זה הוא סתר וגניזת הכל.

אֲשֶׁר פקד על פי משה – עד כאן לא ידענו אם המשכן פקד או
העדות הזו. אלא פקד ודאי זו עדות. משום שמיום שהסתלקו
האבות מהעולם וכל אותם שכטים בני יעקב, ונשארו ישראל בגלות
באותן צרות, נשכחה מהם ידיעת סוד השם הקדוש העליון הזה,

שהוא שם העדות, קיומם של שמים וארץ, ששתי האותיות הללו בארו עליונים ותחתונים וכל צדדי העולם.

ביון שבא משה, נפקד ונזכר השם הזה בעולם. שכשהיה בסנה, מיד שאל על השם הזה, שכתוב ואמרו לי מה שמו מה אמר אלהם. ושם נפקד השם הזה על פי משה.

עבדת הלוים. מה זה עבדת הלוים? אלא סוד זה, שכתוב (במדבר יח) ועבד הלווי הוא. הוא – זה סוד השם הקדוש שנקרא הוא, ולא נקרא אתה. ומשום כך עבדת הלוים ודאי. דבר אחר עבדת הלוים – שהם נוטלים את המשכן על כתפיהם ממקום למקום, שכתוב (במדבר ז) ולכני קהת לא נתן פי עבדת הקדש עליהם בכתף ישאו.

אליה פקודי המשכן משכן העדת וגו'. רבי אבא פתח, (ישעיה יא) והיה ביום ההוא שרש ישי וגו'. והיה ביום ההוא, בזמן שהקדוש ברוך הוא ירבה שלום בעולם, יתקיים השרש של עץ החיים. ואותו שרש, ממנו יתקיימו שאר השרשים למטה, שכלם נשרשו והתקיימו ממנו.

אשר עמד לנס עמים, שהרי הוא עומד לנס ולאות לסוד השם הקדוש. אליו גוים ידרשו, ששם סוד הקיום של השם הקדוש, ומשום כך אליו גוים ידרשו, כמו שנאמר (שם ב) והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר ה' וגו', ועל זה – אליו גוים ידרשו. והיתה מנחתו כבוד, מנחתו – זה בית המקדש, שכתוב (תהלים קלב) זאת מנוחתי עדי עד. כבוד – שפך נקרא שם ה' באותו זמן, שכתוב (ישעיה ל) והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים.

ומנוחתו של אותו שרש ישי, שנקרא כבוד ה', לא ימנה ולא יעמד בחשבון לעולם. מה הטעם? (משום שהרי עומד בחשבון עתה, ובאותו זמן לא יעמד בחשבון. מה הטעם?) משום שכל מה שעומד בחשבון, לא שורות שם ברכות בשלמות. והברכות שורות במה שלא עומד בחשבון. בזמן הראשון עמד בחשבון, שכתוב אלה פקודי המשכן. **בא** וראה, המשכן הזה עומד בחשבון, ולכן הצטרף לתפלת משה, שישרו עליו ברכות, שכתוב ויברך אתם משה. ואיזו ברכה ברוך אותם? יהי רצון שתשרה ברכה על מעשי ידיכם. והברכות לא שורות על החשבון הזה, עד שקשר אותו משה במשכן שלמעלה,

שְׁכָתוֹב אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמְּשַׁכֵּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה. דָּאֵם
לֹא נַעֲשֶׂה הַחֲשֻׁבוֹן עַל יְדֵי מֹשֶׁה, אֵינָם יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת חֲשֻׁבוֹן,
שְׁכָתוֹב אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה.

פְּתַח וְאָמַר, (מלכים-א יז) וַיְהִי דְבַר ה' אֶל אֱלֹהֵיהוּ (אליהו) לֵאמֹר קוּם לְךָ
צִרְפֶּתֶהּ וְגו'. הִנֵּה צְוִיתִי שָׁם אִשָּׁה אֶלְמָנָה לְכַלְכֶּלְךָ. וְכִי אִיפֹה
צָנָה אוֹתָהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? אֵלָּא טָרַם שֶׁתֵּבֵא לְעוֹלָם צָנָה הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּגִזְרָתוֹ לְמַעַלָּה עַל הָעוֹרְבִים לְהֵבִיא מְזוֹן לְאֱלֹהֵיהוּ וּלְאוֹתָהּ
אִשָּׁה לְתַת לוֹ מְזוֹן.

מַה כְּתוּב? וְתֹאמַר חֵי ה' אֱלֹהֶיךָ אִם יֵשׁ לִי מְעוּג כִּי אִם מְלֵא כֶּף
קִמַּח בְּכַד וּמְעוֹט שֶׁמֶן בְּצַפְחַת וְגו'. וְהָרִי כָּאֵן מִדָּה הֵיטָה בְּאוֹתוֹ
קִמַּח, שֶׁהָרִי הָיָה בּוֹ מְלֵא כֶּף קִמַּח בְּכַד. כֶּף הִיא הַמִּדָּה שְׁלוֹ. וְנִרְאָה
שֶׁאֵינן שׁוֹרוֹת בּוֹ בְּרִכּוֹת הַוְּאִיל וְעוֹמֵד בְּמִדָּה. מַה כְּתוּב? כִּי כֹה אָמַר
ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כֹּד הַקִּמַּח לֹא תִכְלֶה וְצַפְחַת הַשֶּׁמֶן לֹא תִחָסֵר עַד יוֹם
תַּת ה' גְּשָׁם.

תַּת - כְּתוּב תַּתָּן, מַה הַטַּעַם? מְשׁוּם שֶׁבְּכָל דּוֹר לֹא נִמְצָא מִי שִׁיזְכֶּה
לְזִכּוֹת כְּמוֹ הָאִשָּׁה הַזֹּאת, וְעַל זֶה כְּתוּב תַּתָּן. אֵתָה תַּתָּן מְטָר עַל
הָעוֹלָם מְשׁוּם שִׁזְכוּתָךְ רַבָּה.

וְכָתוּב כֹּד הַקִּמַּח לֹא כָלְתָה וְצַפְחַת הַשֶּׁמֶן לֹא חָסַר כְּדַבַּר ה' אֲשֶׁר
דִּבֶּר בְּיַד אֱלֹהֵיהוּ. וְכִי אִם אוֹתוֹ קִמַּח שְׁעוֹמֵד בְּמִדָּה, שֶׁהָיָה
מְלֵא כֶּף קִמַּח, לֹא פָּסְקוּ מִמֶּנּוּ בְּרִכּוֹת מְשׁוּם דְּבַר אֱלֹהֵיהוּ, שְׁכָתוּב כֹּד
הַקִּמַּח לֹא תִכְלֶה, וְכָתוּב כֹּד הַקִּמַּח לֹא כָלְתָה - מִשְׁכַּן הָעֵדוּת, אֵף עַל
גַּב שְׁעוֹמֵד בְּחֲשֻׁבוֹן, הַוְּאִיל וְנִפְקַד עַל יְדֵי מֹשֶׁה, כָּל שֶׁכֶּן וְכָל שֶׁכֶּן
שְׁשׁוּרִים בּוֹ בְּרִכּוֹת. וְעַל זֶה כְּתוּב, אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמְּשַׁכֵּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת
אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה.

אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמְּשַׁכֵּן. רַבִּי חִזְקִיָּה פֶּתַח וְאָמַר, (שמות ג) אֵל תִּקְרַב הַלֵּם
שֶׁל נְעֻלְיָךְ מֵעַל רִגְלֶיךָ וְגו'. פָּסוּק זֶה פִּרְשׁוּהוּ, שֶׁהַפְּרִידוֹ
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵאֲשֶׁתוֹ כְּדִי לְהִדְבֵּק בְּשִׁכְיָנָה, שְׁכָתוּב כִּי הַמְּקוֹם
אֲשֶׁר אֵתָה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמָּת קֹדֶשׁ הוּא. אֲדַמָּת קֹדֶשׁ - זוֹ שִׁכְיָנָה.
הַדְּבָקוֹת קְדוּשָׁה נִדְבַק מֹשֶׁה בְּאוֹתָהּ שְׁעָה לְמַעַלָּה.

שָׂאז הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קָשֶׁר אוֹתוֹ בְּחִבִּיבוּת שְׁלִמְעָלָה, וְנִפְקַד לְהִיּוֹת
מִמֶּנָּה גְּדוֹל עַל הַבַּיִת, וְהוּא גּוֹזֵר וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה,
שְׁכָתוּב (במדבר טז) וּפְצַתָּהּ הָאֲדָמָה אֶת פִּיהָ וְגו', וְכָתוּב וַיְהִי כְּכַלְתּוֹ

לְדַבֵּר וְגו', וּתְבַקֵּעַ הָאֲדָמָה. וְכָתוּב (שם י) קוֹמָה ה'. שׁוֹבָה ה'. זֶהוּ שְׁכָתוּב אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה. עַל פִּי מֹשֶׁה נִתְקַן וּנְפָקַד בְּכָל. הַפְּקִידָה שֶׁל הַמֶּשְׁכָּן הִיְתָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה, שְׁכָתוּב (שמות ג) פָּקַד פְּקִידָתִי אֲתֹכֶם. שֶׁהוּא הִיָּה קוֹל שֶׁהוֹצִיא אֶת אוֹתוֹ דְּבֹר וְעָשָׂה לוֹ פְּקִידָה לְצֵאת מִן הַגְּלוּת, וְעִכְשָׁו נִפְקַד לְהַמְשִׁיךְ קִדְשָׁה מִמְעֵלָה לְמַטָּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם כה) וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשְׁכַנְתִּי בְּתוֹכֶם.

וּבְצִלָּא בֶּן אוּרִי בֶּן חוּר לְמַטֵּה יְהוּדָה וְגו'. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָרִי נֶאֱמַר שֶׁהָרִי בְּצִלָּא הִיָּה מֵצַד הַיָּמִין, וְהוּא הַתְּקִין תְּקוּן הַכָּל. וְעוֹד, שֶׁהָרִי יְהוּדָה הוּא שְׁלִיט וּמְלִיךְ עַל כָּל שְׂאֵר הַשְּׁבָטִים וּמִמֶּנּוּ יֵצֵא מִי שֶׁהַתְּקִין אֶת כָּל הַמֶּשְׁכָּן. בְּצִלָּא, הָרִי פָּרְשׁוּהָ בְּצִלָּא אֵל. וּמִיְהוּ בְּצִלָּא אֵל? זֶה יָמִין. וְעוֹד, מֵצַד זֶה הַתְּקִין הַכָּל, וְיִרְשׁ חֲכָמָה לַעֲשׂוֹת כָּל מַעֲשֵׂה.

וְאֵתוֹ אֶהְלִיב בֶּן אַחִיסָמֶךְ לְמַטֵּה דָן. זֶהוּ מֵצַד הַשְּׂמָאל, זֶהוּ מֵצַד הַדִּין הַקָּשָׁה (הַקְּדוּשָׁה), וְהָרִי פָּרְשׁוּהָ שֶׁהָרִי מְשַׁנֵּי צְדָדִים אֵלּוֹ וְנַעֲשֶׂה הַמֶּשְׁכָּן וְהַתְּקִין בָּהֶם לְהַתְּקִינָם בָּהֶם לְהִיּוֹת בֵּין יָמִין וּשְׂמָאל, וְהָרִי נִתְבָּאָר וּפְרִשׁוּהָ.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים מח) יְפִה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ הִר צִיּוֹן יִרְכָתִי צְפוֹן קְרִית מְלִיךְ רַב. בֹּא וּרְאֵה, כְּשֶׁבָרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, זָרַק אֶבֶן אַחַת נִכְבְּדָה מִתַּחַת כְּפֹסָא כְּבוֹדוֹ וְשָׁקַע אוֹתָהּ עַד הַתְּהוֹם, וְרֹאשׁ אֶחָד שֶׁל אוֹתָהּ אֶבֶן נַעֲוִץ בְּתוֹךְ הַתְּהוֹמוֹת, וְרֹאשׁ אֶחָד לְמַעְלָה, וְאוֹתוֹ הָרֹאשׁ הָאֶחָד הָעֲלִיּוֹן הוּא נִקְדָּה אַחַת (עֲלִיּוֹנָה) שְׁעוֹמֶדֶת בְּמֶרְכָּז הָעוֹלָם, וּמִשָּׁם הַתְּפֹשֵׁט הָעוֹלָם לְיָמִין וּלְשְׂמָאל וּלְכָל הַצְּדָדִים, וְהַתְּקִים בְּאוֹתָהּ נִקְדַּת הַמֶּרְכָּז, וְאוֹתָהּ אֶבֶן נִקְרָאת אֶבֶן הַשְּׁתִּיָּה, שְׁמִמְנָה נִשְׁתַּל הָעוֹלָם לְכָל הַצְּדָדִים. עוֹד שְׁתִּיָּה – שֶׁת יָהּ. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֵׁם אוֹתָהּ לְהִיּוֹת יְסוֹד הָעוֹלָם וְהַשְּׁתַּלְת הַכָּל.

בְּשִׁלְשָׁה גִּוְנִים הַתְּפֹשֵׁטָה הָאָרֶץ סְבִיב אוֹתָהּ נִקְדָּה. הַתְּפֹשֵׁטוֹת רֵאשׁוֹנָה סְבִיב אוֹתָהּ נִקְדָּה, כָּל צַחוֹת וְזַכוֹת הָאָרֶץ שֵׁם הֵם עוֹמְדִים, וְשֵׁם הֵם. וְזוֹ עוֹמֶדֶת לְמַעְלָה עַל כָּל הָאָרֶץ סְבִיב אוֹתָהּ נִקְדָּה. הַתְּפֹשֵׁטוֹת שְׁנִיָּה סְבִיב אוֹתָהּ הַתְּפֹשֵׁטוֹת רֵאשׁוֹנָה, אֵין שֵׁם צַחוֹת וְזַכוֹת כְּאוֹתָהּ רֵאשׁוֹנָה, אֲבָל הוּא דִק וְצַח בְּצַחוֹת שֶׁל הָעֶפֶר יוֹתֵר מִכָּל שְׂאֵר עֶפֶר אֶחָר. הַתְּפֹשֵׁטוֹת שְׁלִישִׁית הִיא חֲשֵׁךְ וְגִסּוֹת הָעֶפֶר יוֹתֵר מִכָּל, וְסְבִיב זֶה עוֹמְדִים מִי הָאוֹקֵינוֹס שְׁסוֹבֵב כָּל

העולם. נמצא שאותה נקדה עומדת במרכז, וכל הגונים של ההתפשטות של העולם סביבה.

התפשטות ראשונה הוא בית המקדש, וכל אותם היכלות ועזרות, וכל אותו תקון שלו וירושלים, וכל העיר מהחומות ופנימה. התפשטות שניה – כל ארץ ישראל שהתקדשה בקדשה. התפשטות שלישית הוא כל שאר הארץ, מקום בית מושב שאר העמים, וים האוקיינוס שסובב הכל.

והרי פרשוק שסוד זה גוני העין שסובבים אותה נקדה של מרכז העין, שהוא מראה של כל העין, כמו שאותה נקדת המרכז שאמרנו שהיא מראה של הכל, ושם עומד בית קדש הקדשים וארון וכפרת שהם המראה של הכל. נמצא שאותה נקדה היא המראה של כל העולם. ועל זה כתוב יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון וגו'. יפה – יפה אותו המראה ושמתת הכל. נוף – נוף האילן, שהוא היפי של הכל.

בא וראה, היפי של העולם והמראה של העולם לא נראה בעולם, עד שנבנה והוקם המשכן ונכנס הארון לתוך הקדש. מאותה שעה נראה המראה של הכל בעולם והתתקן העולם, והולכים באותו משכן ובאותו ארון, עד שמגיעים לאותה נקדה שהיא יפה נוף שמחת הכל. כיון שהגיעו לשם, אז פתח הארון ואמר, (תהלים קלב) זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי אויתיך.

על ידי עסק ישראל בסודות התורה יבוא משיח צדקנו

על ידי עסק ישראל בסודות התורה יבוא משיח צדקנו במהרה בימינו אמן כמבאר בזהר הקדוש וסימן לדבר: "סוד" במלוי "סמ"ך וא"ו דל"ת" גימטריא 'משיח ב"ן יוסף' במקונו. שאף משיח בן יוסף יחיה ויתקיים על ידי זכות למוד רזין דאורייתא. (קהלות יעקב ערך סוד)

ללמד בכל יום זהר להשביע נפשו בשבע שמחות את פניך

סדר הלמוד ללמד בכל יום גמרא ומשניות וזהר להשביע נפשו בשבע שמחות את פניך. (נתיב מצותיך שביל התורה א' ל"ב)

סדר הלימוד ליום כז שבט [יום 145 בשנה]

רבי ייסא אמר, הפסוק הזה אמרה אותו כנסת ישראל בפעם שנבנה בית המקדש ונכנס הארון למקומו. רבי חזקיה אמר, הקדוש ברוך הוא אמר אותו על כנסת ישראל כשישראל עושים רצונו, שהרי אז הקדוש ברוך הוא יושב על כסא כבודו וחס על העולם, וברכה ושלום ורחיבות הכל נמצאים. ואז אמר, זאת מנוחתי עדי עד.

ובא ראה, בפעם שכל האמנים התחילו לעשות האמנות, אותו מעשה ממש שהתחילו היה נשלם מעצמו. הם מתחילים – והיא משלימה את המעשה, היא ממש. מנין לנו? שכתוב ותכל כל עבדת משפן אהל מועד.

כמו זה – (בראשית ב) ויכלו השמים והארץ. ואם תאמר, ויכל אלהים ביום השביעי – ודאי כך הוא! שכל העולם, אף על גב שכל המעשים נשלמו כל אחד ואחד, כל העולם לא היה שלם בקיומו עד שבא היום השביעי. שכשבא היום השביעי, אז נשלמו כל המעשים, והשלים בו הקדוש ברוך הוא את העולם. זהו שכתוב ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה. בזה נשלם, בקיום כל מעשה שעשה, ועל זה ויכל אלהים ביום השביעי.

ובשנבנה בית המקדש, כל מעשה שנעשה – נעשה מעצמו. האמנים התחילו – והמעשה נראה להם להעשות ונרשם לפנייהם והשתלם מעצמו. והרי פשוטה, שכתוב (מלכים א-ו) והבית בהבנתו. לא כתוב והבית כאשר בנוהו, אלא בהבנתו, שהוא נשלם מעצמו. וכתוב אכן שלמה מסע נבנה. לא כתוב בנוהו, אלא נבנה, הוא מעצמו נבנה. וכל בכל מעשה שהוא קדוש, משתלם מעצמו.

ובצלאל בן אורי בן חור. פסוק זה למדנו, שרוח הקדש הכריזה עליו לעיני ישראל ואמר: ובצלאל בן אורי בן חורי למטה יהודה עשה את כל אשר צוה ה' את משה. ואתו אהליהב בן אחיסמך, מה זה ואתו? אלא למדנו שאהליהב לא עשה מעשה לבדו, אלא עם בצלאל, ועמו עשה כל מה שעשה. זהו שכתוב ואתו, ואתו ולא לבדו. מכאן שהשמאל בכלל ימין תמיד, ועל זה כתוב (שמות לא) ואני הנה נתתי אתו את אהליהב. זה ימין וזה שמאל.

אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה וְגו'. רַבִּי יִיסָא אָמַר, כִּיּוֹן שֶׁעָשׂוּ כָּל הַחֲכָמִים אֶת הַמִּשְׁכָּן, צָרִיךְ לְהַחְזִיר חֶשְׁבּוֹן מְכַל אוֹתָם הַמַּעֲשִׂים שֶׁנַּעֲשׂוּ בוֹ. מָה הַטַּעַם? מִשׁוּם שֶׁכָּל חֶשְׁבּוֹן וְחֶשְׁבּוֹן, כְּשֶׁהִיא נַעֲשֶׂה חֶשְׁבּוֹן, כִּךָּ הַתְּקִים אוֹתוֹ מַעֲשֶׂה, וְהַתְּקִים בְּמִקוּמוֹ.

וַיִּשְׂרָאֵל כָּלָם, כְּמוֹ שֶׁנִּתְרַצּוּ בְּמָה שֶׁנִּדְּבָרוּ בְּרֵאשׁוֹנָה, גַּם כִּךָּ הַתְּרַצּוּ בְּאוֹתוֹ חֶשְׁבּוֹן, וְאִזּוֹ הַתְּקִים כָּל הַמַּעֲשֶׂה בְּאוֹתוֹ רִצּוֹן. וְלִכֵּן צָרִיךְ כָּאֵן חֶשְׁבּוֹן, מִשׁוּם שֶׁבִּזְוָה מִתְּקִים הַמַּעֲשֶׂה. אֵלֶּה כְּתוּב, וְלֹא כְּתוּב וְאֵלֶּה. אֵלֶּה זֶהוּ חֶשְׁבּוֹן שֶׁפּוֹסֵל אֶת כָּל הַחֶשְׁבוֹנוֹת שֶׁל הָעוֹלָם, וְזֶה הַתְּקִים יוֹתֵר מִכָּלָם, שֶׁבִּזְוָה הַתְּקִים הַמִּשְׁכָּן וְלֹא בְּאַחֵר.

פָּתַח וְאָמַר, (סו ב) וְהָיָה אֲמוּנַת עֲתִידֶיךָ חֶסֶן יִשׁוּעַת חֲכָמַת וְדַעַת יִרְאֵת ה' הִיא אוֹצְרוֹ. פְּסוּק זֶה פִּרְשׁוּהוּ הַחֲבָרִים, אֲבָל הָרִי שְׁנִינּוּ, כָּל אָדָם שֶׁמִּתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה וְזוֹכֵה לְקַבֵּעַ לָהּ עֲתִים, צָרִיךְ בְּאֲמוּנָה, שֶׁרִצּוֹנוֹ יִתְכַּוֵּן לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, יִתְכַּוֵּן לְשֵׁם שְׁמַיִם, מִשׁוּם שֶׁאֲמוּנָה לְכַךָּ הַתְּכוּנָה. חֶסֶן יִשׁוּעַת, לְכָלֵל רַחֲמִים בְּדִין. חֲכָמַת וְדַעַת, שְׁשֵׁנִי אֵלֶּה שׁוֹרִים זֶה עַל זֶה. זֶה טְמִיר וְגִנּוּז, לְהַשְׁרוֹת זֶה עַל זֶה.

יִרְאֵת ה' הִיא אוֹצְרוֹ – אוֹצְרוֹ שֶׁל כָּל אֵלֶּה, מִשׁוּם שֶׁיִּרְאֵת ה' הַזֶּה לּוֹקַחַת כָּל אוֹתָם נְחָלִים, וְנַעֲשִׂית אוֹצֵר לְכָלָם. וְכִשְׁיוֹצְאִים מִמֶּנָּה כָּל אוֹתָם גִּנְזִים כָּלָם, מוֹצִיאָה אוֹתָם בְּחֶשְׁבּוֹן. מִנֵּיִן לָנוּ? שְׁכַתּוּב (שִׁיר ז) עֵינֶיךָ בְּרִכּוֹת בְּחֶשְׁבּוֹן. בְּחֶשְׁבּוֹן וְדַאי עוֹשֶׂה, וּמוֹצִיאָה אוֹתָם בְּרִכּוֹת מִים, וּמִשְׁגִּיחָה לְהוֹצִיא הַכֹּל בְּחֶשְׁבּוֹן. (וּמִשְׁקִים לְכָלָם)

וְיָכֵן נִקְרְאֵת אֲמוּנָה, וּבְכָל נִקְרְאֵת אֲמוּנָה, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ. וּמָה אִם כָּאֵן צָרִיךְ לְהִרְאוֹת אֲמוּנָה – לְשֶׁאֵר דְּבָרֵי הָעוֹלָם עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה. וְעַל זֶה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִיא מוֹדִיעַ לְכָל יִשְׂרָאֵל סוּד הַנְּאֻמָּנוֹת שֶׁלָּהֶם בְּכָל מָה שֶׁעָשׂוּ, וְהַכֹּל נִתְבָּאֵר.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יִצְחָק הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְדַאי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַתְּרַצָּה בְּכַצְלָאֵל לְעִבּוּדַת הַמִּשְׁכָּן יוֹתֵר מִכָּל יִשְׂרָאֵל. לְמָה? אָמַר לוֹ, הַשֵּׁם גּוֹרֵם, וְהָרִי פִּרְשׁוּהָ, שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֵׁם שְׁמוֹת בְּאַרְץ לְהַתְעַטֵּר (לְעוֹרֵר) בָּהֶם וְלַעֲשׂוֹת בָּהֶם מַעֲשֶׂה בְּעוֹלָם. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (תְּהִלִּים מו) אֲשֶׁר שֵׁם שְׁמוֹת בְּאַרְץ.

אָמַר לוֹ, סוּד הוּא כָּאֵן. יְהוּדָה הִיא מִצַּד הַשְּׂמָאל, וְחִזְר וְנִדְּבַק בְּיָמִין, וְעַל זֶה בְּצַד זֶה נַעֲשֶׂה הַמִּשְׁכָּן. הַתְּחִיל מִצַּד שְׂמָאל, וְנִדְּבַק בְּצַד

יָמִין, וְאַחַר כֵּן נִכְלָל זֶה בְּזֶה וְנַעֲשֶׂה הַכֹּל יָמִין. כְּמוֹ כֵּן הַתּוֹרָה מֵתְחִילָה מְשֻׁמָּאל וְנִדְבַקְתָּ בְיָמִין, וְנִכְלָל זֶה בְּזֶה וְנַעֲשֶׂה הַכֹּל יָמִין. רְאוּבֵן הַתְּחִיל מִיָּמִין וְסָטָה לְשֻׁמָּאל, וְנִסְעוּ עִמּוֹ שָׂאֵר הַשְּׂבָטִים שֶׁהֵם שְׁמָאל, מִשּׁוּם שֶׁהַתְּחִיל מִיָּמִין וְסָטָה לְשֻׁמָּאל.

יְהוּדָה הַתְּחִיל מְשֻׁמָּאל וְסָטָה לְיָמִין. הַתְּחִיל מְשֻׁמָּאל, מִשּׁוּם שֶׁבָּא מִצַּד שְׁמָאל, וְנִדְבַק בְיָמִין, וְהִמְשִׁיךְ נַעֲשֶׂה בְּצַד הַזֶּה. הַתְּחִיל מִצַּד שְׁמָאל וְנִדְבַק בְּצַד יָמִין. וְעַל זֶה בְּצִלְאֵל, שָׁבָא מֵהַצַּד שְׁלוֹ, עָשָׂה אֶת הַמְשָׁכָן וְהַתְּתִקֵן אֲצֵלוֹ. וְהָרִי פִּרְשׁוּהָ שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רָצָה בּוֹ, וּבִרְרָה אוֹתוֹ מִכָּלֵם לַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה.

וְנִתֵּן לוֹ חֻכְמָה וְתְבוּנָה וְדַעַת, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְוֵה, מִשּׁוּם שֶׁעִמּוֹ הָיָה בְּרֵאשׁוֹנָה הַשְּׂכָל הַלֵּב, שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת ל"א) וּבִלְבָב כָּל חָכֵם לֵב נִתְּתִי חֻכְמָה. מִשּׁוּם שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא נֹתֵן חֻכְמָה אֲלֵא לְמִי שִׁישׁ בּוֹ חֻכְמָה, וּפְרִשׁוּהָ הַחֲבָרִים וְנִתְבָּאֵר, וְכֵן כְּמוֹ כֵּן בְּצִלְאֵל. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בְּצִלְאֵל – שָׁמוּ גֵרָם לוֹ, וְעַל חֻכְמָתוֹ נִקְרָא כֵּן, וְסוּד הַמֶּלֶךְ בְּצִלְאֵל – בְּצֵל אֵל.

פְּתַח וְאָמַר, (שִׁיר ב') כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר כֵּן דוּדֵי וְגו'. בְּצֵלוֹ – הֵינּוּ בְּצִלְאֵל, שֶׁהוּא הַתְּקִין הַמְשָׁכָן וְעָשָׂה אוֹתוֹ, שֶׁכְּתוּב חֲמֻדָּתִי וַיִּשְׁבַּתִּי. שֶׁהַמְשָׁכָן נִחְמַד לְשַׁבַּת בּוֹ, שֶׁהוּא עָשָׂה חֲמֻדָּה לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל, וְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל יוֹשְׁבַת בְּצֵל הָאֵל. וְזֶהוּ בְּצִלְאֵל.

וּפְרִיֹו מִתּוֹק לְחֻכֵּי, שֶׁזֶהוּ שֶׁעוֹשֶׂה פְרוֹת טוֹבִים בְּעוֹלָם, שֶׁכְּתוּב (הוֹשֵׁעַ י"ד) מִמְּנֵי פְרִיָךְ נִמְצָא. מִי הוּא פְרִי? אֵלֶּה הֵם נְשֻׁמוֹת הַצְּדִיקִים, שֶׁהֵם פְּרִי מַעֲשָׂיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁאוֹתוֹ נִהְרָ שִׁיּוּצָא מֵעֵדֶן מוּצִיא וְזוֹרֵק נְשֻׁמוֹת לְעוֹלָם, וְהֵם הַפְּרוֹת שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמִשּׁוּם כֵּן פְּרִיֹו. זֶהוּ כְּמוֹ שֶׁאָמַרְנוּ.

בְּצֵלוֹ – זֶהוּ בְּצִלְאֵל. וְעַל זֶה תִּקּוֹן הַמְשָׁכָן עַל יְדֵי בְּצִלְאֵל הָיָה. וּמִשּׁוּם כֵּן, וּבְצִלְאֵל בֵּן אוּרִי בֵּן חוּר. בֵּן אוּרִי – זֶה אוּר הַשֶּׁמֶשׁ שִׁיּוּצָא. בֵּן אוּרִי – זֶה יָמִין. בֵּן חוּר – זֶה שְׁמָאל. בֵּן אוּרִי בֵּן חוּר (בֵּן חוּר בֵּן חוּרִי). וְעַל זֶה נִשְׁלַם בּוֹ דִּינוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה הָעֶגְלָה.

כִּי הִזְהִב הָעֵשׂוֹי – מֵאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁנִּתְּנָה לוֹ יִשְׂרָאֵל, הָיָה עֹשׂוֹי וְנִתְתִּקֵן מִקֶּדֶם לְכֵן. בְּכָל מְלֶאכֶת הַקְּדֻשָּׁה – כָּל אוֹתוֹ זֶהֱב נַעֲשֶׂה וְנִתְתִּקֵן בְּכָל מְלֶאכֶת הַקְּדֻשָּׁה. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁבְּכָל דְּרָגָה וְדְרָגָה הָיָה

מתתקן בה זֶהֱב, שאין שלמות אלא ברחמים ודין, ועל זה זֶהֱב הִיָּה הולך בכל מלאכת הקדש. בכל אותה עבודה שנקראת קדש הִיָּה הולך בה זֶהֱב, זֶהֱב בכל.

רבי אבא, רבי יוסי ורבי חזקיה היו יושבים ועוסקים בתורה. אמר לו רבי חזקיה לרבי אבא, הרי אנו רואים שהקדוש ברוך הוא רוצה בדין בכל לערב זה בזה, והוא מאריך דין לרשעי העולם. אם הוא רוצה בדין, למה מסלק אותו מן הרשעים? אמר לו, כמה הרים נעקרו בדבר הזה, אבל כמה דברים גלה המנורה הקדושה בזה.

ובא ראה, הדין שהקדוש ברוך הוא רוצה בו הוא דין ברור, הוא דין שמעורר אהבה ושמחה. אבל הרשעים, כשהם בעולם, כלם דין של זֶהֱמָה, כלם דין שלא רוצה בו הקדוש ברוך הוא כלל. ועל זה לא צריך לערב דין קדוש בדין טמא של זֶהֱמָה, עד שמתכלה מעצמו ומאבדו מהעולם הבא, ואותו דין של זֶהֱמָה שבו, הוא מאבד אותו מן העולם.

פתח ואמר, (תהלים צב) בפרח רשעים כמו עשב ויציצו כל פעלי און להשמדם עדי עד. הפסוק הזה פירושו. אבל בא וראה, בפרח רשעים כמו עשב, כעשב הזה שהוא ביבש בארץ והוא יבש, כששורים בו מים הוא פורח, ואותו יבש פורח. וכאילן הזה קצוץ שצץ מחדש, ולא מעלה אלא אותם פירות לצד זה ולצד זה, שהם ענפים שעולים, ולעולמים לא עולה אילן כפי שהיה בראשונה להיות אילן, וכל זה להשמדם עדי עד, לעקרו מהשרשים ומהכל.

עוד יש סוד אחר בזה, על שהקדוש ברוך הוא מאריך רגזו עם הרשעים בעולם הזה, משום שהעולם הזה הוא חלק של הצד האחר, והעולם הבא הוא צד הקדשה. והוא חלק הצדיקים, שהצדיקים יהיו בו בעטרת הכבוד של רבונם. ושני הצדדים הללו עומדים זה כנגד זה. זה צד הקדשה, וזה הצד האחר שטמא. זה עומד לצדיקים, וזה עומד לרשעים. והכל זה כנגד זה. אשרי הצדיקים שאין להם חלק בעולם הזה, אלא בעולם הבא.

בא וראה, הכל התתקן והתגלה לפני הקדוש ברוך הוא, ואף על פי שבלק ובלעם לא התכוננו על הקדוש ברוך הוא, הכל התתקן לפניו, ולא גרע משכרם כלום בעולם הזה. באותו זמן שלטו על ישראל, שגרום אותו קרבן להסתלק מישראל עשרים וארבעה אלף,

פָּרַט לְכֹל אֵלּוּ שְׁנֵהֲרֵגוּ, שְׁכַתּוֹב (במדבר כה) הֲרֵגוּ אִישׁ וְאֶנְשֵׁי הַנְּצַמְדִים לְבַעַל פְּעוֹר, וְכַתּוֹב קַח אֶת כָּל רְאֵשֵׁי הָעַם וְהוֹקַע אוֹתָם לַה'. וְעַד כַּעַת אוֹתוֹ קָרְבֵן הָיָה תְלוּי לְהַפְרַע מִיִּשְׂרָאֵל. שְׁבַעָה מְזַבְּחוֹת כְּחֻשְׁבוֹן אַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בֵּא וּרְאֵה, אוֹתָם אַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם קָרְבָנוֹת עָשׂוּ בְלֶק וּבְלַעַם, וְנָטְלוּ אוֹתָם מֵאוֹתוֹ הַצַּד הָאֲחֵר לְקִדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְעַל זֶה הָיָה תְלוּי אוֹתוֹ קָרְבֵן, שְׁיִטַל אוֹתוֹ הַצַּד הָאֲחֵר, שְׁנִקְרָא קַלְלָהּ, מִיִּשְׂרָאֵל. וְעַד עַכְשָׁיו לֹא גָבַהּ מֵהֶם. וְזֶהוּ סוּד (מלכים-ב ב) וַיִּפֶן אַחֲרָיו וַיִּרְאֵם. וַיִּפֶן אַחֲרָיו - אַחֲרֵי שְׁכִינָהּ, שְׁעַמַּד הַצַּד הָאֲחֵר לְאֲחֹר. וַיִּרְאֵם - הִסְתַּכַּל בָּהֶם אוֹתוֹ הַצַּד הָאֲחֵר וּרְאֵה אוֹתָם שְׂרָאוּיִים לְהַעֲנִשׁ, וְעַל זֶה - וַיִּקְלַלֵם בְּשֵׁם ה'. בְּשֵׁם ה' - לְהוֹצִיא אוֹתוֹ שֵׁם ה' מִחַיּוֹב זֶה, מֵאוֹתוֹ חַיּוֹב שֶׁל אוֹתוֹ קָרְבֵן שֶׁהִקְרִיב אוֹתוֹ צַד אֱלֹו, וְהַכֵּל מִתְקַן לְפָנֵי הַקִּדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלֹא נֶאֱבַד דְּבַר. כְּמוֹ כֵן הַכֵּל הַתְתַקַּן לְפָנֵי הַקִּדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הֵן לְטוֹב הֵן לְרַע.

בֵּא וּרְאֵה, דָּוִד הוּא הָיָה שְׁבָרַח לְפָנֵי שָׂאוּל, וְעַל זֶה גָרַם שְׁנֶאֱבָדוּ כָּל אוֹתָם כְּהַנִּי נוֹב, וְלֹא נִשְׂאָר מִכָּלֶם - רַק אֶבְיָתָר לְבָדוּ שְׁבָרַח. וְזֶה גָרַם כְּמָה רַעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל, וּמֵת שָׂאוּל וּבְנָיו, וְנִפְלוּ מִיִּשְׂרָאֵל כְּמָה אֲלָפִים וּרְבָבוֹת. וְעַם כָּל זֶה, אוֹתוֹ חֲטָא הָיָה תְלוּי עַל דָּוִד לְגַבּוֹתוֹ מִמֶּנּוּ, עַד שֶׁכָּל בְּנֵי דָוִד נֶאֱבָדוּ בְיוֹם אֶחָד, וְלֹא נִשְׂאָר מֵהֶם אֶלֶּא יוֹאֵשׁ לְבָדוּ, שְׁנִגְנַב. כְּמוֹ שֶׁלֹּא נִשְׂאָר מֵאַחִימֶלֶךְ - רַק אֶבְיָתָר לְבָדוּ. וְעַד עַכְשָׁיו אוֹתוֹ חֲטָא הָיָה תְלוּי לְעֲשׂוֹת דִּין עַל נוֹב עַל אוֹתוֹ חֲטָא שֶׁל נוֹב, שְׁכַתּוֹב (ישעיה י) עוֹד הַיּוֹם בְּנוֹב לְעַמֶּד, וּפְרָשׁוּהָ.

כְּמוֹ זֶה - כָּל הַזֶּהֱבָ הָעֲשׂוּי לְמִלְאֲכָהּ. מַה זֶה הָעֲשׂוּי? כָּאֵן הִסְתַּכַּל הַקִּדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּשֶׁנִּתְּנוּ יִשְׂרָאֵל זֶהֱבָ לְעַגְלָה, וְהַקִּדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִקְדִּים לָהֶם זֶהֱבָ זֶה לְרַפּוּאָה, שֶׁהָרִי זֶהֱבָ הַמְשַׁכֵּן הַקְדִּים לָהֶם לְאוֹתוֹ הַזֶּהֱבָ שְׁנִתְּנוּ לְעַגְלָה. שֶׁכָּל הַזֶּהֱבָ שֶׁהָיָה עִמָּהֶם וְנִמְצָא עִמָּהֶם, נִתְּנוּ לְתִירוּמַת הַמְשַׁכֵּן. הִהָיָה עוֹלָה בְדַעַתְךָ, שְׁכַשְׁעֵשׂוּ אֶת הָעַגְלָה נִמְצָא עִמָּהֶם זֶהֱבָ, וְהֵם פָּרְקוּ אֲזַנֵּיהֶם לְטַל אוֹתוֹ זֶהֱבָ, שְׁכַתּוֹב (שמות לב) וַיִּתְּפְּרוּ כָּל הָעַם אֶת נִזְמֵי הַזֶּהֱבָ אֲשֶׁר בְּאֲזַנֵּיהֶם! וְעַל זֶה הִקְדִּים זֶהֱבָ הַתִּירוּמָה, לְכַפֵּר עַל הַמַּעֲשֵׂה הַזֶּה. (ומשום כָּךְ)

וּבְצִלָּאֵל בֶּן אוּרִי בֶן חוּר לְמִטָּה יְהוּדָה, מִצַּד הַמַּלְכוּת עָשָׂה אֶת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה, שֶׁהָרִי כָּל אֲמָנוֹת הַמְשַׁכֵּן הַתְתַקַּנָּה

בהם ועל ידיהם. בצלאל עשה את האמנות, ומשה התקין את הכל אחר כן. משה ובצלאל היו כאחד. משה למעלה - בצלאל תחתיו. סיום הגוף כמו הגוף. בצלאל ואהליהב, הרי פרשוה - זה ימין וזה שמאל, והכל אחד. ומשום כן, ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה וגו', ואתו אהליהב בן אחיסמך למטה דן וגו'.

כ הַזֶּהב הַעֲשׂוּי לַמְּלָאכָה בְּכֹל מְלָאכַת הַקֹּדֶשׁ וְגו'. רבי יוסי פתח את הפסוק באלישע, שכתוב (מלכים-ב ב) ויעל משם בית אל והוא עלה בדרך וגו'. ונערים קטנים, הרי פרשוה - מנערים היו מכל דברי התורה ומכל מצוות התורה. קטנים - קטני אמונה, והתחייבו בדין העולם הזה ובדין של העולם הבא. יצאו מן העיר - יצאו מסוד האמונה. כתוב כאן יצאו מן העיר, וכתוב שם (הושע יא) ולא אבוא בעיר. (מסוד האמונה נקרא עיר, תהלים מח) עיר ה' צבאות עיר אלהינו).

ויִפֶּן אַחֲרָיו וִירָאם. ויפן אחריו, שהסתכל לאחוריו אם יחזרו בתשובה ואם לא. ויראם, מה זה ויראם? הסתכל בהם שהרי אין זרע מתקן עתיד לצאת מהם, ופרשוה. ויראם, הרי פרשוה שנעשו בליל יום הכפורים, מיד - ויקללם בשם ה'.

וסוֹד הוּא בַּפְּסוּק הַזֶּה. ויפן אחריו - הסתכל בהם אם יענש עליהם והתפנה מזה, כמו שנאמר (במדבר יב) ויפן אהרן, שהתפנה מצרעתו. אף כאן התפנה מענשם. ויראם, שהיו עומדים אחר כן לעשות כמה רעות לישראל.

ויִפֶּן אַחֲרָיו, כמו שנאמר (בראשית יט) ותבט אשתו מאחוריו. מה זה מאחוריו? מאחורי השכינה. אף כאן ויפן אחריו - הסתכל מאחורי השכינה וראה את כלם. שהרי באותו לילה ששולטת על כפרת חטאיהם של ישראל, התעברו מהם אמותיהם. מיד - ויקללם בשם ה' ותצאנה שתיים דבים מן היער. שתיים דבים? שנים דבים הנה צריך להיות! מה זה שתיים דבים? נקבות היו ובניהם. ותבקענה מהם ארבעים ושנים ילדים, הרי פרשוה - כנגד הקרבנות של בלק.

ויְהִי זֶהב הַתְּנוּפָה, למה נקרא זהב התנופה, ולא נקרא כן: כסף התנופה? אלא שני אלה נקראו כן: זהב התנופה, ונחשת התנופה. ולא נקרא כן כסף התנופה, אלא אלו נקראו כן משום שזו היא הסתלקות למעלה, שהרי יש כן למטה, ואינו זהב (כדגמת) התנופה. ובכל מקום תנופה היא הרמה למעלה ולא הורדה למטה.

והוא סוד החשבון הזה, שכל הדרגות והמרפבות הללו כלן עומדות בתנופה (ד), והוא זהב התנופה, וזהו זהב. שכל מה שמתפשט למטה, מסתיר את המראה והטוב והאור שלו, וכשהוא בתנופה, אז הוא זהב טוב בסוד האור שלו. וכל אותו שלמטה – פסלת הזהב, והוא ההתוך שלו.

וכסף פקודי העדה, משום שזה הוא כל מה שמתפשט למטה כף הוא טוב, ואף על גב שאינו בתנופה הזו – הכל הוא לטוב. אבל זהב, כל מה שמתפשט למטה – הכל הוא לרע. זה מתפשט לטוב, וזה מתפשט לרע. ומשום כף צריך להניף תנופה ולהעלות למעלה. וזה צריך להתפשט למטה ולכל הצדדים, משום שעומדים כלם לטוב.

פתח ואמר, (תהלים פד) כי שמש ומגן ה' וגו'. כי שמש – זה הקדוש ברוך הוא. ומגן – זהו הקדוש ברוך הוא. שמש – זהו סוד השם הקדוש יהו"ה, שכאן עומדות כל הדרגות למנוחה. ומגן – זהו סוד השם הקדוש שנקרא אלהים. וסוד זה שכתוב (בראשית טו) אנכי מגן לך. ושמש ומגן זהו סוד השם השלם. חן וכבוד יתן ה', להיות הכל בסוד אחד.

לא ימנע טוב להלכים בתמים – סוד זה (אבות) שכתוב (איוב לח) וימנע מרשעים אורם. וזהו אור ראשון שכתוב בו (בראשית א) וירא אלהים את האור כי טוב, שגנזו והסתירו הקדוש ברוך הוא, כמו שבארוהו, וגנזו אותו מהרשעים, ומנע אותו בעולם הזה ובעולם הבא. אבל לצדיקים מה כתוב? לא ימנע טוב להלכים בתמים. זהו אור הראשון שכתוב בו (שם) וירא אלהים את האור כי טוב.

ועל זה לא צריך זה להעלות ולהניף אותו, אלא להתפשט ולהתגלות, ולא להתעלות כמו אותו אחר שהוא שמאל, ולכן נקרא אותו תנופה, ולא זה. ומשום כף – וכסף פקודי העדה מאת כפר וגו'.

בא וראה, צד הימין הוא תמיד עומד לקיים את כל העולם ולהאיר ולברך אותו, ומשום כף הכהן שהוא מצד הימין, מזדמן תמיד לברך את העם, שהרי מצד הימין באות כל הברכות לעולם, והכהן נוטל בראש, ועל כף הוא התמנה לברך למעלה ולמטה.

בא וראה, בשעה שהכהן פורש ידיו לברך את העם, אזי השכינה באה ושורה עליו וממלאה את ידיו. יד ימין עולה למעלה מעל יד שמאל, כדי להעלות הימין ולהגבירו על השמאל, ואז כל הדרגות שפורש בהן את ידיו, כלן מתברכות ממקור הכל. מקור הבאר מי הוא? זה צדיק. מקור הכל זהו עולם הבא, שהוא מקור עליון שכל הפנים מאירות משם, שהרי הוא המעין והמקור של הכל, וכל המאורות והמנורות משם נדלקים.

כמו כן המקור והמבוע של הבאר, כל אותן מנורות שלמטה, כלן מאירות ומתמלאות ממנו באור, וזה עומד כנגד זה. ומשום כך, בשעה שהכהן פורש ידיו ומתחיל לברך את העם, אז שורות ברכות עליונות ממקור עליון להדליק מנורות, וכל הפנים מאירות, וכנסת ישראל מתעטרת בעטרות עליונות, וכל אותן ברכות שופעות ונמשכות ממעלה למטה.

בא וראה, משה צוה – ובצלאל עשה, להיות הכל בסוד הגוף, וסיום הגו, שהוא אות ברית הקדש, להרבות אהבה וקשר של יחוד במשכן. והכל נעשה בסוד הימין. ועל זה, בכל מקום שצד הימין נמצא, אין שולטת בו עין רעה. ומשום כך – וכסף פקודי העדה, משום שאותו כסף בא מצד ימין, ולכן נמנה הכל במנין.

רבי יצחק שאל את רבי שמעון. אמר לו, הרי פרשה שברכה אינה שורה בדבר שעומד במדה ובדבר שעומד בחשבון, אז למה היה כאן במשכן הכל בחשבון? אמר לו, הרי זה נתבאר, אבל בכל מקום שצד הקדשה שורה עליו – אם אותו חשבון בא מצד הקדשה, הברכה שורה עליו תמיד ולא סרה ממנו. מנין לנו? ממעשר. משום שבא החשבון לקדש, נמצאת בו ברכה. כל שכן המשכן שהוא קדש ובא מצד הקדש.

אבל כל שאר דברי העולם שלא באים מצד הקדשה, אין הברכה שורה עליהם כשהם בחשבון, משום שהצד האחר, שהוא רע עין, יכול לשלט עליו. וכיון שיכול לשלט עליו, אין ברכה נמצאת בו, כדי שלא יגיעו ברכות לאותו רע עין. (ואיננו מצד הקדשה).

ומדה של קדשה וחשבון של קדשה תמיד נוספות בו ברכות, ועל זה וכסף פקודי העדה. פקודי העדה באמת ודאי, ואין פחד מעין הרע, ואין פחד מכל חשבון זה, שהרי בכל שורות ברכות מלמעלה.

אָמַר לו, משום שלא נטל מהם שקלים, שהוא פְּדִיּוֹן, שְׁכַתּוּב וְנִתְּנָו אִישׁ כֶּפֶר נַפְשׁוֹ לֵה' בַּפְּקֹד אֹתָם וְלֹא יִהְיֶה בָהֶם נֶגֶף בַּפְּקֹד אֹתָם. משום שְׁצָרִיךְ קֹדֶשׁ (שהוא בגלוי) לְתֵת פְּדִיּוֹן שֶׁל קֹדֶשׁ, וְאוֹתוֹ פְּדִיּוֹן שֶׁל קֹדֶשׁ לֹא נִלְקַח מֵהֶם. בֵּא וּרְאֵה, יִשְׂרָאֵל הֵם קֹדֶשׁ, שְׁעוֹמְדִים בְּלֵי חֻשְׁבוֹן (שֶׁל עֲצָמָם), וְלִכֵּן צָרִיךְ פְּדִיּוֹן לְטַל מֵהֶם, וְאוֹתוֹ פְּדִיּוֹן עוֹמֵד בְּחֻשְׁבוֹן, וְהֵם לֹא עוֹמְדִים בְּחֻשְׁבוֹן.

מָה הַטַּעַם? משום שְׁקֹדֶשׁ הוּא סוּד עֲלִיּוֹן שֶׁל כָּל הַדְּרָגוֹת. מָה אוֹתוֹ קֹדֶשׁ עוֹלָה עַל הַכֹּל וַיֵּשׁ לוֹ בַּחוּץ קֹדֶשׁ אַחַר לְמַטָּה שְׁעוֹמֵד תַּחְתּוֹ, וְעוֹמֵד בְּחֻשְׁבוֹן וּבְמִנְיָן – אִף כִּי יִשְׂרָאֵל הֵם קֹדֶשׁ, שְׁכַתּוּב קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לֵה', וְהֵם נוֹתְנִים קֹדֶשׁ אַחַר, כֶּפֶר שְׁלֵהֶם, שְׁעוֹמְדִים בְּחֻשְׁבוֹן, וְסוּד זֶה – יִשְׂרָאֵל הֵם אֵילָן שְׁעוֹמֵד בְּפָנִים, פְּדִיּוֹן (קֹדֶשׁ) אַחַר עוֹמֵד בַּחוּץ וְעוֹלָה לְחֻשְׁבוֹן, וּמִגֵּן זֶה עַל זֶה. הִלְכוּ.

פָּתַח רַבִּי אֱלֶעָזָר וְאָמַר, (הושע ב) וְהָיָה מִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּחוֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא יִמַּד וְלֹא יִסְפָּר וְגו'. מָה זֶה כְּחוֹל הַיָּם? שְׁנֵי גִוְנִים הֵם כָּאֵן. אַחַד – כְּחוֹל הַיָּם, מִשׁוּם שֶׁהֵם, כְּשֶׁעוֹלִים הַגְּלִים שֶׁלוֹ בְּזַעַף וּרְגֵז, וְאוֹתָם הַגְּלִים עוֹלִים לְשִׁטָּף אֶת הָעוֹלָם, כְּשֶׁמְגִיעִים וְרוֹאִים אֶת חוֹל הַיָּם, מִיַּד נִשְׁבָּרִים וְשָׁבִים לְאַחֹר וְשׁוֹכְכִים, וְלֹא יְכוּלִים לְשַׁלֵּט וּלְשִׁטֵּף אֶת הָעוֹלָם.

כְּמוֹ כֵּן יִשְׂרָאֵל הֵם חוֹל הַיָּם, וּכְשֶׁשָּׂאָר הָעַמִּים, שֶׁהֵם גְּלֵי הַיָּם, בְּעֲלֵי הָרְגֵז וּבְעֲלֵי דִינִים קָשִׁים, רוֹצִים לְשַׁלֵּט וּלְשִׁטֵּף אֶת הָעוֹלָם, רוֹאִים אֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם מְתַקְּשָׁרִים לְקֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְשָׁבִים וְנִשְׁבָּרִים לְפָנֵיהֶם וְלֹא יְכוּלִים לְשַׁלֵּט בְּעוֹלָם. דְּגָמָא אַחֲרֵת – מִשׁוּם שֶׁחוֹל הַיָּם אֵין לוֹ חֻשְׁבוֹן וְלֹא עוֹמֵד בְּחֻשְׁבוֹן וְלֹא כְּמִדָּה, שְׁכַתּוּב אֲשֶׁר לֹא יִמַּד וְלֹא יִסְפָּר, אִף כִּי יִשְׂרָאֵל אֵין לָהֶם חֻשְׁבוֹן וְלֹא עוֹמְדִים בְּחֻשְׁבוֹן.

בֵּא וּרְאֵה, יֵשׁ מִדָּה טְמִירָה וּגְנוּזָה, וַיֵּשׁ חֻשְׁבוֹן שְׁעוֹמֵד בְּגְנוּזָה טְמִירָה וּגְנוּז, וְזֶה עוֹמֵד בְּמִדָּה, וְזֶה עוֹמֵד בְּחֻשְׁבוֹן. וְזֶהוּ סוּד וְקִיּוּם הַכֹּל, שְׁלִמְעָלָה וּמַטָּה, מִשׁוּם שְׁאוֹתָהּ מִדָּה לֹא נוֹדַעַת לְעוֹלָמִים עַל מָה עוֹמֵד הַסוּד שֶׁל אוֹתָהּ מִדָּה וְעַל מָה עוֹמֵד סוּד אוֹתוֹ הַחֻשְׁבוֹן, וְזֶהוּ סוּד הָאֱמוּנָה שֶׁל הַכֹּל.

וַיִּשְׂרָאֵל לְמַטָּה לֹא עוֹמְדִים בְּחֻשְׁבוֹן, אֲלֵא בְּצַד שֶׁל דְּבַר אַחַר, וְהַפְּדִיּוֹן הוּא שְׁעוֹמֵד בְּחֻשְׁבוֹן. וּמִשׁוּם כֵּן, כְּשֶׁיִּשְׂרָאֵל

בכנסים בחשבון, נוטלים מהם פדיון, כמו שנתבאר. ועל כך בימי דוד, כשעשה חשבון בישראל ולא נטל מהם פדיון, היה רגז, ונאבדו מישראל כמה חילות וכמה מחנות.

ומשום כך כתוב במעשה המשפן, וכסף פקודי העדה וגו', לכל העבר על הפקדים. והכל התקדש לעבודת המשפן, והרי פרשה - כפרים חשבון אחד, שקלים חשבון אחד. משום שיש עליונים שעולים לחשבון עליון, ויש אחרים שעולים לחשבון אחר. זה עליון וזה תחתון. ומשום כך כתוב ויהי מאת ככר הכסף לצקת את אדני הקדש וגו'. אלה האדנים, הרי פרשה.

עוד פתח ואמר, (תהלים קכז) שיר המעלות לשלמה אם ה' לא יבנה בית וגו'. פסוק זה שלמה המלך אמר אותו בשעה שהיה בונה את בית המקדש והתחיל לבנות, והיה רואה שהמעשה מתתקן בידיהם והיה נבנה מעצמו, ואז התחיל ואמר, אם ה' לא יבנה בית וגו'. הינו הסוד שכתוב בראשית ברא אלהים, שהרי הקדוש ברוך הוא ברא והתקין את העולם הזה בכל מה שצריך, שהוא בית.

שוא עמלו בוניו בו - אלה סוד של אותם נהרות (נחלים) שיוצאים ונכנסים כלם בתוך הבית הזה להתקינו בכל מה שצריך. ואף על גב שכלם באים לתקן ולעשות את תקוננו, ודאי אם ה' - שהוא סוד העולם העליון, שהתקין (ביתו ולא עשה) ועשה את הבית כראוי, אותם בונים לחנם הם, אלא רק מה שהוא עושה ומתקין. אם ה' לא ישמר עיר, כמו שכתוב (דברים יא) תמיד עיני ה' אלהיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה, ופרשה. ובהשגחה הזו היא שמונה מכל הצדדים.

ואף על גב שכתוב (שיר ג) הנה מטתו של שלמה ששים גברים סביב לה מגברי ישראל, וכלם שומרים אותה. מה הטעם הם שומרים אותה? משום שכתוב מפחד בלילות, זהו פחד הגיהנם שעומד כנגדה כדי לדחותה, ומשום כך כלם מקיפים אותה.

ואף על גב שכלם עומדים באור המחשבה שלא נודע, ואז אור המחשבה הזה שלא נודע מכה באור של המסך, ומאירים כאחד ונעשים תשע היכלות.

וההיכלות אינם מאירים, ואינם רוחות, ואינם נשמות, ואין מי שיעמד בהם. רצון כל תשעת המאורות שכלם עומדים

במחשבה, שהיא אחת מהן בחשבון, שכלם לרדף אחריהם בשעה שעומדים במחשבה. ולא נדבקים ולא נודעים, אלה לא עומדים לא ברצון ולא במחשבה עליונה. תופסים בה ולא תופסים. באלה עומדים כל סודות האמונה וכל אותם מאורות מסוד המחשבה העליונה, שלמטה כלם נקראים אין סוף. עד כאן מגיעים המאורות ולא מגיעים ולא נודעים. אין כאן מחשבה ולא רצון.

כשמאירה המחשבה ולא נודע ממה מאירה, אזי מתלבשת ונסתרת בתוך הבינה, ומאירה (מי) למה שמאירה, ונכנסים זה בזה, עד שכלם נכללים באחד, והרי פרשוה. ובסוד הקרבן, כשהכל עולה, נקשר זה בזה ומאיר זה בזה, אז עומדים כלם בעליה, והמחשבה מתעטרת באין סוף, אותו האור שמאירה ממנו המחשבה העליונה נקרא אין סוף.

כיון שמאיר ומתפשטים ממנו חילות, אותה מחשבה נגנזת ונסתרת ולא ידועה, ומשם מתפשטת התפשטות לכל הצדדים, ומתפשטת ממנו התפשטות אחת, שהיא סוד העולם העליון.

וזה עומד בשאלה, והוא מאמר עליון, ופרשוה שנקראת מי, שכתוב (ישעיה מ) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה. שאלה אותו שברא אלה. אחר כך התפשט ונעשה ים, סוף כל הדרגות, שהיא למטה. ומשם מתחיל לבנות למטה, והכל עשה באותה צורה ממש שלמעלה, זה כנגד זה וזה כדגמת זה. ומשום כך שמירת הכל ממעלה ומטה.

והתפשטות זו, שהיא מחשבה, שהיא עולם העליון. וזהו אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר, שהוא שומר ישראל. (שוא שקד שומר, זהו שכתוב בו (משלי כז) ושמר אדניו יכבד) שלא עומד בו שמירה אלא בעולם העליון.

בא וראה, תכלת המשכן, הכל עומד בסוד עליון, ופרשוה. תכלת וארגמן, אחד להתקשר באחד. והרי נאמר בסוד הכתוב, (דברים ד) כי ה' אלהיך אש אכלה הוא. והרי נאמר שיש אוכלת אש, ואוכלת אותה ומשמדה אותה, משום שיש אש חזקה מאש, ונתבאר.

ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה ויום לעמודים וצפה ראשיהם וגו'. בא וראה, למדנו שאותם שקלים שכח אותם משה ולא ידע מה נעשה מהם, עד שיצא קול ואמר: ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה ויום לעמודים.

סדר הלימוד ליום כח שבט [יום 146 בשנה]

רבי חזקיה פתח ואמר, (שיר א) **עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו**. הפסוק הזה נתבאר. אבל עד שהמלך במסבו – זה הקדוש ברוך הוא, כשנתן תורה לישראל ובא לסיני, וכמה מרכבות היו עמו, כלם מרכבות קדושות, וכל הקדשות העליונות של קדשת התורה כלם היו שם, ותורה נתנה בלהוטים של אש, והכל בצד האש, וכתובה באש לבנה על גבי אש שחרה, והאותיות היו פורחות ועולות באויר.

והאות הראשונה של התורה נחלקה לשבע מאות ושבעים וחמשה לכל צד, וכלם נראו באויר הרקיע באות ו', ו' לצד זה, ו' לצד זה. וכן לכל הצדדים.

ואלו הווין היו עומדים על עמודים, ואותם העמודים היו עומדים על נס, וכל הווים עליהם. משום שסוד התורה עומד על ו'. ואותן ווי"ם שהם סוד האמונה של התורה, כלם עומדים על עמודים, שהם סודות שיוצאים בהם נביאים, הסוד שלהם בכל צד. ועל אותם עמודים עומדים אותם הווי"ם.

ו' עליונה היא סוד הקול שנשמע, והוא הסוד שעומדת בו התורה, משום שתורה יוצאת מאותו קול פנימי, שנקרא קול גדול. והקול הגדול הזה הוא סוד התורה, ועל זה כתוב, (דברים ה) קול גדול ולא יסף.

בא וראה, הקול הגדול הזה הוא עקר הכל וסוד השם הקדוש העליון, ועל זה פרשה שאסור לאדם להקדים שלום לחברו טרם שיתפלל תפלתו, וסוד זה פרשהו, שכתוב (משלי כז) מברך רעהו בקול גדול בבקר השכם קללה תחשב לו. ואינו אסור, עד שמברך אותו בקול גדול, שהוא עקר השם הקדוש.

ולכן סוד התורה יוצא מאותו קול גדול, וזהו מלך. במסבו – זה מעמד הר סיני, ופרשה נרדי נתן ריחו – זו כנסת ישראל, משום שאמרו ישראל, (שמות כד) כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע. שהמלך – זהו המלך העליון, ופרשהו.

בא וראה, כשהביא הקדוש ברוך הוא מבול על העולם כדי להשחית הכל, אמר הקדוש ברוך הוא לנח: צריך אתה (להסתתר) להשמר

שלא תראה את עצמך לפני המשחית, שלא ישלט עליך, משום שלא היה מי שיגן עליי. כיון שנקרב הקרבן שהקריב נח, אז התבשם העולם, ולא התבסס כל כך עד שעמדו ישראל על הר סיני. כיון שעמדו ישראל על הר סיני, אז התבשם העולם, והמשחית לא נמצא בעולם.

ורצה הקדוש ברוך הוא באותו זמן להעביר את אותו משחית מהעולם, (וכאשר) רק שישראל סרחו באותו זמן לימים מועטים ועשו את העגל. ואז מה כתוב? (שם לג) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב. ועדים היה סודות השם הקדוש שעטר אותם הקדוש ברוך הוא ונטל מהם, ואז שלט המשחית על העולם וחרו כמקדם, כמו באותו זמן ששלט בעולם, ועשה דין.

אמר רבי יוסי, בימי המבול מי נתן שם משחית? שהרי המים היו שנתגברו. בא וראה, אין לה דין בעולם, או כשמכה העולם בדין, שלא נמצא ביניהם אותו המשחית שהולך בתוך אותם הדינים שנעשים בעולם. אף כאן היה מבול, והמשחית היה הולך בתוך המבול, והוא נקרא כך. ולכן אמר הקדוש ברוך הוא לנח לטמן עצמו ולא תראה בעולם, והרי פרשוה.

בא וראה, אמר רבי אלעזר, ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה ווים לעמודים. למה ווים? אלא כמו מין ו'ו' היו, וראשם מצפה זהב. הם של כסף, וראשם מצפה זהב, משום שכל ו'ו' בא בצד הרחמים, וכלם היו יודעים למעלה בחשבון. ומשום שבאו מצד הרחמים היו נקראים ווים, וכל השאר תלויים בהם. ואין ו'ו' אלא זהב וכסף כאחד. ומשום כך כל אלו נקראו ווים של אותם עמודים. אילו עמודים? כמו שנאמר והעמודים שנים וגו'. משום שהרי אלה הם מחוץ לגוף, למטה היו עומדים.

אמר רבי יצחק, לא ידעתי אם זו עבודת קדש או חל, משום שכתוב ואת האלף. שהרי כתוב כאן האלף, וכתוב שם (שיר ח) האלף לה שלמה. מה להלן האלף חל – אף כאן האלף חל.

אמר לו, לא כך! שאם הוא היה חל, לא היו נעשים ממנו ווים. ועוד, שהרי שם כתוב האלף ולא יותר, וכאן כתוב האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים. האלף ששם הם חל, שכתוב האלף לה שלמה, וזהו חל, משום שכל חל אינו בצד הקדשה כלל. חל הוא מהצד האחר הטמא, ועל זה הבדלה בין קדש לחל, משום שצריכים

לְהַבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחַל. וְסוּד הַפְּתוּב כִּף הוּא – (ויקרא י) וּלְהַבְדִּיל בֵּין
הַקֹּדֶשׁ וּבֵין הַחַל וּבֵין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר.

וְעַם כָּל זֶה, אֵף עַל גַּב שֶׁהַפְּרָדָה יֵשׁ לְקֹדֶשׁ מִן הַחַל, חֵלֶק אֶחָד יֵשׁ
לוֹ בְּקֹדֶשׁ מִצַּד הַשְּׂמֵאל. זֶהוּ שֶׁפְּתוּב הָאֶלֶף לֶף שְׁלֵמָה, שֶׁהֵם
אֶלֶף יְמֵי הַחַל, וְהֵם יְמֵי הַגְּלוּת. כְּמוֹ שֵׁישׁ אֶלֶף יָמִים שֶׁל קִדְשָׁהּ, כִּף
גַּם אֶלֶף יָמִים לְצַד הָאֲחֵר.

וְעַל זֶה הֵעִירוּ הַחֲבָרִים, שְׂאוֹתֵם יְמֵי הַגְּלוּת יִהְיוּ אֶלֶף שָׁנִים. וְעַל כֵּן,
יֵשׁ אֶלֶף וַיֵּשׁ אֶלֶף, וְאוֹתָן אֶלֶף שָׁנוֹת הַגְּלוּת, אֵף עַל גַּב שֵׁישְׁרָאֵל
יִהְיוּ בַּגְּלוּת וַיִּתְמַשְׁכוּ יוֹתֵר – בְּאֶלֶף הַשָּׁנִים הַלְלוּ הֵם יִתְמַשְׁכוּ, שֶׁל
אוֹתָם אֶלֶף יָמִים שְׂאֵמְרָנוּ. וּמִשּׁוֹם כִּף פְּרֻשׁוֹהָ, כָּל שְׁלֵמָה שֵׁישׁ בְּשִׁיר
הַשִּׁירִים – קֹדֶשׁ, פָּרֵט לְזֶה שֶׁהוּא חַל. הָאֶלֶף שֶׁל כָּאֵן הוּא קֹדֶשׁ, וְכָל
מַעֲשֵׂיו קֹדֶשׁ, וְעַל זֶה עָשָׂה נוֹיִם לְעַמּוּדִים.

בֵּא וּרְאֵה, הֵרִי אֵמְרָנוּ, כָּל ו' הוּא בְּסוּד הַרְחָמִים, וְכָל מְקוֹם שָׁבָא ו'
בְּשֵׁם הַקֹּדֶשׁ, הוּא רְחָמִים, כְּמוֹ (בראשית יט) וְה' הִמְטִיר עַל סֹדֶם.
(שם יג) וְה' אָמַר אֶל אַבְרָם. רְחָמִים וְדִין כְּאֶחָד. שְׁמָה שׁוֹנָה בְּמַבּוּל
שֶׁפְּתוּב אֱלֹהִים בְּכָל מְקוֹם? לְמָה לֹא כָתוּב וְה'? אֵלָּא שְׁנִינוּ, בְּכָל
מְקוֹם שֶׁפְּתוּב וְה' – הוּא וּבֵית דִּינּוֹ. אֱלֹהִים סֵתֵם – דִּין לְבָדוֹ.

אֵלָּא בְּסֹדוֹם נַעֲשֶׂה דִין, וְלֹא כְּדִי לְהַשְׁמִיד אֶת הָעוֹלָם, וּמִשּׁוֹם כִּף
הוּא הַתְּעָרֵב עִם דִּין. אֲבָל בְּמַבּוּל כָּל הָעוֹלָם הִשְׁמַד, וְכָל
אוֹתָם שְׁנַמְצָאוּ בְּעוֹלָם. וְאִם תֹּאמַר, שֶׁהִרִי נָח וְכָל מָה שֶׁעָמּוּ נִצְלוּ –
הִרִי נִסְתָּר מִהָעֵינַי הִיָּה, שְׁלֹא נִרְאָה, וְעַל כֵּן כָּל מָה שְׁנַמְצָא בְּעוֹלָם
הִשְׁמִיד אוֹתוֹ.

וְעַל זֶה וְה' – בַּגְּלוּי, וְלֹא הַשְׁמִיד הַכֹּל. אֱלֹהִים – נִסְתָּר, וְצָרִיף
לְהַשְׁמִיר, שֶׁהִרִי מִשְׁמִיד הַכֹּל. וְלִכֵּן אֱלֹהִים לְבָדוֹ הִיָּה, וְסוּד זֶה
– (תהלים כט) ה' לְמַבּוּל יָשָׁב. מָה זֶה יָשָׁב? אֵלְמָלָא מְקַרָּא פְּתוּב, לֹא
יְכוּלִים לוֹמַר. יָשָׁב – יָשָׁב לְבָדוֹ, שְׁלֹא כָּא עִם דִּין. פְּתוּב כָּאֵן יָשָׁב,
וְכָתוּב שֵׁם (ויקרא יג) בְּדָד יָשָׁב, לְבָדוֹ.

וְסוּד לְמַדְנּוֹ, הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא נִסְתָּר וְגִלּוּי. גִּלּוּי הוּא בֵּית דִּין
שְׁלֵמָטָה. נִסְתָּר הוּא הַמְּקוֹם שֶׁכָּל הַבְּרָכוֹת יוֹצְאוֹת מִשָּׁם.
מִשּׁוֹם כִּף, כָּל דְּבָרֵי אָדָם שֶׁהֵם בְּנִסְתָּר, הַבְּרָכוֹת שׁוֹרוֹת עָלָיו. וְכָל
אוֹתָם שֶׁבַּגְּלוּי, אוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁל בֵּית דִּין שׁוֹרָה עָלָיו, מִשּׁוֹם שֶׁהוּא
מְקוֹם בַּגְּלוּי. וְהַכֹּל הוּא בְּסוּד עָלְיוֹן כְּמוֹ שְׁלֵמָעֲלָה.

עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ בְּמִסְבוֹ (שיר א), בְּאוֹתָהּ חֲבֵרוֹת וְתַפְנוּק שֶׁל הָעֵדֶן הָעֲלִיּוֹן, (הרי בארנו שזה) בְּאוֹתוֹ שֶׁבִיל נִסְתָּר וְגִנוּז וְלֹא יְדוּעַ, וּמִתְמַלֵּא מִמְנוֹ, וְיוֹצְאִים בְּנִחְלִים יְדוּעִים. נִרְדֵי נֶתַן רִיחוֹ – זֶה הַיָּם הָאֲחֵרוֹן שֶׁבָּרָא אֶת הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן כְּמוֹ שֶׁלְמַעְלָה, וּמִעֲלֵה רִיחַ טוֹב עֲלִיּוֹן לְשֵׁלֵט וְלַעֲשׂוֹת, וְיִכּוֹל וְשׁוֹלֵט וּמְאִיר בְּאוֹר עֲלִיּוֹן.

בֵּא וּרְאֵה, בְּשַׁעַה שֶׁהֵנֶרֶד הַזֶּה הָעֲלָה רִיחַ לְמַעְלָה, אִזּוֹ הַחֲכִיבוֹת נִקְשְׂרָה, וְעוֹלָה הֵנֶרֶד הַזֶּה לְהֶאֱחֹז לְמַעְלָה, וְכָל הַמְרַכְבוֹת הַקְדוּשׁוֹת, כְּלֵן מַעְלוֹת רִיחוֹת לְהַתְעַטֵּר לְמַעְלָה. כָּל אוֹתָן מְרַכְבוֹת נִקְרְאוֹת עֲלָמוֹת שִׁיר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים מז) עַל עֲלָמוֹת שִׁיר, וְהָרִי פִּרְשׁוּהָ. מַה זֶה עֲלָמוֹת שִׁיר? אֵלֶּא כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר ו) וְעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר. מַה זֶה וְעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איוב כה) הֵיִשׁ מִסְפָּר לְגִדּוּדָיו. וּמִשׁוּם שֶׁאֵין לָהֶם חֲשִׁבוֹן, כְּתוּב וְעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר.

וְיָוִם לְעַמּוּדִים, כָּלֵם זְכָרִים. כָּל אוֹתָם שְׁעוֹלִים בְּשִׁמְן מִשְׁחָה לְמַעְלָה, כָּלֵם עוֹמְדִים בְּסוּד שֶׁל זְכָרִים, וְלֹא נִקְרָא זָכָר אֶלֶּא ו', סוּד שֶׁל הַשָּׁמַיִם, שֶׁהֵם זְכָרִים. וְכָל אוֹתָם שְׁלֵמָטָה נִקְרְאִים נִקְבוֹת. וּמִשׁוּם כֶּף, כָּל אוֹתָם שְׁבָאִים מִצַּד הַשְּׂמָאל, מִצַּד הַנִּקְבָּה, הַתְּמַנּוּ עַל הַשִּׁיר וְאוֹמְרִים שִׁירָה תָּמִיד. וְעַל זֶה כְּתוּב עַל עֲלָמוֹת שִׁיר. וְכָלֵם יוֹצְאִים בְּסוּד שֶׁל ה'. ה' מוֹצִיאָה כְּמָה חֲלִלוֹת לְמִינֵיהֶם בְּסוּד שֶׁל ו'. ו' – זֶה סוּד שֶׁל זָכָר שְׁעוֹמֵד לְתַת מְזוֹן לְנִקְבָּה.

וּמִשׁוּם כֶּף, כָּל אוֹתָם הַנּוֹיִם עֹשֶׂה בְּצִלְאֵל, לְתַת לָהֶם לְשֵׁרוֹת עַל הַנִּקְבוֹת, וְיוֹצְאִים מִסוּד שֶׁל אֶלֶף, שֶׁהוּא חֲשִׁבוֹן שְׁלָם. וְשִׁבַע מְאוֹת, שֶׁהוּא סוּד שְׁלָם. וְחִמְשָׁה, גַּם כֶּף. וְשִׁבְעִים, הַכֹּל סוּד אֶחָד. וְעַל זֶה מִסוּד שֶׁל כֶּף וְחֲשִׁבוֹן זֶה עֹשֶׂה וְיָוִם. וְכָלֵם בְּסוּד שֶׁל ו', וּבְדָמוֹת שֶׁל ו' נַעֲשׂוּ, וְהַכֹּל בְּסוּד עֲלִיּוֹן וּבְחֲשִׁבוֹן לִוְקָחִים.

וּנְחָשֵׁת הַתְּנוּפָה שְׁבָעִים כֶּפֶר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל זֶה יֵרֵד לְמִטָּה בְּדִיוֹקָן עֲלִיּוֹן שֶׁל סוּד הָאֱמוּנָה. כְּמוֹ כֵּן עֹשֶׂה נְבוּכַדְנֶצַּר הַרְשָׁע אוֹתוֹ הַצֵּלֵם שֶׁהִתְקִין. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הוּא לֹא עֹשֶׂה כֶּף, אֲבָל בְּחִלּוֹמוֹ רָאָה כֶּף, שֶׁהָרִי בְּחִלּוֹמוֹ רָאָה רֹאשׁ שֶׁל זָהָב, אַחַר כֶּף כֶּסֶף, וְאַחַר כֶּף נְחָשֵׁת. וְאִם תֹּאמַר, בְּרִזָּל וְחָרַס לְמָה לֹא כֶּף? מִשׁוּם שֶׁאֵינָם כְּדָאִים לְהַכְנִס לְקֶדֶשׁ, וְאֵלֶּה שְׁלֵשֶׁת הָאֲחֵרִים נִכְנָסוּ.

וְסוּדוֹ שֶׁל הַמִּשְׁכָּן בְּשֵׁלֶשׁ שְׁלֵשׁ בְּאֵלֶּה הַמִּתְכּוֹת. וּבִשְׂאֵר אַרְבָּעָה, כְּמוֹ תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ. וְכְמוֹ אַרְבָּעָה טוּרֵי אֶבֶן.

אָמַר רַבֵּי יְהוּדָה, מֵהֶם בְּשִׁלְשָׁה, מֵהֶם בְּאַרְבָּעָה, מֵהֶם בְּשָׁנִים, מֵהֶם בְּאַחַד. אָבֵל כָּל מַעֲרָכָה וּמַעֲרָכָה אֵינָה אֶלָּא בְּשִׁלְשׁ. שְׁלֹשׁ מַעֲרָכוֹת הֵן שְׁנֵפָרְדוֹת לְכָל צַד, לְאַרְבַּעַת צְדָדֵי הָעוֹלָם, וְכָל מַעֲרָכָה וּמַעֲרָכָה שֶׁהִיא לְכָל צַד, שְׁלֹשׁ מַעֲרָכוֹת הֵן, וּבְאַרְנֵי.

מַעֲרָכָה ראשונה של צד מזרח - שלש מערכות הן, והן תשע מערכות. משום שכל מערכה מאותן שלש יש לה שלש מערכות, ונמצא שהן תשע. וכמה אלף ורובבות תחתיהן. ותשע המערכות הללו, כלן מתנהגות באותיות רשומות. וכל מערכה מסתכלת אל אותן האותיות הרשומות, והרי פרשונה. וכן לכל מערכה ומערכה, וכלן נוסעות באותיות רשומות. ואלו עליונות מאלו, ועומדות אלו על אלו. (ומתחברות כלן ואמרות שירה).

ו**בְּשִׁפּוּרְחֹת** אותן האותיות לתוך אור הרוח, אותו הממנה על הכל, אז כלן נוסעות, (והשירה מתבסמת) והרי פרשונה. ואת אחת מכה מלמטה, ואתה האות עולה ויורדת, ושתי אותיות פורחות עליהן. והאות הזו מלמטה, עולה מלמטה למעלה ומתחברת בהן, ונעשות שלש אותיות, כלן לפי אותיות יה"ו, שהן שלש תוך אספקלריה המאירה. מאלה נפרדו שלש מערכות. והן שתי אותיות, ואתה האות שעולה מתחברת עמהן, והן שלש.

בא וראה, אותן שתי אותיות עליונות שעולות באור, הן כלולות זו בזו, רחמים ודין, ומשום כך הן שתיים, והן מהעולם שלמעלה בסוד הזכר. וזו שעולה ומתחברת עמהן היא נקבה, ונכללת בשתייהן.

כמו שנקבה נכללת בשני צדדים, בימין ושמאל, ומתחברת בהן - כך גם האות הזו נקבה, ומתחברת בשתי אותיות אחרות, והן בשני צדדים. אלו עליונים ואלו תחתונים. והכל הוא אחד, זכר ונקבה.

שבשנברא העולם, אותן האותיות הן מהעולם העליון, שהן הולידו כל המעשים שלמטה כמו שהן ממש. משום כך, מי שיודע אותן ונזהר בהן, הוא אהוב למעלה ואהוב למטה. **רבי** שמעון אמר, האותיות הללו כלן זכר ונקבה, להתכלל כאחד, בסוד מים עליונים ומים תחתונים, והכל אחד, וזהו יחוד שלם. ועל זה, מי שיודע אותן ונזהר בהן, אשריו בעולם הזה ואשריו

בעולם הבא. משום שהוא העקר של היחוד השלם כראוי. שלש שלש מצד זה ומצד זה, ביחוד אחד בשלמות הכל. וכלן סוד המערכה העליונה כראוי כמו של מעלה, שאותה מערכה שלש שלש בסוד אחד.

מערכה שניה של צד דרום, (שהוא סוד הקסף) שלש מערכות הן לאותו צד, וכל מערכה ומערכה שלש שלש, והן תשע, כמו שנאמר. והאותיות נחלקו כך לכל הצדדים, להתחבר הכל באחד, משום שיש אותיות בסוד הנקבה ואותיות בסוד הזכר, וכלן מתחברות באחד, ונהיים אחד בסוד השם הקדוש השלם, ולהם מערכות ממנות שלש שלש, כמו שנתבאר. והכל יוצא ממערכת האבות שלמעלה כמערכה שהתקנו אותיות השם הקדוש יה"ו, כמו שנתבאר. כל המערכות הללו מתנהגות באותיות הידועות הללו ונוסעים בהם, וכמה חילות וגדולים, כלם למטה, שנוסעים ומתנהגים במערכה הזו.

מערכה שלישית של צד צפון, בשלש מערכות הן לאותו צד, והן תשע. ובשלשה צדדים שלש שלש לכל צד, והן תשע. ואותן מערכות משלשה צדדים, כמו שנתבאר.

שבע ועשרים בסוד האותיות, שהם שבע ועשרים. ואף על גב שהן עשרים ושתיים - שלמות האותיות היא עשרים ושבע. ונמצאים כמו שאותיות עשרים ושבע, כך סדור המערכות הללו עשרים ושבע, לשלש שלש מערכות לכל צד. ונמצאו אלה השלש של הצד הזה שהן תשע, ואלה השלש של הצד הזה שהן תשע, ואלה השלש של הצד הזה שהן תשע. נמצא שכלם לעשרים ושבע. וסוד של העשרים ושבע הללו הן תשע אותיות שהן בסוד הנקבה, להתחבר בהן נקבה עם אותן שמונה עשרה אחרות בסוד שנתבאר, והכל הוא כראוי.

בא וראה, כמו שהאותיות העליונות של העולם העליון, כך גם אותיות אחרות למטה. אותיות עליונות גדולות, ואותיות תחתונות קטנות. והכל זה כמו זה. וכל הסודות הללו בסוד של זכר ונקבה, הכל הוא בשלמות, ולכן הכל הוא בסוד עליון.

בארבעים וחמשה מיני גוני האורות נחלק העולם. שבעה נחלקים לשבעה תהומות. כל אחד מכה בתהום שלו, והאבנים

מתגלגלות בתוך התהום, ונכנס אותו אור באותן אבנים ונוקב אותן, ומים יוצאים בהן, ושוקעות כל אחת ואחת על התהום, ומכסות לשני צדדים.

יוצאים המים באותם נקבים, ונכנס אור ומכה לארבעת צדדי התהום, מתגלגל אור בחברו ונפגשים באחד, ומחלקים את המים.

ואוחזים כל אותם השבעה בשבעה תהומות, וכורים בחשכי התהומות, והחשכים מתערבים בהם. עולים המים ויורדים ומתגלגלים באותם המאורות, ומתערבים כאחד – אורות וחשכים ומים, ונעשים מהם אורות שלא נראים חשוכים. מכה כל אחד בחברו, ונחלקים לשבעים וחמשה צנורות של התהומות, ובהם זורמים מים.

כף צנור וצנור עולה בקולו, והתהומות מזדעזעים. וכשאותו קול נשמע, כל תהום קורא לחברו ואומר: חלק את המים שלך ואכנס בך. זהו שכתוב (תהלים מב) תהום אל תהום קורא לקול צנוריה.

תחת אלה שלש מאות וששים וחמשה גידים, מהם לבנים, מהם שחרים, מהם אדמים, כלולים זה בזה, ונעשו גון אחד. אותם גידים נרקמו בשבע עשרה רשתות, וכל אחת נקראת רשת גידים. נרקמו זה בזה ויורדים לשפולי התהום. תחת אלה שתי רשתות עומדות במראה של ברזל, ושתי רשתות אחרות במראה של נחשת.

שני כסאות עומדים עליהם, אחד מימין ואחד משמאל. כל אותן רשתות מתחברות כאחת, והמים יורדים מאותם צנורות ונכנסים ברשתות הללו. אותם שני כסאות, אחד כסא הרקיע השחר, ואחד כסא הרקיע הצבעוני.

אלו השני כסאות, כאשר אלו עולים, עולים בכסא ההוא של הרקיע השחר. וכאשר יורדים, יורדים בכסא ההוא של הרקיע הצבעוני. שני הכסאות הללו, אחד מימין ואחד משמאל. אותו כסא של הרקיע השחר מימין, ואותו כסא של הרקיע הצבעוני משמאל. כשעולים בכסא של הרקיע השחר, מנמד הכסא של רקיע שמאל ויורדים בו. מתגלגלים הכסאות אחד עם אחד. (לוקחים) יורדות כל אותן רשתות לתוכם ומכניסים אותן לשפולי התהום התחתון.

עומד כסא אחד, ועולה מעל לכל אותם התהומות, ועומד כסא אחר מתחת לכל התהומות. בין שני הכסאות הללו מתגלגלים כל אותם התהומות וכל אותם הצנורות, וננעצו בין שני הכסאות הללו. **שבועים** וחמשה צנורות הם. שבועה הם עליונים מהכל. וכל אותם אחרים אחרים בהם, וכלם נעוצים בגלגלי הכסא הזה בצד הזה, ונעוצים בגלגלי הכסא בצד הזה.

בהם המים (בתהום) עולים ויורדים. אותם שיוֹרְדִים כורים בתהומות ובוקעים אותם. אותם שעולים נכנסים לאותם נקבי האבנים, ועולים וממלאים את שבועת הימים. עד כאן שבועת גוני האורות בסוד עליון.

בא וראה, נחשת התנופה שאמרנו, אלה הם אותם הרי נחשת, שנקראו הרי נחשת, והם שנקראו אדני נחשת. (ואלה) עומדים שוערים בכל אותם הפתחים, ומקיפים אותם, את כל אותם שעומדים בפנים, משום שאלה הם שוערים שעומדים בפתחים שבחוץ, ואלה נכנסים ויוצאים בבית המלך.

ומהנחשת הזו, כל אותם כלי המזבח לשמש בו. ואלה הם כלים למזבח. שכשנשמות קרבות לעלות על גבי המזבח, אלה הם עובדים אותה עבודת המזבח, וכלם מסייעים לשמש את אותו שמוש, ונקראים כלי המזבח. וכל הכלים הללו וכל אותם יתדות המשכן, כלם נקראו בשמות, כלי שרת לשמש בקדש. ועל זה עומדים כלם מננים ידועים ומרכבות ידועות ורוחות ידועות, כל אחד ואחד כראוי לו. ובהיכלות הקדש, שהם היכלות ידועים, כלם בחשבון.

קשר הזהב - בזהב. כסף - בכסף. נחשת - בנחשת. אלה של הנחשת שלמטה נוטלים כח מנחשת של מעלה, וכך הכל. כל אותם גונים מתערבים אלה באלה, לאחז ולהתקשר אלה באלה.

קרסי הזהב עומדים לקשר אותן יריעות אחת עם אחת. קרסי הנחשת עומדים לקשר את המשכן. ואלה כנגד אלה. וכלם עומדים ככוכבים הללו שברקיע. כמו שמאירים הכוכבים ברקיע ונראים, כך גם מאירים אותם קרסים במשכן, והרי בארנו. ומאירים אותם קרסים ונראים ככוכבים שעומדים ובולטים (ולוהטים)

ונוצצים, ואותם חמשים של זהב וחמשים של נחשת, ומאירים
אלה כנגד אלה.

מתוך האור שלמעלה יוצאת התנוצצות אחת שנוצצת ומאירה
לתוך האספקלריה שלא מאירה, ואותה התנוצצות כלולה
מכל הגונים שמאירים, ונקראת ארגמן. וכשמכה הארגמן הזה באותו
אור חשוף (תכלת), אז יוצאת התנוצצות אחת אחרת שלא לזהטת,
ומתערבים זה בזה. והם היו לבושי הקדש שהתלבש בהם מיכאל
הכהן הגדול.

וכשמתלבש בהם באותם לבושי כבוד, אז נכנס לשמש בקדש,
וטרם ילבש המלבושים הללו לא יכנס לקדש. כמו
כן – (שמות כד) ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר, ולמדנו שהיה
מתלבש בענן. וכשהיה מתלבש בענן, אז ויעל אל ההר. וטרם
שהתלבש בו, לא יכל להכנס פנימה. כמו כן הכהן הגדול לא נכנס
לקדש עד שמתלבש בלבושים הללו כדי להכנס לקדש.

ומשום שיצאו מסודות עליונים והם כמו שלמעלה, נקראים בגדי
שרד, משום שנשארו מאותם לבושים עליונים, משום שהיו
ממה שנשאר מאורות הזיונים העליונים. תכלת וארגמן – הגונים של
סוד השם הקדוש שנקרא שם שלם, ידו"ד אלהים. וזהו סוד
שיתלבש בו הכהן הגדול להכנס לקדש. תולעת שני – הם גונים
אדמים. ותכלת וארגמן, שהוא כלול בתוך אותם גונים. ומתוך שהוא
מתלבש בהם בלבושים של הגונים הללו, היה נכנס לפנים ולא
דוחים אותו החוצה.

בא וראה, הכל נעשה בסוד האמונה להיות הכל כמו שלמעלה, ועל
זה כתוב, בגדי השרד לשרת בקדש. ונקראו בגדי (קדש) שרד,
משום שלא נקראים קדש אלא כששורים בו אותם הגונים, שכתוב
(ויקרא טז) בגדי קדש הם. וכתוב (ירמיה ב) קדש ישראל לה' ראשית
תבואתה. קדש ישראל, משום שבישראל נראים כל הגונים, כהנים
לויים וישראל, ואלה הם הגונים להראות בפנים.

בא וראה, אין נשמה עולה להראות לפני המלך הקדוש עד שזוכה
להתלבש בלבוש של מעלה להראות שם. וכן כמו זה לא יורדת
למטה עד שמתלבשת בלבוש של העולם הזה.

כְּמוֹ כֵּן הַמְּלֹאכִים הַקְּדוּשִׁים שְׁלֹמְעֵלָה, שְׁכָתוּב בָּהֶם (תהלים קב) עֲשֵׂה מְלֹאכֵי רֹחוֹת מְשֻׁרְתָיו אֵשׁ לֵהֵט, כְּשִׁעוּשִׁים שְׁלִיחוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֵין יוֹרְדִים לְמַטָּה עַד שְׁמֵתִלְבָּשִׁים בְּלְבוּשׁ שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְהַכֹּל הוּא כְּמוֹ שְׁאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁהוֹלֵךְ לְשֵׁם. וְהָרִי בְּאַרְנוֹ שֶׁנִּשְׁמָה לֹא עוֹלָה אֶלָּא בְּלְבוּשׁ שְׁמַאִיר.

וּבֵא רֵאָה, אָדָם הָרֵאשׁוֹן, כְּשֶׁהָיָה בְּגֵן עֵדֶן, הָיָה מְתַלְבֵּשׁ בְּלְבוּשׁ כְּמוֹ שְׁלֹמְעֵלָה, וְהוּא לְבוּשׁ שֶׁל אֹר עֲלִיּוֹן. כִּיּוֹן שְׁגֵרֵשׁ מִגֵּן עֵדֶן וְהִצְטַרֵף לְגוֹנֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, מָה כְּתוּב? (בראשית ג) וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוֹת עוֹר וַיְלַבֵּשֵׁם. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ כְּתָנוֹת אֹר, אֹר שֶׁל אוֹתוֹ אֹר עֲלִיּוֹן שֶׁשֶׁמֶשׁ בּוֹ בְּגֵן עֵדֶן.

מִשּׁוֹם שֶׁהָרִי גֵן עֵדֶן, אֹר הָעֲלִיּוֹן שְׁמַאִיר מְשַׁמֵּשׁ בּוֹ. וְעַל כֵּן, אָדָם הָרֵאשׁוֹן, כְּשֶׁנִּכְנַס לְתוֹךְ הַגֵּן, הִלְבִּישׁ אוֹתוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּלְבוּשׁ שֶׁל אוֹתוֹ אֹר וְהִכְנִיסוֹ לְשֵׁם. וְאֵם לֹא הִלְבֵּשׁ בְּרֵאשׁוֹנָה בְּאוֹתוֹ אֹר, לֹא יִכְנַס לְשֵׁם. כִּיּוֹן שְׁגֵרֵשׁ מְשֵׁם, הִצְטַרֵף לְלְבוּשׁ אַחַר, אִזּוֹ – וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוֹת עוֹר. וְהַכֹּל כְּמוֹ שְׁצָרִיף. וְכֹאֵן כְּמוֹ כֵּן עָשׂוּ בְּגֵדֵי שֵׁרָד לְשֵׁרָת בְּקֵדֵשׁ, לְהַכְנִס בְּקֵדֵשׁ.

וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ, שְׁמַעֲשִׂים טוֹבִים שְׁאָדָם עוֹשֶׂה בְּעוֹלָם הַזֶּה, אוֹתָם מַעֲשִׂים מוֹשְׁכִים אֹר שֶׁל הַזִּיּוֹ הָעֲלִיּוֹן לְבוּשׁ לְהַתְתַקֵּן בּוֹ לְאוֹתוֹ הָעוֹלָם לְהִרְאוֹת לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּבְאוֹתוֹ לְבוּשׁ שְׁלוּבֵשׁ, נִהְיָה וְרוּאָה לְתוֹךְ הָאֶסְפִּקְלָרְיָה הַמְּאִירָה, כְּמוֹ שְׁנֹאֵמַר (תהלים כז) לְחַזוֹת בְּנַעַם ה' וּלְבַקֵּר בְּהִיכָלוֹ.

וְעַל כֵּן הַנִּשְׁמָה מְתַלְבֵּשֶׁת בְּשָׁנֵי עוֹלָמוֹת, לְהִיּוֹת לָהּ שְׁלֵמוֹת בְּכֹל – בְּעוֹלָם הַזֶּה שְׁלֹמְעֵלָה וּבְעוֹלָם שְׁלֹמְעֵלָה. וְעַל זֶה כְּתוּב, (שם קמ) אִךְ צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנִיךָ. אִךְ צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ – בְּעוֹלָם הַזֶּה. יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנִיךָ – בְּאוֹתוֹ עוֹלָם.

וַיַּעַשׂ אֶת הָאֶפֹד זֶהָב, הָרִי פְּרִשׁוּהָ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֶפֹד וְחֹשֶׁן הָיוּ כְּאֶחָד, וּפְרִשׁוּהָ שֶׁהָרִי בְּמְקוֹם אוֹתוֹ הַקִּיּוּם עוֹמְדִים כָּל אוֹתָן שְׁתֵּים עָשָׂרָה אַבְנִים, כָּלָם נוֹטְלִים שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְכָלָם שְׁנִים עָשָׂר תְּחוּמִים עֲלִיּוֹנִים, כָּלָם הֵם בְּסוּד שֶׁל שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל.

וְסוּד זֶה כְּתוּב, (שם קכב) שְׁשֵׁם עָלוּ שְׁבִטִים שְׁבִטֵי יְהוָה עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל לְהַדוֹת לְשֵׁם ה'. שְׁשֵׁם עָלוּ שְׁבִטִים – אֵלוֹ שְׁנִים עָשָׂר שְׁבִטִים עֲלִיּוֹנִים לְמַעֲלָה, שֶׁהֵם שְׁבִטֵי יְהוָה, שֶׁהָרִי שֵׁם זֶה עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל.

אָמַר רבי חייא, פְּעַמִּים כָּתוּב שְׁבָטִים. אֲלֵא, שְׁשֵׁם עָלוּ שְׁבָטִים – אֵלֹהֵי הַשְּׁבָטִים שְׁלַמְעֵלָה. עֲדוּת לְיִשְׂרָאֵל – זֶה הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ הָעֲלִיּוֹן הַזֶּה שֶׁנִּקְרָא עֲדוּת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם קלב) וְעֲדַתִּי זֹו אֶלְמָדָם. וְאוֹתָם שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבָטִים קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים הֵם שְׁתֵּים עָשָׂר אַבְנֵי קְדוּשׁוֹת, וְלָכֵן הֵם עוֹמְדִים לְמִטָּה כְּמוֹ שְׁלַמְעֵלָה, וְכָל אוֹתָם שְׁמוֹת שֶׁל שְׁנַיִם עָשָׂר הַשְּׁבָטִים, כָּלֵם חֲקוּקִים בְּאוֹתָן אַבְנֵים, וְהִכְהֵן הַגָּדוֹל נוֹטֵל אוֹתָם.

בֵּא וּרְאֵה, כְּשִׁיעֶקֶב הָיָה הוֹלֵךְ לְחָרֵן, מֶה כָּתוּב? (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׂם מְרֹאשֹׁתָיו. אֵלֹהֵי שְׁתֵּים עָשָׂר אַבְנֵים קְדוּשׁוֹת, וְכֵלֵן נַעֲשׂוּ אָבֵן אַחַת, שְׁכָתוּב וְהָאָבֵן הַזֹּאת אֲשֶׁר שִׁמְתִי מִצְבָּה. וְקוֹרָא לָהֵן אָבֵן, מֶה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁכָּל שְׁתֵּים עָשָׂר הָאֲבָנִים נִכְלְלוּ בְּאָבֵן קְדוּשָׁה עֲלִיוֹנָה אַחַת, שֶׁהִיא מַעְלִיָּהֵן, שְׁכָתוּב וְהָאָבֵן הַזֹּאת אֲשֶׁר שִׁמְתִי מִצְבָּה יִהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים.

וְלָכֵן כָּאֵן הִכְהֵן הַגָּדוֹל הָיָה שֵׁם אוֹתָן עַל לְבוֹ לְזַכָּרֵם תָּמִיד, שְׁכָתוּב (שמות כח) וַיִּנָּשֵׂא אֶהָרֵן אֶת שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל לְבוֹ לְפָנָי ה' תָּמִיד. וּמִשּׁוּם כֵּן הַכֹּל הוּא בְּסוּד שֶׁל שְׁנַיִם עָשָׂר, שְׁנַיִם עָשָׂר עֲלִיוֹנִים טְמִירִים לְמַעַלָּה שֶׁנִּגְנְזוּ בְּסוּד עֲלִיּוֹן קְדוֹשׁ, וְהֵם הַסּוּד שֶׁל הַתּוֹרָה, וַיּוֹצְאִים מִקּוֹל דִּק אֶחָד, וְהָרִי פָּרְשׂוּהָ. שְׁנַיִם עָשָׂר אַחֲרֵים טְמִירִים לְמִטָּה כְּמוֹ שֶׁהֵם, וַיּוֹצְאִים תוֹךְ קוֹל אַחַר שֶׁהִיא אָבֵן, שְׁכָתוּב (בראשית מט) מִשֵּׁם רַעְיָה אָבֵן יִשְׂרָאֵל.

וְלָכֵן פָּרְשׂוּהָ בְּסוּד הַכָּתוּב, (שם כט) וּנְאֻסְפוּ שָׁמָּה כָּל הָעֲדָרִים וּגְלָלוּ אֶת הָאָבֵן. זֹו הַשְּׁכִינָה שֶׁנִּקְרָאת אָבֵן בַּחֵן, אָבֵן יִשְׂרָאֵל. שְׁגוּלָלִים אוֹתָהּ וּמְכַנְיָסִים אוֹתָהּ לְגָלוּת, וְכָתוּב וְהַשִּׁיבֹו אֶת הָאָבֵן עַל פִּי הַבָּאָר לְמִקּוּמָהּ, וְעַל שָׁמָּה נִקְרָאִים כָּל הָאֲבָנִים.

וְכִמָּה אַבְנֵים לְאַבְנֵים. יֵשׁ אַבְנֵים וַיֵּשׁ אַבְנֵים. יֵשׁ אַבְנֵים יְסוּדֵי הַבַּיִת, שְׁכָתוּב (מלכים א-ה) וַיִּצְוּ הַמֶּלֶךְ וַיִּסְעוּ אַבְנֵים גְּדוּלוֹת אַבְנֵים יְקָרוֹת לְיִסוּד הַבַּיִת אַבְנֵי גְזִית. וַיֵּשׁ אַבְנֵים עֲלִיוֹנוֹת נִכְבְּדוֹת, וְהֵן (אלוף) שְׁתֵּים עָשָׂר, וְהֵן אַרְבַּע מַעְרְכוֹת, שֶׁלֵּשׁ שֶׁלֵּשׁ לְכָל מַעְרְכָה לְאַרְבַּעַה רִוּחוֹת הָעוֹלָם. כְּמוֹ כֵּן אוֹתָם אַרְבַּעַה דְּגָלִים שֶׁהִיוּ הוֹלְכִים בְּמִדְבָּר, וְהֵם שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבָטִים, שֶׁלֵּשָׁה שֶׁלֵּשָׁה לְכָל צֵד לְאַרְבַּעַה רִוּחוֹת הָעוֹלָם. וְהַכֹּל סוּד אֶחָד, וְהָרִי פָּרְשׂוּהָ.

וְבֵא רֵאָה, בְּשַׁעַה שֶׁהִכְהֵן הַגְּדוֹל הָיָה שָׁם אֶת שְׁתֵּי עֲשָׂרָה הָאֲבָנִים הִלְלוּ וְלוֹבֵשׁ אוֹתָן בַּחֲשֵׁן וְאֶפֶוד, אִז שָׂרְתָה עָלָיו שְׂכִינָה, וְאוֹתָן שְׁתֵּי עֲשָׂרָה אֲבָנִים חֲקוּקוֹת בְּשִׁמּוֹת כָּל הַשְּׂבָטִים, וְכָל שְׂבַט וְשִׂבְט חֲקוּק עַל אֶבֶן אַחַת. שְׂקוּעוֹת הָיוּ הָאוֹתִיּוֹת עַל הָאֲבָנִים, וְכִשְׁהֲאִירוּ הָאֲבָנִים, הָיוּ הָאוֹתִיּוֹת בּוֹלְטוֹת הַחוּצָה וּמְאִירוֹת עַל מַה שֶׁהֲצִטְּרוּ. (ובְּאוֹתִיּוֹת הַשְּׂבָטִים) וּבְכָל הַשְּׂבָטִים לֹא הָיוּ שְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת ח' ט', בְּשִׁבְלִי שְׁלֹא נִמְצָא חֲטָ"א בְּכֻלָּם. אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה, אִם כֶּךָ, ח' שֶׁהֵשֵׁם גֹּרֵם – נֶאֱמָר. אֲבָל ט', שֶׁהִיא אוֹת טוֹבָה, וְשִׁנְיָנוּ, מִי שֶׁרֹאָה ט' בְּחִלּוּמוֹ טוֹב לוֹ, מִשּׁוּם שֶׁבָּה פִּתְחָה תוֹרָה כִּי טוֹב, שְׂכָתוֹב (בְּרֵאשִׁית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב, וְהוֹאִיל וְהִיא אוֹת טוֹבָה, לָמָּה לֹא נִכְתְּבָה בְּאוֹתָם שְׂבָטִים?

אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם שֶׁסְּמוּכוֹת שְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת זֹו לְזוֹ. וְעוֹד, שֶׁהָרִי הָאוֹת ט' גְּנוּזָה וְטְמִירָה, וְהִיא מְאִירָה אֶת הָאֹר שֶׁל כָּלֵם, שֶׁהָרִי אוֹת זֹו הִיא הָאֹר שֶׁל כָּלֵם, וְאֵין אוֹר נִמְצָא חוּץ מֵהָאוֹת הַזֹּו, שְׂכָתוֹב וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב. וְהוּא הָאֹר שֶׁל אוֹתוֹ הָאֹר שֶׁגְּנוּז וְטְמִיר. וְעַל זֶה כְּתוּב, (תְּהִלִּים פד) לֹא יִמְנַע טוֹב לְהוֹלִכִים בְּתַמִּים. וְזֶהוּ הָאֹר שֶׁל כָּל הַשְּׂבָטִים. וּמִשּׁוּם כֶּךָ לֹא נִחְקְקָה בְּהֵן. וְעוֹד, שֶׁכָּל הַשְּׁתֵּי עֲשָׂרָה יוֹצְאוֹת מִתּוֹךְ הָאֲכֻסְדָּרָה הַזֹּו הִטְמִירָה שֶׁהִיא בְּסוּד הָאוֹת ט', וּמִשּׁוּם כֶּךָ הִיא טְמִירָה וּגְנוּזָה וְאֵינָה נִרְאִית בְּהֵן.

בֵּא וְרֵאָה, כָּל אוֹתָן אֲבָנִים עוֹמְדוֹת בְּדֶרֶךְ אוֹת וְנִס, וְכֻלָּן כִּשְׁהֲאִירוּ, אִז פְּנֵי הַכֹּהֵן הַגְּדוֹל הָיוּ מְאִירוֹת, וְהָאוֹתִיּוֹת מְאִירוֹת וּבוֹלְטוֹת לְהוֹדִיעַ לַחוּץ. וְכִשְׁהָיוּ מְאִירִים פְּנֵי הַכֹּהֵן, אִז הָיוּ נוֹדְעוֹת בְּלִיטוֹת הָאוֹתִיּוֹת שֶׁהוּא לְטוֹב, וּבְזֶה נוֹדַע הַכֹּהֵן אִם צָדִיק הָאִישׁ אִם לֹא. וְעַל כֶּךָ הַכֹּל הוּא בְּאוֹת וְנִס, וְהָרִי פִּרְשׁוּהָ.

רַבִּי אֲבָא הָיָה מְצוּי לְפָנָי רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר לוֹ, זֶה שְׂכָתוֹב (שְׁמוֹת כח) וְנִתְּתָ אֶל חֲשֵׁן הַמִּשְׁפָּט אֶת הָאוֹרִים וְאֵת הַתַּמִּים. וְשִׁנְיָנוּ, אוֹרִים – שְׂמֵאוֹרִים בְּדָבָר שֶׁהֲצִטְּרוּ. תַּמִּים – שֶׁהָיוּ שְׁלָמִים בְּדַבְּרֵיהֶם. עוֹד – אָנוּ צְרִיכִים לְדַעַת. (הַסוּד הַזֶּה)

אָמַר לוֹ, וְדָאִי, וְכֶךָ הוּא, חֲשֵׁן וְאֶפֶוד כְּנֶגֶד אוֹרִים וְתַמִּים, וְזֶהוּ סוּד הַתַּפְּלִין וְקֶשֶׁר הַתַּפְּלִין כְּנֶגֶד שְׁנֵי אֱלֹהִים. פִּתְחָ וְאָמַר, (שֵׁם לג)

וְרֵאִיתָ אֶת אַחֲרֵי וּפְנֵי לֹא יֵרָאוּ. וְרֵאִיתָ אֶת אַחֲרֵי, הָרִי שְׁנִינוּ שֶׁהָרָאָה לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה קָשָׁר שֶׁל תְּפִלִּין. וּפְנֵי – אֵלֶּה תְּפִלִּין מִמֶּשׁ. וּפְנֵי הֵם תְּפִלִּין, שֶׁהֵן סוּד עֲלִיּוֹן הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ. אַחֲרֵי – הוּא סוּד קָשָׁר הַתְּפִלִּין. וְהָרִי יָדוּעַ לְחֻבְרִים. מִשּׁוּם שֶׁזוֹ אֶסְפָּקְלָרְיָה הַמְּאִירָה, וְזוֹ אֶסְפָּקְלָרְיָה שְׁאִינָה מְאִירָה.

בְּנֶגֶד זֶה, אוֹרִים – שְׂמֵאִירִים בְּדִבְרֵיהֶם. תָּמִים – שְׂמֵשְׁלָמִים בְּדִבְרֵיהֶם. זֶה פָּנִים וְזֶה אַחֲזוֹר. וְסוּד זֶה – קוֹל וְדַבּוּר. הַקּוֹל מְאִיר לְדַבּוּר לְדַבֵּר, הַדַּבּוּר מְשַׁלֵּם אֶת הַדְּבָר. וְתָמִיד זֶה בְּזֶה עוֹלָם וְלֹא נִפְרָדִים זֶה מִזֶּה לְעוֹלָמִים. מִשּׁוּם כֶּךָ חֶשֶׁן וְאֶפּוֹד, זֶה פָּנִים וְזֶה אַחֲזוֹר, וְהַכֹּל סוּד אֶחָד בְּלִי הַבְּדֵל כָּלֵל.

אָמַר לוֹ, אִם כֶּךָ שְׂאִינָם נִפְרָדִים לְעוֹלָמִים, וּמִי שֶׁהִפְרִידָם, הָרִי שְׁנִינוּ, שְׂכָתוֹב (מִשְׁלֵי טז) מִפְּרִיד אֱלוֹף, מִה זֶה שְׂכָתוֹב (שְׁמוּאֵל-א-ג) וַיְהִי בְּבִרְחַ אֲבִיתָר בֶּן אַחִימֶלֶךְ אֶל דָּוִד קַעֲיֵלָה אֶפּוֹד יָרַד בְּיָדוֹ, וְאֵלֶּי חֶשֶׁן לֹא נֶאֱמַר?

אָמַר לוֹ, וְדַאי כֶּךָ הוּא. כֹּל מִה שֶׁהוּא חָשׁוֹב, הוּא טְמִיר וְגִנוּז, וְלֹא נִזְכָּר כֹּל כֶּךָ. כִּמוֹ כֵּן נוֹשְׂאֵי אֶפּוֹד בֵּד – מִה שֶׁהוּא בְּגָלוּי יוֹתֵר, הוּא נִזְכָּר, בְּשִׁבִיל שְׂמֵתִכְפָּסָה מִה שֶׁהוּא בְּגִנְזוֹת וּטְמִירוֹת, וְעַל כֵּן נִזְכָּר מִה שֶׁהוּא בְּגָלוּי יוֹתֵר.

וּמִשּׁוּם כֶּךָ הַשֵּׁם הָעֲלִיּוֹן הוּא סוּד בְּטְמִירוֹת וּגִנְזוֹת, וְלֹא נִזְכָּר אֶלָּא בְּשֵׁם שֶׁהוּא בְּהַתְּגַלּוּת. זֶה נִזְכָּר, וְזֶה נִגְנוּז. זֶה בְּגָלוּי וְזֶה בְּנִסְתָּר. וְכֹל מִה שֶׁהַתְּגַלָּה, הוּא נִזְכָּר לְעוֹלָמִים. הַשֵּׁם הַגִּנוּז הוּא יְהוָה. הַשֵּׁם שֶׁהוּא בְּהַתְּגַלּוּת הוּא אֲדֹנָי, וְעַל זֶה נִכְתָּב בְּאוֹתִיּוֹת טְמִירוֹת וְנִקְרָא בְּאוֹתִיּוֹת הַלְלוּ וְנִתְכַּפָּסָה זֶה בְּזֶה, לְהִיּוֹת הַכְּבוֹד הָעֲלִיּוֹן טְמִיר וְגִנוּז לְעוֹלָמִים. שְׁכָל דְּרָכֵי הַתּוֹרָה כֶּךָ הֵם – גָּלוּי וְנִסְתָּר. וְכֹל דְּבָרֵי הָעוֹלָם, בֵּין שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה וּבֵין שֶׁל הָעוֹלָם שְׁלֹמֵעָלָה, כֹּלָם טְמִירִים וּגִלוּיִים.

פֶּתַח וְאָמַר, (יוֹנָה א) וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הַגִּידָה נָא לָנוּ בְּאֲשֶׁר לָמִי הָרָעָה הַזֹּאת לָנוּ וְגוֹ'. בְּפִסּוּק הַזֶּה יֵשׁ לְהַתְּבוּנָה, כֹּלָם שְׂאֵלוֹ בְּסוּד הַחֻכְמָה, שְׂכָתוֹב הַגִּידָה נָא לָנוּ בְּאֲשֶׁר לָמִי. בְּאֲשֶׁר – שְׂאֵלוֹ בְּסוּד הַחֻכְמָה. כָּאֵן שְׂאֵלוֹ סוּד שֶׁהוּא בְּנִגְלָה, לְדַעַת אִם בָּא מִזְרַעוֹ שֶׁל יוֹסֵף, שְׂכִיּוֹן שְׂרָאָה הֵימָּן אֶת אֲרוֹנוֹ, מִיָּד נִבְקַע וְהָיָה יִבְשָׁה, שְׂכָתוֹב (תְּהִלִּים

קיד) הַיָּם רָאָה וַיִּנָּס. הַיָּם רָאָה אֶת אוֹתוֹ שֶׁכָּתוּב בוֹ (בראשית לט) וַיִּנָּס וַיֵּצֵא
הַחוּצָה. מִיָּד - הַיַּרְדֵּן יִסַּב לְאַחֹר.

וְעַל כֵּן שָׁאלוּ אוֹתוֹ בְּאֶשֶׁר, שֶׁכָּתוּב בוֹ בְּיוֹסֵף, בְּאֶשֶׁר אֶת אִשְׁתּוֹ. אִם
בְּאֵת מְאוֹתוֹ הַזֶּרַע, הַתְּפִלָּה שִׁישְׁתַּק הַיָּם מֵאֲתָנוּ. לְמִי - וְאִם בְּאֵת
מִזְרְעוֹ שֶׁל יַעֲקֹב, שֶׁכָּתוּב בוֹ (שם לב) לְמִי אֲתָה וְאֵנָּה תִלְךְ. וְהֵם הָיוּ
מְלֹאכִים קְדוּשִׁים שֶׁשָּׁלַח בְּשְׁלִיחוֹתוֹ וַנִּצֵּל מֵאוֹתָהּ צָרָה. הַתְּפִלָּה
לְרִבּוֹנָךְ, וַיִּשְׁלַח מְלֹאכֵי וַנִּצֵּל מֵאוֹתָהּ צָרָה.

וְאִם לֹא, מַה מְלֹאכְתָךְ - בְּמָה אֲתָה מִתְעַסֵּק בְּכָל יוֹם? וּמֵאֵינְךָ תִּבּוֹא
- מִי הֵם אֲבוֹתֶיךָ? מַה אֲרֻצֶּךָ - אִם הִיא אֲרֻץ שְׂרָאוּיָה לְהַעֲנִשׁ.
וְאִי מִזֶּה עִם אֲתָה - אִם הוּא עֲמֶלְק אוֹ אֶחָד מִשְׁבַּעַה עַמִּמִּים שְׂרָאוּיִים
לְהַעֲנִשׁ. הַכֹּל שָׁאלוּ אוֹתוֹ כְּרָאוּי.

מַה הַשִּׁיב לָהֶם? וַיֹּאמֶר לָהֶם עֲבָרֵי אֲנֹכִי, מֵאוֹתוֹ זָרַע שֶׁל אֲבִרְהָם
הַעֲבָרֵי שֶׁקִּדְּשׁ אֶת שֵׁם רִבּוֹנוֹ בְּכָל יוֹם בְּעוֹלָם. וְאֵת ה' אֱלֹהֵי
הַשָּׁמַיִם אֲנִי יָרָא וְגו'. הֵם לֹא שָׁאלוּ אוֹתוֹ אֶלָּא דָּבָר בִּנְגִלָה וּבִנְסֻתָּךְ
לְדַעַת בוֹ, וְהוּא הַשִּׁיב לָהֶם הַכֹּל בִּנְגִלָה.

מַה כָּתוּב? וַיִּירָאוּ הָאֲנָשִׁים יְרָאָה גְדוּלָּה. כִּיִּינן שֶׁשָּׁמְעוּ אֶת שְׁמוֹ שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִיָּד פָּחְדוּ, מִשּׁוֹם שֶׁכָּלֵם הָיוּ יוֹדְעִים אֶת
הַנְּסִים וְהַגְּבוּרוֹת שֶׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּיָם. וְכִיִּינן שֶׁאָמַר לָהֶם
אֶת שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִיָּד פָּחְדוּ לְפָנָיו פָּחַד רַב.

עוֹד אָמַר לָהֶם שֶׁהוּא בּוֹרַח מִלְּפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְעַל כֵּן אָמְרוּ
לוֹ, מַה זֹאת עָשִׂיתָ שֶׁאֲתָה בְּרַחַת מִפְּנָיו וְלֹא עָשִׂיתָ מִצְוֹתָיו.
וּמִשּׁוֹם כֵּךְ מַה זֹאת עָשִׂיתָ שֶׁאֲתָה עֹבְרָת עַל מִצְוֹת רִבּוֹנָךְ.

וּבֵא רָאָה, כָּל אֵלוֹ שֶׁהִתְגַּבְּרוּ אַחֲרַי כֵּךְ, כְּשֶׁרָאוּ אֶת הַנְּסִים וְהַגְּבוּרוֹת
שֶׁעָשָׂה לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיוֹנָה בָּיָם, וְכָלֵם רָאוּ אוֹתוֹ
כְּשֶׁנּוֹפֵל בָּיָם, וְאוֹתוֹ דָּג שֶׁעוֹלָה וּבוֹלֵעַ אוֹתוֹ לְפָנֶיהֶם, וְכִשְׁבָּא אוֹתוֹ
דָּג גְּדוֹל לְעֵינָי הַכֹּל וּפָלַט אוֹתוֹ לִיבְשָׁה, בָּאוּ אֵלָיו וְהִתְגַּבְּרוּ כָּלֵם. זֶהוּ
שֶׁכָּתוּב (יונה ב) מִשְׁמָרִים הַבְּלִי שׁוֹא חֲסָדִים יַעֲזֹבוּ.

וּבֵא רָאָה, כָּל אֱלֹהֵי הָיוּ גְרִי צָדֵק, וְהִתְחַכְּמוּ בַתּוֹרָה, וְהָיוּ חֲכָמִים
עֲלִיוֹנִים. מִשּׁוֹם שֶׁהָרִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִתְרַצָּה בָּהֶם, וּבְכָל
אֵלוֹ שֶׁקָּרְבוּ אֵלָיו וּמְקַדְּשִׁים אֶת שְׁמוֹ בְּגִלוּי, שֶׁכְּאֶשֶׁר מִתְקַדְּשׁ שְׁמוֹ
בְּגִלוּי, שְׁמוֹ הַנְּסֻתָּר מִתְעַלָּה עַל כֶּסֶף כְּבוֹדוֹ, שֶׁכָּתוּב (ויקרא כב)
וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

(בא וראה מה כתוב) (שמות לט) וַיִּרְכְּסוּ אֶת הַחֹשֶׁן מִטְּבַעְתָּיו אֶל טְבַעַת הָאֶפֶד בַּפֶּתִיל תְּכֵלֶת. לָמָּה בַּפֶּתִיל תְּכֵלֶת? אֵלָּא לְהִרְאוֹת שֶׁהַתְּכֵלֶת הַזֶּה נִקְשְׂרֶת בְּכָל, וְעַל זֶה הִכָּל הוּא בְּסוּד עֲלִיּוֹן.

מַה כְּתוּב? (שם כח) פְּעֻמוֹן זָהָב וְרִמּוֹן, וּבִאֲרָנוּ שֶׁהִכָּל בְּסוּד עֲלִיּוֹן כְּפִי שְׂאֲמָרְנוּ. מַה כְּתוּב? וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּבֹאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ לִפְנֵי ה'. מִשׁוּם שֶׁצָּרִיךְ קוֹל שְׁנִשְׁמָע, וְהַבְּרָכוֹת יִשְׁרוּ עַל הָעוֹלָם בְּשִׁבִיל הַכֹּהֵן, שֶׁהוּא מְבָרֵךְ אֶת הַכָּל וְעוֹבֵד הַכָּל. פְּעֻמוֹן זָהָב, הָרִי בִּאֲרָנוּ. רִמּוֹן, שְׂמַת־מֵלֵא כְּמוֹ הָרִמּוֹן הַזֶּה שֶׁהוּא מֵלֵא מִהַכָּל, וְהִכָּל בִּאֲרָנוּ.

וַיַּעַשׂ אֶת מַעֲיַל הָאֶפֶד מֵעֵשֶׂה אֲרָג כְּלִיל תְּכֵלֶת. הָרִי נִתְּבָאָר בְּסוּד הַחֹשֶׁן וְהָאֶפֶד, וְהִכָּל אַחֶד. כְּלִיל תְּכֵלֶת, שְׂכָף רְאוּי כְּמוֹ שְׂבִיבֵי אֲרָנוּ, שֶׁתְּכֵלֶת הוּא סוּד שֶׁל אֹר הַכֶּסֶּא. תְּכֵלֶת שֶׁהוּא בְּקִשְׁר שֶׁל אֹר לְבָן, הִכָּל כְּאַחֶד. וְעַל זֶה הַתְּכֵלֶת הוּא לְאֶפֶד.

אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, הַלְּבוּשִׁים הִלְלוּ שֶׁל הַכֹּהֵן, כְּלָם הֵם בְּסוּד עֲלִיּוֹן, לְהִיּוֹת לְבוּשִׁים שְׂלֵמֶטָה כְּמוֹ שְׂלֵמֶעֱלָה. בֹּא וְרֵא, בִּיּוֹן שְׂמִיכָאֵל הוּא כֹהֵן גָּדוֹל וּבֹא מִצַּד הַיָּמִין, לָמָּה כְּתוּב בְּגִבְרִיאֵל, (וְהִיאֵל יב) הָאִישׁ לְבוּשׁ הַבְּדִים? שֶׁהָרִי הַלְּבוּשִׁים הֵם לַכֹּהֵן הַגָּדוֹל, וּמִיכָאֵל הוּא הַכֹּהֵן, וּבֹא מִצַּד הַיָּמִין? אֵלָּא מִכָּאֵן שֶׁשְׂמֵאל נִכְלָל בְּיָמִין תָּמִיד, וְהַתְּלַבֵּשׁ גִּבְרִיאֵל בְּלְבוּשִׁים הִלְלוּ.

עוֹד, שֶׁהָרִי גִבְרִיאֵל הִתְמַנֶּה שְׂלִיחַ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְכָל שְׂלִיחַ שֶׁהִתְמַנֶּה בְּעוֹלָם הַזֶּה, צָרִיךְ לְהַתְּלַבֵּשׁ בְּלְבוּשֵׁי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְהָרִי בִּאֲרָנוּ בְּסוּד הַנִּשְׁמָה, כְּשֶׁהִיא עוֹלָה לְמַעְלָה הִיא מִתְּלַבֶּשֶׁת בְּלְבוּשׁ כְּמוֹ שְׂלֵמֶעֱלָה, כְּדִי לְהִיּוֹת שֵׁם. וְכֵן כְּשִׁיּוֹרְדֵת לְמַטָּה מִלְּמַעְלָה, הִכָּל הוּא כְּמוֹ שְׂאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁהוֹלֶכֶת לְשֵׁם. כְּמוֹ כֵן כָּל אוֹתָם שְׁלוּחִים שֶׁהִתְמַנְּנוּ בְּשְׁלִיחוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהָרִי בִּאֲרָנוּ.

וּבֹא רֵא, הַמַּעֲיַל הַזֶּה שֶׁל הָאֶפֶד - לְכִסּוֹת עֲלָיו כְּשֶׁלּוּבֵשׁ אוֹתוֹ. כְּתוּב (תהלים קלט) אַחֲזוּר וְקָדַם צִרְתָּנִי וַתִּשֶׁת עָלַי כַּפְכָּה. פְּסוּק זֶה הָרִי פִּרְשׁוּהוּ.

אָבֵל בֹּא וְרֵא, בְּשַׁעַת שֶׁבְּרָא הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת אָדָם הָרֵאשׁוֹן, זָכַר וְנִקְבָּה נִבְרָאוּ, וְהָיוּ שְׁנֵיהֶם זֶה עִם זֶה קְשׁוּרִים, הַנִּקְבָּה לְאַחֲזוֹר וְהַזָּכַר לְפָנִים, עַד שֶׁנִּסְר אוֹתָם הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהִתְקַיֵּן אוֹתָהּ וְהַכְּנִיס אוֹתָהּ לִפְנֵי אָדָם לְהַסְתַּכֵּל פָּנִים בְּפָנִים. וְכִיּוֹן שֶׁהִסְתַּכְּלוּ

פנים בפנים, אז רבתה האהבה בעולם, והולידו תולדות בעולם, מה שלא היה מקדם לכן, והרי בארנו.

ואחר שחטא אדם והאשה, ובא נחש על חנה והטיל בה זמה, הולידה חנה את קין, והיה דיוקנו דיוקן שלמעלה ומטה מסוד הזמה של הצד האחר ומהצד שלמעלה. ועל כן הוא היה הראשון שעשה מות בעולם, משום שהצד שלו גרם. הנחש דרכו הוא לארב להרג, אותו שבא ממנו בדרכו לקח והלך. ועל זה כתוב (בראשית ד) ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו.

מצאנו בספרי הקדמונים, שכשהרג קין את הבל, היה נושף אותו נשיכות פנחש, עד שהוציא את נשמתו והרג אותו.

וכף הדברים חזרו ליסוד הראשון, ואם קין לא היה מן אותו הצד, לא נמצא כף לאחיו. ועל כן, כיון שראה אדם שנהרג הבל וגרש קין, אמר: מה אני אוליד מפאן והלאה. נפרד מאשתו מאה ושלישים שנה, ורוחות נקבות טמאות היו באות ומתחממות ממנו, והיה מוליד רוחות ושרים, ונקראים נגעי בני אדם, ובארנו.

אחר כף קנא והתלבש בקנאה, והתחבר באשתו והוליד את שת, שכתוב (בראשית ה) ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת. זהו בדמותו כצלמו, מה שלא היה כף בראשונה, באותם בנים ראשונים שהיו מקדם לכן.

משום שהרי בראשונה התחברות אחרת היתה אליו, ופרשונה, עד שבאה חנה והתקינה הקדוש ברנך הוא לאדם, והתחברו פנים בפנים. ועל זה כתוב, (שם ב) לזאת יקרא אשה. זוהי אשה, אבל אחרת לא נקראת כף, והרי פרשונה. ומשום שאדם וחנה נבראו כאחד, כתוב (שם ה) זכר ונקבה בראם ויברך אתם. שניהם כאחד היו. ועל זה כתוב, אחר וקדם צרתני.

בא וראה, אפוד וחשן – אחר וקדם היו, וכשהפנה התלבש בהם, היה דומה בדיוקן עליון. והרי נתבאר שאז פניו האירו והאותיות בלטו, ועלו למעלה מאירות, ואז היה יודע את הדבר.

ומשום כף תקון החשן ותקון האפוד כאחד נקשרו, ואף על גב שתקון זה אינו כתקון זה, והכל בסוד אחד. קשר של זה בזה, להתאחו חשן באפוד בארבע טבעות שנקשרו במקום הזה

ובמקום הזה. והם סוד אותן המרכבות שנקשרו בצד הזה שלמטה לאותם שלמעלה, והכל הוא בסוד של אופנים וחיות.

כתוב, בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ. ופרשוה, שהרי הכל כמו כן נעשה המשכן. כמו שהעולם התחתון עשה כמו העולם העליון, וכל מעשהו שעשה כמו שלמעלה - כך גם המשכן, כל מעשיו הם כמעשה בעולם הזה - כדגמא שלמעלה עשה. וכך גם כן המשכן, כל מעשיו הם כדגמת מעלה, כדגמת העולם התחתון וכדגמת העולם העליון).

וסוד זה, כל מעשי המשכן, כלם מעשים ותקונים שלמעלה ולמטה, כדי להשרות שכונה בעולם בדיורים העליונים ובדיורים התחתונים. כמו כן גן עדן למטה הוא כמו העליון. וכמו התחתון - כל הציורים וכל הדיוקנאות של העולם כלם שם. ועל כן עבודת המשכן ועבודת שמים וארץ, כלם בסוד אחד.

כתוב (ישעיה מ) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה וגו'. פסוק זה פרושהו, אבל בא וראה, וכי בשביל שיסתכל אדם בעיניו למעלה ומעלה אותם למעלה, יכול להסתכל במה שלא הרשה לדעת ולראות?

אף, שאו מרום עיניכם - מי שרוצה להסתכל במעשי הקדוש ברוך הוא, יזקף עיניו למעלה ויראה כמה חילות וכמה מחנות מעשים משנים זה מזה, גדולים אלה מאלה, ואז תראו ותשאלו ותאמרו, מי ברא אלה. מי ברא אלה, הרי בארנו סוד של מי, ברא אלה, שהיא מקום שעומד מרום וגנוז ונסתר ולא ידוע ועומד תמיד לשאלה, משום שלא התגלה לאותו מקום.

המוציא במספר צבאם, מה זה המוציא? אלא משום שאותו מקום טמיר וגנוז, הוא מוציא הכל בסוד הקול שיוצא מהשופר. ואותו קול הוא מספר של כל החילות העליונים וחסבון של הכל. ומשם נמצא סוד האמונה העליונה בכל אותם צדדים עליונים, עד ששופעות הדרגות ונמשכות למטה, ונפרדים כמה חילות למיניהם, וכלם עומדים בחשבון ונקראים בשם. מרב אונים - זה צד הימין. אמיץ כח - זה צד השמאל. איש לא נעדר - הצדדים ששופעים משני עברים.

דָּבָר אחר שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה - הפסוק הזה כשהוקם המשכן והיה מתתקן. כל מי שראה את המשכן, הסתכל בו למעלה ומטה, ואת הכל ראה במשכן, משום שכל מעשי העולם העליון והתחתון, כלם נתקנו במשכן, והרי בארנו - כל מי שראה אותם הקרסים במשכן והסתכל בהם, היה מסתכל באור שלהם באור הכוכבים, משום שכן עומדים הכוכבים בקיע.

פָּתַח ואמר, (תהלים קמח) הללויה הללו את ה' מן השמים וגו'. בא וראה, התשבחת הזו אמר דוד כנגד סוד השם הקדוש, שהוא כלל של תשבחת הכל. שתי תשבחות הן, כמו סוד השם הקדוש העליון, שהוא הכלל של תשבחת הכל. ואלו: זה, והשבח האחרון, שהוא פללות השבחים של הכל, שכתוב (שם קג) הללויה הללו אל בקדשו וגו'. אבל זה היה על עשרה מינים, וזהו על שבעה, והכל סוד אחד בשם הקדוש.

הִלְלוּ הללו את ה' מן השמים, זוהי ראשית של ששה צדדים להתפשט למטה, שזהו סוד שקים לשאלה, כמו שנאמר (דברים ד) כי שאל נא לימים ראשנים אשר היו לפניך וגו'. עד כאן יש רשות לשאלה. מן היום אשר ברא וגו', ועד קצה השמים - מכאן והלאה לא עומד לשאלה, משום שהוא מקום טמיר וגנוז.

וְעַל זה, הללו את ה' מן השמים הללוהו במרומים - אלו שני צדדים, (שהם רום ההתקלה) ימין ושמאל. ומכאן מתפשטים כל האחרים למטה בסוד הדרגות להתתקן פראוי. הללוהו כל מלאכיו - אלו הם שני עמודים שעומדים תחת הגוף להשעין את הגוף עליהם. **בא** וראה, אותם העמודים שהגוף נשען עליהם, עומדים כאן בסוד המלאכים, משום שהירכים הן שליחים ללכת ממקום למקום, ומסוד זה יוצאים אותם שנקראים מלאכים, שהם שליחים ללכת בשליחות אדונם ממקום למקום.

הִלְלוּ הללוהו כל צבאיו - זהו מקום שיוצאים ממנו כל החילות הקדושים העליונים, סוד אות הברית הקדושה, והוא רשום בכל שאר הרבבות, כמו שאמרנו, שכתוב (ישעיה מח) ה' צבאות שמו, אות הוא בכל שאר החילות והרבבות.

הִלְלוּ הללוהו שמש וירח - בו עומד הסוד הזה, והוא השמש להאיר, ובו עומדים כוכבים עליונים שמאירים, ומזלות, והרי בארנו.

אחר כך חוזר למעלה לאותו מקום שעומד ברום המרומים, ושם נתקעים הכל, הללוהו שמי השמים. אחר כך הללו את ה' מן הארץ.
כנגד אלה יש וברך וגו'.

בא וראה, אותם כוכבים למטה עומדים במשיכה שנמשכים מסוד העליון, משום שהכל עומד בדיוקן עליון, והרי בארנו. ומשום כך כל אותם כוכבים ומזלות מרום הרקיע, כלם עומדים להנהיג בו את העולם שלמטה ממנו, ומשם מתפשטות דרגות, עד שעומדות הדרגות לאותם כוכבים שלמטה, שכלם אין עומדים ברשותם כלום, והרי בארנו, וכלם עומדים ברשות שלמעלה. ועל זה כתוב, (ישעיה מז) יעמדו נא וישיעף הוכרי שמים החזים בכוכבים, והכל הוא ברשות ונתבאר.

ויעשו את הכתנת שש וגו' ואת המצנפת שש וגו'. רבי יוסי פתח, (שם ב) והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים וגו'. והיה באחרית הימים, כשיפקד הקדוש ברוך הוא את בת יעקב ויקים אותה מן העפר ותתחבר השמש בלבנה, אז נכון יהיה הר בית ה' - זו ירושלים למעלה, שתהיה מתקנת בתקוניה להיות נאורה באור שלמעלה, שכל אורה אינו מתקן אלא באור שלמעלה. ובאותו זמן יאור עליה אור עליון על אחד פי שבעה ממה שהיתה מקדם לכן, ככתוב (שם ל) והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים וגו'.

בראש ההרים, בראשי ההרים היה צריך להיות! מה זה בראש? אלא האור הזה שיהיה לה, בראש ההרים הוא. ומיהו ראש ההרים? זה הכהן הגדול שהוא ראש ההרים, הראש של כל צד הימין. וזהו שמתקן את הבית תמיד ומברך אותה להאיר פניה. ועל זה, יהיה נכון.

ובמה יתקן אותה? באותם לבושים שהם כמו שלמעלה, כמו שבארוה. ואותם לבושים כלם עומדים בסוד של שש. והבית הזה, כשיהיה מתקן בראש ההרים הזה, שהוא הכהן הגדול, אז נקשר ומתעלה למעלה בקיום עליון, ויאור העולם מאותו האור העליון. וזהו ונשא מגבעות, מכל שאר החילות והמחנות העליונים. ואז, ונהרו אליו כל הגוים.

בא וראה, בשעה שהכהן שלמטה פורש ידיו, אז רוח עליונה מאירה ויוצאת, וכל המאורות מאירים, והאורות נמשכים

ונאורים ונקשרים אלה באלה, עד שיאירו את פניה של כנסת ישראל, והכל על ידי האור הראשון שהוא הכהן. וכשהכהן מתעורר למטה, כהן מתעורר למעלה. ובמעשים שלמטה מתעוררת ההתעוררות שלמעלה.

ועל זה, נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים וגו', ונהרו אליו כל הגים. משום שעכשו, כל שאר העמים יש להם ממנים ברקיע עליהם, ובאותו זמן יבער אותם ויפיל אותם הקדוש ברוך הוא משלטונם, שכתוב (ישעיה כד) יפקד ה' על צבא המרום במרום. וכיון שכלם יעברו משלטונם, אז הקדוש ברוך הוא יתחזק לבדו, כמו שנאמר (שם ב) ונשגב ה' לבדו ביום ההוא. ואז, ונהרו אליו כל הגוים. וזהו שכתוב והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר ה' אל בית אלהי יעקב וגו'.

והכל הוא בשעה שהכהן, שהוא ראש ההרים, יאיר לה, והכל הוא בסוד של שש, שש הם בכל הצדדים שיאיר לה, שהרי בסוד של שש יאיר לה.

רבי אלעזר ורבי יצחק ורבי יהודה היו הולכים בדרך. אמר רבי אלעזר, זמן הוא ללכת עם השכינה, משום ששכינה לא תשרה עלינו אלא מתוך דברי תורה. אמר רבי יהודה, מי שהוא הראש, יפתח בראש.

פתח רבי אלעזר ואמר, (תהלים קיט) צעיר אנכי ונבזה פקדיך לא שכחתי. צעיר אנכי ונבזה – דוד המלך לפעמים משבח את עצמו, שכתוב (שם יח) ועשה חסד למשיחו לדוד ולזרעו עד עולם. וכתוב (שמואל-ב כג) נאם דוד בן ישי ונאם הגבר הוקם על משיח אלהי יעקב. ולפעמים עושה את עצמו עני, שכתוב (תהלים פו) כי עני ואביון אני. וכתוב צעיר אנכי ונבזה. והוא אומר, (שם קיח) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה.

אף בזמן שהיה עולה בדרגת השלום והתעלה בדין של אמת והיה שולט על שונאיו, היה משבח את עצמו. ובזמן שראה את עצמו בצרה ושונאיו דוחקים אותו, אז הנמיך את עצמו, והיה קורא לעצמו עני, קטן לכלם. מה הטעם? משום שלפעמים היה שולט, ולפעמים היה בצרה של שונאיו.

וְעַם כָּל זֶה, הוּא שְׁלֹט עֲלֵיהֶם תָּמִיד וְלֹא יִכְלוּ לוֹ. וְדוּד הַמֶּלֶךְ תָּמִיד
 הִיָּה מְשָׁפִיל עֲצָמוֹ לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכַל מִי שֶׁמְנַמֵּיךְ עֲצָמוֹ
 לְפָנָי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הוּא מְזַקֵּף אוֹתוֹ עַל הַכֹּל, וּמְשׁוּם כֵּן הַתְּרַצָּה
 בּוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. בְּעוֹלָם הַזֶּה –
 שְׁכָתוֹב (ישעיה לז) וְגִנּוּתִי עַל הָעִיר הַזֹּאת לְהוֹשִׁיעָה לְמַעַנִי וּלְמַעַן דָּוִד
 עַבְדִּי. וּבְעוֹלָם הַבָּא – שְׁכָתוֹב (הושע ג) וּבִקְשׁוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיהֶם וְאֵת דָּוִד
 מֶלְכָם וּפְחָדוֹ אֶל ה' וְאֶל טוֹבוֹ בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים. דָּוִד הוּא הִיָּה מֶלֶךְ
 בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְדוּד יְהִיָּה מֶלֶךְ לְעֵתִיד לְבָא. וְעַל זֶה אָמַר, אֲבָן מְאֹסוֹ
 הַבּוֹנִים הִיָּתָה לְרֹאשׁ פְּנָה.

בא וְרָאָה, בְּשַׁעָה שֶׁהַשֶּׁמֶשׁ מַחְזִיר פָּנָיו וְלֹא מְאִיר לְלִבְנָה, מְעַבֵּר
 אוֹרָה (לְלִבְנָה) וְלֹא מְאִירָה, וְאִזּוֹ הִיא בְּעֵנֵי בְּכָל הַצְּדָדִים, וְנִתְקַדְּרַת
 וְאִין לָהּ אוֹר כָּלָל. וְכִשֶּׁהַשֶּׁמֶשׁ חוֹזֵר נִגְדָה וּמְאִיר לָהּ, אִזּוֹ פְּנִיָּה
 מְאִירוֹת, וְהִיא מִתְקַשֶּׁטֶת אֲלֵיוֹ כְּנִקְבָה שֶׁמִתְקַשֶּׁטֶת אֶל הַזְּכָר, וְאִזּוֹ הִיא
 שׁוֹלֵטֶת בְּשִׁלְטוֹן הָעוֹלָם.

וְעַל זֶה דָּוִד הִיָּה מְעַטֵּר עֲצָמוֹ בְּאוֹתוֹ גִּן מִמֶּשׁ. לְפַעֲמִים הוּא עֵנִי,
 לְפַעֲמִים הוּא בְּעֵשֶׁר וּבְעֵשִׁירוֹת הַכֹּל, וּמְשׁוּם כֵּן הִיָּה אוֹמֵר
 צָעִיר אֲנִכִּי וְנִבְזָה. וְעַם כָּל זֶה – פְּקַדְיָךְ לֹא שְׁכַחְתִּי. כְּמוֹ כֵּן יֵשׁ לְאָדָם
 לְהִיּוֹת נִבְזָה בְּעֵינָיו, (וְנִבְזָה. וְמָה אִם דָּוִד הַמֶּלֶךְ כֵּן, כָּל שֶׁכֵּן אָדָם אַחֵר שִׁישׁ לוֹ)
 לְהַשְׁפִּיל אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל, לְהִיּוֹתוֹ כְּלִי שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְרַצָּה
 בּוֹ, וְהִרִי פְּרִשׁוּהָ, שְׁכָתוֹב (ישעיה נז) וְאֵת דָּכָא וּשְׁפַל רֹחַ. עַכְשָׁו אֲנִי
 אֶפְתַּח בְּרֹאשׁ.

פְּתַח וְאָמַר, (יחזקאל מ) וַיָּבִיֵא אוֹתִי שָׁמָּה וְהִנֵּה אִישׁ מְרָאֵהוּ כְּמְרָאֵה
 נְחֻשֶׁת וּפְתִיל פְּשֵׁתִים בְּיָדוֹ וּקְנָה הַמְּדָה וְהוּא עֹמֵד בְּשַׁעַר. אֵת
 זֶה רָאָה יְחִזְקֵאל בְּאוֹתוֹ מְרָאֵה הַנְּבוּאָה, וְזֵהוּ אִישׁ, שֶׁהוּא שְׁלִיחַ
 בְּאוֹתָם לְבוֹשִׁים.

וְכֵאֵן לֹא אָמַר אֶלָּא רַק אִישׁ, וְלֹא אָמַר אִישׁ לְבוּשׁ הַבָּדִים. אֶלָּא
 בְּשַׁעָה שֶׁעָשָׂה שְׁלִיחוֹת לְעֵשׂוֹת דִּין אוֹ לְהִרְאוֹת דִּין – נִקְרָא
 לְבוּשׁ הַבָּדִים. וּבְשַׁעָה שֶׁלֹּא בָּא לְכַף – הַשְׁתַּנָּה לְגִן אַחֵר. כְּפִי
 שְׁלִיחוֹתוֹ – כֵּן שׁוֹנָה הַמְרָאֵה שְׁלוֹ בְּאוֹתָם לְבוֹשִׁים וְהַשְׁתַּנָּה
 מִלְבוּשִׁים לְלְבוּשִׁים, מְשׁוּם שֶׁהוּא תָּמִיד בְּצַד שְׂמֹאל, וְכִמְּה גִּנּוּנִים הֵם
 שְׁמֵתִלְבֵּשׁ בָּהֶם, וְכָל אוֹתָם שְׂבָאִים מִן הַצַּד שְׁלוֹ.

מראהו כמראה נחשת - כאן מתלבש באותו לבוש שהם טורי נחשת, שנקראים הרי נחשת, וזה הביא מדה לעשות מדידה. זה (קנה המדה) אינו הניצוץ הקשה הנעלם והגנוז, אלא משם יוצא הקנה הזה למטה, שנגשם מתוך אור שנסאר מהניצוץ הקשה, כשמסתלק למעלה ונחקק תוך הספיר שנוצץ ולא נודע. ועל כן אותו קנה המדה עומד במדידת המדה שעומדת למטה.

ולפעמים קנה המדה, ולפעמים קו המדה, ועל זה פתיל וקנה, והכל מדה לעשות מדידה. (שם) כל המדידות של יחזקאל היו באותו קנה המדה, ובמעשה המשכן הכל היה בקו המדה.

במשכן, באותה מדידה שלמטה, שהיא קו המדה, כמו שאותו הפתיל, שכשמתחיל להתפשט, בכל אמה קשר אחד, ובאותה מדה מודד, ונקרא אמה. ומשום כך, (שמות כו) שמנה ועשרים באמה, שזה ארץ, ורחב ארבע באמה, ולא כתוב ארבע אמות, משום שאמה היה מודד לכל צד.

וזה יוצא מסוד המאור העליון, שהמדידה של זה למטה, מהמדידה הזו שלמעלה נמצאת. המדידה שלמטה קטנה אלף וחמש מאות צדדים, וכל צד וצד שנים עשר אלף אמות, ועל כן אמה אחת הולכת בכלן, ואותה אמה שזה מודד, מתפשט קו המדה ונתגלית עוד אמה ומודד, וכן בכל אותן מדידות. (שנים עשר אלף אמות מתפשט קו המדה ונתגלית אמה ומודד, וכן בכל אותן מדידות, ועל זה אמה אחת הולכת בכלם, והיא אמה שמודדת זה מודדת זה).

שמנה ועשרים באמה, הוא ארץ של אמה אחת, והרחב ארבע באותה אמה. נמצא אמה אחת שהיא שלשים ושנים שלשים. כמו שנאמר (ישעיה מ) וכל בשלש עפר הארץ, והם שלשים ושנים, כנגד שלשים ושנים שבילים שיוצאים מלמעלה.

וכאשר נעשית מדת הארץ במדידה הזו, היא ארבעה צדדים אותו הארץ. וכל צד שבע אמות, שלכך עולות אותן שבע אמות לארבעה צדדים בסוד של שבע, (ומתחומים) שהם עשרים ושמנה שהם בארץ, משום ששבע הוא סוד עליון בכל. וכל אותם שלשים ושנים שבילים כלולים בשבע, בסוד השם הקדוש.

ואם תאמר, הרי כתוב מדה אחת לכל היריעת - ודאי שזו מדה אחת, אף על גב שהתפשטה אמה אחר אמה, וזה אחר זה,

והכל בסוד (מסוד) המאור העליון זה בא, להיות מעלה ומטה מדה אחת.

וזוהי המדה שהיא בקדשה יתרה, משום שיש מדה אחרת שהיא לכסות על זו שהיא בפנים. שהרי במדה אחרת שמכסה על זה עולה בחשבון לחשבון שלשים וארבע, ובפנים לחשבון שלשים ושתים, (שהיא לכסות על זה שהיא לבפנים ועולה בחשבון, בחשבון שלשים וארבע, ולבחון לחשבון שלשים ושתים) וזהו סוד שמכסה זה על זה, שלשים ושתים לבפנים – שלשים וארבע (שלשים ושתים הוא עומד בפנים, שלשים וארבע הוא עומד) בחוץ.

משום שהרי מדה ראשונה, שהיא קדושה בגונים קדושים, שהם שש משזר ותכלת וארגמן ותולעת שני, אלו גונים קדושים, וכל חשבוננו עולה לחשבון שלשים ושתים. ומדה שניה, שהיא לחוץ לכסות על זה, עולה לחשבון שלשים וארבע, וזהו סוד הכתוב (תהלים מא) אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה'. ביום רעה ממש ימלטהו ה'.

סוד החשבון לפנים, שהוא סוד שלשים ושתים. ובאותו חשבון של בחוץ מה כתוב? ועשית יריעת עזים. יריעת עזים, למה עזים? אלא הסוד הגון שלו, לתת מקום בסוד הקדש, ומשום כך יריעת עזים ודאי. כתוב (שיר ה) אל גנת אגוז ירדתי וגו', הרי פרשה, אבל מה אגוז יש לו קלפה שמקיפה ומכסה את המוח, והמוח מבפנים, אף כך בכל דבר של קדש – הקדשה בפנים, והצד האחר בחוץ. וסוד זה – (חבקוק א) רשע מכתיר את הצדיק. ועל כן נקרא אגוז, והרי פרשה. בא וראה, באותו שבחון – כל מה שמוסיף, גורע. וסימנך פרי החג, שמתמעטים והולכים. אף כאן גם, במה שבפנים כתוב, ואת המשכן תעשה עשר יריעת. ובמה שבחון כתוב, עשתי עשרה יריעת. הוסיף אותיות וגרע מהחשבון. הוסיף חשבון וגרע (אותיות). הוסיף חשבון, שכתוב (שמות כו) אך היריעה האחת שלשים באמה ורחב ארבע באמה היריעה. וכשעולה לחשבון, עולה לחשבון שלשים וארבע, שאין בכל אותם מיני העני כמו אותו שנקרא ד"ל. ומשום כך, כשעולה לחשבון יותר, עולה בחסרון.

ובשהוא גורע בחשבון (גורע), עולה בעליה, שעולה לסוד של שלשים ושתים, שהם סוד כל האמונה, והוא סוד השם

הקדוש. ולכן זה עולה וזה גורע. זה עולה וגורע, וזה גורע ועולה.
זה לפני, וזה לחוץ.

כן המדה הזו מתחיל להתפשט ומודד המדה לקרשים, שכתוב (שמות לו) ויעש את הקרשים למשכן עצי שטים עמדים. ואלו הם סוד השרפים, והרי פרשוה, שכתוב עצי שטים עמדים, וכתוב (ישעיה ו) שרפים עמדים.

מדידת המדה הזו – עשר אמות ארך הקרש ואמה וחצי האמה. כאן כתוב עשר אמות, ולא כתוב עשר באמה. אלו שלש שלש שלש שהן תשע, ואחד ששורה עליהם, וזהו רוח אחת ששורה עליהם.

והרי אמרנו כמה הוא שיעור האמה, וזהו סוד השעור – אחת עשרה וחצי, שעולים ולא עולים, משום שגורעים מאותם האופנים. ופרשוה בסוד המרכבה הקדושה, והם עשרים, עשר לצד זה ועשר לצד זה, עד שעולים לסוד השרפים העליונים. ואחר כך עולה סוד הקדש עד שכלם מתעוררים (נפגשים) בסוד אותו הברית התיכון, כמו שבארנו, ולכן חצי יש בו בלא שלמות.

סוד המדה הזו, לעשרים קרשים הם מאתיים ושלשים, וכל זה עומד במדידה בחשבון, וכך עולה כל חשבון שיוצא מהמדידה הזו בסוד אותם השרפים.

יריעות המשכן שאמרנו, שהם סודות עליונים, סוד השמים, והרי פרשוה (תהלים קד) נוטה שמים כיריעה. והסוד של זה באותו חשבון שאמרנו. ויש יריעות שאמרנו בסוד אחד, ויש יריעות בסוד אחר, והכל הוא בסוד שלמעלה. ועל כן הכל הוא כדי לדעת חכמה של כל צד וצד וכל דבר ודבר. ועל כן מבחין אדם בין טוב לרע, בין סוד החכמה ובין דבר שאינו עומד בחכמה. ובסוד המדידה הראשונה הרי נתבאר בכמה צדדים הוא.

הלומד הזהר פניו מזהירים – תבת זהר גימטריא האין סוף ברוך הוא
הלומד הזהר פניו מזהירים, וזהו הטעם למה נקרא ספר הזהר וכו' ואדוני אבי זכרונו
לחיי העולם הבא. בריש פרשת בראשית כתב, דקראו ספר הזהר רמז למליו עלאין כי
תבת זהר גימטריא האין סוף ברוך הוא. (המוציא לאור זהר דפוס ליוורנו)

סדר הלימוד ליום ל שבט [יום 148 בשנה]

הסוד הזה סוד הארון שעומד בחשבון ממה שהוא נוטל וממה שהוא מקבל וממה שיש בו. וממה הוא מקבל? שהוא שני צדדים, ולוקח מאותם שני צדדים. ועל כך אמה היא בצד זה ואמה בצד זה, וחצי ממנו. ומשום כך, (שמות כה) אמתים וחצי ארכו. אמתים משני צדדים, וחצי שלו, הרי זה בארך. ברחב ובגובה אמה וחצי, אחד מאותו צד יותר, שנוטל כמו שימין ושמאל, וחצי שלו. שהרי אין שורה הדבר אלא על דבר, ומשום כך חצי בכל חשבון וחשבון, ומשום כך הארון מקבל מהכל ועומד בסוד החשבון של הכל.

והרי פרשוה, על מה הוא מצפה בזהב בפנים ובחוץ, והרי הוא שעור לעמד במדידה ראשונה? והכל עומד בסוד אחד. השלחן כמו כן, שמודד באותו השעור הראשון.

אבל מדידת הארון הזו, שעומדת בסוד התורה ובאותה מדה ראשונה שאמר אבא, אין בה לעשות שעור יותר כמו שהוא גלה בסוד לחכמים העליונים לדעת בה את סוד החכמה, להבחין בין טוב לרע, בין חכמה עליונה לחכמה אחרת, כלם מעשים אחרים, כלם במדידת האמה באותה המדה, פרט למדת החשן שהיא זרת, והרי פרשוה.

בא וראה, הכתנת (אף על גב) של כלם נעשו בסוד הקדש, הכל הוא בסוד של שש, ובמעשה של שש, ועומד בשש. וכלם תקונים להתלבש ולהתקין בהם שש ובסוד של שש.

והכל בסוד של קו המדה. וקנה המדה באותה מדידת יחזקאל, משום שהוא בית להתקיים (משום זה הבית לא התקיים) במקומו באותם כתלים, באותן חומות, באותם פתחים ובאותן דלתות כדי להיות הכל במדידה.

אבל לעתיד לבא מה כתוב באותה המדה? (יחזקאל מא) ורחבה ונסכה למעלה למעלה. בשעה שיתחילו לבנותה, קנה המדה הזה עולה למעלה למעלה, לארך ולרחב, שתהיה התפשטות הבית לכל הצדדים ולא יסתכלו עליה לרע, כמו שבארוה, שכתוב (זכריה ט) ודמשק מנוחתו. שהרי באותו זמן לא ימצא דין בעולם, משום כך

הכל מתקיים על מקומו בקיום שלם, כמו שנאמר (שמואל-ב ז) לא ירגז עוד ולא יסיפו בני עולה לענותו וגו'.

ובא ראה, כל המדות וכל המדידות, כלן עומדות בעולם הזה, (וכל המדידות של המשכן הזה והבית הזה, כלם) כדי לקיים את העולם הזה בסוד כמו שלמעלה, לקשר את העולם הזה בעולם שלמעלה, להיות הכל אחד בסוד אחד. ובאות זמן שהקדוש ברוך הוא יתעורר לחדש את העולם, אז ימצאו כל העולמות בסוד אחד, וכבודו של הקדוש ברוך הוא בכל, ואז כתוב (זכריה יד) ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד.

פתח רבי יהודה אחריו ואמר, (תהלים כה) סוד ה' ליראיו ובכריתו להודיעם. פסוק זה הרי פרשוהו, אבל סוד ה' ליראיו – אותו סוד עליון שעומד בגניזות, (שהוא סתום וגנוז) לא עומד אלא ליראיו, שהם יראים מהקדוש ברוך הוא תמיד, והם ראויים לאותם סודות עליונים, ושיהיו אותם סודות עליונים בגניזות ובנסתר כראוי, משום שהם סודות עליונים. אבל ובכריתו להודיעם – הסוד שהוא עומד בכרית הקדש, להודיעם, משום שהוא מקום שעומד להגלות ולדעת. **ועוד**, סוד ה' ליראיו – שהם סודות העומדים ביראה, ואותם יראי חטא יראים בהם באותם סודות עליונים. אבל ובכריתו להודיעם – לדעת ולפרש דברים, משום שאותם הדברים עומדים לפרוש.

בא וראה, בארבעים ושתים אותיות נחקק העולם והתקיים, וכלם עטרה של השם הקדוש. כשמצטרפות, עולות באותיות שלמעלה ויורדות למטה, מתעטרות בעטרות בארבעת צדדי העולם, ויכול להתקיים.

אחר כך יצאו האותיות ובראו את העולם למעלה ומטה, בעולם היחוד ובעולם הפרוד, ונקראים (שיר השירים ב) הרי בתר, הרי הפרוד שנשקים, כשצד הדרום מתחיל לקרב אליו, ואז המים שופעים, ובכח הזה שלמעלה שופע, והכל הוא בשמחה. **כשהמחשבה** עולה ברצון של השמחה מטמיר כל הטמירים, מגיע ושופע מתוכה זהר אחד, ומתקרבים זה בזה, והרי פרשוהו.

ואותן ארבעים ושתים אותיות הן סוד עליון, ובהן נברא העולם העליון והעולם התחתון, והן הקיום וסוד כל העולמות. ועל

שֶׁהֵן סוּד הָעוֹלָמוֹת, כְּתוּב סוּד ה' לִירָאוֹ וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם. זֶה סוּד
הָאוֹתִיּוֹת הַחֲקוּקוֹת בְּהִצְנַע, מִפְּרָשׁוֹת בְּחֻקֵּי קוּתִיּוֹ בְּגִלְיָי.

כְּתוּב (שמות כו) וְנָתַתְּ אֶל חֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט אֶת הָאוּרִים וְאֶת הַתְּמִים,
וְהָרִי פָּרְשׁוּהָ. אֶת הָאוּרִים - שְׁמַאֲרִים סוּד הָאֶסְפֶּקְלָרְיָה
הַמְּאִירָה, וְזוּהִי חֲקִיקַת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ בְּסוּד שֶׁל אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם
שָׁבְהֵן נִבְרָאוּ הָעוֹלָמוֹת וְהָיוּ מְשַׁקְּעוֹת בּוֹ. וְאֵת הַתְּמִים - סוּד אוֹתֵן
הָאוֹתִיּוֹת שְׁכֻלּוֹלוֹת בְּמָקוֹם הָאֶסְפֶּקְלָרְיָה שְׁאִינָה מְאִירָה, וְהִיא
מִתְנַהֶגֶת (נְאוּדָה) בְּע"ב אוֹתִיּוֹת חֲקוּקוֹת, שֶׁהֵן סוּד הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, וְכֻלָּן
נִקְרְאוֹת אוּרִים וְתְמִים.

בֵּא וְרָאָה, כְּשִׂאוֹתֵן אוֹתִיּוֹת מְשַׁקְּעוֹת שָׁם, בְּאוֹתוֹ כַּח, מְאִירוֹת
אוֹתִיּוֹת אַחֲרוֹת בְּחֻקֵּי קוּתִיּוֹת אוֹתָם שְׁמוֹת הַשְּׁבָטִים, וּמְאִירִים אוֹ
נִחְשָׁכִים, וְהַכֹּל הוּא בְּסוּד אוֹתֵן הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַשְּׁמוֹת הַקְּדוֹשִׁים
כְּמוֹ שְׁאֻמְרָנוּ. וְאוֹתֵן הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַשְּׁמוֹת הַקְּדוֹשִׁים בְּאוֹת עַל סוּד
הַתּוֹרָה, וְכֹל הָעוֹלָמוֹת בָּאִים (נִבְרָאוּ) בְּסוּד שֶׁל אֱלוֹ הָאוֹתִיּוֹת.
הַשְּׁמוֹת הֵלְלוּ הָיוּ גְנוּזִים מְשַׁקְּעִים שָׁם, וּבְשְׁמוֹת הַשְּׁבָטִים הָיוּ
הָאוֹתִיּוֹת שְׁלֵהֶם בּוֹלְטוֹת לְמַעַלָּה. וְעַל כֵּן הַכֹּל מְסוּד אוֹתֵן
הָאוֹתִיּוֹת, וְהַכֹּל בְּאֻרָנוּ.

וְהָרִי נֹאמֵר בְּסוּד הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה. ב' - שֶׁהַתּוֹרָה הַתְּחִילָה בָּהּ,
וְהָרִי פָּרְשׁוּהָ, ב' בְּרָא וְדָאִי בְּכַח עֲלִיוֹן, בְּתַקְּףָ שֶׁל סוּד אוֹתֵן
הָאוֹתִיּוֹת. ב' נִקְבָּה, א' זָכַר. כְּמוֹ שֶׁב' בְּרָא, גַּם כָּךְ א', הוֹצִיא אוֹתִיּוֹת,
כֹּל כֹּל עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם הָאוֹתִיּוֹת.

ה' - זוּג אֶחָד עִם שְׁמַיִם לְתַת לָהּ חַיִּים וְלְהַשְׁרוֹת לָהּ. ו' - הָאֶרֶץ,
לְתַת לָהּ מְזוּן וּלְתַקֵּן לָהּ סְפוּקָה הַרְּאוּי לָהּ. וְסוּד זֶה בְּרָאשִׁית וּגְו',
עַד הַשְּׁמַיִם וְאֵת הָאֶרֶץ. ו' וְאֵת - כֹּל שֶׁל עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת,
וְנִזְוֹנִית הָאֶרֶץ, וְהָאֶרֶץ כּוֹלֶלֶת אוֹתֵן לְתוֹכָהּ, כְּמוֹ שְׁנֹאמֵר (קֵהֶלֶת א) כֹּל
הַנְּחָלִים הַלְּכִים אֶל הַיָּם. וְהֵינּוּ סוּד וְאֵת הָאֶרֶץ, שְׁכּוֹנֶסֶת הַכֹּל לְתוֹכָהּ
וּמְקַבֶּלֶת אוֹתָם. הָאֶרֶץ נוֹטֶלֶת ו' וּמְקַבֶּלֶת אוֹתָהּ לְהַזּוּן.

וְסוּד זֶה, שְׁאִין הַמִּשְׁכָּן נִתְקַן אֶלָּא עַל יְדֵי מֹשֶׁה, מִשּׁוּם שְׁמֵאוֹתוֹ צַד
מִתְעוֹרְרֶת דְּרָגָה אַחֲרַת עֲלִיוֹנָה לְהַעֲמִידוֹ וְלְהִיּוֹת קִיּוּם שֶׁל
הַכֹּל. וְסוּד זֶה - וַיִּקַּם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן. קִיּוּמוֹ הָיָה בְּאוֹתֵן אוֹתִיּוֹת
שְׁנִבְרָאוּ בְּהֵן שְׁמַיִם וְאֶרֶץ.

ומשום כף את כל מעשי המשכן היה בצלאל עושה אותם בסוד חקיקת (צרוף) האותיות שנבראו בהן שמים וארץ, ולכן נקרא בצלאל, משום שבצלאל היה יודע חקיקת (צרוף) האותיות שבהן נבראו שמים וארץ. ואם בצלאל לא היה יודע אותן, לא היה יכול לעשות את אותן עבודות המשכן. מה הטעם? אלא, כמו שהמשכן העליון לא היה ולא היו מתקנים כל מעשיו אלא באותו סוד של אותן אותיות, אף כאן במשכן שלמטה לא היה ולא נתקן אלא בסודות אותן האותיות.

בצלאל היה מצרף אותן אותיות, ובסוד כל צרוף וצרוף היה עושה אמנות. וכל מעשה ומעשה של המשכן, בכל צרוף היה עושה אמנות אחת, וכל מה שראוי לה. וכן בכל מעשי המשכן וכל אותם הפרקים והתקונים של המשכן, הכל היה בצרוף אותיות השם הקדוש.

ובשבא להקימו, לא יכול היה להקימו. מה הטעם? משום שהרצון שעולה על אותן האותיות לא נמסר אלא למשה לבדו, והוא היה יודע אותו הרצון שעולה לאותן אותיות, ועל כן הוקם המשכן על ידו, שכתוב ויקם משה. ויתן משה. וישם משה. ובצלאל לא היה יודע, ולא יכול היה להעמידו.

פתח רבי יצחק אחריו ואמר, (תהלים כא) ה' בעזר ישמח מלך ובישועתך מה יגיל מאד תאות לבו וגו', חיים שאל ממך וגו'. את השירה הזו לא אמר דוד אלא על תשבחתה של כנסת ישראל, שהקדוש ברוך הוא משמח אותה בשמחת התורה שנקראת עז, שכתוב (שם כט) ה' עז לעמו יתן וגו'. ישמח מלך - זה הקדוש ברוך הוא (זו כנסת ישראל) שנקרא מלך, שכתוב (דברים לג) ויהי בישרון מלך.

ובישועתך מה יגיל מאד - זו ישועת הימין, כמו שנאמר (תהלים ס) הושיעה ימינה וענני. ותושע לו ימינו. (דבר אחר) מה יגיל מאד, "יתרה, וזהו סוד ברית הקדש, שהוא שמחת הכל (שלה), והכל נאמר על המלך הזה.

חיים שאל ממך נתתה לו ארץ ימים עולם ועד. מכאן למדנו שלדוד המלך לא היו חיים כלל, פרט לזה שאדם הראשון נתן לו משלו. והרי בארוה, שדוד המלך התקיים שבעים שנה, ואותן שבעים

שנים נתן לו הקדוש ברוך הוא מאותן שנים של אדם הראשון, ובהן הוא התקיים, ונתנה לו אריכות ימים בעולם הזה ובעולם הבא, ועל זה - חיים שאל ממך נתתה לו.

גְּדוּלָּה כבודו, משום שהוא גדול, שכתוב (שם קמז) גדול אדונינו ורב כח. ודאי נקרא גדול, וסוד זה - (בראשית א) ויעש אלהים את שני המארת הגדלים. גדולים היו ודאי. ועם כל זה הוא נקרא גדול, כמו שנאמר גדול אדונינו ורב כח. והקדוש ברוך הוא לא נקרא גדול אלא בזה, שכתוב (תהלים מח) גדול ה' ומהלל מאד בעיר אלהינו הר קדשו. במה הוא גדול? בעיר אלהינו הר קדשו.

כִּי תשיתוהו ברכות לעד (תהלים כא). כי תשיתוהו ברכות, משום שזוהי ברפת כל העולם, וכל הברכות של כל העולם מכאן יוצאות, וזוהי ברכה. וסוד זה - והיה ברכה. שהרי כאן שורות כל הברכות שלמעלה ומכאן יוצאות לכל העולם, ולכן נקראת ברכה.

תַּחֲדָהוּ בשמחה. כתוב כאן תחדהו בשמחה, וכתוב שם (שמות יח) ויחד יתרו, משום שעתיד הקדוש ברוך הוא להקים את כנסת ישראל מן העפר ולהחזיק בה בסוד הימין, ולחדש אותה חדוש הלבנה בשמש.

כְּתוּב תחדהו בשמחה את פניך. את פניך - להיות לפניך ולהיות בשמחה כנגד פניך באותה שלמות שתשתלם באותו הזמן, שהרי בזמן שנחרב בית המקדש, התרוקנה מכל מה שהתמלאה, כמו שנאמר (ירמיה טו) אמללה ילדת השבעה. וכתוב (יחזקאל כו) אמלאה החרבה.

בֵּא וראה, באותו זמן שהקים משה את המשכן, הסתכל בכל אותן העבודות שהיו כראוי, ואז הקים אותן. וכל אותן העבודות שיהיו בו במשכן, את כל אחת ואחת הביאו למשה. וסוד זה - (תהלים מה) בתולות אחריה רעותיה מוכאות לה. מוכאות לה, שכתוב ויביאו את המשכן אל משה.

תוספתא

השלמה מההשמטות (סימן ה)

מִצְוָה להקריב קרבן, שהוא התחדשות של הלבנה בכל חדש וחדש, ובהתחדשות שלה לקרב האהבה למעלה ולמטה ולהעביר הזהמא מבית המקדש, וקרוב של ראש חדש עולה למעלה

כדי להמשיך הארת הפנים ממקור העליון למטה, שזה נצרך משום מעוט והקטנת הלבנה, והשעיר ההוא של ראש חדש העביר זהמא והרחיק אותו שלא יכסה את הלבנה, ואז המשיך המשכות אצלה ממעלה למטה ומאירה הלבנה כמו שנאה. מפני שהשעיר מפנה הזהמא תמיד מהמקדש, וגורם להמשיך האור מלמעלה למטה, וקרפן זה עולה למעלה, ומפני כן כתוב בו (במדבר כט) חטאת לה, משום הזהמא ההיא שמכסה את הלבנה, והוא סוד שכתוב (בראשית ד) לפתח חטאת רבץ.

ואם תאמר, מדוע כתוב חטאת לה' – אלא ודאי השעיר ההוא מעביר החטאת ההיא וגורם להמשיך האור מלמעלה. וזהו ושעיר עזים אחד לחטאת לה'. לחטאת – להעביר לו מן המקדש. לה' – להמשיך האור מלמעלה. שפאשר החטאת מעברת, אותו אור ושמחה יורד מלמעלה למטה. ועל זה עולה קרפן זה למעלה וקרפן זה נקרא כפרה, לפנות המקדש ולהעביר הזהמא:

למה ויביאו אל המשכן? משום שהרי באותה שעה היה הזנוג של משה להזדוג, ועל זה ויביאו את המשכן אל משה, כמו שמביאים פלה לבית החתן. משום שבראשונה צריך להכניס את הפלה לחתן, כמו שנאמר (דברים כב) את בתי נתתי לאיש הזה לאשה. ואחר כך הוא יבא אליה, שכתוב (בראשית ל) ויבא אליה. וכתוב (במדבר יז) ויבא משה אל אהל העדות.

וכאן מה כתוב? ולא יכל משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וגו'. מה הטעם? משום שהיא היתה מתתקנת, כאשה הזו שמתתקנת ומתקשטת לבעלה, ובאותה שעה שהיא מתקשטת, לא ראוי לבעלה להכנס אליה. ועל כן, ולא יכל משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן. משום כך, ויביאו את המשכן אל משה. עוד מה כתוב? וירא משה את כל המלאכה וגו'.

בא וראה, בכל המעשים של המשכן, בכלם היה גון של תכלת, משום שתכלת הוא גון להתעטר בסוד כל הגונים. מה כתוב? ויעשו את ציץ נזר הקדש וגו', ויתנו עליו פתיל תכלת וגו', והרי פרושה בסוד הכתוב, (שמות כח) ועשית ציץ זהב טהור ופתחת עליו פתוחי חתם קדש לה'. ויכתבו עליו מכתב פתוחי חותם קדש לה'.

תוספתא

בסודות העליונים. צורות קמוטות נמצאות, אלו עולות ויורדות ואלו עומדות על קיומן. גלגלים הסובבים היו קימים מאותו זמן שהעפר התכנס. אלו הגלגלים סובבים העולם בסבוב. **בסבוב** שסובבים המדבריות, שליטת הקליטה בתוכם. גלגל אחד יש בתוכם. הגלגל הזה סובב ולא סובב, עומד בשנים עשר אלף עולמות ונמצא ביניהם, עולה ויורד בתוכם.

תחת אותו גלגל עומד עמוד אחד שנעוץ עד לתהום הגדולה, ובו מתגלגלים אבנים בתוך התהומות, הם עולים ויורדים. ואותו עמוד עומד עליהם, נוסע ולא נוסע, נעוץ מלמעלה למטה, סובבים מאתים ועשרים גלגלים אחרים סביב אותו העמוד.

אותו גלגל אחר שעליו שעומד בשנים עשר אלף עולמות, הוא סובב לתוך המשכן, סובב ולא סובב. אותו משכן עומד על שנים עשר אלף עולמות, ובו עומד אותו פרוז שקורא: השמרו מהגלגל שסובב.

מי שהוא בעל עינים בהשכל, ידע ויתבונן בחכמת רבונו, וידע שאותם דברים עליונים שמפתחות רבונו עומדים שם, שהם טמונים בתוך המשכן הקדוש. אשריהם בעולם הזה ואשריהם בעולם הבא. עליהם כתוב, (תהלים פד) אשרי אדם עוז לו כף מסלות בלבכם. (שם סה) אשרי תבחר ותקרב ישכן חצריה נשבעה בטוב ביתך קדש היכלך. (ע"כ תוספתא)

בסוד המשכן עומדים סודות עליונים בסוד השם הקדוש (העליון) אדנ"י, זהו סוד המשכן, כמו הסוד העליון, סוד הארון, ככתוב (יהושע ג) הנה ארון הברית ארון כל הארץ. ארון כל הארץ – זהו הסוד הקדוש של השם של אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד. וזהו כמו שהסוד של השם הקדוש העליון ידו"ד. והאותיות הללו כמו הללו. **א'** היא י', סוד של יו"ד (זה) כמו זה א', ויהרי פרשונה. ד' היא סוד ה', וזה כמו זה, והכל כצורה וסוד של אהד. נ' היא סוד האות ו'. ואף על גב שזה זכר וזו נקבה, אבל זו נכללת בזו, ויהרי פרשונה ן' ו' היא באמצע, משום שהוא כלל אהד. ה' היא סוד האות י', (י' היא סוד האות ה') משום שכאן (של ה') זוהי חכמה קטנה, שנקראת חכמת שלמה.

וְהָאוֹתִיּוֹת נִכְלְלוּ אֵלֶּה בְּאֵלֶּה, וְהִכְלֵל הוּא סוּד אֶחָד, כְּלוּלִים אֵלֶּה בְּאֵלֶּה, וְהִכְלֵל אֶחָד, וְהִכְלֵל הוּא סוּד אֶחָד בְּאוֹתִיּוֹת קְדוּשׁוֹת. וְלָכֵן הַמְשָׁכָן שְׁלֵמֻטָּה בְּאַרְץ עוֹמֵד בְּסוּד הַמְשָׁכָן הָעֲלִיּוֹן, וְאוֹתוֹ מְשָׁכָן עֲלִיּוֹן עוֹמֵד בְּסוּד שֶׁל מְשָׁכָן אַחֵר עֲלִיּוֹן עַל הַכֹּל. וְהִכְלֵל כְּלוּל זֶה בְּזֶה לְהִיּוֹת אֶחָד, וְלָכֵן כָּתוּב (שְׁמוֹת כו) וְהָיָה הַמְשָׁכָן אֶחָד.

כָּתוּב, (במדבר כד) רֵאשִׁית גּוֹיִם עָמְלָק וְאַחֲרֵיתוֹ עַדֵי אַבְד. בֵּא וּרְאֵה, בַּיּוֹם שֶׁהוּקָם הַמְשָׁכָן שֶׁהִקִּים אוֹתוֹ מִשָּׁה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, שְׁכַתוּב וַיִּקָּם מִשָּׁה אֶת הַמְשָׁכָן, שֶׁלֹּא הָיָה יְכוּל לְקוּם עַד שֶׁהוּא הִקִּים אוֹתוֹ. לְגַבְרִיָּה שְׁאִין רְשׁוֹת לְאִישׁ אַחֵר לְהִקְיָמָה אֵלֶּה בְּעֵלָה. אִף כֹּאן, כָּל אוֹתָם הָאֲמָנִים, כֻּלָּם בָּאוּ לְהִקִּים אֶת הַמְשָׁכָן, וְלֹא יָכַל לְעֹמֵד עַל יְדֵיהֶם, עַד שֶׁבֵּא מִשָּׁה וְהִקִּים אוֹתוֹ, מִשׁוּם שֶׁהוּא הָיָה בְּעַל הַבַּיִת.

בַּיּוֹן שֶׁהִקִּים מִשָּׁה אֶת הַמְשָׁכָן לְמֻטָּה, הוּקָם מְשָׁכָן אַחֵר לְמַעְלָה, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְוָה, שְׁכַתוּב הוּקָם, וְלֹא פָּרַשׁ עַל יְדֵי מִי. (אֵלֶּה) שֶׁלֹּא הוּקָם אֵלֶּה מִסּוּד הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, שֶׁהוּא נִסְתָּר וְגִנוּז, עַל יְדֵי הַסּוּד שֶׁל מִשָּׁה, כְּדֵי לְהַתְתַּקֵּן עִמוֹ.

מִה כָּתוּב לְמַעְלָה? (שְׁמוֹת לו) וַיִּבְאוּ כָּל הַחֲכָמִים הָעוֹשִׂים אֶת כָּל מְלָאכַת הַקֹּדֶשׁ וְגו'. מִי הֵם הַחֲכָמִים הָעוֹשִׂים? אֵלֶּה הֵם יַמִּין וּשְׂמָאל וְכָל שְׂאֵר הַצְּדָדִים, שֶׁהֵם דְּרָכִים וּשְׁבִילִים לְהַפְנִס לְתוֹךְ הַיָּם וּלְמַלֵּא אוֹתוֹ, וְהֵם עָשׂוּ אֶת הַמְשָׁכָן לְמַעְלָה וְהַתְקִינוּ אוֹתוֹ.

כְּמוֹ כֵּן לְמֻטָּה, (שֵׁם) וְעָשָׂה בְּצִלְאֵל וְאַהֲלִיאֵב. זֶה בְּצַד יַמִּין, וְזֶה בְּצַד שְׂמָאל. בְּצִלְאֵל לְיַמִּין, וְאַהֲלִיאֵב לְשְׂמָאל. זֶה מִיְהוּדָה, וְזֶה מִדָּן. וְאַחֵר כֶּף - וְכָל אִישׁ חָכֵם לֵב, וַיִּבְאוּ כָּל הַחֲכָמִים הָעוֹשִׂים. וְהָרִי בְּאַרְנוֹ, וְהִכְלֵל כְּמוֹ שְׁלֵמֻטָּה.

בְּאוֹתוֹ יוֹם שֶׁהוּקָם הַמְשָׁכָן הַתְּבַטֵּל הַמּוֹת מִהָעוֹלָם. אֵל תֹּאמַר הַתְּבַטֵּל, אֵלֶּה הַסְּתַלְק מִן הָעוֹלָם, שֶׁלֹּא יָכַל לְשַׁלֵּט, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ. מִשׁוּם שֶׁלֹּא יִתְבַטֵּל יִצְרָר הָרַע מִהָעוֹלָם עַד שֶׁיִּבְא מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁמַח בְּמַעֲשָׂיו, וְאֵז - (ישעיה כה) בְּלַע הַמּוֹת לְנִצְחָה. כִּשְׁהוּקָם הַמְשָׁכָן עַל יְדֵי מִשָּׁה, אִזְ נִפְרָד כַּח הַיִּצְרָר הָרַע וְנִכְנַע וְלֹא יָכַל לְשַׁלֵּט. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה נִפְרָד סְמָא"ל, כַּח הַרְגוֹז שֶׁל הַשְּׂמָאל, מֵעַל תַּקְּף הַנְּחַשׁ הָרַע, וְלֹא יָכַל לְשַׁלֵּט עַל הָעוֹלָם וְלֹא יָכַל לְהַתְחַבֵּר בְּאָדָם וּלְהַסְטוֹת אוֹתוֹ.

רבי יהודה אמר, כשעשו ישראל את העגל, מה כתוב? (שמות לג) ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה. מה הטעם? משום שראה יצר הרע שהיה הולך ביניהם. אמר משה: צד הקדשה לא ישרה בתוך צד הטמאה. רבי אלעזר אומר, כל זמן שצד הקדשה שולט, צד הטמאה לא יכול לשלט ונכנע לפניו. ועל כן שנינו, כל זמן שירושלים תהיה מלאה – צור הרשעה תהיה חרבה.

פתח ואמר, (בראשית כד) ותאמר אל העבד מי האיש הלזה ההלך בשדה לקראתנו ויאמר העבד וגו'. מה כתוב למעלה? ותשא רבקה את עיניה ותרא את יצחק ותפל מעל הגמל. מדוע הצריך לכתב את הפסוק הזה בתורה? ועוד, וכי משום שראתה את יפיו של יצחק (מה הטעם) נשמטה מן הגמל?

א"א, פסוק זה הוא סוד. בא ראה, (ותרא את יצחק. מנין ידעה שהוא יצחק? אלא ותרא את יצחק, ראתה באותה שעה מה שלא ידעה) (בא וראה, בשעה שהגיעה רבקה אל יצחק, שעת תפלת המנחה היתה, ובאותו זמן מתעורר דין בעולם), וראתה אותו ברגז הדין הקשה, וראתה שהרי סיום הרגז הקשה הוא גמל למטה, וזהו סוד המות. ומשום כך נרפנה והשמיתה עצמה מאותו הגמל. שהרי כשסתכל הדין הקשה, אותו גמל מתחזק. ומשום כך השמיתה את עצמה ממנו (סוד של המות. וכאשר הדין הקשה הזה התעורר, אותו גמל התחזק, ומשום כך הרפינה והשמיתה עצמה מאותו גמל) ולא ישבה שם.

בא וראה, הגמל הזה הינו סוד הכתוב (משלי יט) וגמלו ישלם לו. זהו גמול אותם הרשעים, שכתוב (ישעיה ג) אוי לרשע רע כי גמול ידיו יעשה לו. וזהו הגמל שעומד לאכל הכל ולהשמיד הכל, וזהו שמזמן תמיד כנגד (להרג נ"א להזיק) בני האדם. ומשום כך, מי שרואה בחלומו גמל, הראו לו מות שנגזר עליו ונצל ממנו.

בא וראה, צד הטמאה הזה נקרא כך – שגרים מות לכל העולם, וזה היה שהסטה את אדם ואת אשתו, ואותו שרכב עליו הוא סמא"ל, והוא בא להטעות את העולם וגרם מות לכל, ומשום כך בא ושולט על הכל. אדם הוא שהמשיך אותו אליו, וכיון שהמשיך אותו אליו, אז הוא נמשך אחריהם עד שהסטה אותם. ומשום כך אמר שלמה, (משלי ה) ואל תקרב אל פתח ביתה. שכל מי שמתקרב לביתה, אז היא יוצאת ונקשרת ונמשכת אחריו.

וְעַל זֶה רָבְקָה, כְּשֶׁרָאֲתָה שֶׁהָיָה לוֹ לְדַבֵּק בְּצַד הַדִּין הַקָּשָׁה, כִּינֹן שֶׁרָאֲתָה אֶת יִצְחָק בְּסוּד הַדִּין הַקָּשָׁה וְרָאֲתָה שֶׁמְאוּתוֹ צַד יוֹצֵא דִין אַחַר תִּקְיָף מִזְהֵמַת הַזֶּהָב, כְּשֶׁרָאֲתָה אֶת זֶה, מִיָּד – וְתַפֵּל מֵעַל הַגָּמֶל, כְּדִי לְהִתְרַפּוֹת מִן הַדִּין מְאוּתָה זֶהָמָה. כְּתוּב (ישעיה טו) קוֹל ה' מִשְׁלֵם גָּמוֹל לְאֵיבָיו, מְאוּתָה זֶהָמָה.

בֵּא וּרְאֵה, כְּשֶׁעָשׂוּ יִשְׂרָאֵל אוֹתוֹ מַעֲשֵׂה וּגְרָמוֹ אֶת אוֹתוֹ הַחֲטָא, מָה הַטַּעַם עֵגֹל וְלֹא צַד אַחַר? וְאִם תֹּאמְרוּ שֶׁהֵם בְּחָרוּ עֵגֹל – לֹא כִּף! אֲלֵא הֵם אָמְרוּ, (שמות לב) קוֹם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכוּ לְפָנֵינוּ, וּרְצוֹנוֹ שֶׁל אֶהְרֵן הָיָה לְעַכֵּב אוֹתָם.

אֲרֵא וְדַאי הַמַּעֲשֵׂה נַעֲשֵׂה כְּרָאוּי, שֶׁהָיָה מִצַּד הַזֶּהָב יוֹצֵאת פְּסֻלַּת כְּשֶׁנִּבְרַר הַזֶּהָב, וּמִשָּׁם מִתְּפַשְׁטִים כָּל אוֹתָם צְדִדֵי הַשְּׂמַאל, שֶׁהֵם הַתּוֹכוֹ שֶׁל אוֹתָהּ פְּסֻלַּת שֶׁל הַזֶּהָב, וְנִפְרָדִים לְכַמָּה צְדָדִים. וְכֹל אוֹתָם שֵׁיִשׁ לָהֶם מְרָאֵה אָדָם, גֹּן שֶׁל זֶהָב עוֹמֵד בְּהָרִים, כְּשֶׁהַשְּׂמֵשׁ בְּתַקְפוֹ, מִשׁוּם שֶׁתַּקְּף הַשְּׂמֵשׁ מְרָאֵה זֶהָב, וּמוֹלִיד אוֹתוֹ בְּאֶרֶץ. וְאוֹתוֹ שֶׁמִּמֶּנָּה בְּאוֹתוֹ הַתַּקְּף שֶׁל הַשְּׂמֵשׁ, הַמְרָאֵה שְׁלוֹ כְּעֵגֹל, וְנִקְרָא (תהלים צא) קָטָב יִשׁוּד צְהָרִים, וְזֶה יוֹצֵא מִתּוֹךְ עֵגֹל הַתּוֹךְ הָאָדָם שֶׁל הַזֶּהָב, וְכֹל אֵלֶּה בְּאִים מְאוּתוֹ הַצַּד הָאָדָם, רוּחַ הַטְּמֵאָה, שֶׁכֹּל אוֹתָם שֶׁנִּפְרָדִים מִרוּחַ הַטְּמֵאָה מִתְּפַשְׁטִים בְּעוֹלָם.

וְרוּחַ הַטְּמֵאָה הַזֶּה הִיא הַנְּחָשׁ הָרַע, וַיֵּשׁ מִי שְׁרוּכָב עָלָיו, וְהֵם זָכָר וּנְקֵבָה, וְנִקְרָאִים אֵלֶּה, שֶׁהֵם מְזַדְּמָנִים בְּעוֹלָם בְּכֹל אוֹתָם הַצְּדָדִים שְׁלֵהֶם, וְרוּחַ הַקִּדְשׁ נִקְרָאת זֹאת, שֶׁהִיא סוּד הַבְּרִית, הָרִשָּׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁנִּמְצָא תְּמִיד עִם הָאָדָם. וְכֵן (ישעיה כה) זֶה ה', (שמות טו) זֶה אֵלַי. אֲבָל אֵלֹו נִקְרָאִים אֵלֶּה, וְעַל זֶה כְּתוּב אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל. וּמִשׁוּם כִּף כְּתוּב (ישעיה מט) גַּם אֵלֶּה תִשְׁכַּחְנָה, וְאֲנֹכִי – סוּד שֶׁל זֹאת – לֹא אֲשַׁכַּחְךָ. וְכְתוּב (איכה א) עַל אֵלֶּה אָנִי בּוֹכֶיָה. שְׁאוֹתוֹ חֲטָא גָרַם לָהֶם לְבַכּוֹת כְּמָה בְּכִיּוֹת.

דְּבַר אַחַר עַל אֵלֶּה אָנִי בּוֹכֶיָה, מָה הַטַּעַם? מִשׁוּם שֶׁנִּתְּנָה רְשׁוּת לְמָקוֹם הַזֶּה לְשִׁלֵּט עַל יִשְׂרָאֵל וּלְהַחְרִיב אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וּמִשׁוּם שֶׁנִּתְּנָה לָהֶם רְשׁוּת לְשִׁלֵּט, כְּתוּב עַל אֵלֶּה אָנִי בּוֹכֶיָה. סוּד הַדְּבַר עַל אֵלֶּה – זֶהוּ צַד הַטְּמֵאָה שֶׁנִּתְּנָה לָהֶם רְשׁוּת לְשִׁלֵּט. אָנִי בּוֹכֶיָה – זֶה רוּחַ הַקִּדְשׁ שֶׁנִּקְרָאת אָנִי.

וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי כְּתוּב (דברים כח) אֱלֹהֵי דְבָרֵי הַבְּרִית – כִּף הוּא וְדָאֵי. שְׁכַל אוֹתָם שְׁלֹא מִתְקִימִים אֶלָּא מִתּוֹךְ אֱלֹהֵי, שְׁשָׁם כָּל הַקְּלָלוֹת, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ שֶׁהוּא אָרוּר, שְׁכְּתוּב (בראשית ג) אָרוּר אַתָּה מְכַל הַבְּהֵמָה. וּמִשׁוּם כִּף הַקְּדִים וְאָמַר אֱלֹהֵי, שְׁעוֹמֵד לְמִי שְׁעֵבֵר דְּבָרֵי הַבְּרִית. (ויקרא כז) אֱלֹהֵי הַמְּצוֹת אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה, מִשׁוּם שְׁמִצּוֹת הַתּוֹרָה לְטַהֵר אֶת הָאָדָם, וְלֹא יִסְטֶה מִהַדְרָךְ הַזֶּה, וְיִשְׁמַר מִשָּׁם וְיִפְרֹד מֵהֶם.

וְאִם תֹּאמַר, (בראשית ו) אֱלֹהֵי תוֹלְדֵת נַח נַח – כִּף הוּא וְדָאֵי. שְׁהֲרֵי יֵצֵא חָם, שֶׁהוּא אָבִי כְנַעַן, וְכְּתוּב (שם ט) אָרוּר כְּנַעַן, וְהוּא סוּד זֶה שֶׁל אֱלֹהֵי. וְעַל זֶה כָּל אֱלֹהֵי הַתּוֹךְ פְּסִלֵת הַזֶּהָב, וְאַהֲרֹן הַקָּרִיב זֶהָב, שֶׁהוּא הַצַּד (הַאֲחֵר) שְׁלוֹ, שֶׁהוּא כְּלוּל בְּתַקְףָּהּ הָאֵשׁ, וְהַכֹּל אַחֵד, וְצַד זֶה זֶהָב וְאֵשׁ.

וְרוּחַ הַטְּמָאָה שֶׁתְּמִיד נִמְצָאת בְּמִדְבָּר, מְצָאָה מְקוֹם בְּאוֹתוֹ זְמַן לְהִתְחַזֵּק בּוֹ. וּמָה שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל טְהוּרִים מֵאוֹתָהּ זֶהָמָה רֵאשׁוֹנָה שֶׁהִטִּיל בְּעוֹלָם וְגָרַם מוֹת לְכָל – כְּשֶׁעָמְדוּ עַל הַר סִינַי גָּרַם לָהֶם כְּמוֹ מִקְדָּם לְטַמְּא אוֹתָם וּלְהִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם, וְגָרַם מוֹת לָהֶם וּלְכָל הָעוֹלָם וּלְדוֹרוֹתֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם. זֶהוּ שְׁכְּתוּב (תהלים פב) אֲנִי אֲמַרְתִּי אֱלֹהִים אֲתֵם וְגו'. אֲכֵן כְּאָדָם תְּמוֹתוֹן וְגו'. וּמִשׁוּם כִּף אַהֲרֹן חִזַּר אַחַר כִּף לְהִטְהַר בְּסוּד הָאֲמוּנָה הָעֲלִיּוֹנָה בְּאוֹתָם שְׁבַעָה יָמִים קְדוּשִׁים, וְאַחַר כִּף לְהִטְהַר בְּעֵגֶל.

וּבֵא רָאָה, בְּכָל רְצָה אַהֲרֹן לְהִטְהַר, שְׁאֵלוֹ הוּא לֹא הָיָה, לֹא הָיָה יוֹצֵא עֵגֶל. מָה הַטְּעַם? מִשׁוּם שֶׁאַהֲרֹן הוּא יָמִין, וְהוּא חִזֵּק הַשְּׁמֵשׁ, וְהַזֶּהָב מֵהַשְּׁמֵשׁ. רוּחַ טְמָאָה יִרְדֶּה וְנִכְלָלָה שָׁם, וְיִשְׂרָאֵל נְטֻמָּאוּ, וְהוּא נְטֻמָּא, עַד שֶׁנִּטְהַרוּ.

מָה הַטְּעַם נְטֻמָּא? מִשׁוּם שֶׁיֵּצֵא עֵגֶל, שֶׁהוּא מְצַד הַשְּׁמָאֵל, שֶׁהוּא שׁוֹר, וּמִיָּמִינוֹ עֵגֶל. וְהוּא שְׁמָאֵל כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, שְׁכְּתוּב וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׁמָאוֹל לְאַרְבַּעַתָּן. וְאַהֲרֹן שֶׁהוּא יָמִין, נִכְלָל בּוֹ שְׁמָאֵל וְיֵצֵא עַל יָדוֹ. וְעַל כֵּן נִתֵּן לוֹ עֵגֶל, כְּמוֹ שֶׁהוּא גָרַם.

וּמִשׁוּם כִּף, כְּשֶׁרוּחַ הַטְּמָאָה הַזֶּה מִתְגַּבְּרֵת וְשׁוֹלֵטת כְּמִקְדָּם עַל הָעוֹלָם, שֶׁהֲרֵי בְּזִמְן שֶׁחֲטָאוּ יִשְׂרָאֵל, הִמְשִׁיכוּ עֲלֵיהֶם אוֹתוֹ יֵצֵר הָרַע כְּמִקְדָּם. כְּשֶׁנִּטְהַרוּ יִשְׂרָאֵל וְרָצוּ לְהִטְהַר, הִצְטַרְכוּ לְהַקָּרִיב שְׁעִיר, מִשׁוּם שֶׁשְׁעִיר הוּא חֶלְקוֹ שֶׁל אוֹתוֹ יֵצֵר הָרַע, אוֹתוֹ רוּחַ טְמָאָה שֶׁאֲמַרְנוּ.

כתוב (תהלים קו) וַיִּמְרוּ אֶת כְּבוֹדִים בְּתַבְנִית שׁוֹר אֲכַל עֵשֶׂב. מה זה תַּבְנִית שׁוֹר? זה עֵגֶל. שׁוֹר מֵצַד הַשָּׁמַאל, אֲהַרְן יְמִין, וְנִכְלָל בו שְׁמַאל וְהַתְּגַבֵּר בו וַיִּצָּא עַל יָדוֹ. בא וּרְאֵה, וַיִּמְרוּ אֶת כְּבוֹדִים – זו שְׂכִינָה שֶׁהִלְכָה לְפָנֵיהֶם, וְהִחְלִיפוּ אוֹתָהּ בְּמָקוֹם טָמֵא, אֵל אַחֵר. וּמִשׁוֹם כֵּן לֹא עֲבָרָה הַזֶּהֱמָה הַזֹּאת מִהָעוֹלָם עַד אוֹתוֹ זְמַן שֶׁיַּעֲבִירָנָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִהָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ הַטְּמָאָה אֲעֲבִיר מִן הָאָרֶץ, וְהָרִי בְּאֲרָנוֹ.

כתוב (שמות לב) וַיַּעֲשֶׂהוּ עֵגֶל מִסֶּכֶה, וְכָתוּב וְאֲשַׁלְּכֵהוּ בְּאֵשׁ וַיִּצָּא הָעֵגֶל הַזֶּה. מִשְׁמַע שֶׁלֹּא עָשָׂה אוֹתוֹ. אִם כֵּן, מַה זֶה וַיַּעֲשֶׂהוּ? אֵלָּא וְדָאֵי כְּמוֹ שֶׁבְּאֲרָנוֹ, שֶׁאֲלַמְּלֵא אֲהַרְן לֹא הִתְגַּבְּרָה רוּחַ הַטְּמָאָה לְהַכְלִיל בְּזֵהָב, אֲבָל כָּל תְּקוּן שֶׁצָּרִיךְ, יֵשׁ לְבָנוֹת אוֹתוֹ (לְהַתְּרוּת).

בא וּרְאֵה, יֵשׁ מִי שֶׁעוֹשֶׂה כְּשָׁפִים וּמְצַלִּיחַ בְּיָדוֹ. וַיֵּשׁ מִי שֶׁעוֹשֶׂה אוֹתָם בְּאוֹתוֹ גִּוֹן מִמֶּשׁ וְלֹא מְצַלִּיחַ בְּיָדוֹ, שֶׁהָרִי לְמַעֲשִׂים הַלְלוֹ צָרִיךְ אָדָם מְכָשֵׁר.

בא וּרְאֵה מִבְּלַעַם, שֶׁהוּא הָיָה מְכָשֵׁר לְאוֹתָם הַכְּשָׁפִים שְׁלוֹ לְהַצְלִיחָה בְּיָדוֹ, מִשׁוֹם שֶׁכָּתוּב (במדבר כד) וַנֹּאֵם הַגִּבּוֹר שְׁתָּם הָעַיִן. שְׁתָּם הָעַיִן וּסְתוּם הָעַיִן הַכֹּל אֶחָד. שְׁעֵינַי אַחַת סְתוּמָה תְּמִיד, וּמִרְאֵה עֵינָיו לֹא הָיָה בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל. מוֹם הָיָה לוֹ בְּעֵינָיו. כְּתוּב (ויקרא טז) וְשַׁלַּח בְּיַד אִישׁ עֵתִי, מִזְּמַן בְּכָל, הַמִּרְאֵה שֶׁל עֵינָיו שֶׁלֹּא כְּשׁוֹנָה. אֲבָל רוּחַ הַקְּדוֹשׁ, מִי שֶׁיִּשְׁתַּמֵּשׁ עִמָּה מַה כְּתוּב? (שם כא) כָּל אִישׁ אֲשֶׁר בוֹ מוֹם לֹא יִקְרַב אִישׁ עוֹר אוֹ פֶּסֶחַ.

ובא הַכֹּל הַתְּקַן לְרוּחַ הַטְּמָאָה לְתַתּ לָהּ מָקוֹם לְשֵׁלֵט. מִצָּא מְדַבֵּר שֶׁהוּא חָרַב מִהַכֹּל, כְּכָתוּב (דברים ח) נִחַשׁ שָׁרָף וְעַקְרָב וְגוֹ', שֶׁמֶשֶׁם הוּא הַשְּׁלֵטוֹן שְׁלוֹ. מִצָּא זֵהָב מִסְפִּיק כְּרָאוּי. מִצָּא אֲהַרְן כְּדִי לְהִתְחַזֵּק בְּיָמִין וְלְהַכְלִיל בוֹ. אֲזִי הַשְּׁלִים אֶת מְקוֹמוֹ כְּרָאוּי, וַיִּצָּא וַנִּשְׁלַם הַמַּעֲשֶׂה.

ומנין לָנוּ שְׁרוּחַ טְמָאָה הָיְתָה? שֶׁכְּתוּב (שמות לב) אֲנָא חָטָא הָעָם הַזֶּה חָטָאָה גְדוֹלָה. זוֹ רוּחַ הַטְּמָאָה, נִחַשׁ הַקְּדוֹמוֹנִי, כְּפִי שֶׁאֲמַרְנוּ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת. וּבְזְמַן שֶׁרָצָה אֲהַרְן לְהַטְהֵר, הִקְרִיב עֵגֶל מֵאוֹתוֹ הַצַּד לַעֲשׂוֹת בוֹ דִּין. כְּרָאוּשׁוֹנָה עָשָׂה אוֹתוֹ לְשֵׁלֵט, וְעַכְשָׁיו שֶׁעָשָׂה בוֹ דִּין לְהַכְנִיעוֹ, שֶׁהָרִי כְּשֶׁנַּעֲשָׂה דִּין בְּצַד הַזֶּה, נִכְנָעִים כָּל אוֹתָם שֶׁשׁוֹלְטִים מִצְדוֹ.